

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

**BABUR-NÂME'NİN [1b-60b] VARAKLARI ARASINDAKİ
BÖLÜMÜN TEMATİK SÖZLÜĞÜ (İSİMLER)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADER ELİF İLDENİZ

KOCAELİ 2021

**T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

**BABUR-NÂME'NİN [1b-60b] VARAKLARI ARASINDAKİ
BÖLÜMÜN TEMATİK SÖZLÜĞÜ (İSİMLER)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADER ELİF İLDENİZ

**DANIŞMAN
PROF. DR. MÜNEVVER TEKCAN**

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu ve No: 23.06.2021/15

KOCAELİ 2021

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	XII
ÖZET	XIV
ABSTRACT.....	XV
KISALTMALAR	XVI
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	XIX
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. BABUR	2
1.1. ESERLERİ	3
1.2 TEMATİK SÖZLÜK.....	5
1.2.1.Sözlük Nedir?	5
1.2.2.Tematik sözlükler.....	7
1.2.3.Tematik Sözlük Çalışmaları.....	7
1.2.4.Baburname'nin Tematik Tasnifi	13

İKİNCİ BÖLÜM

2. BABURNAME'NİN 1b- 60b VARAKLARI ARASINDAKİ BÖLÜMÜN TEMEL SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ	15
2.1. Akrabalık Adları.....	16
2.2. Sayı Adları	20
2.3. Organ Adları	25
2.4. Hayvan Adları	27
2.5. Bitki Adları	29
2.6. Renk Adları	31
2.7. İkillemeler	32
2.8. Deyimler	33
2.9. Terimler	39
2.9.1. Askeri Terimler	39
2.9.2. Devlet ve Devlet Yönetimi ile İlgili Terimler	42
2.9.3 Coğrafi Terimler.....	45
2.9.4. Tıbbi Terimler	49
2.9.5 Mimari Terimler.....	50

2.9.5 Edebiyat ile İlgili Terimler	52
2.9.6 Dini Terimler	53
2.10. Temel Gereksinim Fiilleri.....	57

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. METİN	69
----------------	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. TEMATİK SÖZLÜK.....	160
4.1 ÖZEL ADLAR	160
4.1.1. Kişi Adları.....	160
4.1.1.1. Han, Şah, Sultan, Bey Adları	160
4.1.1.1.1. Sultan Adları	160
4.1.1.1.2. Mirza Adları	161
4.1.1.1.3 Han Adları	163
4.1.1.1.4. Şah Adları	164
4.1.1.1.5 Bey Adları	164
4.1.1.2. Kadın Sultan Adları.....	165
4.1.1.3 Ünlü Bey ve Boy Adları	166
4.1.1.3.1. Ünlü Bey Grupları	166
4.1.1.3.2. Boy adları.....	166
4.1.1.4 Bilgin- Devlet adamı - sanatçı adları	168
4.1.2. Yer Adları.....	174
4.1.2.1 Şehir Adları	174
4.1.2.3 Dağ Adları.....	180
4.1.2.4 Mekân adları	181
4.1.2.5 Akarsu adları.....	181
4.1.2.6 Yayla ve Çayır Adları	182
4.1.2.7 Bahçe Adları	182
4.1.2.8 Yol ve Geçit Adları.....	183
4.1.2.9 Kapı Adları	183
2.10. Çöl Adları.....	183
4.1.3. Eser Adları.....	183
4.2. SAYI KAVRAMLARI.....	184
4.2.1. Asıl Sayılar	184
4.2.2. Sıra Sayılar	186
4.2.3. Üleştirme Sayılar	186
4.3. HAYVAN VE HAVAN ADLARI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	187
4.3.1. Canlı ve gelişimi	187

4.3.2. Av ve Av yerleri.....	187
4.3.3. Kuşlar.....	187
4.3.4. Memeliler	188
4.3.5. Sürüngenler	188
4.3.6. Hayvana Ait Yaşam Alanı	188
4.3.7. Hayvana Ait Fiziksel Özellikler	188
4.4. YERYÜZÜ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR	189
4.4.1. Dünya-yer	189
4.4.2. Yeryüzü Şekilleri.....	189
4.4.2.1 Çöl ve Çölle ilgili kavramlar	189
4.4.2.2 Su ve Su ile ilgili Kavramlar	189
4.4.2.3 Dağ ve dağla ilgili kavramlar	190
4.4.2.4 Ova- Çayır ile ilgili Kavramlar	190
4.5. YERLEŞİM VE YERLEŞİM BİRİMLERİ	192
4.5.1. Yerleşim Birimleri.....	192
4.5.1.1. Yer, Mekân, Bölge.....	192
4.5.1.2 Şehir, Kasaba.....	192
4.5.1.3 Mahalle.....	193
4.5.1.4 Kale.....	193
4.5.1.5 Yurt, Vatan	194
4.5.2. Göç.....	194
4.6. YÖN KAVRAMLARI	195
4.6.1. Coğrafi yönler.....	195
4.6.2. Taraf-Yan	195
4.6.3. Zıt Yönler; iç-dış alt üst.....	196
4.6.4. Kıyı-kenar-köşe	196
4.6.5. Doğru, yönelme.....	197
4.6.6. Orta, Ara.....	197
4.6.7. Etraf, Çevre	197
4.6.8. Ön- Arka, Sağ- Sol	198
4.7. ZAMAN KAVRAMLARI	199
4.7.1. Zaman Belirten Kavramlar.....	199
4.7.2. Gün, Ay, Yıl	199
4.7.2.1. Gün	199
4.7.2.1.1. Hafta ve günleri	199
4.7.2.2. Ay.....	200
4.7.2.2.1 Ay.....	200
4.7.2.2.2 Dini Aylar.....	200
4.7.2.3. Yıl	200

4.7.3. Mevsimler	200
4.7.4. Vakitler	200
4.7.4.1 Akşam- Gece.....	200
4.7.4.3 İkinci.....	201
4.7.5. Zaman İfade Eden Diğer Kavramlar	201
4.7.5.1 Öncelik sonralık	201
4.7.5.2 Her zaman.....	202
4.7.5.3 Şimdi- Şu an.....	202
4.7.5.4 Bazen- Ara sıra.....	202
4.8. YİYECEK- MEYVE KAVRAMLARI	203
4.8.1. Meyveler.....	203
4.8.2. Yemekler	203
4.8.3. İçecekler	204
4.8.4. Keyif Verici Maddeler	204
4.9. BİTKİ ADLARI VE BİTKİLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	205
4.9.1. Otlar	205
4.9.2. Ağaçlar	205
4.9.3. Çiçekler	205
4.9.4. Bağ ve Bahçeler	206
4.9.5. Tarım.....	206
5.1 Tohum- Fidan.....	206
4.9.5.2. Ziraat.....	206
4.10. DEVLET- İDARE- YÖNETME-UNVAN KAVRAMLARI	207
4.10.1. Vatan, Devlet, Hükümet,	207
4.10.2. Hâkimiyet-düzen	207
4.10.2.1 Hâkimiyet.....	207
4.10.2.2. Kanun, Emir, Töre.....	208
4.10.3. Baş, Han, Padişah.....	208
4.10.3.1 Bey	208
4.10.3.2 Hükümdar.....	209
4.10.3.3 Varis	209
4.10.3.4 Meclis-Toplantı- Huzur	209
4.10.3. 5 Hükümdara ait harem	210
4.10.3.6. Sahip-Efendi	210
4.10.3.7 Hükümdara Ait Esir-Köle-Hür	210
4.10.3.8 Padişaha özel araçlar	211
4.10.3.9 Padişaha Yönelik Hizmet	211
4.10.3.10 Padişaha ait Lütuf.....	211
4.10.3.11. Hükümdara Ait Sofra, Şölen.....	211

4.10.4. Adalet İle İlgili Kavramlar	211
4.10.5. Diğer Yönetim İle İlgili Kavramlar	212
4.11. DİN VE DİNLE İLGİLİ KAVRAMLAR	213
4.11.1. Din ve İnanç.....	213
4.11.2. İbadet	213
4.11.2.1 Dualar.....	213
4.11.2.2 Namaz.....	213
4.11.2.2.1 Namaza Ait Yön	214
4.11.2.2.2 Namaza Başlamadan Önce.....	214
4.11.2.3 Oruç.....	214
4.11.2.4 Hac.....	214
4.11.3. Kutsal Kitaplarla ilgili kavramlar	214
4.11.4. Tanrı, Allah	214
4.11.5. Günah-şirk- dinsiz.....	215
4.11.6. Sevap- Dine bağlı.....	215
4.11.7. Din adamı- Tarikat- Mezhep	216
4.11.7.1 Din adamı.....	216
4.11.7.2 Dini Sohbet	216
4.11.7.3 Tarikat ve mezhepler	216
4.11.8. Doğum-Hayat-Ölüm	217
4.11.8.1 Doğum	217
4.11.8.2 Hayat-Yaşam	217
4.11.8.3. Ölüm.....	217
4.11.8.3.1 Ölüm.....	217
4.11.8.3.2 Mezar.....	217
4.11.8.3.3 Ölüm Türleri	217
4.11.9. Peygamber	217
4.11.10. Ahiret	217
4.12. İNSAN VE İNSAN İLİŞKİLERİYLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	218
4.12.1. İnsan	218
1.1. Ad-kimlik	218
4.12.1.1.2 Bir şeyin Aslı.....	218
4.12.1.2 Yaş ve Yaş Dönemine Göre İnsanlar	218
4.12.1.2.1. Yaş	218
4.12.1.2.2. Yaşlı.....	218
4.12.1.2.3. Genç.....	219
4.12.1.3. Ömür- Yaşam	219
4.12.1.4. Karaktere Göre İnsanlar	219
4.12.1.4.1 Davranış, Huy, Karakter	219

4.12.1.4.2 Kötü Düşünceli İnsanlar.....	220
4.12.1.4.3. Adaletli İnsan.....	220
4.12.1.4.4 Cimri- açgözlü İnsan.....	220
4.12.1.4.5 Nankör- Bencil- İkiyüzlü İnsan.....	220
4.12.1.4.7 Korkusuz- Yiğit İnsan.....	221
4.12.1.4.8. Dürüst- Temiz yürekli İnsan	222
4.12.1.4.9 Konuşkan-Şakacı	223
4.12.1.4.10 Cömert İnsan	223
4.12.1.4.11. Sarhoş- Sokak İnsanı	223
4.12.1.4.12 Hırçın- Ters İnsan	223
4.12.1.4.13. Diğer İnsan Huyları	223
4.12.1.5. İnsana Ait Duygular.....	224
4.12.1.5.1 Duygu, Gönül.....	224
4.12.1.5.2 Sıkıntı, Endişe.....	224
4.12.1.5.3 Korku	225
4.12.1.5.4 Kırgın, Pişman.....	225
4.12.1.5.5 Şefkat, Utanma	225
4.12.1.5.6 Şeref, İtibar.....	225
4.12.1.5.7 Âşık, Sevgi.....	225
4.12.1.5.9 Kuşku- Şüphe	226
4.12.1.5.10. Kin- Nefret.....	226
4.12.1.5.11. Şaşkın	226
4.12.1.5.12 İstek	226
4.12.1.5.14 Etki	227
4.12.1.6. İnsana ait ilişki ve bağlar.....	227
4.12. 1.6.1 İlişki	227
4.12.1.6.2 Karşılıklı İlişki.....	227
4.12.1.6.2.Dostluk ve Düşmanlık.....	227
4.12.1.7. İnsana Ait Beyin- Düşünce- Güç.....	228
4.12.1.7.1. Fikir-düşünce.....	228
4.12.1.7.2. İnsana Ait Yetiler	228
4.12.1.7.3 İnsana Ait Güç.....	228
4.12.1.8. İnsana Ait Bazı Fiziksel Özellikler	228
4.12.2. Akrabalık	229
4.12.2.1.Aile-akraba-soy-sop	229
4.12.2.2 Kan yoluyla oluşan akrabalık.....	229
4.12.2.2.1 Anne-Baba	229
4.12.2.2.2 Abi-Abla-Kardeş	229
4.12.2.2.3. Evlad-çocuk	230

4.12.2.2.4. Yeğen-Kuzen.....	230
4.12.2.2.5 Dede-Nine ve Torun.....	230
4.12.2.2.6. Dayı-amca-Teyze-Hala	231
4.12.2.3. Evlilik Yolu ile Oluşan Akrabalık.....	231
4.12.2.3.1. Gelin-Damat	231
4.12.1.3.2. Kaynana-Kayınbaba.....	231
4.12.3. Kişi ve Topluluk Kavramları	231
4.12.3.1 Kişi.....	231
4.12.4. Yetim- Öksüz.....	232
4.13. ASKER, ORDU VE SAVAŞLA İLGİLİ KAVRAMLAR	233
4.13.1. Ordu, asker ve askerlik sanatı ile ilgili kavramlar.....	233
4.13.1.1. Asker-Muhafız-Komutan ve Rütbeler	233
4.13.1.2 Askeri Birlik, Ordu	234
4.13.1.3 Savaş, dövüş.....	234
4.13.1.3.1 Savaş Yeri	235
4.13.1.5 Galibiyet, Mağlubiyet	235
4.13.1.6 Anlaşma, Barış	235
4.13.1.7. Askeri Silahlar.....	235
4.13.1.8.Suç ve Ceza	236
4.13.1.8.1 Delil.....	236
4.13.1.9 Yaralı- Şehit.....	236
4.13.1.10 Yıkma- Maf Etme.....	236
4.14. NİTELİK BİLDİREN KAVRAMLAR	237
4.14.1. Renk	237
4.14.2. Miktar	237
4.14.2.1 Azlık-çokluk.....	237
4.14.2.2 Büyüklük- Küçüklük	239
4.14.3. Uzaklık-Yakınlık	240
4.14.4. Kıyas- denklik.....	240
4.14.5. Uygunluk - Aykırılık.....	240
4.14.6. Tat.....	241
4.14.7. Ün, Saygı.....	241
4.14.8. Güzellik	241
4.14.8.1. Süs.....	242
4.14.9. Kötü, çirkin, garip.....	242
4.14.10. Kalın-ince, Dar-geniş, Zayıf- Şişman	243
4.14.11. Sağlamlılık	243
4.14.12. Zor- Kolay.....	243
4.14.13. Temiz- Pis.....	243

4.14.14. Rahatlık.....	243
4.14.15. Derin-sıg.....	243
4.15. VÜCUT-ORGAN ADLARI KAVRAMLARI	244
4.15.1. Beden, Vücut.....	244
4.15.2. Baş Kısımında Bulunan Organ Adları	244
4.15.2.1 Baş-Kafa.....	244
4.15.2.2. Yüz-Surat.....	244
4.15.2.2.1 Yüzde Bulunan Organlar	244
4.15.2.2.2 Yanak ve Sakal	244
4.15.3. Gövde Kısımında Bulunan Organlar	244
4.15.4. Kol-El-Parmak	245
4.15.5. Bacak-Ayak-Diz	245
4.15.6. Kemik ve Deri Yapısı.....	245
4.15.7. Dolaşım Sistemi	245
4.16. ÖLÇÜ BİRİMLERİ ve ÖLÇÜ BİLDİREN KAVRAMLAR	246
4.16.1. Ölçü	246
4.16.1.1.1.Belli Ölçü Birimleri.....	246
4.16.2. Bir Varlığın Uzunluk Belirttiği Kavramlar	246
4.16.3. İnsana Özgü Uzunluk Ölçü Bildirdiği Kavramlar.....	247
4.16.4. Bütün-yarım-çeyrek.....	247
4.16.5. Yükseklik- Alçaklık- Uzunluk - Kısalık	247
4.17. ŞEKİL BİÇİM FORM BELİRTEN KAVRAMLAR	249
4.17.1. Şekil ve formla alakalı genel kavramlar	249
4.17.1.2 Geometrik şekiller	249
4.17.1.3 Şişman-zayıf.....	249
4.17.1.4 Düz, dalgalı	249
4.18. YAPI ve İNŞAAT İLE İLGİLİ KAVRAMLAR	250
4.18.1. YAPILAR	250
4.18.1. Bina ve bölümleri	250
4.18.1.1. Ev Kavramı.....	250
4.18.1.2 Evin bölümleri.....	250
4.18.1.2.1 Salon	250
4.18.1.2.2 Oda	250
4.18.1.2.4 Banyo-Tuvalet	251
4.18.1.3 Binayı oluşturan elementler	251
4.18.1.3.1 Duvar.....	251
4.18.1.3.2 Çatı	251
4.18.1.3.3 Kapı.....	251
4.18.1.4 Binaya ait özellikler.....	251

4.18.1.5 Çadır.....	252
4.18.1.6. Dini- ilmi yapılar	252
4.18.1.7. Hayvanlara ait yapılar	252
4.18.1.8. Askeri yapılar	252
4.18.1.9. Diğer Türdeki yapılar	252
4.18.2. Yol, Güzergâh.....	252
4.18.2.1 Yolculuk ve dinlenme.....	253
4.18.2.2.Köprü-tünel-geçit	253
4.19. MESLEK ve MESLEKLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR	254
4.19.1. Meslek- İş- Görev	254
4.19.1.1 Ustalık	254
4.19.1.2 İşe Başlama- Bitirme.....	254
4.19.1.3 İşte Gösterilen Gayret.....	255
4.19.1.4. İşyeri.....	255
4.19.2. Meslek Adları	255
4.19.2.1 Askeri Meslekler	255
4.19.2.2 İlmi Meslekler.....	255
4.19.2.3 Sanatçı Meslekler	255
4.19.2.4 Satış ile ilgili meslekler.....	256
4.19.2.5 Üretim ile ilgili meslekler.....	256
4.19.2.6 Hizmet ile ilgili meslekler	256
4.19.2.7 Falcılık, Büyücülük İle İlgili Meslekler	256
4.20. VARLIK VE ARAÇLARLA İLGİLİ KAVRAMLAR.....	257
4.20.1.Tür	257
4.20.2. Malzeme- Nesne.....	257
4.20.3. Askeri araçlar	257
4.20.3.1 Ok	257
4.20.3.2 Kılıç	257
4.20.3.3 Kamçı	257
4.20.4. Sofra Araçları.....	258
4.21. SANAT ve EĞLENCE İLE İLGİLİ KAVRAMLAR	259
4.21.1. Müzik	259
4.21.1.2 Müzik Aletleri.....	259
4.21.2. Yazı.....	259
4.21.3. Resim.....	259
4.21.4. Edebiyat	259
4.21.4.1 Edebiyat	259
4.21.4.2 Şiir	259
4.21.4.2.1 Şiir birimleri	260

4.21.4.2.2 Şair	260
4.21.4.3 Sözlük.....	260
4.21.4.4. Yazı Yazma- Hikâye Üretme.....	260
4.21.5. Eğlence	260
4.21.5.1 Tören	260
4.21.5.3 Oyun.....	261
4.21.5.3.1. Hile	261
4.22. EKONOMİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	262
4.22.1.Mal.....	262
4.22.1.1.Alışveriş.....	262
4.22.1.2 Para- Ücret.....	262
4.22.1.3 Vergi	262
4.22.1.4 Hazine- Varlık	262
4.22.2. Fakir-zengin.....	262
4.22.2.1 Fakir	262
4.22.2.2 Zengin.....	263
4.22.2.3Yardım ve İhtiyaç.....	263
4.22.3. Madenler	263
4.23. GÖK VE GÖKLE İLGİLİ KAVRAMLAR	264
4.23.1. Hava	264
4.23.2. İklim	264
4.23.3. Hava Olayları	264
4.23.4. Dünyanın Konumu.....	264
4.23.5. Yıldızlar ve Gök Cisimleri Kavramları.....	264
4.24. BELGE, BİLGİ, OKUMA, HABER İLGİLİ KAVRAMLAR.....	265
4.24.1. Belge, Kitap.....	265
4.24.2. Dil, söz, konuşma.....	265
4.24.3. Haber.....	265
4.24.4. Bilgi, İlim, İrfan İle İlgili Kavramlar	266
4.25. SAĞLIK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR	267
4.25.1. Hastalıklar	267
4.25.1.1 Hastalık Adları	267
4.25.1.2 Hastalık Sonrası	267
4.25.2. Tedavi.....	267
4.25.2.1 İyileştirme	267
4.25.2.2. Doktor	267
4.25.3. Diğer Sağlıkla İlgili Kavramlar	267
4.26. KIYAFET İLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	268
4.27. KENDİ ARASINDA GRUPLANDIRILAN DİĞER KELİMELER.....	268

4.27.1. Sebep İfade Eden Kavramlar.....	268
4.27.2. Usul-Yöntem İfade Eden Kavramlar	268
4.27.3. Uzaklaştırma- Terk Etme Anlamını İfade Eden Kavramlar	269
4.27.4. Fayda Anlamını İfade Eden Kavramlar	269
4.27.5. Görünen- Açıkta İfade Eden Kavramlar	269
4.27.6. Müracaat Etme İle İlgili Kavramlar	270
4.27.7. Karar Anlamını İfade Eden Kavramlar	270
4.27.8. Önlem Alma İle İlgili Kavramlar	270
4.27.9. Devam Etme- Sürme İle İlgili Kavramlar.....	271
4.27.10. Hata- Kusur İfade Eden Kavramlar	271
4.27.11. Özgür- Boyun Eğen Anlamını İfade Eden Kavramlar	271
4.27.12. Uğur- Şans İfade Eden Kavramlar.....	271
4.27.13. Rahatsız Etme- Şiddet Gösterme İle İlgili Kavramlar.....	271
4.27.14. Olasılık Bildiren Kavramlar	271
4.27.15. İz- Nişan Bildiren Kavramlar	272
4.27.16. Mesela-Olay İfade Eden Kavramlar	272
4.27.17. Gizlilik ve Sır İle İlgili Kavramlar.....	272
4.27.18. Ateş- Duman İle İlgili Kavramlar.....	272
4.27.19. Seslenme ve Nida İle İlgili Kavramlar.....	272
4.28. DİĞER KAVRAMLAR.....	273
4.29. GÖREVLİ ÖGELER.....	275
4.29.1. Görevli Kelimeler	275
4.29.2. İşaret Bildiren Kavramlar.....	275
4.29.3. Zamirler	277
4.29.4. Bağlayıcı Görevi Olan Kavramlar.....	278

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. DİZİN	281
5.1 Tematik Sözlük Dizini.....	281
5.2 Özel Adlar Dizini.....	318
5.3 Yer adları.....	325
SONUÇ	330
KAYNAKÇA.....	334
EKLER	336
EK-1 METİNDEN ÖRNEKLER.....	336
EK-2 BABUR'UN ŞECERESİNE DAİR TABLOLAR.....	345
EK-3 HARİTA.....	349
ÖZGEÇMİŞ.....	350

ÖNSÖZ

Sözlükler, sözcüklerle ilgili bir bilinmezlik söz konusu olduğunda insanların aklına gelen başvuru kaynaklarından biridir. Bu kaynaklar içerisinde alışlagelmişin dışında tematik sözlükler de karşımıza çıkar. Bu sözlükler daha çok kelimenin söz varlığını ortaya koyma amacıyla yazılmış, belirli bir konu veya temayla ilgili kelimelerin, madde başı ve alt madde başı şeklinde düzenlenerek tanımlanmasıyla meydana gelmektedir.

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, Babur'un (d. 14 Şubat 1483 - ö. 26 Aralık 1530) ve Doğu Türkçe sahasının en önemli eserlerinden olan *Babur-nâme'nin* [1b-60b] varakları arasında yer alan bölümün transkripsiyonlu metnine ve bu metindeki temel söz varlığına, ardından eserde geçen tüm isimlerin tematik sınıflandırmasına yer verilmiştir. Bu çalışma 5 bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümü, Babur'un hayatı, kişiliği, eserleri ve tematik sözlüklerin varlığı hakkındaki bilgilerden oluşmaktadır.

Çalışmanın ikinci bölümü ise , [1b-60b] varakları arasındaki bölümün temel söz varlığı açısından incelenmesinden oluşmaktadır.

Üçüncü bölümde, çalışmamıza konu olan eserin Eiji Mano'nun Edisyon Kritik metni esas alınarak transkripsiyonlu metni verilmiştir.¹

Dördüncü bölümde metinde geçen tüm isimlerin tematik sınıflandırılmasına ve anlamlarına yer verilmiştir. Sözcüklerin kökenine yer verilirken Clauson'un *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish* adlı sözlüğünden faydalanılmıştır.

Son bölümde ise çalışmada kullanılan metnin dizini bulunmaktadır. Ayrıca bu bölümde sonuç bölümü verilirken ek olarak metnin [1b-60b] arasındaki varaklarının tıpkıbasımından örneklere ve Babur Devleti'nin sınırlarını gösteren haritaya da yer verilmiştir.

¹ Bâbur-Nâma (Vaqâyi'). C.I. Haz. Eiji Mano. Kyoto: Nakanishi Printing Co. 1995

Çalışmam süresince beni destekleyen ailem ve arkadaşlarıma, lisans ve lisansüstü eğitim hayatım boyunca benden yardımını ve ilgisini esirgemeyen, her anlamda bana yol gösteren kıymetli hocam Prof. Dr. Münevver Tekcan'a çok teşekkür ederim.

KADER ELİF İLDENİZ

KOCAELİ 2021

ÖZET

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, Babur'un ve Doğu Türkçe sahasının en önemli eserlerinden olan Babur-nâme'nin [1b-60b] varakları arasında yer alan bölümün transkripsiyonlu metnine ve bu metinde yer alan temel söz varlığına, ardından eserde geçen tüm isimlerin tematik sınıflandırmasına yer verilmiştir. Bu çalışma 6 bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümü, Babur'un hayatı, kişiliği, eserleri ve tematik sözlük hakkındaki bilgilerden oluşmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümü ise , [1b-60b] varakları arasında yer alan bölümün temel söz varlığı açısından incelenmesinden oluşmaktadır. Üçüncü bölümde, çalışmamıza konu olan eserin transkripsiyonlu metni verilmiştir. Dördüncü bölümde metinde geçen tüm isimlerin tematik sınıflandırılmasına ve anlamlarına yer verilmiştir. Sözcüklerine kökenlerine yer verilirken Clauson'un *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish* adlı sözlüğü esas alınmıştır. Beşinci bölümde metnin dizinine yer verilirken ek olarak metnin [1b-60b] arasındaki varaklarının tıpkıbasımından örneklere ve Babur Devleti'nin sınırlarını gösteren haritaya yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Çağatay Türkçesi, Babur, Babur Devleti, Tematik Sözlük

ABSTRACT

In this study prepared as a master's thesis, To the transcribed text of the section between the leaves [1b-60b] of *Babur-name*, one of the most important works of Babur and the Eastern field and the basic vocabulary in this text, and then the thematic classification of all the names in the work are included. This study consists of six chapters. In the first chapter, basic information about Babur and thematic dictionary is given. In the second part, the transcribed text of the work that is the subject of our study is given. In the third chapter, the transcribed text of the work that is the subject of our study is given. The thematic classification and meanings of all the names in the text are included in the fourth chapter. Clauson's dictionary named An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish was taken as basis while giving the meanings of the words. While the index of the text is included in the fifth chapter, in the last chapter, examples of facsimiles of the leaves between [1b-60b] and the map showing the borders of the Babur State are included in the last chapter.

Keywords: Chagatay Turkish, Babur, Babur State, Thematic Dictionary

KISALTMALAR

Ar. : Arapça

Çev. : Çeviren

EDPT: An Etymological Dictionary of Pre Thirteenth-Century Turkish

Far. : Farsça

haz. : Hazırlayan

İA: İslam Ansiklopedisi

Moğ. : Moğolca

s. : Sayfa

Soğd. : Soğdça

TDK: Türk Dil Kurumu

Yay. : Yayınları

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

اَ	a, ā	ص	ş
اِ	a, e, ı, i, u, ü	ض	ž, đ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	ṯ	غ	ğ
ف	f, ƒ	ق	f
ق	ç	ك	ķ
ح	ḥ	ك	k, g, (ñ)
خ	ḫ	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	z, d	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ş	ی	y, ı, i, ī
		ء	’

GİRİŞ

Babur'un ve Doğu Türkçesinin önde gelen eserlerinden biri olan Babur-nâme'nin[1b- 60b] varakları arasındaki bölümü yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmanın inceleme konusunu kapsamaktadır.

Çalışmamıza konu olan Babur-nâme Klasik Çağatay döneminde Babur tarafından kaleme alınmıştır. Otobiyografi özelliği taşımasının yanı sıra dönemi hakkında önemli bilgilere sahiptir. Çağatay ve Türk Edebiyat tarihinin nesir türündeki başyapıtlarından biri olarak kabul görmektedir.

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada Babur-nâme 'nin [1b- 60b] varakları arasındaki bölümün transkripsiyonlu metni verilmiş, metinde yer alan isim kategorisindeki sözcükler incelenerek eserin temel söz varlığı oluşturulmuş, tematik sözlük ve dizin hazırlanmıştır. Tematik sözlük ve temel söz varlığı verilerek eserin söz varlığının incelenmesi amaçlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. BABUR

Kaynaklara göre Babur'un 6 Muharrem 888'de (14 Şubat 1483) Fergana, Endican veya Aḥsī şehirlerinden birinde doğduğu belirtilmektedir. (Yücel, 1995) Çocukluğu hakkında fazla bilgi olmayan Babur'un Babası Timur'un torunlarından Fergana hâkimi Ömer Şeyh, annesi Cengiz'in torunlarından Yûnus Han'ın kızı Kutluğ Nigâr Hanım'dır. Babur daha çocuk yaşta babası tarafından Endican'a vali olarak tayin edilmiş ve burada hem devlet idaresini öğrenmiş hem de eğitimine devam etmiştir. Annesiyle birlikte Endican'da iken babasının ölümü üzerine 5 Ramazan 899'da (9 Haziran 1494) on iki yaşında Fergana hükümdarı olmuştur. Tahta erken yaşta çıkan Babur, eğitimine saray çevresinde devam etmiştir. Fakat Babur'un tahsil hayatı hakkında Baburnâme'sinde detaylı bilgiye ulaşılmamaktadır. Edebiyat ve tarih alanında bıraktığı eserler onun iyi bir devlet adamı olduğunu ve güçlü bir tahsil hayatı olduğunu, şiiere meraklı bir kişilik olduğunu göstermektedir.

Babur yaşadığı dönemde ve tarihimizde oldukça ün kazanmış devlet adamı ve güçlü bir komutandır. İyi bir devlet adamı olması tahta daha 16 yaşında çıkmasından dolayıdır. Küçük yaşta devlet işleriyle ilgilenmesi onun bu alanda iyice pişip yetişmesine olanak sağlamıştır.

Babur, bir devlet adamında bulunması gereken özelliklerin çoğuna sahiptir. Akıllı ve gerçekçi bakış açısına sahip oluşu, önemli yerleri fethetme cesareti, fırsatları değerlendirip pratik zekâsı ile yaşanan olayları fırsata çevirme gibi özellikleri bünyesinde barındırmaktadır. Babur'ün at üzerinde, seferden sefere koşan bir komutan, yeni yerler feth eden mahir bir devlet adamı, iyi bir gözlemci özelliklerinin yanı sıra edebiyata damga vurmuş bir şair, çok çarpıcı bir hatıra yazarı, fıkıh kitabı yazacak kadar bir din âlimi gibi özellikleri vardır.

Babur kılıç ve ok kullanmakta, ata binmekte yetenekli olduğu kadar insan ruhunu tanımakta, fertleri ve toplumları yönetmekte usta bir kişiliktir. Himayesindeki insanlara karşı merhametli ve şefkatli davranır, affına sığınan suçluları bağışlayıcıdır. Spor ve avla, fikrî ve edebî meselelerle uğraşmaktan zevk alırdı.

İçki ve eğlenceye düşkünlüğüne rağmen idarî ve askerî işlerde en küçük bir ihmâl göstermemiştir. Daima halkının refahı için çalışmış, ülkenin refah seviyesini yüksek tutmaya gayret etmiştir.

Yaptığı savaşlarda ülkesini genişletmenin yanında ırk, dil, din ve mezhep ayrılıkları yüzünden birbirleriyle kıyasıya savaşan, kendi içlerinde bile karışıklığı önleyemeyen devletçikleri bir bayrak altında toplayarak birlik ve düzeni sağlayıp halka insanca yaşama hakkını vermeyi de amaçlamaktadır. Jawaharlal Nehru, Babur'un bu yönünü şöyle dile getirir: "Babur'un gelişi ile Hindistan büyük gelişmelere sahne oldu. Kültür ve sanat hayatında, mimarlıkta ve medeniyetin bütün alanlarında yepyeni gelişmeler oldu.

530'da hastalanan Babur, hastalığının giderek ağırlaşması üzerine bütün emîrleri huzuruna çağırarak oğlu Hümâyun'u tahtını devretmiş, 6 Cemâziyelevvel 937'de (26 Aralık 1530) Agra'da vefat etmiştir. Cenazesi Cemne nehri kenarındaki Nûr-Efşân bahçesinde toprağa verilmiş olup vasiyeti gereği altı ay sonra Kâbil'e taşınarak Bâğ-ı Bâbur'e yakınlarının yanına defin edilmiştir.

1.1. ESERLERİ

Babur'un birbirinden farklı alanlarda yazılmış olan beş eseri vardır: Babur-nâme, Arûz Risalesi, Mübeyyen, Risâle-i Vâlidîyye Tercümesi ve Dîvân

Babur-nâme: Vekâyî ya da günümüzdeki yaygın ismiyle Baburnâme, Bâbur'un yazmış olduğu hatıratıdır. Belli yıllarda gerçekleşen olayları günü gününe aktardığı eseridir. Reşit Rahmeti Arat eserin belirli bir sistem dâhilinde yazılmış bir tarih kitabı olmadığını, daha çok çeşitli olayların vakit buldukça kaydedildiği bir not defteri olduğunu söyler (1987: 140). Eserdeki olaylar ağırlıklı olarak askerî ve siyasî anıları barındırır da sadece olaylara değil olaylarda geçen şahıslara, mekânlara ve özellikle Bâbur'un yorumlarına yer verilmiştir. Bu sebeple anlatıcı, eserde metnin

merkezindedir. Eser üç bölüme ayrılmıştır. Bu bölümler "Fergana", "Kâbil" ve "Hindistan" adlarını taşır. Babur hatıralarını yazarken gördüğü yerlerin coğrafi durumunu, hayvan ve bitki adlarını, özelliklerini, oralardaki halkın siyasi, idari ve askeri yapısını, doğa güzelliklerini, mimari yapılarını, önemli kişiliklerini açık, sade bir dil ile samimi bir üslupla yazmıştır. Bu sebeple eser Çağatay nesrinin en güzel örneklerinden biri olmuştur. Baburname ilk olarak 1589'da Farsça'ya daha sonra Latince, Fransızca, Almanca, İngilizce, Rusça, Urduca, Hintçe gibi birçok dile tercüme edilmiştir. Haydarâbâd ve Kazan olmak üzere iki nüshası olan eseri ülkemizde Reşit Rahmeti Arat detaylı olarak çalışmıştır.

Aruz Risalesi: Arûz konusunda örnekli açıklamalara ve tartışmalara yer veren bir kitaptır. Türkçe yazılmış olan eser 1923 yılında bulunmuş olup Paris'te Milli Kütüphane'de korunmaktadır. Bâbur kendi geliştirdiği vezinleri tanıtır ve örneklendirdiği gibi aruzla yazılan tuyuğ, koşuk, tarhanî gibi Türklere özgü nazım şekillerine geniş yer verir.

Mübeyyen: Bâbur'un Hanefî fikhî konusunda yazdığı, İslam esaslarını öğretmeyi amaçladığı eserin adıdır. Eser edebiyat kaygısı taşımamakla birlikte Bâbur bu eseri oğulları olan Hümâyûn ve Kâmrân'a atfetmiştir.

Divan: Gazel, mesnevi, kıta, rubai, tuyuğ, muamma, müfred ve bazı Farsça manzumelerden meydana gelen bu eserde şiirler, Divan edebiyatı kurallarına uyularak klasik divanlarda olduğu gibi alfabe sırasına göre düzenlenmemiştir. Şiirleri sade, tabîî ve samimidir.

Risâle-i Vâlidîyye Tercümesi: 1528 yılında yakalandığı bir hastalıktan kurtulmak için, Hoca Ubeydullah'ın Vâlidîyye adlı eserinin Farsça'dan Türkçe'ye yaptığı çevirisidir. Eser remel bahrinin "feilâtün feilâtün feilün" vezni ile yazılmış 243 beyitlik mesnevi şeklindedir.

Babur'un bunlardan başka var olduğu söylenen mûsiki ve harp sanatına dair iki eseri şimdiye kadar ele geçmemiştir.

1.2.TEMATİK SÖZLÜK

1.2.1. Sözlük Nedir?

Sözlük, bir dili çeşitli yönlerden ele alıp açıklayan, toplumun düşünce yapısını meydana koyan önemli dil kaynaklarından biridir. TDK sözlük kelimesini “*Bir dilin bütün veya belli bir çağda kullanılmış kelime ve deyimlerini alfabe sırasına göre alarak tanımlarını yapan, açıklayan, başka dillerdeki karşılıklarını veren eser, lügat*”² şeklinde tanımlar.

Dillerin yapısını ve söz varlığını çeşitli yönlerden ortaya koyan bu sözlükler tarih içerisinde pek çok farklı sınıflandırma ile karşımıza çıkmıştır. Bu sınıflandırmalar, sözlüğün yapısına, kullanım amacına ve şekline göre şekillenmiştir. Dünyada Zgusta, Atkins, Rundell gibi bilim insanları sözlük tasnif çalışmaları yaparken bizde de Doğan Aksan sözlükleri hazırlanış, kullanım amaçları ve taşıdıkları özelliklere göre tasnif etmiştir. Bu tasnif çalışmasına göre sözlükler şu şekilde sınıflandırılmıştır;

Bir ya da birden çok dilin söz varlığını işlemesine göre;

- Tek dilli sözlükler
- Çok dilli sözlükler

Abece (Alfabe) sırasının olup olmamasına göre;

- Alfabetik sözlükler
- Kavram Sözlükleri

Ele alınan söz varlığının niteliğine göre;

- Genel Sözlükler (ortak dil, yazı dili sözlükleri)
- Lehçebilim sözlükleri
- Eş anlamlı, eş adlı, ters anlamlı öğeler sözlükleri

² TDK, 2005:1856

- Yabancı ögeler sözlükleri
- Tarihsel sözlükler
- Köken bilgisi sözlükleri
- Terim sözlükleri, (Uzmanlık alan sözlükleri)
- Argo sözlükleri
- Deyim ve atasözleri sözlükleri
- Anlambilim sözlükleri
- Sanatçı ve metin sözlükleri
- Yanlış yerleşmiş öge sözlükleri
- Tersine sözlükler

İşledikleri öge açısından sözlükler;

- Yazı dili sözlükleri
- Ağız sözlükleri

Malzemenin kaydedildiği ortam açısından sözlükler;

- Basılı / kitabî sözlükler
- Elektronik sözlükler

Yazılış biçimleri açısından sözlükler;

- Manzum sözlükler
- Mensur sözlükler³

³ Aksan, sözlük türlerini alfabe sırasının temel alınıp alınmamış olmasına göre ikiye ayırır. Bunlardan birincisi abecesel sözlükler, ikincisi kavram (ya da kavram alanı) sözlükleridir (Aksan, 1990.77)

Bu sınıflandırma göz önüne alındığında var olan sözlük çeşitliliğinin oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bu çeşitlilikte sözlüklerin dil malzemesi kadar sözlüğün dili, kapsamı, amacı, maddelerin açıklanma sistemi gibi unsurlarında önemli olduğu anlaşılmıştır. Çalışmamızda bahsedeceğimiz tematik sözlükler ise diğerlerinden farklı olarak sözlük türleri arasında belirli bir tema çerçevesinde şekillenen sözlüklerdir.

1.2.2.Tematik sözlükler

Tematik sözlükler, belirli bir konu veya temayla ilgili kelimelerin, madde başı ve alt madde başlıkları şeklinde düzenlenerek sınıflandırılmasıyla meydana gelmektedir. Bildiğimiz abece sözlük düzeninin aksine bir kavram alanı etrafında sınıflandırılan sözcüklerden oluşur.

Kelime anlamı olarak baktığımızda tematik, “*Bir tema etrafında oluşan*”⁴ anlamında bir kelimedir. Bu kelimeyle alakalı “tema” ise, “Asıl konu; öğretici, edebî eserde işlenen konu, düşünce, görüş” olarak tanımlanmaktadır. Bu anlamlar bağlamında düşünüldüğünde tematik sözlükler belirli bir konu veya tema etrafında hazırlanmış sözlüklerdir diyebiliriz.

Bu bilgilerden hareketle tematik sözlükler için belirli bir konu veya tema etrafında hazırlanmış sözlükler demek doğru olacaktır. Tematik sözlüklerde öncelikle temel veya ana konular başlık olarak belirlenmekte ve o konularla ilgili kelimeler, ana başlıktan sonra madde başı ve alt madde başı olarak altta sıralanmaktadır.

1.2.3.Tematik Sözlük Çalışmaları

Tematik sözlük çalışmalarına baktığımızda ilk örnek olarak Helenistik dönemde M.Ö. III. yüzyılda Antigonos’un Peri Lekseos “Sözlükler Üzerine” adlı eserini örnek olarak verebiliriz. Eserde sözcüklerin rüzgâr, balık, ay ve oyun adları olarak gruplandırıldığı görülür. Bununla birlikte Gaius Secundus Plinius’un Naturalis Historia “Doğa Tarihi” adlı eserinde ise çeşitli konuların tematik olarak sınıflandırıldığına rastlanır. Fakat dünyada tam anlamıyla tematik sınıflandırma yapan eserlere baktığımızda Pollox’un

Onomastiko adlı eseri karşımıza çıkar. Bu eserde daha çok din, tanrı, sanat, adalet, yaşam gibi konularda ana temalar belirlenmiştir. Dünya dillerinde durum bu şekilde

⁴ (TDK, 2005:1946).

ilerlerken öte yandan Arap sözlükçülük geleneğinin içerisinde tematik sözlüklerin Mecâimü'l-Mevzûât (Konu Sözlükleri) ve Mecâimü'l-Meânî (Anlam Sözlükler) olarak adlandırıldığı görülmektedir. Bu tasnif etme geleneği Arap sözlükçülüğünde Ebu Ubeyd ismi ile bilinir. Ebu Ubeyd, El-Gâribü'l-Musannef adlı eserinin her bölümünde bir temaya ait sözcükleri başlıklar altında gruplandırmıştır. Bu başlıklar; Kitâbu Hulki'l-İnsân, Kitâbü'n-Nisâ, Kitâbü'l-Libâs, Kitâb-ı Et'âme, Kitâb-ı Emrâz şeklinde örneklendirilir. Bu sebeple tematik sınıflandırma geleneğine Arap kültüründe sıkça rastlanır. Arap sözlükçülük geleneğinde tematik sözlükler bir ekol olarak gösterilir. İlk olarak tematik sözlük türünde başlayan bu gelenek, yeryüzü, arazi şekilleri, sular, insanlar, kuşlar, arılar, koyunlar, atlar ve develer gibi tabiat unsurlarının gruplandırılmasıyla tematik bir tasnif ortaya koymaya başlar.

Türk sözlükçülük geleneğine geldiğimizde ise ilk sözlüğümüz olan Kaşgarlı'nın Divân-i Lügâti't Türk adlı eserinden başlayan pek çok sözlük örneği mevcuttur. Özellikle Tematik sözlük bağlamında bakıldığında Türk dilinin sözlükleri içerisinde bu tür çalışmaların yeri oldukça fazladır. İlk olarak bu çalışmalara Türk dilinin tarihi dönemlerinde dahi rastlarız. Bunlar;

1. Uygurca Çinçe İdikut Sözlüğü
2. Mukaddimetü'l Edeb
3. İbni Mühenna Lügati
4. Codex Cumanicus
5. Kıtâb-ı Mecmu-ı Tercüman-ı Türki ve Acemi Mugali
6. Ed-Düretü'l-Mudiiyye Fi'l-Lügati't Türkiyye
7. Kitâb-ı Bülgatü'l – Müştak fi Lügai't Türk ve'l Kıpçak

Türk sözlükçülüğünde tematik veriye ilk olarak Zemahşerî'nin Mukaddimetü'l-Edeb adlı eserinde rastlanır. Nevayi ünlü eserinin isimler bölümünde 12 farklı kavram başlığı açar;

1. Akrabalık Adları
2. Çadır, alaçık parçaları
3. Kuşlar
4. Dağlık ve Düzlük Yer Adları

5. Hayvan Seslenmeleri
6. Yaşlarına ve Türlerine göre Hayvan Adları
7. Av Hayvanları
8. Binit Takımları
9. Giysiler
10. Yemeklik Koyun Uzuvarları
11. İçkiler
12. Sevgi, Sevgili, Güzellik kavramları

Öte yandan Kıpçak sahasından Ed-Durretü'l-Muzîğa Fi'l-Lugâti't- Türkiyya adlı eserde ise eserin 24 bölümünün her biri tematik olarak tasnif edilmiştir.

Yine bu sahaya özgü Codeks Cumanicus'un ilk 55 varaklık kısmında sözcükler Latince, Farsça ve Kıpçak Türkçesi olmak üzere 3 sütun üzerine sıralandıktan sonra anlamlarına göre tekrar sıralanmıştır. Yani eser önce alfabetik sonra anlam gruplarına göre ayrılmış olarak 2 kısımdan oluşmaktadır. Bu örnekleri daha da arttırmak mümkündür. Özellikle Çağatay sahasında karşımıza çıkan Ali Şîr Nevâyî'nin Muhâkemetü'l-Lugateyn adlı eseri önemli bir tematik çalışmadır. Şöyleki Akrabalık adları, kuş adları, dağlık ve düzlük yerler, hayvanlar, yaşlarına ve türlerine göre atlar, av hayvanları, giysiler, yemeklik koyun uzuvarları, yemek ve yiyecek adları, içkiler, sevgi-sevgili/güzel güzellik kavramları etrafında yer alan sözcükler olmak üzere Türk dilinin pek çok kavram alanına, tematik boyutuna yer verilmiştir.

Bu gibi eserlerin dışında tematik sözlükler günümüzde birçok kitap ve tez konu olmuştur. 2014 yılında Bedri Sarıca'nın hazırlamış olduğu Nisabı Türki adlı çalışma bunun ilk örneklerindendir. Sarıca eserin söz varlığını aşağıdaki şekilde 9 başlık olarak tasnif etmiştir:

1. Akrabalık Bildiren Sözcükler
2. At, koşum Takımları
3. Savaş Sanatları ve Araç Gereçleri
4. Kuşlarla ilgili Sözcükler
5. Başka Hayvanlar
6. Vücut Parçaları

7. Madenler
8. Bitkiler
9. Fiiller

Arkasından Gökçen Bilgin Aksoy Âşık Elesger'in şiirlerinin söz varlığını yüksek lisans tezinde 66 tematik başlık altında sınıflandırmıştır. 2017 yılında Nilay Altunay Süheyl ü Nevbahar'ın Söz varlığı üzerine tematik inceleme adlı yüksek lisans tezi çalışmasında eserdeki sözcükleri 25 başlık altında topladığı görülür;

1. Doğa ve Sosyal Çevre
2. Yaşama Hayat Sürme
3. Uzay, Yer, Biçim
4. Miktar, Nicelik, Sayı, Adet, Çokluk
5. Varlık
6. Zaman
7. Görülebilen, Göze Çarpan
8. Yer, Mahal, Mevki
9. İstek, Talep
10. Duy-, Hisset-,Duyumsa-
11. Düşünce
12. İşaret, Belirti, Sembol
13. Bilim
14. Kültür ve Sanat
15. Birlikte Yaşama, Toplumsal Hayat
16. Yemek ve İçmek
17. Spor ve Serbest Zaman Aktiviteleri
18. Toplum, Topluluk
19. Alet, Eşya ve Teknik
20. Ekonomi ve Finans
21. Hukuk, Yasa ve Etik
22. Din
23. Davranış Kodları
24. Hitaplar
25. Kültür Kelimeleri

Bunların yanı sıra 2018 yılına geldiğimizde Muhammed Çitgez'e ait doktora çalışması dikkat çekmektedir. Bu Tezde Dede Korkut Hikâyelerindeki sözcükler anlam bakımından 98 alt başlıkta sınıflandırılmıştır. Bunlarla birlikte 2019 yılında Eski Uygur Türkçesi ve Karahanlı Türkçesinin Söz varlığı üzerine bu tarz çalışmalar yapılmıştır.

1. Zaman
2. Gökyüzü ve Hava Olayları
3. Bitkiler
4. Hayvanlar
5. İnsan Bedeni
6. Coğrafya
7. Gündelik Yaşam
8. Birey, Toplum, Halk
9. Sayı Adları
10. Kavramlar

2019 yılındaki çalışmalara bakmaya devam ettiğimizde Murat Koçak tarafından Karay Türkçesi Ağzılarının Karşılaştırmalı Söz Varlığı adını taşıyan doktora tezinin 3. Bölümünde sözcüklerin 11 ana başlığa ayrıldığı görülür.

1. İnsan ve Toplum
2. Hayvanlar
3. Bitkiler
4. Zaman
5. Yeryüzü
6. Sayılar
7. Renkler
8. Araç, Eşya, Enstrüman
9. Beslenme
10. Din-İnanç

Yine bu yılda yapılan son çalışma kolektif bir çalışma olarak yerini bulmuştur. Yabancılar için Türkçe Görsel Sözlük ve Etkinlik Kitabı başlığını taşıyan sözlük çalışmasında yaklaşık 1400 kelime 32 tema şeklinde sıralanmıştır.

1. Zamirler
2. Sayılar
3. Fiiller
4. Soru Sözcükleri
5. Duygular
6. Sıfatlar
7. Renkler
8. Şekiller
9. Hayvanlar
10. Bitkiler
11. Dünya
12. Aile ve Akrabalar
13. Eğitim
14. Meslekler
15. Vücut
16. Sağlık
17. Zaman
18. Doğa Olayları
19. Teknoloji
20. Ev
21. Beslenme
22. Zaman
23. Giyim
24. Alışveriş
25. Restoran
26. Şehir
27. Ulaşım
28. Eğlence
29. Spor
30. Enstrümanlar
31. İşaret ve Semboller
32. Ölçü

Verilen bu bilgiler bağlamında ülkemizde yapılan tematik sözlük çalışmalarının yaygınlık kazanmaya başladığı açıkça görülmektedir. Özellikle bundan sonraki yapılacak çalışmalarda bu metodun kullanılması dilimizin kavram zenginliğinin ortaya çıkmasında önemli katkılar sunacaktır. Çalışmamın bundan sonraki bölümünde dönemin Padişahı Babürşah 'ın bizzat kendinin kaleme almış olduğu Babürname adlı eserin hakkında bilgi verildikten sonra tematik olarak açıklamalarına yer verilecektir.

1.2.4.Baburname'nin Tematik Tasnifi

Baburname'nin sözlük bölümünde yer alan isim ve isim soylu kelimeler ile bunlar için verilen madde açıklamaları *Yılmaz Akdemir'in Senglah'ın Tematik Sözlüğü* adlı eseri kaynak alınarak tematik sınıflandırma yöntemiyle incelenmiştir. Sınıflandırma anlam ilişkileri bağlamında ana ve alt başlıklar şeklinde yapılmıştır. Bu sınıflandırma yapılırken daha önce hazırlanmış tematik sözlükler incelenmiş ve eserin söz varlığına uygun temalar belirlenmiştir. Bu bağlamda 29 başlık ana tema olarak belirlenmiştir ve bu belirlenen temalar kendi içerisinde alt başlıkları ayrılmıştır. Babürname'nin sözlük bölümü için oluşturulan tematik tasnif başlıkları şu şekildedir.

- ÖZEL ADLAR
- SAYI KAVRAMLARI
- HAYVAN ve HAYVAN ADLARI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- YERYÜZÜ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- YERLEŞİM VE YERLEŞİM BİRİMLERİ KAVRAMLARI
- YÖN KAVRAMLARI
- ZAMAN KAVRAMLARI
- YİYECEK- MEYVE KAVRAMLARI
- BİTKİ ADLARI VE BİTKİLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- DEVLET- İDARE- YÖNETME-UNVAN KAVRAMLARI
- DİN ve DİNLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- İNSAN VE İNSAN İLİŞKİLERİYLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- ASKER, ORDU VE SAVAŞLA İLGİLİ KAVRAMLAR
- NİTELİK BİLDİREN KAVRAMLAR
- VÜCUT-ORGAN ADLARI KAVRAMLARI
- ÖLÇÜ BİRİMLERİ ve ÖLÇÜ BİLDİREN KAVRAMLAR

- ŞEKİL BİÇİM FORM BELİRTEN KAVRAMLAR
- YAPI ve İNŞAAT İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- MESLEK ve MESLEKLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- VARLIK VE ARAÇLARLA İLGİLİ KAVRAMLAR
- SANAT ve EĞLENCE İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- EKONOMİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- GÖK VE GÖKLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- OKUMA, BELGE, BİLGİ, HABERLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- SAĞLIK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- KIYAFET İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- KENDİ ARASINDA GRUPLANDIRILAN DİĞER KELİMELELER
- DİĞER KAVRAMLAR
- GÖREVLİ ÖGELER

İKİNCİ BÖLÜM

2. BABURNAME’NİN 1b- 60b VARAKLARI ARASINDAKİ BÖLÜMÜN TEMEL SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Bir milletin duygu ve düşüncelerini ifade etmede en önemli araç olan dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan, sürekli gelişen ve değişen, bünyesinde birçok sözcük barındıran, yaşayan canlı bir varlık olarak bilinir. Türkçe, zengin bir dil olması ile bilinmektedir. Sondan eklemeli bir yapıda olması nedeniyle bir sözcükten onlarca yeni kelime türetilmektedir. Bu zenginliğin yanı sıra söz varlığı ve anlam zenginliği de Türkçenin ne kadar zengin bir dil olduğunu kanıtlamaktadır. Şöyleki Türkçenin en eski yazılı metinlerinde dahi biz bu zenginlikleri görmekteyiz. Bu zenginliğe atasözleri, deyimler, kalıp ifadeler, pekiştirmeler, eş-zıt anlamlı ve sesteş anlamlı sözcükler örnek verilebilir. Bu sebeple ifademizi birden fazla yol ile ifade edebilmek, ifadeyi güçlendirmek, sözcükleri belli yapılarla destekleyebilmek dilimizde oldukça mümkündür.

Türk Dil Kurumu’nun sözlüğüne bakıldığında (TDK, 2005, s.1807) söz varlığının, bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu şeklinde tanımlandığı görülmektedir. Söz varlığı, bir milletin zaman içerisinde kullandığı sözlerin tamamını oluşturmaktadır. Söz varlığı aynı zamanda sahip olduğu milletin kültürünü, birikimini, düşünce dünyasını, hayat tarzını yansıtır. Bir toplumun nelere eğilimi olduğu, dinsel inançları, değerleri ve yaşam biçimi söz varlığının incelenmesiyle ortaya çıkar. *“Bir dilin söz varlığı, o dilin tarihine geniş ölçüde ışık tutmakta, yüzyıllar boyunca ortaya çıkan ses, biçim, söz dizimi ve anlam değişikliklerini yansıtmakta, hangi dillerin etkisiyle, ne tür değişimlerin gerçekleştiğini göstermektedir.”* (Aksan, 2006, s.11).

Doğan Aksan, “Söz varlığı, sadece bir dilde birtakım seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlar, göstergeler olarak değil, aynı zamanda o dili konuşan toplumun kavramlar dünyası, maddi ve manevi kültürünün yansıtıcısı, dünya görüşünün bir kesiti olarak düşünmelidir.” der. (Aksan, 2004: s.7) Bir dilin söz varlığı

denilince; o dile ait sözcükler, deyimler, kalıp sözler, atasözleri, terimler ve çeşitli anlatım kalıplarının hepsi kastedilmektedir.

Söz varlığı incelenirken ilk olarak bahsedilmesi gereken temel söz varlığı veya çekirdek sözcükler dediğimiz öğelerdir. Organ adları, temel gereksinim fiilleri, akrabalık adları, sayılar, renk adları, hayvan adları, ikilemeler, zamirler, insanın maddi ve manevi kültürü içine giren çeşitli kavramlar temel söz varlığını oluşturur. Dinle, kutsal kavram ve kişilerle, gelenek, göreneklerle ilgili sözcükler de temel söz varlığı içerisinde değerlendirilmelidir. Temel söz varlığı oluşturulurken insan odak olarak alınmıştır. Gerhard Doerfer’de temel sözcükleri bütün insanlarda ortak olan kavramları gösteren sözcükler olarak tanımlar.

2.1. Akrabalık Adları

Hem kan hem de evlilik yoluyla çeşitli şekillerde insanların birbirine yakın olması durumunu tanımlarken genel olarak akrabalık adlarını kullanırız. Bu sebeple akrabalık adları temel söz varlığı içerisinde incelenmektedir. İncelenen varaklarda tespit edilen akrabalık adları şu şekildedir;

Abağa < Moğ. Amca

a.+ sı 21a/8, 27a/9

a.+sınıq 23b/1

Ağa < Moğ. Ağabey, efendi

a.+durlar 31b/11

a.+sı 6a/9, 8a/11, 12b/9, 17a/13 23a/8, 24a/11, 26b/12, 39b/12, 55a/1, 55a/2

a.+sınıq 12b/13

a.+sığa 30a/2, 57a/12

a.+larığa 12a/3

a.+lar 35b/9

‘Amm < Ar. Amca

‘a.+ı 11a/8

‘Amm-zāde < Ar. Amcaoğlu

a.+si 22/7

Ana < ET ana (EDPT, 169) anne

a. 16a/5, 54a/2

a.+m 8b/5, 9a/10, 24b/8, 24b/10, 24b/12, 24b/12, 27b/11, 53a/11

a.+mnı 55b/2, 55b/2

a.+mnıq 14b/12, 20a/14, 27a/6, 53a/11

a.+sı 8b/6, 8b/7, 9a/9, 9b/9, 14b/12, 17b/13,

18a/11, 20a/9, 21b/13, 26b/14, 27a/1,
27a/2, 27a/4, 27a/6, 27b/10, 28a/3,
28a/5, 28a/13, 28b/2, 53a/11

a.+sınıq 20a/12

a.+larımdın 53a/11

a.+ları 11b/3, 27b/7

a.+sınıq 20a/12,

a.+larımdın 53a/11

a.+ları 11b/3, 27b/7

Aqa < Moğ. Ağabey

a. 31a/3

**Birāder-zāde < Far. Kardeş çocuğu,
yeğen**

b.+si 20a/10, 20b/12

b.+sini 28a/4

Dede < ET dede (ED, 451) Dede

d.+mni 54b/7

Evlād < Ar. Çocuklar; soy

e.+ı 8b/3, 19b/8, 26b/13

e.+ınıq 37b/3, 49a/14

e.+ığa 23b/11

e.+ıdın 28a/8, 37a/11, 46a/8

Ferzend < Far. Oğul, çocuk

f. 16b/6, 7a/9

**Hāla < Ar. Hala, babanın kız
kardeşi**

h.+sı 29b/11

İbn < Ar. Oğul

i. 9b/5, 9b/6, 9b/7

**İni < ET ini (ED, 170) küçük erkek
kardeş**

i. 59b/2, 99b/8, 119b/3

i.+si 13a/11, 15a/7, 19a/12, 19b/7,
20b/13, 22b/2, 29b/2, 32b/2, 33a/3,
33b/3, 35a/12, 35b/3, 38a/1, 43a/12,
50b/10, 57a/6, 58a/7

i.+sige 41a/7

İni-oğ(u)l < yeğen

i.+ıdın 59b/8

**Qayn ata < ET qadın ata (ED, 602)
kayınpeder**

q. 5b/11, 56b/4

**Qız < ET qız (ED, 679) Kız, kız
çocuk**

**q. 8b/4, 9a/6, 9a/7, 9a/8, 10b/11,
11a/3, 11a/6, 11b/7, 12b/4, 20a/1,
20a/3, 20a/7, 20a/9, 20a/11, 20b/8,
26b/13, 27a/8, 27a/13, 27b/1, 27b/4,
27b/4, 27b/10, 27b/13, 27b/14, 28a/5,
28b/2, 35b/11, 57b/5**

q.+ı 9b/3, 9b/11, 10b/7, 10b/9, 11a/7,
11b/4, 11b/5, 12a/7, 12b/1, 12b/4,
18a/12, 19b/9, 20a/5, 20a/14, 27a/1,

27a/6, 27b/2, 27b/9, 28a/2, 28a/7,
29b/10

q.+ını 16a/8, 28a/13, 28b/2

q.+ını 24a/12, 35b/10,

q.+ığa 20a/12, 38a/14

q.+ıdın 11b/8

q.+ların 11b/3

q.+lardın 8b/8

q.+nı 11a/7

q.+dın 11b/14

Kökeldaş < Moğ. Sütkardeş

k. 58b/4,

k.+ı 20b/2

k.+ıdın 26a/2

k.+larını 26a/1

Küeyv < ET küdegü (ED, 703) damat

k. qıl- 6a/12

k.+i 23b/1, 50b/4

Qayn ata < ET kadın ata (EDPT, 602) kayınpeder

q. 5b/11, 56b/4

Nebire < Far. nabira torun

n.+si 9b/11, 20b/8, 27a/4, 27a/13,
28a/4, 35b/11, 46a/6, 50b/3,

Oğlan < ET oğul+An oğlan

o. 8b/14, 19b/12, 25b/13,

o.+ları 9b/9, 26a/5, 28a/9, 36a/10,
56b/8, 57b/10

o.+larının 10a/11, 25b/14, 28b/12

o.+larını 24a/3, 25b/14,

o.+larığa 30a/10

o.+larıdın 8b/4, 18a/11,

o.+lar 11b/2

o.+lardın 26b/14

Oğ(u)l < ET oğul (ED, 83) oğul

o.+ı 5b/11, 6a/8, 6b/5, 6b/6, 6b/7,
6b/8, 8b/13, 9b/4, 10a/7, 10a/9,
10b/10, 11a/7, 12a/1, 12a/5, 12a/8,
12a/14, 13a/10, 16a/4, 19b/12, 20b/9,
21b/6, 22b/7, 23a/9, 23b/1, 24a/11,
25b/3, 27a/9, 27b/5, 28a/7, 30a/9,
34a/3, 41a/13, 41b/5, 42b/7, 46a/6,
50a/6, 50a/7, 50a/8, 50b/3, 50b/6,
55b/5, 57b/4, 57b/11, 57b/14, 58a/10,

o. 8b/3, 8b/5, 8b/7, 9b/1, 10b/11,
11b/7, 19b/9, 26b/13, 27a/1, 27a/2,
27a/3, 27a/5, 28a/13, 28b/2

o.+um 41a/7

o.+ı 20a/2, 21a/7

o.+ını 28a/5, 41a/13,

o.+ını 12a/3, 42a/3, 59b/2

o.+ığa 9a/12, 27b/2

Oğulluq < ET oğulluq

oğul+IXk (ED, 86) oğulluk, evlatlık

o. 41a/12,

Siğ(i)l < ET siğil (ED, 839) küçük kız kardeş

s.+i 27a/6

Siğli < ET siğil (ED, 839) küçük kız kardeş

t.+lerim 16a/3

ı.+si 21b/7

s.+isi 21b/12

Vālide < Ar. Anne

v.+m 11a/3,

v.+lerimdin 52b/12

ıağayi < ET tağay (ED, 474) dayı

t.+m 6a/8, 31a/8

Bu veriler doğrultusunda en sık kullanılan akrabalık adı oğ(u)l kelimesidir. (70)

2.2. Sayı Adları

Eserde incelediğimiz varaklar arasında yer alan sayı adları şunlardır;

Altı < ET altı (ED, 130) altı

a. 4b/2, 10a/8, 11a/5, 24a/9, 24b/2, 25b/2, 50a/12

Altı miş < altı bin

a. 32a/7

a.+ge 22b/8, 28b/8

Altı yüz < altı yüz

a. 33a/6

Bés < ET bés (ED, 376) beş

b. 7a/6, 8b/4, 8b/9, 8b/11, 10a/8, 11a/5, 18b/3, 19b/9, 20a/4, 20b/6, 24a/9, 24a/9, 24b/2, 26b/13, 27a/13, 28a/5, 29a/1, 34a/13, 38a/6, 38a/7, 39b/7, 40b/6, 46a/4, 46b/10, 4b/2, 50a/8, 50a/12, 53a/9, 58b/2,

b.+i 2a/5

b.+ide 15b/11

Bés miş < beş bin

b. 28a/9, 32a/7, 35a/3, 55b/5

b.+ge 22b/8, 28b/8

Bés yüz < beş yüz

b. 33a/6

Béşinçi < ET béşinç (ED, 383) beşinci

b. 1b/2, 27b/10, 44b/4,

Bir < ET bir (ED, 353) bir, bir defa

b. 2a/6, 2a/11, 2b/1, 2b/7, 2b/10, 2b/11, 2b/13, 3a/4, 3a/5, 3a/11, 3a/13, 3b/1, 3b/5, 3b/9, 3b/10, 3b/12, 3b/13, 3b/13, 3b/13, 4a/1, 4a/2, 4a/7, 4a/8, 4b/2, 4b/5, 4b/8, 4b/13, 5a/1, 5a/2, 5a/5, 5a/8, 5a/14, 5b/4, 7b/2, 7b/6, 7b/6, 7b/10, 8a/6, 8a/9, 8b/5, 8b/7, 8b/9, 8b/13, 9a/1, 9a/6, 9a/6, 9a/7, 9a/7, 9a/8, 9b/1, 9b/12, 10a/4, 10a/5, 10b/8, 11a/7, 11a/7, 11b/2, 11b/5, 11b/14, 12a/1, 12a/4, 12b/1, 12b/4, 12b/4, 12b/5, 12b/5, 12b/6, 12b/7, 12b/10, 12b/11, 12b/12, 13a/3, 13a/9, 13b/5, 13b/7, 13b/10, 13b/10, 13b/11, 13b/12, 14a/3, 14a/6, 14b/5, 14b/11, 15a/4, 15a/6, 15a/6, 15a/12, 15b/5, 16a/8, 16a/11, 16a/14, 16b/6, 17a/3, 17a/5, 17a/7, 18b/6, 18b/8, 19a/8, 19a/8, 19a/13, 19a/13, 19b/4, 19b/12, 20a/5, 20a/11, 20b/1, 20b/1, 20b/5, 20b/8, 20b/12, 21a/6, 21b/5, 21b/11, 22a/6, 22a/12, 22b/2, 22b/6, 23a/2, 23a/4, 23a/5, 23a/9, 23b/2, 23b/5, 23b/11, 23b/14, 24a/2, 24a/2, 25a/8, 25b/4, 25b/7, 25b/7, 25b/9, 26a/9, 26a/12, 26a/13, 27a/1, 27a/2, 27a/3, 27a/5, 27a/8, 27b/9, 27b/13, 27b/13, 28a/5, 28a/6, 28a/13, 28a/14, 28b/2, 28b/2, 29a/1, 29a/5, 29a/12, 29b/1, 29b/10, 29b/10, 29b/12, 30a/6, 30b/12, 32a/3, 32a/7, 34b/4, 34b/4, 34b/6, 35a/1, 35a/12, 35a/14, 35b/1, 35b/1, 35b/3, 35b/5, 35b/13, 36a/5, 36b/1,

36b/4, 36b/10, 36b/13, 37a/2, 37a/5,
37b/4, 37b/8, 38a/10, 39a/1, 40a/4,
40a/7, 40a/11, 40a/13, 40a/14, 40b/5,
40b/7, 40b/11, 40b/13, 41a/8, 41a/9,
41b/3, 41b/3, 42b/2, 42b/3, 42b/5,
42b/6, 42b/8, 43a/2, 43a/10, 43b/8,
44a/8, 45a/9, 45a/11, 45a/12, 45b/6,
45b/8, 45b/11, 46a/3, 46a/7, 46a/13,
46b/1, 46b/11, 46b/11, 46b/13, 47a/3,
47a/9, 47a/10, 47a/11, 47a/12, 47a/14,
47b/2, 47b/7, 47b/11, 47b/11, 48a/1,
48a/3, 48a/4, 48a/4, 48a/8, 48a/9,
48a/10, 48a/12, 48a/14, 48b/2, 48b/3,
48b/3, 48b/5, 48b/11, 49a/4, 49a/9,
49b/5, 49b/11, 49b/12, 49b/14, 50a/1,
50b/4, 50b/10, 51a/4, 51b/13, 52b/4,
53a/2, 53a/10, 53b/2, 54b/9, 54b/12,
55a/3, 55b/13, 56a/7, 56a/11, 56b/1,
56b/2, 57a/13, 58a/8, 58b/3, 60a/1,
60a/1, 60a/2, 60a/7, 60a/12, 60b/1,
60b/10, 60b/11, 60b/13,

b.+niŋ 23b/4

b.+ni 29a/2, 45a/2, 45a/3,

b.+in 10a/3, 10a/3, 19b/1

b.+i 16b/13, 19b/3, 21a/2, 37a/9,
45b/12, 51b/11

b.+iniŋ 27b/14, 28a/1

b.+ini 12a/7, 12a/8, 40b/8

ékki < ET éki (ED, 100) İki

é. 7a/14, 7b/2, 7b/5, 7b/10, 8b/6, 9a/1,
9a/6, 9b/1, 9b/11, 11b/3, 11b/7, 11b/7,
12a/7, 13a/3, 13b/10, 15b/1, 16a/14,
18a/6, 18a/14, 19b/9, 26a/11, 26a/12,
26a/13, 27b/12, 27b/14, 28b/2, 2a/5,
31a/14, 32a/3, 32b/8, 34b/9, 34b/9,
35a/1, 36a/2, 36b/13, 37a/5, 37b/2,
38a/4, 39a/10, 39b/7, 3a/2, 42b/2,
43a/7, 45a/2, 45a/9, 45b/3, 45b/12,
45b/13, 48a/8, 48b/2, 49a/10, 4b/13,
50b/4, 50b/10, 55b/13, 58b/14, 60b/11

i.+n 19b/1

i.+sini 23b/2

i.+sidin 28b/2

ékki yüz < iki yüz

é. 39a/7, 44a/8

é.+din 55a/10, 59b/12

ékkinçi < İkinçi

é. 64b/4, 68a/12, 85a/13, 85b/7,
85b/13, 86b/14, 5b/11, 8b/10, 9b/3,
9b/4, 10a/7, 11a/3, 20a/1, 20a/5,
22b/4, 24a/12, 27b/1

ékkele < her iki

é. 36b/1

é.+si 9a/9

é.+sini 36a/5

éllig < ET ellig (ED, 141) elli

é. 40a/10

miŋ < ET biŋ /biŋ (EDPT, 346) bin

m. 7a/13, 32a/13, 56b/6,

m.+ge 52a/3

Miŋ béş yüz < bin beş yüz

m. 32a/13

Miŋ béş yüz seksen tört < bin beş yüz seksen dört

m. 47a/1

On < ET on (ED, 166) on

o. 3b/10, 9a/4, 56a/6,

On bés < on beş

o. 47a/11

On bir < on bir

o. 26b/13

On ékki < on iki

o. 1b/2, 12a/6, 13a/7

On miş altı yüz < on bin altı yüz

o. 44b/12

On sekkiz < on sekiz

o. 10a/10, 13a/6, 30a/14, 49b/6

On sekkiz miş < on sekiz bin

o. 52b/10

On tört < on dört

o. 47a/11, 59a/11

On üç < on üç

o. 27a/4, 59a/11

On yétti < on yedi

o. 10a/10

Otuz < ET ottuz (ED, 74) otuz

o. 19a/6, 19a/7, 45a/13, 49b/12,

Ottuz miş < otuz bin

o.+ge 35a/7

Ottuz tokkuz < otuz dokuz

o. 6b/3

Qırq < ET Kırk (ED, 651) kırk

q. 31b/1, 40a/9, 45a/13

Qırk miş < kırk bin

q. 42b/9

Qırq tört < kırk dört

q. 18a/9

Qırq üç < kırk üç

q. 25b/2

Sekkiz < ET sekkiz (ED, 823) sekiz

s. 9a/8, 46b/10, 47a/12, 48a/5, 56a/1,

Sekkiz yüz < sekiz yüz

s. 55a/7

s.+çe 56a/3

Sekkiz yüz altmış < sekiz yüz altmış
s.+da 6b/4

Sekkiz yüz éllig bés < sekiz yüz elli beş
s.+de 18a/10

Sekkiz yüz éllig yétti < sekiz yüz elli yedi
s.+de 25b/2

Sekkiz yüz toqsan toqquz < sekiz yüz doksan dokuz
s.+da 1b/1, 18a/8

Seksen < ET seksön (ED, 823) seksen
s. 57b/1,

Toqquz < ET toqquz (ED, 474) dokuz
t. 2a/11, 3b/7, 4b/10, 6b/3, 32a/6, 49a/4

Toqquz yüz iki < dokuz yüz iki
t.+de 2b/12

Toqquz yüz on < dokuz yüz on
t.+da 14a/10, 27b/6

Toqquz yüz on bir < dokuz yüz on bir
t.+de 11a/5

Toqquz yüz sekkiz < dokuz yüz sekiz
t.+geçe 6a/6, 32b/13

Tört < ET tört dört
t. 2b/1, 2b/8, 3b/12, 8b/8, 11a/11, 12b/2, 13a/9, 16b/2, 17a/2, 19a/11, 23b/1, 27a/7, 34a/12, 34b/12, 38a/2, 38a/6, 38a/7, 39b/7, 40b/6, 45b/1, 45b/7, 47a/4, 47a/5, 47a/5, 47a/7, 53a/4, 53a/9, 56a/9, 57a/4,
t.+i 19b/9
t.+ide 6b/2

Tört miñ < dört bin
t. 5b/7, 10a/1, 28a/9, 35a/3, 55b/5, 57a/3

Tört yüz < dört yüz
t. 39b/1

Törtünçi < ET törtünç (ED, 535) dördüncü
t. 6b/5, 20a/7, 27b/4

Üç < ET üç (ED, 18) üç
ü. 7b/14, 8b/3, 10b/9, 11a/11, 11b/8, 12b/2, 17a/2, 18a/6, 20b/9, 27a/8, 27b/12, 28a/13, 2a/10, 30b/10, 31a/14, 32a/1, 32b/8, 34b/12, 37b/2, 38a/2,

38a/2, 38a/4, 40a/9, 45b/1, 46b/6,
56a/7, 57a/4

ü.+din 11b/7

ü.+ini 39b/7

Üç miş < üç bin

ü. 5b/7, 10a/1, 57a/3

ü.+ge 22a/1, 57a/10

Üç yüz < üç yüz

ü. 39a/7, 39b/1, 44a/8

ü.+din 55a/10, 59b/12

Üç yüz miş < üç yüz bin

ü.+ge 12a/11

Üçle < her üç, üçü birlikte

ü. 58a/13

**Yégirme < ET yégirmi (ED, 915)
yirmi**

y. 19a/6, 19a/7, 24a/4,

Yégirme altı < yirmi altı

y. 13a/9

y. 13a/2, 24a/4, 48b/8, 4a/2, 4a/3, 60b/5

Yégirme beş < yirmi beş

Yégirme miş < yirmi bin

y.+ge 28b/13, 32a/13, 35a/7

Yégirme dört < yirmi dört

y. 60b/5

Yétti < ET yétti (ED, 886) yedi

y. 2a/4, 3a/12, 5b/4, 44a/7, 46b/10,
47a/12, 48a/5, 49b/9, 51a/3, 53b/2,
56a/1

Yétti yüz < yedi yüz

y. 22b/11, 55a/7

y.+çe 56a/3

Yüz < Yüz

y. 32b/7, 39b/1, 53b/1

Yüz miş < yüz bin

y. 58b/8

y.+din 7a/10

Yüz yégirme altı

y. 13/9

İncelediğimiz varaklar arasında en sık kullanılan sayı adı bir (1) sayısındır.

2.3. Organ Adları

Temel söz varlığının içerisinde dâhil olan diğer grup ise organ adlarıdır. Eser içerisinde geçen organ adlarına bakacak olursak;

Ağ(ı)z < ET. Ağız (ED, 98)

a. 24a/7

a.+ımğa 53a/5

a.+ığa 53b/7

Ayağ < ET adak (ED, 45) ayak → ayaq

a. 47b/8

a.+ı 49b/11

a.+ımı 30b/7

a.+ımı 18b/7, 19a/6

a.+ıda 31a/1, 41a/14

a.+ıdın 60a/12

a.+ları 18b/11

Barmağ < parmak

b.+ımı 43a/11

Baş < ET baş (ED, 375) baş, kafa

b. 17b/6, 35b/2, 37a/11, 37a/12

b.+ı 19a/2, 49b/11

b.+ımı 57b/2

b.+ığa 43a/2,

b.+ıda 26a/9, 2a/8, 39b/10,

b.+ıdın 19a/2

Boğuz < ET boğuz (ED, 322) boğaz

b. 60b/7,

b.+ığa 39b/11

Boy(u)n < ET boyun (ED, 386) boyun

b.+ımı 40b/1

b.+ımı 30b/9

b.+ığa 29b/9, 31b/3, 39b/13, 41b/5,
41b/6

Dest < Far. El

d. 41b/12, 44b/6

ének < ET eñek (ED, 183) yanak

é.+ide 18a/14

Köz < ET köz (ED, 756) göz

k.+ige 21b/14, 29b/2

k.+lerige 37a/8, 37a/14, 58b/3

k.+lerge 37b/1

Qar(ı)n < ET qarın (ED, 661) karın

q.+ımı 7a/1

Qulağ < ET qulqaq (ED, 621) Kulak

q.+qa 54b/14

Şehreg < Far. Şah damar

ş.+i 40b/2

Yañaq < ET yañak (ED, 948) yanak

y.+ıda 18a/14

İncelediğimiz varaklarda en sık kullanılan organ adı baş kelimesidir. Baş ana temel sözcüktür. (12 kez)

2.4. Hayvan Adları

Eserde incelediğimiz varaklar arasında yer alan hayvan adları şunlardır:

At < ET at (ED, 33) at

a. 17a/1, 17a/4, 30b/6, 30b/6, 32a/13,
38a/7 42a/9, 60b/7

a.+ğa 60b/7

a.+tın 30b/4, 42b/4

a.+ı 38b/8, 42a/1

a.+mı 38b/7

a.+ları 32a/8

a.+lar 17a/4

Bağrıqara < bir tür iskete kuşu, bağrıqara

b. 49b/6

Bödene < TTAS. Bıldırcın

b.+ni 19a/3

Buğu < geyik

b. 4a/10, 5a/7

Çupçuq < serçe

ç. 4a/12

İlbasun < Moğ. Ördek

i.+ga 19a/1

Kebüter < Far. Güvercin

k. 6b/3

Kéyik < ET kéyik (ED, 755) geyik

k. 3b/3, 4a/10

k.+i 5a/7

Mākiyān < Far. Tavuk

m. 29a/5

Maral < Moğ. Dişi geyik, meral

m. 4a/10, 5a/7

Nihilam < doğan, şahin

n. 25b/11

Qaz < ET qaz (ED, 679) kaz

q.+ı 49a/2

qırğavul yabani tavuk, sülün

q. 2a/14, 2b/1, 5a/7, 19a/2

Qoy < ET koñ (ED, 631) koyun

q. 32a/13, 42b/9, 57a/10

q.+mı 52b/10

q.+ları 32a/9

Quş < ET quş (ED, 670) kuş

q. 19a/3, 21b/9, 108a/1, 71a/8

q.+nı 21b/10

q.+qa 22b/11, 24b/14, 25b/11

q.+qına 49b/6

q.+ı 2a/14, 3b/2, 5a/6, 22b/11

q.+larğa 5b/1

Téve < ET teve (ED, 436) deve

t. 17a/1, 57a/10, 81b/3

t.+din 42a/9

Topçaq < semiz at

t. 42a/1

t.+lar 21a/14, 21b/1,

Qutas < bit tür dağ öküzü

q. 32a/9

q.+ları 32a/9

Yılan < ET yılan (ED, 930) yılan

y. 4a/9

Tavuğ < ET tağıu (ED, 468) tavuk

t.+ı 49a/1

Tavuşqan < ET tavişğan (ED, 447)

tavşan

t.+ı 4a/11, 5a/7

Tekke < ET teke (ED, 477) keçi

t. 8a/3

But ve buçqaq sözcükleri yan temel sözcüklerdir. Diğerleri ise ana temel sözcüklerdir.

İncelediğimiz varaklarda en sık kullanılan hayvan adı attır. (16 kez)

2.5. Bitki Adları

Eserde incelediğimiz varaklar arasında yer alan bitki adları şunlardır:

Alma < ET alma (ED, 146) Elma

a.+ça 56a/9

ālū < Far. Erik

ā. 48b/14

ā.+sı 48b/13

ā.-yı 48b/13

Anār < Far. Nar ağacı ve meyvesi

a. 3a/13

a.+ı 3a/13, 4a/4, 4a/5, 4a/6, 45b/2

a.+larığa 3a/14

**Ayıq otı < Yeti-Kent dağlarında
bulunan bir ot**

a. 5b/5

**Bādām < Far. İçi ve taze iken
kabuğu dahi yenilen ve yağı
çıkarılan meyve; badem ağacı**

b. 3b/8

b.+lar qıl- 24a/13

b.+ı 4a/14, 4b/1

Benefşe < Far. Menekşe

b.+si 3a/3

**Beyrūcu's sanem < yebruhu's
sanem otunun eski adı**

y. 5b/3

Dāne < Far. Çekirdek

d.+sini 3b/1

Dāne-keleān < bir cins nar

d. 3a/13

Dıraht < Far. Ağaç

d.+ıdur 3b/8

d.+ān 5a/1

Gül < Far. Gül çiçeği

g.+ler 3a/3

Qavun: Kavun

q. 2a/7, 2a/8, 5a/2, 5a/4, 5a/5, 45b/2,
48b/10, 48b/11, 48b/12, 48b/13, 49b/5,
56a/7, 56a/8, 56a/9

Lāle < Far. Lale

l. 3a/3

Mihr-giyāh < Far. Bir ot çeşidi

m. 5b/5

m.+dur 5b/5

Nārven < Far. Karaağaç

n.+ler 47b/9

Nāspātī < armut ağacı

n. 2a/9

n.+sidin 2a/8

Paḥta < Far. Pamuk

p. 53a/5, 53b/7

Tabulğu < kızsöğüt

t. 5a/13, 5a/14

Tuḥm < Ar. Tohum

t. 51a/9

t.+ı 56a/9

Ürük < ET erük (ED, 222) Erik

ü. 3b/1

ü.+i 3a/13

Alma, qavun, pamuk ālū ve ürük varaklarda meyve adı olarak kullanılmıştır. Fakat çiçekli birer bitki oldukları için bu sınıflandırma içerisine dâhil edilmiştir.

İncelediğimiz varaklarda en sık kullanılan bitki adı qavundur. (14 kez)

2.6. Renk Adları

Eserde incelediğimiz varaklar arasında yer alan renk adları şunlardır:

Aq < ET aq (ED, 75) beyaz

a. 3a/9, 3b/2, 4a/10, 5a/6, 10b/8,
18a/8,

Sarığ < ET sarığ (ED, 848) sarı

s. 56a/8

Qırmızı < Ar. Kırmızı

q. 48a/1

Sebz < Far. Yeşil

s. bol- 49a/6

Qara < Siyah, Kara

q. 16b/14, 17a/1, 24b/3, 46a/2, 48a/1,
48a/11

İncelediğimiz varaklarda en sık kullanılan renk adı aq kelimesidir. (6 kez)

2.7. İkilemeler

İkilemeler genellikle anlamı kuvvetlendirmek, anlama zenginlik katmak için kullanılan söz gruplarıdır. İncelediğimiz varaklarda yer alan ikilemeler şunlardır:

Yana bir bu kim ol fuşatta andaq at öleti boldı kim tevile tevile atlar yıqılıp öle kirişti.

17a/3

tevile tevile < Ar. Kervan kervan

Ähir küze küze su keltürüp qoyup taşqı élni naqbdın qaçurdılar. **34b/3**

Küze küze < Far. Testi testi

Qāsım Bég siyāset üçün iki üçini pāre pāre qıldurđı. **39b/7**

Pāre pare < Far. Parça parça

Ebdān ebdān béglerni ve yaşşı yaşşı yigitlerni tüşürüp keltürdiler. **43a/9**

Yaşşı yaşşı < ET. İyi iyi

Bu cihettin Muqaşsa‘ dérler kim qı‘a qı‘a yığaçlarını tirāř qılıp islīmī ü Hııāyī naçlar salıpturlar. **46b/2**

qı‘a qı‘a < Ar. Parça parça, bölük bölük

Yana sorun éli olturur üçün bu dīvān-ĥāneniņ her źil‘ide kiçik kiçik řaqçeler qılıptur.

49a/12

kiçik kiçik < ET. Küçük küçük

2.8. Deyimler

İncelediğimiz varaklar arasında yer alan deyimlere örnekler şunlardır:

qulaqqa al-: kulak vermek, dinlemek

Uş mundaq maħalda muħāliflerniñ firīb-āmīz sözlerini qulaqqa alıp ...**54b**

‘ālemdin bar-: vefat etmek

Ékki-üç yıldın soñ abla zaħmeti bile ‘ālemdin bardı. **27b**

Teñri raħmetiğa bar-: vefat etmek

Mīrzā hayātıda on üç yaşıda Tēñri raħmetiğa bardı. **27a**

él bas-: asayışı sağlamak, halkı yatıştırmak

Bu siyāsettin tamām él bas ıldılar. **16b**

Yaħşı bas-: mağlup etmek

Barıp Yangıdın narı Asfarada Moğolistānda Ésen Buğa Hānnı yaħşı bastı. **10a**

culdu bér-: ödül olarak vermek

Bengiş vilāyetini culdu bérdim. **14a**

éligdin bér-: elden çıkarmak, kaybetmek

Andicānga bola Semerqandnı éligdin bérduk. **54a**

icāzet bér-: izin vermek

Uzun Ҳасанниң нөкерини, kim мениң бi-һузўrlуғumda маға көрsetip icāzet бёрдiler.

53b

Sezā bér-: ceza vermek

Uzun Ҳасанниң ittifākı bile qaçqanlarnıñ ba'zısığa sezā бёрgeyler. **51b**

éligdin çıқ-: elinden çıkmak, kaybetmek

Taşkend ve Şahruiyye éligtin çıqip édi. **8a**

Ant iç-: ant içmek

Uşbu ta'rif qılğan yosunluq barıp 'Alī Dostniñ qaşida ant içip aytıpdur. **53b**

ma'müre қalma-: harap olmak, yıkılmak

Moğol ve Özbek cihetidin bu tārīhde buzulıptur, aslen ma'müre qalmaydur. **1b**

'ālemdin kéc-: vefat etmek

Sulān Maħmūd Mīrzāğa qavī 'ārıza yüzlenip altı күnde 'ālemdin kécıti. **25b**

éligdin kél-: elinden gelmek

Tiledük kim bu qış 'āriyyetī бёрgey tā anda olturup Semerqand vilāyetiga éligdin kélgençe évrüşgey biz. **59a**

éligidin iş kél-: elinden iş gelmek

Éligidin iş kélür dediler. **14b**

Öz hālimğa kél-: kendine gelmek

Néçe kündin soñ öz hālimğa kēldim. **53a**

Zikri kél-: bahsi gelmek

Bu tārīhde zikri kēlgüsidür. **29a**

becā kēltür-: yerine getirmek

‘Azā resmini becā kēltür üp aş u ıa’ām fuqarā u mesākīngā tartıldı. **17b**

rāst kēltür-: rast getirmek

Bāyed u şāyed bī-minnet-i maḥlūq rāst keltürüptür. **16b**

ıāqat kēltür-: gücü yetmek

ıāqat kēltüre almay Hāce Kādīni arağa salıp kirdiler. **40b**

ri’āyet qıl-: itibar etmek

Neqāhet eyyāmını ebdān r i’āyet qıla almadım, üzöldüm. **53a**

Kişi qır-: adam öldürmek

qalın Moğol kişisi qırıldı. **30b**

Téñridin qorqma-: Allah’tan korkmamak

Atasıdın imenmey Téñridin qorqmay henüz işi çağır içmek édi. **41b**

Maşlahat kör-: uygun görmək

Qurğanını maşlahat kör üp köçüp Hâce Dīdārniñ alıdağı öleşge tüşüldi. **43b**

Baş köter-: başkaldırmak

Timur Bég evlādıdın her kim baş köterip tahtqa oltursa hem munda olturur. **37a**

zulmlar ötker-: zulümler etmek

Vilāyet élige bisyār zulmlar ötker ip yaman ma'āş qılıp édiler. **61a**

Arağa sal-: araya koymak; ortaya atmak

Tākat kéltüre almay Hâce Qādīni arağa salıp kirdiler. **40b**

Dest tap-: ele geçirmek

Mundaq bütken kişi andaq şikest tapqay ve bu nev' ötken élge her kim dest tapqay.
41b

ri'āyet tap-: itibar görmək

Méniñ qaşımnda haylī uluq ri'āyet tapıp édi. **15b**

şikest tap-: galip gelmek

Moğol üstige barıp Çır Suyı yaqasında kim şikest taptı. **8b**

maşlahatını tapma-: uygun görmemek

Sulān Mes'ūd Mīrzā Hişārda turmaqniñ maşlahatını tapmay... **33b**

yekdil ü yekcihet tap-: düzene sokmak

Sipāhī u ra'iyetni andaq yekdil ü yekcihet taptılar. **17a**

cānlar tart-: canlar almak

Aḥsīdağı bégler ve yigitler yahşı cānlar tarttılar. **17b**

tenqīşlıq tart-: sıkıntı çekmek

Bu cihetlerdin çerig éli köp tenqīşlıq tarttılar. **51a**

teşvīş tart-: sıkıntı çekmek

Taşqarı savuqta teşvīş tartqunça şehrniñ yavuqğıdın qopup bir qurğanda qışlaq salmaq kérek. **43b**

pesend tut-: beğenmek

Özidin özge hīç kişini hīç işte pesend tut mas édi. **29b**

til tutul-: dil tutulmak

Bu nevbet asru yaman bī-ḥuzūr boldum, andaq kim tört kün geçe tilim tutuldı. **53a**

ta'aşşub tüş-: ayrılık düşmek

Ḥazret-i Ḥāce 'Ubeydniñ evlādınıñ arasında bu sebebdin ta'aşşub tüşti. **37b**

yıraqraq tüş-: uzak düşmek

Maḥallātı qurğandın bir şer'ī yıraqraq tüşüptür. **5a**

iške yara-: iše yaramak

İki pāyitahtnıñ işke yarar yigitlerini Hāşsa tabin qılıp... **15b**

éligi işke yet-: eli işe dokunmak

Egerçi hıç andaq bolmadı kim öziniñ éligi işke yétmiş. **18b**

iş yürüme-: iş yürümek

Bir qatla iki qatla iş yürümegen bile baqıp olturup bolmas. **55b**

2.9. Terimler

Bir sözcüğün bilim, sanat, edebiyat, tıp, spor, hukuk gibi alanlar içerisinde kazanmış olduğu anlama “terim anlam” denir. İncelemiş olduğumuz varaklarda terim anlamlı sözcük oldukça fazla kullanılmıştır. Bu tarz terimlerin kullanılmış olması dönem ve dönemin insanların alışkanlıkları, tarihi, yapısı hakkında bizlere bilgi de vermektedir.

2.9.1. Askeri Terimler

İncelediğimiz varaklarda yer alan askeri terimler şunlardır:

Başlıq < ET başlıq (ED, 381)
komutan, kumandan → başlıq
b. 9a/13, 20b/10, 33a/6, 34a/9,

Başlıq < ET başlıq (ED, 381)
komutan, kumandan → başlıq
b. 26b/8, 30b/6, 57b/13,

Bölük < ET bölük (ED, 339) bölüm,
kısım
b. 3b/12

Çapqun < akın
ç.+ığa 11a/1

Çapqunçı < ET [(Uyg ve DLT)
akıncı
ç.+sı 19b/1

Çérig < ET çerig asker

ç. 5b/10, 6a/14, 10a/14, 14b/7, 16a/1,
16b/14, 17a/3, 18a/1, 19b/2, 19b/3,
22a/11, 30b/2, 30b/3, 31a/1, 32a/13,
32a/14, 33a/1, 33a/1, 33a/7, 35b/7,
37b/5, 37b/13, 38b/12, 40a/5,40a/7,
41a/14, 44a/4, 51a/4, 51a/7, 51a/10,
51b/8, 52a/7, 52b/6, 52b/8, 54b/5,
55b/6, 56a/4, 56a/13, 57a/6, 57b/5,
57b/13, 58a/1, 58a/3, 59b/11

ç.+niğ 19b/1, 30b/4, 34b/14,
ç.+ni 32a/11, 33a/5, 33b/13, 57a/8,

ç.+ge 29a/11, 32a/12, 33a/3,

ç.+im 38a/5

ç.+i 27b/5, 35b/4, 38a/6, 52a/2,

ç.+ini 12a/11, 26b/4,

ç.+ige 57b/6

ç.+imiz 44a/2

ç.+lerini 54b/8,

ç.+ler 57b/10

Ḥandeq < Ar. Hendek

ḥ. 2a/14, 43b/4,

ḥ.+niḡ 2a/12, **ḥ.+din**

35a/2, 35a/9 **ḥ.+iniḡ**

4b/12

Hezāre < Far. Tabur, bin kişilik askeri birlik

h.+sini 14a/13

Kündeleḡ < Ordugâh

k.+din 39a/9

Möçe < Moğ. Rütbe

m. 18a/5

m.+sini 21a/8

Ordu < ET ordu (ED, 203) ordu

o. 40a/3, 40b/10, 48a/12

o.+da 40b/11

o.+dın 23a/10

Piyāde < Far. Yaya olarak savaşan asker sınıfı

p.+ni 40b/6

p.+ler 40b/7

p.+lerniḡ 43b/1

p.+lerni 40b/5

p.+lerdin 40b/6

Piyāzī < bir tür silah

p. 19a/3,

Qoşun < asker, ordu

q. 14a/4

Serdār < Far. Kumandan

s. 34b/14,

Serdārliḡ < Far.+T. serdār+IXg kumandanlık

s.+ı 21b/1

Serdārliḡ < Far.+T. serdār+IXk kumandanlık

s.+qa 35a/9

Sipāhī < Far. timar sahibi süvari askeri

s. 17a/5, 23a/13, 24b/5, 25b/10, 30a/7, 42b/13, 43a/5, 43a/12,

s.+niḡ 24a/3

s.+miz 59b/12

s.+leri 36a/8, 36a/9

s.+ler 36b/14

Sipāhīliḡ < Far.+T. sipāhī+IXk sipahilik

s. 42a/9, 54b/11,

Şebihūn < Far. Gece baskını

ş. 29a/10

Şehīd < Ar. Savaşta ölen

ş. bol- 13a/5

ş. qıl- 19b/13, 23b/2,

Tabin < Bir bölük asker

t. qıl- 15b/1

t.+i 15b/2, 15b/2, 15b/3

Tümen < ET tümen (ED, 507) on bin kişilik askerî kuvvet; on bin; ilçe

t. 8b/6, 9b/14, 10a/1, 10b/4, 12b/6, 14b/11, 32b/7, 50a/3, 56b/6

t.+dür 49b/14

t.+i 49b/10

t.+idür 49b/13

t.+iniş 59a/9

t.+leri 50a/4

t.+lerdür 49b/10

İncelenen varaklar arasında en sık kullanılan askeri terim çérig kelimesidir. (66 kez)

2.9.2. Devlet ve Devlet Yönetimi ile İlgili Terimler

İncelediğimiz varaklarda yer alan devlet ve devlet yönetimi ile ilgili terimler şunlardır:

Dārūge < Moğ. Vali

d.+sı 39a/11, 57b/7

h.+nıñ 10b/8, 11b/1, 11b/6, 54b/9, 54b/10, 55a/1,

h.+nı 10a/1, 10a/5, 10b/7, 19b/13, 55b/7,

Dārūgenişin < Moğ.+Far. Merkez

d.+i 55b/9, 59a/9

h.+dın 19b/11

h.+ı 5b/12, 6a/10, 12a/9

h.+larınıñ 6a/7

élçi < ET élçi (ED, 129) elçi

é. 21a/3, 21a/3, 21a/5, 24a/11, 56a/14,

é.+nıñ 24a/13

é.+ge 24b/2

é.+ler 41a/5

h.+lar 28a/14

h.+larınıñ 9b/8, 11b/13

h.+larnı 12a/5

élçilik < élçi+IXk elçilik

é.+ke 11a/9, 16b/5, 41a/6, 53a/7, 55a/2,

Hānlıg < Far.+T. hān+IXg hanlık, hükümdarlık

h.+ı 6a/7

h.+a 81a/3

Hākım < Ar. Hükümdar

h.+i 12b/12, 17b/7, 21a/2, 22b/3, 26b/3, 44a/11

Hükümet < Ar. Bir ülkede hüküm süren ve onu yöneten güç, devlet

h.+qıl- 24a/10

h.+i 18a/2, 21b/14, 23a/2, 25a/4, 41b/12, 59b/4

Hān < Far. Hükümdar

h. 6a/10, 10a/9, 10a/10, 10b/8, 11a/12, 12a/10, 15a/11, 15a/11, 17a/14, 17b/1, 17b/3,

31b/10, 31b/11, 31b/14, 32a/1, 32b/11, 32b/12, 39b/8, 48a/10, 48a/11, 51b/12, 51b/12, 51b/13, 54b/4, 54b/5, 54b/7, 55a/4, 55b/6, 55b/14,

h.+qıl- 10b/4

h.+ini 13b/2, 20b/14, 21a/7, 50a/5

Müşāhib < Ar. pādīşahların hususi işlerinde bulunanlardan her biri

m. 15a/10

**mülk-gīrlık < Ar.+Far.+T. mülk
gīr+IXk hükümdarlık → mülk-
gīrlıq**

m. 38a/14, 55b/12

Pādşāh < Far. Padişah

p. 5b/9, 19a/4, 21a/13, 30a/13, 33a/4,
36a/13, 39b/2, 41b/8, 44b/11, 57b/9,

p.+dur 16a/1

p. bol- 1b/2

p. qıl- 24b/4, 50b/9, 58b/11

p.+nıñ 53b/6,

p.+ı 6a/9, 10a/6, 35a/7

p.+lar 8b/11

p. bol- édim 54a/14

Pādşāhlıq < Far.+T.

pādşāh+IXk padişahlık

p. 23b/3,

p. qıl- 46a/9, 50b/5, 50b/7, 53b/1

Pāyitaht < Far. Başkent

p. 49b/1

p. qıl- 4b/13, 49a/7

p.+nıñ 15b/1

p.+ıdur 2a/6

p. qıl- édi 44b/10

p. qıl- émestür 44b/11

Qādī < Ar. Kadı, yargıç

q. 54a/3

**Qalemrev < Ar.+Far. Bir padişahın
hüküm sürdüğü ülke veya yer**

q.+ide 25b/13

**Salānat < Ar. Sultanlık,
hükümdarlık**

s. 23a/9, 55b/12

s. qılma- 50a/12

Sulān < Ar. Hükümdar

s.+ları 22a/4

s.+larınıñ 12a/10

s.+larığa 12a/8

s.+larıdıındur 12a/5

s.+lar 34a/8, 38b/10

s.+larını 9a/13, 20b/10, 34a/9

s.+larığa 34a/4

Şāh < Far. Şah, padişah

ş.+nıñ 11b/5

ş.+ı 11b/3

ş.+ları 11b/4

Taht < Far. Taht, saltanat

t. 10a/14, 18a/10, 37a/12, 47a/11

t.+qa 23a/12, 37a/11, 50b/4,

t.+ığa 30a/13, 50b/8, 50b/13

t.-ı žabı 15a/14

Tüzük < Nizam, yasa

t. 25b/9

t+i 13a/2, 13b/8, 23b/5, 25b/6

İncelediğimiz varaklar arasında en sık kullanılan devlet ve devlet yönetimi ile ilgili terim Hân kelimesidir. (51 kez)

2.9.3 Coğrafi Terimler

İncelediğimiz varaklar arasında yer alan coğrafi terimler şunlardır;

āftāb < Far. Güneş

ā. 43b/4, 60b/3, 60b/9

c. 26a/14, 26b/10, 2a/5, 2a/10, 3b/9, 48a/9, 49b/5, 60a/5, 60a/12,

c.+ı 1b/4, 2a/2, 2b/7, 2b/10, 45a/8, 48b/6

Arıq < ET arıq (ED, 214) Suyolu

a.+larını 57a/14

c.+ıdur 49a/4

c.+ıda 46a/5, 46b/1

c.+ıdadur 3b/7

c.+ıdın 45a/12

‘Arz < Ar. Enlem

‘a. 44b/5

‘a.+ı 47a/12

Cenübī < Ar. Güneyde bulunan

c. 2a/5,

Bādiye < Ar. Çöl

b.+ni 4b/7

b.+de 4b/5

Bahār < Far. İlkbahar

b. 35b/7

Cer < Far. Uçurum, çukur

c. 4b/12, 6b/1,

c.+din 6b/3,

c.+ler 4b/14

c.+lerdür 4b/13

b.+ı 2b/9, 3a/3, 49b/4

b.+lar 49a/5

Cölge < verimli güzel ova

c.+si 54b/6,

Batğaqlıq < ET batıqlıq (ED, 302)

bataklık

b. 16b/13

Dere < Far. Dere, ırmak, çay

d. 33b/10

d.+niñ 60a/11,

Cengel < Far. Orman

c.+dür 5a/7

Cenüb < Ar. Güney

Deryā < Far. Derya

d. 2a/4, 4a/7, 8a/2, 45b/1,

d.+nıñ 4a/8

d.+ğa 2a/4, 29a/11,

d.+sı 1b/9, 4b/11

d.+sınıñ 5a/6, 8a/1,

Deryāce < Far. Küçük deniz, göl

d. 45a/11

Deşt < Far. Çöl

d.+tür 5a/6

d.+te 4b/3

Deştī < Far. çölle ilgili

d. 4b/2

ğarb < Ar. Batı

ğ. 2a/2, 3b/7, 4a/2, 4b/10, 47a/2,
48b/2, 49b/9

ğ.+qa 49b/5

ğ.+ı 1b/3, 45a/7

ğ.+ıdadur 3a/12

köl < ET köl (ED, 715) Göl

k. 48b/3

Kūh-istān < Far. Dağlık; dağı olan yer

K.+largā 32b/3

Kūh-pāye < Far. Dağlık

k. 3b/6

k.+dür 3b/12

k.+leriğa 4a/1

Küz < ET küz (ED, 757) güz, sonbahar

k.+ler 2b/6, 4a/11

Öleñ < ET öleñ (ED, 147) çayır

ö. 47b/8, 48a/3, 48a/9, 48a/14

ö.+dür 48b/6

ö.+nıñ 48a/6

ö.+ni 48a/7

ö.+ge 43b/10, 48a/8,

ö.+de 43b/12, 48b/5

ö.+din 48a/9

ö.+ıdür 48b/3

ö.+leri 48a/2

Püşte < Far. Tepe

p. 45a/9,

p.+lernıñ 3b/9

qış < ET kış (ED, 670) kış

q. 1b/9, 32b/9, 33a/1, 38a/11, 59a/4,
59b/5, 59b/9,

q.+nıñ 33a/3

q.+ı 45b/3

Qoruq < Sahra, yaban → qoruğ

q. qıl- 48a/7

Qulle < Ar. Dağ tepesi

q.+side 2b/11

Qum < ET qum (ED, 625) kum

q.+ğa 2a/4

Rūd < Far. Irmak

r. 45a/10, 45a/11

r.+nıñ 3a/2

r.+ğa 3a/2

r.+ı 3a/1, 33b/3

şahrā < Ar. Ova

ş.+sı 49a/6

Say < ET say (ED, 858) dere

s. 5a/11,

şāh-cūy < Far. Büyük nehir

ş. 3a/5,

ş.-dın 3a/8

Şarq < Ar. Doğu

ş. 4b/2, 13a/6, 13a/8, 2a/1, 2b/7, 2b/10, 36b/3, 40a/9, 48a/3, 48a/9,

ş.+qa 2b/7

ş.+ı 1b/3, 45a/7, 48b/7

ş.+ıdur 48a/10

ş.+ıda 45b/12

Şarqī < Ar. Doğu ile ilgili

ş. 7a/12

ş.+dür 4b/4

Şimāl < Ar. Kuzey

ş. 4a/7, 4a/8, 6a/13, 7b/14, 17a/9, 2a/1, 2a/5, 34b/5, 36b/3

ş.+ğa 2a/3, 48a/4, 48b/2

ş.+dağı 4a/13

ş.+i 2a/2, 45a/7, 48b/6,

ş.+idür 49b/10

ş.+ide 1b/4, 5a/8, 42b/3

ş.+idin 45a/8, 95b/1

Tag < ET tağ (ED, 463) dağ

t. 1b/7, 1b/8, 2b/10, 3a/5, 4a/8, 4a/13, 8a/2, 23a/7, 35a/12, 40b/12, 42a/1, 42b/6, 49a/4, 49b/14, 59a/8,

t.+nıñ 2b/11, 2b/12, 3a/4, 50a/1,

t.+da 3a/9, 4a/9, 4a/9, 57a/11

t.+dın 49a/5,

t.+ı 3a/4

t.+nıñ 26b/10

t.+ığaça 26b/11, 28b/9

t.+ları 1b/4, 32a/10

t.+larıda 5a/13, 5b/4

t.+larınıñ 7a/13

t.+larda 5a/13, 5b/6, 32a/8, 32a/9

t.+lardadur 5b/3

Tarnav < Su kanalı

t. 2a/11, 40a/14

Tüz < ET tüz (ED, 571) ova

t. 40b/12,

**Yaz < ET yaz (ED, 882) yaz,
ilkbahar**

y. 39a/4, 59b/10

y.+ığa 38b/11, 57b/11

y.+lar 7a/5, 45b/1, 45b/4

Yağın < yağış, yağmur

y.+ları 35b/7

Yaylağ < ET yaylağ (ED, 981) yayla

→ yaylaq

y.+lar 5a/13

y.+largā 60a/6

y.+ıda 13a/6

İncelediğimiz varaklar arasında en sık kullanılan coğrafi terim tağ kelimesidir. (38 kez)

2.9.4. Tıbbi Terimler

İncelediğimiz varaklar arasında yer alan tıbbi terimler şunlardır:

Bizgek < sıtma

b. 2b/6, 4a/11, 4a/12

Nişter < Far. Neşter

n. 58b/3

Cerrāḥ < Ar. Yaralara bakan ve ameliyat yapan tabip

c.+nıḡ 37a/14

Teb < Far. Sıtma

t. 18/a7

Sıtma < sıtma hastalığı

ı. 18a/7, 59a/7, 59a/11

İncelediğimiz varaklar arasında en sık kullanılan tıbbi terim sıtma kelimesidir.

(3 kez)

2.9.5 Mimari Terimler

İncelediğimiz varaklar yer alan mimari terimler şunlardır:

**Çil Sütün < Far. Kırk direk
anlamında büyük bina**

ç. 47a/3

Eyvān < Far. Kemerli salon, köşk

e.+ıda 111b/6

e. 47a/10

e.+dur 47a/7

e.+nıñ 47a/10

Eyvānlıg < Far.+T. kemerli salonlu

e. 2b/13

Ḥammām < Ar. Hamam, banyo

h. 46a/13, 46a/14

Ḥevīlī < Far. Avlu

h.+din 36b/6

**Ḥıyābān < Far. İki tarafı ağaçlı yol,
bulvar**

h. 39b/10

h. qıl- 45b/13

h.+da 40a/11, 40a/12, 40a/13, 40a/14

Ḥışt < Far. Kerpiç, tuğla

h. 36b/6

Kārvān < Far. Kervan

k.+nıñ 7a/14

k.+mı 7a/13

Képe < kulübe

k. 43b/11

Köşk < Far. Kūşk köşk

k. 45b/6, 45b/14

k.+te 45b/14

Pıštāq < Far. Büyük salon

p. 49a/9

p. qıl- 49a/11

Qal'a < Ar. Kale

q.+nıñ 2a/12, 2a/13, 45b/8

q.+mı 53b/10

q.+ğa 2a/13, 46a/5, 57b/2

q.+sınıñ 46a/10, 47b/2

q.+sımı 53b/4

Qurğan < Hisar kale

q. 2a/9, 2a/10, 2b/10, 4a/6, 4a/7, 4a/8,
4b/11 4b/14, 5a/1, 6b/1, 15b/13, 16a/7,
16a/11, 17b/8, 24b/13, 30b/13, 31a/2,
31a/3, 31a/13 31b/4, 31b/8, 33b/4,

34a/11, 34a/14, 34b/2 34b/8, 35a/11,
39a/10, 39a/12, 40b/3, 40b/4 40b/12,

40b/13, 42b/2, 43a/1, 43b/3, 43b/8
43b/10, 43b/11, 43b/14, 44b/11, 46a/7,
52b/10 53b/6, 53b/11, 55b/10, 56a/6,
56a/11, 56a/12 56b/11, 56b/12,
57b/7, 59a/9, 59a/14, 59b/3, 59b/4,
59b/5

ṭāq < Far. Büyük salon, divanhane

ṭ. 49a/12

ṭ.+ıdın 49a/13

ṭāqçe < Ar.+Far. Küçük salon

ṭ.+ler qıl- 49a/12

Şahn < Ar. Avluş.+ı

3a/6

Şatu < ET şatu (ED, 867) merdiven

ş. 56a/6, 59a/9,

İncelediğimiz varaklar arasında en sık kullanılan mimari terim qurğan kelimesidir.
(57 kez)

2.9.5 Edebiyat ile İlgili Terimler

İncelediğimiz varaklarda yer alan edebiyat ile ilgili terimler şunlardır:

Beyt < Ar. Beyit

b. 13b/13, 21a/10, 50a/13

Naẓm < Ar. Vezinli, kafiye söz

n. 50a/10

n.+ı 11a/14, 22a/14

Ebyāt < Ar. Beyitler

e. 7b/11

Şaḥīḥ-i Buḥārī < yazılmış bir hadis kitabı

ş. 45a/3

Ḥamseteyn < Ar. Mesnevi eserleri

ḥ. 7a/10

Şāhnāme < Far. Firdevsî'nin ünlü destanı

Ş. 7a/10

Ḥikāyet < Ar. Hikaye ḥ.+ini

54b/14

Şi'r < Ar. Şiir

ş. 26a/7

Mazmūn < Ar. Nükteli, sanatlı ince söz

m. 16b/5, 52b/12, 53a/2, 60a/13

ş.+ğa 7a/11

ş.+i 21a/10, 26a/6

Mesel < Ar. Anlamli ve etkili söz

m.+ni 5a/1

Taḥalluṣ < Ar. Mahlas kullanma t.

21a/9,

Mesnevī < Ar. Mevlāna'nın ünlü eseri

M. 7a/10

İncelediğimiz varaklar arasında en sık kullanılan edebiyat terimi mazmun kelimesidir. (4 kez)

2.9.6 Dini Terimler

İncelediğimiz varaklarda yer alan dini terimler şunlardır:

āyet < Ar. Kur'ân-ı Kerîm'de her bir surede bulunan cümlelerden her biri

ā.+ni 45b/10

Dervîş < Far. Allah için alçakgönüllülüğü ve fıkâralığı kabul eden veya bir tarikata bağlı bulunan kimse

d. 21b/8, 4b/5, 4b/6,

Du'ā < Ar. Dua

d.-yı bedîğa 24a/7

E'imme < Ar. İmamlar

e. 44b/14, 45a/1, 45a/2

Fātiha < Ar. Fatıha Suresi

f. 60a/10

Fıqh < Ar. Şeriat bilimi, fıkıh

f. 45a/5

Fısq < Ar. Doğru yoldan çıkma; dinsizlik, ahlaksızlık

f. 41b/7

f.+nıı 24a/9

f.+qa 23b/6, 25b/12

f.+ta 15a/12

f.+dın 24a/6

f.+mıı 26a/5

Fıtr < Ar. Oruç açan

f. 39a/13

Gür-hâne < Far. Türbe

g.+ni 49b/3

Ğurre < Ar. arabi ayın birinci gecesi ve günü

ğ.+side 41b/2

Günāh < Far. Dini suç

g.+ım 60b/2

g.+ımni 60a/14

g.+ı 23b/4, 23b/4,

g.+larım 41a/1

g.+lar 60a/14

Hāne-qāh < Far. Dervişlerin evi, tekke

h.+dur 46a/11

h.+niņ 46a/11, 84b/7

h.+ġa 46a/12

Hānefī < Ar. İmam-ı Azam Ebu Hanife'nin mezhebinden olan, bu mezheple ilgili

h. 7a/6, 18b/3

Hetne < Ar. Sünnet

h. qıl- 41a/8

Hidāyet < Ar. Doğru yolu arama, doğru yola girme

h. 45a/4

h.+din 45a/5

Huḫbe < Ar. İslamiyet'te cuma ve bayram namazları sırasında hutbede imamın verdiği öğüt ve okuduğu dua

h. 30b/13, 58a/14

İslām < Ar. İslamiyet, Müslümanlık

İ. 44b/14

Kāfirveş < Ar.+Far. Kafir gibi, kafire benzer

k. 14b/11

La'net < Ar. Allah'ın mağfiretinden mahrumluk; fena, kötü, uğursuz

l. 29a/3, 58b/10

l.+dür 58b/8

l. qıl- 58b/9, 58b/10

Medrese < Ar. Mektep, eğitim kurumu

m. 46a/7, 46a/10, 46a/12

m.+niņ 46b/1, 46b/3,

m.+dedür 46a/9

Mescid < Ar. Camiden küçük ibadet yeri

m. 3a/4, 46b/4

m.+niņ 3a/5, 45b/9, 46b/3

M.-i Cevzā 3a/5

m.-i cum'a 45b/8

M.-i Laqlaqa 47b/2

M.-i Muqaşsa' 46b/1

Mescidī < Ar. Herhangi bir mescit

m. 46b/1

Mezheb < Ar. Bir dinin şubelerinden her biri; tutulan yol

m. 44b/13

m.+ide 45a/5

Mezheblıq < Ar.+T. mezheb+IXk mezhebe dahil olan

m. 7a/6, 18b/3

Müselmān < Far. Müslüman

M. 14b/2, 21b/8, 44b/7

M.+lar 40a/4, 60a/2

Müttaqī < Ar. Allah'tan korkan

m. 14b/2

Namāz < Far. Namaz

n. 32a/5

Namāz-gāh < Far. Üstü açık mescid

n. 15b/14, 17a/8

n. qıl- édi 28b/13

n.+nı 7a/7, 18b/3, 25b/6

n.+qa 16a/9

n.+ı 18b/4

n.+ımı 39a/13

n.-ı cum'a 32a/4

n.-ı diğer 36b/2, 40a/4, 60a/11

n.-ı hoften 34b/6

n.-ı pīşin 60b/6, 60b/6

Qazā < Ar. Vaktinde eda olunmayan namaz ve oruç gibi ibadetlerin sonradan yerine getirilmesi

q.+larını 7a/7

Qıble < Ar. Namaza başlarken yönelinen taraf

q.+si 46b/3

q.+siniğ 46b/4, 46b/4

Ramazān < Ar. Ramazan, oruç ayı

R. 1b/1, 6b/2, 15b/11, 34a/5, 36a/7, 39a/5, 41b/2, 41b/9

R.+nı 55b/3

Rūze < Far. Oruç

r. 14b/10

Şahābe < Ar. Hz. Muhammed'i görmüş ve kendilerinin sohbetlerinde bulunmuş olan mümin kimse

ş.+din 44b/8

Şa'bān < Ar. Arap takviminin ikinci ayı

ş. 30b/14

Şer' < Ar. Şeriat; ilahi kanun

ş. 18b/11

ş. 24a/5

Şevvāl < Ar. Arabî ayların onuncusu

ş. 18a/8, 31b/3, 37b/12, 37b/13

Şeyhü'l-islām < Ar. İslam dünyasında din işlerine bakmakla görevli ve en üst düzeyde yetkili kimse

ş. 16a/6, 54a/3

Téjri < ET Tejri (ED, 523b) tanrı

T. 9a/1, 9b/1, 11a/5, 13b/5, 14b/2,
16b/10, 20a/6, 20a/12, 22a/12, 27a/5,
29a/2, 39b/13, 43a/8, 43b/6, 44b/3,
53a/1, 57a/14,

T.+din 41b/10, 52a/6

**Tilāvet < Ar. Kur'ân-ı Kerîm'i
ahenkli ve kurallarına göre okuma**

t. qıl- édi 7a/7

İncelediğimiz varaklar arasında en sık kullanılan dini terim Téjri kelimesidir.

(19 kez)

2.10. Temel Gereksinim Fiilleri

Al- < ET al- (ED, 124) almak

a.-dım 20a/11, 27b/11, 50b/12

a.-dı 10b/7, 11a/10, 12a/10, 20a/1, 20a/3, 22b/3, 22b/11, 27b/9, 28a/5, 31a/6, 31a/9, 44a/13, 50a/8, 50b/5, 50b/11

a.-dılar 31a/3, 54b/10, 56b/9, 59b/6

a.-ğay 51a/10

a.-ğan 30b/7

Al - (X)ş (ED, 153b) alışmak, uyum sağlamak

a.-ıp 35b/14

a.-urlar 35b/5

a.-tılar 39b/11, 42b/3

Añla- < ET añla- (ED, 186a) anlamak

a.-p 26a/11,

Arı- (ED, 198a) temizlenmek, arınmak

a.-p 60b/2

as- < ET as- (ED, 240b) asmak

a.-ıp 31b/3, 53b/14

at- < ET at- (ED, 36a) atmak

a.-ar 7b/7, 13b/14, 19a/1, 31a/12,

a.-ıp 19a/3,

a.-qunça 34b/8, 60b/5, 60b/8

a.-maqdın 34b/10

Atlan- < ET< at - lAn (ED, 58a) ata binmek, harekete geçmek

a.- dı 57a/2

a.-dılar 43a/7

a.-ıp 15b/12, 24b/13, 39a/5, 40b/4, 44b/1, 55b/6, 59a/6, 59a/7,

a.-ğanda 22a/11,

a.-urda 52b/6

a.-duk 37b/13,

Avla- < ET av+IA (ED, 10b) avlamak

a.-r édi 25b/12

Ay(ı)r- < ET adır- (ED, 66b) ayırmak

a.-duk 39a/7

a.-ıp 8a/8, 29b/6, 36b/1

a.-ıpturlar 45a/11

a.-ğan 25a/9

Ayrıl- < ET a ğ (ı)r -(X)l (ED, 68b) ayrılmak

a.- dı 23a/10

a.-dılar 55a/7

a.-ip 14a/10, 33b/6, 39b/2, 39b/3,
39b/9, 42b/4, 56b/14,

a.-ğanlardın 55a/7

a.- maydur 54b/1

**Ayt < ET ayıt- (ED, 268a) söylemek,
demek**

a.-ur 13b/7, 15b/4, 15b/9, 15b/10

a.-urlar 5a/2

a.-tım 9a/5

a.-tı 41a/10, 41a/11

a.-ıp 16b/10, 24b/1, 55a/3

a.-ıpdur 53b/8

a.-ıpturlar 5a/2

a.-qan 16b/3

a.-qandın 26a/7

a.-mağan 26a/7

**Bağla- < ET ba:ğla (ED, 314b)
bağlamak**

b.-ptur 46b/9, 46b/11, 46b/12

b.- ğanı 46b/14

b.-ğandın 7a/2

b.-maydurlar 46b/10

Baq- < ET baq- (ED, 311a) bakmak

b.-qaylar 18b/8

b.-a 33a/5, 47a/1

b.-ıp 31b/6, 55b/13, 59a/1,

**Bar- < ET bar- (ED, 354a) varmak,
gitmek**

b.-adur 60b/13

b.-adur édi 26b/4

b.-adurğan 8a/7

b.-dı 9a/1, 11a/9, 11a/12,
12a/7, 13a/14, 14a/10, 14b/2, 15b/3,
17b/2, 20a/6, 20a/12, 22a/12, 22b/2,
22b/14, 23a/2, 27a/5, 27b/12, 29a/11,
29b/9, 30a/2, 33b/4, 35b/2, 37a/3,
37b/2, 37b/3, 37b/5, 37b/6, 38b/2,
38b/2, 39b/9, 39b/13, 44a/5, 44a/12,
51b/14, 56b/4, 56b/14, 58a/9, 58b/7,
60a/11

b.-dılar 10b/14, 11a/5, 12b/3, 17a/13,
36b/9, 38a/8, 38b/11, 40a/5, 41a/5,
51b/9

b.-dım 38a/5, 56a/1

b.-duk 60a/6,

b.-ğan 51b/5, 52a/5, 52b/8, 58a/3

b.-ğanda 20a/11

b.-ğandur 44b/8

b.-ğanlarmı 51b/3

b.-ğay 16a/2, 16a/4

b.-ıp 8b/1, 10a/5, 10a/14, 12a/4,
13a/4, 13b/3, 14a/7, 17b/9, 22b/11,
25a/5, 26a/14, 31a/8, 31b/11, 32a/12,
43b/4, 44a/3, 52a/3, 52b/5, 53b/6,
53b/8, 54b/7, 57a/7, 57a/9, 57b/3,
59a/13, 59b/4, 60a/4

b.-madı 33a/12

b.-maq 14a/9

b.-maqı 33a/10

b.-maqqa 60a/4

b.-mas édi 20b/4

b.-ur 2a/3, 3a/1, 48a/11, 4b/1, 4b/4, 60a/6, 60a/9,

b.-urlar 36b/11

bas- < ET bas- (ED, 370b) baskın yapmak

b.-ar 42b/10, 42b/11

b.-tı 7a/13, 10b/1, 14a/7, 41b/6

b.-tılar 38b/9

b.-ip 8a/8, 9a/13, 11b/11, 12a/6, 14b/9, 20b/10, 29b/8, 30a/8, 34a/1, 35b/1

b.-qan 22b/10

b.-qanda 9a/2

b.-qandın 42a/3

Başla < ET baş+IA (ED, 381b) başlamak

b.-p 38b/5

Bér- < ET bé:r- (ED, 354b) vermek

b.-ür 24a/1, 40b/4

b.-ürler 46a/12, 49a/13

b.-dım 14a/14

b.-di 6a/5, (dest bérđi) 6a/14, 8a/5, 8b/3, 12a/9, 13b/2, 14b/7, 24b/2, 32b/13, 36a/5, 39a/12, 42a/1, 50a/6, 53b/10, 56b/6, 57a/2, 57a/14, 57b/7, 58b/11

b.-diler 12a/5, 15a/11, 17b/1, 27b/1, 34a/2, 40a/8, 53b/5

b.-dük 54a/12

b.-gey 35a/13, 59a/5

b.-geyler 40a/6, 51b/2

b.-se 7a/2

b.-seler 16a/2

b.-ip 6b/9, 6b/13, 8a/8, 8a/10, 8a/12, 8b/14, 11a/6, 12b/14, 13b/3, 17a/3, 19b/5, 19b/8, 21a/1, 21a/8, 21a/9, 22b/8, 24b/4, 26b/2, 29b/14, 30a/10, 30a/10, 36a/4, 41a/4, 42a/6, 50a/5, 50a/8, 50b/6, 57b/5, 60b/7

b.-iptür 53b/4

b.-mey 30a/3, 32b/6, 44a/4

b.-meydürler 50a/4

b.-gen 29b/6

b.-gendür 6b/12

b.-gende (dest bérğende) 15b/10, 17b/11

b.-mes 36b/12

b.-medi 34b/8

b.-meğeyler 52a/14

b.-mekke 41a/7

b.-mekte 32a/11

Berkit- < ET berk+(X)t (ED) sağlamaştırmaq

b.-tiler 33b/5, 40b/13, 54b/9

b.-ürniñ 56a/12

b.-ken 34b/1

Bil < ET bil- (ED, 330b) bilmek

b.-sün 58b/10

b.-ip 54b/1

b.-mey 60a/7

b.-mes 47b/4

b.-ür édi 21b/9, 23b/6, 25b/6, 40a/1, 40a/2

b.-ürler érđi 26a/4

b.-meydür éđim 54b/2

Biti- < ET biti- (ED, 299a) yazmak

b.-rler 1b/5, 4b/8, 6a/5, 6a/5, 45a/8, 48a/7

b.-ptür 46b/7

b.-ptürler 5b/3, 45b/10, 46b/11

b.-r édi 15b/4

b.-rler édi 26b/1

b.-mekniğ 46b/6

Buyur- < ET buyur- (ED, 387b) buyurmak, emretmek

b.-dum 44b/12

b.-dı 32b/6, 37a/6, 37a/8

b.-duk 43a/6

b.-dılar 20b/7

b.-up 26a/2

b.-upturlar 18b/7

Büt- < ET büt- (ED, 298b) inanmak

b.-ken 41b/11

Çap- < ET çap- (ED, 394a) dört nala gitmek; vurmak; akın etmek

ç.-tı 38b/9, 42b/4

ç.-tılar 40a/12, 40b/1

ç.-adur 13a/9

ç.-ıp 8a/7, 10a/13, 14a/8, 43a/11, 51a/6, 57a/9, 57a/11

ç.-qalı 57a/9

ç.-qan 14a/7, 55b/11

ç.-qanda 13a/4, 14a/13

Çapqulaş- < çapqula -ş-vuruşmak

ç.+tı 14a/8, 40a/12

ç.+tılar 40a/11

Çıq- < MK çık < ET taşı- (ED, 562) çıkmak

ç.-ar 47a/5, 47b/13, 48a/13

ç.-miş 54a/12

ç.-tım 8b/13,

ç.-tı 20a/7, 32b/12, 44b/12

ç.-ar 47a/5, 47b/13, 48a/13

ç.-tuk 53a/14

ç.-tılar 34b/3, 37b/7, 38b/12, 42b/14, 43a/6

ç.-ıp 8a/13, 12b/2, 14b/9, 17a/8, 30b/3, 32a/5, 32b/1, 32b/3, 34b/4, 34b/13, 35a/9, 36b/7, 36b/8, 37a/3, 37b/10, 40a/3, 40b/10, 48a/8, 56a/5, 57b/2, 58a/8, 59a/9

ç.-iptur 53b/3

ç.-qaç 44b/1

ç.-may 11a/8

ç.-qan 34a/2

ç.-qanda 59b/1

ç.-mas 2a/11

ç.-mas édiler 24a/3

ç.-madılar 35a/2

ç.-mağanlar 35a/9

ç.-maqları 43b/3

çıqar < ET çıq-ar- (ED, 410b)
çıkarmak

ç. érdi 6a/3, 19a/7

ç. ékendür 36b/7

ç.-ur 36b/2

ç.-dılar 12b/5, 26b/6, 37a/13, 43a/3

ç.-ğay 52a/14

ç.-ıp 12a/1, 19b/11, 23b/2, 27a/10,
30a/8, 37a/8, 37a/14, 40b/7

ç.-ğandın 30a/11

dé- < ET té- (ED, 433b) demek,
söylemek

d.-rler 3a/14, 3b/2, 3b/10, 4a/5, 4a/8,
4a/12, 4b/5, 4b/7, 4b/9, 5a/3, 5b/5,
8a/14, 9a/9, 11b/5, 11b/9, 11b/10,
11b/11, 12a/10, 18b/5, 18b/14, 19a/5,
22b/11, 28a/5, 40a/13, 44b/6, 44b/7,
44b/10, 45a/2, 45a/10, 45a/10, 45a/11,
46a/3, 46b/1, 46b/2, 46b/10, 47a/4,
47a/13, 47b/1, 47b/3, 48a/1, 48a/4,
48a/6, 48b/4, 48b/12, 49a/5, 49a/6,
49a/13, 49b/3, 49b/4, 49b/7, 49b/8,
52b/3, 56a/8

d.-di 41a/7, 41a/10

d.-diler 14b/14, 40b/3, 42a/11, 43b/1

d.-se 15a/1, 22b/12

d.-p 29b/1, 29b/8, 31b/13, 34a/5,
34b/7, 36b/12, 54b/9

d.-ptür 53b/6

d.-ptürler 5a/12

d.-y 4b/6, 4b/6, 11b/12, 11b/12

d.-ydürler 11a/13

d.-r émiş 21a/4

d.-r édiler 15b/6, 40b/9

d.-r ékendür 15b/2, 15b/3

d.-p érdiler 7a/9

d.-rler édi 19b/10, 20a/1, 20b/1

dég- < ET teg- (ED, 476a) değmek,
ulaşmak

d.-en 8a/1, 8a/9, 13a/6, 26a/13, 54a/13

d.-endür 49b/12, 49b/13

éligle- < ET eligle- (ED, 144b)
tutmak, kavramak

é.-diler 59b/5

é.-geyler 59a/14

é.-se bol- 53a/1

élt- < ET élt- (ED, 130a) ulaştırmak;
göndermek

é.-er 23b/14

é.-erler 5b/2, 48a/2, 49a/1, 49a/5

é.-ti 6b/11

é.-tiler 43a/2

é.-ken 45b/9

éndür < ET éndür- (ED, 180b)
indirmek

é.-mey 17b/6

éřit- < ET éřid- (ED, 257b) işitmek, duymak

é.-ür 31b/12

é.-se 58b/9

é.-ip 53b/13, 58b/9

é.-keç 26b/6

évrül- < ET ev(i)r - (X)l (ED, 14b) çevirmek, döndürmek

é.-üp 48a/12

iç- < ET iç- (ED, 19a) içmek

i.+kende 49a/3

i.-er édim 49a/3

i.-er édi 7b/9, 20b/3

i.-er érdi 19a/7, 19a/9, 25b/12

i.-mek 41b/10

i.-mes 19a/9

i.-mes édi 19a/8

Kéç- < ET ké:ç- (ED, 694a) geçmek

k.-ip 8a/7, 16b/14, 33a/13, 38a/7, 39b/9,

k.-iptür 15b/14

k.-ken 33a/9, 33a/11

k.-ti 25b/2

Kél < ET kel- (ED, 715b) gelmek

k. 21a/5

k.-e 57b/6

k.-e alma- 1b/9, 42b/2

k.-edür 47b/14

k.-edür édi 58a/3

k.-edürgende 7a/12, 14b/8

k.-diler 10b/12, 17b/14, 26b/9, 28a/12, 29b/8, 34a/6, 34a/7, 34a/10, 36a/14, 41a/5, 41b/1, 44b/2, 54b/9, 55b/7, 57a/11, 58a/1, 58b/5, 59b/11

k.-dim 32a/5, 38a/8, 40b/5, 53a/11, 55b/2, 55b/10, 55b/12, 59a/8

k.-dük 9a/4, 32b/9, 39b/3, 43b/12, 56a/13, 58b/14

k.-geç 33a/9, 54b/2

k.-gen 20b/6, 21a/12, 24a/13, 60b/3

k.-gen ékendür 22a/7, 24b/1

k.-gen ékendürler 39b/4

k.-gençe 59a/5

k.-gende 10b/12, 11a/9, 13b/1, 14b/1, 20a/4, 22a/9, 27b/5, 27b/9, 28a/12, 30a/2, 31b/10, 51a/4

k.-gendür 16a/6

k.-gendürler 54a/3

k.-genimizni 43a/5

k.-genimni 53b/13

k.-geyde 29b/5

k.-güsidür 11b/13, 12a/2, 16a/7, 29a/6

k.-iç 40b/4, 56b/1

k.-ip 29b/7, 31b/3, 31b/9, 31b/10, 31b/13, 33a/2, 33b/7, 34a/11, 34a/14, 35a/11, 35a/14, 35b/3, 35b/9, 35b/13, 36a/2, 36a/13, 38a/3, 38a/11, 38b/5, 38b/6, 39a/4, 39b/1, 41b/9, 42b/4, 43a/4, 44a/2, 44b/3, 52b/6, 52b/8, 52b/13, 53a/8, 53a/13, 54b/6, 55b/11,

56a/4, 56a/5, 56a/14, 57a/5, 57a/12,
57b/2, 57b/5, 58a/3, 58a/7, 58a/12

k.-iptür 48a/12, 55b/8

k.-iptürler 39b/5

k.-medi 57b/6

k.-mekdin 16b/12, 38b/1

k.-mey 60b/12

k.-se 3a/7, 16a/1

k.-ür 4b/5, 5a/10, 14b/14, 21a/3,
47b/4

k.-ür édi 52b/12

k.-ürde 28b/6

Kéltür- < ET kel - tür (ED, 716b)
getirmek

k.-di 5b/14, 24a/12, 43a/12, 53b/2,
58a/10

k.-diler 10a/2, 36b/1, 37a/5, 39a/10,
39b/6, 43a/8, 43a/10, 43a/11, 43a/14

k.-e alma- 40b/14

k.-gende 5b/14, 6a/3

k.-gandin 47a/14

k.-üp 7b/2, 17b/14, 20a/11, 25b/14,
30a/13, 34b/3, 36a/13, 37a/1, 52b/5,
53a/8

k.-üptür 47b/2

k.-üptürler 47a/13

k.-ür 42b/12, 58b/5

k.-ürler 43b/4

Kés- < ET kes- (ED, 748b) kesmek

k.-ip 35b/2, 57b/2

Két- < ET két- (ED, 701a) gitmek

k.-er 35a/4

k.-er bol- 43b/9

k.-eri 43b/9

Kéy- < ET ke:đ (ED, 700b) giymek

k.-er 7a/1, 7a/5

k.-er érđi 29b/11

k.-meki 29a/14

k.-mekte 7a/3

Kir- < ET kir- (ED, 735) girmek

k.-di 36b/4, 57b/3

k.-diler 36b/5, 41a/1

k.-dük 44a/1

k.-e alma- 56b/13

k.-er 2a/11, 43b/5

k.-geç 23b/6, 32a/1

k.-gen 33b/11, 36b/5, 39b/5, 51a/6

k.-gende 15b/1

k.-ip 10a/12, 14b/7, 15b/6, 17b/1,
19a/2, 30b/13, 39a/9, 40b/12, 42a/5,
43b/11, 51a/5, 58a/11

Köç- < ET köç- (ED, 694a) göçmek

k.-ken 35b/4

k.-ti 33a/5

k.-tiler 16b/10

k.-üp 35a/10, 39b/2, 39b/9, 40a/8,
40b/14, 43a/2, 43a/4, 43b/10

Kör- < ET **kör-** (ED, 736a) **görmek**

k.-di 17b/10, 44a/14

k.-düm 38a/9, 38a/10, 54b/7

k.-e alma- 54b/3

k.-e kél- 60a/8

k.-erge 31b/12

k.-erler 36b/10

k.-gen 46a/3, 50a/3

k.-gende 31a/8

k.-genler 42a/11

k.-mey 58a/14

k.-meydür édim 56a/1

k.-üp 9a/2, 20a/11, 38b/10, 43b/10,
55b/7, 58a/6

Körset- < * **kör - (X)g+sA -t**
göstermek

k.-ip 53a/9, 53b/5

k.-tiler 32a/3

Körüş- < ET **kör - (X)ş** (ED, 748a)
görüşmek

k.-kende 39a/3

k.-kendin 38a/11

k.-mekke 38a/4

k.-tüm 34a/8

k.-üp 17a/8, 32a/2, 38a/8

Köter- < ET **kötür-** (ED, 706a)
götürmek; yükseltmek

k.-diler 10b/8, 24a/7

k.-ip 32b/10, 36a/13, 37a/11

Min- < ET **bin-** (ED, 348a) **binmek**

m.-er 21b/1

Oltur- < ET **olur-** (ED, 150a)
oturmak; tahta çıkmak

o.-dı 10a/9, 23a/13, 33a/2, 50b/4,
50b/8

o.-ğaç 50b/13

o.-ğan 18b/8, 19a/8, 39a/6

o.-ğanda 48b/4

o.-ğay 56b/1, 59a/1

o.-sa 37a/11

o.-up 32a/1, 48b/5, 49a/10, 55b/13,
57b/14, 59a/5

o.-uptur 18b/7

o.-ur 34a/7, 37a/11, 49a/8, 49a/11,
60b/3,

o.-ur érdi 19a/8

o.-urlar 48a/8

Oqu- < ET **oқи-** (ED, 79a) **okumak**

o.-ğan émes édi 18b/9

o.-p 30b/13, 60a/10

o.-p érdi 7a/10

o.-r édi 7a/11, 7b/11

o.-sa bol- 45b/11

öt- < ET **öt-** (ED, 39a) **geçmek**

ö.-e alma- 33a/4, 56a/5

ö.-er 59a/1, 60a/1

ö.-er édi 18b/4

ö.-ken 41b/12

ö.-ti 41a/9, 59b/10

Ötker- < ET öt-g(X)r- (ED, 52b)
geçirmek

ö.-diler 10a/5, 33a/3

ö.-ip 4a/1, 24a/5

Qaç- < ET kaç- (ED, 589a) kaçmak

q.-a 52a/12

q.-arda 42a/1

q.-arıdın 25a/11

q.-ip 12a/7, 14b/8, 26b/9, 34b/3,
37b/2, 38b/2, 51b/3, 51b/9, 51b/14,
52a/5, 56b/9, 56b/13, 58b/6

Qal- < ET qal- (ED, 615b) kalmak

q.-dı 30b/7

q.-ip 41b/9

q.-ip édi 8b/4, 11a/8, 52a/4, 59b/1

q.-ip édiler 55a/5

q.-maydur 1b/6, 46a/4

q.-ur 30a/5

Qop- < ET qop- (ED, 580a) kalkmak

q.-qandın 18b/7

q.-tı 27b/4

q.-tılar 32a/1

q.-up 34a/8, 35b/12, 43b/8

Qoş- < ET qoş- (ED, 670b) katmak

q.-tılar 52a/5

q.-up 23a/9, 42b/1, 57a/6, 58b/12

Qoy- < ET qo:d- (ED, 595b)
bırakmak, koymak

q.-a bér- 7a/2, 34a/2

q.-ar édi 18b/2

q.-dı 42a/6

q.-dılar 51a/12

q.-ğan 19b/2, 20a/13

q.-ğaylar 37a/7

q.-mağaylar 17a/6

q.-maqqa 30b/5

q.-mas 21a/5

q.-sa 37a/12

q.-uptur 47a/11

Sahla- < ET saqla- (ED, 810a)
korumak; tutmak

s. almay 39a/11

s.-dı 30a/3

s.-ğanı 39b/4

s.-maq 35a/6

s.-maqlıǵını 26a/3

s.-maslıǵını 26a/4

s.-may 40a/6

s.-r 13b/10, 14b/10, 22a/1, 29b/2

s.-r édi 25b/13

s.-rlar 32a/9

s.-sa 5b/8

Sal- < ET sal- (ED, 824b) inşa etmək; gündeme getirmək

s.-adurğan 31a/3

s.-dı 4b/14, 17b/3, 29a/12, 34a/13, 38a/4,

s.-dılar 47b/5

s.-dım 2b/13

s.-ğan 30b/6, 31b/13, 31b/14, 34a/13, 37a/9, 56b/12

s.-ğaylar 31a/14

s.-ıp 8b/12, 17b/5, 17b/8, 17b/11, 32b/12, 34a/14, 35a/6, 35b/8, 3b/2, 41a/1, 54b/14, 58b/3

s.-ıptur 2b/11, 45b/6, 45b/8, 45b/12, 46a/3, 46a/8, 46a/13, 46b/1, 47a/2, 47a/10, 47b/1, 47b/8

s.-ıpturlar 46b/2

s.-madı 34b/11

s.-madılar 34b/9

s.-maq 34a/11, 34b/10, 43b/8

s.-ur édi 21b/10

s.-ur érđi 19a/4

Sor < ET sor- (ED, 843b) sormak, incelemek

s.-ar 49a/10

s.-dı 37a/5

Tap- < ET tap- (ED, 435a) bulmak, elde etmək

t.-a almay (tapa almay) 4b/6

t.-ıp 7a/14, 10a/12, 16a/7, 17a/3, 24b/14, 25a/7, 25a/9, 32b/3, 33b/10, 39a/6, 39a/8, 44a/11, 54a/5, 55b/11,

t.-ıp édiler (şikest tapıp édiler) 17a/2

t.-ıptur 2b/4

t.-mağan 44b/7

t.-mağığa 22a/5

t.-mas édi (qarār tapmas édi) 16b/9

t.-may 33b/3, 56a/12

t.-qanda 22b/1, 28a/11

t.-qay (şikest tapqay) 41b/11

t.-qay (dest tapqay) 41b/12

t.-qusıdır 16b/7

t.-tı (qarār taptı) 18a/3, 25a/4, 43b/6, 60b/14

t.-tı (ri‘āyet taptı) 21a/14

t.-tı (şikest taptı) 5b/10, 8b/2, 37b/8

t.-tılar 17a/5, 34a/14

Tart- < ET tart- (ED, 534b) çekmek

t.-ar 52a/1

t.-ıp 7a/1, 10a/14, 23b/14, 30b/2, 33a/1, 35a/7, 37b/5, 38b/12, 52a/7, 54b/5, 56a/14, 57b/5, 57b/10, 58a/1

t.-maqda 60a/3

t.-maqlardın 17a/6

t.-ıp 7a/1, 10a/14, 23b/14, 30b/2, 33a/1, 35a/7, 37b/5, 38b/12, 52a/7, 54b/5, 56a/14, 57b/5, 57b/10, 58a/1

t.-mağığa 29b/3

t.-maqda 60a/3

t.-maqlardın 17a/6

t.-tılar 6a/14, 17b/4, 17b/13, 33b/9, 37a/14, 41a/14, 51a/10

Tile- < ET til+e (ED, 492a) dilemek

t.-diler 23a/8, 34b/7

t.-er édiler 52a/6

t.-gende 11a/1

t.-geyler 53a/13

t.-p 10b/3, 11a/11, 20a/11, 32a/2,
43b/5, 51b/12, 51b/12, 52a/5, 53b/10,
55b/4, 58a/10

t.-pdür 43b/14

t.-seler 40b/11

t.-y 55b/14

**Tur- < ET tur- (ED, 529b) durmak,
kalmak**

t.-a almay 6a/2, 32b/12, 58a/12

t.-ar édi 51b/1

t.-arımıznı 60a/6

t.-arnıñ 56a/12

t.-dı 44a/2

t.-ğanlar 36b/10

t.-ğay 53a/13

t.-madı 9b/1

t.-maqñıñ 33b/2

t.-maqqa 60a/5

t.-mas 14b/10

t.-maslar 8b/1

t.-may 58a/8

t.-qandur 28a/3

t.-up 17b/1, 36b/4, 51b/12, 60b/13

Tut- < ET tut- (ED, 451a) tutmak

t.-up 39b/6, 50b/10, 58b/3

**Tüş- < ET түş- (ED, 560a) bir yerde,
birinin yanında bulunmak; düşmek**

t.-ken 34b/5, 35b/14, 41b/6

t.-kende 34b/12, 39b/5, 54b/6

t.-kenler 30b/6

t.-künçe 48a/12

t.-medi 39b/12

t.-mes 45b/4

t.-mey 16a/3

t.-ti 8a/4, 11a/2, 16b/2, 20a/3, 21b/4,
34a/11, 35a/11, 37a/4, 37b/4, 37b/9,
41b/4, 42a/3, 43b/5, 44a/14, 57b/6

t.-tiler 28a/11

t.-tük 31a/1, 39a/14, 39b/10

t.-tüm 16a/10, 44b/3

t.-üp 8b/13, 9a/12, 9a/14, 10b/11,
12b/1, 20b/11, 30b/5, 34a/8, 35b/14,
51a/4,

t.-üptür 2b/10, 3a/2, 3a/4, 3b/10,
4a/8, 4b/3, 5a/1, 5a/9, 45a/9, 49a/4,
50a/1, 50a/3

**Uruş- < ET ur - (u)ş (ED, 239b)
vuruşmak, savaşmak**

u.-tı 7b/14, 19a/11, 26a/11

u.-tılar 30b/3, 33b/14

u.-up 8a/10, 13a/4, 14b/9, 21b/4,
22b/10, 59b/5

u.-ur 53b/10

Yé- < ET yé- (ED, 869b) yemek

y.-mek 29a/14

y.-mekte 7a/3

y.-yip 2b/2

Yét- < ET yét- (ED, 884b) yetişmek

y.-erler 33b/11

y.-ip 22a/1, 22b/9, 26b/5, 28b/9,
30b/12, 32a/4, 33b/14, 35b/5

y.-keç 23a/12, 31b/8

y.-ken 15b/13, 16a/10, 17b/9, 31a/2,
37b/6, 39a/8, 59a/7

y.-kende 17a/14, 18a/8, 32b/5, 33b/2,
36a/3 39a/6, 54b/12, 60b/10

y.-mes 36a/1, 45b/2

y.-miş 18b/13

y.-ti 16b/4, 31b/11, 43b/3

y.-tim 53b/1

y.-tük 39a/11

**Yétkür- < ET yét - k(X)r (ED,
892b) vardırmaq, ilerletmek**

y.-di 7b/5, 24b/4, 31a/4, 31a/5, 31a/5
40a/14, 40b/1

y.-diler 37a/8, 56a/10, 60b/10

y.-e alma- 51a/11

y.-gen 31a/7

y.-gey 32a/12

y.-üpdür 29a/7

**Yiber- < ET ı:d- (ED, 37b)
göndermek**

y.-di 6b/13, 21a/9, 33a/3, 33a/7,
33a/14, 33b/1, 33b/11, 33b/14, 42b/1,
56a/14, 57a/7, 57a/9, 57a/14

y.-diler 17a/7, 52b/4, 55a/2, 55b/3,
59b/10

y.-dük 51a/14

y.-gende 10b/4, 27b/5

y.-geyler 51b/3

y.-ip 7a/14, 13a/1, 13a/12, 16a/9,
30a/12, 34b/12, 35a/13, 40b/3, 43b/13,
47b/1, 54b/4, 55b/4, 57a/4

y.-iptür 60a/13

y.-ürler 25a/8

**Yürü- < ET yorı- (ED, 957a)
yürümek**

y.-gen 14a/14

y.-liñ 56b/1

y.-megen 55b/13

y.-mekni 54b/5

y.-mey 39a/3

y.-üp 25a/10, 31a/4

y.-di 32b/11, 37b/11, 41b/6,

İncelediğimiz varaklar arasında en sık kullanılan temel gereksinim fiili kél- fiilidir.
(137 kez)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. METİN

(1b)

(1)[Teñri te'āla'nın 'ināyeti bilen ve Һazret-i ān serveri kāinātın şefā'ati 10

(2) bilen ve çehār yār-i bāşafālārın himmeti birlen Seşenbe küni] Ramazān ayı-

(3) [nın bēşide] tārih sékkiz yüz toqsan toquzda Fergāna vilāyetide on ékki

(4) yaşta pādşāh boldum.

(5) Fergāna vilāyeti bēşinçi iqlīmdindir. Ma'mūrenin kenāresi [de] vāqı'

(6) boluptur. Şarqı Kāşğar, ğarbı Semerqand, cenūbı Bedaşşānnın serħaddi tağları 15

(7) şimālide egerçi burun şehrler bar ékendür, miş l-i Almalığ ve Almatu ve Yangı, kın
kitāb-

(8) da Otrar bitirler Moğol ve Özbek cihetidin bu tārihde buzuluptur, aşla ma'mūre

(9) qalmaydur.

(10) Muhtaşar vilāyettür. Aşlığ ve mīvesi firāvān. Girdā-girdi tağ vāqı' boluptur.

(11) Ğarbı ĩarafıda, kim Semerqand ve Һocend bolğay, tağ yoqtur. Uşbu cānibtin

özge 20

(12) hıç cānibtin qış yağı kéle almas.

(13) Seyhūn deryāsı, kim Һocend suyığa

(2a)

(1) meşhūrdur, şarq ve şimāl

(2) ĩarafıdın kélip bu vilāyetnin içi bile ötüp ğarb sarı aqar. Һocendnin

(3) şimāli ve Fenāketnin cenūbı ĩarafıdın kim ĩalā Şahrūhiyyeğa meşhūrdur.

- (4) ötüp yana şimālğa meyl qılıp Türkistān sarı barur. Türkistāndın haylī 5
- (5) qoyıraç bu deryā tamām qumğa siñer hīç deryāğa qatılmas.
- (6) Yéti pāre qaşabası bar, béşi Seyhūn suyınıñ cenūb ıarafı, ékki şimāl
- (7) cānibi.
- (8) Cenūbī ıarafıdağı qaşabalar bir Andicāndur kim vasaıta vāqi‘ boluqtur.
- (9) Fergāna vilāyetiniñ pāyitahtıdur. Aşlığı vāfir, mīvesi firāvān, Qavun [ve] 10
- (10) üzümü yañşı bolur. Qavun maħalıda pālīz başıda qavun satmaq resm émes.
- (11) Andicānnıñ nāşpātīsidin yañşıraq nāşpātī bolmas. Māverāū’ n-nehrde Semerqand
ve
- (12) Keş qurğanıdın soñra mundın uluğraq qurğan yoqtur. Üç Dervāzesi
- (13) bar. Erki cenūb ıarafıda vāqi‘ boluqtur. Toquz tarnav su kirer. Bu ‘acebtür kim
bir
- (14) yérdin hem çıqmas. Qal‘anıñ girdā-girdi ħandeqniñ taş yanı Señrīzelig 15
- (15) şāhrāh tüşüptür. Qal‘anıñ girdā-girdi tamām maħallāttur. Bu maħalle bile
Qal‘ağa
- (16) fāşıla uşbu ħandeq yaqasıdağı şāhrā[h]tur.
- (17) Avı quşı dağı [köp] bolur. Qırğavulı
- (2b)
- (1) bī-ħadd semiz bolur. Andaq
- (2) rivāyet qıldılar kim bir qırğavulnı işkenesi bile tört kişi yéyip tükete almaydur.
- (3) Éli Türkdür. Şehrī ve bāzārīside Türkī kişi yoqtur. Éliniñ
- (4) lafzı qalem bile rāsttur, né üçün kim Mīr ‘Alī-Şīr Nevā’ınıñ muşannefātı,
- (5) bāvücūd kim Herīde neşv ü nemā tapıqtur, bu til biledür. Éliniñ arasında ħüsn 5
- (6) haylī bardur. Ĥāce Yūsuf, kim müsiqīde meşhürdur, Andicānīdür. Hevāsı-

- (7) nın ‘ufüneti bar. Küzler él bizgek köp bolur.
- (8) Yana bir Oş qaşabasıdur. Andicänniñ şarq [ve] cenübı ıarafıdur, şarqqa
- (9) mâyil. Andicändın dört yığaç yoldur. Hevāsı hüb, aqar suyu firāvāndur.
- (10) Bahārı bisyār yahşı bolur. Oşnıñ faziletide haylı ehadıs vāriddür. 10
- (11) Qurğanınnıñ şarq cenübı cānibide bir mevzūn tağ tüşüptür, Berā Kūhğa mevsūm.
- (12) Bu tağnıñ qulleside Sulān Maḥmūd Hān bir hücre salıptur. Ol hücreşidin
- (13) qoyıraq uşbu tağnıñ tumşuqıda tāriḥ-i toquz yüz ékkide mén bir Eyvānlıq
- (14) hücre saldım. Egerçe ol hücre mundın mürtefi‘dür, velī bu hücre bisyār
- (15) yahşıraq vāqi‘ boluptur, tamām şehr ve maḥallāt ayaq astıda. 15
- (3a)
- (1) Andicān rüdi Oşnıñ maḥallātınnıñ içi bile ötüp Andicānga
- (2) barur. Bu rüdnıñ her ékki cānibi bāğāt tüşüptür, tamām bāğları rüdğa müşrif.
- (3) Benefşesi bisyār laḥf [bolur] aqar suları bar. Bahārı bisyār yahşı bolur.
- (4) Qalın lāle ve güller açılır. Berā Kūh tağı dāmeneside şehr bile tağnıñ arasında
- (5) bir mescid tüşüptür, Mescid-i Cevzā atlıq. Tağ ıarafıdın bir uluq şāhcūy
- (6) aqar. Uşbu mescidnıñ taşqarı sahnı niştbrek, sebergelig, pürsāye, şafālıq
- (7) meydān vāqi‘ boluptur. Her müsāfir ve rehğūzar kélse, anda istirāhat qılır. Uş
- (8) [Evbāşı]nıñ zerāfeti budur kim her kim anda uyqulasa, ol şāhcūydın su 5
- (9) quyarlar. ‘Ömer-Şeyḥ Mīrzānıñ āḥir zamānlarıda qızıl bile aq mevclig taş
- (10) uşbu tağda peydā boldı. Bıçaq destesi ve tekbend ve ba‘zı nēmeler qılurlar.
- (11) Haylı yahşı taşdur. Fergāna vilāyeti de şafā ve hevāda Oş çağlıq qaşaba yoqtur.
- (12) Yana bir Mergīnāndur. Andicänniñ ğarbıdadur. Andicändın yéti yığaç yoldur.
- (13) Yahşı qasaba vāqi‘ boluptur, pür-ni‘met. Anārı ve örüki asru hüb bolur. Bir 10
- (14) Bir cins anār bolur “dāne kelān” dérler. Çüçüklükide zerdālū ve meyḥoşluqıdın

(15) andaq çāšnī bar. Semnān anār-

(3b)

(1) larıǵa tercīh qılsa bolur. Yana bir cins

(2) örük bolur kim dānesini alıp içige maǵz salıp quruturlar. “Sübhānī” dەرler.

(3) Bisyār lezīzdür. Avı quşı yahşıdur. Aq kényik yavuq tapılır. Éli Sarttur.

(4) [ve] Muşt-zen ve pür şerr ü şūr éldür. Cinñireliq resmi Māverāü’n-nehrde 15

(5) şāyi’ dür. Semerqand ve Buḥārāda nām-dār cinñireler eks er Mergīnānīdür. şbi

Hidāye

(6) Mergīnānnıñ Reşdān atlıq kéntidindür.

(7) Yana bir İsfara dur. Kūh-pāye [de] vāqi’ boluptur. Aqar suları, şafāliq

(8) bāǵçeleri bar. Mergīnānnıñ ğarb-cenūbıdadur. Mergīnān bile İsfara arası

(9) toquz yıǵaç yoldur. Serdiraḥtisi bisyārdur, velī bāǵçeleride eks er bādām

(10) diraḥtıdur. Éli tamām Sart ve Fārsī-güydur. İsfaranıñ bir şer’ıside

(11) cenūb sarı püştelernıñ arasında bir pārçe taş tüşüptür, Señ-i Āyīne dەرler.

(12) Uzunluǵı taḥmīnen on qarı bolǵay, bülendlıǵı ba’zı yeri kişi boyı, pestlıǵı

(13) ba’zı yeri kişiniñ béliçe bolǵay. Āyīne dék her néme mün’akis bolur. İsfara 5

(14) vilāyeti tört bölük kūhpāyedür: bir İsfara, yana bir Vārūh, yana bir Suḥ, yana bir

(15) Hüşyār. Muḥammed Şeybānī Ḥān Sulḥān Maḥmūd Ḥān bile Alça Ḥānga şket bérıp

(16) Taşkend ve Şāruḥiyyeni alǵan maḥalda uşbu Suḥ

(4a)

(1) bile Hüşyār kūh-pāye-

(2) lerıǵa kélip bir yılga yavuq tenqışliq bile ötkerip Kābil ‘azīmeti qıldım.

(3) Yana bir Ḥocenddür. Andicāndın ğarb sarıǵa yéğirme bés yıǵaç yoldur. 10

- (4) H̄ocendtin Semerqand hem yégirme bés yığaçdur. Qadīm šehrlerdindür. Şeyh
- (5) Maşlahat ve H̄āce Kemāl H̄ocendtidürler. Mīvesi bisyār yaḥşı bolur.
- (6) Anārı yaḥşılıqqa meşhūrdur. Nécük kim sīb-i Semerqand ve anār-ı H̄ocend dérler,
- (7) velī bu tārīhde Mergīnān anārı köp artuqdur. Qurganı bülend yérde vāqi‘ bolup-
- (8) tur. Seyhūn suyu şimāl cānibidin aqar. Qurgandın deryā bir oq atımı bolğay. 15
- (9) qurgan bile deryāniñ şimāl tarafıda bir tağ tüşüptür, Munuğıl atlıq, dérler kim
- (10) bu tağda fīrūze kānı ve ba‘zı kānlar tapılır. Bu tağda bisyār yılan bar. H̄ocend-
- (11) niñ avlağı ve quşlağı bisyār yaḥşıdur, aq kényik buğu maral Qırğavul
- (12) tavuşqanı köp tapılır. Hevāsı bisyār müte‘affindür. Küzler bizgek köp bolur.
- (13) andaq rivāyet qıldılar kim çuqçuq bizgek bolğandur dérler kim hevāsınıñ
- (14) ta‘affüni şimāldağı tağ cihetidindür.
- (15) Munıñ tevābi‘idin Kend-i Bādem dūr. Egerçi [uluğ] qaşaba émes, yaḥşıgıne qaşabaça-
- (16) dur. Bādāmı yaḥşı bolur. Bu cihettin

(4b)

- (1) bu ismğa mevsūmdur. Hürmüz ve Hindistān-
- (2) ğa tamām munıñ bādāmı barur. H̄ocenddin bés-altı yığaç şarq tarafıdur. 5
- (3) H̄ocend bile Kend-i Bādem arasında bir deşti tüşüptür. Hā Dervişğa mevsūmdur.
- (4) Hemīşe bu deşte yél bardur. Mergīnānğa kim şarqıdır, hemīşe mundın yél
- (5) barur H̄ocendğa kim ğarbıdır dāyim mundın yél kélür tünd yélleri bar dérler
- (6) kim bir néce dervīş bu bādiyede tünd yélge yoluqup birbirni tapa almay, Hāy
- (7) dervīş hā dervīş déy déy tamām helāk bolurlar. Andın beri bu bādiyeni Hā Dervīş
- (8) dérler. 10
- (9) Seyhūn suyunıñ şimālī tarafıdağı qaşabalar bir Aḥsīdür kitābelerde

(10) Ahsiket bitirler néçük kim Eşreddin şa'irni Eşreddin Ahsikatî dérler. Fergāna-

(11) da Andicāndın soñra mundın uluğraq qaşaba yoqtur Andicāndın ğarb

(12) sarı toquz yığaç yoldur. 'Ömer-Şeyh Mīrzā muni pāyitaht qılıp édi Seyhün 15

(13) deryāsı qurğanınıñ astıdın aqar qurğanı bülend cer üstide vāqi' boluptur

(14) ħandeqiniñ ornıǵa 'amīq cerlerdür 'Ömer-Şeyh Mīrzā kim muni pāyitaht qıldı

(15) bir iki mertebe taşğarıraqdın yana cerler saldı Fergānada munça berk qurğan yoqtur.

(5a)

(1) maħallātı qurğandın bir şer'ī yıraqlıq tüşüptür Dih kocā u dirañtan

(2) kocā Meş elni ğālibā Ahsī üçün aytıpturlar qavunı yaħşı bolur bir nev' qavun- 20

(3) dur kim hem mīrtimūrī dérler andaq qavun ma'lūm émes kim 'ālemde bolğay

(4) Buħārā qavunı meşhūrdur Semerqandnı alğan maħalda Ahsī [din ve] Buħārādın

(5) qavun keltürtüp bir meclisde késtürdüm. Ahsī qavunınıñ hīç nisbeti yoq

(6) érdi. Avı quşı bisyār yaħşı bolur Seyhün deryāsınıñ Ahsī ħarafı deşt-

(7) tür. Aq kéyiki bisyār bolur Andicān ħarafı cengeldür buǵu maral Qırğavul

(8) tavuşǵanı köp tapılır asru semiz bolur.

(9) yana bir Kāsāndur. Ahsīniñ şimālide tüşüptür kiçikrek qaşabadur. 5

(10) Néçük kim Andicān suyu Oşdın kélür Ahsī suyu Kāsāndın kélür yaħşı

(11) hevālıq yérdür. Şafālıq bāğçeleri [bar veli Şafālıq bāğçeleri] tamām say

(12) yaqasında vāqi' bolğan üçün " pūstīn piş-i bereh déptürler. Şafā ve hevāda Oş bile

(13) Kāsān éliniñ ta'aşsubı bar.

(14) Fergāna vilāyetiniñ girdā-girdi tağlarıda yaħşı yaylaqlar bar tabulǵu yığaçı bu 10

(15) tağlarda bolur özge hīç yerde bolmas tabulǵu bir yığaçdūr, postı qızıl. 'Aşā

(5b)

- (1) qılurlar qamçı destesi qılurlar, quşlarğa qafes qılurlar tirāş
- (2) qılıp tır-gez qılurlar hıylı yahşı yığaçdur. Teberrüklük bile yıraç yérlerge élderler.
- (3) ba‘zı kitāblarda bitiptürler kim beyrūcu‘ş-şānem bu tağlardadır velı bu
- (4) müddette hıç éşitilmedi bir giyāh éşitildi kim yéti kéntniñ tağlarıda bolur. 15
- (5) ol. Él ayıq otı dérler mihrgiyāh hāşşiyetliq gālibā mihrgiyāhdur ol él bu at
- (6) bile ayturlar bu tağlarda firūze kānı ve témür kānı bolur Fergāna vilāyeti-
- (7)niñ hāşılı bile eger ‘adl qılsalar, üç-tört miñ kişi sahlasa bolur
- (8) çün ‘Ömer-Şeyh Mırzā bülend himmetliq ve uluq dā‘iyeliq pādşāh érdi.
- Hemışe 20
- (9) mülk-gırlıq dağdağası bar érdi. Néçe nevbet Semerqand üstige çérig tarttı
- (10) ba‘zı maħall şikest taptı ba‘zı maħall bī-murād yandı néçe nevbet qayn atası
- (11) Yūnus Hānnı kim Çiñgiz Hānnıñ ikinçi oğlı Çağatay Hān[nıñ] nesli-
- (12) dindür. Çağatay Hānnıñ yurtıda Moğol ulusınıñ hānı ol furşatta ol
- (13) érdi kim méniñ uluğ atam bolğay istid‘ā qılıp kéltürdi her qatla kéltürgende
- (14) vilāyetler bérür érdi çün ‘Ömer-Şeyh

(6a)

- (1) Mırzāniñ müdde‘āsı dék bolmas
- (2) érdi gāhı ‘Ömer-Şeyh Mırzāniñ bed-ma‘āşlığın gāhı Moğol ulusınıñ 5
- (3) muħālefetidin, vilāyette tura almay yana Moğolistānga çıqar érdi āħir nevbet
- (4) kéltürgende kim ol furşatta Taşkend vilāyeti ‘Ömer-Şeyh Mırzā taşarrufıda édi, kim
- (5) kitāblarda Şāş bitirler ba‘zı Çaç bitirler kim kemān-ı çāçı andın ‘ibārettür
- (6) bérdi uşal furşattın tārīh-i toquz yüz sekiz geçe Taşkend ve Şāhruhiyye vilāyeti

- (7) Çağatay Hānlarının taşarrufida édi bu fursatta Moğol ulusının Hānlığı
- (8) Yūnus Hānnın uluq oğlı ménin ağayim Sulān Maḥmūd Hānda édi. 10
- (9) ‘Ömer-Şeyḥ Mīrzānıñ ağası Semerqand pādşāhı Sulān Aḥmed Mīrzā Moğol
- (10) ulusının ḥānı Sulān Maḥmūd Hān ve çün ‘Ömer-Şeyḥ Mīrzānıñ bed-ma‘āşısın
- (11) mutazarrır érdiler birbirleri bile ittifāq qılıp Sulān Aḥmed Mīrzā Sulān Maḥmūd
- (12) Hānnı küyev qılıp mezkūr bolğan tārīḥde Hocend suyının cenūb cānibidin 15
- (13) Sulān Aḥmed Mīrzā ve şimāl tarafın Sulān Maḥmūd Hān ‘Ömer Şeyḥ Mīrzānıñ
- (14) üstige çerig tarttılar bu esnāda ġarīb vāqi‘a dest bérdi. mezkūr tıp
- (6b)
- (1) édi kim Aḥsī qurğanı bülend cer üstide vāqi‘ boluptur ‘imāretleri cer yaqa-
- (2) sıda érdi uşbu tārīḥde dūşenbih küni ramazān ayının törtide ‘Ömer
- (3) Şeyḥ Mīrzā cerdin kebüter ve kebüter-ḥāne bile uçup şunqār boldı. Otuz toquz 20
- (4) yaşar érdi.
- (5) vilādet ve nesebi sekiz yüz altmışda Semerqandda édi Sulān Ebū Sa‘īd Mīrzā-
- (6) nıñ törtünçı oğlı édi Sulān Aḥmed Mīrzā Sulān Muḥammed Mīrzā Sulān Maḥmūd
- (7) Mīrzādın kiçik Sulān Ebū Sa‘īd Mīrzā Sulān Muḥammed Mīrzānıñ oğlı édi
- (8) Sulān Muḥammed Mīrzā Mīrānşāh Mīrzānıñ oğlı édi Mīrānşāh Mīrzā Timur Bég-
- (9) niñ üçünçı oğlı édi ‘Ömer-Şeyḥ Mīrzā bile Cihāngīr Mīrzādın kiçik Şāh-
- (10) ruḥ Mīrzādın uluq 5
- (11) Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzā evvel Kābilni bérıp ‘Ömer-Şeyḥ Mīrzāğa Bābā Kābilini
- (12) bégatake qılıp ruḥsat bérıp édi mīrzālarını sūnnet qılur toyı cihetidin Dere-i
- (13) Gez’din yandurup Semerqand éltti. toydın soñra ol münāsebet bile kim Timur

(14) Béguluq ‘Ömer-Şeyh Mîrzâğa Fergâna vilâyetini bérkendür, Andicân vilâyetini

(15) bérîp Hüdâberdi Tuğçı Timurtaşnı bégatake qılıp yiberdi. 10

(14) Şekl ü şemâili pest boyluq, tégirme saqallıq, qoba yüzlüg, tonbul kişi édi. Ton

(7a)

(1) nı bisyâr tar kéyer édi andaq kim bağ bağlaturda qarnını içige

(2) tartıp bağlatur édi. bağ bağlağandın soñ özini qoya bérse bisyâr bolur édi

(3) kim bağları üzülür édi kéymekte ve yémekte bî-tekellûf édi destârını destâr-pîç

(4) çırmay édi ol zamânda destârlar tamâm çâr-pîç édi bî-çîn çırmay ‘alâqa 15

(5) qoyar édiler. Yazlar ğayr-i dîvânda eks er Moğolî börk kéyer édi

(6) ahlâq ve evârı hanefî mezhebliq pākîze i‘tiqādliq kişi érđi bés vaqt-i

(7) namâznı terk qilmas édi. ‘Ömri qazâlarını tamâm qılıp édi eks er tilâvet qılır

(8) édi Hâzret-i H`âce ‘Ubeydullâhğa irâdeti bar édi. Soñbetleriğa bisyâr müşerref

(9) bolup édi. Hâzret-i H`âce hem ferzend dép érdiler revân sevâdı bar édi. 20

(10) Hâmseteyn ve Meşnevî kitâblarını ve târîhlerini oqup érđi. Eks er Şâhnâme oqur

(11) édi. [ab‘-ı nazmı bar édi. Velî şî‘rğa pervâ qilmas édi. ‘Adâleti bu mertebede

(12) édi kim Hîây kârvânı kéledürgende Andicânın şarqı [arafıdağı [tağ]lar

(13) nın tüpide miñ uyuluq kârvânı andaq qar bastı kim iki kişi qutuldı.

(14) haber tapıp muhaşşillar yiberip kârvânın cemî‘ cihâtını

(7b)

(1) zabı qıldı her-

(2) çend kim vâriş i hâzır yoq érđi bāvücüd-ı ihtiyâc sağlap bir yıl iki yıldın

(3) soñra Semerqand ve Hôrâsândın vâriş lerini tilep keltürüp mâllarını sâlim

(4) tapşurđı

(5) bisyâr sağâveti bar érđi Hıluqu dağı sağâvetiçe bar érđi. Hoş-hıluqu 5

- (6) harrāf ve faṣīḥ ve şīrīnzebān kişi érdi. Şocā‘ u merdāne kişi édi ékki mertebe
- (7) özi cemī‘ yigitlerdin uzup qılıç yétkürdi bir mertebe Aḥsī éşikide yana
- (8) bir mertebe Şāhruḥiyye éşikide oqni orta çağlıg atar édi bisyār darb-ı muştı bar
- (9) édi. Anıñ muştıdın yigit yıqılmağan yoqtur mülk-gırlıq dağdağası ciheti-
- (10) din ḥaylī yaraşlar uruşqa ve dostluqlar düşmenlıqqa mübeddel bolur édi. 10
- (11) Burunlar köp içer édi. Soñralar haftada bir yā iki qatla şoḥbet tutar
- (12) édi. Hoş şoḥbet kişi édi. Taqrīb bile ḥūb ebyāt oqur édi soñralar
- (13) ma‘cūn köprek iḥtiyār qılır édi. Ma‘cūnılıqda gele ḥuşk bolur édi. Yetīm-
- (14) şī‘ār érdi. Na‘l ve dağı bisyār érdi. Hemīşe nerd oynar érdi gāhī qumār hem qılır
- (15) édi. 15
- (16) Maşāf ve uruşları üç maşāf uruştı evvel Yūnus Ḥān bile Andicān-
- (17) nıñ şimāl
- (8a)
- (1) ıarafida Seyḥūn deryāsınıñ yaqasında Teke Sekritgü dégen yér-
- (2) de bu cihettin ol mevzi‘ bu ismğa mevsūmdur kim tağ dāmenesi cihetidin
- (3) bu deryā andağ tar aqar kim rivāyet qılurlar kim ol yérdin tekke ségrigendür
- (4) Mağlūb bolup éligge tüşti. Yana Yūnus Ḥān yaḥşılıq qılıp vilāyetiga 20
- (5) ruḥşat bérdi. Bu yérde uruş bolğan üçün Teke Sekritgü Uruşı ol vilāyet-
- (6) te tāriḥ boluptur. Yana bir Türkistānda Urus suyu yaqasında Semerqand nevāḥī-
- (7) sini çapıp baradurğan Özbek bile Urus suyunı muz bile kéçip yaḥşı basıp
- (8) esīr ve mālnı ayırıp tamām igelerige yandura bérıp hıç néme ıama‘ qılmadı. Yana bir
- (9) Sulān Aḥmed Mīrzā bile Şāhruḥiyye ve Ura Tépe arasında Ḥavāşş dégen kentte
- (10) uruşup mağlūb boldı.

(11) Vilāyāt ı atası Fergāna vilāyetini béríp édi. Néçe maħall Taşkend ve Sayram hem

(12) mīrzāniñ taşarrufida édi kim ağası Sulān Aħmed Mīrzā béríp édi Şāhruhiyyeni

(13) firīb bile alılıp néçe maħall mutaşarrıf édi āħir çağlarda Taşkend ve

Şāhruhiyye

5

(14) éligtin çıqıp édi Fergāna vilāyeti édi ve Hıocend ve Ura Tépe kim aşl-ı atı

(15) Usruşnadur, Usruş hem dérler Hıocendni ba‘zı dāħil Fergāna

(8b)

(1) tutmaslar.

(2) Sulān Aħmed Mīrzā kim Taşkendke Moğol üstige barıp Çır Suyı yaqasında kim

(3) şikest taptı. Ura Tépede Hāfız Bég Dulday édi. Mīrzāğa bérdi. Andın beri

(4) Usruşna ‘Ömer-Şeyh Mīrzā taşarrufida édi

10

(4) Evlād ı üç oğul ve bés qız qalıp édi. Barı oğlanlarıdın uluq mén

(5) Zahīrüddīn Muħammed Bābur édim. Anam Qutluq Nigār Hıanım édi. Yana bir oğul Cihāngīr

(6) Mīrzā édi méndin iki yaş kiçik édi. Anası Moğolnıñ tümen

(7) bégleridin érđi, Fāıma Sulān atlıq. Yana bir oğul Nāşır Mīrzā édi. Anası

(8) Andicānlıg édi, gunçaçı érđi, Ümīd atlıq. Méndin tört yaş kiçik édi.

15

(9) Barı qızlardın uluq Hānzāde Bégim érđi, méniñ bile bir tuqqan érđi.

(10) Méndin bés yaş uluq érđi. Mén Semerqandnı ikinçi nevbet alganda bāvücüd

(11) kim Ser-i Pulda şikest bolup édi, kélip bés ay qal‘adārlıq qıldım.

(12) Erāf ve cevānibdağı pādşāhlar ve béglerdin hıç nev‘ meded ve mu‘āvenet

(13) bolmadı. Me‘yūs bolup salıp çıqtım. Ol fetrette Hānzāde Bégim Muħammed Şeybānı

20

(14) Hānga tüşüp édi. Bir oğlı bolup édi, Hurrem Şāh atlıq. Maqbül oğlan édi.

(15) Belh vilāyetini aña béríp

(9a)

(1) édi. Atası ölgendin bir-iki yıl soñra

(2) Téñri raħmetiğa bardı. Şāh İsmā‘ıl Özbekni Mervde basqanda Hānzāde Bégim

(3) Mervde édi. Méniñ cihetimdin yaħşı körüp ebdān uzattılar. Qunduzda kélip

(4) maña qatıldılar. Müfāreqat imtidādı on yıl bolup édi. Mén ve Muħammedī
Kökeltaş 5

(5) ikev keldük, bégim ve bégimniñ yavugıdağılar tanımadılar, bāvücüd kim aytım

(6) müddettin soñra tanıdılar

(7) yana bir qız Mihr Bānū Bégim érđi. Nāşır Mīrzā bile bir tuqqan érđi. Méndin ékki

(8) yaş uluq édi. Yana bir qız Şehr Bānū Bégim érđi. Bu dağı Nāşır Mīrzā bile bir

(9) tuqqan érđi. Méndin sekiz yaş kiçik édi. 10

(10) [Yana bir qız Yādgār sulān Bégim édi. Anası ağa sulān atlıq ğunçaçı édi]

(11) Yana bir qız Ruqiyye Sulān Bégim érđi. Anası Maħdūm Sulān Bégim édi -
Qaraköz

(12) Bégim dérlér édi.

(13) ikkelesi mīrzāniñ fevtidin soñ boldılar. Yādgār sulān Bégimni 15

(14) méniñ uluq anam Ésen Devlet Bégim saħlap édi. Andicān Aħsīni Şeybānī Hān

(15) alganda Yādgār Sulān Bégim Hānza Sulān Hāniñ ‘Abdul-La‘if Sulān atlıq
oğlığa

(16) tüşüp édi. Mén Hānza Sulān başlıq sulānlarnı Hutlān vilāyetide basıp

(17) Hişārnı alganda maña qatıldı. Uşol fetrette Ruqiyye Sulān Bégim Cānī Bég

(18) Sulānğa tüşüp

(9b)

(1) édi. Bir iki oğul boldı turmadı. Bu fursatlarda ħaber 20

- (2) kldi kim Tnri rahmetiĝa barıptur.
- (3) Hvtn u serr: Qutluĝ Nigr Hnım di. Ynus Hnniĝ ikinci qızı
- (4) Suln Maĝmd Hn ve Suln Aĝmed Hnniĝ geçisi di. Ynus Hn
- (5) Çiĝiz Hnniĝ ikinci oĝlı Çaĝatay Hn neslidindür. Ynus Hn ibn Veys
- (6) Hn ibn Şir ‘Al oĝlan ibn Muĝammed Hn ibn Hzr H‘ce Hn ibn 5
- (7) tuĝluĝ Timur Hn ibn sen Buĝa Hn ibn Duv Hn ibn Barq Hn ibn Yisun Teve
- (8) ibn Mtgen ibn Çaĝatay Hn ibn Çiĝiz Hn. Çn munça taqrb boldı ĝnlar-
- (9) niĝ aĝvlnı daĝı icml bile zıkr qılalıĝ.
- (10) Ynus Hn ve sen Buĝa Hn Veys Hnniĝ oĝlanları di. Ynus Hn- 10
- (11) niĝ anası Trkistnliĝ Qıpçaq bgleridin Tmr Bg ri‘yet qılĝan Őeyĝ Nr-
- (12) eddn Bgniĝ qızı y nebresi bolur. Veys Hnniĝ vaq‘asıda Moĝol
- (13) ulusı iki ferq bolur. Bir pre Ynus Hn sarı kpreki sen Buĝa Hn
- (14) sarı bolur. Burunraq Ynus Hnniĝ geçisini Uluĝ Bg Mrz ‘Abdul-‘Azz
- (15) Mrzĝa alıp di. Ol mnsebet bile rzen Barın tümen bgleridin [ve] Mrek 10
- Türkmen
- (16) kim Hrmas
- (10a)**
- (1) tümen bgleridin di, ĝnnı üç-tört miĝ ylĝ
- (2) Moĝol ulusı bile Uluĝ Bg Mrzĝa kltrdiler kim kömek alıp yana Moĝol
- (3) ulusını alĝaylar. Mrz mrvvet qılmadı. Ba‘zısını esr qıldı, ba‘zılarını
- (4) birin birin vilyetqa perŐn qıldı. Erzen buzuĝluĝı Moĝol ulusıda bir trĝ
- (5) boluptur 15
- (6) Hnnı ‘Irq sarı tkerdiler. Barıp bir yıldın artuqraq Tebrzde boldı
- (7) ol maĝalda Tebrz pdŐhı CihnŐh Brn Qaraqoyluĝ di. Andın Őrz

- (8) keldi. Şirāzda Şāhruḥ Mīrzānıñ ikinci oğlu İbrāhīm Sulḫān Mīrzā edı. Bés
- (9) altı aydın soñ İbrāhīm Sulḫān Mīrzā ölüp oğlu ‘Abdullāh Mīrzānıñ yérıde
- (10) olturdı. ‘Abdullāh Mīrzāğa ḫān nöker edı, mülāzemet qılur edı. On yéti-on 20
- (11) sekiz yıl ḫān Şirāz ve ol vilāyetlerde boldı.
- (12) Ulug Bég Mīrzānıñ ve oğlanlarınıñ gavğalarında Ésen Buğa Ḫān fırsat
- (13) tapıp kirip Fergāna vilāyetini Kend-i Bādemğa çapıp kélip Andicānnı alıp
- (14) élini tamām esīr qıldı. Sulḫān Ebū Sa‘īd Mīrzā taḫt alganda çerig tartıp
- (15) barıp Yangıdın narı Asparada Moğolistān-
- (10b)
- (1) da Ésen Buğa Ḫānnı yaḫşı
- (2) bastı. Munıñ fitnesiniñ def‘iğa Sulḫān Ebū Sa‘īd Mīrzā Yūnus Ḫānnı bu
- (3) münāsebet bile kim ‘Abdul-‘Azīz Mīrzā alğan egeçisi Ḫanımnı alıp edı, ‘İraq ve
- (4) Ḫorāsāndın tilep toylar qılıp dostlar bolup Moğol ulusıda ḫān qılıp 5
- (5) yibergende Sağarıçı tümen bégleri tamām ol fırsatta Ésen Buğa Ḫāndın
- (6) yamanlap Moğolistānğa kélip édiler. Bularnıñ arasığa keldi. Ol fırsatta
- (7) Sağarıçı bégleriniñ uluğı Şir Ḫācı Bég érđi. Anıñ qızı Ésen Devlet
- (8) Bégimni aldı. Moğol töresi bile ḫānnı ve Ésen Devlet Bégimni bir aqkiyiz
- (9) üstige olturguzup ḫān köterdiler 10
- (10) Ḫānnıñ bu Ésen Devlet Bégimdin üç qızı boldı. Barıdın ulug Mihr
- (11) Nigār Ḫanımnı edı kim Sulḫān Ebū Sa‘īd Mīrzā ulug oğlu Sulḫān Aḫmed Mīrzāğa
- (12) qoyulup edı mīrzādın hiç oğul qız bolmadı. Soñra fetrette Şeybānī Ḫānğa
- (13) tüşüp edı. Mén Kābilğa kélgende Şāh Bégim bile Semerqandın Ḫorāsānğa kélip
- (14) Ḫorāsāndın Kābilğa keldiler. Şeybānī Ḫān Qandahar’da Nāşır Mīrzānı qapağanda
- mén 15

(15) Lemgān ‘azīmeti qıldım. Hān Mīrzā ve Şāh Bégim ve Mihr Nigār Hānım Bedaḥşānga

(16) bardılar. Mīrzā hānı Mübārek Şāh

(11a)

(1) Qal‘a-i Zaferga tilegende Ebā Bekir Kāşgarı-

(2) niñ çapqunıga yoluqup Şāh Bégim ve Mihr Nigār Hānım ve cemī‘ élniñ ehl ü

(3) ‘iyāli esīrlıqqa tüşti. Ol zālim bedkirdārniñ ḥabside dünyā-yı fānini vedā‘

(4) qıldılar.

20

(5) İkinçi qız méniñ vālidem Qutluq Nigār Hānım édi. Eks er qazaqlıqlarda ve fetret-

(6) llerde méniñ bilen bile édiler. Kābilni algandın beş-altı ay soñra tāriḥ-i

(7) toquz yüz on birde Téñri raḥmetiğa bardılar.

(8) Üçünçi qız Hüb Nigār Hānım édi. Muḥammed Hüseyn Gürgān Duğlatqa bérıp

(9) édiler. Bir qızı bir oğlı bolup édi. Qızını ‘Ubeyd Hān alıp édi. Mén Buḥārā ve

(10) Semerqandnı alganda çıqmay qalıp édi. Sulān Sa‘īd Hāndın ‘ammı Seyyid

(11) Muḥammed Mīrzā Semerqandğa maña élçilikke kélgende aña qoşulup bardı.

Sulān

(12) Sa‘īd Hān aldı. Oğul Ḥaydar Mīrzā édi. Atasını Özbek öltürgendin soñ

(13) kélip méniñ mülāzemetimde üç-tört yıl boldı. Soñra icāzet tilep Kāşgarğa

5

(14) hān qaşığa bardı.

(15) Bāz gerded be aşl-i ḥod heme çiz / zer-i şāfi ü noqre ü erziz.

(14) Bu tāriḥde déydürler kim tāyib bolup yaḥşı tarıqqa peydā qılıptur. Haḥ u

(15) taşvīr ve oq ve peykān u zihgīr her némege éligi çespāndur. Tab‘-ı nazmı

(11b)

(1) hem

- (2) bardur. Maņa ‘arzadāştı kélip édi. İnşası hem yaman émes 10
- (3) Hänniņ yana bir hātunı Şāh Bégim édi. Egerçi özge hātunları hem bar
- (4) édi velī oğlanlar ve qızlarıñ anaları bu iki érdi. Şāh Bégim Bedaḥşān
- (5) şāhı Şāh Sulān Muḥammedniņ qızı édi. Bu Bedaḥşān şāhları neseblerini
- (6) İskender-i Filqosqa yéter dérler. Bu şāhniņ yana bir qızı kim Şāh Bégimniņ
- (7) égeçisi bolğay, Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzā alıp édi. Andın Ebā Bekir Mīrzā bolup 15
- (8) édi.
- (9) Hänniņ bu Şāh Bégimdin iki oğul ve iki qız bolup édi. Bu üç-
- (10) din uluq, mezkūr bolğan üç qızdın kiçik Sulān Maḥmūd Hān édi kim
- (11) Semerqandda ol nevāḥīde ba‘zı “Ḥanīke Hān” dérler. Sulān Maḥmūd ḥāndın
- (11) kiçik Sulān Aḥmed Hān édi kim “Alça Hān’ğa meşhūrdur. Alçanıñ vechi 20
- tesmiye-
- (11) si muni dérler kim Qalmaq ve Moğol tili bile öltürgüçini “alaçı” dérler.
- (12) Qalmaqnı néçe qatla basıp qalın kişisin qırğan üçün alaçı déy déy kesret-i
- (13) isti‘māl bile Alça boluptur. Bu tāriḥde ḥānlarnıñ zikri mükerreren taqrīb bile
- (14) kélğüsüdür. Vakāyi‘ ve ḥālātları anda mezkūr bolğusudur.
- (15) özgelerdin kiçik bir qızdın uluq
- (12a)**
- (1) Sulān Nigār Ḥanıñ édi kim
- (2) Sulān Maḥmūd Mīrzāğa çıkarıp édiler. Mīrzādın bir oğlı bolup édi, Sulān
- (3) Veys atlıq. Zikri bu tāriḥde kélğüsüdür. Sulān Maḥmūd Mīrzā ölgendin
- (4) soñ oğlını alıp hiçkimge ḥaber qılmay Taşkendke ağalarığa barıp édi.
- (5) Bir néçe yıldın soñ Adīk Sulānğa, kim Çiņgiz Hänniņ uluq oğlı 5
- (6) Cuci nesli Qazaq sulānlarıdır, bértiler. Hānlarnı Şeybānī Hān basıp

- (7) Taşkend ve Şāhruhiyyeni alganda on iki Moğol nökeri bile qaçıp Adık
- (8) Sulānga bardı. Adık Sulāndın iki qızı boldı, birini Şeybān sulānlarığa
- (9) yana birini Sulān Sa‘īd Hānnıñ oğlı Reşīd Sulānga bérđi. Adık Sulāndın
- (10) soñ Qazaq ulusınıñ hānı Qāsım Hān aldı. Dérler kim Qazaq hān ve sulān- 10
- (11) larınıñ arasında hıç kim ol ulusnı Qāsım Hānça zabı qılğan émeştür
- (12) Çérigini üç yüz miñge yavuq çınarlar édi. Qāsım Hān ölgendin soñ
- (13) hānım Kāşğarğa Sulān Sa‘īd Hān qaşığa kélđi
- (14) Barıdın kiçik Devlet Sulān hānım édi, Taşkend buzıgluğıda Şeybānı Hān-
- (15) nıñ oğlı Timur Sulānga 15
- (12b)**
- (1) tüşüp érđi. Anıñ bir qızı bolup édi
- (2) Semerqandın méniñ bilen bile çıqıp édiler. Üç-tört yıl Bedaħşān vilāyetide
- (3) boldılar. Andın soñra Kāşğarğa Sulān Sa‘īd Hān qaşığa bardılar
- (4) ‘Ömer-Şeyh Mīrzānıñ haremleşidin yana bir H‘āce Hüseyn Bégniñ qızı
- (5) Ulus Ağa édi. Andın bir qız bolup édi. Kiçiklikde öldi. Bir yıl-bir 20
- (6) yarım yıldın soñ haremđin çıqardılar. Yana bir Fāıma Sulān Ağa édi. Moğol
- (7) tümen bégleřidin édi. Mīrzā barıdın burun bu Fāıma Sulān Ağanı alıp édi.
- (8) Yana bir Qaraköz Béğim érđi. Soñralar alıp édi. Haylı sévgülüğ édi. Mīrzānıñ
- (9) hoş-āmediğa nesebini Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzānıñ ağası Minūçihir Mīrzāğa
- (10) yétkürüp édi. Ğuma u ğunçaçı haylı bar édi. Bir Ümīd Ağaçe édi.
- (11) Mīrzādın burun ölüp édi. Mīrzānıñ āhır maħallarıda bir Tün Sulān édi
- (12) Moğoldın édi. Yana bir Ağa Sulān édi.
- (13) Ümerāısı: Hudāybérđi Timurtaş érđi. Herī hākimi Aq Buğa Bégniñ ağa-
- (14) sınıñ neslidindür. Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzā Cūkī Mīrzānı Şāhruhiyyede 5

(15) qapqanda Fergāna vilāyetini ‘Ömer Şeyh Mīrzāğa bérıp eşikni bu Hüdāy-

(13a)

(1) bérđi Timurtaşqa başlatıp yiberip érđi. Ol maħalda bu Hüdāyberđi Timurtaş

(2) yégirme bés yaşta érđi. Egerçi yaşı kiçik érđi, tüzüki ve zabl u rabı

(3) bisyār yaħşı éđi. Bir-iki yıldın soñra İbrāhīm Bégçek Oş nevāhīsini

(4) çapqanda Hüdāybérđi Timurtaş keyniçe barıp uruşup basılıp şehid boldı 10

(5) Ol furşatta Sulān Aħmed Mīrzā Ura Tepeniñ Aq Qaçğay dégen yaylağıda éđi

(6) kim Semerqandın on sekiz yıgaç şarq cānibidür. Sulān Ebū-Sa‘id Mīrzā Bābā

(7) Hākide érđi kim Heridin on iki yıgaç şarq sarıdur. Bu ħaberni ‘Abdul

(8) Vahhāb Şiqavuldın ‘arządāşt qılıp mīrzāğa çapturdılar. Bu yüz yégirme altı

(9) yıgaç yolını tört künde çapadur 15

(10) Yana bir Hāfiz Muħammed Bég Dulday érđi, Sulān Melik Kāşğariniñ oğlı

(11) Aħmed Hācı Bégniñ inisi érđi. Hüdāybérđi Bég ölgendin soñra munı

(12) eşik iħtiyārı qılıp yiberip érdiler. Sulān Ebū-Sa‘id Mīrzāniñ vāqi‘asıdın

(13) soñra Andicān bégleriniñ bile yaħşı çıqışmağan cihetidin Semerqandğa

(14) Sulān Aħmed Mīrzā mülāzemetiğa bardı. Sulān Aħmed Mīrzāğa Çır şikesti 20

(15) bolğanda Ura Tépede érđi.

(13b)

(1) ‘Ömer-Şeyh Mīrzā Semerqand ‘azīmeti bile Ura Tépe

(2) üstige kélgende Ura Tépeni Mīrzā mülāzımlarığa tapşurup Mīrzā mülāzemetide

(3) boldı. ‘Ömer-Şeyh Mīrzā hem Andicān ħükümetini aña bérđi. Soñralar Sulān

(4) Maħmūd Hān qaşığıa barıp éđi. Mīrzā Hānnı tapşurup Dizaknı aña bérıp

(5) éđiler. Kābilni alğandın burunraq Mekke ‘azīmeti qılıp Hind yolu bile müteveccih boldı. 5

- (6) Yolda Ténri rahmetiğa barıptur. Faqır ve kemsuğan ve bi-ħaysiyyet kişi
- (7) érdi.
- (8) Yana bir Ĥāce Ĥüseyn Bég érdi. Ādemī ve faqır kişi érdi. Ol zamān destūri
- (9) birle içkülerde qoşuqlarını yahşı aytur ékendür
- (10) Yana bir Şeyħ Mezīd Bég édi. maña evvel bég-atake anı qılıp édiler. Żabı ve 10
- (11) tüzüki ĥaylī yahşı édi. Bābur Mīrzāğa ĥidmet qılığandır. ‘Ömer-Şeyħ Mīrzā qaşıda
- (12) andın uluğraq bég yoq édi. Fāsiq kişi érdi. Çehre saħlar édi. Yana bir ‘Alī
- (13) Mezīd Bég édi. Qoçın édi. İki qatla yağı boldı, bir mertebe Aħsīde yana bir
- (14) mertebe Taşkendte Münāfiq ve fāsiq ve ĥarām-nemek ve yaramas kişi érdi.
- (15) Yana bir Ĥasan Ya‘qūb Bég édi. Kiçik köñüllüg, yahşı ĭab‘lıq, çüst u 15
- (16) çespān kişi érdi. Bu beyt anıñdur:
- (17) bāz āy ay humāy ki bī ĭūī- yi ĥaı - at
- (18) nazdık şud ki zāğ barad ustaıvān-i man
- (19) Merdāne kişi édi. Oqnı yahşı atar édi. Çevgānnı
- (14a)
- (1) yahşı oynar édi. Ĥāk-pilleni yahşı saçarar érdi. ‘Ömer-Şeyħ Mīrzā vāqi‘asıdın son 20
- (2) ménin eşikimde sāħib-iħtiyār ol édi. İçi tar ve kemħavşıla ve fitne qısqaraq
- (3) kişi édi.
- (4) Yana bir Qāsım Bég édi. Qoçın édi. Qadīmī Andicānnıñ qoşun bégleridin
- (5) édi. Ĥasan Bégdin soñ ménin eşikimde sāħib-iħtiyār ol édi. Āħir-i
- (6) ‘ömriğaça iħtiyār u i‘tibārı arttı ve öksümedi. Merdāne kişi édi. Bir mertebe
- (7) Kāsān nevāħīsini çapqan Özbekniñ kéyniçe barıp yahşı bastı. ‘Ömer-Şeyħ

- (8) Mīrzā qaşıda qılıç çapıp édi. Yassı Keçit uruşıda hem yahşy çapqulaştı.
- (9) Qazaqlıqlarda Mesīha Kūhistānıdın Sulān Maħmūd Hān qaşığa barmaq ‘azīmeti
- (10) qılğanda Qāsım Bég ayrılıp Hüsrev Şāh qaşığa bardı. Tārīh-i toquz yüz onda kim
- (11) Hüsrev Şāhnı alıp Kābilda Muqīmni qapadım, Qāsım Bég ol furşatta kélđi. Yana
- (12) Yana buruntağı dék oq ri‘āyet ve şefaqt qıldım. Türkmen hezāresini Dere-i Hoşta
- (13) çapqanda Qāsım Bég bāvücüd-ı qarılıq yigitlerdin yahşyraq yürügen
- (14) cihetidin Bengiş vilāyetini culdu bérđim. Soñra

(14b)

- (1) Kābilğa kélgende Hümāyūn-
- (2) ğa bég-atake qıldım. Zemīn Dāverni alğan furşatlarda Téñri raħmetiĝa bardı. 10
- (3) Müselmān ve mütedeyyin ve müttaqī kişi érđi. Şübhelıq la‘āmdın perhīz qılur érđi.
Rāy
- (4) u tedbiri bisyār yahşy édi. Haylı muāyeye qılur édi. Bāvücüd kim ümmī édi,
- (5) hoşab‘āne zerāfetler qılur édi.
- (6) Yana bir Bābā-Qulı Bābā-‘Alī Bég édi. Şeyh ‘Alī Bahādırnıñ neslidin édi. Şeyh
- (7) Mezīd Bég ölgendın soñ anı maña bég-atake qıldılar. Sulān Aħmed Mīrzā
Andicān- 15
- (8) ğa çerig tartqanda Sulān Aħmed Mīrzāĝa kirip Ura Tépeni bérđi. Sulān
- (9) Maħmūd Mīrzādın soñ Semerqandın qaçıp kéledürgende Ura Tépedin Sulān
- (10) ‘Alī Mīrzā çıqıp uruşup basıp öltürđi. Żabı ve yaraĝı yahşy édi. Nökerni
- (11) yahşy saħlar édi. Bī-namāz édi, rüze tutmas édi. Zālim u kāfirveş kişi
- (12) édi. 20
- (13) Yana bir ‘Alī Dost laĝayi édi. Saĝarıçı tümen bégleridin édi. Méniñ anam-
- (14) nıñ anası Ésen Devlet Bégimge uruq bolur édi. ‘Ömer-Şeyh Mīrzā zamānıdın

(15) m n k prek ri‘ yet qılıp  dim.  ligidin iş k l r d diler. Bu n ce yıl kim

(16) m niŐ qasımda  di, hiÇ andaq işi z hir bolmadı

(15a)

(1) kim d se bolġay.

(2) Sul n Eb  Sa‘ d M rz ga  idmet qılıġandur. Ya da yadaılıq da‘v sını qılır

(3)  di. Quşçı  di. Yaramas a l q u e v rlıq kişi  rdi. Ba il   fitne ve

(4) zomo t u m n fiq ve  od-pesend ve qatıq s zl g ve savuq y zl g kişi  di . 5

(5) Yana bir Veys L gar   rdi. Semerqandlıq Toqçı  lidin  di. ‘ mer-Őey  M rz 

(6) qasıda soġralar  ayli muqarreb bolup  rdi. M niŐ bile qazaqlıqlarda bar  di.

(7) R y u tedbiri  ayli ya Ői  di. Bir n me m ftin  di

(8) Yana bir M r Ğiy Ő  aġayi  di. ‘Al  DostniŐ inisi  di. Moġol M rz de-

(9) leri arasıda Sul n Eb -Sa‘ d M rz   Őikide mundın ilgerirek kişi 10

(10) yoq  di. Sul n Eb  Sa‘ d M rz niŐ  eh rs  m hri munda  di. ‘ mer-Őey  M rz -

(11) niŐ a ir zam nlarıda k p muqarreb bolup  di. Veys L gar  bile m Ő hib  di.

(12) K s nnı, kim Sul n Ma m d  n nga b rdiler, andın soġ a ir-i ‘ mriġa a

(13)  n  idmetide oq  di.  n hem  ayli ri‘ yet qılıp  di. K leġe  ve Hezz l

(14) kişi  di, fisqta b b k  di 15

(15) Yana bir ‘Al  Derviş  di.  or s nlıq  di. Sul n Eb -Sa‘ d M rz  qasıda

(16)  or s n  ehresi c rgeside  idmet qılır  di.  or s n ve Semerqand Sul n Eb  Sa‘ d M rz niŐ ta t-ı

(15b)

(1) zabıġa kirgende bu iki p yita tniŐ iş-

(2) ke yarar yiġitlerini  aŐŐa tabin qılıp  or s n  ehre tabini Semerqand  ehre tabini

(3) d r  kend r M niŐ qasımda Semerqand  Őikide ya Őılar bardı. Merd ne kişi 20

- (4) édi. Nesh-i ta‘liq h  nı  avrı bitir édi. Hoş- amed aytur édi.  ab‘ıga hisset
- (5) g alib édi.
- (6) Yana bir Qanber-‘Alı [ edi] Mo ol édi. Ahta ıdın édi. Atası vil yetqa
- (7) kirip n ce ma all sell hlıq qılğan u un Qanber-‘Alı Sell h d r  diler. Y nus
- (8) H n qaşıda  ft be ılıq qılıp sonra b g bolup édi. M ni  qaşımda
- (9)  aylı uluq ri‘ yet tapıp édi.  ske t g n ce ihtim mı ya şı édi.  ske
- (10) t gilgen ma alda qalta aylı ı bar édi. P rg y u perı ang y édi. Muqarrerd r her
- (11) kim ki k p aytur perı an aytur. H v salası tar ve t rema z ki i édi. 5
- (12) ‘ mer- eyh M rz ga bu v qi‘a dest b rgende m n Andic nda  eh r-b gda  dim.
- (13) Se enbe k ni Ramaz n ayını  b şi de bu  aber Andic n ga k ldi.  z r b bile
- (14) atlanıp qaşımda ı h zır n ker-s der bile qur an ‘az meti qıldım. M rz  derv ze-
- (15) si a y tken ma alda  irim Ta ayi cılavumnı alıp nam z-g h sarı t predi.
Hay li a 10
- (15) bu k cipt r kim Sul an A med M rz  uluq

(16a)

- (1) p d  hdur. Qalın
- (2)  erig bile k lse b gler m ni ve vil yetni tap urgularıdur, m ni  zkend ve
- (3) Ol ta  d mene[si] sarı alıp bargay. Eger vil yetni b rseler m n b rı
- (4)  ligge t  mey,   ayilerim Al a H n ga y  Sul an Ma m d H n ga bargay
- (5) men 15
- (6) H  ce Mevl n  Q d  kim Sul an A med Q d ni  o lı ve  eyh Burh n-
- (7) edd n Qılı nı  neslid r, ana  arafıdın Sul an  lig M z ga y ter; Bularnı 
- (8) h nev deleri ol vil yette merci‘ ve  eyh l’isl m yosunluq bola k lgend r
- (9) zikrleri munda m kerrer k lg sid r ve qur an i ideki b gler bu  aberni tapıp

(10) H̄āce Muḥammed Derzīni kim ‘Ömer-Şeyḫ Mīrzāniḡ bayırısı ve bir qızınıḡ 20

(11) atakesi édi, yiberip ol dağdağalarnı bularnıḡ ḡāıırıdın ref qılıp

(12) namāz-gāḡqa yavuuq yétken maḡalda méni alıp yandı. Kélip erkge tüştüm. H̄āce

(13) Mevlānā Qādī ve bégler méniḡ qaşımında kélip söz ve kéḡeş bir yérge qoyup

(14) qurğannıḡ burc u bārūsınıḡ zabı u rabıḡa meşğül boldılar. Ḥasan

(15) Ya‘qūb ve Qāsım Qoçın ve ba‘zı bégler kim Mergīnān ve ol taraflarda

(16) lğar qoyup édiler, bir iki künden soḡ kélip mülāzemet qılıp

(17) barça yekdil ü yekcihet, cidd

(16b)

(1) ü ihtimām bile Qal‘adārlıqqa meşğül boldılar

(2) Sulān Aḡmed Mīrzā Ura Tépe ve Ḥocend ve Mergīnānnı alıp kélip Andicānnıḡ

(3) tört yıḡaçıda Qabāḡa tüşti. Bu furşatta Dervīş Gāv atlıḡ Andicānnıḡ

(4) erbābıdın nā-münāsib söz aytqan üçün yasaqa yétti. Bu siyāsettin tamām él

(5) basıldılar. H̄āce Qāzīnı ve Uzun Ḥasan-ı [ve] H̄āce Ḥüseynni élçilikke

(6) bu mazmūn bile yiberildi kim “Bu vilāyette mülāzımlardın bir kişini ḡod

(7) qoyulḡusıdır. Mén hem mülāzım ve hem ferzend, eger bu ḡidmetni maḡa ‘uhde qılsalar

(8) yaḡşıraq ve āsānraq fayşal tapqusıdır. Sulān Aḡmed Mīrzā kemsuḡan ve faḡır ve

(9) ādemī kişi édi. Her sözün [ve] iş küç béglersiz qarār tapmas édi.

(10) Bégler bu sözlerge mültefit bolmay, dürüşt cevāblar aytıp ilgerige

(11) köçtiler. Téḡri te‘ālā kim öz quğret-i kāmilesi bile her işimni her maḡalda

(12) andaḡ kim bāyed u şāyed bī-minnet-i maḡlūq rāst keltürüptür, munda hem néçe iş-

(13) ni bā‘is qıldı kim alar bu kélmekdin usandılar belk bu teveccūhdin peşimān

- (14) bolup bī-murād yandılar. Biri bu kim Qabānıñ batğaqlıq qara suyu bar
- (15) Köprügidin özge yérdin kéçip bola almas. Qalın çérig
- (17a)
- (1) kélip
- (2) köprügde yıqılıp qalın at ve téve bu qara suğa yıqılıp zāyi‘ boldı. Üç-tört
- (3) yıl mundın burunraq Çır Suyınıñ güzeride oq şikest tapıp édiler. Bu
- (4) vāqi‘a andın yād bérip çérig élige vehmi gālib boldı. Yana bir bu kim ol
- (5) furşatta andaq at öleti boldı kim |evīle |evīle atlar yıqılıp öle 5
- (6) iriştı. Yana bir bu kim bizniñ sipāhī u ra‘iyyetni andaq yekdil ü yekcihet
- (7) taptılar kim tā cān u tenleride ramaq u tüvān bardur, cān tartmaqlardıñ
- (8) qoymağaylar. Bu cihetlerdin zarūret bolup Andicānnıñ bir yığaçdıñ
- (9) Dervīş Muḥammed Tarḥannı yiberdiler. İçkeridin [Ḥasan] Ya‘qūb namāz-gāh nevāḥī-
- (10) side çıqıp körüşüp şulḡüne qılıp yandılar. 10
- (11) Ḥocend suyınıñ şimāl cānibidin kim Sulān Maḥmūd Ḥān müteveccih édi,
- (12) kélip Aḥsīni qapadı. Cihāngīr Mīrzā anda édi. Béglerdin ‘Alī Dervīş Bég,
- (13) Mīrzā Qulı Kökeldaş, Muḥammed Bāqır Bég, Şeyḥ ‘Abdullāh Éşik Ağa Aḥsīde édiler.
- (14) Veys Lāğarī, Mīr Ğıyās |ağayi hem anda édi. Béglerdin tevehhüm qılıp Kāsāña, kim
- (15) Veys Lāğarīniñ vilāyeti édi, bardılar. Nāşır Mīrzāğa Veys Lāğarī bégatake 15
- (16) édi. Bu cihettin Nāşır Mīrzā Kāsānda bolur édi.
- (17) Ḥān Aḥsī nevāḥīsığa yétkende bu bégler ḥānga
- (17b)
- (1) kirip Kāsānnı

- (2) bérðiler. Mîr Ğıyâş ħân mülâzemetide turup Veys Lâğarî Nâşır Mîrzânı Sulân
- (3) Aĥmed Mîrzâğa alıp bardı. Muĥammed Mezîd Tarĥanğa tapşurdılar. Ħân Aĥsî
- (4) yavuĝığa kélip néçe qatla uruş saldı. Hiç iş qıla almadı. Aĥsîdaĝı 20
- (5) bégler ve yigitler yaĥşı cānlar tarttılar. Bu ešnāda Sulân Maĥmūd Ħānğa
- (6) ‘ārıza boldı. Uruş salıp hem usanıp édi. Öz vilāyetige mürāca’at qıldı.
- (7) Ebā Bekir Duĝlat Kāşğarî, kim hiçkimge baş éndürmey néçe yıl édi kim
- (8) Kāşğar ve Ħotan ħākimi édi, ol daĝı vilāyet daĝdaĝası bile Özkend yavuĝığa
- (9) kélip qurĝan salıp vilāyetqa buzuĝluq qıla kirişti. Ħ̣āce Qādî ve cemî’
- (10) bégler ta’yîn boldı kim barıp Kāşğarîni def’ qılğaylar. Yavuq yétken maĥalda 5
- (11) Kāşğarî kördi kim bu fevcniñ ħarîfi émestür. Ħ̣āce Qādîni araĝa
- (12) salıp yüz mekr ü ħîle bile ħalāş boldı.
- (13) Mundaq uluq vaqāyi’ rūy bérĝende ‘Ömer Şeyĥ Mîrzādın qalĝan bégler ve yigit-
- (14) ler yaĥşı qatlanıp merdāne cānlar tarttılar. Aĥsîdin Mîrzāniñ anası
- (15) Sulân Bégim ve Cihāngîr Mîrzā ve ehl-i ħarem ve bégler Andicānğa kéldiler. 10
- (16) ‘Azā resmini becā kéltürüp aş u ta’ām fuqarā u mesākînğa tartıldı.
- (18a)
- (1) Bu mühimmāttın fāriĝ bolĝandın soñ çerig ve vilāyetniñ tertîb ü
- (2) nesaqı zabı u rabıĝa iştiĝāl körsetildi. Andicān ħükümeti ve eşik
- (3) iĥtiyārı Ħasan Ya’qūbqa muqarrer boldı. Oş Qāsım Qoçınğa qarār taptı. Aĥsî ve
- (4) Merĝînān Uzun Ħasanğa ve ‘Alî Dost taĝayıĝa ta’yîn boldı. ‘Ömer Şeyĥ
- Mîrzā-
- (5) niñ özge bégleri ve yigitlerige her qaysı ferāĥver-i ħālleri vilāyetve
- (6) yer ve möçe ve cérge ve vech-i istiqāmet muqarrer u mu’ayyen boldı.
- (7) Çün Sulân Aĥmed Mîrzā mürāca’at qıldı, iki-üç menzildin soñ mizacı

- (8) i‘tidāl nehcidin münharif bolup muhriq ısıtma teb ĩārī boldı. Ura Tépe nevāhī- 20
- (9) si Aq Suğa yétkende Şevvāl ayının evāsııda tārīh-i sekiz yüz toqsan toquzda
- (10) qırq tört yaşıda ‘ālem-i fānīni vedā‘ qıldı.
- (11) Vilādet ü nesebi: Vilādeti sekiz yüz éllig béşde Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzā
- (12) taht alğan yıl édi. Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzānıñ barı oğlanlarıdın
- (13) uluğı bu édi. Anası Ordu Buğa Tarħannı qızı Dervīş Muħammed Tarħannı
- (14) égeçisi édi. Mīrzānıñ i‘tibārlıq ĩatunı édi
- (15) Şekl ü şemāili: Bülend boyluq, qonqar saqallıq, qızıl yüzlüg, tonbul kişi érđi
- (16) Saqalı éngékide édi. İki yangaqıda saqalı
- (18b)**
- (1) yoq édi. Bisyār ĩoş 5
- (2) muħāvere kişi érđi. Destārın ol zamān destūrı bile çār-pīç çırmap ‘alāqa-
- (3)sını ilgerirek qaşınıñ üstige qoyar édi.
- (4) Aħlāq u evārı: ĩanefī mezhebliq, pākīze-i‘tiqād kişi érđi. Béş vaqt-i namāz-
- (5) nı bī terk öter édi. Şorb maħallarıda hem namāzı terk bolmas édi. ĩazret-i 10
- ¶ ĩ‘āce ‘Ubeydullāhğa irādeti bar édi. ‘Ala’l-ħuşūş ĩ‘āce soħbetide. Dérler kınhergiz ĩ‘āce
- ¶ mecliside tizi birbir tizige yavutkan émeştür. Bir nevbet ĩazret-i ĩ‘āce
- ¶ soħbetide ĩilāf-ı ‘ādet ayağını yavutkap olturuptur. Mīrzā qopqandın
- ¶ soñ ĩazret-i ĩ‘āce buyurupturlar kim Mīrzā olturğan yérni baqqaylar. Bir
- ¶ süñek bar égendür. 15
- ¶ ĩiç némerse oquğan émes édi, ümmī édi. Bāvücüd kim şehrde ulğanıp
- ¶ édi, türk ve sāde édi. ĩab‘dın behresi yoq édi. ‘Ādil kişi édi. ĩazret-i
- ¶ ĩ‘ācenıñ hem ayağları arada édi. Ekşer mühimmāt şer‘ ĩarīqi bile fayşal tapar

¶ édi. ‘Ahdu qavlığa rāst u [dürü]st édi. Hergiz andın hılāfı zāhir bolmadı.

¶ Şecā‘at [ba]r érdi. Egerçi hıç andaç bolmadı kim öziniñ éligi iş-

20

¶ ke yétmiş [bolğay], velī dérler kim ba‘zı ma‘rekelerde andın eş er-i şecā‘at

¶ zāhir bolur ékendür. Oqnı bisyār

(19a)

(1) yahşı atar érdi. İlbasunga oqı ve

(2) tır-gezi ekş er téger édi. Qabaqnı meydānnıñ ol başı bu başıdın kirip ekş er

(3) urar érdi. Āhirler tonbul bolğanlarıda qırğavul ve bödeneni piyāzı bile atıp kem

(4) yazar érdi. Quşçı kişi érdi. Quş galebe salur édi, yahşı salur érdi. Uluğ

(5) Béğ Mīrzādın soñ ança quşçı pādşāh yoq édi.

(6) Asru köp ğayāsı bar érdi. Dérler kim hılvetlerde maħrem ve içki-

(7)lerdin hem ayağını yapar ékendür. Gāhı kim içkülükke tüş er érdi, yégirme

(8) otuz kün pey ā pey iç er érdi. Gāhı kim çağırdın çıkar érdi, yana yégirme-otuz

(9) kün içmes édi. Bir olturğan bile meclisde gāhı bir kéçe kündüz olturur

(10) érdi. Yahşı iç er érdi. Çağır içmes künleri basıñı güzere yer érdi. İabı‘atığa

(11) imsāk ğālib érdi. Kemsuħan u ādemı kişi érdi. İhtiyārı bégler éligide édi.

(12) Maşāfları: Tört maşāf uruştı. Şeyħ Cemāl Argunniñ inisi

(13) Ni‘met Argun bile Zāmın nevāhıside Aqar Tüzide ğālib boldı. Yana bir mertebe

(14) ‘Ömer Şeyħ Mīrzā bile Havāşsta hem ğālib boldı. Yana bir mertebe Taşkend nevāhıside

(15) Çır Suyıniñ yaqasıda Sulān Maħmūd Hān bile, egerçi maşāf yoq

(19b)

(1) édi, Moğolniñ çapqunçısı birin ikin çerigniñ keynidin kélip partal-

(2) ğa élig qoyğan bile munça qalın çerig uruş yoq biribirge

- (3) baqmay buzuldılar. Köprek çérig éli Çir Suyda garq boldı. Yana bir mertebe
- (4) Hıydar Kökeldaş bile Yār Yaylaqnıñ nevhıside gālib boldı.
- (5) Vilāyātı: Semerqand ve Buḥārā érdi kim atası bérıp édi, Şeyḥ Cemālnı ‘Abdul
- (6) Quddūs öltürgendin soñ Taşkend ve Şāhruḥiyye ve Sayramnı alıp édi. Néçe maḥall
- (7) taşarrufıda édi. Soñra Taşkend bile Sayramnı inisi ‘Ömer-Şeyḥ Mırzāğa bérıp
- (8) édi. Ḥocend ve Ura Tépe hem néçe maḥall Sulān Aḥmed Mırzāda édi.
- (9) Evlādı: İki oğul bolup édi Kiçiklikide qalmadı. Bés qızı bar édi
- (10) törti Qutuq Bégimdin. 5
- (11) Barıdın uluq Rābi‘a Sulān Bégim édi, Qaraköz Bégim dérlér édi. Sulān
- (12) Maḥmūd Ḥāngā özi ḥayātıda çıqarıp édi. Ḥāndın bir oğlı bolup édi,
- (13) Bābā Ḥān atlıq. Ḥaylī maqbūlgına oğlan édi. Özbekler ḥānnı Ḥocend-
- (14) te şehīd qılğanda anı ve yana andaq néçe [nāra]sīdanı zāyi‘ qıldılar. Sulān
- (15) Maḥmūd Ḥānnıñ vāqi‘asıdın soñ Cānī Bég 10
- (20a)**
- (1) Sulān aldı. İkinçi qız Sāliha Sulān Bégim édi. Aq Bégim dérlér édi. Sulān Aḥmed
- (2) Mırzādın soñra Sulān Maḥmūd Mırzā toylar qılıp uluq oğlı Sulān
- (3) Mes’ūd Mırzāğa aldı. Soñra Bégim Mihr Nigār Ḥānım bile Kāşğargā tüşti.
- (4) Üçünçi qız ‘Āyişe Sulān Bégim édi. Bés yaşında Semerqandğa kélgende Maḥa
- (5) qoyup édiler. Soñra qazaqlıqlarda Ḥocendğa kélđi. Alıp édim. Semerqandnı 15
- (6) ikinçi nevbet alganda bir kine qızı bolup édi. Néçe kündin soñ Téñri
- (7) raḥmetiğa bardı. Taşkend buzuğluğım burunraq égeçisiniñ engizi bile
- (8) méndin çıqtı.
- (9) Törtünçi qız Sulānım Bégim édi. Sulān ‘Alī Mırzā alıp édi. Andın soñ
- (10) Timur-Sulān alıp édi. Andın soñ Mehdī Sulān alıp édi. 20

- (11) Barıdın kiçik qız Ma‘şūme Sulān Bégim édi. Anası Argundın Sulān
- (12) Argunnıñ birāder-zādesi Hābībe Sulān Bégim édi. Mén Hōrāsāngā bargānda körüp
- (13) hoşlap tilep Kābilğa kéltürüp aldım. Bir qız boldı. Uşol furşatta oq
- (14) zāçe zaħmeti bile Tétrı raħmetiğa bardı. Qızığa anasınıñ atını oq
- (15) qoyuldı
- (15) Havātın u serārı : Evveli Sulān Ebū-Sa‘ıd Mırzā qoyğan Mihr Nigār Hanım édi
- (16) Yūnus Hānnıñ uluq qızı, méniñ anamnıñ tuqqan égeçi-
- (20b)**
- (1) si édi. Yana bir Tarħanlardın édi, Tarħan Bégim dérlér édi
- (2) Yana bir Qutuq Bégim édi. Uşbu Tarħan Bégimniñ kökeltaşı édi. Sulān
- (3) Aħmed Mırzā ‘āşıqlıqlar bile alıp édi. Asru köp sévgülüg édi ve köp
- (4) musallaı édi. Çağır içér édi. Anıñ tiriglikide Sulān Aħmed Mırzā özge harem-
- (5) ğa barmas édi. Āħir öltürdi ve bednāmlığdın ħalāşboldı.
- (6) ana bir Hānzāde Bégim édi. Tirmiz hānzādeleridin édi. Mén Semerqandğa
- (7) bés yaşımda Sulān Aħmed Mırzā qaşığa kélgen furşatta alıp édi. Henüz yüz
- (8) yapuğı bar édi. Türkāna resm bile Maņa buyurdılar, mén yüzini açtım.
- (9) Yana bir Aħmed Hācı Bégniñ qız nebiresi édi, Laıf Bégim atlıq. Mırzā-
- (10)dın soñ Hamza-Sulān alıp édi. Hamza Sulāndın üç oğı bolup édi
- (11) Mén Hamza-Sulān ve Timur-Sulān başlığ sulānlarnı basıp Hişārni alğanda
- (12) bu sulānzādelér ve yana néçe sulānzāde tüşüp édi. Barını āzād qıldım
- (13) Yana bir Hābībe Sulān Bégim édi, Sulān Argunnıñ birāderzādesi édi.
- (14) Ümerāsı: Cānı Bég Dulday édi, Sulān Melik Kāşğarınıñ inisi édi.

(15) Sulḫān Ebū-Sa‘īd Mīrzā Semerqand hūkūmetini ve Sulḫān Aḫmed Mīrzā ōz ēşikiniḡ

(21a)

(1) iḫtiyārını muḡa bērip ēdi. Ġarīb aḫlāq u eyvārlıq kişi ēkendür.

(2) Andın ġarīb nēmeler ḡaylī rivāyet qılurlar. Ol cūmledin biri budur kim

(3) Semerqand ḡākimi ēken fursatlarda Ōzbekdin ēlçi kēlür. Ōzbek ulusıda bu

(4) ēlçi zorġa meşhūr ēkendür. Ōzbek zor kişini bōke dēr ēmiş. Cānī Bēġ

(5) dēr kim “Bōke mu sēn? Bōke bolsañ, kēl, ġüreşeliḡ.” Bu ēlçi her nēçe müzāyaqa

(6) qılır, qoymas. Ġüreşürler. Cānī Bēġ yıqar. Merdāne kişi ērdi.

(7) Yana bir Aḫmed Ḥācı Bēġ ēdi. Sulḫān Melik Kāşġarīniḡ oġlı ēdi. Herī 5

(8) hūkūmetini Sulḫān Ebū-Sa‘īd Mīrzā nēçe maḡall aḡa bērip ēdi. Abaġası

(9) Cānī Bēġ ōlgendin soḡ anıḡ mōçesini bērip Semerqandġa yiberdi. Ḥoş-

(10) tab‘ u merdāne kişi ēdi. Vefā’iyi Taḡalluş qılır ēdi. Sāḡib-dīvān ērdi. Şi‘ri

(11) yaman ēmes ēdi. Bu beyt anıḡdur kim:

(12) Mestem, ey muḡtesib. Imrūz zi men dest bidār 10

(13) İḫtisābem be - kon ānrūz ki yābī huşyār.

(14) Mīr ‘Alī-Şir Nevā’ī Herīdin Semerqandġa kēlgen fursatlar Aḫmed

(15) Ḥācı Bēġ bile bolur ēdi. Sulḫān Ḥūseyñ Mīrzā pādşāh bolġandın soḡra [Her]ī-

(16) ge kēldi. Asru uluġ ri‘āyet taptı. Aḫmed Ḥācı Bēġ yaḡşı topçaqlar saḡlap

(21b)

(1) miner ēdi. Bu topçaqlar ekşer Ḥāne-zādı ēdi. Egerçi merdāne kişi 15

(2) ēdi, serdārlıġı merdānelıġı dēk ēmes ēdi. Bī-pervā kişi ēdi. İş-küçi-

(3)ni nōker süderi ser ü sāmān qılır ēdi. Baysunġur Mīrzā Sulḫān ‘Alī Mīrzā bile

(4) Buḡārāda uruşup maġlūb bolġanda ēligge tüşti. Dervīş Muḡammed Tarḡannıḡ

(5) qanının töhmeti bile bī‘izzetāne öltürdiler.

(6) Yana bir Dervīş Muḥammed Tarḥan édi, Ordu Buğa Tarḥannın oğlu. Sulān 20

(7) Aḥmed Mīrzā Sulān Maḥmūd Mīrzānın tuqqan tağayisi édi. Mīrzā qaşıda barça

(8) béglerdin uluğraq ve mu‘teberraq bu édi. Müselmān u ādemī u dervīş

(9) kişi édi. Hemīşe muşḥaf kitābet qılur édi. Şarancını bisyār oynar édi. Yaḥşı

(10) oynar édi. Quş ‘ilmini ḥüb bilür édi. Quşını ḥüb salur édi. Āḥir

(11) Baysunğur Mīrzā bile Sulān ‘Alī Mīrzānın ğavğāsıda uluğluğ zamānıda
bednāmlıq

(12) bile öldi

(13) Yana bir ‘Abdul-‘Alī Tarḥan édi, Dervīş Muḥammed Tarḥan [bile] yavuq uruq 5

(14) bolur édi. Siñlisi hem munda édi, Bāqī Tarḥannın anası bolğay

(15) Gerçi Dervīş Muḥammed Tarḥan töre ve [mö]çe bile mundın uluğ édi, velī bu
Fir’avn

(16) anı köziğe ilmes édi. Néçe yıl Buḥārā ḥükümeti

(22a)

(1) munda édi. Nökeri üç miñ-

(2) ge yétip édi. Nökerni yaḥşı ve pürşaq q saḥlar édi. Baḥşış ü porsiş ve dīvān u

(3) dest-ğāḥ ve şılan u meclisi pādşāḥān édi. Zābiḥ u zālīm u fāsıq u müdemmağ

kişi

10

(4) édi. Şeybānī ḥān, gerçi nökeri émes édi, velī néçe maḥall munın bile bolur

(5) édi. Kiçik-kirim sulānları ḥod ekşer nöker bolup édiler. Şeybānī Ḥānnın

(6) munça teraqqī tapmağığa ve munça qadīm ḥānevādalar buzulmağığa ‘Abdul-‘Alī

(7) Tarḥan sebeb boldı.

(8) yana bir Seyyid-Yūsuf Oğlaqçı édi. Uluğ atası Moğoldın kélgen ékendür. Ata- 15

- (9) sını Uluğ Bég [Mīrzā ri]‘āyet qılıp édi. Rāy u tedbīri haylī yahşı
- (10) édi. Merdānelığı hem bar édi. Qopuznı yahşı çalur édi. Mén evvel Kābilğa
- (11) kélgende méniñ qaşımında édi. Uluğ ri‘āyet qılıp édim. Fi-l-vāqı ri‘āyet erzendesı
- (12) hem bar édi. Evvelğı yıl Hindistān ‘azīmeti bile çerig atlanganda Seyyid-Yūsuf Bégni
- (13) Kābilde qoyup édim. Uşol furşatta Tēñri rahmetiğa bar[d]ı. 20
- (14) Yana bir Dervīş Bég édi, Timur Bég ri‘āyet qılğan İkü Timur Bégniñ
- (15) neslidindür. Hāzret-i H̄‘āceğa [irāde]ti bar édi. Mūsiqī ‘ilmidin bāhaber édi.
- (16) Sāz hem çalur édi. İab‘-ı nazmı
- (22b)
- (1) bar édi. Sulān Aḥmed Mīrzā Çır Suyı
- (2) yaqasında şikest tapqanda Çır Suyığa bardı.
- (3) Yana bir Muḥammed Mezīd Tarḥan édi, Dervīş Muḥammed Tarḥannıñ tuqqan inisi
- (4) édi. Néçe yıl Türkistān ḥākimi édi. Şeybānī Hān Türkistānnı mundın aldı. Rāy u
- (5) tedbīri yahşı édi. Bībāk u fāsıq édi. Semerqandnı ikinçi nevbette üçünçü 5
- (6) nevbet alğanda méniñ qaşımğa kélip édi. Mén dağı yahşı ri‘āyet qılıp édim.
- (7) Köl-i Melik uruşıda öldi.
- (8) Yana bir Bāqī Tarḥan édi. ‘Abdul-‘Alī Tarḥannıñ oğlu ve Sulān Aḥmed Mīrzā
- (9) ‘amm-zādesı édi. Atasıdın soñra Buḥārānı muña bérıp édiler. Sulān ‘Alī
- (10) Mīrzā zamānıda köp ulğayıp édi, nökeri beş-altı miñge yétip édi. Sulān 10
- (11) ‘Alī Mīrzāğa haylī muī‘ u münqād émes édi. Şeybānī Hān ile Qal‘a-ı Debūsīde
- (12) uruşup basturdı. Uşol basqan bile Şeybānī Hān barıp Buḥārānı aldı. Quş-
- (13) qa köp meyli bar édi. Dérler kim yéti yüz quşı bar ékendür. Andaq aḥlāq u
- (14) evārı yoq édi kim dese bolğay. Mīrzādelıqda ve devlette ulğayıp édi. Ata-

(15) sı Şeybānī Hānga yaħşılıqqa qılğan cihetidin Şeybānī Hān qaşığı bardı. Ol 15

(16) haqqnāşinās bī-mürüvvet ol yaħşılıqlarını muqābele-

(23a)

(1) side hīç nev‘ ri‘āyet u şefaqt qılmadı. H̄ārılıq ve zārılıq bile Aħsī vilāyetide
‘ālemdin

(2) bardı.

(3) Yana bir Sulān Hüseyn Argun édi, néçe maħall Qara Kōl h̄ükümeti anda üçün

(4) Sulān Hüseyn Qara Kōlīga meşhūr édi. Rāy u tedbiri hayli yaħşı édi. Méniñ 20

(5) qaşımnda hem hayli bolup édi

(6) Yana bir Qulı-Muħammed Buğdā[dī] édi, Qoçın édi. Merdānelığı barékendür.

(7) Yana bir ‘Abdul-Kerīm Eşrit édi. Uygur édi. Sulān Aħmed Mīrzā qaşıda eşik

(8) ağa édi. Saħī u merdāne kişi édi

(9) Sulān Aħmed Mīrzā vāqi‘asıdın soñ bégler ittifaq qılıp tağ yolu bile

(10) Sulān Maħmūd Mīrzāğa kişi çapturup tilediler. Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzāniñ 5

(11) ağası Minūçihir Mīrzāniñ oğlı Melik Muħammed Mīrzā sañanat dağdağası bile bir

(12) néçe levend u evbāşını öziğe qoşup ordudın ayrıldı. Semerqandğa kélip hīç

(13) iş hem qıla almadı. Öziniñ ve yana néçe bī-günāh pādşāhzādelerniñ ölmekige

(14) sebeb boldı.

(15) Sulān Maħmūd Mīrzāğa bu haber yétkeç oq bī-tevaqquf Semerqandğa

kélip bī-

10

(16) zaħmet bīmeşaqat taħtqa oltu[rdı]. Sulān Maħmūd Mīrzāniñ néçe iş-

(17) leridin vāzī‘ ü şerīf ve sipāhī [ü] ra‘iyyet müteneffir u gürizān boldılar. Evvel bu

(18) kim mezkūr bolğan Melik Muħammed Mīrzāni kim

(23b)

(1) abasının oğlu ve özi-

(2) niñ küyevi édi, yana tört mīrzānı Kōk Serāyğa çıkarıp édi. İkisini

(3) qoyup Melik-Muḥammed Mīrzānı ve yana bir mīrzānı şehīd qıldı.

Bularniñ ba‘zı-

15

(4) sığa ḥod pādşāhlıq hem tégmēs édi. Bu dağdağaları hem aşlen yoq édi

(5) Egerçi Melik-Muḥammed Mīrzāda andağ günāhı bar édi, yana bir[i]niñ ḥiç

(6) günāhı yoq édi.

(7) Yana bir bu kim egerçi zabı u tüzüki ḥaylī yaḥşı édi, dīvān-şi‘ār érđi,

(8) siyāq ‘ilmini bilür édi, velī ḥab‘ı zulm u fişqqa māyil édi. Semerqandğa kirgeç 20

(9) özgeçe tertīb ü nesaq ve ḥarc u taḥmīl bünyād qıla başladı. Ḥazret-i Ḥ‘āce ‘Ubeyd-

(10) ullāhniñ müte‘alliqleriğa kim burun ḥarc u taḥmīllerde köp faqīru

(11) miskīn alarnıñ ḥimāyet bile zulm u ta‘addīdin ḥalāş bolurlar édi, né cā-yi

(12) ol kim alarğa mundağ teklīfler bolğay? Köp ta‘addī u teşeddüd qıla başladılar

(13) belk bu ta‘addī u teşeddüd Ḥ‘ācenıñ evlādığa dağı sirāyet qıldı.

(14) Yana bir bu kim özi kim néçük zālīm u fāsiq édi, Bég u bégçe ve nöker-

(15) süderi tamām zālīm u fāsiq édiler kim Hişār éli, ‘Ala’l-ḥuşuş Ḥüsrev Şāh- 5

(16) ğa ta‘alluq ehl, hemīşe şorb u zināğa meşğül édiler. Bu mertebede kim Ḥüsrev

(17) Şāhniñ nökerleridin birev bir kişiniñ ḥatunını tartıp élter. Bu ḥatun

(24a)

(1) niñ éri Ḥüsrev Şāhğa kélip dād-ḥ‘āhlıq qılır. Cevāb bérür kim “Néçe

(2) yıl séniñ bile édi, bir néçe kün anıñ bile bolsun.

(3) Yana bir bu kim şehri u bāzārī belk Türk ü sipāhīniñ emred oğlanları 10

(4) çehre qılır qorquncıdın öydin çıqmas édiler.

- (5) Semerqand ehli kim yégirme-yégirme bés yıl Sulān Aḥmed Mīrzāniḡ zamānıda refāhiyyet u
- (6) ferāgat bile ötkerip édiler, eks er mu‘āmele ḡazret-i ḡāce cihetidin ‘adl u şer‘
- (7) |arīqi bile édi, bu nev‘ zılm u fisqđın be cān u dil āzürde ü rencıde boldılar.
- (8) Vazı‘ ü şerīf, faqır u miskın nefrın u du‘ā-yı badıḡa aḡız açıp qol köterdiler 15
- (9) Ḥezār kon zi derd-i derūnhā - yı rıř / ki rıř -i derūn ‘āķıbet ser kend.
- (10) Be hem bar makun tā tüvānı dili / ki āhı cihānı be hem bar kend
- (11) Lā-cerem zılm u fisqniḡ şeāmetidin Semerqandta bés altı ay bés ḡükümet
- (12) qılmadı.
- (13) Maḡa Sulān Maḡmūd Mīrzāđın ‘Abdul-Quddūs Bég atlıq élçi kélđi. Uluḡ
- (14) oḡlı Sulān Mes‘ūd Mīrzāḡa aḡası Sulān Aḡmed Mīrzāniḡ Aq Bégim atlıq
- (15) ikinci qızını şoy u āyın bile alḡan saçıqını kéltürđi. Altundın u
- (16) ve kümüşđin bādāmlar ve pisteler qılıp édiler. Bu kélgen élçiniḡ Ḥasan 15
- (17) Ya‘qūbqa [uru]qluḡı bar ékendür. Ḥasan Ya‘qūbnı va‘deler bile mīrzāḡa baqturḡalı
- (24b)**
- (1) kélgen ékendür. Nerm cevāb aytıp belk ol sarı
- (2) bolḡan dék qılıp élçige ruḡşat bérđi.
- (3) Bés-altı ayđın soḡ Ḥasan Ya‘qūbnıḡ mizācı münḡarif bolup méninḡ
- (4) yavugumdaḡı kişi-qara bile yaman ma‘āş qıla kirişti. İşni muḡa yétkürđi 20
- (5) kim maḡa ruḡşat bérıp Cihāḡgır Mīrzānı pādşāḡ qılḡay. Ḥasan Ya‘qūbnıḡ
- (6) iḡtilāı sāyir-i ümerā u sipāhı bile daḡı yaḡşı émes édi. Anıḡ bu fikridin barı
- (7) él vāqıf bolup édiler. Ḥāce Qādı ve Qāsım Qoçın ve ‘Alı Dost Taḡayı ve
- (8) Uzun Ḥasan ve yana ba‘zı devlet-ḡāḡlar méninḡ uluḡ anam Ésen Devlet Bégimniḡ

(9) qaşıda yığılıp sözni bu yérge qoyuldı kim Hāsan Ya‘qūbnı ma‘zūl qılıp fitne-

(10) siğa teskīn bérilgey. Hātunlar arasında rāy u tedbīrde méniñ uluğ anam Ēsen

(11) Devlet Bégimçe kem bolğay édi. Bisyār ‘āqıle u müdebbire édi. Köprek iş-küç
alar- 5

(12) niñ meşvereti bile bolur édi.

(13) Hāsan Ya‘qūb erkte édi. Méniñ anam ve uluğ anam Ēsen Devlet Bégim taş

(14) qurganda çaqarda édiler. Bu ‘azīmet bile atlanıp erkge müteveccih boldum.
Hāsan

(15) Ya‘qūb quşqa atlangan ékendür. Hāber tapıp uş andın oq Semerqand

(25a)

(1) sarı müteveccih boldı. Anıñ bile bar kişi bar bégleri tutturuldı.

Tutungan bégler

10

(2) Muḥammed Bāqır Bég édi; Sulḫān Maḥmūd Dulday, Sulḫān Muḥammed Duldaynıñ
atası

(3) édi; yana ba‘zılar hem bar édi. Ba‘zısığa Semerqand sarı ruḫşat berildi

(4) Eşik ihtiyārı ve Andicān ḥükümeti Qāsım Qoçınğa qarār taptı. Hāsan Ya‘qūb kim

(5) Semerqand ‘azīmeti bile Kend-i Bādemğaça barıp édi, néçe künden soñ fāsıd endīşe

(6) bile Aḫsī ‘azīmeti qılıp Hūqān Orçın nevāḫisiğa kéldi. Hāber tapıp ba‘zı 15

(7) bégler bile yigitlerni anıñ üstige yiberildi. Ilğar bégleri

(8) özleridin ilgerirek bir pāre yigitlerni qaravul yiberürler. Hāsan Ya‘qūb

(9) ḥaber tapıp kéçe bile bu qaravul ayırğan yigitlerniñ üstige yürüp Uy

(10) Müngüzi qapap şıbe qoyarlar. Qarangıu kéçede öz éliniñ oqı oq Hāsan

(11) Ya‘qūbnıñ qaçarığa tégip qaçarıdın burunraq öz ‘amelığa giriftār boldı. 20

(12) Cu bad kardī, mabāş ayman zi [ā]fāt / ki vācib şud ḫabī‘atrā mūkāfāt.

(13) Uşbu yıl şübhelıq ḫa‘āmdın perhīz qıla başladım. Bıçaq u qaşuq u

(14) destār H`āngāça ihtiyās qılır édim. Teheccüd hem kemraq terk

(25b)

(1) bolur édi. Rebī`ü`l-āhīr ayıda Sulān Maḥmūd Mīrzāğa qavī `arıza yüzlenip altı künde

(2) `ālemdin kéçti. Qırq üç yaşar édi.

(3) Vilādet ü nesebi: sekiz yüz éllig yétide édi. Sulān Ebū-Sa`īd Mīrzāniñ

(4) üçünçi oğlı édi. Sulān Aḥmed Mīrzā bile bir tuqqan édi.

(5) Şekl ü şemāili: Pest boyluq, soyuq saqallıq, tonbul u sınçısızraq kişi 5

(6) édi.

(7) Aḥlāq u eivārı: Yaḥşı édi. Namāznı terk qılmas édi. Tüzüki ve Żabı

(8) bisyār yaḥşı édi. Siyāq `ilmini ḥüb bilür édi. Vilāyātıdın bir direm ve bir

(9) dīnār anıñ bī-vuqufı ḥarc bolmas édi. Nökeriniñ aş len `alūfesi münkir

(10) bolmas édi. Meclis ü baḥşiş ü şılan u dīvāmı bisyār yaḥşı édi. Barçası 10

(11) qā`ide u tüzük bile édi. Bir nev` tertīb ü nesaqı kim qoyup édi sipāhī u ra`iyyet

(12) aşlen andın tecāvüz qıla almas édi.

(13) Burun quşqa ḥaylī qatrar ékendür. Soñralar nihilam avını qalın avlar

(14) édi. Zılm u fisqqa köp meşgūf édi. Muttaşıl çağır içer érdi. Çehre qalın

(15) saḥlar édi. Qalemrevide çıraylıq emred oğlan bolsa her nev` bile kéltürüp 15

(16) çehre qılır édi. Bégləriniñ oğlanlarını ve oğlanları-

(26a)

(1) nıñ béglerini

(2) belk kökeldaşlarını çehre qılıp édi belk özini kökeldaşıldın

(3) tuqqanğa dağı bu ḥidmetni buyurup érdi. Bu şüm fi`l anıñ zamānıda andaq

(4) şāyi` édi kim çehresiz kişi aslen yoq édi. Çehre saḥlamaqlıgını

(5) hüner bilürler érdi. Çehre sahlamaqlıǵını ‘ayb qılurlar édi. zulm u fisqınıñ 20

(6) şeāmatidin oǵlanları tamām civān merk boldılar.

(7) lab‘-ı nazmı bar édi. Dīvān tertīb qılıp édi, velī şı‘ri bisyār sust u bī-

(8) meze édi. Andaq şı‘r aytqandın aytmaǵan yaǵşıraǵ.

(9) Bed i‘tiqād kişi édi. Hāzret-i H‘āce ‘Ubeydullāhğa istihfāf qılur édi. Yürek-

(10) siz kişi édi. Hāyāsı kemraq édi. Bir néçe maşhara u bībāk tégreside bar

(11) érdi. Dīvān başıda ve ħalayıq qaşıda zışt u şenī‘ ħareketler qılurlar édi. Bed

(12) kelām édi. Sözini fi‘l-ħāl aǵlap bolmas édi.

(13) Maşāfları: İki qatla maşāf uruştı, her iki qatla Sulān Hüseyn Mīrzā

(14) bile. Bir mertebe Astarābādta maǵlūb boldı. Yana bir qatla Endeħod nevāħıside
Çekmen 5

(15) dégen yerde hem maǵlūb boldı. İki qatla Bedaħşānnıñ cenūb cānibi Kāfiristān-

(16) ğa barıp ğazāt qıldı. Bu cihettin

(26b)

(1) ferāmīniniñ tuǵrasıda “Sulān

(2) Maħmūd Ġāzī” bitirler édi.

(3) Vilāyātı. Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzā Astarābādnı bérıp édi. ‘Irāq vāqi‘asında

(4) Ĥorāsānğa kélđi. Ol furşat Qanber-‘Alī Bég Ĥişār ħākimi Sulān Ebū-Sa‘īd 10

(5) Mīrzānıñ ħükmi bile Hindistān çerigini çeriglep ‘Irāqqa mīrzānıñ

(6) soñıça baradur édi. Ĥorāsānğa yétip édi. Sulān Maħmūd Mīrzāğa mulħaq

(7) boldı. Sulān Hüseyn Mīrzānıñ āvāzesini eşitkeç Ĥorāsān éli hücum qılıp

(8) Sulān Maħmūd Mīrzānı Ĥorāsāndın çıqardılar. Semerqandğa Sulān Ahmed
Mīrzā-

(9) nıñ qaşıǵa kélđi. Néçe aydın soñ Ahmed Muştāq başlıq Seyyid Bedr ve Ĥüsrev 15

(10) Şāh ve yana ba‘zı yigitler Sulān Maḥmūd Mīrzānı alıp qaçıp Hıṣār Qanber-

(11) ‘Alī Bég qaşığa kældiler.

(12) Andın beri Quhqqa bile Kühten tağının cenüb tarafıdağı vilāyāt mişl-i

(13) Tirmiz ve Çagāniyān ve Hıṣār ve Hutlān ve Qunduz ve Bedaḥşān Hindüküş tağığaça

(14) Sulān Maḥmūd Mīrzānıñ taşarrufıda édi. Ağası Sulān Aḥmed Mīrzā

ölgendin

20

(15) soñ anıñ vilāyātı dağı munıñ taşarrufıda boldı.

(16) Evlādı: Bés oğul, on bir qız édi. Barı oğlanlardın uluğ Sulān Mes‘ūd

(17) Mīrzā édi, anası

(27a)

(1) Mīr Büzürg Tirmizīnıñ qızı édi. Yana bir oğul Baysunğur

(2) Mīrzā édi, anası Peşe Bégim édi. Yana bir oğul Sulān ‘Alī Mīrzā édi, ana-

(3)sı Zühre Bégi Ağa édi, Özbek édi, ğuma édi. Yana bir oğul Sulān Hüseyn

(4) Mīrzā édi, anası Hānzāde Bégim Mīr Büzürgnıñ nebiresi édi. Mīrzā hayātında

(5) on üç yaşında Tétrı raḥmetiğa bardı. Yana bir oğul Sulān Veys Mīrzā édi,

(6) anası Yūnus Hānnıñ qızı ménıñ anamnıñ sıñlı Sulān Nigār Hıñım édi

5

(7) Bu tört mīrzānıñ hālātı bu tārīhde yıl vaqāyi‘ide mezkūr bolğusıdur

(8) Üç qız Baysunğur Mīrzā bile bir tuqqan édi. Uluğrağın Sulān Maḥmūd,

(9) Mīrzā abağası Minūçıhr Mīrzānıñ oğlı Melik-Muḥammed Mīrzāğa çıkarıp édi.

(10) Yana bés qız Mīr Büzürgnıñ nebiresi Hānzāde Bégimdın édi. Uluğın

(11) Sulān Maḥmūd Mīrzādın soñra Ebā Bekir Kāşğarīğa

10

(27b)

† bərdiler. İkinçi qız Bike Bəgim édi. Sulān Hüseyn Mīrzā Hışārnı mülkə qılğanda

† Həydar Mīrzā atlıq oğlğa kim Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzānıñ qızı Pāyende Sulān

† Bəgimdin tuqqandur, alıp yaraşıp Hışārnı üstidin qoptı.

† Üçünçi qız Aq Bəgim édi.

† Törtünçi qız Sulān Hüseyn Mīrzā Qunduz üstige kélgende ‘Ömer-Şeyh Mīrzā 15

† oğlı Cihāngīr Mīrzānı Andicān çérigi bile kömek yibergende Cihāngīr Mīrzāğa

† nām-zed bolup édi. Tārīh toquz yüz onda Amu Deryāsı yaqasında Bāqī Cağāniyānī

† maña kélip kim mülāzemet qıldı. Bu bəgimler anaları bile Tirmizta édiler. Bular

(9) hem Bāqī Cağāniyānnıñ köçi bile kélip qoşuldılar. Kahmerdqa kélgende

(10) Cihāngīr Mīrzā aldı. Bir kine qızı boldı. Bu tārīhde uluq anası Hānzāde 20

(11) Bəgim bile Bedaḥşān vilāyetidedür

(12) Bəşinçi qız Zeyneb Sulān Bəgim édi. Kābilni alganda anam Qutluq Nigār

(13) Hānımnıñ sa‘yı bile aldım. Həylī sāzvārlıq bolmadı. İki-üç yıldın soñ

(14) abla zaḥmeti bile ‘ālemdin bardı

(15) Yana bir qız Maḥdūme Sulān Bəgim édi. Sulān ‘Alī Mīrzānıñ bir tuqqan

(16) égeçisidür. Hālā Bedaḥşān vilāyetidedür.

(17) Yana iki qız ğunçaçıdın bolup édi. Biri-

(28a)

(1) niñ atı Receb Sulān,

5

(2) yana biriniñ Muḥibb Sulāndur.

(3) Həvātīn u serārī : Uluq ḥatunı Mīr Büzürg Tirmizīniñ qızı Hānzāde

(4) Bəgim édi. Mīrzā bisyār séver édi. Sulān Mes‘ūd Mīrzānıñ anası édi. Ol

- (5) ölgende mīrzā bisyār qatıq ta‘ziyet tutqandır
- (6) Andın soñ Mīr Büzürgniñ nebiresi bu Hānzāde Bégimniñ birāder-zādesini 10
- (7) aldı. Anı hem Hānzāde Bégim dérler édi. Bés qız bir oğlınıñ ana-
- (8) sı édi
- (9) Yana bir Peşe Bégim édi. Qaraqoyluq Bahārlu aymağı Türkmen bégleridin ‘Alī
- (10) Şükr Bégniñ qızı édi. Cihānşāh Mīrzā Bārānī Qaraqoyluqniñ oğlu Muḥammedī
- (11) Mīrzā alıp édi. Azərbāycān ve ‘Irāqı bu Cihānşāh evlādıdın Aqqoyluq Uzun 15
- (12) Ḥasan alganda ‘Alī Şükr Bégniñ oğlanları dört bés miñ öylüg Qaraqoyluq
- (13) Türkmenler bile Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzā mülāzemetiğa kélip édiler. Sulān Ebū-
- (14) Sa‘īd Mīrzā şikest tapqanda bu vilāyetlerğa tüştiler. Sulān Maḥmūd Mīrzā
- (15) Semerqandın Ḥişār kélgende Sulān Maḥmūd Mīrzā mülāzemetiğa kéldiler. Bu Peşe
- (16) Bégimni Mīrzā ol maḥalda alıp édi. Bir oğul üç qızınıñ anası édi 20
- (17) Yana bir Sulān Nigār Ḥanım édi. Nesebi ḥānlar vaqāyi‘ide meşrūḥ mezkūr boluptur. Ğuma
- (28b)**
- (1) ve ğunçaçısı ḥaylī bar édi. Mu‘teber ğuması Zühre Bégi Ağa
- (2) édi. Özbekdin édi. [Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzā’niñ tirigligide alıp édi.] Bir
- (3) oğul bir qızınıñ anası édi. Ğunçaçı ḥaylī bar édi. İkisidin ékki
- (4) qız bolup édi kim mezkūr boldı.
- (5) Ümerāsı: Ḥüsrev Şāh édi, Türkistānlıq Qıpçaqdındur. Kiçiklikli- 5
- (6) de Tarḥan béglerige yavuuq ḥidmet qılır édi, belk [çehre édi] andın
- (7) soñ Mezīd Bég Argunğa nöker boldı. Fi-l-cümle ri‘āyet qılıp édi. ‘Irāq
- (8) buzıǵluǵıda Sulān Maḥmūd Mīrzāğa qoşulup yolda kélürde şāyeste ḥidmetler

- (9) qılğan üçün Sulān Maḥmūd Mīrzā ri‘āyet qılıp édi. Soñralar asru köp
- (10) ulğayıp édi. Sulān Maḥmūd Mīrzānıñ zamānıda oq nökeri béş-altı miñge 10
- (11) yétip édi. Amū Deryāsıdın Hindūkuş tağığaça vilāyāt, ğayr-i Bedaḥşān, tamām
- (12) muña ta‘alluq édi. Der-best yér édi. Şılanı yaḥşı édi ve saḥāveti bāvücūd-i
- (13) türklük muḥkem peydā konende édi. Néçük kim peydā qılur édi, yaḥşı hem ğarc qılur édi
- (14). Sulān Maḥmūd Mīrzādın soñ oğlanlarınıñ zamānıda ğod asru köp
- (15) ulğayıp édi. Nökeri yégirme miñge yavuşup édi. Egerçi namāz qılur édi. 15
- (16) ve la‘āmda perhīz qılur édi, velī tīre ü fāsiq édi. Kevden u bī-fehm u bī-vefā
- (29a)
- (1) u ḥarāmnekem kişi édi. Béş kün öter dünyā üçün bir özi üstüvār [qıl]ğan veliyy-i
- (2) ni‘met zādesini kūr qıldı, yana birni öltürdi. Ténri qaşıda ‘āşī ve Ḥalq
- (3) qaşıda merdūd bolupdur. Dāmen-i qiyāmetqaça la‘net ü nefrīn sezāvārı boldı. Bu
- (4) öter dünyā üçün mundaq yaman işler qıldı ve mundaq bisyār ma‘mūr vilāyet ü 20
- (5) munça qalın yaraqlıq nöker bile bir mākiyān bile hem tutışmadı. Bu tāriḥde zıkrı
- (6) kélğüsüdür.
- (7) Yana [Pīr] Muḥammed Élçi Buğa édi, Qoçın édi. Belḥ eşikide
- (8) Hezāraspī uruşıda Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzā aldıda da‘vā bile muşt yétkürüp-
- (9) dür. Merdāne kişi édi. Mīrzāğa dāyim mülāzemet qılur édi. Mīrzā rāyı bile ‘amel
- (10) qılur édi. Sulān Ḥüseyn Mīrzā Qunduznı qapağanda Ḥüsrev Şāhnıñ ta’aşsubı az
- (11) kişi bile yaraqsız bī-ḥasīb şebīḥün kélđi. İş hem qıla almadı. Andaq qalın 5
- (12) çerigge né işqıla alğay édi Soñıça qavğunçı bardı. Özin deryāğa
- (13) saldı, ğarq boldı.
- (14) Yana bir Eyyüb édi. Sulān Ebū-Sa‘īd Mīrzā qaşıda Ḥorāsān çehresi cérgeside

- (15) Һidmet qılır  di. Merd ne kişi  di. Baysungur M rz niņ b g atakesi  di
- (16) Y mek ve k ymeki  erfe bile  di. Hezz l u Һarr f  di. Sul n Maħm d M rz  10
- (29b)**
- (1) b -Һay  d p muħ ab qılır  kend r.
- (2) Yana bir Vel   di. Һ srev ř hniņ tuqqan inisi  di. N kerini yaħrı saħlar
- (3)  di. Sul n Mes ud M rz niņ k zige m l tartmağığa ve Baysungur M rz niņ
- (4)  lt rmekige b is ol  di. Cem   lni  ayb qılır  di. Bedzeb n u fuħřg y
- (5) u Һod-pesend u t remağz merdek  di.  zidin  zge h   işini h  işte 15
- (6) pesend tutmas  di. Qunduz vil yetidin k lgeyde ve Duş  nev h side Һ srev ş h-
- (7) n  n ker-s deridin ayrıp ruħřat b rgen fuşşatta ol dağı  zbekniņ
- (8) qorqun dım Ender b u S r bđa k lip  di. Ol nev h dağı aymaqları [a]n 
- (9) basıp talap bizni d p K bil k ldiler. Vel  Muħammed şeyb n  qaşığa bardı.
- (10) Semerqand şehride boynığa urdurdı. 20
- (11) Yana bir şeyh   Abdull h Barlas  di. ş h Sul n Muħammedniņ bir qızı munda
- (12)  di kim Eb  Bekir M rz  bile Sul n Maħm d Һ nniņ Һ lası bolđay. Tonnu p r-
- (13) şaqq u tar k yer  rdi.  dem  u aş l kişi  di.
- (14) Yana bir Maħm d Barlas  di. Navand klıq Barlaslardındur. Sul n Eb -Sa id
- (15) M rz  qaşıda hem b g  di. Sul n Eb -Sa id M rz ğa  Ir q vil y tı musaħħar bolđanda
- (16) Kirm nn  Maħm d Barlas[qa] b rip  di. Eb  Bekir M rz ğa
- (30a)**
- (1) Mez d B g
- (2) Arđun ve Qaraqoyluq T rkmen b gleri qoşulup Sul n Maħm d M rz niņ  stige
- (3) Һiř rda k lgende Sul n Maħm d M rz  ağasığa Semerqandđa bardı. Maħm d 5

- (4) Barlas Hışarnı bérmeý yahşy sahladı. Şā'ir édi, dīvān tertīb qılıp édi.
- (5) Sulān Maḥmūd Mīrzānıñ fevtidin soñra Hüsrev Şāh bu vāqi'anı éldin
- (6) yaşurup ḥazīne[ğa] dest-endāzlıq qıldı. Mundaq ḥaber néçük yaşurun
- (7) qalur. Fi-l-ḥāl barı şehr élige bu ḥaber yayıldı. Semerqand ehliğa ol 10
- (8) kün bir uluq 'ıd édi. Sipāhī ü ra'ıyyet Hüsrev Şāhnıñ üstige hücum qılmaq
- (9) maqāmıda boldılar. Aḥmed Hācı Bég ve Tarḥan bégleri gavgānı basıp Hüsrev Şāh-
- (10) nı çıqarıp Hışār uzattılar. Sulān Maḥmūd Mīrzā ḥayātıda uluq oğlu
- (11) Sulān Mes'ūd Mīrzāğa Hışarnı bérıp Baysunğur Mīrzāğa Buḥārānı bérıp
- (12) oğlanlarığa ruḥşat bérıp édi. Bu vāqi'ada hıç qaysı ḥazır émes édi. 15
- (13) Hüsrev Şāhnı çıqarğandın soñ Semerqand ve Hışār bégleri ittifaq bile Buḥārā-
- (14) ğa Baysunğur Mīrzāğa kişi yiberip keltürüp Semerqand tahtığa olurguzdılar.
- (15) Baysunğur Mīrzā pādşāh bolğanda on sekiz yaşar érdi
- (15) Uşol furşatta Sulān Maḥmūd Hān Sulān Cüneyd

(30b)

- (1) Barlasnıñ ve
- (2) Semerqandnıñ ba'zı ekābiriniñ sözi bile Semerqand dā'ıyesi bile çerig tartıp 20
- (3) Kenbāy nevāḥīsığa kélđi. Semerqandın hem Baysunğur Mīrzā qalın ve küçüm ve yaraq-
- (4) lıq çerig bile çıqıp Kenbāy nevāḥīsıde maşāf uruştılar. Ḥaydar Kökeltaş,
- (5) kim Moğol çerignıñ rükn-i a'zam édi, ér evvel édi. Tamām attın tüşüp
- (6) şıbe qoymaqqa meşğül boldı. Qalın atlıq ta'aşsubluq Semerqand u Hışār yigit-
- (7) leri at salğan bile Ḥaydar Bég başlıq tüşkenler tamām at ayağınñ astığa
- (8) oq qaldı. Munı aldurğan bile uruşa hem almadılar, basturdılar. Qalın
- (9) Moğol kişisi qırıldı. Baysunğur Mīrzā öz alıda hem qalın kişiniñ boynını

(10) urduruptur. Andaq kim ölügñiñ keş retidin üç yérde ħar-gāhñı yavutkapdurlar. 5

(11) Bu furşatta İbrāhīm Saru kim Mañlıg élidin édi, anamñıñ alıda kiçik-

(12) din ħidmetler qılıp béglık mertebesığa yétip édi, bir cerīmecihetidin

(13) soñralar mardūd édi. İsfara qurğanıga kirip Baysunğur Mīrzāñıñ atıga ħuǵbe

(14) oqup muħālefet maqāmıda boldı. Şa‘bān ayı İbrāhīm Saruñıñ fitnessi anıñ 10

(15) def‘ığa ‘azīmet qılıp

(31a)

(1) çerig atlanıldı.

(2) Uşbu aynıñ ayağıda İsfaranı qapap tüştük. Ol küni yigitler şuħ-

(3) luq qılıp yétken bile oq qurğanıñıñ taşıda yañı tām qoparıp

(4) saladurğan qurğanıñıñ aldılar. Seyyid-Qāsım Éşik Aqa bu kün barçadın yaħşı-

(5) raq yürüp uzup qılıç yétkürdi. Sulān Aħmed Tenbel hem qılıç yétkürdi.

Muħammed 15

(6) Dost Tağayı hem qılıç yétkürdi, velī bahādır ülüşini Seyyid Qāsım aldı.

(7) Bahādırlıq ülüşi Moğolda qadīmī resmdür. Her toy ve aş bolğanda her kim ki

(8) éldin uzup qılıç yétkürgen bolsa ol ülüşni ol alur. Şāhruħıyyede barıp

(9) yağayim Sulān Maħmūd Ĥāññı körgen[d]e bahādırlıq ülüşini Seyyid Qāsım

(10) aldı. 20

(11) Evvelgi kün uruşda Ĥudāyberdi atakemge Teħş oqı tégip öldi

(12) Çün yaraqsız uruş salılıp édi, ba‘zı yigit yeleñ zāyi‘ bolup ħaylī

(13) kişi yaralıq boldı. İbrāhīm Saruñıñ qaşıda [bir] Teħşendāz bar édi: bisyār

(14) yaħşı atar édi. Ança Teħşendāz körülmeydür érdi. Ekser élni ol yaralıq qıldı.

(15) Qurğın fethidin soñ ménıñ qaşımnda bolur érdi. 5

(16) Muħāşara mümtedd boldı. Buyuruldı kim iki-üç yérde serkūblar

(17) yasap naqlar salğay-

(31b)

(1) lar, qal‘agırlıq esbābıǵa bi-cidd meşǵul bolğay-

(2) lar muhāşara imtidādı qırq künge tarttı. Āhır İbrāhīm Saru ‘aciz bolup H̄‘ace

(3) Mevlānā-yı Qādīnıñ tavassuşı bile qulluqñı ihtiyār qılıp Şevvāl ayıda qılıç

(4) saǵdaǵını boynıǵa asıp kélip mülāzemet qılıp qurğannı tapşurdı. 10

(5) H̄ocend hem müddet-i medīd édi kim ‘Ömer-Şeyh Mīrzā dīvānıǵa ta‘alluq édi. Bu fetret-

(6) te ol serkārda fütür bolǵan üçün Sulān Aḥmed Mīrzāǵa baqıp érdi. Çün

(7) munça taqrīb boldı anıñ üstige hem barıldı. H̄ocend içide Mīr Mogolnıñ ata-

(8) sı ‘Abdul-Vahhāb Şıǵavul érdi. Yétkeç oq qurğannı bī-müzāyaqa tapşurdı.

(9) Bu furşatta Sulān Maḥmūd H̄ān Şahruḥıyyeǵa kélip édi. Mundın burun- 15

(10) raq Sulān Aḥmed Mīrzā Andicān nevāhısiǵa kélgende h̄ān hem kélip Aḥsīni

(11) qapap édi, néçük kim mezkūr boldı. H̄āşırǵa yétti kim “Ara munça yavuq

(12) bolǵanda h̄ān çün ata aǵadurlar, barıp mülāzemet qılsam, ötken küdüretlerref

(13) bolsa, yıraқта yavuқта éşitür körerǵe yahşı bolğay” dép kélip Şāhruḥıyyedin

(14) taşqarı H̄aydar Bég salǵan bāǵda h̄ānǵa mülāzemet qıldım. 20

(15) H̄ān bāǵnıñ ortasında salǵan uluq çārdere

(32a)

(1) öyde oturup

(2) édiler. Öydin kirgeç üç yükündüm. H̄ān hem ta‘zīm qılıp qoptılar. Körüşüp

(3) yanıp yüküngendin soñ yanlarıǵa tilep qalın şefaqt u mihrbānlıqlar körsetti

(4) Bir-iki kündin soñ Kendirlik Dabanı bile Aḥsī ve Andicān sarı

(5) ‘azīmet qıldım. Aḥsīǵa yétip atamnıñ mezārını tavāf qıldım. Aḥsīdin namāz-ı

(6) cum‘a vaqti çıqıp Bend-i Sālār yolu bile namāz-ı şām bile namāz-ı hoften arası Andicān-

(7) ğa keldim. Bu yol kim Bend-i Sālār yolu bolğay, toquz yığaç yoldur. 5

(8) Andicān vilāyetiniñ şahrā-nişinleridin bir Çegreg élidür. Qalın éldür.

(9) Bêş-altı miñ öylüg él bardur. Fergāna bile Kāşğar arasıdağı tağlarda

(10) bolurlar. Atları köp ve qoyları qalındur. Ol tağlarda uy ornığa

(11) qutas saşlarlar. Qutasları hem bisyār bolur. Çün tağları berk ve serħaddte

(12) vāqi‘ bolupturlar, māl bérmekte rāyic émeştürler. Çérigni Qāsım Bégge 10

(13) başlatıp Çegregke yiberildi kim Çegregdin māl alıp çérigge néme yétkürgey.

(14) Qāsım Bég barıp yégirme miñge yavuq qoy ve miñ-miñ bês yüz at alıp

(15) çérig élige üleştı.

(16) Çérig Çegregdin yangandın soñ Ura Tépeniñ üstige kim

(32b)

(1) müddet-

(2) ler ‘Ömer-Şeyh Mīrzā taşarrufıda édi, mīrzā öler yılı éligdin çıqıp édi, bu 15

(3) fuşatta Baysungur Mīrzā cānibidin inisi Sulān ‘Alī Mīrzā anda édi. ‘azīmet

(4) qıldı. Sulān ‘Alī Mīrzā haber tapıp özi Pulğur ve Mesīha kūhistānlarğa çıqıp

(5) atakesi Şeyh Zünnünnı Ura Tépedeqoyup édi. Hocenddin ötüp ara yolğa

(6) yétkende Hālīfeni Şeyh Zünnūnğa risālet arıqi bile yiberildi, ol bī-hōş

(7) mardak cevāb-ı şāfi bérmeş hālīfeni tutturup ölümge buyurdı. Çün h‘āst 20

(8) yoq ékendür, Hālīfe hālāş bolup yüz tümen meşaqat u ‘azāblar bile iki-üç

(9) kündin soñ yayaq ve yalañaç keldi. Ura Tépeniñ nevāhīsiğa keldük. Çün

(10) qış yavuq bolup édi, él aşlıq tölükini tamām köterip édiler. Bu cihetlerdin

(11) néçe kündin soñ Andicān sarı mūrāca‘at qılıldı. Biz yangandın soñ hān

- (12) kişisi Ura Tépe üstige yürüdi. Ura Tépe kişisi tura almay salıp
- (13) çıqtı. Hân Ura Tépeni Muhammed Hüseyn Gürgänge bérdi. Uşol tārīhdin
- (14) tārīh toquz yüz sekiz geçe Ura Tépe Muhammed Hüseyn Gürgānda édi.
- (15) Sulān Hüseyn Mīrzā Horāsāndın Hīşār 10
- (33a)**
- (1) üstige çérig tartıp qış
- (2) Tirmiz toğrısı kélđi. Sulān Mes‘ūd Mīrzā hem çérig yığıp Tirmizqa muqābelede
- (3) kélip olturđı. Hüsrev Şāh özi Qunduznı muhkem qılıp inisi Velī[ni]
- (4) çérigge yiberdi. Qışnıñ eks erini su yaqasında ötkerdiler, öte almadılar 15
- (5) Sulān Hüseyn Mīrzā kār-dān u şāhib-tecribe pādşāh édi. Qunduz sarı su Yoqqarı
- (6) baqa köçti. Utrudağı çérigni ġāfil qılıp ‘Abdul-Laīf Baħşı başlıġ bés-altı
- (7) yüz ebdān kişini Kilif güzerige yiberdi. Ol çérig vāqıf bolġunça ‘Abdul-
- (8) laīf Baħşı ta‘ayyün bolġan él bile Kilif güzeridin ötüp su yaqasını mazbū
- (9) qıldı. 20
- (10) Bu haber Sulān Mes‘ūd Mīrzāğa kélgeç Velī Hüsrev Şāh, kim bu kéçken kişi-
- (11) niñ üstige barmaqñı her néçe sa‘y qıldı, Sulān Mes‘ūd Mīrzā bīdillıġdın
- (12) yā Bāqī Çagāniyānīniñ, kim Velīniñ zıddı édi, sa‘y dın bu kéçken kişi-
- (13) niñ üstige barmadı. Buzulġan yosunluq Hīşār sarı yandılar.
- (14) Sulān Hüseyn Mīrzā su kéçip Bedī‘üzzamān Mīrzānı ve İbrāhīm Hüseyn Mīrzā
ve
- (15) Muhammed Velī Bég ve Zünnün Argunñı Hüsrev Şāh üstige ılġar yiberdi.
Muzaffer
- (16) Mīrzā[nı] 5

(33b)

(1) ve Muḥammed Burunduq Barlasnı Hıtlān üstige yiberdi. Özi

(2) Hıṣār üstige kélđi.

5

(3) Yavuq yétkende ḥaber-dār boldılar. Sulān Mes‘ūd Mırzā Hıṣārda turmaqñıñ

(4) maşlahatını tapmay Kemrūd rüdi yoqqarı Sipre Tağ Yolu bile inisi Baysungur Mırzā

(5) qaşğa Semerqandğa bardı. Velı hem Hıtlān sarı tarttı. Hıṣār qurğanını Bāqı

(6) Çağāniyānı ve Maḥmūd Barlas ve Sulān Aḥmed Qoç Bégniñ atası berkittiler.

(7) Ḥamza Sulān ve Mehdı Sulān néçe yıl édi kim Şeybānı Ḥāndın

10

(8) ayrılıp kélip Sulān Maḥmūd Mırzā mülāzemetide édiler. Cemı‘ Özbekleri bile

(9) Muḥammed Duğlat, Sulān Ḥüseyn Duğlat cemı‘ Hıṣār vilāyeti olturuşluq Moğol-

(10) lar bile bu buzuğluqta Qara Tigin sarı tarttılar.

(11) Sulān Ḥüseyn Mırzā bu ḥaberlerni tapıp Ebū’l Muḥsin Mırzānı ve ba‘zı

(12) yigitlerni Kemrūd Deresi yoqqa[r]ı Sulān Mes‘ūd Mırzā kéynige yiberdi.

Teñige

15

(13) kirgen maḥalda kéynidin yéterler ança iş qıla almaslar. Mırzā Béğ Firengıbāz

(14) anda qılıç yétkürür.

(15) İbrāḥım Tarḥan ve Ya‘qūb Eyyūb ve yana ba‘zı çerigni Ḥamza Sulānñıñ ve

(16) Moğollarñıñ üstige Qara Tiginde yiberdi. Qara Tiginde kéyindin yétip

(17) uruştılar. Sulān Ḥüseyn Mırzā-

20

(34a)

① nıñ ilğarını basıp bu béglerniñ eks erini tüşürüp yana qoya bérđiler

② Uşol çıqqan bile Ḥamza Sulān ve Mehdı Sulān ve Ḥamza Sulānñıñ oğlı

- ③ Mamaq Sulān ve Muḥammed Duġlat, kim soñralar Muḥammed Ҳiṣārīğa meşhūr bolup
- ④ édi, Sulān Ҳüseyn Duġlat ve bu sulānlarğa ta‘alluq Özbekler Ҳiṣār vilāyeti
- ⑤ olturuşluq Sulān Maḥmūd Mīrzā nökeri Moġollar bizni dép Ramazān ayı
- ⑥ Andicānğa kældiler. Ol furşatlar Timuriyye salāīni destūri bile tōşek
- ⑦ üstide olturur édim. Ҳamza Sulān bile Mehdī Sulān ve Mamaq Sulān kim kéli-
- ⑧ ler bu salāīni ta’zīmiqa qopup tōşekdin tūşup bu sulānlar bile 5
- ⑨ körüştüm. Sulānlarnı oñ qolda baġışda olturguzdum. Muḥammed Ҳiṣārī
- ⑩ başlıġ barça Moġollar kældiler. Barça mülāzemetni iḥtiyār qıldılar.
- ⑪ Sulān Ҳüseyn Mīrzā kélip Ҳiṣār qurġanını qapap tūşti. Naqb salmaq ve
- ⑫ qurġan almaq ve taş urmaq ve qazannıñ iş küçide kéçe vü
- ⑬ күndüz ārām u qararı yoq édi. Tört beş yérde naqb saldı. Şehr sarı dervāze- 10
- ⑭ de salġan naqb ḥaylī ilgeri kélip qurġan éli daġı naqbnı salıp bu naqbnı
- ⑮ taptılar. Qurġan éli

(34b)

- (1) yoqqarımın bularġa dūd qıldılar. Alar
- (2) tūşükni berkitken bile tütün yoqqarı qurġan élige oq yanıp qurġan éli
- (3) ölüm içi bolup qaçıp çıqtılar. Āḥir kūze kūze su kélitürüp qoyup taşqı
- (4) élni naqbdın qaçurdılar. Yana bir nevbet bir pāre celd yigitler çıqıp naqb 15
- (5) üstideki yigitlerni qaçurdılar.
- (6) Yana mīrzā tūşken şimāl ġarafıdın qazan qurup qalın taş urup bir burcnı
- (7) kevek qılıp édiler. Namāz-ı ḥoften burc uçtı. Ba‘zı yigitler tizlik qılıp
- (8) uruşġa ruḥşat tilediler. “Kéçedür” dép Mīrzā ruḥşat bérmedi. Tañ atqunça

(9) həd qurğān ēli burcını tamām qoparıp édiler. Tanılası uruş hem salmadı- 20
(10) lar. Bu iki ay iki yarım ayda gāyr az siyāset ve naqb salmaq Serkūb

(11) qoparmaq ve taş atmaq dın özge yaḥşı uruş salmadı.

(12) Bedī‘ūzzamān Mīrzā ve ol cemā‘atnı kim Hüsrev Şāh üstige yiberip édi

(13) Qunduz dın üç tōrt yığaç qoyıraç tüşkende Hüsrev Şāh bolğān kişisi bile

(14) yasatıp Qunduz dın çıqıp ara qonup Bedī‘ūzzamān Mīrzā ve bu çerignıñ

(15) üstige yasap kēldi. Bular munça mīrzālar ve munça serdār bēgler

(35a)

(1) bāvücūd kim kişileri iki Hüsrev Şāhnıñ kişisiçe bolmasa, bir yarım

(2) ançada həd né söz? Cezm ri‘āyet qılıp ḥandeqdın çıqmadılar. Hüsrev Şāhnıñ

(3) yaḥşı yaman uluq kiçik nökeri tōrt-bēş miñ bolğay édi. 5

(4) Hüsrev Şāh bu öter dünyā-yı bī-beqā üçün ve kéter nöker-i bīvefā üçün munça

(5) yamanlıq ve bednāmlıq nı iḥtiyār qılıp ve munça zulm u bī-dād qılmaq nı özige şı‘ār

(6) qılıp munça uluq vilāyetler alıp munça qalın nöker u süder saḥlamaq tarḥın

(7) salıp belk soñralar nöker ü çākeri yégirme-otuz miñge tartıp vilāyāt

(8) u parganātı öz pādşāhı ve mīrzālar dın artıp ‘ömride qılğān işi uşbu boldı. 10

(9) Uş munça bile Hüsrev Şāh ve tevābi‘i[nıñ atı] serdārlıqqa çıqıp merdāne

(10) boldılar. Ḥandeqdın çıqmağānlar qorqaqlıqqa atıqıp bīdillik bile

(11) efsāne boldılar.

(12) Bedī‘ūzzamān andın köçüp néçe köç bile ĩalıqānnıñ Alğū Tağığa

(13) kēlip tüşti. Hüsrev Şāh Qunduz qurğānıda édi. İnsi Velīni bir pāre ebdān

yigit- 15

(14) ler bile İşkemiş ve Fülül ve ol tağ dāmeneleriğe yiberip édi kim yana taşqarıdın

(15) ḥedūk u teşvīş bērgey. Yana Muḥıbb ‘Alī Qorçı bir pāre ebdān yigitlerni

(16) alıp kélip Hıtlân suyınıñ

(35b)

(1) yaqasında bularnıñ kişisige uçrap

(2) basıp bir pāre kişi tüşürüp bir néçe baş késip bardı

(3) Soñğı nevbet munıñ ta'aşsubığa Seydim 'Alī Derbān ve inisi Qulı Bég ve 20

(4) Behlül-i Eyyüb bir pāre ebdān yigitler bile kélip 'Anber Kūh dāmeneside H'āce

(5) Çangāl nevāhīside Hıorāsān çerigi köçken maħalda élig alışurlar. Qalın kişi

(6) yétip Seydim 'Alī ve Qul Bābānı ve yana bir pāre ebdān yigitlerni tamām

(7) tüşürdiler.

(8) Bu haber Sulān Hüseyn Mīrzāğa yétişti. Dağı Hışārınñ bahār yağınları

(9) cihetidin hem çerig hālî az teşvış émes érdi. Yaraş tarhın arağa salıp

(10) içkeridin Maħmūd Barlas kélidi. Taşqarıdın Hācı Pır Bekāvul ve uluq

ağalar ve

5

(11) né kim bolğan sāzende u H'ānende kélip Sulān Maħmūd Mīrzānıñ H'ānzāde Bégim-

(12) din bolğan uluq qızını Hıydar Mīrzāğa, kim Pāyende Sulān Bégimdin bolup édi,

(13) Sulān Ebū Sa'īd Mīrzānıñ qız nebīresi édi, alıp Hışār üstidin qopup Qunduz

(14) sarı yüzlendi.

(15) Qunduzğa kélip hem bir pāre siyāset qılıp muħāşara maqāmıda boldı.

Āhir Bedī-

10

(16) İ'üzzamān Mīrzā arağa tüşüp yaraşıp içkeri taşqarı tüşken yigitlerni

(17) alışıp

(36a)

(1) yandılar. Hıusrev Şāhnıñ munça ulğaymağığa [ve]munça

- (2) həddi yétmes işlarni qılmağığa Sulān Hüseyn Mīrzānıñ iki qatla kélip
- (3) anı ala almay yanmağı sebeb boldı.
- (4) Sulān Hüseyn Mīrzā Belhğa yétkende Māverāü'n-nehr vilāyeti maşlaḥat üçün 15
- (5) Belhni Bedī'üzzamān Mīrzāğa bérıp anıñ vilāyeti Astarābādnı Muzaffer
- (6) Hüseyn Mīrzāğa bérđi. Her ikkelesini Belhğa ve Astarābādqa bir mecliste
- (7) yükündürđi. Bu cihetdin Bedī'üzzamān Mīrzā tar boldı. Munça yıl yağılıqlar ve
- (8) fitnelerniñ sebebi ol édi.
- (9) Uşbu Ramazān ayı Semerqandda Tarḥanīlerniñ fitnessi édi. Şerhi budur 20
- (10) kim Baysunğur Mīrzā ol miqdār kim Hışār bégleri ve sipāhīleri bile iḥtilāi u
- (11) amīziş qılur édi, Semerqand bégleri ve sipāhīleri bile ança qılmas édi. Şeyḥ
- (12) 'Abdullah Barlas uluq İḥtiyār bég édi. Oğlanları andaḡ muqarreb ve içki édi-
- (13) ler kim 'aşıqlıq bile ma'şūqluqqa nisbet qılurlar édi
- (14) Tarḥan bégleri ve ba'zı Semerqand bégleri bu cihetlerdin tar boldılar ve
- (15) Dervīş Muḥammed Tarḥan Buḥārā[ā]dın kélip Sulān 'Alī Mīrzānı Qarşıdın 5
- (16) kéltürüp pādşāh köterip Bāğ-ı Nevğā kældiler. Baysunğur Mīrzā Bāğ-ı Nevde édi.
- 17) Baysunğur Mīrzānı tutqun yosun-
- (36b)**
- (1) luq qılıp nöker süderidin ayırıp erkge
- (2) kéltürdiler. İkkele mīrzānı bir yérde olturguzdılar. Kéç namāz-i dīger Baysunğur Mīrzā-
- (3) nı Kök Serāyğa çıkarur ḡayāl qıldılar.
- (4) Baysunğur Mīrzā ḡahāret qılmaq bahānesi bile Bostān Sarāynıñ şarq şimāl 10
- (5) ḡarafıdağı 'imāretlerdin bir öyge kirdi. Éşikde Tarḥanīler turup édiler.

(6) Mīrzā bile Muḥammed Qulı Qoçın Ḥasan Şerbetçi bile kirdiler. El-qazā, mīrzā
lahāretqa

(7) kirgen öyniñ arqa tarafida hişt bile tığa qoparğan eşiki bar ékendür. Kim

(8) hevilīdin taşqarı çıqar ékendür. Fi-l-ḥāl bu tığanı yıqıp çıqıp erk-

(9) niñ Gātfer tarafidağı faşıldin beridin āb murı bile çıqıp du-tohī 15

(10) faşıldin taşlap Ḥāce Kefşirge Ḥāceke Ḥācenin öyige bardılar. Ābhāne-

(11) niñ eşikide turğanlar bir zamāndın soñ Mülāḥaza qılurlar körerler kim

(12) mīrzā qaçıptur.

(13) Tañlası Tarḥanīler yığılıp Ḥāceke Ḥācenin eşikige barurlar

(14) Ḥāce yoqtur dép bérmes. Bular hem zor bile alaalmaslar. Ḥācelerniñ 20

(15) cenābı andın ‘ālī édi kim zor qıla alğaylar édi.

(16) Bir iki kündin soñ Ḥāce Ebū’l Mekārim ve Aḥmed Ḥācı Bég ve yana ba’zı

(17) bég u bégāt ve sipāhīler u cemī’ şehri éli hücum-ı ‘āmm qılıp

(37a)

(1) Ḥācenin öyidin mīrzānı keltürüp Sulān ‘Alī Mīrzānı ve Tarḥanīlerniñ erkte

(2) qapadılar. Erkni bir kün hiç saḥlay almadılar. Muḥammed Mezīd Tarḥan Çehārraha

(3) Dervāzesi bile çıqıp Buḥārā bardı. Sulān ‘Alī Mīrzā bile Dervīş Muḥammed

(4) Tarḥan éligge tüşti. Baysungur Mīrzā, Aḥmed Ḥācı Bégniñ öyide édi kim

(5) Dervīş Muḥammed Tarḥannı keltürdiler. Bir iki söz sordı. Yaḥşı cevāb bére

(6) almadı. Andaq iş qılmaydur édi kim cevāb bére alğay. Ölümge buyurdı. Dervīş 5

(7) Muḥammed Tarḥan bī-ıqatlıqtın sütünge yapıştı. Sütünge yapışqan bile qoyğaylar
mu?

(8) Siyāsetqa yétkürdiler

(9) Sulān ‘Alī Mīrzānı buyurdı kim Kök Serāyga çıqarıp közlerige mīl

(10) tartqaylar. Timur Bég salğan ‘ālī ‘imāretlerdin biri Kōk Serāydu kim

(11) Semerqandnıñ erkide vāqi‘ boluptur. ‘Aceb hāşşiyetliq ‘imārettür.

Timur Bég

10

(12) evlādıdın her kim baş köterip tahtqa oltursa hem munda olturur. Her kim

(13) taht dā‘ıyesi bile baş qoysa hem munda qoyar hattā kim kināyeti bolup édi kim

(14) “Filān pādşāhzādeni Kōk Serāyğa çıqardılar,” ya‘nī öltürdiler

(15) Sulān ‘Alī Mīrzānı Kōk Serāyğa çıkarıp közlerige mīl tarttılar. Cerrāh-

(16) nıñ ihtiyārı

(37b)

(1) bile yā behvāst, mīldin Sulān ‘Alī Mīrzānıñ közlerige

15

(2) āsibi yétmedi. Fi‘l hāl izhār qılmay H‘āce Yahyānıñ öyige bardı. İki üç

(3) İki üç kündin soñ qaçıp Buḥārāda Tarḥanlarğa bardı.

(4) Hāzret-i H‘āce ‘Ubeydnıñ evlādınıñ arasında bu sebebdin ta‘aşşub tüşti,

(5) uluğı uluğığa mürebbī boldı, kiçiki kiçikige muqavvī. Bir néce kündin

(6) soñ H‘āce Yahyā hem Buḥār[ā]ğa bardı. Baysungur Mīrzā çerig tartıp

Buḥār[ā]ğa

20

(7) Sulān ‘Alī Mīrzānıñ üstige bardı. Buḥār[ā]ğa yavuq yétken bile Sulān ‘Alī

(8) Mīrzā ve Tarḥan bégleri yasap çıqtılar. Azaglaq uruş boldı. Fetih

(9) Sulān ‘Alī Mīrzā sarı bolup Baysungur Mīrzā şikest taptı. Aḥmed Hācı Bég ü

(10) yana bir pāre ebdān yigitler éligge tüşti. Eks erni öltürdiler. Aḥmed Hācı

(11) Bégni Derviş Muğammed Tarḥannıñ qanınıñ töhmeti bile qul u dādeki çıqıpbī-

(12) ‘izzetāne öltürdiler. Sulān ‘Alī Mīrzā Baysungur Mīrzānıñ kéyniçe oq Semerqandğa

(13) yürüdi.

(14) Bu haber Şevvāl ayı Andicānda bizge kēldi. Biz hem Semerqand dā‘iyesi bile 5

(15) uşol Şevvāl ayı oq çerig atlanduk. Hişār [ve] Qunduzdın Sulān Hüseyn

(16) Mīrzā yanıp édi. Sulān Mes‘ūd Mīrzānıñ ve Hüsrev Şāhnıñ hāırı cem‘

(17) bolup édi. Sulān

(38a)

(1) Mes‘ūd Mīrzā hem Semerqand dağdağası bile Şehr-i Sebz

(2) üstige kēldi. Hüsrev Şāh inisi Velīni mīrzāğa qaptı. Üç tört ay bu üç

(3) ĩarafıdın Semerqandnı muhāşara qıldıuk. 10

(4) H‘āce Yaḥyā Sulān ‘Alī Mīrzā qaşıdın kēlip ittifāq [ve] yekcihetliq

(5) sözini arağa saldı. Söznı körüşmekke qoyup Semerqanddın iki-üç şer‘ī

(6) qoyı raq Soğd ĩarafıdın mén çerigim bile bardım. Ol ĩarafıdın Sulān ‘Alī Mīrzā

(7) çerigi bile kēldi. Narıdın tört bēş kişi bile Sulān ‘Alī Mīrzā, bēridin tört

(8) bēş kişi bile mén Kuhek Suyınñ aralıǵıǵa kēcip at üstide oq 15

(9) körüşüp soruşup alar ol ĩaraf bardılar, mén bu ĩaraf kēldim.

(10) Mollā Bināni ve Muḥammed şāliḥni anda h‘āce ĩidmetide kördüm. MuḥammedŞāliḥni

(11) uşol bir qatla oq kördüm. Mollā Bināi ĩod soñralar ḥaylī ménıñ ĩidmetimde

(12) boldı.

(13) Sulān ‘Alī Mīrzā bile körüşkendin soñ, çün qış yavuuq kēlip édi, 20

(14) Semerqand éliniñ hem ḥaylī tenqıslıqı yoq édi, mén Andicānǵa Sulān ‘Alī

(15) Mīrzā Buḥārāda mūrāca‘at qıldıuk.

(16) Sulān Mes‘ūd Mīrzā Şeyḥ ‘Abdullāh Barlasnıñ qızıǵa bisyār māyil édi. Anı

(17) alıp mülk-gırlık dağdağasını qoyup Hişārǵa

(38b)

(1) yandı. Belke

(2) bu kelmekdin Һaraz uşbu ekendür.

(3) Şirāz ve Kenbāy nevāhīsidin Mehdī Sulān qaçıp Semerqand bardı. Һamza

(4) Sulān Zāmīndin icāzet bile Semerqand bardı.

(5) Uşbu qışlıqta Baysunğur Mīrzāniñ işi fi-l-cümle teraqqīde édi. ‘Abdül

(6) Kerīm Eşrit, kim Sulān ‘Alī Mīrzā cānibidin Küfin ve ol nevāhīğa kélip

(7) édi, Semerqandın Mehdī Sulān Baysunğur Mīrzāniñ ılğarını başlap kélip bular-

(8) niñ üstige turdılar. ‘Abdül Kerīm Eşrit bile Mehdī Sulān oq rüberü boldı. 15

(9) ‘Abdül Kerīmniñ atını Mehdī Sulān çerkesī qılıç bile sançqaç oq atı yıqıldı

(10) özi qopar hālette Mehdī Sulān éligini bendidin tüşüre çaptı. Anı alıp

(11) ol ılğarını yaħşısı bastılar.

(12) Bu sulānlar Semerqand işini ve mīrzālarını eşikini müzebzeb körüp érte

(13) yazığa Şeybānī Һān qaşığı bardılar 20

(14) Uş munça bile Semerqand kişisi omaqlanıp Sulān ‘Alī Mīrzāniñ

(15) rüberüyığı çerig tartıp çıqtılar. Baysunğur Mīrzā Serpül kélidi. Sulān ‘Alī Mīrzā

(16) Һāce Kāzrūn kélidi. Uşbu furşatta Һāce Münir Uşiniñ engizi bile

(17) Һāce Ebū’l Mekārim ve Andicān bégleridin

(39a)

(1) Veys Lāğarī ve Muħammed Bāqır ve yana

(2) Qāsım Dulday ve Baysunğur Mīrzāniñ bir pāre içkileridin Buħār[ā] üstige

(3) ilğadılar yavuqta Buħār[ā]dağılar Һaber-dār boldılar. Bularniñ işi

(4) yürüme yandılar. 5

(5) Sulān ‘Alī Mīrzā bile körüşkende andağ muqarrer bolup édi kim yaz alar

(6) Buḥār[ā]dın, mén Andicāndın kélip Semerqandnı muḥāşara qılğay biz. Uşol mī‘ād

(7) bile Ramazān ayı Andicāndın atlanıp Yār Yaylaq nevāḥīsiğa yétkende mīrzalarını
rū-

(8) berū olturğan ḥaberini tapıp Tolun Ḥ‘āce Moğolnı iki üç yüz qazaq

(9) yigitler bile ılğar ayırduk. Bular yavuq yétken maḥalda Baysunğur Mīrzā

bizniñ

10

(10) ḥaberimizni tapıp buzulğan yosunluq yanar. Bu yigitler uşol kéçe

(11) kündelenđin kirip qalın kişini oqlap alıp qalın olça kéltürdiler.

(12) Biz iki kündin soñ Şīrāz qurğanığa yéttük. Şīrāz Qāsım Duldayda

(13) édi. Dārūgesi Şīrāznı saḥla almay qurğannı bérđi. Şīrāz qurğanı

(14) İbrāḥīm Saruğa ‘uhde boldı. Tañlası ‘ıd-i fıır namāzını anda qılıp Semerqand 15

(15) üstige müteveccih bolup İpar Qoruğığa tüştük. Uşbu kün Qāsım Dulday,

(16) Veys Lāğarī, Ḥasan Nebīre-i Sulān Muḥammed Sīğal,

(39b)

(1) Sulān Muḥammed Veys üç

(2) tört yüz kişi bile kélip mülāzemet qıldılar. Sözléri bu édi kim “Baysunğur Mīrzā

(3) köçüp yanğaç biz ayrılıp pādşāh qulluğığa kéldük.” Āḥir ma‘lūm boldı kim

(4) bular da‘vā bile Baysunğur Mīrzādın ayrılıp Şīrāznı saḥlağanı kélgen 20

(5) ékendürler. Şīrāz işi mundaq bolğaç bīçāre bolup kéliptürler.

(6) Qara Bulaqqa tüşkende ba‘zı kirgen ként-késekke başsızlıq qılğan

(7) Moğollarnı tutup kéltürdiler. Qāsım Bég siyāset üçün iki üçini pāre

(8) pāre qıldurđı. Tört bés yıldın soñra qazaqlıqlarda Mesīḥadın ḥān

(9) qaşığı müteveccih bolğanda pāre Qāsım Bég uşbu cihettin bizdin ayrılıp Ḥişārga
bardı.

- (10) Qara Bulaqdın köçüp su kəcip Yam toğrısında tüştük. Uşbu kün ba‘zı 5
- (11) içki bégler Hıyābān başıda Baysungur Mīrzānıñ kişisi bile élig alıstılar
- (12) Sulān Ahmed Tenbelniñ boğzıǵa nayzalap tıqtılar, velī tüşmedi. Hı‘ācekī Mollā
- (13) Sadr, kim Hı‘āce Kelānnıñ uluq ağası édi, boğan boynıǵa oq tégdi.
- (14) Uşol zamān Téñri raḥmetiǵa bardı. Hıylī yaḥşı yigit édi. Atam hem ri‘āyet
- (15) qılıp mühr-dār qılıp édi. Tālib ‘ilm- 10
- (40a)**
- (1) lıǵı bar édi. Luǵatnı hıylī bilür-
- (2) édi. İnşāsı hem yaḥşı édi. Quşçılıǵnı ve yadaçılıǵnı hem bilür édi.
- (3) Yam nevāḥıside ékende şehrdin qalın él bāzārī u ğayr-i bāzārī çıqıp
- (4) Ordu Bāzārda bolup sūd u sevdā qılurlar édi. Bir namāz-ı dıǵer be-yek bār ğavġā-
yı
- (5) ‘āmmī bolup bu müselmānlar tamām tālānǵa bardılar. Çérig zabı bu mertebede édi
- (6) kim fermān boldı kim cemī‘ élniñ cihātın hıçkim saḥlamay tamām yandura 15
- (7) bérgeyler. Tañlası bir behre bolmaydur édi kim ip ucı, igne sinuǵıça
- (8) néme çérig élide qalmadı. Barçasını igelerige yandura bértiler
- (9) Andın köçüp Semerqandnıñ şarq tarafı Hān Yurtıǵa tüşüldi. Semerqand-
- (10) dın üç kuroh bolǵay qırq éllig kün bu yurtta olturuldı. Bu yurtta
- (11) ékende néçe nevbet taşqarıdın içkeridin köñüllüg yigitler hıyābānda 20
- (12) yaḥşılar çapqulaştılar. Bir mertebe hıyābānda İbrāhīm Bégçik çapqulaştı. Yüzige
- (13) çaptılar. Mundın soñ “İbrāhīm Çapuq” dérler édi. Yana bir nevbet hem hıyābānda
Pul-i
- (14) Meġākta Ebū’l Qāsım Kūhber sāzı yétkürdi. Yana bir qatla hem hıyābānda tarnav
nevāḥı-
- (15) side çapqulaş

(40b)

- (1) boldı. MİRŞAH QOÇIN SĀZİ YÉTKÜRDI. MİRŞAH QOÇINNI
- (2) andaç çaptılar kim boynınının yarımığa yavuş çapılıp édi gāyataş, şehregi
- (3) késilmeydür édi. 5
- (4) HĀN Yurtıda ékende qurgandağılar firīb bile kişi yiberip dédiler kim
- (5) “Kéçe bile Ġār-ı ‘Āşiqān tarafiga kéliñ kim qurgannı bérür biz.” Bu hayāl bile
- (6) kéçe atlanıp Pul-i Meğākke kélidim. Bir pāre ebdān yigitlerni ve piyādelerni mī‘ād
- (7) yérige yiberildi. İçkeridin bizniñ piyādelerdin tórt bés piyādeni çıkarıp
- (8) édiler kim vāqıf boldılar. Haylī celd piyādeler édiler. Bir kişiniñ atı Hācı 10
- (9) édi. Maña kiçiktin hıdmet qılıp édi. Yana birini Maħmūd Köndürseñ dér
- (10) édiler. Barçasını öltürdiler.
- (11) Bu yurtta ékende Semerqandın şehri ü bāzārı ol miqdār çıqıp édi kim
- (12) ordu şehri bolup édi. Her né şehrlerde tileseler orduda tapılır édi. Bu
- (13) müddette bir Semerqandın özge tamām qurganlar ve tağ ve tüz kirip édi. 15
- (14) Şāhdār Tağınıñ dāmeneside Özket atlıq qurgannı bir cemā‘at berkitti-
- (15) ler. Zārüret bolup bu yurtdın köçüp Özket üstige barıldı. Tāqat
- (16) kéltüre almay H‘āce Qādini

(41a)

- (1) arağa salıp kirdiler. Biz dağı günāhlarını
- (2) ‘afv qılduk. Yana Semerqand muħāşarasığa yanduk
- (3) Uşbu yıl Sulān Hüseyñ Mīrzā bile Bedī‘üzzamān Mīrzā arasındaqı niqārlar 20
- (4) uruşqa tarttı. Tafşili budur kim ötken yıl Belhni ve Astarābādni Bedī
- (5) ‘üzzamān Mīrzāğa ve Muzaffer Mīrzāğa bérıp yükündürüp édiler, néçük kim
- (6) mezkūr boldı. Uşol müddettin bu müddetqaça galebe élçiler bardılarve kédiler

- (7)) Āhīr ‘Alī Şīr Bég hem élçilikke kélđi. Herçend sa‘y qıldılar, Astarābādnı
- (8) inisiğe bérmeğe rızā bolmadı. Dédi kim “Méniñ oğlum Muḥammed Mü’min Mīrzānı
- (9) ḥatna qılğanda Mīrzā aña bağışlaptur. 5
- (10) Bir kün ‘Alī Şīr Bég bile Mīrzānıñ arasında bir şoḥbeti ötti kim Mīrzā-
- (11) ānıñ tız fehmlıǵıǵa ve ‘Alī Şīr Bégni rıqqat-i qalbiǵa dālldur. ‘Alī Şīr Bég
- (12) sırrı sözlerni Mīrzāǵa küşegi ğalebe ayttı. Daǵı dédi kim “Bu sözlerni
- (13) unutuñ.” Mīrzā fi-l-ḥāl ayttı kim “Qaysı sözlerni?” ‘Alī Şīr Bég bisyār müteessir
- (14) bolup köp yıǵladı 10
- (15) Āḥīr atalıq oǵulluq arasında bu ğüft u ğüylar aña müncerr boldı kim atası ata-
- (16) sınıñ üstige ve oǵlı oǵlınıñ üstige Belḥ ü Astarābādqa çérig tarttılar. Gerzevānnıñ ayaǵıda
- (41b)**
- (1) [Yek]Çırāǵ Öleñige qoyıdın Sulān
- (2) Ḥüseyn Mīrzā, yoqqarıdın Bedī‘üzzamān Mīrzā kéldiler. Çeḥarşenbe küni Ramazān ayı-
- (3) nıñ ğurreside Ebū’l Muḥsin Mīrzā Sulān Ḥüseyn Mīrzānıñ bir néçe bégleri ve 15
- (4) bir pāre ılǵarı bile élger[ir]ek kélđi. Andaq uruş hem bolmadı, basıldı qalın
- (5) ebdān yigitleri éligge tüşti. Sulān Ḥüseyn Mīrzā barçasınıñ boynıǵa
- (6) u[r]durdı. Né yalǵuz munda émes édi. Qaçan her oǵlı kim yaǵıǵa
- (7) yürüdi bastı éligge tüşken nökerleriniñ tamām boynıǵa urdurdı. Né
- (8) qılsun? Ḥaqq anıñ ḫarafı ékendür. 20
- (9) Bu Mīrzālar andaq ifrāı bile fisq u ‘ayşǵa meşǵül édiler kim atası
- (10) dék kār-dīde vü kār-gerde pādşāḥ tüşçilig yol kélip Ramazān dék müteberrik ü
- (11) ‘azīz ayǵa kéçelik fırsat qalıp atasıdın imenmey Téñridin qorqmay

- (12) henüz işi çağır içmek édi. Neşâi bile ve meclis-ārâlıq édi. İnbisâi bile muqarrer
- (13) dür kim mundaq bütken kişi andaq şikest tapqay ve bu nev‘ ötken élge her kim dest tapqay.
- (14) Néçe yıl kim Astarâbâd hükümeti Bedī‘üzzamân Mīrzâda édi. Havâlî u havâşî-
- (15) si ve yigit yeleni bisyâr pürşaq u pürzîb bolup édi. Altun u gümüş 5
- (16) âlât u edevâtı bisyâr bolup édi ve qumâş-püş yigiti
- (42a)**
- (1) ve topçaq atı
- (2) bî-şümâr bolup édi. Barçasını munda bay bérdi. Qaçarda tağ yoluğa
- (3) uçrap éniş ve uçma yerge yoluqup özi teşvîş bile bu uçmadın tüşti
- (4) köp éli bu uçmada zâyi‘ boldı
- (4) Sulân Hüseyn Mīrzâ oğlını basqandın soñ Belhqa kéldi. Bedī‘üzzamân 10
- (5) Mīrzâ Belhıta Şeyh ‘Alî jağayini qoyup édi. Çäre qıla almay kirip Belhıni
- (6) tapşurdı. Sulân Hüseyn Mīrzâ Belhıni İbrâhîm Hüseyn Mīrzâğa bérıp Muhammed Velî
- (7) Bég ve Şâh Hüseyn Çehreni anıñ bile qoydı. Özi Horâsânğa mürâca‘at qıldı.
- (8) Bedī‘üzzamân Mīrzâ şikestdin soñ talatıp aldurup yigit yeleni ve yayaq
- (9) yalañı bile Qunduzğa Hüsrev Şâhğa tarttı. Hüsrev Şâh hem yahşı hidmetler qıldı. 15
- (10) At ve tévedin ve Hayme u har-gâhnı belk cemī‘ sipâhîlıq yarağdın Mīrzâ-
- (11) ğa ve Mīrzâ bile bolğanlarığa ol miqdâr hidmet u âdemîğirlik qıldı kim
- (12) körgenler dédiler kim burunğı yarağ bile bu yarağnıñ arasında tefâvüt meger ilâ
- (13) âlât ve nuqre âlât bolğay édi.
- (14) Sulân Mes‘ud Mīrzâ bile Hüsrev Şâhnıñ arasında anıñ bî-i‘tidâllıg- 20

(15) larıdın ve munıñ ulğaymaqlarıdın niqārlar küdüretler bolup édi. Velī-

(16) ni ve Bāqīni

(42b)

(1) Bedi‘üzzamān Mīrzāğa qoşup Sulān Mes‘ud Mīrzā-

(2) nıñ üstige Hışārga yiberdi. Qurğanğa yaqın hem kéle almadılar. Eırāf u

(3) nevāhīde bir iki qatla ol ıarafdın bu ıarafdın qılıç alıştılar. Bir nevbet

(4) Hışārnıñ şimāl[ide] Quşhānede Muhibb ‘Alī Qorçı éldin ayrılıp kélip

(5) yaǵşı çaptı. Attın yıqılıp alur maǵalda yana ol ıarafdın zorlap ıalāş qıldı-

(6) lar. Bir néçe kündin soñra gurg-āştıraç qılıp yandılar. 5

(7) Bir néçe kündin soñ Bedi‘üzzamān Mīrzā tağ yol bile Qandahār u Zemīn

(8) Dāverğa ve Zünnūn Arğun ve oğlı Şāh-Şucā‘ Arğunğa özini tarttı. Zünnūn

(9) Arğun bāvücūd-i hisset u baǵıllıq yaǵşı ıidmetler qıldı. Bir pīşkeş qılğanda

(10) qırk miñ qoy pīşkeş qıldı. Bu ğarāib-i vāqı‘attındur kim uşol çehārşenbe

(11) küni kim Sulān Hüseyn Mīrzā Bedi‘üzzamān Mīrzānı basar, uşol küni
Astarābādta 10

(12) Mużaffer Mīrzā Muḥammed Mümin Mīrzānı basar. Yana bu ‘acebraç kim
Çārşenbe

(13) atlıq kişi Muḥammed Mümin Mīrzānı tüşürüp kéltürür.

(14) Bağ-ı Meydānnıñ arqası Qulbe Öleñige tüşüldi. Semerqand éli sipāhı u

(15) şeħrī Pul-ı Muḥammed Çeb nevāhīsiga qalın çıqtılar. Çün biziñ él tayyār émes
édiler

(43a)

(1) yigitler müsta‘idd bolğunça Sulān Qulı ve Bābā Qulını tüşürüp qurğanğa
élttiler. 15

(2) Bir néçe kündin soñ köçüp Kuhekniñ arqası Qulbeniñ başığa

- (3) tüşüldi. Seyyid-Yūsuf Bégni uşbu kün Semerqandın çıqardılar. Uşbu yurtta
- (4) kélip mülāzemet qıldı. Semerqanddağılar ol yurttın köçüp bu yurtqa
- (5) kélgenimizni yandı, taşavvur qılıp kömekī, sipāhī vü şehrī Mīrzā Köprügi geçe
- (6) Şeyhzāde Dervāzesidin Muḥammed-Çeb Köprügeçe çıqtılar 20
- (7) Buyurduk kim bolğan yigitler yaraqlanıp atlandılar. İki ĩarafdın Pul-ı
- (8) Mīrzādın ve Pul-ı Muḥammed Çebdin zor keltürdiler. Ténri rāst keltürdi, yağı
- (9) basıldı. Ebdān ebdān bégleri ve yahşı yahşı yigitleri tüşürüp,
- (10) keltürdiler. Ol cümledin bir Muḥammed Miskīn-i Hāfız Dulday édi: Şahādet
- (11) barmağını tüşüre çapıp alıp keltürdiler. Yana Muḥammed Qāsım Nebīreni inisi Hasan
- (12) Nebīre[ni] tüşürüp keltürdi. Mundaq sipāhī ve él tanıgu dék yigitlerdin
- (13) ḥaylī bar érđi. Yana şehr yetimlerin Dīvāne Cāmebāfını ve Kel Qaşuqını 5
- (14) keltürdiler, kim ceng-i seḡde ve yetim-
- (43b)**
- (1) liklerde ḥire u serāmed dédiler.
- (2) Ğār-ı ‘Āşıqānda ölgen piyādelerniñ qışāşığı buyurıldı kim ‘azāblar bile öltürdiler
- (3) Semerqand élige bu küllī şikest édi. Mundın soñra qurğandın çıqmaq-
- (4) ları ber-ıaraf boldı. İş aña yétti kim bizniñ él ḥandeq yaqasığaça barıp 10
- (5) qul ve dādek keltürürler édi.
- (6) Āftāb mīzānga taḥvīl qıldı. Savuq tüşti. Barı kénşeşe kirer bégleri
- (7) tilep kénşeşip söz muña qarār taptı kim “Şehr kişisi muñça ‘āciz boluptur
- (8) Ténri ‘ināyeti bile bu kün hem bolsa alur biz. Tañla hem bolsa alur biz. Taşqarı
- (9) savuqta teşvīş tartqunça şehrniñ yavuuğıdın qopup bir qurğanda Qışlaq 15

(10) salmaq kérek. Kéteri hem bolsa ol maħalda bī-tereddüdraq kéter bolur.”
Qışlaq[qa]

(11) H̄āce Dīdār Qurğanını maşlaħat körüp köçüp H̄āce Dīdārınñ alıdağı

(12) öleñge tüşüldi. Qurğanga kirip öy ve képe yérlerini ta‘yīn qılıp ustākār u

(13) muħaşşıl qoyup yurtqa keldük. Néçe kün qışlaqı öyler ıayyār bolğunça öleñde
olturuldu. 20

(14) Bu müddette Baysunğur Mīrzā Türkistānga Şeybānī H̄ānga mutavātir kişiler
yiberip

(15) Şeybānī H̄ānnı kömek tilepdür. Qışlaq öyleri ıayyār bolup qurğanga

(44a)

(1) kirdük. Şeybānī H̄ān Türkistāndın ılgap uşol seherī bizniñ yurtumuz

(2) üstige kélip turdı. Bizniñ çerigimiz yaqın émes édi. Qışlaq

(3) maşlaħatıga ba‘zı rabāı h̄ācega ba‘zı Kābudga ba‘zı Şīrāzga barıp édiler

(4) bā vücud h̄āzır çerig kişisi bile yasap çıqıldı. Şeybānī H̄ān turuş bérmeý 5

(5) Semerqand sarı özini tarttı, Semerqand nevāhīsiğa bardı. Çün Baysunğur Mīrzāniñ

(6) müdde‘āsı dék bolmadı, yaħşı ihtilāı qılmadı. Néçe kündin soñ hīç iş

(7) qıla almay me‘yūs Türkistānga mūrāca‘at qıldı.

(8) Baysunğur Mīrzā yéti ay qabal tarttı. Bir ümīdvārlığı mundın édi. Mundın hem

(9) nevmīd boldı. İki üç yüz aç uruğı bile Qunduzga H̄üsrev Şāhga özini tarttı. 10

(10) Tirmiz nevāhīsidin Amūmı kéçedürgen maħalda Seyyid H̄üseyn Ekber, kim Sulān

(11) Mes‘ūd Mīrzāniñ hem uruğı hem mu‘teber kişisi édi, Tirmiz h̄ākimi édi, ħaber

(12) tapıp Baysunğur Mīrzāniñ üstige keldi. Mīrzā sudın ötüp édi. Mīrim Tarħan

(13) anda suğa bardı. Kéyin qalğan kişi qara partal martalını aldı. Baysunğur Mīrzāniñ

(14) ĩahir Muğammed atlıq çehresi dağı éligge tüşti. Baysunğur Mīrzānı H̄üsrev Şāh

(15) dağı yahşı kördi.

(44b)

(1) Baysunğur Mîrzâ çıqqaç bizge h̄aber keldi. H̄'āce Dîdārdın atlanıp Semerqandğa

(2) müteveccih bolduk. Yolda ekābir ve bēgler yigitler müte'āqıb istiqbālğa keldiler.

(3) Rebî'ü'l Evvel ayının evāhiride kēlip erkte Bostān Sarāyğa tüşüm. Tēnri Te'ālā

(4) 'ināyeti bile Semerqand şehr ü vilāyeti müyesser u musahh̄ar boldı. 20

(5) Rub'-i meskūnda Semerqandça laḫf şehr kemraqdur. Bēşinçi iqlīmdindür.

(6) ḫılı remz-i nücūmī nev derece u daqıqadur. 'Arz u derece u daqıqadur. Şehrī Semerqand-

(7) dur. Vilāyeti Māverāü'n-nehr dērler. H̄iç yağı qahr u ğalebe bile muña dest tapmağan

(8) üçün "belde-i maḫfūze" dērler.

(9) Semerqand H̄azret-i Emîrū'l-Mümîn 'Osmān zamānıda müselmān bolğandur. şahābedin

(10) Qusem ibn-i 'Abbās anda bargandur. Qabri Āhenīn Dervāzesiniñ taşıdadur. H̄ālā Mezār-ı

(11) Şāhqa meşhūrdur 5

(12) Semerqandnı İskender binā qılğandur. Moğol ve Türk ulusu "Semiz-Kend" dērler.

(13) Timur Bēg pāyitaḫt qılıp édi. Timur Bēgdin burun Timur Bēg dék

(14) uluq pādşāh Semerqandnı pāyitaḫt qılğan émeştür. Qurğanını faşılınıñ

(15) üstidin buyurdum kim qadem urdılar. On miñ altı yüz qadem çıqtı.

(16) Anıñ éli tamām sünnī u pāk mezheb ü müteşerri' ü mütedeyyin éldür. H̄azret-i risālet 10

(17) zamānıdın beri ol miqdār e'imme İslām kim Māverāü'n-nehrdin peydā boluptur, h̄iç vilāyettin ma'lūm

(45a)

(1) émes kim munça peydā bolmış bolğay. Şeyh Ebū Manşūr, kim

(2) e'imme kelāmdındur, Semerqandnıñ Māturīd atlıq maħallesidındır. E'imme kelām iki

(3) fırqadur. Birni Māturīdiyye dérler, birni Eş'ariye. Māturīdiyye bu Şeyh Ebū Manşūrğa

(4) mensūbdur

15

(5) Yana şāhib-i şāhīh-i Buħārī H'āce İsmā'īl hem Māverāü'n-nehrdındır.

(6) Yana şāhib-i Hidāyet, kim imām Ebū Hanīfe mezhebide Hidāyetdin mu'teberraq kitāb-ı Fıqh

(7) kem bolğay, Fergānanıñ Mergīnān atlıq vilāyetidındır. Ol hem dāhil-i Māverāü'n-

(8) nehrdür. Ma'müreniñ kenāreside vāqi' boluptur.

20

(9) Şarqı Fergāna ve Kāşğar; ğarbı Buħārā ve H'ārezm; şimāli Taşkend ve Şāhrūhiyye, kim

(10) Şāş ve Benāket bitirler; cenūbı Belğ ve Tirmiz.

(11) Kuhek Suyı şimālidin aqar. Semerqanddın iki kuroh bolğay. Bu su bile

(12) Semerqand arasında bir püşte tüşüptür. Kuhek dérler. Bu rüd munıñ tüpidin aqar

(13) üçün Kuhek Suyı dérler. Bu sudın bir uluq rüd ayrıpturlar belk

(14) deryācedür, Dergam Suyı dérler. Semerqandnıñ cenūbıdın aqar; Semerqanddın bir

(15) şer'ī bolğay. Semerqandnıñ bāğāt u maħallātı ve yana néçe tümenātı bu su bile

(16) ma'mürdur. Buħārā ve Qara Kölgeçe, kim otuz-qırq yığaç yolğa yavuqlaşur, 5

(17) Kuhek Suyı bile ma'mür u meZRü'dur. Mundaq uluq

(45b)

(1) deryā aşlen zirā‘at-

(2) tın ve ‘imārettin artmas belk yazlar üç tört ay Buḥārāğa su yétmes

(3) Üzümi ve qavunu ve elması ve anāri belki cemī‘ mīvesi ḥüb bolur,

(4) velī iki mīve Semerqandın meşhürdur sīb-i Semerqand u şāhib-i Semerqand.

(5) Qışı muḥkem savuqtur, qarı egerçi Kābil qarıça tüşmes. Yazlar 10

(6) yaḥşı hevāsı bar, egerçi Kābilçe yoqtur.

(7) Timur Bégniñ ve Uluğ BéğMīrzāniñ ‘imārāt u bāğatı Semerqand u maḥallātıda

(8) köptür. Semerqandniñ erkide Timur Béğ bir uluq köşk salıptur, tört āşiyānlıq.

(9) Kök Serāyğa meşhürdur. Bisyār ‘ālī ‘imārettür.

(10) Yana Āhenīn Dervāzesiğa yavuq qal‘anıñ içide bir mescid-i cum‘a salıptur. 15

(11) Señīn eks er Hindistāndın éltken señtirāşlar anda iş qılıpturlar. Mescid-

(12) niñ kitābeside bu āyetni “ ve iz yerfe‘u İbrāhīmü’l qavā‘ide” ilā ā ḥirih

(13) andaq uluq ḥaşş bile bitiptürler kim bir kuroh yavuq yérdin oqusa bolur. Bu hem

(14) bisyār ‘ālī ‘imārettür.

(15) Semerqandniñ şarqıda iki bāğ salıptur. Biri, kim yıraqraqtur, Bāğ-ı 20

(16) boldı dür yavuq rağı bāğ Dilgüşādur. Dilgüşādın Pīrūze Dervāzesiğaça

(17) Ḥıyābān qılıp iki şarafıda [tīrak] yığaçı éktürüptür. Dilgüşāda hem uluq

(18) köşk saldurıptur. Ol köşk-

(46a)

(1) te Timur Bégniñ Hindistān uruşını

(2) taşvīr qılıpturlar.

(3) Yana Puşte-i Kuhekniñ dāmeneside Kān-i Gilniñ qara suyınıñ üstide, kim bu 5

(4) sunı Āb-ı Rahmet hem d rler, bir b g salıptur, Naqş-i Cih ng  mevs m. M n k rger

(5) maħalda bu b g buzulup  rdi. Atı b ş qalmaydur  di.

(6) Yana Semerqandnıy Cen bıda B g-ı  ın rdur qal' ga yavuqtur.

(7) Yana Semerqandnıy qoyı yanıda B g-ı Őim l u B g-ı Behiştur.

(8) Timur B gnıy nebiresi Cih ng r M rz nıy oğlı Muħammed Sul n M rz  10

(9) Semerqandnıy taş qurđanıda  aqarda bir medrese salıptur. Timur B gnıy Qabri

(10) ve evl dının her kim ki Semerqandta p dş hlıq qılıptur, alarnıy qabri ol medreseded r.

(11) Uluğ B g M rz nıy 'im retleridin Semerqandnıy qal'asınıy i ide medrese

(12)   h ne-q hdur. H ne-q hnıy k nbedi bisy r uluq k nbedd r. ' lemda an a uluq k nbed 15

(13) kem niş n b r rler. Yana uşbu medrese   h ne-q h ga yavuuq bir yahşı hamm m

(14) salıptur. M rz  Ham mıy  meşh rdur. Her nev' taşlardın ferşler qılıptur.

(15) H r s n ve Semerqandta an a hamm m ma'l m  mes kim bolđay. Yana

(46b)

(1) medreseniy cen bıda bir mescid  salıptur, Mescid-i Muq  a' d rler.

(2) Bu cihettin muq  a' d rler kim qı' a qı' a yığa larını tir ş qılıp isl m    20

(3) H  y  naqşlar salıpturlar. Tam m-ı d v rları ve saqfi uşbu yosunluqtur. Bu

(4) mescidniy qiblesi bile medreseniy qiblesiniy arasıda bisy r tefav tt r

(5) g lib  bu mescid qiblesiniy semtini m neccim  ar qi bile 'amel qılıp-

(6) turlar.

(7) Yana ' li 'im reti Puşte-i Kuhek d meneside raşaddur kim z c bitimeknıy

(8)  letid r.    aşiy nliqdur. Uluğ B g M rz  bu raşad bile Z c-i G rg n ni

bitipt r.

5

(9) kim ‘ālemda hālā bu zīc müsta‘meldür. Özge zīc bile kem ‘amel qılurlar. Mundın

(10) burun Zīc- i İlhan ī müsta‘mel édi kim H̄‘āce Naşır Tūsī Hülāgū Hān zamānıda

(11) Merāgada raşad bağlaptur. Hülāgū Hāndur kim İlhan hem dérler.

(12) Ğālibā ‘ālemdə yéti sekiz raşad bés bağlamaydurlar. Ol cümledin bir Me’ mün

(13) H̄alīfe raşad bağlaptur kim Zīc-i Me’ münī ni andın bitiptürler. Bir Baļamyūs

hem 10

(14) raşad bağlaptur. Yana Hindistānda Rāca Biker Mācīt Hindū zamānıda Ucīn ve Dehārda, kim

(15) Mālva mülkidür hālā Mandūga meşhūrdur yana bir raşad qılıpturlar kim hālā

(16) Hindūlarını müsta‘mel Hindistānda ol zīcdür. Bu raşadnı bağlağanı

(47a)

(1) miñ bés yüz séksen tórt yıldur. Bu ol zīclerğa baqa nāqışraqdur.

(2) Yana Puşte-i Kuhekniñ dāmeneside ğarb sarı bāġī salıptur. Bāġ-ı Méydānga 15

(3) mevsūm. Bu bāġniñ ortasında bir ‘ālī ‘imāret qılıptur, Çil Sütün dérler

(4) du-āşiyāne, sütünları tamām taşdın. Bu ‘imāretniñ tórt burcida tórt manār dék

(5) burclar qoparıpturlar kim yoqqarıġı çıkar yollar bu tórt burcdındur

(6) Özge tamām yerlerde taşdın sütünlardur, ba‘zını mārpiç hiyāre qılıpturlar.

(7) Yoqqarıġı āşiyānınıñ tórt tarafi eyvāndur, sütünları taşdın. Orta- 20

(8) sı çārdere öydür. Bu ‘imāret kürsīsini tamām taşdın ferş qılıp-

(9) turlar.

(10) Bu ‘imārettin Puşte-i Kuhek sarı dāmenede yana bir bāġçe salıptur. Anda bir

(11) uluq eyvān ‘imāret qılıptur. Eyvānnıñ içide bir uluq taş taht

(12) qoyuptur, ūlī taḥmīnen on tórt on bés qarı bolġay, [‘ar]zı yéti-sekiz

(13) qarı, ‘umqı bir qarı. Mundaq uluq taşnı ḥaylī yıraq yoldın kéltürüptürler

- (14) Ortasında derz boluptur: dérlér kim uşbu yérde kéltürgendin soñ bu 5
- (15) derz bolğandur. Uşbu bāğçede yana bir çārdere
- (47b)
- (1) salıptur, izāresi tamām
- (2) çīnī. Çīnīhāne dérlér. Hīāydın kişi yiberip kéltürüptür.
- (3) Semerqandnıñ qal‘asınıñ içide yana bir qadīmī ‘imārettür, Mescidi Laqlaqa
- (4) dérlér. Ol künbednıñ ortasında yérge tépseler, tamām künbeddin “laqlaq” ün kélür
- (5) Ğarīb emrīdür. Hīç kim munıñ sırrını bilmes. 10
- (6) Sulān Aħmed Mīrzānıñ zamānıda hem bég [ve]bégāt qalın bāğ u
- (7) bāğçe saldılar. Ol cümledin Dervīş Muħammed Tarħannıñ çārbāğıça şafālıq
- (8) ve hevālıq ve medd-i nazarlıq çārbāğ kem bolğay. Bāğ-ı Méydāndın qoyıraç, bülendīnıñ
- (9) üstide Qulbe Öleñige müşrif bir çārbāğ salıptur. Tamām bu öleñ ayağ astıda
- (10) dur. Çārbāğda hem mertebe mertebe yérlerni siyāq bile tüzetip yaħşı 15
- narvenler ve
- (11) serv [ve] safedār[lar] tikiptürler. Ğaylī serāmed menzilidür, ‘aybı budur kim
- (12) uluq suyu yoqtur.
- (13) Semerqand şehri ‘aceb ārāste şehridür. Bu şehrde bir ħuşūşiyyeti bar kim özge
- (14) kem şehrde andaç bolğay. Her ħirfagarnıñ bir başqa bāzārı bar, birbirlerige
- (15) maħlūlī émeştür. İavr resmīdür. Ğüb nānvālıqları ve āşpezlıqları bardur.
- (16) ‘Ālemde yaħşı kāğaz Semerqanddın çıkar. Cüvāz-ı kāğaz suyu tamām Kān-ı Gildin
- (17) kéledür. Kān-ı Gil Siyāh Āb yaqasıdadur kim

(48a)

(1) bu qara sunı Āb-1 Raḥmet hem

(2) dérlér. Semerqandnıñ yana bir metā‘ı qırmızı muḥmeldür kim eṛāf u 5

(3) cevānibqa élderler.

(4) Girdā-girdide yaḥşı öleñleri bar. Bir meşhūr öleñ Kān-1 Gil Öleñidür

(5) Semerqand şehridin şarq tarafıdır. Bir néme şimālğa māyıl bir şer‘ī bolğay. Qara Su,

(6) kim Āb-1 Raḥmet hem dérlér, Kān-1 Gilniñ ortasıdın aqar yéti-sekiz tégirmen

(7) suyı bolğay. Bu sunıñ eṛāfı tamām ābgirdür. Ba‘zı dérlér kim bu öleñ- 10

(8) niñ aşı-1 atı Kān-1 Ābgır ékendür, velī tāriḥlerde tamām Kān-1 Gil bitirler. Ḥaylī

(9) yaḥşı öleñni [der Semerqand sulḥanı hemīşe bu öleñ] qoruk qılurlar

(10) Her yıl bu öleñge çıqıp bir ay iki ay oltururlar.

(11) bu öleñdin yoqqarıraq şarq cenūb sarı yana bir öleñ vāqi‘ boluptur

(12) Ḥān yurtığa mevsūm. Semerqandnıñ şarqıdır Semerqandın bir yığaç bolğay. Bu 15
qara

(13) su anıñ arası bile ötüp Kān-1 Gil barur. Ḥān yurtıda bu kara su andaç toqay

(14) évrülüp kéliptür kim içide bir ordu tüşkünçe yér bolğay. Çıqar yér ḥaylī

(15) tar vāqi‘ boluptur. Bu yérniñ terfesini közlep Semerqand muḥāsarasığa néçe

(16) maḥall munda olturulup édi.

(17) Yana bir öleñ

(48b)

(1) Būdene Qoruğıdır. Dilgüşā Bāğı bile Semerqand arasında 20

(2) vāqi‘ boluptur.

(3) Yana Kōl Moğāk Öleñidür. Semerqandın iki şer‘īğa yavuşqay ğarb sarı-

- (4) dur, bir néme şimālğa māyil. Bu hem lavr öleğidür. Bir yanında bir uluq köl
- (5) vāqi‘ boluptur. Bu cihettin Köl Moğāk Öleği dérler. Semerqand muhāşarasıda mén
- (6) Hān Yurtıda olturganda bu öleğde Sulān ‘Alī Mīrzā olturup édi.
- (7) Yana bir Qulbe Öleğidür. Bu muhtaşarrağ öleğdür. Şimāli Qulbe kénti ve
- (8) Kuhek Deryāsı, cenūbı Bāğ-ı Méydān ve Dervīş Muḥammed Tarḥannıñ çārbāği, şarqı
- (9) Puşte-i Kuhek. 5
- (10) Yaḥşı vilāyātı ve tümenātı bar. Uluq vilāyeti kim Semerqand qarīnesidür, Buḥārā-
- (11) dur. Semerqandnıñ ġarbı tarafı yéğirme bés yığaç yoldur. Buḥārānıñ hem néçe
- (12) tümenātı bar. lavr şehri vāqi‘ boluptur. Mīvesi köp bolur ve hūb
- (13) bolur. Qavunı bisyār yaḥşı bolur. Māverāü’ n-nehrde Buḥārā qavunıça köp ve hūb
- (14) qavun bolmas. Egerçi Fergāna vilāyetidin Aḥsīnıñ bir nev‘ qavunı kim
- Mīrtīmūrī 10
- (15) dérler munıñ qavunıdın çüçükrek ve nāzükraq bolur, velī Buḥārāda her cins
- (16) qavundın köp bolur, [ve] yaḥşı bolur. Yana ālū-yı Buḥārī meşhūrdur. Buḥārā
- (17) ālūsı dék ālū hıç yérde bolmas. Tērisini soyup qurutup teberrüklükler bile vilāyet-
- (49a)
- (1) tin vilāyetqa élderler. Telyīn üçün bisyār yaḥşı tedāvīdür.
- (2) Pervārī tavuğı ve qazı bisyār bolur. Māverāü’ n-nehrde Buḥārā çağırlandıñ
- tündraq 15
- (3) çağır bolmas. Mén Semerqandta evvel içkende Buḥārā çağırlandıñ içer édim
- (4) Yana Keş vilāyetidür. Semerqandnıñ cenūbidur. Toquz yığaç yoldur. Semerqand
- (5) bile Keş arasında bir tağ tüşüptür, İtmek Dabanı dérler. Señtırāşlıq qılur taşlarıñı
- (6) tamām bu tağdın élderler. Bahārlar şahrāsı ve şehri ve bāmı u tāmı hūb

- (7) sebz bolur üçün Şehr-i Sebz hem dérlér. Timür Bégniñ zād u būdı Keşdin 20
- (8) üçün şehr ü pāyitaht qılurıǵa köp sa'y u ihtimāmlar qıldı. 'Ālī 'imāret-
- (9) ler Keşde binā qıldı. Özige dīvān olturur üçün bir uluq Pīštāq ve yana
- (10) oñ yanında ve sol yanında nevāhī bégleri bile dīvān bégleri olturup dīvān
- (11) sorar üçün iki kiçikrek Pīštāq qılıptur. Yana sorun éli olturur
- (12) üçün bu dīvān-ḥāneniñ her zil'ide kiçik kiçik lāqçeler qılıptur.
- (13) Munça 'ālī lāq 'ālemde kem nişān bérürler. Dérlér kim Kisrā lāqıdın bu beyik-
- (14) rektür. Yana Keşte medrese ü maqbere qılıptur. Cihāngīr Mīrzā ve yana ba'zı
- (15) evlādınıñ maqābir[i]
- (49b)**
- (1) andadur. Çün Keşniñ qābiliyyeti şehr bolmaqqa
- (2) Semerqandça émes édi, āḥir pāyitaht üçün Timur Béğ Semerqandnı oq iḥtiyār 5
- (3) qıldı.
- (4) Yana Qarşı vilāyetidür kim Neseḥ ve Naḥşeb hem dérlér. Qarşı Moǵolça attur
- (5) Gūr-ḥāne Moǵolī til bile qarşı dérlér, ġālibā bu at Çiñgiz Ḥān
- (6) tasalluıdın soñ bolǵandur. Kemābraq yérdür. Bahārı ḥūb bolur. Ekini ve
- (7) qavunı yaḥşı bolur. Semerqanddın cenūb sarıdur, bir néme ġarbqa māyil. On 10
- (8) sekiz yıǵaç yoldur. Baǵrıqara yosunluq quşqına bolur kim qılquyruq dérlér.
- (9) Qarşı vilāyetide bī-ḥadd u bī-nihāyet bolur üçün ol nevāḥīde "murğek-ı qarşı" dérlér.
- (10) Yana Ḥazān vilāyetidür.
- (11) Yana Kermīne vilāyetidür, Semerqand bile Buḥārā arasıdadur.
- (12) Yana Qara Kōl vilāyetidür, barçadın pāyān-ı ābraqdur, Buḥārādın yéti yıǵaç 15
- (13) ġarb şimālidür

(14) Yağşı tümenātı bar. Ol cümledin Soğd tümeni ve Soğdğa peyvest tümenlerdür.

(15) Başı Yār Yaylaq, ayağı Buḥārā, bir yığaç yol yoqtur kim ként ve ma‘müre bolmağay.

(16) Andaq meşhürdur kim Timur Bég dégendür kim “Méniñ bir bāğım bar kim tūlı

(17) otuz yığaçdur.” Bu tümenātnı dégendür.

20

(18) Yana Şāvdār tümenidür. Şehr ü maḥallātqa peyvesttür. Ḥaylī yağşı tümendür.

(19) Bir tarafı Semerqand bile Şehr-i Sebz arasıdağı tağ

(50a)

(1) vāqi‘ boluptur. Kéntleri eks er

(2) bu tağniñ dāmeneside tüşüptür. Yana bir tarafı Kuhek Deryāsıdır, hoş hevā u

(3) pürşafā, suyu firāvān, ni‘meti erzān, ḥaylī yağşı tümen tüşüptür. Mısr u Şām

(4) körgen revendeler munça çağlıq yér nişān bérmeydürler. Egerçi yana tümenleri hem

(5) bar, bu mezkūr bolğanlarça émes. Uş munça bile iktifā qılıldı.

(6) Timur Bég Semerqandniñ hükümetini Cihāngīr Mīrzāğa bérıp édi. Cihāngīr

(7) Mīrzāniñ fevtidin soñ uluq oğlı Muḥammed Sulān ı Cihāngīrğa bérđi. Şāhruḥ

(8) Mīrzā cemī‘ Māverāü’-n-nehr vilāyātını uluq oğlı Uluğ Bég Mīrzāğa bérıp édi.

Uluğ

5

(9) Bég Mīrzādın oğlı ‘Abdül Laḥīf Mīrzā aldı. Bu bés künlük öter dünyā üçün

(10) andaq dāniş-mend ve qārı atasını şehīd qıldı. Uluğ Bég Mīrzāniñ fevtiniñ

(11) tāriḥi tavri vāqi‘ boluptur

(12) Naşmı: Uluğ Bég baḥr-i ‘ulūm u ḥırad ki dünyā u dīnrā azū būd puşt

(13) zi ‘Abbās şehd-i şehādet çeş id şud aş ḥarf-i tāriḥ ‘Abbās kuşt

10

(14) Egerçi özi hem bés-altı bess saḷānat qılmadı, bu beyt meşhürdur kim

(15) (beyt): Pidarkuş pādişahīrā neşāyed, eger şayed bacuz şiş mah napāyed

(16) Anıñ tārīḥ[i] hem |avrī vāqi‘ boluptur: ‘Abdul Laḥīf Ḥüsrev-i Cemşīdfar ki būd

(50b)

(1) der silk-i bendegāneş Ferīdūn u Zerdehuşt. 15

(2) Bābā Ḥüseyn kuşt şeb-i cum‘a aşba tīr

(3) tārīḥaş īn nivīs ki Bābā Ḥüseyn kuşt.

(4) ‘Abdül Laḥīf Mīrzādın soñra Şāhruḥ Mīrzānıñ nebīresi İbrāhīm Sulān

(5) Mīrzānıñ oğlı ‘Abdullāh Mīrzā, kim Uluğ Bég Mīrzānıñ küyevi édi, taḥtqa

(6) olturdı. Bir yarım yıl, iki yılga yavuşqa pādşāhlıq qıldı. Andın soñra 20

(7) Sulān Ebū Sa‘īd Mīrzā aldı. Öz ḥayātıda uluq oğlı Sulān Aḥmed Mīrzāğa bérıp

(8) édi. Sulān Ebū Sa‘īd Mīrzādın soñ Sulān Aḥmed Mīrzā pādşāhlıq qıldı

(9) Sulān Aḥmed Mīrzānıñ fevtidin soñ Sulān Maḥmūd Mīrzā Semerqand taḥtığa

(10) olturdı. Sulān Maḥmūd Mīrzādın soñ Baysunğur Mīrzānı pādşāh qıldılar.

(11) Tarḥannıñ ğavğāsıda Baysunğur Mīrzānı tutup inisi Sulān ‘Alī Mīrzā-

(12) nı bir-iki kün olturguzdılar. Yana Baysunğur Mīrzā oq aldı, neçük kim bu tārīḥ-

(13) de mezkūr boldı. Baysunğur Mīrzādın mén aldım. Mundın soñğı vaqāyi‘de özge

(14) keyfiyyetler ma‘lūm bolğusıdur. 5

(15) Semerqand taḥtığa olturğaç Semerqand béglerini burunğı dék oq ri‘āyet ü ‘ināyet

(16) qıldım. Bizniñ bile bolğan béglerini hem ferāḥver-i ḥālleriğa

(51a)

(1) yaraşa terbiyet ü

(2) şefaqt qıldım. Sulān Aḥmed Tenbelniñ bāresiğa ri‘āyet köprek vāqi‘ boldı

(3) İçki bégler çergeside édi, uluq bégler çergeside ri‘āyet qıldım.

(4) Semerqandnı kim yéti ay muḥāşara qılıp teşvīşler bile alduk, evvel kélgende 10

- (5) çérig élige olça molça dék néme tüşüp édi. Bir Semerqandın özge
- (6) cemī' vilāyāt maña kirip édi yā Sulān 'Alī Mīrzāğa Bu kirgen vilāyetler-
- (7) ni çapıp bolmas édi. Munça tālān ve tārāc tartqan vilāyetlerdin néme almaq
- (8) hod néçük müyesser bolğay? Çérig éliniñ olçası tükendi. Semerqandnı alğanda
- (9) Semerqand andaq ħarāb édi kim meded u tuħm u taqāvvīğa iħtiyāc bar édi çi 15
- (10) cāy-i ol kim kişi andın néme ala alğay?
- (11) Bu cihetlerdin çérig éli köp tenqışlıq tarttılar. Biz hem élge néme
- (12) yétküre almaduk. Öylerini hem sağındılar, birer ikirer qaçmaqqa yüz qoydılar.
- (13) Evvel kişi kim qaçtı Hān Qulı Beyan Qulı édi, yana İbrāhīm Bégçik édi. Moğollar
- (14) tamām qaçtılar. Sonra Sulān Aħmed Tenbel hem qaçtı. 20
- (15) Bu fitneniñ teskīni üçün H̄āce Qādīni yiberdük kim Uzun Hāsan
- (51b)**
- (1) ħ̄āceğa özini ħaylī muħliş ü mu'teqid tutar édi. Uzun Hāsanıñ
- (2) ittifāqı bile qaçqanlarınıñ ba'zısığa sezā bergeyler, ba'zısını biziñ qaşımızğa
- (3) yibergeyler. Bu fitnelerni engīz qılğuçı mundın qaçıp barğanlarını yamanlıqqa
- (4) tīz qılğuçı ħod Uzun Hāsan ħarām-nemek ékendür. Barçası Sulān Aħmed Tenbel
- (5) barğan bile zāhir ü āşkārā yamanlıq maqāmıda boldılar.
- (6) Semerqandnı almaq dā'iyesi bile néçe yıl kim bicidd çérig tartar éduk. Sulān
- (7) Maħmūd Hāndın egerçi mu'taddun-bihi meded ve kömek bolmas édi, velī
Semerqand fetħi-
- (8) din soñ Andicānnı ħama' qılurlar édi. Bu furşatta kim ekser çérig éli ve 5
- (9) Moğollar tamām qaçıp Andicān Aħsīğa bardılar, Uzun Hāsan ve Tenbel ol vilāyet
- (10) lerni Cihāngīr Mīrzāğa ħama' qıldılar. Néçe cihetdin mümkin émes édi kim
- (11) alarğa bérilgey

- (12) Biri ol kim egerçi hāngā bu vilāyetlerni va‘de qılmaydur édi, velī
 (13) hān tilep édi. Hān tilep turup Cihāngīr Mīrzāğa bérilse hān bile tamām yekrū 10
 (14) bolmaq kérek édi. Yana bir bu kim mundaq maħalda kim él qaçıp olvilāyetqa
 (15) bardı, taħakküm |arīqi bile |ama‘ qıladur. Eger burunraq

(52a)

- (1) bu söz arada
 (2) bolsa édi, fi-l-cümle vechi bar érdi. Alarnıñ taħakkümini kim tartar?
 (3) Bolğan Moğol ve Andicān çérigi ve ba‘zı béglerdin içkilerdin hem
 (4) Andicānga barıp édiler, méniñ bile Semerqandta bég ü beyik yahşı u yaman 15
 (5) miñge yavuuça kişi qalıp édi. Alarnıñ istid‘āsı dék çün müyesser
 (6) bolmadı, qaçıp bargan tevehhümluq éllerni tamām tilep özlerige qoştılar
 (7) Tevehhümluq éller hod mundaq vāqi‘anı öz qorquñıdın Téñridin tiler édiler
 (8) Ahsīdin Andicān üstige çérig tartıp yamanlıq ve yağılıqnı şarīh ü aşkārā
 (9) qıldılar. 20

- (10) Tolun H̄āce atlıq Barınnıñ merdāne ü serāmed u qazaq yigitleridin
 (11) édi. Atam ‘Ömer Şeyh Mīrzā ri‘āyet qılıp édi ve henüz ri‘āyet qılmaqta édi. Mén
 (12) hod terbiyet qılıp bég qılıp édim. ‘Aceb merdāne ve qazaq yigit édi. Ri‘āyet
 (13) erzendesı édi. Moğollar içide ri‘āyet qılğan i‘timādlıq kişimiz Tolun H̄āce
 (14) üçün Semerqandın Moğol ulusı qaça kirışkende Tolun H̄ācenı yiberilip
 (15) édi kim élge naşīhat qılıp tevehhümni h̄āırlarının çıqargay tā él qorquñ-
 (16) tın ser be-bād bérmegeyler. Élni

(52b)

- (1) hod bu müftinler bile harāmnemekler andaq qılıp édiler kim 5
 (2) va‘de ü va‘ıd ve naşīhat u tehdīd hiç fāyide qılmas édi. Tolun H̄ācenıñ

- (3) köçi İki Su Arasında édi kim bu İki Su arasını Ribālak Orçını dérler.
- (4) Uzun Hasan bile Sulān Aḥmed Tenbel bir pāre ılgar Tolun H̄ācenin üstige
- (5) yiberdiler. Barıp ġāfillıqta alıp kéltürüp öltürdiler. Uzun Hasan ve Tenbel
- (6) Cihāngīrni alıp kélip Andicānnı muḥāşara qıldılar. 10
- (7) Çerig atlanurda Andicānda ‘Alī Dost Tağayini ve Aḥsīde Uzun Hasan-
- (8) nı qoyulup édi. Soñra H̄āce Qādī hem kélip édi. Semerqandın bargan
- (9) çerig élidin hem ḥaylī yigitler bar édi. H̄āce Qādī evvel qal‘adārılıqta
- (10) méniñ devlet ḥāhlıgım üçün on sekiz miñ qoynı qurgandağı yigit-
- (11) lerge ve biziñ bile bolğan yigitlerniñ köçlerige üleşti. 15
- (12) Muḥāşara müddetide méniñ vālidelerimdin ve H̄āce Qādīdin muttaşıl bu mazmūn
- (13) bile ḥaḥlar kélür édi kim “Bizlerni mundaq muḥāşara qılıpturlar. Eger
- (14) kélip feryādımızğa yétmesengiz, iş uşal bolğusıdur. Semerqand Andicān quvveti
- bile
- (15) alılıp édi.

(53a)

- (1) Eger Andicān éligte bolsa yana Téñri rāst kéltürse,
- (2) Semerqandnı éliglese bolur.” Müte‘āqıb bu mazmūn bile ḥaḥlar kélidi 20
- (3) Ol furşatta bir mertebe bī-ḥuzūr bolup yahşısı bolup édim. Neqāhet eyyamını
- (4) ebdān ri‘āyet qıla almadım, üzöldüm. Bu nevbet asru yaman bī-ḥuzūr boldum, andaq kim
- (5) tört kün geçe tilim tutuldı. Ağzımğa paḥta bile su tamızurlar érdi. Méniñ bile
- (6) qalğan bég ü bégāt u yigit yeleñ méniñ tirilmekimdin me’yūs bolup her
- (7) kim öz fikride boldılar. Uş mundaq maḥalda Uzun Ḥasannıñ nökerini, kim
- (8) élçilikke kélip perīşān sözler kéltürüp édi, bégler rāyda ġalaı qılıp
- (9) körsetip ruḥşat bértiler

- (10) Tört b ş k ndin soĝ ol h ldin bir n me yahşıraĝ boldum, veli 5
- (11) tilimde kel let qaldı. N ce k ndin soĝ  z h limĝa k ldim.   n analarımđın,
- (12) kim anam ve anamniĝ anası  sen Devlet B gim bolĝay, yana  st d   p rimđin, kim
- (13) H  ce Mevl n  Q d i bolĝay, bu nev‘ [h a ]lar k lip mundaĝ ihtim mlar bile
- (14) tilegeyler, n  k n l bile kişi turgay?
- (15) Receb ayı şenbe k ni Andic n ‘az meti bile Semerqandđın  ıqtuk. Bu nevbet 10
- (53b)**
- (1) Semerqand şehride y z k n p dř hliĝ qıldım. Yana şenbe  di kim H ocendĝa
- (2) y ttim. Uşol k ni Andic ndın bir kişi bu h aberni k lt rdi kim y ti k n
- (3) mundın burun uşol şenbe kim biz Semerqandđın  ıqıptur biz, uşol şenbe ‘Al 
- (4) Dost Taĝayi Andic n qal‘asını muh liflerĝa b ript r. Tafşili budur kim
- (5) Uzun H asannıĝ n kerini, kim m niĝ b -h z rluĝumda maņa k rsetip 15
- (6) ic zet b rdiler, muh lifler Andic n qurĝanını qapaĝanda barıp d pt r kim
- (7) p dř hnıĝ tili tutulup  di, aĝzıĝa pahta bile su tamızadurlar  di. [u]şbu
- (8) ta‘r f qılĝan yosunluĝ barıp ‘Al  Dostnıĝ qaşıda ant i ip aytıpdur
- (9) H  k n Derv zeside ‘Al  Dost  di. Bu s zdin b -p y bolup muh liflerni
- (10) tilep ‘ahd u şar qılıp qal‘anı b rdi. Z h redin [u]ruşur kişidin 20
- (11) qurĝanda h c kemlik yoĝ  di. G yataş ol m n fiĝ nemekhar m merdekniĝ
- (12) n -merdliĝi  di. Bu mezk r bolĝan s zlerni  zige bah ne r st qıldı
- (13) Andic nnı alĝandın soĝ m niĝ H ocend k lgenimni  şitip H  ce Mevl n 
- (14) Q d ni erk derv zeside b ‘izzet ne asıp şeh d qıldılar. H  ce
- (54a)**
- (1) Mevl n  Q d niĝ atı ‘Abdull hdur. Bu at bile meşh r bolup  di. Ata şarafıdın 25

- (2) nesebi Şeyh Burhāneddīn Qılıçqa müntehī bolur. Ana [arafıdın Sulān Élig Māzīğa
- (3) yéter. Fergāna vilāyetide bu [abaqa muqtedā ve şeyhü'l-islām ve qādī bola kélgendürler.
- (4) H̄āce Qādī H̄azret-i H̄āce ‘Ubeydullāhniñ mürīdi édi. Alardın terbiyet tapıp
- (5) édi. H̄āce Qādīniñ velīlīğida meniñ hīç şekkim yoqtur. Qaysı iş velayet-
- (6) qa mundın yahşıraç delīldür kim alarğa qaşd qılğanlardın az fursatta āşār 5
- (7) u ‘alāmet qalmadı
- (8) H̄āce Qādī ‘aceb kişi édi. Qor[q]maq anda aşlen yoq érdi. Ança dilir
- (9) kişi körülgen émes. Bu şıfat hem velāyet delīlidür. Sāyir-i él her néçe bahādır
- (10) bolsa andaq dağdağası ve tevehhümi bolur. H̄ācede aşlen dağdağa u tevehhüm yoq édi.
- (11) H̄ācenin vāqi‘asıdın soñ h̄āceğa mensüb éller mişl-i nöker ü çāker ve 10
- (12) aymaq u aḥşāmni tamām tutturup talattılar [meniñ uluq anamnı ve özanamnı
- (13) bazı menin bile bolğanlar kücler bile H̄ocendqa menin qaşımğa
- (14) yiberdiler]
- (15) Andicānga bola Semerqandnı éligdin bérduk. Andicān hem éligdin çıqmış
- (16) Biz ġāfil az ĩncā rānde ü az āncā mānde dégen dék boldı. Bisyār şāqq u düşvār kélđi 15
- (17) né üçün kim tā pādşāh bolup édim bu nev‘ nökerdin ve vilāyet-
- (54b)**
- (1) tin
- (2) ayrılmaydur édim. Tā özümni bilip édim bu yosunluq renc ü meşaqqatnı
- (3) bilmeydür édim.
- (4) H̄ocendqa kélgeç ba‘zı münāfiq-şīve éller H̄alīfeni meniñ eşikimde köre

- (5) almadılar. Muḥammed Ḥüseyn Mīrzānı ve ba‘zılarını berīn qıldılar ḥalıfeğa Taşkend 20
- (6) sarı ruḥşat bérildi. Qāsım Bégni Taşkendke ḥān qaşığa yiberip Andicān
- (7) üstige yürümekni istid‘ā qılıldı. Ḥān hem çerig tartıp Āhengerān cölgesi
- (8) bile kélip Kendirlik Dabanınıñ tüpige tüşkende mén Ḥocenddin barıp ḥān dedem-
- (9) ni kördüm. Kendirlik Dabanını aşıp Aḥsī tarafığa tüşüldi.
- (10) Ol tarafdın muḥālifler hem bolğan çeriglerini yığıp Aḥsī kældiler. Bu
- (11) fursatta Bāb Qurğanını méni dép berkittiler. Ḥānnıñ bir néme ḥiyel
- (12) yürüşidin muḥālifler Bāb Qurğanını zorlap aldılar. Ḥānnıñ egerçi özge
- (13) aḥlāq u evvārı ḥüb érdi, velī sipāhılıq bile serdārılıqdın bisyār bī-behre 5
- (14) édi. İş bu yerge yétkende kim eger yana bir köç yürülse édi köpreki bu édi
- (15) kim uruşsız oq vilāyet müyesser bolgay édi. Uş mundaq maḥalda muḥālifler-
- (16) niñ firīb-āmīz sözlerini qulaqqa alıp ıslāḥ ḥikāyetini arağa salıp
- (55a)
- (1) Ḥ‘āce Ebū’l Mekārim bile Tenbel ağası Bég Tilbeni, kim ol maḥalda
- (2) ḥānnıñ éşik ağası édi, élçilikke yiberdiler. Ol cem‘ özleriniñ 10
- (3) ḥalāşlığı üçün bir néçe çın ve yalğan sözler aytıp ḥānğa yā aradağılar-
- (4) ğa pāre ve rişve qabūl qıldılar. Ḥān uş munça bile mūrāca‘at qıldı.
- (5) Bégler ve içkiler ve yigitler kim méniñ bile qalıp édiler ekşeriniñ
- (6) köçleri Andicānda édi. Çün Andicān almaqtın me’yūs boldılar, bég ü bégāt-
- (7) dın ve yigit yelenđin yéti sekiz yüz kişi méndin tamām ayrıldılar. Ayrılgan- 15
- (8) lardın béglerdin ‘Alī Dervīş Bég, ‘Alī Mezīd Qoçın, Muḥammed Bāqır Bég, Şeyḥ
- (9) ‘Abdullāh Éşik Ağa, Mīrim Lāğarī. Méniñ bile qalğanlar ğurbet bile miḥnetni
- (10) ihtiyār qılğanlar yaḥşı yaman taḥmīnen iki yüzdin köprek, üç yüzdin

(11) azraq bolğay édi. Béglerdin Qāsım Qoçın Bég, Veys Lāğarī Bég, İbrāhīm Saru

(12) Mınglıg Bég, Şırım Tağayi, Sīdī Qara Bég. İçkilerdin Mīrşāh Qoçın, Seyyid 20

(13) Qāsım Éşik-Ağa Celāyir, Qāsım ‘Aceb, Muḥammed Dost-ı ‘Alī Dost Tağayi, Muḥammed ‘Alī

(14) Mübeşşir, Hūdāberdi Tuğçı Moğol, Yārek Tağayi, Sulān Qulı-ı Bābā Qulı, Pīr Veys

(15) Şeyh Veys

(55b)

(1) Yār ‘Alī Bilāl, Qāsım Mīrāhur, Haydar Rikābdār.

(2) Maña bisyār düşvār kélđi. Bī-ihtiyār galebe yıgladı. Andın Hocendqakéldim.

(3) Méniñ anamnı ve uluq anamnı [ve] ba‘zı méniñ bile qalğanlarını köç

(4)leri bile Hocendqa méniñ qaşımğa yiberdiler.

(5) Ol Ramazānı Hocendqa ötkerildi. Sulān Maḥmūd Hānga kişi yiberip

(6) kömek tilep Semerqand üstige atlanıldı. Oğlı Sulān Muḥammed Hānıkeni ve Aḥmed

(7) Bégni tört beş miñ çerig bile Semerqand üstige ta‘yın qılıp hān hem at- 5

(8) lanıp Ura Tépe geçe kéldiler. Anda hānı körüp Semerqand üstige Yār Yaylaq

(9) bile müteveccih boldum. Sulān Muḥammed Sulān ve Aḥmed Bég özge yol bile ilgerirek Yār

(10) Yaylaq kéliptür. Mén Bürke Yaylaqı bile Seņzārga, kim Yār Yaylaqını dārüge-

(11) nişini ol qurgandur, kéldim. Sulān Muḥammed Sulān ve Aḥmed Bég Şeybānī Hānıñ

(12) kélip Şīrāz ve ol nevāhını çapqan haberini tapıp yanıpturlar. Zārūr boldı. Mén 10

(13) hem yanıp Hocendğa kéldim.

(14) Çün salıanat dağdağası ve mülk-girlik dā‘iyesi bar, bir qatla

(15) iki qatla iş yürümegen bile baqıp oturup bolmas. Andicānga yürüşmek hayāli bile

(16) kömek tiley Taşkendke hān qaşığa

(56a)

(1) bardım. Şāh Bégimni ve uruq qayaş-

(2) nı hem yéti sekiz yıl bar édi körmeydür édim. Bu bahāne bile alarnı hem 15

(3) körüldi.

(4) Néçe kündin soñ Seyyid Muḥammed Mīrzā Duğlatnı ve Eyyüb Bégçik ve Cān

(5) Ḥasan Barınnı yéti sekiz yüzçe çérig bile kömek ta'yīn qıldılar. Bu kömekni

(6) alıp kélip Ḥocendte tevaqquf qılmay öte çıqıp ılğap Kend-i Bādem[ni] sol

(7) qolda qoyup kélip kéçe bile şatu qoyup Nesūḥ Qurganını kim 20

(8) Ḥocendtin on yıgaç yoldur, Kend-i Bādemdin üç yıgaç oğurlap alduk. Qavun

(9) bışığı édi. Nesūḥda bir nev' qavun bolur kim İsmā'ıl Şeyhī dérler. Térişi

(10) sarıg kīmoḥtluq āsūde qavun bolur. Tuḥmı almaça, gūştı tórt élig, 'aceb

(11) lezīz qavundur. Ança qavun ol nevāhīde bolmas.

(12) Tañlasığa Moğol Bégleri 'arzğa yétkürdiler kim "Kişimiz az. Bu bir

(13) qurgannı alğan bile né iş açılğay?" Fi'l vāqi' andağ édi. Anda turarnıñ yā 5

(14) qurgannı berkitürniñ maşlahatını tapmay yanıp yana Ḥocendğa keldük

(15) Uşbu yıl Ḥüsrev Şāh Baysungur Mīrzā bile çérig tartıp Çağāniyān kélip mekr ü

(16) firīb bile Sulān Mes'ūd Mīrzā[ğa] élçi yiberdi kim

(56b)

(1) Kéliñ,

(2) Semerqand üstige yürüliñ. Semerqand müyesser bolsa bir mīrzā Semerqandta
olturğay yana 10

(3) bir mīrzā Ḥişārda." Sulān Mes'ūd Mīrzāniñ Bég ve içkisi ve yigit yeleni

- (4) āzürde bolup édiler bu cihettin kim Şeyh ‘Abdullāh Barlas Baysungur Mīrzā qaşıdın
- (5) Sulān Mes‘ūd Mīrzā qaşığa kim bardı, çün mīrzāğa qayn ata édi, asru uluğ
- (6) ri‘āyet taptı.
- (7) Bāvücüd kim Hişār vilāyeti muħaqqar u muħtaşar vilāyetdür, alūfesini miñ 15
- (8) tümen fülüs qılıp Ĥutlān vilāyetini der-best bérdi. Ĥutlān vilāyetide Sulān Mes‘ūd
- (9) Mīrzāniñ haylī Bégleriniñ ve içkiler[i]niñ teni bar érdi. Barçanı
- (10) mutaşarrıf boldı. Özi ve oğlanları küllī ü cüz’-i eşik ihtiyārını aldılar.
- (11) Āzürde bolğanlar qaçıp qaçıp Baysungur Mīrzāğa kéle başladılar.
- (12) Firīb-āmīz sözler bile Sulān Mes‘ūd Mīrzāni ġāfil qılıp Çagāniyāndın 20
- (13) ilğap naqāre vaqtıda Hişār qurğasını qapay aldılar. Sulān Mes‘ūd Mīrzā qurğandın
- (14) taşqarı maħallatta atası salğan Devletserā atlıq ‘imārette érdi. Qurğanga
- (15) kire almay qaçıp Şeyh ‘Abdullāh Barlas bile Ĥutlān sarı tarttı. Arada Şeyh
- (16) ‘Abdullāh Barlasdın ayrılıp Uyaç Güzarı bile ötüp Sulān Ĥüseyn Mīrzāğa
- (17) bardı.
- (57a)**
- (1) Hişār vilāyeti müyesser bolğaç Baysungur Mīrzāni Hişārda olturguzup
- (2) Ĥutlānnı Velīğa bérdi. Néçe kündin soñ Belhni qapamaq dā‘iyesi 5
- (3) bile atlandı. Özidin ilgerirek Nazar Bahādır atlıq uluq nökerini üç tört miñ
- (4) kişi bile Belh nevhāsiğa yiberip üç tört kündin soñ Baysungur Mīrzāni
- (5) alıp kélip Belhni muħaşara qıldı. Belhte İbrāhīm Ĥüseyn Mīrzā édi. Yana Sulān
- (6) Ĥüseyn Mīrzāniñ bégleridin hem haylī bar érdi. İnisi Velīğa qalın çerig
- (7) qoşup Şaburgānnı qapamaqqa ve ol nevhāni tālān u tārāc qılmaqqa yiberdi 10

(8) Velī barıp Şaburgānnı yavuşdın hem qapay almadı. Bolğan çérigni Zerdek Çöli-

(9) dağı él ve ulusnı çapqalı yiberdi. Barıp Zerdek Çölini çapıp yüz miñ-

(10) din artuqraq qoy ve üç miñge yavuş téve alıp kældiler. Velī andın Sān u

(11) Çārik vilāyetini çapıp talap tağda ba‘zı berkilgen éllerni alıp kélip

(12) Belhte ağasığa mülhaq boldı.

15

(13) Hüsrev Şāh Belhni muhāşara qılğan fursatta bir kün mezkūr bolğan Nazar Bahādır

(14) atlıq nökerini Belhniñ arıqlarını yıqqalı yiberdi. İçkeridin Téñri bérđi.

(57b)

(1) Samançı kim Sulān Hüseyn Mīrzāniñ ri‘āyet qılğan bégi édi. Yétmiş

(2) seksen yigit bile çıqıp kélip Nazar Bahādır bile rüberü bolup yıqıtıp başını

(3) késip alıp qal‘ağa kirdi. Bisyār merdāne barıp nümāyān iş qıldı.

20

(4) Hem uşbu yıl Sulān Hüseyn Mīrzā Zūnnūn Argunniñ ve oğlu Şāh-Şucā’-

(5) niñ kim Bedī‘ūzzamān Mīrzāğa nöker bolup qız bérıp fitne ü fesād maqāmıda édiler

(6) Def‘iğa çérig tartıp kélip Büstqa tüşti. Çérigige hıç tarafdın aşlıq

(7) kélmedi. Açıqdın [ba]-tañ kéle yavuşup édiler kim Büst dārūgesi Büst-

(8) niñ qurğanını bérđi. Büstniñ zahīresiniñ mededi bile Hōrāsānga mūrāca‘at

(9) qıldı.

5

(10) Sulān Hüseyn Mīrzā dék uluq pādşāh munça esbāb u tumurāq bile néçe

(11) nevbet Qunduz u Hışār u Qandahār üstige çérigler tartıp ala almadı. Yangan

(12) üçün oğlanları ve yigitleri munça dilīr bolup yağılıqlar ve fitneler qıldı-

(13) lar

(14) Yazığa Sulān Hüseyn Mīrzā oğlu Muḥammed Hüseyn Mīrzāniñ def‘-i zararığa

(15) kim Astarābādqa musallaḥ bolup yamanlıq maqāmıda édi, Muḥammed Velī Bég başlıq Bégler-

(16) ni qalın çérig bile ılgar yiberip özi Nişīn Öleñide olturup édi kim

(17) Bedī‘üzzamān Mīrzā ve Zünnünniñ oğlı Şāh Bég

(58a)

(1) ğāfillıqta çérig 10

(2) tartıp mīrzāniñ üstige kældiler. İttifāqāt-ı ḥasenedin Sulḫān Mes‘ūd Mīrzā, kim

(3) Ḥiṣārni aldurup Sulḫān Ḥüseyn Mīrzāğa kéledür édi, uşbu kün yétişti.

(4) Astarābādqa bargan çérig hem kélip uşbu kün mīrzāğa mulḥaq boldı. Rūberū

(5) bolğaç oq uruşa hem almadı Bedī‘üzzamān Mīrzā bile Şāh Bég qaçtı

(6) Sulḫān Ḥüseyn Mīrzā Sulḫān Mes‘ūd Mīrzāni yaḥşı körüp küyevlükke 15

(7) yükündürüp ‘ināyet ü şefaqtat maqāmıda édi kim Ḥüsrev Şāhniñ inisi Bāqī

(8) Çağāniyānī, kim mundın burunraq kélip Sulḫān Ḥüseyn Mīrzā mülāzemetide bolur

(9) édi, engīzi bile Ḥorāsānda turmay bir bahāne bile çıqıp Sulḫān Ḥüseyn Mīrzādın bī-

(10) ruḥşat Ḥüsrev Şāhğa bardı.

(11) Ḥüsrev Şāh Ḥiṣārdın Baysunğur Mīrzāni tilep kéltürdi. Uşbu furşatta 20

(12) Uluğ Bég Mīrzāniñ oğlı Mīrānşāh Mīrzā atası bile yağıqıp Hezāreğa kirip

(13) Hezārede hem bī-i‘tidāllıqlar qılıp Hezārede tura almay ol hem Ḥüsrev Şāh

(14) qaşığığa kélip édi. Ba‘zı kūteh-endişler ḥod berīn édiler kim üçele pādşāh-

(15) zādeni öltürüp Ḥüsrev Şāh atığığa ḥuḥbe oqutqaylar. Ol şıqqını maşlaḥat

(16) körmey Sulḫān Mes‘ūd

(58b)

(1) Mīrzāni, kim kiçiklikidin beri saḥlap

- (2) ulğatıp édi, Bég atakesi édi, bu bés künlük dünyā maşlahatı cihetidin, kim
- (3) né aña vefā qıldı ve né hıçkimge vefā qılğusıdur, tutup bu kürnemek merdek
- (4) közlerige nişter salıp kūr qıldı
- (5) Bir néçe kökeldaş, imeldaş ve bayırısı Sulān Mes‘ūd Mırzānı 5
- (6) alıp Semerqandğa Sulān ‘Alī Mırzā qaşığa kéltürür hayāli bile Keşqa kéldiler.
- (7) Ol cemā‘at hem qaşd maqāmıda boldılar. Keşdin qaçıp Çārcū Güzarı bile
- (8) ötüp Sulān Hüseyn Mırzā qaşığa bardı
- (9) Her kim ki mundaq şenī‘ hareketke iqdām qılğay ve ol kişige kim bu nev‘
- (10) işke ihtimām qılğay yüz miñ la‘netdür. Dāmen-i qıyāmetqaça [her] kim 10
Hüsrev
- (11) Şāhnıñ bu ef‘ālını éşitse la‘net qılsun. Bu ef‘ālını éşitip la‘net qılmağan-
- (12) nı hem sezāvār-ı la‘net bilsün.
- (13) Bu şenī‘ hareketin soñ Baysungur Mırzānı pādşāh qılıp Hışārga ruşşat
- (14) bérdi. Mīrānşāh Mırzāğa Seyyid Kābilni kömek qoşup Bāmyān sarı yiberdi
- (15) Semerqand ve Andicānğa mükerreren yürüşüp hıç iş açılmay yana yanıp Hıocend-
- (16) ğa kéldük. Hıocend muhaqqar yéridür. Yüz iki yüz nökerlig kişiniñ evqātı
- (17) teşvīş
- (59a)**
- (1) bile öter. Dā‘iyeliq kişi néçük baqıp olturğay?
- (2) Muḥammed Hüseyn Gürgān Duğlat, kim Ura Tépede édi, Semerqandğa 15
yürüşmek
- (3) dā‘iyesi bile aña kişiler yiberip sözleşip Yār Yaylaq kéntleridin Peşāgar-
- (4) nı kim Hāzret-i H‘āceniñ mülk kéntleridindür, bu feterātta aña ta‘alluq
- (5) bolup édi, tiledük kim bu qış ‘āriyyetī bergey tā anda oturup Semerqand

- (6) vilāyetigā éligdin kélgençe évrüşgeybiz. Muḥammed Ḥüseyn Mīrzā hem rāzı
(7) boldı. Ḥocendtin atlanıp Peşāgarğamüteveccih boldum. 20
- (8) Zāmīngā yétken fursatta ısıttım. Bāvücūd-ı ısıtma Zāmīndin atlanıp ılğar
(9) qılıp tağ yolu bile ötüp Ribā-ı Ḥācenin üstige kélđim kim ġāfillıqta
(10) şatu qoyup çıqıp Ribā-ı Ḥāce Qurğanını, kim Şāvdār tümeninin dārūge-
(11) nişini oldur, alılgay. Şubḥ vaqtı yétildi. Éli haber-dār boldılar. Yana yanıp hīç yér-
(12) de tevaqquf qılmaı Peşāgarğa kélildi. Bāvücūd-ı ısıtma on üç on dört
(13) yığaç yolını şu‘ūbet u meşaqat bile qa‘ qıldım.
- (14) Néçe kündin soğ İbrāhīm Sarunı ve Veys Lāğarını ve Şirim Tağayini
(15) içki Bégler ve yigitler bile ılğar ta‘yın qılduk kim barıp Yār Yaylaq 5
(16) qurğanlarını söz bile yā zor bile éliglegeyler. Ol fursatta
- (59b)**
- (1) Yār
(2) Yaylaq Seyyid Yūsuf Bégde édi. Mén Semerqandın çıqqanda qalıp édi. Sulān
‘Alī
(3) Mīrzā hem ri‘āyet qılıp édi. Seyyid Yūsuf Bég ini oğlını Yār Yaylaq qurğan-
(4) lar[1]nıñ zabı u rabıǵa yiberip édi. Aḥmed Yūsuf, kim bu tārīḥde
(5) SiyālKut ḥükümeti andadur, ol qurğanlarda édi. Bizniñ bégler ve yigit- 10
(6) ler hem barıp tamām qış ba‘zı qurğannı şulḥ bile éliglediler, ba‘zını
(7) uruşup zor bile aldılar, ba‘zını ‘ayyārlıq ve incelik bile oğurlapmutaşarrıf
(8) boldılar. Ol vilāyetlerde Moğol ve Özbek cihetidin hīç ként yoqtur kim anıñ
(9) qurğanı bolmağay. Uşbu fursatlarda bizniñ cihetimizdin Seyyid Yūsuf Bég ve
(10) ini-oğlıdın bedğümān bolup Ḥorāsāngā ruşsat bérđiler. 15
(11) Bu qış bu nev‘ telāş ve tartış bile ötti. Yaz bola şulḥ üçün Ḥāce Yaḥyā-

(12) nı yiberdiler. Özleri hem çérig engīzi bile Şīrāz ve Kābud nevāhīsığakéldiler.

(13) Bizniñ bolğan sipāhīmiz iki yüzdin köprek ve üç yüzdin azraq bolğay édi,

(14) her ıarafda küçlüg ğanīmler. Andicānga évrüşüp ıalı‘ hīç meded qılmadı.

(15) Semerqandğa élig qoyup hīç iş açılmadı. Żarūrettin şulğüne qılıp 20

(16) Peşāğardın

(60a)

(1) mūrāca‘at qılıldı.

(2) Hıocend bir muħaqqar yér, bir bégniñ evqātı anda teşvīş bile öter. Bir yarım yıl-

(3) ga (ékki yıl) yavuq ehl ü ‘iyāl bile anda édük. Ol müselmānlar hem bu

(4) müddette imkānı barıça ğarc tartmaqda ve ğidmet qılmaqta taqşır qılmadılar. Yanané

(5) yüz bile Hıocendğa barılğay? Hıocendqa barıp hem kişi né qılğay?

(6) Barmaqqa né meskenī [müyessir] turmaqqa né, me‘menī [muqarrer]

(7) Āħir uşbu tereddüd u tefriqa bile Ura Tépeniñ cenüb ıarafıdāğı yaylaqlarğa

(8) barduk. Néçe kün ol nevāhīde öz işimizge ğayrān barur turarımıznı 5

(9) bilmey sergerdān ötkerildi. Bir kün uşbu yérde ékende Hı‘ace Ebū’l Mekārim, kim

(10) bizniñ dék celā-yı vaıan bolup sergerdān édi, méni köre kéldi. Barur turar

(11) yérimizdin ve qılur qılmas işimizdin isti‘lām u istifsār qılıp müteessir bolup

(12) bizniñ ğālimizğa riqqat qılıp fātığa oqup bardı. Maña hem bisyār tesir qıldı.

(13) Riqqat qıldım 10

(14) Uşbu kün kéç namāz-ı dīger dereniñ ayağıdın bir atlıq kişi peydā boldı. Bu

(15) ğod ‘Alī Dost Tağayiniñ nökeri ékendür, Yulçuq atlıq. Bu mazmūn bile

(16) yiberiptür kim “Egerçi méndin ‘azīm ğünāhlar şadır boldı, velī ümīdim bar kim

(17) ‘ināyet qılıp ğünāhımnı bağışlap

(60b)

(1) bérige müteveccih bolsalar, Merǵınānı

(2) tapşurup bir nev‘ qulluq ve ǵidmetkārlıq qılǵay mén. Günāhım arıp ǵıcābım

ref‘

15

(3) bolǵay.

(4) Mundaq müteǵayyirliq ve sergerdānlıqda bu ǵaber kélgen bile hıç endiše ü tevaqquf

(5) qılmay, uşol zamān oq kim āftāb olturur çağ édi, Merǵınānǵa ılǵar ıarıq

(6) bile müteveccih boldum. Bu yér bile Merǵınān arası taǵmīnen yéǵirme tórt

(7) yéǵirme bés yıǵaç bolǵay édi

20

(8) Ol kéçe tañ atqunça ol künü namāz-ı pīşīn geçe hıç yérde tevaqquf

(9) qılmay yürüldi. Namāz-ı pīşīn Ǵocendniñ Tenük Āb atlıq kéntige tüşüldi. At

(10) savutup atǵa boǵuz bérıp tün yarımı naqāre vaqtıda Tenük Ābdın atlanıldı. Ol

(11) kéçe tañ atqunça ve ol künü āftāb batqunça ve yana kéçesi tañdın

(12) burunraq Merǵınānnıñ bir yıǵaçǵa yétkende Veys Bég ve ba‘zı tereddüt qılıp

(13) ‘arzǵa yétkürdiler kim ‘Alī Dost né nev‘ yamanlıq qılǵan kişidür? Arada bir

(14) nevbet iki nevbet kişi barmay kélmey güft ü gū ve ‘ahd u şarǵı bolmay né

5

(15) i‘timād bile baradur biz?’ Fi-l-vāqı‘ tereddüdlerniñ vechi bar érdi. Bir zamān

(16) turup kéñeş qılduk. Āǵır muña qarār taptı kim bu tereddüdlerniñ egerçi vechi bar, velī

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. TEMATİK SÖZLÜK

4.1 ÖZEL ADLAR

4.1.1. Kişi Adları

4.1.1.1. Han, Şah, Sultan, Bey Adları

4.1.1.1.1. Sultan Adları

‘Abdul-Latîf Sulţān (9a-12)

Ağa Sulţān (12b-12)

Cānī Bég Sulţān (9a-14) (20a-1) (19b-14) (20b-13) (21a-5) (21a-6) (21a-8)

Hamza Sulţān (9a-12) (9a-13) (20b-9) (20b-10) (33b-6) (33b-13) (34a-2) (34a-7) (38b-2)

Mamaq Sultān (34a-3) (34a-7)

Mehdī Sulţān (20a-9) (33-6) (34a-2) (34a-7) (38b-1) (38b-5) (38b-6) (38b-7) (38b-8)

Sulţān Aḥmed Tenbel (31a-4) (39b-11) (51a-1) (51a-13) (51b-5) (51b-9) (52b-4) (52b-6) (55a-1)

Sulţān Argun (20a-10) (20b-12) Sulţān

Élig Māzī (16a-5) (54a-2) Sulţān

Hüseyn Qara Kōlī (23a-3) Sulţān

Hüseyn Duğlat (33b-8) (34a-4) Sulţān

Maḥmūd Dulday (25a-2) Sulţān

Muḥammed Dulday (5a-2) Sulţān

Muḥammed Sīğal: (39a-14) Sulţān

Maḥmūd Ğāzī: (26b-1) Sulţān

Muḥammed Veys: (39b-1) Sulţān

Veys (12a-2)

Sulţān Melik Kāşğarī (13a-10) (20b-13) (21a-7)

Muḥammed Sulţān Cihāngīr: (50a-6)

Reşīd Sulṭān (12a-8)

Tūn Sulṭān (12b-11)

4.1.1.1.2. Mirza Adları

‘Abdullāh Mīrzā (10a-9)

Abdül Laṭīf Mīrzā: (50a-8) (50b-2) (50b-3)

‘Abdul-‘Azīz Mīrzā (9b-13) (10b-2)

Bābur Mīrzā (13b-8)

Baysunğur Mīrzā (21b-3) (21b-10) (27a-1) (27a-8) (29b-3) (29a-13) (30a-10) (30a-12) (30a-13) (30b-2) (30b-8) (30b-13) (32b-2) (33b-3) (36a-8) (36a-14) (36b-2) (36b-3) (37a-4) (37b-5) (37b-8) (37b-11) (38b-3) (38b-5) (38b-12) (39a-1) (39a-8) (39b-2) (39b-3) (39b-10) (43b-13) (44a-5) (44a-7) (44a-11) (44a-13) (44a-14) (44b-1) (50b-9) (50b-11) (56a-13) (56b-3) (56b-9) (57a-1) (57a-4) (58a-10) (58b-11)

Bedī‘ūzzamān Mīrzā (33a-13) (34b-11) (34b-13) (35a-10) (35b-13) (36a-4) (36a-6) (41a-2) (41a-4) (41b-1) (41b-12) (42a-4) (42a-7) (42b-1) (42b-6) (42b-10) (57b-4) (57b-14) (58a-5)

Cihāngīr Mīrzā (6b-8) (8b-5) (24b-4) (27b-5) (27b-6) (46a-6) (50a-5) (50a-6) (51b-10) (51b-12)

Cūkī Mīrzā (12b-3)

Cihāngīr Mīrzā (17a-10) (17b-13) (27b-9) (49a-14) (52b-6)

Cihānşāh Mīrzā (28a-7) (28a-8)

Ebā Bekir Mīrzā (11b-6) (29b-11) (29b-14)

Ebū’l Muḥsin Mīrzā (33b-10) (41b-2)

Hān Mīrzā (10b-14)

Ḥaydar Mīrzā (11a-9) (27b-2) (35b-10)

İbrāhīm Sulṭān Mīrzā (10a-8) (50b-3)

İbrāhīm Ḥüseyn Mīrzā (33a-13) (42a-6) (57a-5)

Melik Muhammed Mīrzā (23a-9) (23a-14) (23b-2) (23b-4) (27a-10) (28a-7)

Mīrānşāh Mīrzā (6b-6) (58a-11) (58b-11)

Minūçihir Mīrzā (12b-9) (23a-8) (27a-9)

Muḥammed Ḥüseyn Mīrzā: (54b-3) (57b-12) (59a-6)

Muḥammed Mü’min Mīrzā: (41a-7) (42b-11) (42b-12)

Muḥammed Sulṭān Mīrzā: (46a-7)

Muzaffer Mīrzā (33a-14) (36a-4) (41a-4) (42b-11)

Nāşır Mīrzā (8b-7) (9a-6) (9a-7) (10b-13) (17a-13) (17a-14) (17b-2)

Ömer-Şeyh Mīrzā (3a-8) (4b-11) (4b-13) (5b-8) (5b-14) (6a-1) (6a-4) (6a-8) (6a-10) (6a-13) (6b-3) (6b-8) (6b-9) (6b-12) (8b-3) (12b-3) (12b-14) (13b-1) (13b-2) (13b-8) (14a-1) (14a-7) (14b-13) (15a-5) (15a-9) (15b-10) (16a-8) (17b-12) (18a-4) (19a-13) (19b-7) (27b-5) (31b-4) (32b-1) (52a-9)

Seyyid-Muhammed Mīrzā (11a-8) (56a-2)

Sulān Ahmed Mīrzā (6a-9) (6a-11) (6a-13) (6b-5) (8a-9) (8a-12) (8b-1) (9b-3) (10b-10) (11b-9) (13a-5) (13a-13) (13a-14) (14b-6) (14b-7) (15b-14) (16b-1) (16b-8) (17b-2) (18a-6) (18a-9) (19b-8) (20a-1) (20b-2) (20b-4) (20b-14) (21b-6) (22b-1) (22b-7) (22b-8) (22b-9) (23a-5) (23a-6) (24a-4) (24a-11) (25b-4) (26b-7) (26b-12) (31b-6) (31b-9) (47b-4) (50b-6) (50b-7)

Sulān ‘Alī Mīrzā (14b-9) (20a-8) (21b-3) (21b-10) (27a-2) (27b-13) (32b-2) (32b-3) (36a-13) (37a-1) (37a-3) (37a-8) (37a-14) (37b-1) (37b-6) (37b-7) (37b-11) (38a-3) (38a-5) (38a-6) (38a-11) (38a-12) (38b-4) (38b-12) (38b-13) (39a-3) (48b-5) (50b-10) (51a-5) (58b-4) (59b-2)

Sulān Ebū Sa‘īd Mīrzā (6b-4) (6b-6) (6b-9) (10a-13) (10b-1) (10b-10) (11b-6) (12b-9) (12b-13) (13a-7) (13a-12) (15a-1) (15a-8) (15a-13) (15a-14) (18a-10) (18a-11) (20a-13) (20b-14) (21a-7) (23a-8) (25b-3) (26b-1) (26b-3) (27b-2) (28a-10) (28a-11) (29a-7) (29a-12) (29b-13) (35b-11) (50b-5) (50b-6)

Sultān hüseyñ Mīrza (21a-13) (23a-2) (26a-12) (26b-5) (27a-3) (27b-1) (27b-4) (29a-9) (32b-14) (33a-4) (33a-13) (33b-9) (33b-14) (34a-10) (35b-6) (36a-2) (36a-3) (37b-13) (41a-2) (41b-1) (41b-2) (41b-4) (42a-3) (42a-5) (42b-10) (56b-14) (57a-5) (57b-1) (57b-3) (57b-8) (57b-11) (58a-2) (58a-5) (58a-7) (58a-9) (58b-7)

Sulān Maḥmūd Mīrzā (6b-5) (12a-1) (12a-2) (14b-8) (20b-2) (21b-6) (23a-7) (23a-11) (23a-13) (24a-10) (25b-1) (26b-5) (26b-6) (26b-8) (26b-11) (27a-9) (27a-14) (28a-11) (28a-12) (28b-6) (28b-7) (28b-12) (29a-14) (30a-1) (30a-2) (30a-4) (30a-9) (33b-7) (34a-5) (35b-10) (50b-8)

Sultān Mes’ūd Mīrzā (20a-2) (24a-11) (26b-14) (29b-2) (30a-9) (33a-1) (33a-9) (3a-10) (33b-2) (33b-11) (37b-14) (38a-1) (38a-13) (42a-12) (42b-1) (44a-10) (56a-14) (56b-2) (56b-4) (56b-7) (56b-10) (56b-11) (58a-2) (58a-5) (58a-14) (58b-4)

Sulān Muḥammed Mīrzā (6b-5) (6b-6)

Sulān Veys Mīrzā (27a-5)

Şāhruḥ Mīrzā (6b-8) (10a-7) (50a-7) (50b-2)

Uluĝ Bēĝ Mīrzā (9b-13) (10a-2) (10a-11) (19a-4) (22a-7) (45b-5) (46a-9) (46b-6) (50a-7) (50a-8) (50a-9) (50b-3) (58a-10)

4.1.1.1.3 Han Adları

Alça Hān (3b-14) (11b-10) (16a-3)

Bābā Hān (19b-12)

Cuci Hān (12a-5)

Çağatay Hān (5b-11) (5b-12) (6a-6) (9b-4)

Çiñgiz Hān (5b-) (9b-4) (12a-4) (49b-4)

Ebā Bekir Kāşgārī: (17b-6) (17b-10) (11a-1) (27a-14)

Érzen Han: (9b-14)

Ésen Buğa Hān (9b-9) (9b-12) (10a-12) (10b-1) (10b-5)

Hānīke Hān (11b-9)

Hülāgū Hān: (46b-9)

Qāsım Hān (12a-9) (12a-11) (12a-12) (14a-3) (14a-10) (14a-11) (14a-13) (16a-12) (18a-3) (25a-4)

Mīrzā Hān (13b-3)

Muḥammed Şeybānī Hān (3b-13) (8b-13) (9a-11) (29b-9)

Sulān Maḥmūd Hān (2b-11) (3b-13) (6a-8) (6a-10) (6a-12) (6a-13) (9b-3) (11b-8) (11b-9) (13b-3) (14a-8) (15a-10) (16a-3) (17a-9) (17b-4) (19a-14) (19b-11) (19b-14) (29b-11) (30a-14) (31a-8) (31b-8) (51b-7) (55b-4) (55b-8) (55b-10)

Sulān Muhammed Hānīke: (55b-5)

Sulān Sa‘īd Hān (11a-8) (11a-9) (12a-8) (12a-13) (12b-3)

Şeybānī Hān (10b-11) (10b-13) (12a-6) (12a-14) (22a-5) (22b-3) (22b-9) (22b-10) (22b-13) (33b-6) (38b-11) (43b-13) (43b-14) (44a-1) (44a-4) (44a-9) (55b-10)

‘Ubeyd Hān (11a-7)

Veys Hān (9b-9) (9b-11)

Yūnus Hān (5b-11) (6a-7) (7b-14) (8a-4) (9b-2) (9b-4) (9b-8) (9b-9) (9b-12) (9b-13) (10b-2) (15b-6) (20a-14) (27a-6)

Zünnūn Argun: (33a-14) (42b-7) (57b-4) (57b-14)

4.1.1.1.4. Şah Adları

Cihānşāh Bārānī Qaraqoyluq: (10a-6) (28a-7)

Hurrem Şāh (8b-14)

Hümāyūn Şāh (14b-1)

Hüsrev Şāh (14a-10) (14a-11) (23b-13) (23b-14) (24a-1) (26b-8) (28b-3) (29a-9) (29b-1) (29b-6) (30a-4) (30a-7) (30a-8) (30a-11) (33a-2) (33a-9) (33a-14) (34b-11) (34b-12) (35a-1) (35a-2) (35a-3) (35a-8) (35a-11) (36a-1) (37b-14) (38a-1) (42a-8) (42a-13) (44a-14) (56a-13) (57a-12) (58a-7) (58a-9) (58a-12) (58a-14) (58b-9)

Şāh Hüseyn Çehreni (42a-6)

Şāh İsmā‘īl (9a-1)

Şāh Sulţān Muḥammed (11b-3) (29b-10)

Şāh-Şucā‘ Argun: (41b-7) (57b-4) (57b-14)

Żahīrūddīn Muḥammed Bābur (8b-4)

4.1.1.1.5 Bey Adları

Aq Buğa Bég (12b-13)

Ahmed Hācı Bég (13a-10)

Cüneyd Barlas (30b-1)

İskender-i Filqos (11b-4)

Maḥmūd Barlas Beg (29b-12) (29b-14) (30a-2) (33b-5) (35b-8)

Muḥammed Burunduq Barlas (33b-1)

Sulţān Aḥmed Qoç Bég (33b-5)

Şeyḫ Nüreddīn Bég (9b-10)

Şīr Hācı Bég (10b-6)

Tālıqānnıḡ Alḡu Taḡıḡa (35a-11)

Timur Bég (6b-7) (6b-12) (9b-10) (12a-14) (20a-8) (20b-10) (22a-13) (37a-9) (37a-10) (44b-10) (45b-5) (45b-6) (46a-1) (46a-6) (46a-8) (49a-7) (49b-2) (49b-12) (50a-5)

4.1.1.2. Kadın Sultan Adları

Adîk Sulṭān (12a-4) (12a-7) (12a-9)

Aq Bégim (20a-1) (24a-12) (27b-4)

‘Āyişe Sulṭān Bégim (20a-3)

Bike Bégim (27b-1)

Devlet Sulṭān Hānım (12a-13)

Ésen Devlet Bégim (9a-11) (10b-7) (10b-8) (14b-12) (24b-8) (24b-10) (24b-12) (53a-11)

Fāṭıma Sulṭān (8b-7)

Fāṭıma Sulṭān Ağa (12b-6)

Habībe Sulṭān Bégim (20a-10) (20b-12)

Hānzāde Bégim (8b-8) (8b-13) (9a-2) (28a-2) (28a-4) (28a-5)

Hānzāde Bégim (20b-5) (27a-4) (27a-13) (27b-10) (35b-10)

Hūb Nigār Hānım (11a-6) (12a-1)

Latīf Bégim (20b-8)

Maḥdūme Sulṭān Bégim (9a-9) (27b-13)

Ma‘şūme Sulṭān Bégim (20a-9)

Mihr Bānū Bégim (9a-6)

Mihr Nigār Hānım (10b-9) (10b-14) (11a-1) (20a-3) (20a-14)

Muḥıbb Sulṭān (28a-1)

Pāyende Sulṭān Bégim (27b-3) (35b-11)

Peşe Bégim (27a-2) (28a-6) (28a-12)

Qaraköz Bégim (9a-9) (12b-7) (19b-10)

Qutluq Nigār Hānım (8b-5) (9b-2) (11a-3) (27b-11)

Qutuq Bégim (19b-10) (20b-2)

Rābi‘a Sulṭān Bégim (19b-10)

Receb Sulṭān (28a-1)

Ruqiyye Sulṭān Bégim (9a-8) (9a-14)

Sāliha Sulṭān Bégim (20a-1)

Sulṭān Bégim (17b-13)

Sulānım Bégim (20a-7)

Sulān Nigār Hanım (28a-14) (12a-1), (27a-6)

Şāh Bégim: (10b-12) (10b-14) (11a-1) (11b-2) (11b-5) (11b-6) (56a-1)

Şehr Bānū Bégim (9a-7)

Tarhan Bégim (20b-1) (20b-2)

Ulus Ağa (12b-4)

Yādgār Sulān Bégim (9a-10) (9a-11)

Zeyneb Sulān Bégim (27b-10) **Zühre**

Bégi Ağa (27a-2) (28b-1)

4.1.1.3 Ünlü Bey ve Boy Adları

4.1.1.3.1. Ünlü Bey Grupları

Moğol Bégleri: (56a-10)

Qaraqoyluq Türkmen begleri: (30a-1)

İlgar begleri: (25a-7)

Tarhan begleri: (28b-4) (30a-8) (36a-11)(37b-3) (37b-7)

Türkmen begleri: (28a-6)

4.1.1.3.2. Boy adları

Çérkesī: (38b-7)

Eyyüb: (29a-12)

Fārsī: Fars (3b-9)

Hıñāyī: Çin ülkesinde olan (46b-21) (47b-1)

Hindū: Hindistan halkından olan, Hinduizm'e mensup kimse: (46b-14)

Qalmaq: Hata ve Hutun ve Kıpçak çölünün kuzeyinde yaşayan bir Moğol boyu(11b-10) (11b-11)

Qıpçaq: XI. ve XV. yüzyıllar arasında Güney Rusya bozkırlarında, Ural Dağları'yla Volga Irmağı yöresinde göçebe bir yaşam sürmüş bir Türk boyu (9b-10) (28b-3)

Qazaq: Harezmi bölgesinin kuzeyinde yerleşik ve yayılma alanı büyük olan bir boyun adı 12a-5) (12a-9) (12a-10) (14a-9) (39a-7) (52a-8) (52a-10)

Qaraqoyluq: Doğu Anadolu, Azerbaycan, İran ve Irak'ta hüküm süren Türkmen hanedanından olan kimselere verilen isim (28a-10)

Moğol: Moğolistan halkından ya da bu halkın soyundan olan kimse. (1b-6) (5b-12) (6a-2) (6a-7) (6a-9) (8b-1) (8b-6) (10a-1) (10a-2) (10a-4) (10b-3) (10b-7) (11b-10) (12a-6) (12b-6) (12b-11) (15a-7) (19b-1) (22a-7) (30b-4) (30b-8) (31a-6) (31b-7) (33b-8) (33b-13) (34a-5) (34a-10) (39b-6) (44b-9) (49b-3) (51a-3) (51b-9) (52a-2) (52a-11) (52a-12)

Moğolî: Moğol olan kimse (7a-5) (49b-3)

Özbek: Özbekistan'da yaşayan Türk soyundan bir halk ve bu halktan olan kimse. (1b-6) (8a-7) (9a-1) (11a-10) (14a-8) (19b-13) (21a-3) (21a-4) (27a-3) (28b-1) (29b-7) (33b-7) (34a-4)

Sağarıçı: Önemli tümen beyleri soyu (10b-4) (10b-6)

Sart: Tacik (3b-3) (3b-7)

Tarhanî: - (37a-1) (36a-7) (36b-4) (36b-11)

Timuriyye: Timur soyundan olan kimse (34a-6)

Türkmen: Oğuz Türklerinden bir boy ya da bu boydan olan kimse. (14a-12) (28a-6) (28a-10)

Türk: Dünya'nın çeşitli bölgelerinde yaşayan, Türk dil ailesinin değişik dillerini konuşan soy ve bu soydan olan kimse (2b-2) (18b-9) (24a-2) (28b-11) (44b-9)

Türkân: Türkler (20b-7)

Uygur: Orta Asya'da büyük bir devlet ve uygarlık kurmuş, yazılı anıtlarla sanat yapıtları bırakmış olan Türk ulusu ve bu ulustan olan kimse. (23a-5)

4.1.1.4 Bilgin- Devlet adamı - sanatçı adları

Ahmed Hâcî Bég: 15. yüzyılın başında yaşamış meşhur Çağatay şairidir. *Babür-nâme*'ye göre Sultan Melik Kâşgari'nin oğlu ve Hâfız Muhammed Bey Dulday ve Câni Bey Dulday'ın yeğenidir. (13a-10) (20b-8) (21a-6) (21a-12) (21a-14) (30a-8) (36b-13) (37a-4) (37b-8) (37b-9)

'Abdul-'Alî Tarhan: Derviş Muhammed Tarhan'ın yakın akrabası (21b-11) (22a-6) (22b-6)

Abdul Quddūs: Bir âlim (19b-5) (24a-10)

Abdul-Kerîm Eşrit: Uygur kökenli Sultan Ahmed Mirza'nın emrinde eşik ağası (23a-5) (38b-4) (38b-6)

'Abdul-Laîf Bahşî: Komutan (33a-6) (33a-7)

'Abdul-Vahhâb Şığavul: Cihânşâh zamanında bir devlet adamı (13a-8) (31b-7)

Ahmed Muştâq: Bir Kumandan (26b-8)

Aqqoyluq Uzun Hasan: Akkoyunlu Hükümdarı (16b-5) (18a-3) (24b-7) (28a-8) (51a-14) (51b-1) (51b-4) (51b-9) (52b-3) (52b-5) (52b-7) (53a-7) (53b-4)

'Alî Mezîd Bég: Babur Mirza'ya da hizmet etmiş bir atabey (13b-10) (55a-8)

'Alî Şîr Bég: Klasik Çağatay edebiyatının tesirleri Osmanlı edebiyatı sahasında da devam etmiş en büyük şairi; devlet adamı. (41a-6) (41a-8) (41a-9) (41a-10) (41a-11)

'Alî Şükr Bég: Karakoyunlu Baharlı aymağı Türkmen beylerinden (28a-6) (28a-9)

Alî Dost Tağayi: Sagarıçı tümen beylerinden bir devlet adamı. (14b-11) (15a-7) (18a-4) (24b-7) (42a-4) (52b-7) (53b-3) (53b-8) (53b-9) (55a-13) (60a-12) (60b-11)

'Alî Dervîş: Sultan Ebû Said Mirza zamanında bir devlet adamı. (15a-12) (17a-10) (55a-7)

Bâbâ-'Alî Bég: Şeyh Ali Bahadır'ın neslinden ve zamanın atabeyi (14 b-5)

Bâbâ Kâbilî: Ömer Şeyh Mirza'ın beyatekesi (6b-9)

Bâbâ-Qulu: Şeyh Ali Bahadır'ın neslinden olan bir beyateke (14b-5) (43a-1) (35b-5)

Bâqî Çağāniyānî: Büyük bir pir, veli (27b-8) (27b-7) (33a-11) (33b-5) (42a-14) (56a-14) (58a-7)

Bâqî Tarhan: Abdülali Tarhan'ın oğlu ve Sultan Ahmed Mirza'nın amcazâdesi (21b-13)

Baılamyūs: İskenderiyeli Yunan matematikçi, coğrafyacı ve astronom (46b-11)

Behlül-i Eyyüb: Bedi'üzzamān Mirza yanında himayesinde çalışan bir yiğit asker, Seydim Ali Derban'ın küçük kardeşi (35b-3)

Cân Hasan Barın: Bir askeri yiğit (56a-3)

Çarşenbe: Muhammed Mü'min Mirza'yı, esir alan Çarşamba adlı adam (42b-12)

Dervîş Bég: Timur Bey'in riâyet ettiği İkü Timur Bey'in neslinden bir mürid (22a-12)

Dervîş Gāv: Endican'ın ileri gelenlerinden biri (16b-3)

Dervîş Muḥammed Tarḥan: Buga Tarhan'ın oğlu ve Sultan Ahmed Mirza ile Sultan Mahmud Mirza'nın öz dayısı (17a-7) (18a-12) (21b-4) (21b-5) (21b-12) (21b-13) (36a-12) (37a-3) (37a-4) (37a-6) (37b-10) (47b-5) (48b-6)

Dīvāne Cāmebāf: Dokumacı (43a-14)

Ebū'l Qāsım Kūhber: Hıyabanda, Megāk köprüsünde, topuz kullanan bir yiğit (40a-14)

Eş İreddin: Endican'da ünlü şair (4b-9)

Eyyüb Bégçik: Devlet adamı (56a-3)

Éşik-Ağa Celāyir: Dönemin önemli muhafızlarından olan Celayir adlı bey (55a-13)

Ḥ'āce Ebū'l Mekārim: Devrin sultanının ordusundaki devlet adamı (36b-13) (38b-14) (55a-1) (60a-7)

Ḥ'āceke Ḥ'āce: Dönemin bilgin hocalarından (36b-9) (36b-11)

Ḥ'āce Ḥüseyn Bég: Ömer Şeyh Mirza'nın kayınbabası (12b-4) (13b-6) (16b-5)

Ḥ'āce İsmā'il: Kur'ân-ı Kerîm'den sonra en güvenilir kitap kabul edilen *el-Câmi 'u's-şahîh* adlı eseriyle tanınmış büyük muhaddis. (45a-4)

Ḥ'āce Qādî: Dönemi bilginlerinden olup Uzun Hasan'a elçilik yaptığı bilinir. (16b-4) (17b-8) (17b-10) (24b-7) (51a-14) (52b-8) (52b-9) (52b-12) (54a-4) (54as-5) (54a-7)

Ḥ'āce Qādîni: Çatışma zamanı ara bulan bilginlerden biri (40b-14)

Ḥ'āce Kelân: Nakşibendî şeyhi Ahmed Kāsāni'nin Hāce Kelân diye tanınan büyük oğlu Muhammed Emîn (39b-12)

Ḥ'āce Kemāl: Hocenli bilginlerden (4a-4)

Ḥ'āce Mevlānā Qādî: Sultan Ahmed Kadı'nın oğlu, Şeyh Burhaneddin Kılıç'ın neslinden bir müftü ve şeyhülislâm (16a-4) (16a-11) (53a-12) (53b-13) (53b-14)

Ḥ'ācekî Mollā Sadr: Hoca Kelân'ın büyük ağabeyi (39b-12)

Ḥ'āce Muḥammed Derzî: Ömer Şeyh Mirza'nın emektar adamı ve bir kızının atekesi (16a-7)

Ḥ'āce Münîr Uşî: Dönemin etkili bilgin hocalarından (38b-14)

Ḥ'āce Naşîr ũsî: İranlı âlim ve filozof. (46b-8)

Ḥ'āce Yūsuf: Endicanlı bir musikişinas (2b-5)

H̄āce Yahyā: Dönemin önemli hocalarından (37b-2) (37b-5) (38a-3)

H̄acı Pîr Bekāvul: Askeri memur (35b-9)

H̄afîz Bég Duldāy: UraTepe hâkimiyetindeki bey (8b-2)

Hafız Muḥammed Bég Duldāy: Sultan Melik Kâşgari'nin oğlu Ahmed Hacı Bey'in küçük kardeşi (13a-10)

H̄ān Qulı Beyan Qulı: Semerkant alındığı vakit evini özleyen ve yokluk çekip kaçan askerlerden biri (51a-12)

H̄asan Bég: Dönemin itibar sahibi devlet adamlarından biri (14a-4)

H̄asan Ya'qūb: Kişi hakkında bilgi bulunamamıştır. (17a-8) (24a-13) (24a-14) (24b-2) (24b-5) (24b-9) (24b-12) (24b-12) (25a-5) (25-a9) (25a-11)

H̄asan Nebîre: Aybar korusunda görev almış askerlerden biri (39a-14) (43a-12)

H̄asan Şerbetçi: Baysungur Mirza'nın yanında bulunan devlet adamlarından biri (36b-5)

H̄asan Ya'qūb Bég: Dönemin mütevazı şairlerinden (13b-12) (16a-12) (18a-2)

H̄aydar Rikābdār: Endican'ın alınacağından ümidini kesmeyip Babür'ü terk etmeyen devlet adamlarından biri (55b-1)

Haydar Kōkeldaş: Sultan Mahmud Han'ın emirlerinden biri (19b-4) (30b-4) (30b-6) (31b-13)

Hazret-i H̄āce 'Ubeydullāh: Dönemin din adamlarından biri (7a-8) (18b-4) (23b-7) (26a-8) (37b-3) (54a-4)

H̄azret-i Emîrū'l-Mümîn 'Osmān: Halife Hz. Osman (44b-7)

H̄udāberdi Tuğçı Moğol: Endican'ın alınacağından ümidini kesmeyip Babür'ü terk etmeyen devlet adamlarından biri (55a-14)

H̄udāberdi Tuğçı Timurtaş: Herat hâkimi Ak Buga Bey'in büyük kardeşi neslinden ve Ömer Şeyh Mirza'nın eşik ağasıdır. (6b-13) (12b-12) (13a-1) (13a-4) (13a-11) (15a-4) (31a-9)

İbrāhîm Bégçek: Uş bölgesinde savaşan askerlerden biri (13a-3) (40a-12) (51a-3)

İbrāhîm Çapuq: İbrāhîm Bégçek'in diğer adı (40a-13)

İbrāhîm Saru: Endican'ın alınacağından ümidini kesmeyip Babür'ü terk etmeyen devlet adamlarından biri (31b-2) (39a-12) (55a-11) (59a-12)

İbrāhîm Tarḥan: Dönemin güçlü beylerinden (33b-12)

İmām Ebū Hanîfe: Hanefî mezhebinin imamı (45a-4)

Kel Qaşuq: Sokak kavgasında ve ayak takımı arasında ileri gelenlerden (43a-14)

Qanber-‘Alī Moğol: Yunus Han nezdinde ibrikçilik vazifesini görmüş ve sonra bey olmuş (15b-5)

Qanber-‘Alī Sellāh: Qanber-‘Alī Moğol’un kasap olan babasıdır. (15b-6) (26b-3) (26b-9)

Qāsım ‘Aceb: Endican’ın alınacağından ümidini kesmeyip Babür’ü terk etmeyen devlet adamlarından biri (55a-13)

Qāsım Dulday: Baysungur Mirza yanında olan askerlerden biri (39a-1) (39a-11) (39a-14)

Qāsım Qoçın: Babür’ün yanında olan devlet adamlarından biri (24b-7) (39b-6) (39b-8) (55a-11)

Qāsım Mīrāhur: : Endican’ın alınacağından ümidini kesmeyip Babür’ü terk etmeyen devlet adamlarından biri (55b-1)

Qulı-Muhammed Buğdā[dī]: Sultan Hüseyin Argun’un yakın adamı(23a-4)

Qulı Bég: Seydim Ali Derban’ın küçük kardeşi (35b-3)

Maḥmūd Köndürseñ: Babürşah zamanındaki piyadelerden biri (40b-8)

Me’mūn Ḥalīfe: 7. Abbasi Halifesi (46b-11)

Mezīd Bég Argun: Sultan Ebu Said dönemindeki önemli kumandan, emirlerden biri (28b-5) (30a-1)

Mīr ‘Alī-Şīr Nevā’ī: 15. Yüzyıl Çağatay Edebiyatının en büyük şairi. (2b-3) (21a-12)

Mīr Büzürg Tirmizi: Sultan Mes’ud Mirza’nın dedesi (27a-1) (27a-4) (27a-13) (28a-2) (28a-4)

Mīr Ğıyāş Tağayi: Ebû Said Mirza’nın en yakın adamı ve onun mührünü taşıyan kişi. (15a-7) (17a-12) (17b-1)

Mīrek Türkmen: Hırmas Tümen Beylerinden (9b-14)

Mīrim Lāğarī: Endican’ın alınacağına inanmayıp padişahı terk eden askerlerden biri (55a-8)

Mīrim Tarḥan: Baysungur Mirza’nın yanında bulunan devlet adamlarından (44a-12)

Mīrşāh Qoçın: Hıyabanda, arık civarındaki çarpışmada ölen askerlerden biri (40b-1) (55a-12)

Mīrzā Bég Firengībāz: Kahramanca kılıç kullanan askerlerden biri (33b-12)

Mīrzā Qulı Kökeldaş: Sultan Mahmud Han’ın emirlerinden biri (17a-10)

Mollā Bināī: Babür zamanında yaşamış bir şair (38a-9) (38a-10)

Muhammed ‘Alî Mübeşşir: Endican’ın alınacağından ümidini kesmeyip Babür’ü terk etmeyen devlet adamlarından biri: (55a-13)

Muhammed Bâqır Bég: : Endican’ın alınacağına inanmayıp padişahı terk eden askerlerden biri (17a-11) (25a-2) (39a-1) (55a-8)

Muhammed Dost Tağayi: : Endican’ın alınacağından ümidini kesmeyip Babür’ü terk etmeyen devlet adamlarından biri (31a-5) (55a-13)

Muhammed Duğlat: Kaşgar’daki Duğlat emirlerinden biri (33b-8) (34a-3)

Muhammedî Kökeltaş: Sultan Mahmud Han’ın emirlerinden biri (9a-4)

Muhammed Qāsım Nebîre: Tanınan yiğitlerden (43a-12)

Muhammed Qulı Qoçın: Baysungur Mirza’nın yanında bulunan devlet adamlarından biri (36b-5)

Muhammed Hisārî: Askeri komutan (34a-9)

Muhammed Hüseyin Gürgân: Hüb-Nigâr Hanım’ın eşi (11a-6) (32b-12) (32b-13) (59a-1)

Muhibb ‘Alî Qorçı: Şah Abbas’ın görevlendirdiği elçi (35a-14) (42b-4)

Muhammed Mezîd Tarhan: Derviş Muhammed Tarhan’ın öz ve küçük kardeşi. Kısa süreli Türkistan’ın hâkimi (17b-2) (22b-2) (37a-2)

Muhammed Miskîn-i Hâfız Dulday: Kaliteli devlet adamlarından biri (43a-10)

Muhammed Sâlih: Sultan Ali Mirza döneminde devlet adamlarından biri (38a-9)

Muhammed Velî Bég: Bir kumandan (33a-13) (42a-6) (57b-13)

Nażar Bahâdır: Hürrem Şah’ın büyük askeri (57a-3) (57a-13) (57b-2)

Ni‘met Argun: Şeyh Cemâl Argun’un küçük kardeşi (19a-12)

Ordu Buğa Tarhan: Derviş Muhammed Tarhan’ın babası (18a-12) (21b-6)

Pîr Muhammed Élçi Buğa: Sultan Ebû Said Mirza zamanında bir komutan (29a-6)

Pîr Veys: Endican’ın alınacağından ümidini kesmeyip Babür’ü terk etmeyen devlet adamlarından biri (55a-14)

Rāca Biker Mācît Hindü: (46b-12)

Seydim ‘Alî Derbân: Dönemin yiğitlerinden biri (35b-2) (35b-5)

Seyyid Bedr: Ahmed Müştak kumandasındaki askerlerden biri (26b-8)

Seyyid Hüseyin Ekber: Baysungur Mirza yanında bulunan devlet adamlarından biri (44a-10)

Seyyid-Qāsım Éşik Aqa: Dönemin iyi kılıç kullanan askerlerinden biri (31a-3) (31a-5) (31a-9) (32a-11) (32a-12) (55a-12)

Seyyid-Yūsuf Oğlaqçı: Babürşah Kabil'e geldiğinde yanında olan bir devlet adamı (22a-7) (22a-11) (43a-3) (59b-1) (59b-2)

Sīdī Qara Bég: Endican'ın alınacağından ümidini kesmeyip Babür'ü terk etmeyen devlet adamlarından biri (55a-12)

Sulṭān Aḥmed Qādi: Hoca Mevlana Qādi'nin babası (16a-4) (31b-2)

Sultān Qulı-Bābā Qulı: Endican'ın alınacağından ümidini kesmeyip Babür'ü terk etmeyen devlet adamlarından biri (55a-14)

Şahābedin Qusem ibn-i 'Abbās: Hz. Peygamber'in amcası Abbas'ın oğlu olan bir sahabe (44b-8)

Şeyḥ 'Abdullāh Barlas: Sultan Mahmud Han'ın eşik ağası (17a-11) (29b-10) (36a-10) (38a-13) (56b-3) (56b-13)

Şeyḥ 'Alī Bahādır: Kişi hakkında bilgi bulunamamıştır. (14b-5)

Şeyḥ Burhāneddīn Qılıç: Şeyh Seyyid Süleyman'ın dördüncü oğlu olan şair (16a-4) (54a-2)

Şeyḥ Cemāl Argun: Nimet Argun'un asker olan abisi (19a-11) (19b-5)

Şeyḥ Ebū Manşūr: Sûfî ve hadis âlimi. (45a-1) (45a-3)

Şeyḥ Mezīd Bég: Babür Mirza ve Şeyh Ömer Mirza'nın beyatekesi (13b-7) (14b-6)

Şeyḥ Yār 'Alī Bilāl: Endican'ın alınacağından ümidini kesmeyip Babür'ü terk etmeyen devlet adamlarından biri (55b-1)

Şeyḥ Zünnūn: Sultan Ali Mirza'ın atakesi (32b-4) (32b-5)

Şirim Tağayi: Dönemin başkomutanlarından biri (15b-13) (55a-12) (59a-13)

İāhir Muḥammed: Baysungur Mirza'nın çehresi (44a-13)

Tolun H̄āce Moğol: Dönemin başkomutanlarından biri (39a-6) (52a-8) (52a-12) (52a-13) (52b-2) (52b-4)

Veys Lāğarī: Semerkant'ın Tokçu aşiretinden idi. Ömer Şeyh Mirza nezdinde, son zamanlarda çok yakınların 15a-4) (15a-10) (17a-11) (17a-13) (17b-1) (39a-1) (39a-14) (55a-9) (55a-11) (59a-12)

Ya'qūb Eyyūb: Sultan Hüseyin Mirza zamanında bir asker (33b-13)

Yārek Tağayi: : Endican'ın alınacağından ümidini kesmeyip Babür'ü terk etmeyen devlet adamlarından biri (55a-14)

4.1.2. Yer Adları

4.1.2.1 Şehir Adları

Āhejerān (54b-6)

Aḥsī: Fergana yakınlarında bir şehir. (4b-8) (5a-2) (5a-4) (5a-5) (5a-6) (5a-8) (5a-10) (6b-1) (7b-6) (9a-11) (17a-11) (17a-14) (17b-3) (17b-13) (18a-3) (23a-2) (25a-6) (31b-10) (32a-3) (32a-4) (48b-11) (51b-9) (52a-7) (52b-7) (54b-7) (54b-9)

Aḥsiket: Fergana ilinde bugünkü Namangan'ın 17 km. güneybatısında, Kâsân-say suyunun Siriderya ile birleştiği noktada yer alan Türkistan'daki bir şehir harabesidir. (4b-8) (4b-9)

AqarTüzi: Özbekistan'ın Zamin bölgesindeki bir yer (19a-12)

Almalg: Türkistan'da bir şehir. (1b-5)

Almatu: Kazakistan'da bir şehir.(1b-5)

Andicān: Fergana vadisinin güneyinde yer alan Özbekistan'ın üçüncü büyük şehridir. (2a-6) (2a-8) (2b-6) (2b-7) (2b-8) (3a-1) (3a-2) (3a-11) (4a-2) (4b-9) (5a-7) (5a-9) (6b-12) (7a-13) (7b-14) (8b-7) (9a-11) (10a-13) (13a-13) (13b-2) (14a-4) (14b-7) (15b-11) (15b-12) (16b-2) (16b-3) (17a-7) (17b-14) (18a-2) (25a-4) (27b-5) (31b-9) (32a-3) (32a-5) (32a-6) (32b-10) (34a-6) (37b-12) (38a-12) (39a-4) (39a-5) (51b-8) (51b-9) (52a-2) (52a-7) (52b-6) (52b-7) (52b-14) (53a-1) (53a-14) (53b-2) (53b-4) (53b-6) (53b-13) (54a-11) (54a-12) (54b-5) (55a-5) (55a-6) (55b-14) (58b-13)

Aspara: Tacikistan'da bir şehir (Esfera-İsfara) (10a-14)

Astarābād: İran'da bir şehir (26a-12) (26b-2) (36a-4) (36a-5) (41a-3) (41a-6) (41a-14) (41b-12) (42b-11) (57b-12) (58a-3)

Bāb Qurġan: (54b-9) (54b-10)

Bābā Ḥākī: Herat'ın doğusunda bulunan bir bölge (13a-7)

Bāmyān: Afganistan'da bir şehir (58b-12)

Bedaḥşān: Afganistan'ın kuzeydoğusunun ve Tacikistan'ın güneydoğusunun bir bölümünü içeren dağlık bölgedir. (1b-4) (10b-14) (11b-3) (11b-4) (12b-4) (26a-14) (26b-11) (27b-10) (27b-14) (28b-9)

Belḥ: Amuderya'nın güneyindeki Dehâs ırmağı üzerinde ve Kûhibâbâ dağının eteğinde kurulmuş bir şehirdir. (8b-14) (29a-6) (36a-3) (36a-5) (41a-3) (41a-14) (42a-4) (42a-5) (45a-8) (57a-2) (57a-4) (57a-5) (57a-12) (57a-13) (57a-14)

Benāket: Taşkend ve Şahruhiye (kitaplar Şaş ve Benaket yazarlar) (45a-8)

Bengiş: Bir vilayet (14a-14)

Buḥārā: Zerefşân ırmağının aşağı havzasında Özbekistan sınırları içindeki tarihin en eski yerleşim yerlerinden biridir. (3b-4) (5a-3) (5a-4) (11a-7) (19b-5) (21b-3) (21b-

14) (22b-7) (22b-11) (30a-10) (30a-12) (36a-13) (37a-3) (37b-3) (37b-5) (37b-6) (38a-12) (39a-2) (45a-7) (45a-13) (45b-1) (48b-8) (48b-9) (48b-10) (48b-12) (48b-13) (49a-2) (49a-3) (49b-8) (49b-9) (49b-11)

Büst: (57b-5) (57b-7)

Çaç: Taşkent çevresinde eski bir kent devletidir. (6a-4)

Çağāniyān: Ceyhun'un Mâverâünnehir tarafında, merkezi Tirmiz olan bölgenin adı (26b-10) (56b-10)

Çekmen: Özbekistan'da bir bölge (26a-13)

Dehār: Hindistan'a ait bir köy (46b-13)

Dere-i Gez: - (6b-10)

Dere-i Hoş: - (14a-13)

Dizak: Gence vilâyetinin 7 sancağından biridir. (13b-3)

Duğlat: Doğu Türkistan'da bir kabile bölgesi (11a-6) (56a-3)

Duşi: Afganistan'da bir şehir (29b-6)

Enderāb: Afganistan'da bir şehir (29b-7)

Endehod: Özbekistan'da bir bölge (26a-13)

Fenākat: Türkistan coğrafyasında bir bölge (2a-2)

Fergāna: Özbekistan'ın doğusunda yer alan vadi şehirdir. (1b-1) (2a-6) (3a-10) (4b-9) (4b-14) (5a-12) (5b-7) (6b-12) (8a-10) (8a-13) (8a-14) (10a-12) (12b-14) (32a-8) (45a-5) (45a-7) (48b-11) (54a-3)

Ġātfer: Semerkand'ta bir mahallenin adı (36b-8)

Hā Derviş: Yer hakkında bilgi bulunamamıştır. (4b-3) (4b-7)

H'āce Çangāl: Horasan civarında ve Amber dağı eteğinde bir bölge (35b-4)

H'āce Dīdār: Semerkant'ta bir kışlak kurganı (43b-9) (43b-10) (44b-1)

H'āce Kāzrūn: İran'da bir yer (38b-13)

Hān Yurtı: Semerkant yakınlarında bir bölge (40a-9) (40b-2) (48b-4)

H'ārezm: Özbekistan ve Türkmenistan sınırları içinde kalan, Ceyhun (Amu Derya) ırmağının döküldüğü Aral gölünün güneyinde ve bu ırmağın her iki tarafında uzanan bölgeye verilen ad (45a-7)

Hāzān: Semerkant ve Buhara arasındaki vilayet (49b-8)

Herī: Afganistan'ın batısındaki şehir (Herat) (2b-4) (13a-7) (21a-7) (21a-12) (21a-14)

Hezāraspī: Afganistan'da bir bölge (29a-6) (58a-11)

Hişār: Doğu Türkistan'da bir şehir (9a-13) (20b-11) (23b-12) (26b-3) (26b-9) (26b-11) (27b-1) (27b-3) (28a-12) (30a-2) (30a-3) (30a-9) (30a-10) (30a-12) (30b-6) (32b-14) (33a-12) (33b-1) (33b-2) (33b-4) (33b-8) (34a-4) (34a-11) (35b-6) (35b-12) (36a-8) (37b-13) (38a-14) (39b-9) (42b-1) (42b-3) (56b-2) (56b-5) (56b-11) (57a-1) (57b-9) (58a-2) (58b-11)

Hitāy: Doğu Türkistan'da bir bölge (7a-12)

Hocend: Mâverâunnehir bölgesindeki Fergana vadisinin girişinde ve Seyhun ırmağının kıyısında kurulmuş bir şehirdir. (1b-8) (1b-9) (2a-2) (4a-2) (4a-3) (4a-4) (4a-5) (4a-9) (4b-1) (4b-2) (4b-4) (6a-12) (8a-13) (8a-14) (16b-1) (19b-8) (19b-13) (20a-4) (31b-4) (31b-7) (32b-4) (53b-1) (53b-13) (54b-2) (54b-7) (55b-2) (55b-3) (55b-4) (55b-12) (56a-4) (56a-6) (56a-13) (58b-13) (58b-14) (59a-6) (60a-1) (60a-4) (60b-6)

Horāsān: İran'ın doğusunda ve kuzeydoğusunda yer alan bölgeye verilen isim (7b-2) (10b-3) (10b-12) (15a-13) (15a-14) (15b-2) (20a-11) (26b-2) (26b-4) (26b-6) (29a-12) (32b-14) (35b-4) (42a-7) (46a-14) (57b-8) (58a-8)

Hotan: Çin'e bağlı Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nin güney batısında İpek Yolu'nun güney güzergâhı üzerinde yer alan tarihi bir vaha şehridir. (17b-7)

Hutlān: Tacikistan'ı oluşturan dört ilden en büyük nüfusa sahip olanıdır. (9a-13) (26b-11) (33b-1) (33b-4) (56b-6) (56b-13) (57a-1)

Hürmüz: İran'da bir kent (4b-1)

İsfara: Kırgızistan sınırında bulunan kuzey Tacikistan'ın Sughd Bölgesi'nde bir şehirdir. (3b-5) (3b-7) (3b-9) (3b-12) (3b-13) (30b-12) (31a-1)

Kābil: Afganistan'ın başkenti ve en büyük şehri. (4a-2) (6b-9) (10b-11) (10b-12) (11a-4) (13b-4) (14a-11) (14b-1) (20a-11) (22a-9) (22a-11) (27b-11) (29b-8) (45b-4) (45b-5) (58b-12)

Kābud: İran yakınlarındaki bölgenin adı (44a-3)

Kāfiristān: Afganistan yakınlarında bir bölge (26a-14)

Kenbāy: Semerkant'ın yakınlarında bir bölge (30b-2) (30b-3) (38b-1)

Kermīne: Semerkant ve Buhara arasındaki vilayet (49b-8)

Kirmān: İran'da bir şehir (29b-14)

Kūfin: Semerkant'ta bir kasaba (38b-4)

Qabāğ: Doğu Türkistan'da bir şehir (16b-2) (16b-13) (19a1)

Qandahar: Afganistan'ın 34 vilayetinden birisidir. (10b-13) (42b-6) (57b-9)

Qara Bulaq: Kazakistan'da bir şehir (39b-5) (39b-9)

Qara Köl: Kırgızistan'da bir şehir (23a-2) (45a-13) (49b-9)

Qara Tigin: Bölge hakkında bilgi bulunamamıştır. (33b-9) (33b-14)

Qarşı: Cengiz Han istilasından sonra Semerkant ve Buhara arasında bulunan Moğolca isimli şehir (36a-13) (49b-2) (49b-3) (49b-7)

Qunduz: Afganistan'da bir şehir (26b-11) (27b-4) (29a-9) (29b-5) (33a-2) (33a-5) (34b-12) (34b-13) (35a-11) (35b-12) (37b-13) (42a-8) (44a-9) (57b-9)

Kahmerd: Afganistan'da bir şehir (27b-9)

Kāsān: Rusya'ya bağlı Tataristan Özerk Cumhuriyeti'nin başkenti (5a-8) (5a-10) (5a-12) (14a-7) (15a-10) (17a-12) (17b-1)

Kāşğar: Çin'de Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nin batısında yer alan tarihi bir vaha şehridir. (1b-3) (11a-12) (12a-12) (12b-3) (17b-7) (20a-3) (32a-8) (45a-7)

Kend-i Bādem: Hocend yakınlarında bir kasaba (4a-13) (4b-2) (10a-12) (25a-5) (56a-5) (56a-6)

Keş: Özbekistan'da tarihî bir şehirdir. (2a-9) (49a-3) (49a-4) (49a-6) (49a-7) (49a-8) (49a-13) (49b-1) (58b-5) (58b-6)

Lemğān: Afganistan'da bir şehir (10b-13)

Mandū: Dehar bölgesindeki antik şehir (46b-13)

Mālva: Orta Hindistan'da bir bölge ve burada hüküm süren müslüman sultanlık (46b-13)

Māturīd: Semerkant'tan bir mahalle (45a-2)

Mekke: Kâbe'nin bulunduğu ve hac ile umre ibadetinin ifa edildiği kutsal şehir. (13b-4)

Merāğa: Günümüzde İran sınırları içinde bulunan önemli Ortaçağ şehirlerinden biri. (46b-9)

Merğīnān: Özbekistan'ın Fergana idarî bölümünde şehir. (3a-11) (3b-4) (3b-6) (4a-6) (16a-13) (16b-2) (18a-3) (45a-5) (60b-1) (60b-4) (60b-9)

Merv: Türkmenistan sınırları içinde tarihi İpek yolu güzergâhı üzerinde kurulmuş, Karakum Çölü'nde bir vaha şehridir. (9a-2)

Muqīm: Afganistan'da Kabil yakınlarında bir bölge (14a-11)

Navandāk: Özbekistan'da bir yer (29b-12)

Nesef: Mâverâünnehr'in önemli şehirlerinden, diğer bir adı Nahşeb (49b-3)

Nesūh: Buhara ve Semerkant arasında bir şehir (56a-6) (56a-7)

Nahşeb: Mâverâünnehr'in önemli şehirlerinden, diğer bir adı Nesef (49b-3)

Oş: Fergana Vadisi'nin güneyinde bulunan ve "güneyin başkenti" olarak adlandırılan, Kırgızistan'ın en büyük ikinci şehridir. (2b-7) (2b-8) (3a-1) (3a-11) (5a-9) (5a-12) (13a-3) (18a-3)

Otrar: Kazakistan'ın güneyinde kent. (1b-5)

Özkend: Karahanlı Devleti'ne başkentlik yapmış, günümüzde Kırgızistan sınırları içinde bulunan tarihî şehir. (16a-2) (17b-7)

Özket: Semerkant'ta Şavdar dağı'nın eteğinde bulunan kurgan (40b-13) (40b-14)

Peşāgar: Pakistan'da Kabil şehri yakınlarında bir bölge (59a-3) (59a-6) (59a-11)

Ribājak Orçını: Tolun Hoca'nın göçünün bulunduğu iki su arasındaki yer (52b-3)

Sān u Çārik: Belh yakınlarındaki bir vilayet (57a-11)

Sayram: Kazakistan'da bir şehir (8a-11) (19b-6) (19b-7)

Semerqand: Özbekistan'ın en büyük ikinci şehri, (1b-4) (1b-8) (2a-9) (3b-4) (4a-3) (4a-5) (5a-5) (5b-9) (6a-9) (6b-4) (6b-11) (7b-2) (8a-6) (8b-10) (10b-12) (11a-7) (11a-8) (11b-8) (12b-1) (13a-6) (13a-13) (13b-1) (14b-8) (15a-4) (15a-14) (15b-2) (15b-3) (19b-5) (20a-4) (20b-6) (20b-14) (21a-2) (21a-9) (21a-12) (22b-4) (23a-10) (23a-12) (23b-6) (24a-4) (24a-9) (24b-14) (25a-3) (25a-5) (26b-7) (28a-12) (29b-9) (30a-2) (30a-6) (30a-12) (30a-13) (30b-1) (30b-2) (30b-5) (33b-4) (36a-7) (36a-9) (36a-12) (37a-10) (37b-11) (37b-12) (38a-1) (38a-2) (38a-4) (38a-12) (38b-2) (38b-5) (38b-10) (38b-11) (38b-14) (39a-4) (39a-13) (40a-8) (40a-9) (40b-9) (40b-11) (41a-1) (42b-13) (43a-3) (43a-4) (43b-2) (44a-5) (44b-1) (44b-4) (44b-6) (44b-7) (44b-9) (44b-11) (45a-2) (45a-8) (45a-9) (45a-11) (45a-12) (45b-3) (45b-5) (45b-6) (45b-12) (46a-4) (46a-5) (46a-7) (46a-8) (46a-10) (46a-14) (47b-2) (47b-10) (47b-13) (48a-1) (48a-3) (48a-10) (48a-14) (48b-1) (48b-2) (48b-4) (48b-8) (49a-3) (49a-4) (49b-1) (49b-2) (49b-5) (49b-8) (49b-14) (50a-5) (50b-8) (50b-13) (51a-3) (51a-4) (51a-8) (51b-6) (51b-7) (52a-3) (52a-12) (52b-8) (52b-14) (53a-1) (53a-14) (53b-1) (53b-3) (54a-12) (55b-4) (55b-6) (55b-7) (56b-1) (58b-4) (58b-13) (59a-2) (59a-5) (59b-1)

Semiz-Kend: Moğul ve türk uluslarının Semerkant için kullandıkları isim (44b-10)

Semnān: İran'da bir şehir (3a-14)

Ser-i Pul: Babür'ün Semerkant kuşatmasından önce Şeybani Han ile yaptığı ve ağır biçimde mağlup olduğu savaş alanı (8b-10) (38b-13)

Sīrāb: Özbekistan yakındalarında bir bölge (29b-7)

Soğd: Tacikistan'a ait bir vilayet (38a-5) (49b-10)

Sulān Qulı: Bölge hakkında bilgi bulunamamıştır. (43a-1)

Şaburğān: Özbekistan'da bir şehir (57a-6) (57a-8)

Şahruhiyye: Taşkent yakınlarında bir şehir. (2a-2) (3b-14) (6a-6) (7b-6) (8a-9) (8a-12) (8a-13) (12a-6) (12b-14) (19b-6) (31a-8) (31b-9) (31b-13) (45a-7)

Şām: Suriye'nin başkenti (50a-3)

Şāş: Taşkent şehri için kullanılan diğer isim (6a-4) (45a-8)

Şehr-i Sebz Keş vilayetine baharları ova ve şehrin her yeri güzel bir yeşillik içinde bulunduğu oraya verilen isim (38a-1) (49a-6) (49b-14)

Şīrāz: İran'ın en büyük beşinci şehri (10a-7) (10a-10)(39b-1) (39a-10) (39a-12) (39b-4) (44a-3) (55b-11)

Taşkend: Özbekistan'ın başkenti. (3b-14) (6a-4) (6a-6) (8a-11) (8a-13) (8b-1) (12a-3) (12a-6) (12a-14) (13b-11) (19a-13) (19b-6) (19b-7) (20a-6) (45a-7) (54b-3) (54b-4) (55b-14)

Tebrīz: İran'da Doğu Azerbaycan eyaletinin merkezi olan şehir. (10a-6)

Tenük Āb: Hocend'in bir köyü (60b-7) (60b-8)

Tirmiz: Özbekistan'da bir şehir (26b-10) (27b-8) (20b-5) (33a-1) (33a-2) (44a-9) (44-11) (45a-8)

Ucīn: Hindistan'a ait bir köy (46b-12)

Ura Tépe: Tacikistan sınırları içinde bir şehir. (8a-9) (8a-13) (8b-2) (13a-5) (13a-14) (13b-1) (14b-7) (14b-8) (16b-1) (18a-7) (19b-8) (32a-14) (32b-4) (32b-8) (32b-11) (32b-12) (32b-13) (55b-6) (59a-2) (60a-5)

Uşruşna: Ortaçağ'da Mâverâünnehir'de eyalet ve bu eyalet içinde yer alan tarihî bir şehir. (8a-14) (8b-3)

Yam: Bölge hakkında bilgi bulunamamıştır. (39b-9) (40a-2)

Yangı: Kazakistan'da bir şehir (1b-5) (10a-14)

Zāmīn: Moğolistan'ın Dornogobi ilinde bulunan bir şehirdir. (19a-12) (38b-2) (59a-7)

Zemīn Dāver: Afganistan'daki Helمند Nehri'nin kıyısında bulunan tarihi bölge. (14b-1) (42b-6)

4.1.2.2 Ülke Adları

Azərbaycān: Batı Asya ile Doğu Avrupa'nın kesişim noktası olan Kafkasya'da yer alan bir ülke. (28a-8)

Hindistān: Güney Asya'da bulunan Dünyanın en büyük ikinci nüfuslu ülkesidir. (4b-1) (26b-3) (45b-8) (46a-1) (46b-12) (46b-14)

İrāq: Batı Asya'da bir ülkedir. (10a-5) (10b-5) (26b-2) (26b-4) (28a-8) (28b-5) (29b-14)

Mısr: Afrika ile Asya kıtalarının kesişiminde yer alan bir ülke. Kuzey Afrika'nın nüfusu en büyük olan ülkesidir. (50a-3)

Moğolistān: Cengiz Han'ın Kuzey Asya'da kurmuş olduğu ülkenin adıdır. (6a-3) (10a-14) (10b-5)

Türkistān: Orta Asya'da, Özbekistan, Kazakistan, Türkmenistan, Tacikistan, Rusya, Moğolistan ve Çin topraklarının bir kısmını kapsayan ve çoğunlukla Türk halklarının yaşadığı coğrafi bir bölgedir. (2a-3) (8a-6) (9b-10) (22b-3) (28b-3) (43b-13) (44a-1) (44a-7)

4.1.2.3 Dağ Adları

Aq Qaçğay: Semerkant'a yakın Uratepe'deki bir yaylak. (13a-5)

'Anber Kūh: (35b-3)

Berā Kūh: Kırgızistan'ın Oş kentindeki bir dağ adı (2b-10) (3a-4) (26b-10)

Él-Tağ (16a-2)

Fülül: (35a-12)

Gerzevān: (41a-14)

Mesitha Kūhistān: Kazakistan bölgesindeki dağların adı. (14a-9) (32b-3) (39b-8)

Munuğıl: Merginan'ın güneyindeki bir dağın adı (4a-9)

Hindūkuş: Asya'da Afganistan'ın merkezi ile Pakistan'ın kuzeyi boyunca uzanan 800 km'lik dağ sırası. (26b-11) (28b-9)

Hüsyār: Moğolistan'ın Esfera kentindeki bir dağ adı (3b-13) (4a-1)

İşkemiş: (35a-12)

İtmek Dabanı: Semerkant ve Keş arasında kalan bir dağ (49a-5)

Kūhten: (26b-10)

Pulğur: (32b-3)

Pul-i Meğāk (40a-13) (40b-5)

Puşte-i Kuhek: (46a-1) (46b-5) (47a-2) (47a-9) (48b-7)

Suḥ: Moğolistan'ın Esfera kentindeki bir dağ adı (3b-13) (3b-14)

Şāhdār Tağı: Özket kurganının yakınlarındaki dağ (40b-12)

Vārūḥ: Moğolistan'ın Esfera kentindeki bir dağ adı (3b-13)

4.1.2.4 Mekân adları

Bostān Sarāy: Semerkant'ta bulunan bir saray (44b-3) (36b-3)

Çinīhāne: (47b-1)

Çil Sütūn: Kuhek tepesinin garp tarafındaki eteğinde Bağ-ı Meydan adlı bir bahçe ve bu bahçenin ortasındaki büyük bina (47a-3)

Devletserā: Sultan Mes'ud Mirza'nın babasının Hisar'da yaptırdığı saray (56b-12)

Ġār-ı Āşiqān: Buhara kalenderhanesi (40b-3) (43b-1)

Kök Serāy: Semerkant'ta bulunan bir saray (23b-1) (36b-2) (37a-8) (37a-9) (37a-13) (37a-14)

Mescid-i Cevzā: Oş kentindeki Berā Kūh dağın eteğindeki caminin adı (3a-5)

Mescid-i Laklaka: Semerkand kalesinin içinde, eski bir binadır. Binanın ortasında, yere ayak ile vurunca, "laklak" diye bir ses çıktığından bu isim ile anılır.

Mescid-i Muqaḡa: Uluğ Bey Mirza'nın Semerkant'ta parça parça ağaçları yontup, îslāmi ve Çin usulü nakışlar ile yaptırdığı mescid (46b-1)

Qal'a-i Zāfer: Kale hakkında detali bilgi bulunamamıştır. (11a-1)

Qal'a-i Debūsi: Şibanî Han ile Baki Tarhan'ın savaştığı kale (22b-10)

Ribāt-ı H'āce: (59a-8) (59a-9)

4.1.2.5 Akarsu adları

Āb-ı Raḡmet: Kuhek tepesinin eteğindeki bir akarsu (46a-3) (48a-1) (48a-4)

Aq Su: UraTepe bölgesindeki bir nehir. (18a-8)

Amu Deryāsi: Orta Asya'nın en büyük iki nehrinden biri. (27b-6) (28b-9) (44a-10)

Çir Suyı: Taşkent civarındaki bir akarsu (8b-1) (17a-2) (19a-14) (19b-3) (22b-1)

Dergām Suyı: Semerkant'taki Kuhek Suyunun diğer kolunun adı (45a-11)

Havāşş (8a-9) (19a-13)

Hutlān suyu: Hutlan civarındaki akarsu (35a-14)

Hocend suyu: Hocend kentinde bulunan akarsu (17a-9)

Qara Su: Semerkant'ta Āb-ı Raḡmet diye bilinen su (48a-4)

Kuhek Suyı: Semerkant'taki Kuhek Tepesinden akan akarsuyun adı (38a-7) (43a-2) (45a-8) (45a-10) (45a-14) (48b-6) (50a-2)

Kemrūd rūdı: Hisar bölgesinde bulunan bir dere (33b-3) (33b-10)

Māverāü'n-nehr: Orta Asya'da, Ceyhun (Amu Derya) ve Seyhun (Siri Derya) nehirleri arasında kalan tarihi bölge. (2a-9) (3b-4) (36a-3) (44b-6) (44b-14) (45a-4) (45a-6) (48b-10) (49a-2) (50a-7)

Seyhün Deryası: Orta Asya'nın en büyük akarsularından biri (1b-9) (4a-7) (4b-7) (4b-11) (5a-6) (8a-1)

Teke Sekritgü: (8a-1) (8a-5)

Urus suyu: Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde doğup, Kura Nehri ile birleşerek Hazar Denizi'ne dökülen bir nehir (8a-6) (8a-7)

4.1.2.6 Yayla ve Çayır Adları

Bürke Yaylaq: Semerkant'ta Sengzar bölgesindeki bir yaylak. (55b-9)

Kān-ı Ābgīr: Kān-i Gil çayırının asıl adı (48a-6)

Kān-i Gil: Āb-ı Rahmet dedikleri Kara-Su'yun ortasından aktığı çayır (46a-2) (47b-14) (48a-3) (48a-4) (48a-7) (48a-11)

Köl Moğāk Öleñi: Semerkant'ın güneyinde kalan çayırın adı (48b-1) (48b-4)

Nişin Öleñ: Çayır hakkında detaylı bilgi bulunamıştır. (57b-13)

Qulbe Öleñi: Kuhek dağının arkasındaki bir çayır (42b-13) (43a-2) (47b-7) (48b-5)

Señzār: Semerkant'ta bulunan bir bölge (55b-9)

Yār Yaylaq: Semerkant'ta bulunan bir yayla (19b-4) (39a-5) (49b-11) (55b-7) (55b-8) (55b-9) (59a-3) (59a-14) (59b-1) (59b-2)

Yek Çırāğ Öleñi: Gerzevān eteğinde bulunan çayır (41b-1)

4.1.2.7 Bahçe Adları

Bāğ-ı Nev: Semerkant'ın güneyinde Lalezar köyünün yerinde kurulan, ortasında köşk bulunan, dörtgen şeklindeki bağın adı (36a-14)

Bāğ-ı Meydān: Semerkant'ın kuzeyinde Çopatana tepesinin eteğinde bulunan bağın adı (42b-13) (47a-3) (47b-7) (48b-6)

Bāğ-ı Dilgüşā: Semerkant'ın 5 km doğusunda bulunan Tükel Hanım şerefine yapılan bağın adı (45b-12) (48b-1)

Bāğ-ı Çınār: Semerkant'ın doğusunda şimdiki Koştamgalik tepeliğinde kurulan, merkezinde bir saray bulunan bağın adı (46a-5)

Bāğ-ı Şimāl: Semerkant'ın batısında Timur'un oğlu Miranşah'ın kızına adına kurulan bağ (46a-5)

Bāğ-ı Behişt: Semerkant'ın batısında Timur'un karısı Hayrunnisa Hanım adına kurulan bağ (46a-5)

Büdene Qoruğı: Dilgüşā bahçesi ile Semerkand arasında kalan Bildircin korusu olarak geçen bağın adı (48b-1)

İpar Qoruğ: Semerkant üzerinde bulunan bir kuru (39a-13)

Naqş-i Cihān: Kuhek tepesinin eteğinde ve Kān-ı Gil'in, Kara-Su'yunun üst tarafında yapılmış olan bağ (46a-3)

4.1.2.8 Yol ve Geçit Adları

Bend-i Sālār yolu: (32a-5) (32a-6)

Çārcū Güzarı: (58b-6)

Hind yolu (13b-4)

Kendirlik Dabanı: (32a-3) (54b-6) (54b-7)

Kilif Geçit: (33a-6) (33a-8)

Muhammed-Çeb Köprüg: (43a-6)

Sipre Tağ Yolu: (33b-3)

Uyaç Güzarı: (56b-14)

Yassı Keçit (14a-8)

4.1.2.9 Kapı Adları

Hākān Dervāzesi: (53b-9)

Şeyhzāde Dervāzesi: (43a-6)

Āhenīn Dervāzesi: (44b-8) (45b-7)

Pīrūze Dervāzesi: (45b-13)

Çehārraha Dervāzesi: (37a-2)

2.10. Çöl Adları

Zerdek Çöli : (57a-8) (57a-9)

4.1.3. Eser Adları

Ĥamseteyn ve Mesnevī: (7a-10)

Şaḥīḥ-i Buḥārī: (45a-3)

Şāhnāme: (7a-10)

4.2. SAYI KAVRAMLARI

4.2.1. Asıl Sayılar

Altı (4b-2) (25b-2)

Altı yüz: (33a-6) (44b-12)

Bir (2a-6) (2a-11) (2b-1) (2b-4)(2b-7) (2b-10) (2b-13) (3a-4) (3a-13) (3b-12) (8a-6) (9a-1) (13a-3)

Bés (2a-5) (4b-2) (8b-4) (8b-9) (8b-11) (10a-8)-(20a-4) (20b-6) (24a-9) (26b-13) (27a-13) (28a-5) (28a-9) (29a-1) (19b-9) (34a-13) (38a-6) (38a-7) (39b-7) (40b-6) (44b-4) (46a-4) (46b-10) (50a-8) (53a-9) (58b-2)

Bés-altı (11a-5) (15b-11) (24a-9) (24b-2) (50a-12)

Beş altı min (22b-8) (28b-8) (32a-7)

Bés yüz: (32a-13)

Ékki (2a-5) (3a-2) (4b-13) (7a-14) (7b-2) (7b-5) (8b-6) (9a-1) (9a-6) (11b-3) (11b-7) (12a-7) (13a-3) (13b-10) (15b-1) (18a-6) (18a-14) 22a-13) (23b-2) (26a-12) (26a-13) (27b-12) (27b-14) (28b-2) (19b-9) (31a-14) (32a-3) (32b-8) (34b-9) (35a-1) (36a-2) (36b-13) (37b-2) (38a-4) (39a-10) (39b-7) (44a-8) (45a-9) (45b-3) (45b-12) (45b-13)

Ékki yüz: (55a-10)

Éllig: (40a-10)

Erba'a: <Ar. Dört (58b-12) **İhdā:**

<Ar. Bir, bir sayısı (32b-14) **Qırq**

(40a-9) (45a-13)

Qırq tört (18a-9)

Qırq üç (25b-2)

Qırk miñ (42b-9)

Miñ (5b-7) (7a-13) (28a-9) (32a-13) (52a-3) (56b-6)

Miñ bés yüz séksen tört: (47a-1)

On (9a-4) (34a-9)

On bir: (26b-13)

On bés: (47a-11)

On iki (1b-2) (12a-6) (13a-7)

On miñ (44b-12)

On sekiz (13a-6) (30a-14)

On sekiz miň: (52b-10)

On tört: (47a-11)

On üç (27a-5)

On yéti-on sekiz (10a-10)

Otuz: (45a-13)

Sekkiz (9a-8) (46b-10) (48a-5) (56a-1)

Sekkiz yüz (55a-7) (56a-3)

Sekkiz Yüz Toqsan tokuz (1b-1)

Sekkiz yüz altmış (6b-4)

Sekkiz yüz toqsan toquz (18a-9)

Sekkiz yüz éllig beş (18a-10)

Sekkiz yüz éllig yéti (25b-3)

Seksen: (57b-1)

Toquz (2a-11) (3b-7) (4b-10)

Tokuz yüz iki (2b-12)

Tokuz yüz sekiz (3b-7) (6a-6) (32b-13)

Toquz yüz on (14a11) (27b-6)

Toquz yüz on bir (11a-5)

Tört (2b-8) (5b-7) (8b-8) (11a-11) (12b-2) (13a-9) (17a-2) (19a-11) (23b-1) (27a-7) (28a-9) (19b-9) (34a-12) (38a-2) (38a-6) (38a-7) (39b-1) (39b-7) (40b-6) (45b-1) (45b-7) (47a-4) (47a-5) (47a-7) (53a-4) (53a-9)

Tört-béş miň: (35a-3) (55b-5)

Üç (2a-10) (5b-7) (8b-3) (11a-11) (11b-7) (11b-8) (12b-2) (5b-7) (10b-9) (17a-2) (18a-6) (20b-9) (27a-8) (27b-12) (28a-13) (30b-10) (31a-14) (32a-1) (32b-7) (34b-12) (37b-2) (38a-2) (38a-4) (39b-1) (39b-7) (40a-9) (45b-1) (46b-6)

Üç-tört miň 5b7 (10a-1) (57a-3)

Üç miň (22a-1) (57a-10)

Üç Yüz: (39a-7) (44a-9)

Üç yüz miň (12a-11)

Yeti (2a-4) (3a-12) (44a-7) (46b-10) (48a-5) (51a-3) (53b-2) (55a-7) (56a-1)

Yégirme (24a-4)

Yégirme bés (4a-2) (13a-2) (24a-4)

Yégirme miş (28b-13) (32a-13)

Yégirme-otuz (19a-6) (19a-7)

Yégirme-otuz miş (35a-7)

Yétti yüz (22b-11)

Yetmiş: (57b-1)

Yüz: (32b-7) (39b-1) (53b-1)

Yüz miş: (57a-10) (58b-8)

Yüz yégirme altı (13a-9)

4.2.2. Sıra Sayılar

Bésinçi (1b-2) (27b-10)

İkinci (5b-11) (8b-10) (9b-3) (9b-4) (10a-7) (11a-3) (20a-1) (20a-4) (22b-4) (24a-12) (27b-1)

Törtünçi (6b-5) (20a-7) (27b-4)

Üçünçi (6b-7) (11a-6) (20a-3) (22b-4) (25b-3) (27b-4)

4.2.3. Üleştirme Sayılar

Birer: (51a-11)

İkirer: (51a-11)

Üçele: her üç (58a-13)

4.3. HAYVAN VE HAVAN ADLARI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.3.1. Canlı ve gelişimi

Nema: < Ar. Artma, çoğalma (2b-4)

Neşv: < Ar. Canlının büyümesi, yetişmesi (2b-4)

4.3.2. Av ve Av yerleri

Av: Av (2a-14) (3b-2) (5a-5) (25b-11)

Avlağ: Av yapılacak yer (4a-10)

Quşlağ: Kuş avlanacak yer (4a-10)

4.3.3. Kuşlar

Bağrıqara: Bir tür iskete kuşu, bağrıqara (49b-6)

Bödene: Bildırcın (19a-3)

Buğu maral: Geyik (4a-10) (5a-7)

Çupçuq: Serçe (4a-12)

İlbasun: <Moğ. Ördek(19a-1)

Qaz: (49a-2)

Qılquyruq: Bir kuş çeşidi (49b-6)

Qırğavul: Sülün (2a-14) (2b-1) (5a-7) (19a-2)

Kebüter: <Far. Güvercin (6b-3)

Quş: Kuş (2a-14) (3b-2) (5a-6) (5b-1) (19a-3) (21b-9) (21b-10) (22b-11) (24b-14) (25b-11) (49b-6)

Mākiyān: <Far. Tavuk (29a-5)

Murğek: < Far. Kuşçağız (49b-7)

Nihilam: Doğan, Şahin (25b-11)

Tavuğ: Tavuk (49a-1)

4.3.4. Memeliler

At: At (17a-1) (17a-4) (30b-6) (32a-8) (32a-13) (38a-7) (38b-6) (42a-9) (42b-4)

Kéyik: Geyik (3b-3) (4a-10) (5a-7)

Qoy: Koyun (32a-9) (32a-13) (52b-10) (57a-10)

Qutas: Bit tür dağ öküzü (32a-9)

Tavuşqan: Tavşan (4a-11) (5a-7)

Tekke: Keçi (8a-3)

Téve: Deve (17a-1) (42a-9) (57a-10)

Topçaq: Semiz at (21a-14) 21b-) (21a-1)

Uy: Öküz (25a-10)

Uyluq: Sığırlık öküz (7a-13)

4.3.5. Sürüngenler

Yılan: Yılan (4a-9)

4.3.6. Hayvana Ait Yaşam Alanı

Qafes: (5b-1)

4.3.7. Hayvana Ait Fiziksel Özellikler

Müngüz: Boynuz (25a-10)

Pervārī: Besili (49a-1)

Post: Deri (5a-14)

Semiz: Şişman besili (2b-1) (5a-8)

4.4. YERYÜZÜ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.4.1. Dünya-yer

‘âlem: <Ar. Dünya (5a-3) (18a-9) (23a-2) (25b-2) (46a-11) (46b-7) (46b-10) (47b-13) (49a-12)

Dünyâ: <Ar. Yerküre (11a-3) (29a-1) (29a-4) (35a-3) (58b-2)

Orn: < ET orun Yer (4b-13) (32a-9)

Seņ: < Far Taş (43a-14)

Yér: Yer (2a-11) (3b-11) (4a-6) (5a-14) (8a-3) (8a-5) (16a-11) (16b-14) (18a-5) (18b-8) (19a-9) (24b-9) (26a-13) (28b-10) (30b-10) (34a-13) (36b-1) (40b-5) (42a-2) (43b-11) (45b-11) (47a-6) (47a-13) (47b-3) (47b-8) (48a-13) (48b-14) (49b-4) (50a-3) (54b-12) (59a-10) (60a-1) (60a-7) (60a-9) (60b-4) (60b-6)

Taş: Taş (2a-12) (2b-10) (3b-10) (24b-13) (31a-2) (34a-11) (34b-6) (34b-10) (44b-9) (46a-7) (46a-13) (47a-4) (47a-6) (47a-8) (47a-11) (47a-12) (49a-5)

4.4.2. Yeryüzü Şekilleri

4.4.2.1 Çöl ve Çölle ilgili kavramlar

Bâdiye: <Ar. Çöl (4b-5) (4b-7)

Deşt: <Far. Çöl (5a-6)

Deşti: <Far. Çölle ilgili (4b-2)

Kemâbraq: < Far.+T. az sulu (49b-4)

Qum: Kum (2a-4)

Sahrâ-nişîn: < Ar. Çölde oturan (32a-7)

4.4.2.2 Su ve Su ile ilgili Kavramlar

Āb: < Far. Su

ābgīr: < Far. Su birikintisi bataklık (48a-6)

Ābraq: <Far. Sulu (49b-6)

aqar su: Akarsu (2b-8) (3a-3) (3b-6)

Batġaqlıq: Bataklık

Dere: <Far. Dere, ırmak, çay (33b-10) (60a-11)

Deryâ: <Far. Deniz (1b-9) (2a-4) (4a-7) (8a-2) (29a-11) (45b-1) (48b-6)

Deryāce: <Far. Küçük deniz, göl (45a-11)

Köl: Göl (48b-3)

Say: Dere (5a-11)

Su: Su (1b-9) (6a-12) (16b-14) (17a-1) (33a-3) (33a-5) (33a-8) (33a-13) (34b-3) (39b-9) (44a-12) (45a-9) (45a-10) (45a-13) (45b-1) (46a-2) (47b-10) (47b-14) (48a-1) (48a-5) (48a-11) (50a-1) (53a-5) (53b-7)

Rūd: < Far. Irmak (3a-1) (33b-3) (45a-10) (45a-11)

Şāhcūy: < Far. Büyük nehir (3a-5)

4.4.2.3 Dağ ve dağla ilgili kavramlar

Cer: <Far. Uçurum, çukur (4b-12) (4b-14) (6b-1)(6b-3)

Dāmene: <Far. Dağ eteği (3a-4) (8a-2) (16a-2) (35a-13) (35b-4) (40b-12) (46a-2) (46b-5) (47a-2) (47a-9) (50a-1)

Éniş: İniş, bayır (42a-2)

Ḥandeq: <Ar. Hendek (2a-12) (2a-14) (4b-12) (35a-2) (35a-9) (43b-4)

Qulle: < Ar. Dağ tepesi (2b-11)

Kūh-pāye: < Far. Dağlık (3b-6) (3b-12) (4a-1)

Naqb: < Ar. Delme, delik, çukur (31a-14) (34a-11) (34a-13) (34a-14) (34b-3) (34b-49) (34b-10)

Pūšte: < Far. Tepe (3b-9) (45a-9)

Tağ: Dağ (1b-4) (1b-7) (1b-8) (2b-11) (2b-12) (3a-4) (3a-9) (4aa-8) (4a-9) (4a-13) (5a-13) (5b-4) (7a-13) (8a-2) (23a-7) (26b-10) (26b-11) (32a-8) (32a-9) (32a-10) (35a-12) (40b-12) (42a-1) (42b-6) (49a-4) (49a-5) (49b-14) (50a-1) (57a-11) (59a-8)

Tumşuq: Dağ kolu, çıkıntı (2b-12)

Tüşük: Delik, çukur (34b-1)

4.4.2.4 Ova- Çayır ile ilgili Kavramlar

Cölge: Verimli, güzel ova (54b-6)

Qoruk: Çayır, çöl, kır: (48a-7)

Kevek: Oyuk, çökük (34b-6)

Sahrā: < Ar. Ova (49a-6)

Öleḡ: Çayır (43b-10) (43b-12) (47b-8) (48a-2) (48a-3) (48a-6) (48a-7) (48a-8) (48a-9) (48a-14) (48b-3) (48b-5) (48b-6)

Yaylag: Yayla (13a-6)

Yaylaq: Yayla (5a-13) (60a-6)

4.5. YERLEŞİM VE YERLEŞİM BİRİMLERİ

4.5.1. Yerleşim Birimleri

4.5.1.1. Yer, Mekân, Bölge

Cā: <Far. Yer, mevki, mekân (23b-9) (51a-9)

Ḥadd: <Ar. Sınır (36a-1)

Ḥalvet: < Ar. Yalnız kalma, kimsenin bulunmadığı kapalı yer. (19a-5)

Maḥal: < Ar. Yer, mekân (2a-7) (3b-14) (5a-4) (5b-10) (8a-11) (8a-12) (10a-6) (12b-11) (13a-2) (15b-6) (15b-8) (15b-13) (16a- 10) (16b-11) (17b-10) (18b-4) (19b-7) (19b-8) (21a-7) (22a-3) (23a-2) (28a-13) (33b-11) (35b-4) (39a-8) (42b-4) (43b-9) (44a-10) (46a-3) (48a-14) (51b-13) (53a-7) (54b-13) (55a-1)

Ma'mūr: < Ar. Bayındır (29a-4) (45a-13) (45a-14)

Ma'mūre: < Ar. Bayındır yer (1b-3) (1b-6) (45a-6) (49b-11)

Meskūn: < Ar. Oturulacak yere getirilmiş, bayındır (44b-4)

Mevzi': < Ar. Yer, alan, bölge (8a-2)

Meydān: < Ar. Geniş açık alan (3a-6) (19a-1)

Né cā-yi: Mekân (23b-9)

Nevāhi: < Ar. Bölgeler (8a-6) (11b-8) (13a-3) (14a-7) (17a-8) (17a-14) (18a-8) (19a-12) (19a-13) (19b-4) (25a-6) (26a-13) (29b-6) (29b-8) (30b-2) (30b-3) (31b-9) (32b-9) (35b-4) (38b-1) (38b-4) (39a-6) (40a-2) (40a-14) (42b-2) (42b-14) (44a-5) (44a-9) (49a-9) (49b-7) (55b-14) (56a-10) (57a-4) (57a-7) (60a-6)

Parganāt: < Far. Bölgeler, mıntıkalar (35a-7)

Serhadd: < Far.+Ar. Sınır (1b-4) (32a-10)

Tevabi: < Ar. Bir merkeze bağlı olan yerler (4a-13) (35a-8)

4.5.1.2 Şehir, Kasaba

Belde: < Ar. Şehir (44b-7)

Dārūgenişin: < Moğ.+Far. Merkez (55b-9) (59a-9)

Qaşaba: < Ar.+T. Kasaba (2a-4) (2a-5) (2b-7) (3a-11) (3a-12) (4a-13) (4b-8) (4b-10) (5a-9)

Qaşabaça: < Ar.+T. Kasabacık (4a-14)

Kent: < Soğd. Şehir (3b-5) (5b-4) (8a-10) (39b-5) (48b-6) (49b-11) (50a-1) (59a-3) (59a-4) (60b-7)

Şehr: < Far. (1b-5) (2b-14) (3a-4) (18b-9) (29b-9) (30a-6) (34a-13) (40a-3) (40b-11) (43a-13) (43b-6) (43b-8) (47b-10) (47b-11) (48a-3) (48b-9) (49a-6) (49a-7) (49b-1) (49b-13) (53b-1)

Şehrī: < Far. Şehirde yaşayan (2b-2) (24a-2) (40b-10) (42b-13) (43a-5) (44b-4) (44b-6)

Tümen: İlçe (49b-10) (49b-13) (49b-14) (50a-3) (50a-4) (59a-9)

Tümenāt: < T.+Ar. İlçeler (45a-13) (48b-7) (48b-9)

Vilayet: < Ar. İl (1b-1) (1b-7) (2a-1) (2a-6) (3a-10) (3b-12) (5a-13) (5b-7) (6a-2) (6a-4) (6a-6) (6b-12) (6b-13) (8a-4)(8a-5) (8a-10) (8a-13) (8b-14) (9a-13) (10a-4) (10a-11) (10a-12)il (12b-2) (12b-14) (14a-14) (15b-5) (16a-1) (16a-2) (16a-6) (16b-5) (17a-13) (17b-5) (17b-7) (17b-8) (18a-1) (18a-5) (23a-2)(27b-10) (27b-14) (28a-11) (29a-4) (29b-5) (32a-6) (33b-8) (34a-5) (35a-5) (36a-3) (36a-4) (44b-4) (44b-14) (45a-6) (48b-7) (48b-11) (48b-14) (49a-1) (49a-3) (49b-2) (49b-8) (49b-9) (49b-10) (49b-13) (51a-6) (51a-7) (51b-10) (51b-11) (51b-14) (54a-3) (54a-14) (54b-13) (56b-5) (56b-6) (57a-1) (57a-11) (59a-5) (59b-6)

Vilāyāt: < Ar. İller (8a-10) (25b-7) (26b-1) (26b-10) (26b-13) (28b-9) (29b-14) (35a-7) (44b-6) (48b-7) (50a-7) (51a-5)

4.5.1.3 Mahalle

Mahallāt: < Ar. Mahalleler (2a-13) (2b-14) (3a-1) (5a-1) (45a-12) (45b-6) (49b-13) (56b-12)

Mahalle: < Ar. Mahalle (2a-13) (45a-2)

4.5.1.4 Kale

Bārū: < Far. Kale duvarı, sur (16a-12)

Burç: < Ar. Kale, hisar çıkıntısı (16a-12) (34b-6) (34b-8) (47a-4) (47a-5) (47a-6)

Dervāze: < Far. Kale kapısı (2a-10) (15b-13) (34a-13) (37a-3) (53b-14)

Ehl: < Ar. Bir yerde oturan (11a-2) (17b-13) (23b-13) (24a-4) (30a-6)

Erk: Şehir içinde padişaha mahsus olan kaleye benzer saray (2a-10) (16a-10) (24b-12) (24b-13) (36b-1) (36b-7) (37a-2) (37a-10) (44b-3) (45b-6) (53b-14)

Éşik: Kapı (7b-6) (12b-14) (13a-11) (14a-2) (14a-5) (15a-8) (15b-3) (18a-2) (25a-4) (29a-6) (36b-4) (36b-9) (36b-11) (38b-10) (54b-2) (56b-8)

Qurğan: Hisar kale (2a-9) (2a-10) (2b-10) (4a-6) (4a-7) (4a-8) (4b-11) (4b-14) (5a-1) (6b-1) (15b-13) (16a-7) (16a-11) (17b-8) (24b-13) (30b-13) (31a-2) (31a-3) (31a-13) (31b-4) (31b-8) (33b-4) (34a-11) (34a-14) (34b-2) (34b-8) (35a-11) (39a-10) (39a-12) (40b-3) (40b-4) (40b-12)(40b-13) (42b-2) (43a-1) (43b-3) (43b-8) (43b-10) (43b-11) (43b-14) (44b-11) (46a-7) (52b-10) (53b-6) (53b-11) (55b-10) (56a-6) (56a-11) (56a-12) (56b-11) (56b-12) (57b-7) (59a-9) (59a-14) (59b-3) (59b-4) (59b-5)

4.5.1.5 Yurt, Vatan

Vatan: (60a-8)

Yurt: Yurt, vatan (5b-12) (40a-10) (40b-9) (40b-13) (43a-4) (43b-12) (44a-1) (48a-10) (48a-11)

4.5.2. Göç

Celā: < Ar. Memleketten ayrılma, gurbete düşme (60a-8)

Köç: Göç (27b-8) (35a-11) (52b-2) (52b-11) (54b-12) (55a-5) (55b-3)

Qazaqlıq: Göçebelik (11a-4) (15a-5) (20a-4) (39b-7)

ğurbet: < Ar. Gariplik, yabancılık (55a-9)

4.6. YÖN KAVRAMLARI

4.6.1. Coğrafi yönler

Cenüb: <Ar. Güney (1b-4) (2a-2) (2a-5) (2a-10) (2b-7) (2b-10) (3b-7) (3b-9) (6a-12) (26a-14) (26b-10) (45a-8) (45a-12) (46a-5) (46b-1) (48a-9) (48b-6) (49a-4) (49b-5) (60a-5)

Ġarb: <Ar. Batı (1b-3) (1b-8) (2a-2) (3a-12) (3b-7) (4a-2) (4b-4) (4b-10) (45a-7) (47a-2) (48b-2) (48b-8) (49b-5) (49b-9)

Şarq: < Ar. Doğu (1b-3) (2a-1) (2b-7) (2b-10) (4b-2) (7a-12) (13a-6) (13a-8) (36b-3) (40a-9) (45a-7) (45b-12) (48a-3) (48a-9) (48a-10) (48b-7)

Şimāl: < Ar. Kuzey (1b-4) (2a-1) (2a-2) (2a-3) (2a-5) (4a-7) (4a-8) (4a-12) (4b-7) (5a-8) (6a-13) (7b-14) (17a-9) (34b-5) (36b-3) (42b-3) (45a-7) (45a-8) (48a-4) (48b-2) (48b-6) (49b-10)

4.6.2. Taraf-Yan

Cānib: <Ar. Taraf, yön (1b-8) (1b-9) (2a-5) (2b-10) (3a-2) (4a-7) (6a-12) (13a-6) (17a-9) (26a-14) (32b-) (38b-4)

Cevānib: <Ar. Taraflar, yanlar (8b-11) (48a-2)

Cihat: <Ar. Taraflar, yönler (7a-14) (7b-14) (17a-13) (40a-6)

Cihet: < Ar. Yan, yön (1b-6) (4a-13) (6b-10) (8a-1) (8a-2) (9a-2) (14a-14) (17a-6) (22b-13) (24a-5) (26a-14) (30b-12) (32b-10) (35b-7) (36a-) (36a-12) (39b-8) (46b-1) (48b-3) (51a-10) (51b-10) (56b-3) (58b-2)

Etrāf: <Ar. Taraflar, yanlar (8b-11)

Sarı: Yön, taraf (2a-2) (2a-3) (3b-9) (4a-2) (4b-10) (10a-5) (13a-8) (15b-14) (16a-2) (24b-1) (25a-1) (25a-3) (32a-3) (32b-10) (33a-5) (3a-12) (33b-4) (33b-9) (34a-13) (35b-12) (37b-8) (44a-5) (47a-2) (47a-9) (48a-9) (48b-2) (49b-5) (54b-4) (56b-13) (58b-12)

Semt: < Ar. Yön, Taraf (46b-4)

Taraf: < Ar. Taraf, yön (1b-8) (2a-1) (2a-2) (2a-5) (2a-10) (2b-7) (3a-5) (4a-8) (4b-2) (4b-7) (5a-6) (5a-7) (6a-13) (8a-1) (16a-13) (34b-5) (36b-6) (38a-2) (38a-5) (38a-8) (40a-9) (40b-4) (41b-7) (42b-2) (42b-5) (43a-7) (45b-13) (47a-7) (48a-3) (48b-8) (49b-14) (50a-1) (54a-1) (54a-2) (54b-8) (57b-6)

Tarafıdağı: < Ar. Tarafındaki (7a-12) (26b-10) (36b-3) (36b-8) (60a-5)

Vech: < Ar. Yön (18b-5) (52a-1) (60b-13) (60b-14)

Yan: Taraf (2a-12) (31a-2) (46a-5) (48b-3) (49a-9)

4.6.3. Zıt Yönler; iç-dış alt üst

Ast: Alt f

Baş: Baş, ilk (2a-8)

Dâhil: <Ar. İçeri giren, iç, içerisi (8a-14) (45a-6)

İç: İç (2a-1) (3a-1) (3b-1) (7aa-1) (14a-2) (16a-7) (31b-7) (34b-2) (45b-8) (46a-10) (47a-10) (47b-2) (18a-12) (52a-11)

İçkeri: İçeri (17a-7) (35b-8) (35b-14) (40a-11) (40b-6) (57a-14)

Qaçar: Arka (25a-11) (42a-1)

Keyn Arka (19b-1) (44a-13)

Taşqarı: Dışarı (3a-6) (31b-13) (35a-13) (35b-8) (35b-14) (36b-7) (40a-10) (43b-7) (56b-12)

Taşqarıraq: Daha dışarı (4b-14)

Tüp: Alt (7a-13) (45a-10) (54b-6)

Üst: Üst (4b-12) (5b-10) (6a-14) (6b-1) (10b-8) (13b-1) (18b-2) (25a-7) (25a-9) (27b-3) (27b-4) (30a-2) (30a-7) (31b-6) (32a-14) (32b-11) (33a-1) (33a-9) (33a-12) (33a-14) (33b-1) (33b-13) (34a-6) (34b-4) (34b-11) (34b-14) (35b-12) (37b-6) (38a-1) (38a-7) (38b-6) (39a-2) (39a-13) (40b-14) (41a-13) (41a-14) (42b-1) (44a-2) (44a-12) (44b-12) (46a-2) (47b-7) (52a-7) (52b-4) (54b-5) (55b-5) (55b-6) (55b-7) (56b-1) (57b-9) (58a-1) (59a-8)

Yoqqarı: Yukarı (33a-5) (33b-3) (33b-10) (34b-1) (34b-2) (41b-1) (47a-5) (47a-7)

Yoqqarıraq: Daha yukarı (48a-9)

4.6.4. Kıyı-kenar-köşe

Dâmen: <Ar. Etek, kenar (29a-3) (58b-8)

Kenāre: < Far Kıyı, Kenar (1b-3) (45a-6)

Yaqa: Yaka (6b-2) (8a-1) (8a-6) (8b-2) (19a-14) (22b-1) (27b-7) (33a-3) (33a-8) (35b-1) (43b-4) (47b-14)

Yaqasıdağı: Kenar (2a-14) (5a-11)

Żil: <Ar. Kenar, yan (49a-12)

4.6.5. Doğru, yönelme

İstiḳāmet: <Ar. Bir şeyin bir tarafa doğrulması, uzanması (18a-5)

Māyil: < Ar. Eğilim (2b-7) (23b-6) (38a-14) (48a-4) (48b-3) (49b-6)

Meyl: < Ar. Eğilme eyiklik (2a-3) (22b-11)

Müteveccih: < Ar. Bir tarafa dönen, yönelen (13b-4) (24b-13) 17a9 25a1 (39a-13) (39b-8) (44b-1) (55b-7) (59a-6) (60b-1) (60b-4)

Teveccüh: < Ar. Yönelme (16b-13)

Togru: Doğru, Karşı (33a-1) (39b-10)

Utru: Karşı (33a-5)

4.6.6. Orta, Ara

Ara: (2b-5) (3a-4) (3b-9) (8a-9) (10b-5) (12a-10) (15a-7) (17b-10) (18b-11) (24b-10) (32a-5) (32a-8) (32b-4) (34b-13) (35b-8) (35b-14) (37b-3) (38a-3) (41a-1) (41a-2) (41a-9) (41a-12) (42a-11) (42a-13) (45a-9) (46b-4) (47a-3) (48a-11) (48b-1) (49a-4) (49b-8) (49b-14) (54b-14) (55a-3) (60b-11)

Evāsīt: <Ar. Orta (18a-8)

Orta: (31b-14) (47a-8) (47a-13) (47b-3) (48a-5)

Vasat: < Ar. Orta (2a-6)

4.6.7. Etraf, Çevre

Çehārsū: <Far. Dört bir yan (15a-9)

Eṛrāf: < Ar. (42b-2) (48a-2) (48a-6)

Girdā-gird: <Far. Çepeçevre (1b-7) (2a-12) (2a-13) (5a-13) (48a-2)

Ḥavāli: <Ar. Çevre, etraf (41b-13)

Tégre: Etraf çevre (26a-9)

Müşrif: < Ar. Etrafa bakan (3a-2) (47b-7)

Narı: Öte (38a-6)

Öte: (33a-4)

4.6.8. Ön- Arka, Sağ- Sol

Ald: Karşı, ön (29a-7)

Arqa: Geri taraf, arka (36b-6) (142b-13) (43a-2)

Oñ: Sağ taraf (49a-9)

Qol: Sağ (34a-9)

Sol: (49a-9) (56a-5)

4.7. ZAMAN KAVRAMLARI

4.7.1. Zaman Belirten Kavramlar

Cağ: Çağ, dönem (8a-12) (60b-4)

Evqāt: <Ar. Vakitler, zamanlar (58b-14) (60a-1)

Zaman: < Ar. Zaman, vakit (7a-4) (13b-6) (14b-13) (18b-1) (21b-11) (22b-8) (24a-4) (26a-3) (28b-8) (28b-12) (36b-10) (39b-13) (44b-7) (44b-13) (46b-9) (46b-12) (47b-5) (60b-3) (60b-13)

Mī'ād: < Ar. Belirtilen zaman ve yer (39a-5) (40b-5)

Müddet: < Ar. Zaman, vakit (5b-4) (9a-5) (31b-4) (32b-1) (40b-11) (41a-5) (43b-13) (52b-11) (60a-2)

Tārīḥ: < Ar. Tarih (1b-1) (4a-5) (6a-6) (6a-12) (6b-2) (11a-5) (11a-13) (11b-12) (12a-2) (14a-10) (18a-8) (27a-7) (27b-6) (29a-5) (32b-13) (48a-7) (50a-10) (50b-11)

Vaqt: <Ar. Vakit (32a-5) (56b-11) (59a-10) (60b-8)

Va'de: < Ar. Bir iş için önceden belirlenen süre, mühlet (24a-14) (51b-11) (52b-1)

4.7.2. Gün, Ay, Yıl

4.7.2.1. Gün

Eyyām: <Ar. Günler, zaman (53a-3)

Kün: Gün (6b-2) (13a-9) (15b-11) (16a-14) (19a-6) (19a-7) (19a-9) (20a-5) (24a-2) (25a-5) (25b-2) (29a-1) (30a-6) (31a-2) (31a-3) (31a-9) (32a-2) (32b-7) (32b-10) (36b-13) (37a-2) (37b-2) (37b-5) (39a-10) (39a-14) (39b-10) (40a-10) (41a-8) (42b-5) (42b-6) (42b-10) (42b-11) (43a-2) (43a-3) (43b-7) (43b-12) (44a-6) (50a-8) (50b-10) (53a-4) (53a-9) (53a-10) (53a-14) (53b-1) (53b-2) (56a-2) (57a-2) (57a-4) (57a-13) (58a-3) (58a-4) (58b-2) (59a-12) (60a-6) (60a-7) (60a-11) (60b-6) (60b-9)

4.7.2.1.1. Hafta ve günleri

Cum'a: <Ar. Cuma (32a-4) (45b-8)

Çeharşenbe: <Far. Çarşamba (41b-2) (42b-10)

Düşenbih: <Far. Pazartesi (6b-2)

Hafta: <Far. Hafta (7b-10)

Ğurre: <Ar. Arabi ayın birinci gecesi ve günü (41b-2)

Seşenbe: < Far. Perşenbe (15b-11)

Şenbe: < Far. Cumartesi; gün (53a-14) (53b-1) (53b-3)

4.7.2.2. Ay

4.7.2.2.1 Ay

Ay: Ay (1b-1) (6b-2) (8b-11) (10a-8) (11a-5) (24a-9) (24b-2) (26b-7) (31a-1) (34b-9) (38a-2) (41b-9) (44a-7) (45b-1) (48a-8) (51a-3)

4.7. 2.2.2 Dini Aylar

Ramazān ayı: <Ar. Ramazan, oruç ayı (36a-7) (39a-5) (41b-2)

Rebī'ü'l-āhīr ayı: <Ar. Hicri takvime göre yılın dördüncü ayı (25b-1)

Rebī'ü'l Evvel ayı: <Ar. Hicri takvime göre yılın üçüncü ayı (44b-2)

Receb ayı: <Ar. Hicri takvime göre yılın yedinci ayı (53a-14)

Şa'bān ayı: <Ar. Arap takviminin ikinci ayı (30b-14)

Şevvāl ayı: <Ar. Arabî ayların onuncusu (18a-8) (31b-3) (37b-12) (37b-13)

4.7.2.3. Yıl

Sene: (32b-14) (58b-12)

Yıl: Yıl (4a-1) (7b-2) (9a-1) (9a-4) (10a-5) (10a-10) (11a-11) (12a-4) (12b-2) (12b-5) (13a-3) (17a-2) (17b-6) (18a-10) (21b-14) (22a-11) (22b-3) (24a-1) (24a-4) (25a-13) (27a-7) (27b-12) (32b-1) (33b-6) (36a-6) (39b-7) (41a-2) (41a-3) (41b-12) (47a-1) (48a-8) (50b-4) (51b-6) (56a-1) (56a-13) (57b-3) (60a-2)

4.7.3. Mevsimler

Bahār: <Far. İlkbahar (2b-9 3a-3) (35b-7) (49a-5) (49b-4)

Qış: Kış (1b-9) (32b-9) (33a-1) (33a-3) (8a-11) (38b-3) (45b-3) (59a-4) (59b-5)

Küz: Sonbahar (2b-6) (4a-11)

Yaz: Yaz (7a-5) (38b-11) (39a-4) (45b-1) (45b-4) (57b-11)

4.7.4. Vakitler

4.7.4.1 Akşam- Gece

Ahşām: < Ar. (54a-11)

Qarangū: Karanlık (25a-10)

Kündüz: (19a-8) (34a-12)

Kéçe: (40b-3) (40b-4) (41b-9) (56a-5) (55b-4) (60b-5) (60b-6) (60b-8)

Tün: Gece (60b-7)

4.7.4.2 Sabah

Seheri: < Ar. Sabah (44a-1)

Subh: < Ar. Sabah (59a-10)

Taq: Sabah (34b-8) (39a-12) (60b-5) (60b-8) (60b-9)

Taqla: Yarin (34b-9) (36b-11) (40a-6) (43b-7) (56a-10)

4.7.4.3 İkinci

Diger: < Far. İkinci (36b-2) (40a-4) (60a-11)

4.7.4.4 Saat

daqīqa: < Ar. Zaman birimi olarak bir saatin altmışta biri (44b-5)

4.7.5. Zaman İfade Eden Diğer Kavramlar

4.7.5.1 Öncelik sonralık

āhir: < Ar. Son (6a-3) (8a-12) (12b-11) (14a-5) (15a-11) (20b-4) (21b-10) (19a-2) (31b-2) (34b-3) (35b-13) (39b-3) (41a-6) (41a-12) (49b-1) (60a-5) (60b-14)

āhir zaman: < Ar. Son zaman (3a-8) (15a-9)

Burun: Önce (12b-7) (12b-10) (14a-12) (23b-8) (25b-11) (42a-11) (44b-10) (46b-8) (50b-13) (53b-3)

Burunlar: Önceler (1b-4) (7b-8)

Burunraq: Daha önce (9b-12) (13b-4) (17a-2)d (20a-6) (25a-11) (31b-9) (51b-14) (58a-7) (60b-9)

Evāhir: < Ar. Sonra, son günler (44b-3)

Evvel: < Ar. Önce (6b-9) (7b-14) (13b-7) (20a-13) (22a-9) (22a-11) (31a-9) (49a-3) (51a-4) (51a-12) (52b-9)

Pāyān: < Far. Son (49b-9)

Sonralar: Sonralar (7b-9) (13b-2) (15a-5) (25b-11) (34a-3) (35a-6)

Son: Son (7a-2) (9a-10) (11a-10) (12a-3) (12a-4) (12a-8) (12a-12) (12b-5) (14a-2) (14a-4) (14b-6) (14b-8) (15a-11) (16a-14) (18b-1) (18b-7) (19a-4) (19b-6) (19b-14) (20a-5) (20a-8) (20b-9) (21a-8) (23a-7) (24b-2) (25a-6) (26b-12) (28a-4) (28b-5) (28b-12) (29a-11) (30a-11) (31a-13) (32a-2) (32a-3) (32a-14) (32b-7) (32b-10) (32b-11) (35b-2) (36b-10) (36b-13) (37b-2) (37b-5) (38a-11) (38a-10) (39b-7) (40a-12) (42a-4) (42a-7) (42b-5) (42b-6) (43a-2) (44a-6) (47a-14) (49b-4) (50a-6) (50b-6) (50b-7) (50b-8) (50b-12) (51b-8) (53b-13) (56a-2) (57a-2) (57a-4) (58b-10) (59a-12)

Sonra: Sonra (9a-1) (9a-5) (10b-11) (11a-5) (11a-11) (12b-2) (12b-8) (13a-3) (13a-11) (13a-12) (14a-14) (15b-7) (19b-7) (20a-2) (20a-3) (20a-4) (21a-13) (22b-7) (26b-7) (27a-14) (28b-7) (30a-4) (30b-12) (38a-10) (43b-3) (50b-2) (51a-13) (52b-8) (53a-9) (53a-10)

Sonuçta: (26b-4)

4.7.5.2 Her zaman

Bî-tevaqquf: <Far.+Ar. Durmadan (23a-12)

Dāyim: < Ar. Daima, Her zaman (4b-4) (29a-7)

Hemîşe: <Far. Her zaman (4b-3) (4b-4) (5b-9) (7b-13) (21b-8) (23b-13)

Herçend: <Far. Her ne zaman (7b-1) (41a-6)

Muttaşıl: <Ar. Aralıksız durmadan (25b-12) (52b-12)

4.7.5.3 Şimdi- Şu an

Fî'l-Hāl: <Ar. Bu esnada, hemen, şimdi (26a-11) (37b-1)

Hālā: <Ar. Şimdi henüz (2a-2) (44b-9) (46b-7) (46b-13) (46b-14)

Henüz: <Far. Henüz (20b-7) (41b-10) (52a-9)

İārī: < Ar. Ansızın (18a-7)

Tiz: < Far. Hemen, çabuk (41a-9) (51b-4)

Tizlik: < Far. Çabukluk (34b-7)

Yeleq: Çabuk (41b-13) (42a-8) (53a-6) (55a-6) (56b-2)

4.7.5.4 Bazen- Ara sıra

Gāhī: <Far.+Ar. Bazı kere, ara sıra (6a-1) (6a-2) (7b-13) (19a-6) (19a-7) (19a-8)

4.8. YİYECEK- MEYVE KAVRAMLARI

4.8.1. Meyveler

Ālū: <Far. Erik (48b-13) (48b-14)

Alma: Elma (56a-9)

Anār: <Far. Nar ağacı ve meyvesi (3a-13) (3a-14) (4a-4) (4a-5) (4a-6) (45b-2)

Bādām: <Far. Badem, içi ve taze iken kabuğu dahi yenilen ve yağı çıkarılan meyve; (3b-8) (4a-14) (4b-1) (24a-13)

Dāne: <Far. Çekirdek (3b-1)

Dāne kelān: <Far. Bir cins nar (3a-13)

Elma: Elma (45b-2)

Qavun: Kavun (2a-7) (2a-8) (5a-2) (5a-4) (5a-5) (45b-2) (48b-10) (48b-11) (48b-12) (48b-13) (49b-5) (56a-7) (56a-8) (56a-9)

Mağz: < Far. Meyve özü (3b-1)

Mīrtīmūrī: Kavun çeşidi (5a-3) (48b-11)

Mīve: Meyve (1b-7) (2a-6) (4a-4) (45b-2) (45b-3) (48b-9)

Örük: (3a-13) (3b-1)

Piste: Fıstık (24a-13)

Sīb: < Far. Elma (4a-5) (45b-3)

Subhāni: Bir cins erik (3b-2)

Üzüm: Üzüm (2a-7) (45b-2)

Zerdālū: < Far. Zerdali (3a-14)

4.8.2. Yemekler

Aşlġ: Erzak (1b-7) (2a-7) (17b-14) (31a-6) (32b-8) (57b-6)

Çāšnī: <Far. Çeşni lezzet (3a-14)

Gūşt: < Far. Et (56a-9)

İşkene: <Far. Bir tür tirit yemeği (2b-1)

Perhiz: < Far. (14b-3) (25a-13) (28b-14)

Ta‘ām: < Ar. Yiyecek yemek (17b-14) (14b-3) (25a-13)

Tölük: Erzak, yiyecek (32b-9)

Ni‘met: < Ar. Nimet (3a-13) (50a-2)

Zahîre: < Ar. Sıkıntı zamanında kullanılmak üzere ayrılan yiyecek (53b-10)

4.8.3. İçecekler

Çağır: Şarap (20b-3) (41b-10) (49a-2) (49a-3)

İçkü: İçme, içiş (13b-6) (19a5) (19a6) (36a-11) (39a-1) (39b-10) (51a-2) (52a-2) (55a-4) (55a-12) (56b-2) (56b7) (59a-13)

4.8.4. Keyif Verici Maddeler

Çağır: Şarap (20b-3) (41b-10) (49a-2) (49a-3)

Ma'cûn: < Ar. Uyuşturucu maddelerden süzme afyon (7b-11)

Ma'cûnilîq: < Ar.+T. Macun kullanmak (7b-12)

4.9. BİTKİ ADLARI VE BİTKİLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.9.1. Otlar

Ayıq otı: Yeti kent dağlarında bulunan ot (5b-5)

Beyrūcu's-şanem: Yebruhu's sanem otunun eski adı (5b-3)

Ekin: (49b-5)

Giyāh: <Far. Taze ot (5b-4)

Mihrgiyāh: Bir ot çeşidi (5b-5)

Se-bergelig: Yoncalı (3a-6)

4.9.2. Ağaçlar

Cengel: <Far. Orman (5a-7)

Çınar: (12a-12)

Dıraht: <Far. Ağaç (3b-8) (5a-1)

Narven: < Far. Karaağaç (47b-9)

Nāşpātī: Armut ağacı (2a-8) (2a-9)

Pahta: Pamuk (53a-5) (53b-7)

Sefidār: < Far. Akçakavak (47b-9)

Serdırahtī: < Far. 3b-7)

Serv: < Far. Selvi (47b-9)

Tabulğu: Kızılsöğüt (5a-13) (5a-14)

Yığaç: Ağaç (2b-8) (3a-12) (3b-7) (4a-2) (5a-13) (5b-2) (45b-14) (46b-2) (60b-10)

4.9.3. Çiçekler

Benefşe: <Far. Menekşe (3a-3)

Gül: <Far. Gül (3a-3)

Lāle: <Far. Lale (3a-3)

4.9.4. Bağ ve Bahçeler

Bağ: <Far. Bahçe bağ (3a-2) (31b-14) (45b-12) (46a-3) (46a-4) (47a-3) (47b-5) (49b-12)

Bađāt: < Far. Bahçeler (3a-2) (45a-12) (45b-5)

Bağçe: <Far. Bahçe (3b-6) (3b-7) (5a-9) (47a-9) (47a-14) (47b-5)

Çehār: < Far. Bağ (15b-11)

Pālız: < Far. Tarla (2a-8)

4.9.5. Tarım

5.1 Tohum- Fidan

Tuĥm: < Ar. Tohum (51a-9) (56a-9)

4.9.5.2. Ziraat

Baği: <Far. Aynı bahçede yetişen (47a-2)

Bışığ: Olgunlaşmış (56a-7)

Mezrū':< Ar. Ziraat olunmuş, ekilmiş (45a-14)

Zirā'at: < Ar. Tarım (45b-1)

4.10. DEVLET- İDARE- YÖNETME-UNVAN KAVRAMLARI

4.10.1. Vatan, Devlet, Hükümet,

Devlet: <Ar. Toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık. (22b-12) (24b-7)

Hānlıg: < Far. Hanın yönetimi (6a-7)

Hükümet: <Ar. Bir ülkenin yönetim kuruluşları, bir ülkede hüküm süren ve onu yöneten güç, devlet (13b-2) (18a-2) (20b-14) (21a-7) (21b-14) (23a-2) (24a-10) (25a-4) (41b-12) (50a-5) (59b-4)

Pāyitaht: < Far. Başkent (2a-6) (4b-11) (4b-13) (15b-1) (44b-10) (44b-11) (49a-7) (49b-1)

Saltanat:< Ar. Bir ülkede hükümdarın, padişahın, sultanın egemen olması (23a-9) (50a-12) (55b-12)

Taht: < Far. Hükümdarın oturduğu koltuk (10a-14) (15a-14) (18a-10) (23a-12) (30a-13) (37a-11) (37a-12) (47a-11) (50b-4) (50b-8) (50b-13)

4.10.2. Hâkimiyet-düzen

4.10.2.1 Hâkimiyet

Devlet-hāhlıg: < Ar.+Far.+T. devlet isteyen (52b-10)

Hâkim: < Ar. Egemen (12b-12) (17b-7) (21a-2) (22b-3) (26b-3) (44a-11)

Himāyet: <Ar. Koruma korunma (23b-8)

Hüküm: < Ar. Emir (26b-3)

Qalemrev: < Ar.+Far. Bir padişahın hüküm sürdüğü ülke veya yer (25b-13)

Qaravul: < Moğ. Koruyucu (25a-8) (25a-9)

Mutaşarrıf: < Ar. Kendinde kullanma ve idare etme yetkisi bulunan (8a-12) (56b-8) (59b-6)

Tasarruf: < Ar. Sahip olma (6a-4) (6a-7) (8a-11) (8b-3) (26b-12) (26b-13) (19b-7) (32b-1)

Żabt: < Ar. Hâkim olma (7b-1) (13a-2)(13b-8) (14b-9) (15b-1) (18a-1) (23b-5) (25b-6) (12a-11) (40a-5) (59b-3)

4.10.2.2. Kanun, Emir, Töre

‘Ahd: < Ar. Bir işi üstüne alıp söz verme, and (18b-11) (53b-10) (60b-12)

Ant: Yemin (53b-8)

Destur: <Far. İzin, kanun, töre (13b-6) 18b-1 (34a-6)

Faysal: < Ar. Kesin karar hüküm (18b-11)

Ferāmīn: <Ar. Fermanlar, buyruklar (26b-1)

Fermān: <Ar. Emir (40a-5) (26b-1)

Hük̄m: <Ar. Hüküm, emir (26b-3)

Qā’ide: <Ar. Kural (25b-9)

Rabt: < Ar. Düzene koyma (13a-3) (18a-2) (59b-3)

Resmī: <Ar. Devletin öngördüğü yöntemlere uygun olarak yapılan (47b-12)

Salātīn: < Ar. Adet (34a-6)

Töre: Adet (21b-13) (10b-7)

Tüzük: Yasa (13a-2) (13b-8) (23b-5) (25b-6) (25b-9)

Yasaq: Kanun nizam (16b-4)

4.10.3. Baş, Han, Padişah

4.10.3.1 Bey

Bég: Bey (8b-6) (8b-12) (9a-4) (9b-10) (9b-14) (10a-1) (10b-4) (13a-13) (13b-9) (15b-7) (16a-1) (16a-7) (16a-11) (16b-9) (17a-11) (17a-12) (17a-14) (17b-4) (17b-9) (17b-12) (17b-13) (18a-4) (19a-10) (21b-7) (23a-7) (23b-12) (25a-1) (25a-2) (25a-7) (25b-14) (26a-1) (28a-6) (29b-13) (30a-12) (30b-11) (34a-1) (34b-14) (36a-8) (36a-9) (36a-10) (36a-12) (36b-14) (38b-14) (39b-10) (41b-3) (43a-9) (43b-5) (44b-2) (47b-5) (49a-10) (50b-14) (51a-2) (52a-2) (52a-3) (52a-10) (53a-5) (53a-8) (55a-1) (55a-4) (55a-6) (55a-7) (55a-10) (56b-2) (56b-7) (57a-6) (57b-1) (59a-13) (60a-1)

Bégāt: Bey (36b-14) (47b-5) (53a-6) (55a-6)

Bég-atake: Atabey, padişah lalası (6b-10) (6b-13) (13b-8) (14b-1) (14b-6) (17a-13) (58b-1)

Bégçe: Bey gibi (23b-12)

Mīrzāde: < Far. Beyzade (15a-7) (22b-12)

Ümerā: < Ar. Emirler, beyler (12b-12) (24b-5) (28b-3) (20b-13)

4.10.3.2 Hükümdar

Hâkim: <Ar. Hükümdar (12b-12) (17b-7) (21a-2) (22b-3) (26b-3) (44a-11)

Hân: <Far. Hükümdar (5b-11) (5b-12) (6a-10) (9b-8) (10a-1) (10a-5) (10a-10) (10b-4) (10b-7) (10b-8) (11a-12) (11b-1) (11b-13) (12a-5) (12a-9) (12a-10) (15a-11) (17a-14) (19b-11) (19b-13) (28a-14) (31b-10) (31b-11) (31b-14) (32a-1) (32b-11) (32b-12) (39b-8) (48a-10) (48a-11) (51b-11) (51b-12) (54b-5) (54b-7) (54b-9) (54b-10) (55a-1) (55a-3) (55a-4) (55b-6) (55b-7) (55b-14)

Pādşāh: < Far. Padişah (1b-2) (5b-9) (6a-9) (8b-11) (10a-6) (16a-1) (19a-4) (21a-13) (23b-3) (24b-4) (30a-13) (33a-4) (35a-7) (36a-13) (39b-2) (41b-8) (44b-11) (46a-9) (50b-5) (50b-7) (50b-9) (53b-1) (53b-6) (54a-14) (54b-4) (57b-9) (58b-11)

Pādşāhāne: < Far. Padişahça (22a-2) (23a-11)

Mülk-gîrlıq: <Ar.+Far.+T. Hükümdarlık (5b-9) (7b-7) (38a-14) (55b-13)

Salāim: <Ar. Sultanlar (34a-8)

Sultan: < Ar. Hükümdar (2b-11) (3b-13) (6a-8) (6a-9) (9a-13) (10b-10) (12a-1) (12a-5) (12a-10) (20b-10) (22a-4) (34a-4) (34a-8) (34a-9) (38b-10)

Şāh: <Far. Şah, Hükümdar (11b-3) (11b-4) (11b-5)

4.10.3.3 Varis

Hānzāde: <Far. Han evladı (20b-5)

Hāne-zādı: <Far. Bey evinde yetişen (21b-1)

Mîrzā:<Far. Beyoğlu (6b-10)(8a-11)(9a-10) (10a-3)(10b-10) (12a-1)(12b-7) (12b-8) (12b-10) (12b-11) (13a-8) (13b-1) (15b-13) (18b-8) (21b-7)(23b-1) (24a-14) (26b-4) (28a3) (29a-8) (31b-7) (32b-1) (34b-5) (34b-14) (35a-7) (36b-1) (36b-4) (36b-5) (36b-10) (37a-1) (38a-2) (38b-10) (39a-6) (41a-8) (41a-9) (41a-11) (41b-7) (42a-10) (56b-1) (56b-2) (56b-4) (58a-1) (58a-4)

Pādşāhzāde: <Ar. Padişah Evladı (37a-13) (58a-13)

Sulţānzāde: <Ar. Hükümdar çocuğu (20b-11)

Vāriş: < Ar. Mirasçı (7b-1) (7b-2)

4.10.3.4 Meclis-Toplantı- Huzur

Dīvān: <Ar. Büyük meclis; şairin tüm şiirlerinin belli bir düzen içinde bulunduğu toplu eser (21a-10) (22a-2) (25b-8) (26a-9) (31b-5)

Kürsî: < Ar. Oturulacak yüksekçe yer (47a-8)

Maqām: < Ar. Durulan yer, durak; büyük memuriyet (30a-7) (30b-13) (35b-13) (51b-5) (57b-5) (58a-6) (58b-6)

Meclis: < Ar. Toplanılacak yer (5a-5) (19a-8) (22a-2) (25b-8) (36a-5) (57b-12)

Töşek: Oturulacak yer, döşek (34a-6) (34a-8)

Qaş: Huzur (11a-12) (29a-2) (29a-12) (12a-13) (12b-3) (13b-3) (13b-9) (14a-7) (14a-9) (14a-10) (14b-14) (15a-5) (15a-13) (15b-2) (15b-7) (15b-12) (16a-11) (18b2) (20b-6) (21b-7) (22a-9) (22b-5) (22b-14) (23a-4) (23a-6) (24b-8) (26a-10) (26b-7) (26b-9) (29b-9) (29b-13) (31a-11) (31a-13) (33b-4) (38a-3) (38b-11) (39b-8) (51b-2) (53b-8) (54b-4) (55b-3) (55b-14) (56b-3) (56b-4) (58a-12) (58b-5) (58b-7)

4.10.3. 5 Hükümdara ait harem

‘āqile: <Ar. Akıllı kadın (24b-11)

Bégim: Hanım, hanımefendi (20a-3) (27b-7)

Çaker: <Far. Köle, cariye (35a-6) (54a-11)

Dādek: <Far. Cariye, hizmetçi (37b-10) (43b-4)

Ġuma: <Moğ. Kuma (12b-9) (27a-3) (28b-1)

Ġunçaçı: Cariye (8b-7) (12b-10) (27b-14) (28b-1)

Ĥanım: Kadın (10b-2) (12a-12)

Ĥatun: Kadın (11b-2) (18a-13) (23b-14) (24b-10) (28a-1)

Ĥavātīn: <Ar. Hatunlar, saygın ve seçkin kadınlar (9b-1) (20a-13) (28a-1)

Harem: <Ar. Girişi herkese açık olmayan saygın ve kutsal yer. (12b-3) (12b-5) (17b-13) (20b-4)

Zāçe: < Far. Lohusalık (20a-12)

4.10.3.6. Sahip-Efendi

Erbāb: <Ar. Lider, ileri gelen (16b-3)

Ġgelerige: Sahipleri (8a-8) (40a-8)

4.10.3.7 Hükümdara Ait Esir-Köle-Hür

Āzād: <Far. Özgür hür (20b-12)

Bayırı: Köle (16a-8) (58b-4)

Esīr: <Ar. Tutsak (10a-3) 8a-8 10a-13

Esīrlıq: Tutsaklık (11a-2)

Giriftār: <Far. Tutulmuş, yakalanmış, esir (25a-12)

Qul: Köle, esir (37b-10) (43b-4)

Qulluk: Kölelik (31b-3) (39b-2) (60b-1)

4.10.3.8 Padişaha özel araçlar

Mühr: <Far. Mühür (15a-9)

tuğra: Tuğra (26b-1)

4.10.3.9 Padişaha Yönelik Hizmet

Hidmet: <Ar. Hizmet (13b-8) (15a-1) (15a-11) (15a-14) (16b-7) (26a-2) (28b-4) (28b-6) (29a-13)(30b-11) (38a-9) (38a-10) (40b-8) (42a-9) (42a-10) (42b-8) (60a-3)

Hidmetkârlıq: <Ar.+Far.+T. hizmetkârlık (60b-1)

Muşâhib: <Ar. Pâdişahların hususi işlerinde bulunanlardan her biri (15a-10)

4.10.3.10 Padişaha ait Lütuf

Bağış: İyilik, lütuf (34a-9)

Bahşiş: <Far. İhsan (25b-8)

Bahşiş ü porsiş: < Far. Bahşiş ve hediye (22a-2)

İnāyet: <Ar. Lütuf (41b-7) (44b-3) (58a-6) (50b-14) (60a-14)

Pişkeş: < Far. Hediye (41b-8) (42b-9)

Saçıq: Hediye (24a-12)

4.10.3.11. Hükümdara Ait Sofra, Şölen

Şılan: Sultan sofrası (22a-2) (25b-8) (28b-10)

4.10.4. Adalet İle İlgili Kavramlar

‘adl: <Ar. Adalet (5b-7)

‘adālet: < Ar. Hakk’a uyma, Hak tanırlık (7a-11)

Dād-hāhliq: < Far.+T. Adalet istemek (24a-1)

4.10.5. Diğer Yönetim İle İlgili Kavramlar

Fetret: <Ar. Duraklama (8b-13) (9a-14) (10b-11) (11a-4) (31b-5)

Feterât: <Ar. Duraklamalar, uyuşukluklar (59a-4)

Siyaset: < Ar. Politika; kurnazca iş veya hareket; idam cezası (16b-4) (34b-10) (35b-13) (37a-7) (39b-6)

4.11. DİN VE DİNLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.11.1. Din ve İnanç

‘Amel: <Ar. Bir kimsenin dinin buyrukları uyarınca yerine getirdiği, yaptığı işler (25a-12) (29a-8) 46b-5) (46b-8)

İslām: <Ar. Hazreti Muhammet’in yaydığı ve Kuran’da kuralları bulunan din, Müslümanlık. (44b-14)

İ’tiqādīh: <Ar. İnançlı (7a-6)

Mezhebīh: < Ar.+T. Bir dinin şubelerinden her biri; tutulan yol (7a-6) (18b-3)

Şer’ī: < Ar. Şeriata özgü ve uygun olan (3b-9) (5a-1) (18b-11) (38a-4) (45a-12) (48a-4) (48b-2)

4.11.2. İbadet

Qazā: < Ar. Vaktinde eda olunmayan namaz ve oruç gibi ibadetlerin sonradan yerine getirilmesi (7a-7)

Žikr: < Ar. Anma, dile getirme (16a-6) (29a-5) (11b-13) (12a-2)

4.11.2.1 Dualar

Du‘ā: <Ar. Dua (24a-7)

Fātiha: <Ar. Fatiha Suresi (60a-10)

Ḥuḇbe: <Ar. İslamiyet’te cuma ve bayram namazları sırasında hutbede imamın verdiği öğüt ve okuduğu dua (30b-13) (58a-14)

Nefrīn: < Ar. Beddua, lanet okuma (24a7-) (29a-3)

Şahādet: Tanıklık (43a-10)

4.11.2.2 Namaz

Béş vaqt-i namaz: (18b-4)

Fıḫr namazı: (39a-13)

Namaz: < Far. (7a-7) (14b-10) (18b-4) (25b-6) (28b-13) (32a-4)

Namāz-i diğēr: İkinci namazı (36b-2) (40a-4) (60a-11)

Namāz-ı şām: Akşam Namazı (32a-5)

Namāz-ı ḥoftern: Cuma namazı (32a-5) (34b-6)

Namāz-ı pīşīn: (60b-6)

Teheccüd: <Ar. Allah rızası için gece kılınan namaz (25a-14)

4.11.2.2.1 Namaza Ait Yön

Qible: < Ar. Namaza başlarken yönelinen taraf (46b-3) (46b-4)

4.11.2.2.2 Namaza Başlamadan Önce

Tahâret: < Ar. Abdest (36b-3) (36b-5)

4.11.2.3 Oruç

Fıtır: <Ar. Oruç açan (39a-13)

Ramazân: <Ar. Ramazan, oruç ayı (1b-1) (6b-2) (15b-11) (34a-5) (36a-7) (41b-9) (55b-3)

Rûze: < Far. Oruç (14b-10)

4.11.2.4 Hac

Tavâf: < Ar. Çevresini dolaşma (32a-4)

4.11.3. Kutsal Kitaplarla ilgili kavramlar

Âyet: <Ar. Kur'ân-ı Kerîm'de her bir surede bulunan cümlelerden her biri (45b-10)

Ehâdis: <Ar. Hadisler (2b-9)

Muḥsaf: <Ar. Kutsal kitap (21b-8)

Tilavet: < Ar. Kur'ân-ı Kerîm'i ahenkli ve kurallarına göre okuma (7a-7)

4.11.4. Tanrı, Allah

Ḥaqq: <Ar. Allah (41b-7)

Qudret: < Ar. Yaratıcı güç (16b-10)

Rahmet: < Ar. Koruma, esirgeme (9a-1) (9b-1) (11a-5) (13b-5) (14b-2) (20a-6) (20a-12) (22a-12) (27a-5) (39b-13)

Te'âlâ: <Ar. "Yüksek olsun" anlamında bir ululama sözü (16b-10) (44b-3)

Téḡri: Tanrı (9a-1) (9b-1) (11a-5) (13b-5) (14b-2) (16b-10) (20a-6) (20a-12) (22a-12) (27a-5) (29a-2) (39b-13) (41b-10) (43a-8) (43b-6) (44b-3) (52a-6) (53a-1) (57a-14)

4.11.5. Günah-şirk- dinsiz

Bī-günāh: <Far. Günahsız (23a-11)

Fāsīd: <Ar. Kötü (25a-6)

Fesād: <Ar. Bozukluk, fenalık, kötülük, karışıklık (57b-5)

Fısq: <Ar. Doğru yoldan çıkma, dinsizlik (24a-6) (15a-12) (23b-6) (24a-9) (25b-12) (26a-5) (41b-7)

Fitne: <Ar. Kötülük bela karışıklık (14a-3) (10b-1) (15b-3) 24b9 830b-14) (36a-6) (36a-7) (51a-14) (51b-3) (57b-5) (57b-11)

Güft u gūy: <Far. Dedikodu (41a-12)

Günah: <Far. Dini suç (23b-4) (41a-1) (60a-14) (60b-2)

Kāfirveş kişi: <Ar. Kâfir gibi (14b-11)

La’net: < Ar. Allah’ın mağfiretinden mahrumluk; fena, kötü, uğursuz (29a-3)

Mahrem:<Ar. Haram (19a-5)

Maḥlū: < Ar. Karışık (47b-12)

Merdūd: <Ar. Def edilmiş kovulmuş (29a-3)

Müftin: <Ar. Fitneci (52b-1)

Münkir: <Ar. Kabul etmeyen (25b-8)

Müzēzeb: < Ar. Karmakarışık (38b-10)

Teşviş: < Ar. Karışıklık (42a-2) (43b-7) 35a-13 35b-7 51a-3 (58b-14) (60a-1)

Zinā: < Ar. Zina (23b-13)

4.11.6. Sevap- Dine bağlı

Mu‘teqīd: < Ar. Gönül bağlayan kalben inanan (51b-1)

Müttaqī kişi: < Ar. Allahtan korkan (14b-2)

Mütedeyyin: < Ar. Dine bağlı (14b-2) (44b-13)

Müselmān: < Far. Müslüman (14b-2) (21b-8) (40a-4) (44b-7) (60a-2)

Tayīb: < Ar. Tövbe eden (11a-13)

4.11.7. Din adamı- Tarikat- Mezhep

4.11.7.1 Din adamı

Derviş: <Far. Allah için alçakgönüllülüğü ve fukaralığı kabul eden veya bir tarikata bağlı bulunan kimse (4b-5)(21b-8)

E'imme: <Ar. İmamlar (44b-14) (45a-1) (45a-2)

H'âce: <Far. Efendi, ağa; hoca (44a-3) (36b-12) (37a-1) (38a-9) (51b-1) (54a-10)

Hâzret: <Ar. Saygı değer kimselerin adlarının başına getirilen ünvan (44b-13)

Mürîd: < Ar. Bir şeyhe bağlı olan kimse (54a-4)

Müteşerri': < Ar. Şeriat işleriyle uğraşan (44b-13)

Velî: Mü'minlere dost, yardım eden (29b-1) (54a-5)

4.11.7.2 Dini Sohbet

Fıqh: <Ar. Şeriat bilimi, fıkıh (45a-5)

H'âce meclisi: < Far. Hoca meclisi (18b-5)

Kelam: < Ar. Söz, lakırdı; Allah'tan ve Allah'ın birliğinden bahseden ilim: (45a-1) (45a-2)

Sohbet: < Ar. Görüşüp konuşma (7a-8) (18b-5) (18b-6) (41a-9)

4.11.7.3 Tarikat ve mezhepler

Eş'ariye: Ebû'l-Hasan el-Eş'arî tarafından kurulan kelâm mektebi. (45a-3)

Hâlvat: <Ar. Yalnız kalma (19a-5)

Hanefî: <Ar. İmam-ı Azam Ebu Hanife'nin mezhebinden olan, bu mezheple ilgili bir mezhep (7a-6) (18b-3)

Hidâyet: <Ar. Doğru yolu arama, doğru yola girme (45a-4) (45a5)

Mâtürîdiyye: Ebû Hanîfe ve Ebû Mansûr el-Mâtürîdî'nin görüşleri etrafında oluşan kelâm mektebi. (45a-2)

Mezheb: < Ar. Dinin inanç esaslarını veya amelî hükümlerini anlama ve yorumlama konusunda kendine özgü yaklaşımlara sahip düşünce sistemi (44b-13) (45a-5)

Sünnî: <Ar. Sünnet ehlinden olan kimse. (44b-13)

Şâfi: < Ar. Dört büyük Sünnî fıkıh mezhebinden biri. (32b-6)

Tariq: < Ar. Yol (11a-13) (18b-11) (24a-6) (32b-5) (46b-5) (51b-14) (60b-4)

4.11.8. Doğum-Hayat-Ölüm

4.11.8.1 Doğum

Vilâdet: < Ar. Doğum (18a-10) (25b-2) (6b-4)

Zâd: < Far. Doğum (49a-7)

4.11.8.2 Hayat-Yaşam

Hayât: < Ar. Yaşam (30a-9) (50b-5)

‘Ömr: < Ar. Yaşayış, hayat (7a-7) (14a-5) (15a-11)

‘Ayš: < Ar. Yaşama (41b-7)

4.11.8.3. Ölüm

4.11.8.3.1 Ölüm

Fâni: < Ar. Ölümlü geçici (11a-3) (18a-9)

Fevt: < Ar. Ölüm (9a-10) (30a-4) (50a-6) (50a-10) (50b-7)

Merk: < Far. Ölüm (26a-5)

Ölüg: Ölü (30b-9)

Ölüm: Ölüm (32b-6) (34b-2) (37a-6)

Şunqâr: < Far. Ölüm (6b-3)

4.11.8.3.2 Mezar

Qabr: < Ar. Mezar (44b-8) (46a-8) (46a-9)

Maqbere: < Ar. Mezar, kabir (49a-14)

Mezar: < Ar. Kabir (32a-4)

4.11.8.3.3 Ölüm Türleri

Bî-‘izzetâne: < Far.+ Ar. Şerefsiz bir şekilde öldürülme (37b-10) (21b-5)

Ġarq: < Ar. Boğulma (19b-3) (29a-12)

4.11.9. Peygamber

Risâlet: < Ar. Peygamberlik, elçilik (32b-5) (44b-13)

4.11.10. Ahiret

Qiyâmet: < Ar. Kıyamet (29a-3) (58b-8)

4.12. İNSAN VE İNSAN İLİŞKİLERİYLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.12.1. İnsan

1.1. Ad-kimlik

At: (5a-6) (8a-14) (20a-13) (28a-1) (30b-13) (40b-8) (46a-4) (48a-6) (49b-4) (54a-1) (58a-14)

Atlıq: (3b-5) (4a-8) (8b-7) (9a-12) (12a-2) (20b-8) (24a-11) (24a-12) (27b-2) (19b-12) (30b-5) (40b-13) (42b-12) (44a-13) (45a-2) (45a-6) (52a-8) (56b-12) (57a-3) (57a-13) (60a-12) (60a-13) (60b-7)

İsm: <Ar. İsim, ad (4b-1) (8a-2)

Mevsüm: <Ar. Adlandırılmış (2b-11) (4b-1) (4b-3) (8a-2) (46a-3) (47a-3) (48a-10)

Mezkür: <Ar. Adı geçmiş anılmış (6a-12) (6a-14) (11b-7) (11b-14) (28a-8) (28a-14) (28b-3) (31b-10) (41a-5) (50a-4) (50b-11) (53b-12) (57a-13)

Tesmiye: <Ar. Adlandırma (11b-10)

4.12.1.1.2 Bir şeyin Aslı

Aşl: <Ar. Asıl kök (8a-14) (48a-6) (48b-2)

Bünyād: <Far. Asıl esas temel (23b-7)

Ḥod: <Far. Kendi kendisi (16b-6) (28b-12) (34b-8) (35a-1) (38a-10) (51b-4) (52a-6) (51a-7) (52b-1) (52a-10) (58a-13) (60a-12)

Öz: Kendi (7b-2)(7b-5) (16b-10) (17b-5) (18b-13) (19b-11) (23a-9) (23a-10) 23b-1 23b-11 25a-8 25a10 25a12 26a1 29a1 29a11 (29b-4) 30b-8 32b-3 35a5 38b8 42a-7 50a-12 50b-5 51b-1 52a-5 52a6 (53a-6) (53-11) (53b-12) (54b-1) (55a-2) (56b-8) (57a-2) (57b-13) (60a-6)

Rükn: <Ar. Bir şeyin temel direği (30b-4)

4.12.1.2 Yaş ve Yaş Dönemine Göre İnsanlar

4.12.1.2.1. Yaş

Yaş: (1b-2) 8b-6 8b-8 8b-9 9a-6 9a-8 (13a-2) (18a-9) (20a-4) (20b-6) (27a-5)

4.12.1.2.2. Yaşlı

Qarı: Yaşlı (50a-9)

Qarılıq: Yaşlılık (14a-13)

İhtiyār:< Ar. İhtiyar, yaşlı (36a-10) (37a-14)

4.12.1.2.3.Genç

Civān: <Ar. Genç (26a-5)

Emred: <Ar. Bıyığı yeni terlemiş, yüzü henüz tüysüz olan genç (24a-3) (25b-13)

4.12.1.3. Ömür- Yaşam

Ḥayāt: <Ar. Yaşayış, ömür (27a-4) (19b-11)

Ma‘āş: < Ar. Yaşayış (24b-3)

‘Ömr:<Ar. Yaşam (35a-8)

Ramaq:< Ar. Hayat izi, yaşam belirtisi (17a-6)

Tiriglik: Hayat, yaşam (20b-4)

4.12.1.4. Karaktere Göre İnsanlar

4.12.1.4.1 Davranış, Huy, Karakter

‘ādet: <Ar. Alışkanlık (18b-6)

Aḥlāq: < Ar. (7a-5) (18b-2) (21a-1) (22b-12) (25b-5) (15a-2) (54b-10)

Aḥvāl: <Ar. Haller, durumlar (9b-8)

Ef‘āl: <Ar. Hareketler (58b-9) (58b-9)

Etvār: <Ar. Davranış (7a-6) (18b-3) (21a-1) (22b-12) (25b-5) (15a-2) (54b-11)

Fi‘l: <Ar. Davranış, amel (26a-2) (30a-5) (36b-7) (41a-11)

Ḥāl: <Ar. Durum (53a-9) (53a-11) (50b-14) (60a-10)

Ḥālāt: <Ar. Haller ve durumlar (11b-13) (27a-7) (38b-8)

Ḥareket: <Ar. Hareket, Davranış (26a-10) (58b-7)

Ḥuluq: <Ar. Tabiat, huy (7b-3)

Mu‘āmele: Davranış tavır (24a-5)

Mizaç: < Ar. Huy (18a-7) (24b-2)

ṭab‘lūq: < Ar.+T. Huylu (13b-12)

tabī‘at: <Ar. Huy yaratılış (19a-9)

4.12.1.4.2 Kötü Düşünceli İnsanlar

Bed i'tiqād kişi: <Far. Kötü inançlı (26a-7)

Bedkirdār: <Far. Kötü davranışlı (11a-2)

Bed-ma'aşlġ: <Far. Kötü davranışlı olma durumu (6a-2) (6a-10)

Bednāmlġ: <Far. Adı kotu çıkmışlık (20b-5) (21b-11) (35a-4)

Bī-hōş: <Far. İyi olmayan (32b-6)

H'ārliq: <Far.+T. Adı bayağı, hor (23a-1)

Qaşd: < Ar. Birine kötülük yapmaya niyetlenme (54a-6) (58b-5)

Yaramas kişi: Kötü (13b-11) (15a-2)

4.12.1.4.3. Adaletli İnsan

Ādil kişi: <Ar. Adaletli (18b-10)

Dīvān-şī'ār: < Ar. Adil (23b-5)

4.12.1.4.4 Cimri- açgözlü İnsan

Bahīl: <Ar. Cimri (15a-3) (42b-8)

Bahīllġ: <Ar. Cimrilik (52b-8)

Bī-ḥayā: <Far. Arsız (29b-1)

Haqqnāşinās: <Far. Hak yiyen (22b-14)

Hisset: <Ar. Cimrilik (15b-5) (45b-8)

İmsāk: <Ar. Cimrilik (19a-10)

Tama': < Ar. Açgözlülük (8a-8) (51b-8) (51b-10) (51b-14)

4.12.1.4.5 Nankör- Bencil- İkiyüzlü İnsan

Fir'avn: <Ar. Kibirli, gururlu (21b-14)

Haram-nemek kişi: <Far.+Ar. Nankör kimse (13b-11) (29a-1) (51b-4) (52b-1) (53b-11)

Ḥod-pesend: <Far. Kendini beğenen, bencil (15a-3) (29b-4)

Kürnemek: < Far. Nankör (58b-3)

Münāfiq: <Ar. İkiyüzlülük eden (15a-3) (13b-11) (53b-11)

Münāfiq-şīve: < Ar.-Far. İkiyüzlü kimse (54b-2)

4.12.1.4.6 İnsaniyetsiz- Fesat- Zorba İnsan

Bedzebān: <Far. Küfürbaz, ağız bozuk (29b-3)

Bī-fehm: <Far. Anlayışsız (28b-14)

Bi-haysiyet: <Ar. Değersiz (13b-5)

Bī-mürüvvet: <Far.+Ar. İnsaniyetsiz (22b-14)

Bī-vefā: <Far.+Ar. Vefasız, hayırsız (28b-14) (35a-4)

Çehresiz kişi: Yüzsüz, ikiyüzlü (26a-3)

Fāsiq kişi: <Ar. Fesat çıkarıcı (13b-9) (13b-11) (23b-12) (28b-14)

Fuhşgü: Kötü ve fahiş dilli (29b-4)

Qatıq sözlü: Katı sözlü (15a-3)

Qısqaraq kişi: Dar görüşlü (14a-3)

Kemhavşala: < Ar.+Far. Az kavrayışlı, az anlayışlı (14a-2)

Kevden: < Far. Ahmak, düşüncesiz (28b-14)

Musallat: < Ar. Rahat bırakmayan rahatsız eden (20b-3) (57b-12)

Tahakküm: <Ar. Zorbalık etme (51b-14) (52a-1)

Tiremağz: < Far. Bozuk Fikirli (29b-4)

Żālim: < Ar. Zulüm eden (11a-2) (14b-11) (23b-11) (23b-12)

Zomoht: <Far. Kaba (15a-3)

4.12.1.4.7 Korkusuz- Yiğit İnsan

Bībāk: <Far. Korkmayan çekinmeyen (15a-12) (22b-4) (26a-9)

Bī-dillh: <Far. Korkaklık, cesaretsizlik (33a-10) (35a-10)

Bī-pervā kişi: <Far. Çekinmeksizin, sakınmadan (21b-2)

Dā'iyelq: < Ar.+T. İstekli iddialı (5b-8) (51b-6) (55b-13)

Dilr kişi: <Far. Yürekli, cesur, yiğit (54a-8) (57b-11)

Himmetliq: <Ar. Gayretli (5b-8)

Hire: <Far. Gözü pek (43b-1)

Qorqaqlq: (35a-10)

Merdāne kişi: < Far. Yiğit kişi (7b-5) (14a-6) (15b-3) (17b-12) 21a-6) (21a-9) (21b-1) (22a-8) (23a-5) (23a-6) (29a-7) (29a-13) (35a-9) (52a-8) (52a-10) (57b-3)

Şecā'at: < Ar. Yiğitlik, yüreklilik (18b-12) (18b-14)

Şocā': < Ar. Yürekli (7b-4)

Yüreksiz kişi: (26a-8)

4.12.1.4.8. Dürüst- Temiz yürekli İnsan

ādemī kişi: <Far. İnsanlıklı (19a-10) (21b-8) (16b-8)

Ādemī: <Far. (13b-6) (29b-12)

Ādemīgīrlīk: <Far. İnsaniyet (42a-10)

Aşīl kişi: <Ar. Soylu kişi (29b-12)

Bī-minnet-i maḥlūq: <Far.+Ar. Minnetsiz, ettiği iyiliği başa kakmayan (16b-11)

Dürüst: <Far. Doğruluktan ayrılmayan, özü sözü bir, mert, doğru (18b-12) (16b-9)

Hoş-āmed: <Far. Hoş geldi (12b-8) (15b-4)

Hoşab'-āne: <Ar.+ Far. Tabiatı huyu güzelliğe yaraşır (14b-4)

Hoş-Huluq: <Far. Güzel huylu (7b-4) (7a-4)

İ'timād: < Ar. Güvenme; güven (60b-12)

İ'timādīq kişi: <Ar. Güvenilir kişi (52a-12)

Kiçik köñülüg: Alçak Gönüllü (13b-12) (40a-11)

Külegeç: Güler yüzlü (15a-12)

Muḥliş: <Ar. Hali içten, gönülden olan (51b-1)

Mültefit: <Ar. Güler yüz gösteren (16b-9)

Mürüvvet: <Ar. İnsaniyetli (10a-3)

Müşerref: <Ar. Şerefli (7a-8)

Nāzükraq: < Far.+T. Nazik (48b-12)

Nerm: < Far. Yumuşak, mülayim (24b-1)

Pākīze-i'tiqād kişi: < Far. Temiz inançlı (18b-3)

Sévgülüg: Sevimli (12b-8) (20b-3)

Şerīf: < Ar. Şerefli (23a-13) (24a-7)

Şīrīnzebān: < Far. Tatlı dilli (7b-4)

Üstüvār: < Far. Emin, güvenilir (29a-1)

Yekrū: < Far. İkiyüzlü olmayan (51b-13)

Yetīm-şi'ār: < Ar. Mütevazı (7b-11)

4.12.1.4.9 Konuşkan-Şakacı

Faşîg: <Ar. Açık, iyi söz söyleme kabiliyetinde olan (7b-4) (22b-4)

Hezzâl kişi: <Ar. Şakacı (15a-12) (29a14)

Huş sohbet kişi: <Ar. Güzel sohbet kişi (7b-10) **Kemsuḥan:**

< Far. Az söz söyleyen(13b-5) (16b-8) (19a-10) **Muhāvere**

kişi: < Ar. Karşılıklı konuşma(18b-1)

Pürgüy: < Far. Çok konuşan (15b-9)

Žerāfet: < Ar. Şaka(14b-4) (3a-7)

4.12.1.4.10 Cömert İnsan

Sahāvet: < Ar. Cömertlik (7b-3) (28b-10)

Sahī: < Ar. Cömert (23a-6)

4.12.1.4.11. Sarhoş- Sokak İnsanı

İstihfāf: <Ar. Küçümseme hor görme (26a-8)

Levend: <Far. Ayyaş, içkici (23a-9)

Mashāra: <Ar. Maskara (26a-9)

vazī‘: <Ar. Aşağı bayağı (23a-13)

4.12.1.4.12 Hırçın- Ters İnsan

‘aṣī: < Ar. Başkaldıran, itaatsiz (29a-2)

Hilāf: < Ar. Karşı, zıt; yalan (18b-6) (18b-12)

Muhalif: < Ar. Aykırılık gösteren (53b-4) (53b-6) (53b-10) (54b-8) (54b-10) (54b-13)

zıdd:<Ar. Muhalif (33a-11)

4.12.1.4.13. Diğer İnsan Huyları

Fazīlet: <Ar. Erdem ve iyilik (2b-9)

Ġāfil: <Ar. Gaflette bulunan, ihmal eden (54a-13) (58a-1) (33a-5) (52b-5)

Hasene: < Ar. İyilik, güzellik, hayırlı iş (58a-1)

Kūteh-endiş: < Far. Kısa görüşlü, sonunu düşünmeyen (58a-13)

Qısqaraq kişi: Dar görüşlü (14a-3)

Perīshāngūy: < Far. Dağınık konuşma 15b-9

Savuş yüzlüg kişi: Soğuk yüzlü (15a-4)

Tiremağz kişi: < Far. Beyinsiz (15b-1)

Vefā: < Ar. Sadakat (58b-2)

4.12.1.5. İnsana Ait Duygular

4.12.1.5.1 Duygu, Gönül

Dil: <Far. Gönül, kalp (24a-6)

Hātır: <Ar. Gönül, kalp, zihin (16a-9) (31b-11) (37b-14) (52a-14)

Hayāl: <Ar. İnsanın kafasında tasarladığı, gerçekleşmesini düşündüğü şey (15b-14) (36b-2) (40b-4) (55b-14) (58b-5)

Köğül: (53a-13)

Yād: < Far. Hatırlama anma (17a-3)

4.12.1.5.2 Sıkıntı, Endişe

‘azāb: <Ar. Eziyet, işkence (43b-2)

Bī-dād: <Far. Zulüm işkence (35a-5)

Bī-meşaqqat: < Far. Zahmetsiz (23a-12)

Bī-müzāyaqa: <Far.+ Ar. Sıkıntısız (31b-8)

Bī-tekellūf: <Far. +Ar. Külfetsiz sıkıntısız (7a-3)

Bī-zahmet: <Far+Ar. Sıkıntısız (23a-12)

Endişe: <Far. Düşünce tasa kaygı (25a-6) (60b-3)

İzrāb: <Ar. Sıkıntı, büyük acı, eziyet (15b-12)

Meşaqqat: < Ar. Acı, eziyet, sıkıntı (32b-7) (54b-1) (59a-12)

Mihnet: < Ar. Zahmet, eziyet (55a-9)

pürşaqq: < Far.+Ar. Eziyetli (22a-1) (29b-11) (41b-13)

Renc: < Far. Acı (54b-1)

şu’ūbet: < Ar. Güçlük (59a-12)

Şāqq: < Ar. Zahmetli eziyetli (54a-13)

Ta‘addī: < Ar. Acı çektirme, zulm etme (23b-9) (23b-10)

Zahmet: < Ar. Sıkıntı (20a-12) (27b-12)

Żulm: < Ar. Eziyet (23b-6) (23b-9) (24a-6) (24a-9) (25b-12) (26a-4) (35a-5)

4.12.1.5.3 Korku

Dağdağa: <Ar. Korku telaş (5b-9) (7b-8) (16a-9) (17b-7) (23a-9) (23b-3) (38a-1) (38a-14) (54a-9) (54a-10) (55b-12)

Qorquñç: Korku (24a-3) (29b-7) (52a-6) (52a-14)

4.12.1.5.4 Kırgın, Pişman

Āzürde: < Far. İncinmiş (24a-6) (56b-3) (56b-9)

Feryād: <Far. Haykırma, çığlık; sızlanma (52b-13)

Küdüret: < Ar. Gam, tasa (31b-12) (42a-14)

Peşimān: < Far. Pişman (16b-13)

Rencide: < Far. Kırılmış gücenmiş (24a-6)

Me'yūs: <Ar. Umutsuz (8b-12)

Müteessir: <Ar. Hüzünlü, üzüntülü; duygulanmış (41-12) (60a-10)

4.12.1.5.5 Şefkat, Utanma

Hayā: <Ar. Utanma duygusu (19a-5) (26a-8)

Hiçāb: <Ar. Utanma, sıkılma (60b-2)

Mihrbānlıq: < Far.+T. Şefkatli (32a-2)

Riqqat:<Ar. Şefkat, incelik, zarafet; (41a-9) (60a-10) (60a-11)

Şefaqt: < Ar. Şefkat (14a-12) (23a-1) (32a-2) (51a-1) (58a-6)

4.12.1.5.6 Şeref, İtibar

Cenāb: <Ar. Şeref, onur, saygınlık (36b-12)

İ'tibār: <Ar. Şeref, haysiyet (14a-5)

4.12.1.5.7 Âşık, Sevgi

‘āşıqlıq: <Ar. Birine sevgiyle bağlanma (20b-2) (36a-11)

Meşğūf: <Ar. Tutkun vurgun (25b-12)

4.12.1.5.8 Sevinç

Neşât: < Ar. Sevinç, neşe (41b-10)

4.12.1.5.9 Kuşku- Şüphe

Qaltağaylıg: Şüpheyeye düşme, tereddüt etme (15b-9)

Lā-cerem: < Ar. Kuşkusuz şüphanesiz (24a-9)

Muqarrer: < Ar. Kararlaştırmış şüphanesiz (15b-9) (18a-3) (18a-5) (41b-11) (38a-4)

Şekk: <Ar. Şüpheyeye, kuşku: (54a-5)

Şübhelıg: < Ar.+T. Şüphaneli (14b-2) (25a13)

Tevehhüm: < Ar. Kuruntuya düşme (17a-12) (52a-13) (54a-9) (54a-10)

Tevehhümluq: <Ar. Kuruntulu (52a-5)

Vehm: <Ar. Şüpheyeye kuruntu (17a-3)

4.12.1.5.10. Kin- Nefret

Nıqār: <Ar. Kin, garez (41a-3) (42a-14)

4.12.1.5.11. Şaşkın

Ḥayrān: < Ar. Şaşakalmış, şaşkın (60a-6)

Müteḥayyırılıq: < Ar.+T. müteḥayyır+IXk Şaşkırmışlık (60b-2)

Sergerdān: Şaşkın (60a-7) (60a-8)

Sergerdānılıq: < Far.+T. sergerdān+IXk Şaşkınlık (60b-2)

4.12.1.5.12 İstek

Bī-murād: < Far.+Ar. İsteğe ulaşmamak (5b-10) (16b-13)

Dā'ıye: <Ar. İstek (30b-1) (37b-12) (57a-2) (59a-1) (59a-2)

Ḥ'āst: <Far. İstek, arzu ??????????

İrādet: <Ar. İrade dileme (7a-8) (18b-5) (22a-14)

ıstıd'ā: <Ar. İsteme (5b-13) (52a-4) (54b-5)

Müdde'ā: < Ar. İddia olunan şey (6a-1) (44a-6)

İalib: < Ar. İsteyen, istekli (39b-14)

4.12.1.5.13. Ümit Etme

Ümīdvārlıġ: < Far.+T. ümitli olma (44a-8)

Me'yūs: <Ar. Ümitsiz (44a-7) (53a-6) (55a-6)

Nevmīd: <Far. Umutsuz çaresiz (44a-8)

4.12.1.5.14 Etki

hāşşiyethıq: < Ar.+T. etkili, tesirli (37a-10)

Teş'ir: < Ar. Dokunma, içe işleme (60a-11)

4.12.1.6. İnsana ait ilişki ve bağlar

4.12. 1.6.1 İlişki

'alāqa: <Ar. İlgi, , irtibat, münasebet (7b-2) (18b-2)

āmīziş: <Far. İnsan arasına girme hasır neşir olma (36a

Münasebet: < Ar. Yakınlık bağ (6b-11) (9b-14) (10a-2)

Müte'allıq: < Ar. İlgili ilişği olan (23b-8)

Perva: < Far. İlgi (7a-11)

Peyvest: < Far. İlişik bağlı (49b-10) (49b-14)-9)

Ta'alluq: < Ar. İlişkisi bulunma (23b-13) (28b-10) (31b-5) (34a-4) (59a-4)

4.12.1.6.2 Karşılıklı İlişki

İhtilā: <Ar. Karşılıklı görüşme (24b-5) (36a-8) (44a-6)

Muqābele: < Ar. Karşılıklı konuşma (22b-14)

Sohbet: < Ar. Sohbet (7b-10)

Yekcihetlıq: < Far.+Ar.+T. Düşünceleri bir 38a3

Yekdil ü yekcihet: < Far.+Ar.+T. Gönülleri bir düşünceleri bir (16a-14) (17a- 5)

4.12.1.6.2.Dostluk ve Düşmanlık

Dost: <Far. Sevilen kimse, dost (10b-3)

Dostluq: <Far. Dostluk (7b-8)

Düşmenlıq: <Far. Düşmanlık (7b-9)

Ġanīm: <Ar. Düşman, ganimet alan (59b-13)

Yağı: Düşman (1b-9) (13b-10) (36a-6) (41b-5) (43a-8) (44b-6) (52a-7) (57b-11)

4.12.1.7. İnsana Ait Beyin- Düşünce- Güç

4.12.1.7.1. Fikir-düşünce

Fikr: <Ar. Düşünce (24b-6) (53a-7)

Rāy: < Ar. Fikir düşünce (14b-3) (15a-5) (22a-8) (22b-3) (23a-3) (24b-10) (29a-8) (53a-8)

Tasavvur: <Ar. Zihinde kurma (43a-5)

4.12.1.7.2. İnsana Ait Yetiler

Fehmlü: <Ar. Anlayış (41a-9)

Ḥayşala: <Ar. Anlama ve kolay kavrama yetisi (15b-10)

Müsta‘idd: < Ar. Kabiliyetli (43a-1)

Ta‘rīf: < Ar. Anlatma; tanıma (53b-7)

Ümmī: < Ar. Okuma yazma bilmeyen (14b-4) (18b-9)

4.12.1.7.3 İnsana Ait Güç

Bī-pāy: < Far. Güçsüz, kuvvetsiz (53b-9)

Bī-tāqatlıq: < Far.+Ar.+T. Güçsüzlük (37a-7)

Küçüm: Kuvvetli (30b-3)

Qavī: <Ar. Kuvvetli (25b-1)

Quvvet: <Ar. Güç (52b-14)

Muqavvī: <Ar. Kuvvetlendiren (37b-4)

lāqat: <Ar. Güç kuvvet (40b-14)

Taqāvvī: <Ar. Kuvvetlenme (51a-9)

Tüvān: <Far. Güç kuvvet (17a-6)

4.12.1.8. İnsana Ait Bazı Fiziksel Özellikler

Boyluq (25b-4)

Qızıl yüzlüg: (18a-14)

Qonqar saqallıq (18a-13)

Soyuq sakalıq (25b-4)

4.12.2. Akrabalık

4.12.2.1. Aile-akraba-soy-sop

Hānevāde: < Far. Aile, soy (16a-5) (22a-6)

Qayaş: Akraba (56a-1)

Neseb: < Ar. Soy (6b-4)(11b-4) (12b-8) (25b-2) (28a-14) (54a-2)

Nesl: < Ar. Nesil (5b-12) (9b-4) (12a-5) (12b-13) (14b-5) (16a-5) (22a-13)

Öylüg: Aile (10a-1) (28a-9)

Taraf: Akraba (16a-5)

Uruq: Akraba (14b-12) (21b-12) (24a-14 (44a-9) (44a-11) (56a-1)

4.12.2.2 Kan yoluyla oluşan akrabalık

4.12.2.2.1 Anne-Baba

Ana: Anne (8b-5) (8b-6) (8b-7) (9a-9) (9a-10) (9b-9) (11b-3) (14b-12) (16a-5) (17b-13) (18a-11) (20a-9) (20a-12) (20a-14) (21b-13) (24b-8) (24b-10) (24b-12) (26b-14) (27a-1) (27a-2) (27a-4) (27a-6) (27b-7) (27b-10) (27b-11) (28a-3) (28a-5) (28a-13) (28b-2) (30b-11) (53a-11) (54a-1) (55b-2)

Ata: Baba (5b-13) (8a-10) (9a-1) (11a-10) (15b-5) (19b-5) (22a-7) (22b-7) (22b-12-3) (25a-3) (31b-7) (31b-11) (32a-4) (33b-5) (39b-14) (41a-12) (41a-13) (41b-8) (41b-9) (50a-9) (52a-9) (56b-12) (58a-11)

Atake: Atalık, babalık (16a-8) (29a-14) (31a-9) (32b-4)

Valide: < Ar. Anne (11a-3) (52b-11)

4.12.2.2.2 Abi-Abla-Kardeş

Abla: Abla (27b-12)

Ağa: < Moğ. Ağabey, (6a-9) (8a-11) (12a-3) (12b-9) (12b-13) (23a-8) (24a-11) (26b-12) (30a-2) (31b-11) (35b-9) (369b-12) (55a-1) (57a-12)

Aqa: < Moğ. Ağabey (31a-3)

Égeçi: Büyük kız kardeş, Abla (9b-3) (9b-13) (10b-2) (11b-5) (18a-12) (20a-7) (20a-14) (27b-13)

Kökeltaş: < Moğ. Sütkardeş (20b-2) (26a-1) (26a-2)

Siqli: Küçük kız kardeş (21b-12) (27a-6)

4.12.2.2.3. Evlad-çocuk

Emred: < Ar. Bıyığı yeni terlemiş, yüzü henüz tüysüz olan genç (24a-3) (25b-13)

Evlād: <Ar. Çocuklar (8b-3) (19b-8) (23b-11) (26b-13) (28a-8) (37a-11) (37b-3) (46a-8) (49a-14)

Ferzend: <Far. Oğul çocuk (7a-9) (16b-6)

Qız: Kız (8b-4) (8b-8) (9a-6) (9a-7) (9a-8) (9b-3) (9b-11) (10b-7) (10b-9) (10b-11) (11a-3) (11a-6) (11a-7) (11b-3) (11b-4) (11b-5) (11b-7) (11b-8) (11b-14) (12a-7) (12b-1) (12b-4) (16a-8) (18a-12) (19b-9) (20a-1) (20a-3) (20a-4) (20a-7) (20a-9) (20a-11) (20a-12) (20a-14) (20b-8) (24a-12) (26b-13) (27a-1) (27a-6) (27a-8) (27a-13) (27b-1) (27b-2) (27b-4) (27b-9) (27b-10) (27b-13) (27b-14) (28a-2) (28a-5) (28a-7) (28a-13) (28b-2) (29b-10) (35b-10) (35b-11) (38a-14) (57b-5)

Oğl: Oğul, erkek (6a-8) (6b-5) (6b-6) (6b-8) (8b-3) (8b-5) (8b-7) (8b-14) (9a-12) (9b-1) (10a-7) (10a-8) (10b-10) (10b-11) (11a-7) (11a-9) (11b-7) (12a-1) (12a-3) (12a-5) (12a-8) (12a-14) (13a-10) (16a-4) (19b-9) (19b-12) (20b-2) (20b-9) (21a-7) (21b-6) (23a-9) (23b-1) (24a-11) (25b-3) (26b-13) (27a-1) (27a-2) (27a-3) (27a-5) (27a-9) (27b-2) (27b-5) (28a-5) (28a-7) (28a-13) (28b-2) (30a-9) (34a-3) (41a-7) (41a-12) (41a-13) (41b-5) (42a-3) (42b-7) (46a-6) (50a-6) (50a-7) (50a-8) (50b-3) (50b-6) (55b-5) (57b-4) (57b-11) (57b-14) (58a-10) (59b-2)

Oğulluq: oğulluk, evlatlık (41a-12)

Oğlan: Çocuklar (8b-4) (8b-14) (9b-9) (10a-11) (11b-3) (18a-11) (19b-12) (24a-3) (25b-13) (25b-14) (26a-5) (26b-14) (28a-9) (28b-12) (30a-10) (36a-10) (56b-8) (57b-10)

4.12.2.2.4. Yeğen-Kuzen

‘Amm-zāde: <Ar. Amca çocuğu (22b-7)

Birāder-zāde: <Far. Kardeş çocuğu, yeğen(20a-10) (20b-12) (28a-4)

İni: Yeğen (13a-11) (15a-7)(19a-12) (19b-7) (20b-13) (22b-2) (29b-2) (32b-2) (33a-2) (33b-5) (35a-12) (35b-3) (38a-1) (41a-7) (43a-12) (50b-10) (57a-6) (58a-7)

4.12.2.2.5 Dede-Nine ve Torun

Dede: (54b-7)

Nebīre: < Far. Torun (9b-11) (20b-8) (27a-4) (27a-13) (28a-4) (35b-11) (46a-6) (50b-3)

4.12.2.2.6. Dayı-amca-Teyze-Hala

Abağa: <Moğ. Amca (21a-8) (23b-1) (27a-9)

‘Amm: <Ar. Amca (11a-8) (36b-14)

Hāla: <Ar. Hala (29b-11)

Tağayi: Dayı (6a-8) (16a-3) (21b-7) (31a-8)

4.12.2.3. Evlilik Yolu ile Oluşan Akrabalık

4.12.2.3.1. Gelin-Damat

Ér: Erkek, koca (24a-1)

Küeyv: Damat (6a-12)(23b-1) (50b-4) (58a-6)

Merdek: Adamcağız, herif (29b-4) (53b-12) (58b-3)

Nām-zed: < Far. Nişanlı (27b-6)

4.12.1.3.2. Kaynana-Kayınbaba

Qayn atası: Kayınbaba (5b-11) (56b-4)

4.12.3. Kişi ve Topluluk Kavramları

4.12.3.1 Kişi

Halayıq: < Ar. İnsanlar mahlûklar (26a-10)

Havāşī: <Ar. Maiyet adamları (41b-13)

‘İyāl: <Ar. Bir kimsenin geçindirmek zorunda olduğu kimseler (11a-2) (60a-2)

Kişi: Kimse (2b-2) (2b-3)(5b-8) (11b-11) (13b-5) (23b-14) (30b-8) (31a-11) (32b-11) (32b-12) (33a-6) (33a-9) (34b-13) (35a-1) (35b-1) (35b-5) (38a-6) (38b-11) (39a-9) (39b-1) (39b-11) (40b-3) (40b-7) (41b-11) (43b-6) (43b-13) (44a-4) (44a-13) (47b-1) (51a-9) (52a-4) (53a-13) (53b-2) (53b-11) (56a-11) (57a-3) (60a-4)

Ra‘iyyet: < Ar. Bir devletin veya hükümetin idaresi altında bulunan insanların tamamı (17a-5) (25b-10) (23a-14) (30a-7)

Ri‘āyet: < Ar. Kollama gözetme saygı (9b-10) (14a-12) (14b-13) (15a-11) (15b-8) 21a-14 22a-8 22a-9 22a-13 22b-5 23a-1 28b5 28b7 (35a-2) (39b-14) (50b-14) (51a-1) (51a-3) (52a-9) (52a-11) (53a-3) (56b-5) (57b-1) (59b-2)

Mülāzemet: < Ar. Bir yere kimseye sınımsıkı bağlanma (10a-10) (11a-11) (13a-14) (13b-2) (16a-14) 17b-1 27b7 28a10 (29a-8) (33b-7) (34a-10) (39b-1) (43a-4) (58a-8)

Mülāzım: < Ar. Bir yere kimseye bağlanan (13b-1) (16b-6)

4.12.3.2 Topluluk

‘āmmī: < Ar. Genel, halka ait (40a-4)

Cem‘: < Ar. Topluluk, ahali (55a-2)

Cemā‘at: < Ar. İnsan topluluğu (34b-11) (40b-13) (58b-5)

Çerge: < Far. Bir yerde bulunan insan kümesi (15a-14) (51a-2)

Él: Halk (2b-2) (2b-3) (2b-4) (2b-6) (3b-3) (3b-7) (5a-12) (5b-5) (10a-13) (11a-2) (15a-4) (16b-4) (17a-3) (18b-13) (19a-10) (19b-3) (23b-12) (24b-6) (25a-10) (26b-6) (29b-3) (30a-4) (30a-6) (30b-11) (31a-7) (31a-12) (32a-7) (32a-8) (32b-1) (32b-8) (33a-8) (34a-14) (34b-2) (34b-3) (34b-8) (35b-5) (36b-14) (37b-9) (38a-12) (38b-8) (40a-3) (40a-6) (41b-12) (42a-3) (42b-4) (42b-13) (42b-14) (43b-2) (43b-4) (44b-13) (49a-12) (51a-4) (51a-7) (51a-10) (51a-11) (51b-9) (52a-5) (52a-6) (52a-13) (52a-14) (52b-9) (53a-1) (54a-9) (54a-11) (54a-2) (57a-9) (57a-12) (59a-5) (59a-10)

Ferīq: < Ar. İnsan topluluğu (9b-12)

Fevc: < Ar. Bölük takım cemaat (17b-10)

Fırqa: < Ar. Bölüm takım (45a-2)

Ḥalq: < Ar. İnsanlar (29a-2)

Ḥabaqa: < Ar. Halk kitlesi, sınıf (54a-3)

Ulus: Halk (5b-12) (6a-2) (6a-7) (6a-9) (9b-11) (10a-1) (10a-2) (10a-4) (10b-4) (12a-9) (12a-11) (21a-3) (44b-10) (52a-12) (57a-9)

4.12.4. Yetim- Öksüz

Yetīm: < Ar. (43a-13)

4.13. ASKER, ORDU VE SAVAŞLA İLGİLİ KAVRAMLAR

4.13.1. Ordu, asker ve askerlik sanatı ile ilgili kavramlar

4.13.1.1. Asker-Muhafız-Komutan ve Rütbeler

Ahtaçı: Hükümdarın atlarından sorumlu komutan (15b-5)

Bahadır: < Moğ. Yiğit, cesur, kahraman (31a-5) (31a-6) (31a-8) (54a-9)

Başlıg: Komutan, kumandan (9a-13) (26b-8) (20b-10) (33a-6) (34a-9)

Celd: < Ar. Bahadır (34b-4) (40b-7)

Çérig: Asker (5b-10) (6a-14) (10a-14) (12a-11) (14b-7) (16a-1) (16b-14) (17a-3) (18a-1) (19b-1) (19b-2) (19b-3) (22a-11) (26b-4) (27b-5) (29a-11) (30b-2) (30b-3) (30b-4) (31a-1) (32a-11) (32a-12) (32a-13) (32a-14) (33a-1) (33a-3) (33a-5) (33a-7) (33b-13) (34b-14) (35b-4) (35b-7) (37b-5) (37b-13) (38a-5) (38a-6) (38b-12) (40a-5) (40a-7) (41a-14) (44a-2) (44a-4) (51a-4) (51a-7) (51a-10) (51b-6) (51b-8) (52a-2) (52a-7) (52b-6) (52b-8) (54b-5) (54b-8) (55b-6) (56a-4) (57a-6) (57a-8) (57b-5) (57b-6) (57b-10) (57b-13) (58a-1) (58a-3)

Ér evvel: öncü (30b-4)

Éşik-ağa: Muhafız (23a-6) (55a-2)

Hezāre: <Far. Askeri birlik, tabur (14a-13)

Qal'adārlıq: < Ar.+Far.+T. Kale muhafızlığı (8b-11) (31b-1) (52b-9)

Qavgūncı: Takipçi (29a-11)

Qoşun Bég: Asker (14a-4)

Möçe: < Moğ. Rütbe (18a-5) (21a-8)

Nöker: < Moğ. Asker (10a-10) (12a-6) (14b-9) (15b-12) (21b-2) (22a-1) (22a-5) (22b-8) (23b-12) (23b-14) (25b-8) (28b-5) (28b-8) (28b-13) (29a-5) (29b-2) (29b-6) (34a-5) (35a-3) (35a-4) (35a-6) (36b-1) (41b-6) (53a-7) (53b-5) (54a-11) (54a-14) (57a-3) (57a-13) (57b-4) (58b-14) (60a-13)

Piyade: < Far. Yaya asker (40b-5) (40b-6) (40b-7) (43b-1)

Sipāhī: < Far. Tımar sahibi süvari askeri (17a-5) (23a-13) (24a-3) (24b-5) (25b-10) (30a-7) (36a-8) (36a-9) (36b-14) (42a-9) (42b-13) (43a-5)(43a-12) (54b-11)

Serāmed: < Far. Başta bulunan, ileri gelen (43b-1) (47b-7) (52a-8)

Serdārlıg: < Far.+T. Kumandanlık (21b-1) (34b-14) (35a-9) (54b-11)

Ülüş: Rütbe (31a-5) (31a-6) (31a-7) (31a-8)

Yigit: (7b-7) 7b-5 (14a-14) (15b-1) (17b-4) (17b-12) (18a-4) (25a-7) (25a-8) (25a-9) (26b-8) (30b-6) (31a-2) (31a-10) (33b-10) (34b-4) (34b-7) (35a-12) (35a-14) (35b-3) (35b-6) (37b-9) (39a-7) (39a-9) (39b-14) (40a-11) (40b-5) (41b-4) (41b-13) (41b-14) (42a-8) (43a-1) (43a-7) (43a-9) (43a-13) (44b-2) (52a-9) (52a-11) (52b-9) (52b-10) (52b-11) (53a-6) (55a-4) (55a-6) (56b-2) (57b-1) (57b-10) (59a-13) (59b-4)

4.13.1.2 Askeri Birlik, Ordu

Hāşşa: < Ar. Bir kimseye ya da bir şeye özel olan nitelik, kuvvet, güç (15b-1)

Kündeleç: Ordugâh (39a-9)

Ordu: (23a-10) (40b-10) (40b-11) (48a-12)

Tabin: Bölük, birlik (15b-1) (15b-2)

Tümen: On bin kişilik askerî kuvvet; on bin; ilçe (8b-6) (9b-14) (10a-1) (10b-4) (12b-6) (14b-12) (10b-4) (12b-6) (32b-7) (56b-6)

4.13.1.3 Savaş, dövüş

Buzuğluğ: bozgun (10a-4) (12a-14) (17b-8) (20a-6) (28b-6) (33b-9)

Ceng: <Far. Savaş (43a-14)

Çapqun: Akın (11a-1) (19b-1)

Darb-ı muştı: <Ar. Yumruk darbesi (7b-7)

Engiz: < Far. Kışkırtan (20a-7) (26a-7) (38b-14) (51b-3) (58a-8)

Feth: < Ar. Ele geçirme (31a-13) (51b-8)

Ġavğâ: < Far. Kavga savaş (10a-11) (30a-8) (40a-4) (50b-9)

Ġazât: < Ar. Savaş (26a-14)

Hücum: < Ar. Saldırma (26b-6) (30a-7) (36b-14)

İlgar: Baskın hücum (16a-13) (33a-14) (34a-1) (38b-5) (38b-9) (39a-2) (39a-7) (41b-3) (52b-4) (57b-13) (59a-7) (59a-13) (60b-4)

Qabal: Kuşatma (44a-8)

Maşâf: < Ar. Savaş (7b-13) (7b-14) (19a-11) (19-14) (26a-11) (30b-3)

Muḥāşara: <Ar. Kuşatma (27b-1) (31a-13) (35b-13) (38a-2) (39a-4) (41a-1) (48a-14) (48b-4)(51a-3) (52b-6) (52b-11) (52b-13) (57a-5) (57a-13)

Muşt: < Far. Yumruk 7b-7 (29a-7)

Şebîhün: < Far. Gece baskını (29a-10)

Şibe: < Far. Okla vurma (30b-5) (25a-10)

Tehdīd: < Ar. Birinin gözünü korkutma (52b-2)

Uruş: (7b-8) (7b-13) (8a-5) (14a-8) (17b-3) (17b-5) (19b-2) (22b-6) (29a-7) (30b-7) (31a-9) (31a-10) (34b-7) (34b-9) (34b-11) (37b-7) (41a-3) (41b-3) (46a-1) (54b-13) (58a-4)

4.13.1.3.1 Savaş Yeri

Ma'reke: < Ar. Savaş alanı (18b-14)

4.13.1.5 Galibiyet, Mağlubiyet

Ġālib: < Ar. Yenen (17a-3)

Ġalebe: < Ar. Yenme üstünlük (19a-3) (41a-5) (41a-10) (44b-6) (55b-2)

Qābiliyyet: < Ar. Galibiyet (49b-1)

Gürizān: <Far. Kaçıcı kaçan (23a-14)

Olca: Ganimet (39a-10) (51a-4)

Mağlub: < Ar. Yenilmiş (8a-3) (8a-10) (21b-4) (26a-12) (26a-13)

Mazbū: < Ar. Ele geçirilmiş (33a-8)

Musahhar: <Ar. Elde edilmiş (44b-4)

Mutazarrır: <Ar. Zarara uğramış (6a-11)

Şikest: < Far. Yenilme (22b-1) (28a-11) (37b-8) (41b-11) (42a-7) (43b-2)

4.13.1.6 Anlaşma, Barış

Ĥalāş: <Ar. Kurtulma kurtuluş (17b-11) (20b-5) (23b-9) (32b-7) (42b-5) (55a-2)

İttifāq: <Ar. Birleşme, uyuşma, sözleşme (6a-11) (23a-7) (30a-12) (38a-3) (51b-1) (58a-1)

Şulh: <Ar. Barış (59b-5)

Şulhgüne: <Ar. Barışa benzer (17a-8)

Teskīn: <Ar. Yatıştırma (24b-9)

4.13.1.7. Askeri Silahlar

Cılavum: < Moğ. Dizgin (15b-13)

Mühimmāt: <Ar. Lüzumlu şeyler (18a-1) (18b-11)

Piyāzī: Bir tur silah (19a-3)

Yaraqlıq: malzemeli, silahlı (29a-5) (29a-10) (30b-3) (31a-10)

4.13.1.8. Suç ve Ceza

Cerime: < Ar. Suç, kabahat (30b-12)

Habs: < Ar. Tutuklama (11a-2)

Qısās: < Ar. Öldüreni öldürmek cezası (43b-1)

Töhmet: < Ar. Birine isnat olunan suç (21b-5) (37b-10)

4.13.1.8.1 Delil

Delil: Ar. Belge, tanık (54a-6) (54a-8)

4.13.1.9 Yaralı- Şehit

Şehid: <Ar. Şehit (13a-5) (23b-2) (50a-9) (53b-14)

Yaralıq: yaralı (31a-11) (31a-13)

4.13.1.10 Yıkma- Maf Etme

Harāb: <Ar. Yıkık viran (51a-8)

Helāk: < Ar. Mahvolma (4b-6)

Tālān: < Far. Yağma (40a-5) (57a-7)(51a-6)

Tārāc: < Far. Yağma (51a-6) (57a-7)

4.14. NİTELİK BİLDİREN KAVRAMLAR

4.14.1. Renk

Aq: Beyaz (3a-9) (3b-2) (4a-11) (5a-6+) (10b-8)

Qara: Siyah, Kara (16b-14) (17a-1) (24b-3) (46a-2) (48a-1) (48a-11)

Qırmızı: <Ar. Kırmızı (48a-1)

Qızıl: Kızıl (5a-14) (3a-9)

Sarığ: Sarı (56a-8)

Sebz: <Far. Yeşil (49a-6)

4.14.2. Miktar

Miqdār: <Ar. Miktar (36a-8) (40b-10) (42a-10) (44b-14)

4.14.2.1 Azlık-çokluk

Artuq: Fazla (4a-6)

Artuqraq: Artık fazlalık (10a-5) (57a-10)

Asru: Çok (3a-13) (5a-8) (19a-5) çok (20b-3) (21a-14) (28b-7) (28b-12) (53a-4) (56b-4)

Az: (29a-9) (34b-10) (35b-7) (54a-6) (54a-13) (56a-11)

‘Azīm: < Ar. Çok, fazla (60a-14)

Azraq: Daha az (55a-10) (59b-12)

Bī-behre: < Far. Mahrum (54b-12)

Bī-hadd: < Far. Pek çok (2b-1) (49b-7)

Bī-ḥasīb: < Far. Yetersiz (29a-11)

Bī-nihāyet: < Far. Sonsuz, tükenmez (49b-7)

Bī-şümār: < Far. Sayısız, pek çok (42a-1)

Be-yek bār: < Far. Bir defada, bir zamanda (40a-4)

Bisyār: < Far. Çok (2b-9) (2b-14) (3a-3) (3b-2) (3b-7) (4a-4) (4a-9) (4a-10) (4a-11) (5a-6) (5a-7) (7a-1) (7a-2) (7a-8) (7b-2) (7b-7) (7b-12) (13a-3) (14b-3) (18b-1) (18b-14) çok (21b-9) (24b-11) (25b-6) (25b-9) (26a-6) (28a-2) (28a-3) (29a-4) (31a-12) (32a-10) (38a-14) (41a-12) (41b-13) (41b-14) (45b-7) (45b-11) (46a-11) (46b-4) (48b-10) (49a-1) (49a-2) (54a-13) (54b-12) (55b-1) (57b-3) (60a-11)

Ekser: < Ar. En çok (3b-4) (3b-7) (7a-5) (7a-7) (7a-10) (11a-4) (24a-5) (19a-1) (19a-2) (21b-1) (22a-5) (31a-12) (33a-3) (34a-1) (37b-9) (45b-8) (50a-1) (51b-8) (55a-5)

Firāvān: < Far. Bol, çok fazla (1b-7) (2a-7)(2b-8) (50a-2)

Ḥaylī: <Far. Pek çok (2b-5) (2b-8) (3a-10) (5b-2) (7b-7) (12b-8) (12b-10) (13b-8) (14b-3) (15a-5) (15a-6) (15a-11) (15b-7) (19b-12) (21a-2) (22a-8) (22b-9) (23a-3) (23a-4) (23b-5) (25b-11) (27b-11) (28b-1) (28b-2) (31a-11) (34a-13) (38a-10) (38a-12) (39b-13) (40a-1) (40b-7) (43a-13) (47a-12) (47b-9) (48a-7) (48a-13) (49b-14) (50a-2) (51b-1) (52b-9) (56b-7) (57a-6)

Heri: Çoğu (12b-12)

Hiç: <Far. Hiç, değersiz, önemsiz (5a-5) (5a-14) (23a-10) (10b-11) (14b-14) (17b-3) (18b-13) (23a-1) (23b-4) (29b-5) (30a-11) (37a-2) (44a-7) (44b-6) (44b-14) (47b-4) (48b-14) (52b-2) (53b-11) (54a-5) (57b-6) (58b-13) (59a-10) (60b-3) (60b-6)

İfrā: < Ar. Aşırı gitme ölçüyü kaçırma (41b-7)

İktifā: < Ar. Yeterli bulma, yetinme (50a-5)

Qalın: Sayısız (11b-11) (29a-11) (30b-2) (30b-5) (30b-8) (32a-2) (32a-7) (32a-9) (34b-5) (35a-6) (35b-5) (39a-9) (39a-10) (40a-3) (41b-4) (42b-14) (47b-5) (57a-6) (57b-13)

Qatla: Defa, kere (5b-14) (7b-10) (11b-11) (13b-10) (17b-3) (26a-12) (26a-13) (36a-2) (38a-10) (40a-14) (42b-2) (55b-13)

Kem: < Far. Az eksik (19a-3) (24b-10) (46a-12) (46b-7) (47b-11) (49a-13) (53b-11)

Kemraq: < Far.+T. Daha az (25a-14) (26a-9) (44b-4)

Kesret: < Ar. Çok, bolluk (11b-12) (30b-9)

Köp: Çok (2b-6) 4a-6 4a-11 7b-9 (15a-9) (15b-9) (19a-5) (20b-3) (22b-8) (22b-11) (23b-8) (23b-10) (25b-12) (28b-7) (28b-12) (32a-8) (41a-12) (42a-3) (45b-6) (48b-9) (48b-10) (48b-13) (49a-7) (51a-10)

Köprek: Daha çok (7b-11) (14b-13) (19b-3) (24b-11) (9b-12) (51a-2) (54b-12) (55a-10)

Nāqış: < Ar. Eksik (47a-1)

Nāqışraq: < Ar. Daha eksik (47a-2)

Nevbet: <Ar. Defa, Kere (5b-9) (5b-11) (6a-3) (8b-10) (18b-9) (20a-5) (22b-4) (22b-5) (34b-4) (35b-1) (40a-10) (40a-13) (42b-3) (53a-4) (53a-14) (57b-9) (60b-11)

Néçe: Nice, Ne kadar (5b-9) (5b-10)(8a-11) (8a-12) (11b-11) (12a-4) (14b-14) (15b-6) (16b-12) (17b-3) (17b-6) (19b-6) (19b-8) (19b-13) (20a-5) (20b-11) (21a-5) (21a-7) (21b-14) (22a-3) (22b-3) (23a-2) (23a-9) (23a-11) (23a-13) (24a-1) (24a-2) (25a-5) (26a-9) (26b-7) (32b-10) (33a-10) (33b-6) (35a-11) (35b-1) (40a-10) (41b-3) (41b-12) (42b-5) (42b-6) (43a-2) (43b-12) (44a-6) (45a-13) (48a-14) (48b-9) (51b-6) (51b-10) (53a-10) (54a-9) (55a-3) (56a-2) (57a-2) (57b-9) (58b-3) (59a-12) (60a-6)

Pür: <Far. Çok fazla (3a-13) (3b-3) (50a-2)

Tünd: < Far. Şiddetli (4b-5)

Vāfir: < Ar. Çok bol (2a-7)

4.14.2.2 Büyüklük- Küçüklük

‘ālī: < Ar. Yüksekte, yüce (36b-13) (37a-9) (45b-7) (45b-11) (46b-5) (47a-3) (49a-8) (49a-12)

Azağlaq: Yaman, Büyük (37b-7)

A‘zam: <Ar. En büyük (30b-4)

‘Azīz: < Ar. Değeri yüce, kıymetli (41b-9)

Berin: < Far. Yüksek (54b-3) (58a-13)

Beyik: Büyük (52a-3) (40a-14)

Beyikrek: Daha büyük (49a-13)

Bülend: <Far. Yüksek (4a-6) (4b-12) (5b-8) (6b-1) (18a-13) (47b-7)

Kiçik: ..dan küçük (6b-6) (6b-8) (8b-6) (8b-8) (9a-8) (11b-8) (11b-9) (11b-14) (12a-13) (13a-2) (13b-12) (20a-9) (30b-11) (35a-3) (37b-4) (40b-8) (49a-12)

Kiçik-kirim: Önemsiz (22a-4)

Kiçiklik: Küçüklük (12b-5) (19b-9) (28b-4) (58b-1)

Kiçikrek: Küçüçük (5a-9) (49a-11)

Koca: Büyük (5a-1)

Muhtasarraq: <Ar. Daha küçük (48b-5)

Uluğ: Büyük (3a-5) (5b-8) (5b-12) (6a-8) (6b-9) (8b-4) (8b-9) (9a-6) (9a-10) (10b-6) (10b-9) (10b-10) (11b-7) (11b-14) (12a-5) (15b-7)(15-14) (17b-11) (18a-11) (19b-10) (20b-2) (20a-14) (21a-14) (21b-11) (21b-14) (22a-7) (22a-10) (24a-11) (24b-8) (24b-10) (24b-12) (26b-14) (27a-14) (27b-9) (28a-1) (30a-9) (31b-14) (35a-2) (35a-5) (35b-9) (35b-10) (36a-10) (37b-4) (39b-12) (44b-11) (45a-11) (45a-14) (45b-6) (45b-10) (45b-14) (46a-11) (46a-12) (47a-10) (47a-11) (47a-12) (47b-10) (48b-3) (48b-7) (49a-9) (50a-6) (50a-7) (50b-5) (51a-2) (55b-2) (56b-5) (57a-3) (57b-8)

Uluğraq: Daha büyük (2a-10) (4b-10) (13b-9) (21b-7) (27a-9)

4.14.3. Uzaklık-Yakınlık

İlgerig: Daha ileri (16b-10) (34a-13) (41b-3)

İlgerirek: İleri (25a-8) (15a-8) (18b-2) (55b-8) (57a-3)

Yaqın: Yakın (42b-2) (44a-2)

Yavuq: Yakın (3b-3) (4a-1) (9a-5) (12a-12)(16a-10) (17b-3)yakın (17b-7) (17b-9) (21b-12) (24b-3) (28b-4) (31b-11) (31b-12) (32a-12) (32b-8) (33b-2) (37b-6) (38a-11) (39a-2) (39a-8) (40b-2) (43b-8) (45b-8) (45b-11) (46a-12) (50b-4) (52a-3) (57a-8) (57a-10) (60a-2)

Yıraq: Uzak (5b-2) (31b-12) (47a-12)

Yıraqraq: Daha uzak (5a-1) (45b-12)

4.14.4. Kıyas- denklik

Berk: <Far. Sağlam (4b-14) (32a-10)

Qoyı: Aşağı (41b-1) (46a-5)

Qoyıraq: Daha aşağı (2a-4) (2b-12) (34b-12) (38a-4) (47b-7)

Mürtefi': <Ar. Yükselmiş (2b-13)

Nisbet: <Ar. Oran kıyas(5a-5)

Nişibrek: < Far.+T. Meyilli daha aşağı (3a-6)

Yaşşıraq: Daha iyi (2a-9) (2b-14) (16b-7)

4.14.5. Uygunluk - Aykırılık

Becā: < Far. Uygun, yerinde (17b-14)

Çespān: < Far. Yaraşır, uygun (11a-14)

Ebdān: < Far. Uygun (53a-3)

Erzān: < Far. Yerinde (50a-2)

Erzende: < Far. Layık (52a-11)

Qabūl: < Ar. Kabul etme, razı olma (55a-4)

Rāst: < Far. Uygun, doğru, düzgün (2b-3) (16b-11) (18b-12) (43a-8) (53a-1) (53b-12)

Maqbūl: < Ar. Kabul edilen (8b-14)

Maqbūlgına: < Ar.+T. Makbul (19b-12)

Muhalefet: <Ar. Uygunsuzluk, aykırılık (6a-2) (30b-13)

Rāzî: < Ar. Rıza gösteren, karşı çıkmayan (59a-6)

Rızâ: <Ar. Uygun görme (41a-7)

Şayeste: < Far. Layık, uygun (28b-6)

Sāzvārlıq: < Far.+T. Uyumluluk (27b-12)

4.14.6. Tat

Bî-meze: < Far. Tatsız (26a-6)

Çüçüklük: Tatlılık (3a-14)

Çüçükrek: Daha tatlı (48b-12)

Leziz: < Ar. Damakta güzel tat bırakan (3b-2) (56a-9)

Meyhoşluq: <Ar. Mayhoşluk (3a-14)

4.14.7. Ün, Saygı

Ekâbir: < Ar. Rütbece, görgü ve faziletçe büyük olanlar (30b-1) (44b-2)

İ'tibārlıq: <Ar.+T. İtibarlı (18a-13)

Meşhur: < Ar. Tanınmış (2a-1) (2a-3) (2b-5) (4a-4) (5a-4) (11b-10) (21a-4) (23a-3) (34a-3) (44b-9) (45b-3) (45b-7) (46a-13) (46b-13) (48a-3) (48b-13) (49b-12) (50a-13) (54a-1)

Mu'teber: < Ar. Hatırı sayılır saygın 28b-1 44a-11

Mu'teberraq: <Ar.+T. Daha saygın (21b-7) (45a-5)

Nām-dār: < Far. Ünlü (3b-4)

Sezāvār: < Far. Layık (29a-3) (58b-10)

Şāyi': < Ar. Duyulmuş yayılmış (3b-4) (26a-3)

Ta'zīm: < Ar. Ağırlama, saygı gösterme (32a-1) (34a-8)

4.14.8. Güzellik

Çıraylıq: < Far. Güzellik, fevkalade (25b-13)

Hoş: < Far. Hoş (18b-1) (21-9) (50a-2)

Hüb: < Far. Güzel, hoş, iyi (3a-13) (7b-11) (21b-9) (21b-10) (25b-6) (45b-2) (47b-12) (48b-10) (49a-6) (54b-11)

Hüsn: < Ar. Güzel iyi (2b-5)

Latîf: < Ar. Güzel (3a-3) (44b-4)

Mevzun: < Ar. Uyumlu biçimli (2b-10)

Yahşı: (2a-7) (2b-8) (3a-3) (3a-10) (3a-12) (3b-2) (4a-4) (4a-10) (4a-13) (5a-2) (5a-6) (5a-9) (5a-13) (5b-2) (8a-7) (9a-2) (10b-1) (11a-13) (13a-3) (13a-13) (13b-7) (13b-8) (13b-12) (13b-14) (14a-1) (14a-7) (14b-3) (14b-10) (15a-6) (15b-3) (15b-8) (17b-4) (17b-12) (19a-1) (19a-4) (19a-8) (21a-14) (21b-9) (22a-1) (22a-8) (22a-9) (22b-4) (22b-5) (23a-3) (23b-3) (24b-5) (25b-5) (25b-6) (28b-10) (28b-11) (29b-2) (30a-3) (31a-12) (31b-13) (34b-10) (35a-10) (37a-5) (38b-9) (39b-14) (40a-2)(40a-11) (42a-9) (42b-4) (42b-8) (43a-9) (44a-6) (44a-14) (45b-4) (46a-13) (47b-9) (48a-2) (48a-7) (48b-7) (48b-10) (48b-13) (49a-1) (49b-10) (49b-14) (50a-2) (52a-3) (53a-3) (55a-9) (58a-6)

Yahşılık: (8a-4) (22b-13) (22b-14)

Yahşıraq: (14a-14) (26a-7) (31a-4) (53a-10) (54a-6)

Yahşığine: (4a-14)

4.14.8.1. Süs

ārāste: <Far. Süslenmiş bezenmiş (47b-10)

Qumāş-püş: < Ar.+Far. Süslü giyinmiş (41b-14)

Pürzīb: <Far. Süslü (41b-13)

Tumturāq: < Far. Gösteri, ihtişam (57b-9)

4.14.9. Kötü, çirkin, garip

Basīt: < Far. Sıradan gösterişsiz (19a-9)

Bed: < Far. Kötü (26a-7) (26a-10) (24a-7)

Bī-hōş: < Far Güzel olmayan (32b-6)

Ġarīb: < Ar. Tuhaf (6a-14)

Ġarāib: < Ar. Tuhafliklar, şaşılacak şeyler (42b-9)

Qadīm: < Ar. Eski (4a-3) (14a-3) (22a-6) (31a-6)

La‘net: <Ar. Allah’ın mağfiretinden mahrumluk; fena, kötü, uğursuz 58b-8 58b-9

Perīşān: <Far. Dağınık bozuk(10a-4) (53a-8)

Şenī’:< Ar. Kötü çirkin (26a-10) (58b-7) (58b-10)

Vazī’:< Ar. Aşağı bayağı (24-a6) (23a-13)

Yaman: Kötü (11b-1) (21a-10) (24b-3) (29a-4) (35a-2) (35a-4) (51b-4) (51b-5) (52a-3) (52a-7) (53a-4) (55a-10) (57b-12) (60b-11)

Zişt: < Far. Çirkin (26a-10)

4.14.10. Kalın-ince, Dar-geniş, Zayıf- Şişman

Qalın: (3a-3) (16a-1) (16b-14) (17a-1) kalın (19b-2) (25b-11) (25b-13) (29a-5)

Tar: (7a-1) (8a-3) (14a-2) (29b-11) (36a-6) (36a-12) (48a-13)

Sust: Zayıf (26a-6)

4.14.11. Sağlamlılık

Muhkem: <Ar. Sağlam (45b-3) (33a-2)

Münharif: <Ar. Çarpık sağlam olmayan (18a-7) (24b-3)

Sālim: < Ar. Sağlam eksiksiz (7b-3)

4.14.12. Zor- Kolay

Āsān: < Far. Kolay (16b-7)

Āsānraq: <Far. Kolayca (16b-7)

Düşvār: < Far. Güç zor (54a-13) (55b-1)

Müyesser: <Ar. Kolaylıkla olan (44b-4) (51a-7) (52a-4) (54b-12) (56b-1) (57a-1)

Zor: < Far. Zor, güç (36b-12) (36b-13) (59a-14) (59b-5)

4.14.13. Temiz- Pis

Pāk: < Far. Temiz (44b-13)

Pākīze < Far. Temiz, saf (7a-6) (18b-3)

Tīre: Far. Bulanık (28b-14)

4.14.14. Rahatlık

āsūde: < Far. Huzur rahat (56a-8)

Bī-huzūr: <Far. Huzursuz (53a-3) (53a-4) (53b-5)

Fāriğ: < Ar. Rahat (18a-1)

Ferāhver: <Far. Huzurlu (18a-5) (50b-14)

Revān: < Far. Akıcı (7a-9)

4.14.15. Derin-sığ

‘Amīq: <Ar. Derin (4b-13)

4.15. VÜCUT-ORGAN ADLARI KAVRAMLARI

4.15.1. Beden, Vücut

Ebdān: <Ar. Bedenler, vücutlar 9a/3, 33a/6, 35a/12, 35a/14, 35b/3, 35b/5, 37b/9, 40b/5, 41b/4, 43a/9, 43a/9

4.15.2. Baş Kısımında Bulunan Organ Adları

4.15.2.1 Baş-Kafa

Baş: Baş, Kafa (17b-6) (26a-9) (35b-2) (37a-11) (37a-12) (39b-10) (43a-2) (57b-2)

Boyn: Boyun (29b-9) (30b-9) (31b-3) (39b-13) (40b-1) (41b-5) (41b-6)

Boğz: Boğaz (60b-7) (39b-11)

4.15.2.2. Yüz-Surat

Çehre: < Far. Yüz (13b-9) (15a-13) (15b-2) (15b-3) (24a-3) (25b-12) (25b-14) (26a-1) (26a-3) (26a-4) (29a-13) (44a-14)

Yüz: Yüz (40a-12) (51a-12)

Yüzlüg: Yüzlü (17b-11) (18a-14) (20b-8)

4.15.2.2.1 Yüzde Bulunan Organlar

Ağız: Ağız (24a-7) (53a-5) (53b-7)

Köz: Göz (21b-14) (29b-2) (37a-8) (37a-14) (37b-1) (58b-3)

Qulaq: Kulak (54b-14)

4.15.2.2.2 Yanak ve Sakal

Éngək: yanak (18a-14)

Saqallıq: Sakal (18a-14)

Yangaq: Yanak (18a-14)

4.15.3. Gövde Kısımında Bulunan Organlar

Bélice: Bel (3b-11)

Boy: Boy (3b-11) (18a-13)

Boyluq: Boylu (6b-14)

Qarn: Karın (7a-1)

4.15.4. Kol-El-Parmak

Barmaq: Parmak (14a-9) (33a-10) (43a-11)

Dest: < Far. El (41b-12) (44b-6)

Élig: El (14b-13) (16a-3) (19b-2) (8a-4) (37a-4) (39b-11) (40a-7) (41b-4) (41b-6) (44a-14) (54a-12)

Qol: Kol (24a-7) (34a-9) (56a-5)

4.15.5. Bacak-Ayak-Diz

Ayaq: Ayak (2b-14) (18b-7) (18b-11) (19a-2) (30b-7) (31a-1) (41a-14) (47b-8) (49b-11) (60a-12)

Qadem: < Ar. Ayak (44b-12)

Tiz: Diz (18b-5)

4.15.6. Kemik ve Deri Yapısı

Bend: < Far. Eklem (38b-9)

Kīmoht: < Far. Deri (56a-9)

Sūnek: Kemik (18b-8)

Ten: (56b-7)

Téri: Deri (48b-14) (56a-8)

4.15.7. Dolaşım Sistemi

Qalb: <Ar. Kalp (41a-9)

Qan: Kan (21b-4) (37b-10)

Şehreg: <Far. Şah damar (40b-2)

4.16. ÖLÇÜ BİRİMLERİ ve ÖLÇÜ BİLDİREN KAVRAMLAR

4.16.1. Ölçü

Behre: < Far. Nasip, pay (18b-10) (40a-7)

İ ‘tidāl: < Ar. Ölçülülük (18a7) (42a-13) (58a-11)

Mertebe: < Ar. Ölçü, miktar, basamak (4b-14) (7b-5) (7b-6) (14a-6) (26a-12) (13b-10) (13b-11) (19a13) (19b-4) (30b-12) (40a-5) (40a-12) (47b-8) (53a-2)

Nisbet: <Ar. Oran kıyas (5a-5) (36a-11)

4.16.1.1.1.Belli Ölçü Birimleri

On qarı: On Karış(3b-10)

Qarı: Bir uzunluk ölçü birimi, karış (47a-11)

Kuroh: Yaklaşık iki millik bir uzaklık ölçü birimi (40a-9) (45a-9) (45b-11)

Yéti-sekiz qarı: Yedi Sekiz Karış (47a-12)

4.16.2. Bir Varlığın Uzunluk Belirttiği Kavramlar

Bir yıgaç (17a-7) (48a-10) (49b-11)

Béş-altı yıgaç (4b-1)

On yıgaç yol: (56a-6)

On iki yıgaç (13a-7)

On sekiz yıgaç (13a-6) (49b-6)

Otuz yıgaç: (49b-13)

Toquz yıgaç (3b-7) (4b-10) (32a-6) (49a-4)

Tört yıgaç(16b-2) (34b-12)

Yéti yıgaç: (49b-9)

Yegirme beş yıgaç (4a-3) (48b-8)

Yüz yégirme altı yıgaç (13a-9)

4.16.3. İnsana Özgü Uzuvarların Ölçü Bildirdiği Kavramlar

Kişi boyı (3b-11)

Kişinin béliçe (3b-11)

4.16.4. Bütün-yarım-çeyrek

Barça: Parça (16a-14) (25b-9) (31a-4) (34a-10) (40a-8) (40b-9) (41b-4) (42a-1) (49b-9) (51b-4) (56b-8)

Cemî': < Ar. Bütün (7a-14) (7ba-5) (11a-2) (17b-9) (29b-3) (33b-7) (33b-8) (36b-14) (37b-14) (40a-6) (42a-9) (45b-2) (50a-7) (51a-5) (55a-2)

Cümle: <Ar. Tüm, bütün (2a-2) (43a-10) (46b-10)

Cüz': < Ar. Kısım (56b-8)

Der-best: < Far. Tümü, tamamı, bütünü (28b-10)

Her: < Far. Her, hep, bütün (3a-2) (3a-7) (3a-7) (3b-12) (5b-14) (11a-14) (15b-9) (16b-8) (16b-11) (18a-5) (21a-5) (25b-13) (26a-12) (31a-6) (31a-7) (33a-10) (36a-5) (37a-11) (37a-11) (40b-11) (41b-5) (41b-12) (46a-8) (46a-13) (47b-11) (48b-12) (49a-12) (53a-6) (54a-9) (58b-7) (59b-12)

Kâmile: <Ar. Bütün tam eksiksiz (16b-10)

Küllî: <Ar. Tamamen (43b-2) (56b-8)

Qı'a: <Ar. Parça (46b-2)

Päre: < Far. Parça (2a-4) (25a-8) (9b-12) (34b-4) (35a-12) (35a-14) (35b-1) (35b-3) (35b-5) (35b-13) (37b-8) (39a-1) (39b-7) (39b-8) (40b-5) (41b-3) (52b-4) (55a-3)

Pārçe: < Far. Ufak parça (3b-10)

Rub': < Ar. Çeyrek (44b-4)

Tām: <Ar. Bütün, Tam (31a-3) (49a-6)

Tört bölük: Dört Parça (3b-12)

Yarım: (12b-5) (34b-9) (35a-1) (40b-2) (50b-4) (60a-2) (60b-8)

4.16.5. Yükseklik- Alçaklık- Uzunluk - Kısalık

Atım: Atılan bir şeyin gidebildiği uzaklık (4a-7)

Aralıg: Boşluk, aralık, mesafe (38a-7)

Boğan: Kısa (39b-13)

Bülendlıg: < Far. Yükseklik (3b-11)

Menzil: < Ar. İki konak arası mesafe (18a-6) (47b-9)

Muhtaşar: <Ar. Kısa (1b-7) (56b-5)

Muqarreb: <Ar. Yakın (36a-10)

Pest: < Far. Kısa, alçak, aşağı (6b-14)

Pestliĝ: < Far.+T. Alçaklık (3b-11)

Tenqışliq: < Ar.+T. Eksiklik (4a-1) (38a-12) (51a-10)

İül: < Ar. Uzunluk (47a-11) (49b-12)

Uzunluĝ: Uzunluk (3b-10)

4.17. ŞEKİL BİÇİM FORM BELİRTEN KAVRAMLAR

4.17.1. Şekil ve formla alakalı genel kavramlar

Huőuőiyet: < Ar. Őzellik(47b-11)

Şıfat: < Ar. Şıfat, vasıf (54a-8)

Şekl: <Ar. Şekil, biçim (6b-13) (18a-13) (25b-4)

Őemal: < Ar. Bir kimsenin dış görünüőünün Özellikleri. (6b-14) (18a-13) (25b-4)

4.17.1.2 Geometrik Şekiller

Çār-piç: < Far. Dört kıvrım dört köőeli (7a-4)

Hiyāre: < Far. Çok kenarlı (47a-6)

Tēgirme: Yuvarlak (6b-14)

4.17.1.3 Şişman-zayıf

Qoba: Şişman (6b-14)

Tonbul: (6b-14) (18a-14) (19a-2) (25b-5)

4.17.1.4 Düz, dalgalı

Bī-çīn: < Far. Kıvrımsız sade(7a-4)

Mārpiç: < Far. Helezoni (47a-6)

Mevcliğ: <Ar. Dalgalı (3b -9)

Őāde: < Far. Basit(18b-10)

Tz: Düz (40b-12)

4.18. YAPI ve İNŞAAT İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.18.1. YAPILAR

4.18.1. Bina ve bölümleri

4.18.1.1. Ev Kavramı

Āşiyān: < Far. Ev, kat (47a-7)

Āşiyānlıq: < Far. Ev, kat (45b-7) (46b-6) (47a-7)

Bina: <Ar. Yapı, ev, yapma, kurma (44b-9) (49a-8)

‘İmāret: <Ar. Bina ev (6b-1) (36b-4) (37a-9) (37a-10) (45b-1) (45b-6) (45b-10) (46a-10) (46b-5) (47a-3) (47a-8)(47a-9) (47b-2) (49a-8) (56b-12)

‘İmārāt: < Ar. İmaretler, binalar; aşevleri (45b-5)

Kepe: Kulübe (43b-11)

Köşk: < Far. Köşk (45b-6) (45b-14)

Meskenī: <Ar. Herhangi bir ev (60a-4)

Öy: Ev (24a-3) (32a-1) (32a-7) (36b-4) (36b-5) (36b-9) (37a-1) (37a-4) (37b-2) (43b-11) (43b-12) (43b-14) (47a-8) (51a-11)

4.18.1.2 Evin bölümleri

4.18.1.2.1 Salon

Dīvān-ḥāne: < Ar. Geniş salon (49a-11)

Eyvānlıq: < Far. Kemerli salon (2b-13) (47a-7)

Pīştāq: < Far. Büyük salon (49a-9) (49a-11)

Tāqçe: <Ar.+Far. Küçük salon (49a-12) (49a-13)

4.18.1.2.2 Oda

Hücre: < Ar. Küçük oda (2b-11) (2b-12) (2b-13) (2b-14)

4.18.1.2.3 Bahçe- Avlu

Ḥevīlī: < Far. Avlu (36b-6)

Sahn: < Ar. Avlu (3a-6)

4.18.1.2.4 Banyo-Tuvalet

Ābhāne: < Far. Abdesthane, tuvalet (36b-9)

Ĥammām: < Ar. Hamam (46a-13) (46a-14)

4.18.1.3 Binayı oluşturan elementler

4.18.1.3.1 Duvar

Derz: < Far. İnce çatlak (47a-13) (47a-14)

Dīvār: < Far. Duvar (46b-3)

Du-tohī: < Far. Dutehi duvarı: (36b-8)

Fāşıl: < Ar. Duvar siper (2a-13) (36b-8) (44b-11)

İzāre: < Ar. Duvar (47b-1)

Sütün: < Far. Sütun, kolon (47a-4) (47a-6) (37a-7)

4.18.1.3.2 Çatı

Bām: < Far. Çatı (49a-6)

Saqf: < Ar. Tavan çatı (46b-3)

4.18.1.3.3 Kapı

Ĥişt: < Far. Kerpiç, tuğla (36b-6)

Tığa: Kapı, sedd (36b-7 36b-6)

4.18.1.4 Binaya ait özellikler

Çārbāg: < Far. Dört bahçe, bulvar (47b-6) (47b-7) (48b-7)

Çārdere: < Far. Dört kapılı (31b-14) (47a-8) (47a-14)

Du-āşiyāne: < Far. İki katlı (47a-4)

Señin: < Far. Taştan (45b-8)

Señrızelig: < Far. Taş döşeli (2a-12)

4.18.1.5 Çadır

Har-gāh: < Far. Büyük çadır, otağ (30b-10) (42a-9)

Hayme: < Ar. Çadır (42a-9)

4.18.1.6. Dini- ilmi yapılar

Gür-hāne: < Far. Türbe (49b-3)

Hāne-qāh: < Far. Dervişlerin evi, tekke (46a-11) (46a-12)

Künbed: < Far. Kümbet, kubbe (46a-11) (46a-12) (47b-3)

Medrese: < Ar. Mektep, eğitim kurumu (46a-7) (46a-9) (46a-12) (46b-1) (46b-3) (49a-14)

Mescid: < Ar. Camiden küçük ibadet yeri (3a-4) (3a-5) (45b-8) (46b-1) (46b-3) (47b-2)

Namaz-gāh: < Far. Üstü açık mescid (15-14) (16a-9) (17a-8)

4.18.1.7. Hayvanlara ait yapılar

Kebüter-hāne: < Far. Güvercinlik (6b-3)

Quşhāne: < T.+Far. Vaktiyle büyük konaklarda avcı kuşlara ayrılmış yer (42b-3)

4.18.1.8. Askeri yapılar

Qal'a: < Ar. Kale (2a-12) (2a-13) (45b-8) (46a-5) (46a-10) (47b-2) (53b-4) (57b-2)

Ribāt: <Ar. Sınır boylarında ve stratejik mevkilerde askerî amaçlı kullanılan yapılara verilen ad. (44a-3)

4.18.1.9. Diğer Türdeki yapılar

Kān: < Far. Maden Ocağı (4a-9)

Şatu: Merdiven (59a-9)

Tégirmen: Değirmen (48a-5)

4.18.2. Yol, Güzergâh

Hıyābān: < Far. İki tarafı ağaçlı yol, bulvar (39b-10) 40a-11 40a-12 40a-13 40a-14 (45b-13)

Rehgüzar: < Far. Yol üzeri (3a-7)

Şāhrāh: < Far. İşlek yol (2a-12) (2a-14)

Yol: (2b-8) (3a-12) (3b-7) (13b-5) (23a-7) (28b-6) (13a-9) (32a-6) (32b-4) (41b-8) (42a-1) (42b-6) (44b-2) (45a-14) (47a-5) (47a-13) (48b-8) (49b-6) (59a-8)

4.18.2.1 Yolculuk ve dinlenme

Ārām: < Far. Durma dinlenme (34a-12)

‘Azīmet: < Ar. Yola çıkma (4a-2) (10b-13) (13b-1) (13b-4) (14a-9) (15b-13) (24b-13) (25a5) 22a-11) 30b-14 (32a-4) (32b-2) (53a-14)

Kārvān: < Far. Kervan (7a-12) (7a-13) (7a-14)

Revende: < Far. Yoldan geçen, yolcu (50a-3)

Tevīle: <Ar. Kervan (17a-4)

4.18.2.2.Köprü-tünel-geçit

Āb murı: <Far. Suyolu (36b-8)

Arıq: Suyolu (57a-14)

Güzer: < Far. Geçme geçiş (17a-2) (19a-9) (33a-6) (33a-8)

Köprüg: Köprü (16b-14) (17a-1) (43a-5)

Tarnav: Su kanalı (2a-11) (40a-14)

Teñī: Darlık, boğaz (33b-11)

4.19. MESLEK ve MESLEKLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.19.1. Meslek- İş- Görev

İş: (14b-13) (14b-14) (16b-8) (16b-11) (16b-12) (17b-3) (18b-13) (15b-1) (15b-8) (23a-10) (23a-13) (24b-4) (29a-4) (29a-10) (3b-10) (34a-12) (35a-8) (36a-1) (37a-6) (38b-10) (39a-3)

Maşlahat: <Ar. İş, emir, husus; önemli iş (33b-3) (43b-11) (44a-2) (36a-39) (56a-12) (58b-2)

Serkār: <Far. İşbaşında olan: 31b-5

‘Uhde: < Ar. Görev vazife (16b-7) (39a-12)

4.19.1.1 Ustalık

Cidd: < Ar. İş gerçekten çalışıp işleme (16a-14)

Ḥarīf: < Ar. Beceri (17b-10)

Hüner: < Far. Marifet ustalık (26a-4)

İhtimām: < Ar. Özenle iş yapma gayretli çalışma (15b-8) (16b-1) (49a-8) (53a-13) (58b-8)

Kār-dān: < Far. İş bilir, işten anlar (33a-4)

Kār-dīde: < Far. İş bilir, tecrübeli (41b-8)

Kār-gerde: < Far. İş yapan (41b-8)

Mülāzemet: <Ar. İşe sınımsız bağlılık, sürekli işle meşguliyet (31b-4) (31b-11) (31b-14)

İavrī: < Ar. Üstatça biçim usul yöntem (15b-4)

Tecrübe: < Ar. Tecrübe, deneyim (33a-4)

Ustākār: < Far. Usta (43b-11)

Üstād: Far. Üstat, usta (53a-12)

4.19.1.2 İşe Başlama- Bitirme

Qat’: < Ar. İlerleme, yol alma ilerleme yol alma (59a-12)

Ta’yīn: < Ar. Bir göreve atama (17b-9) (18a-4) (43b-11) (55b-7) (56a-4) (59a-13)

Teraqqī: < Ar. Yükselme ilerleme 22a-5 (38b-4)

Ma’zūl: < Ar. Azledilmiş (24b-9)

4.19.1.3 İşte Gösterilen Gayret

Fütur: < Ar. Bezginlik, gevşeklik (31b-5)

Sa'y: < Ar. Çaba emek (27b-11) (33a-10) (33a-11) (41a-6) (49a-8)

4.19.1.4. İşyeri

Dest-gāh: < Far. Çalışma yeri (22a-2)

4.19.2. Meslek Adları

4.19.2.1 Askeri Meslekler

Böke: Güreşçi (21a-4)

Cinpireliq: < Far. Yumruk Dövüşçülüğü (3b-4)

Qal'adārliq: <Ar. Kale muhafızlığı (16b-1) (31b-1)

Mušt-zen: <Far. Boksör (3b-3)

Teḥsendāz: < Far. Ok atıcı (31a-11) (31a-12)

4.19.2.2 İlmî Meslekler

Dāniş-mend: < Far. Bilgin (50a-9)

Dārūge: < Moğ. Vali (39a-11) (57b-7)

Elçilik: Elçilik (11a-9) (16b-5) (21a-3) (21a-5) (24a-11) (24a-13) (24b-1) (41a-5) (41a-6) (53a-7) (55a-2) (56a-14)

Ḥalife: < Ar. Birinin yerine geçen kimse (32b-5) (32b-6) (32b-7) (54b-2) (54b-3)

Qādī: < Ar. Kadı yargıç (54a-4)

Kitabet: < Ar. Kâtiplik (21b-8)

Müher-dār: < Far. Hususi kalem müdürü (39b-14)

Şā'ir: < Ar. Şair (4b-9) (30a-3)

Şeyhü'l-islām: < Ar. İslam dünyasında din işlerine bakmakla görevli ve en üst düzeyde yetkili kimse (16a-6) (54a-3)

4.19.2.3 Sanatçı Meslekler

Āftābecılıq: < Far. İbrikçilik (15b-7)

Ḥ'ānende: < Far. Şarkı söyleyen, şarkıcı (35b-9)

Ḥirfagar: < Far. Sanatkâr (47b-11)

Meclis-ārālıq: < Ar. Meclis sūsleyicilik (41b-10)

Mürebbi: < Ar. Terbiye eden; çocuk yetiştiren (37b-4)

Sazende: < Far. Çalgıcı (35b-9)

Yadaçlıq: Yağmur taşılığı (15a-1) (40a-2)

4.19.2.4 Satış ile ilgili meslekler

Bāzārī: < Far.+ Ar. Pazarcı (2b-2) (24a-2) (40a-3) (40b-10) (47b-12)

Quşçı: Kuşçu (15a-2) (19a-3) (19a-4) (40a-2)

Sellāhlıq: < Ar.+T. Kasaplık (15b-6)

4.19.2.5 Üretim ile ilgili meslekler

āşpezlıq: < Far. Aşçılık (47b-13)

Ferş: < Ar. Döşeme yayma (46a-14) (47a-9)

Nānvālıq: < Far.+T. Ekmekçilik (47b-12)

Tirāş: < Far. Yontma (5b-1) 46b-2

4.19.2.6 Hizmet ile ilgili meslekler

Ahşām: < Ar. Hizmetliler, yardımcılar (54a-11)

Hidmetkārlıq: <Ar. Hizmetkārlık(60b-1)

Kömekī: < T.+Ar. Yardımcı (43a5) (43b-14)

Süder: Hizmetçi 15b-12 21b-3 23b-12 29b-6 (35a-6) (36b-1)

4.19.2.7 Falcılık, Büyücülük İle İlgili Meslekler

Müneccim: <Ar. Falcı (46b-5)

4.20. VARLIK VE ARAÇLARLA İLGİLİ KAVRAMLAR

4.20.1. Tür

Cins: < Ar. Tür (3b-1) (3a-13) (48b-12)

Nev': < Ar. Çeşit (5a-2) (8b-12) (23a-1) (24a-6) (25b-9) (25b-13) (41b-11) (46a-13) (48b-11) (53a-12) (54a-14) (56a-7) (58b-8) (60b-1) (60b-11)

4.20.2. Malzeme- Nesne

Ālāt: < Ar. Aletler (41b-14) (42a-12) (42a-12)

Ālāt u edevat: < Ar. (41b-14) (42a-12)

Ālet: < Ar. İş görmeye yardımcı aygıt (46b-6)

Būd: < Far. Varlık(49a-7)

Néme: Nesne (3a-10) (3b-12) (4a-12) (8a-8) (11a-14) (15a-6) 21a-2) (48a-1) (49b-5) (51a-4) (51a-7) (51a-10) (51a-11) (53a-10) (54b-9)

Partal: Eşya (19b-2) (44a-13)

Yarağ: Malzeme araç alet (14b-9) (42a-10) (42a-11)

4.20.3. Askeri araçlar

4.20.3.1 Ok

Oq: Ok (4a-7) (7b-6) (11a-14) (13b-14) (18b-14) (19a-1) (30b-7) (31a-2) (31a-9)

Peykân: < Far. Okun ucundaki sivri demir (11a-14)

Sağdağ: Ok kılıfı (31b-3)

Teḥş: < Far. Ok (31a-9)

Tīr-gez: < Far. Ok (5b-1) (19a-1)

Zihgīr: < Far. Okçu yüzüğü (11a-14)

4.20.3.2 Kılıç

Qılıç: (7b-5) (14a-8) (31a-4) (31a-5) (31a-7) (38b-7) (42b-3)

4.20.3.3 Kamçı

Qamçı destesi: (5b-1)

4.20.4. Sofra Araçları

Bıçaq destesi: (3a-10)

Bıçaq: (25a-14)

Qaşuq: (25a-14)

H̄ānğaça: < Far. Yemek masası (25a-14)

4.20.5. Diğer Araçlar

Aymağ: oymak (28a-6) (29b-8)

Āyīne: < Far. Ayna (3b-12)

‘Aşā: (5a-14)

İgne sınığ: İğne kırığı (40a-7)

Kāğaz: Kâğıt (47b-13)

Kūze: Testi (34b-3)

Nişter: Neşter (58b-3)

Qalem: (2b-3)

Señtırāş: Tas yontucu (45b-9)

Tekbend: Kemer (3a-10)

4.21. SANAT ve EĞLENCE İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.21.1. Müzik

Müsiqî: < Ar. Müzik (2b-5) (22a-14)

4.21.1.2 Müzik Aletleri

Keman: < Far. Yay (6a-4)

Qopuz: (22a-9)

Naqāre: < Far. Davul (56b-11) (60b-8)

Sāz: < Far. Her türlü çalgı; silah (22a-14) (40a-14) (40b-1)

4.21.2. Yazı

Hatt: < Ar. Yazı (11a-14) (15b-4) (41a-8) (45b-10) (52b-12) (53a-2) (53a-13)

İnşā: < Ar. Kaleme alma; düz yazı, nesir (11b-1)

Nesh-i ta'liq: < Far.+Ar. Nesta'liq tâlik yazı (15b-4)

Sevād: < Ar. Yazı yazma (7a-9)

4.21.3. Resim

Çīnī: <Far. Çini (47b-1)

Naqş: < Ar. Resim; süsleme sanatı (46b-2)

Taşvīr: < Ar. Resim yapmak (11a-14) (46a-1)

4.21.4. Edebiyat

4.21.4.1 Edebiyat

Ebyāt:<Ar. Edebiyat (7b-11)

Şerḥ: < Ar. Açıklama (36a-7)

Tafşīl: < Ar. Ayrıntılı açıklama (53b-4)

4.21.4.2 Şiir

Mazmun: < Ar. Nükteli, sanatlı, ince söz (16b-5) (52b-12) (53a-2) (60a-13)

Nazm: < Ar. Vezinli, kafiyeli söz (50a-10)

Şi'r: < Ar. Şiir (21a-10) (26a-6) (26a-7)

Tab: <Ar. Yaratılış şiir (18b-11) (21a-9) (22a-14) (23b-6)

Tab‘-ı nazmı: < Ar. Yaratılış; şiir (7a-11) (11a-14) (15b-4) (26a-5)

4.21.4.2.1 Şiir birimleri

Beyt: <Ar. Beyit (13b-13) (21a-10) (50a-13)

Qoşuq: (13b-7)

4.21.4.2.2 Şair

Dīvān: < Ar. Şairin tüm şiirlerinin belli bir düzen içinde bulunduğu toplu eser (21a-10) (26a-6) (30a-3)

Tahalluş: < Ar. Mahlas kullanma (21a-9)

4.21.4.3 Sözlük

Luğat: < Ar. Kelime, söz; konuşulan dil (40a-1)

4.21.4.4. Yazı Yazma- Hikâye Üretme

Efsane: < Far. Efsane, dillere düşmüş hadise (35a-10)

Hikâyet: <Ar. Hikâye (54b-14)

İnşâ: < Ar. Kaleme alma; düz yazı, nesir (40a-1)

4.21.5. Eğlence

4.21.5.1 Tören

‘Azā: < Ar. Matem yas (17b-14)

āyīn: < Far. Tören (24a-12)

Ĥetne: < Ar. Sünnet (41a-8)

‘īd: < Ar. Bayram (30a-6) (39a-13)

Resm: < Ar. Âdet; tören (2a-8) (3b-4) (17b-14) (20b-7) (31a-6)

Şafā: < Ar. Gönül şenliği, zevk, eğlence (3a-11) (50a-2)

Safāhıq: < Ar.+T. zevkli (3a-6) (3b-6) (5a-10) (47b-6)

Sünnet: < Ar. Çocuk sünneti (6b-10)

Toy: Ziyafet, düğün (6b-10) (6b-11) (10b-3) (20b-2) (24a-12) (31a-6)

Yād: < Far. Hatırlama anma (17a-3)

4.21.5.3 Oyun

Cevgan: <Far. Cirit oyunlarında atlıların birbirlerine attıkları değnek (13b-14)

Hāk-pille: Bir tür oyun (14a-1)

Qumār: < Ar. Para karşılığında oynanan oyun (7b-13)

Nerd: <Far. Tavla (7b-13)

Şatranc: İki oyuncu arasında satranç tahtası ve taşları ile oynanan bir masa oyunu (21b-9)

4.21.5.3.1. Hile

‘Ayyārīq: < Ar. Hilebazlık, dolandırıcılık (59b-6)

Firīb: < Far. Kandırma (8a-12) (40b-3) (56a-14)

Firīb-āmīz: < Far. Aldatıcı, kandırıcı (54b-14) (56b-10)

Hīle: <Ar. Oyun aldatma (17b-11)

Hiyel: <Ar. Hile aldatma (54b-10)

Mekr: < Ar. Oyun, hile (17b-11) (56a-14)

4.22. EKONOMİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.22.1. Mal

Māl: < Ar. Varlık; tüccar eşyası (32a-11) (32a-12) (7b-3) (8a-8)

Metā': < Ar. Ticaret malı, mal (48a-1)

Mülk: < Ar. Vakıf olmayıp -doğrudan doğruya- birinin malı olan toprak (46b-13) (59a-3)

4.22.1.1. Alışveriş

'āriyyet < Ar. Ödünç, geçici olarak alınan şey (59a-5)

Sūd u sevda: < Far. Alış-veriş yapmak: (40a-4)

4.22.1.2 Para- Ücret

Direm: < Far. Para (25b-7)

Dīnār: < Ar. Eski zamanın çeyrek lirası değerinde bulunan bir nevi altın (25b-7)

Fülüs: < Ar. Pul, para, bakır sikke (56b-6)

Rayiç: < Ar. Bir malın piyasa değeri (32a-11)

4.22.1.3 Vergi

Ḥarc: < Ar. Vergi (23b-7) (23b-8) (25b-7) (28b-11) (60a-3)

4.22.1.4 Hazine- Varlık

Ḥazīne: < Ar. Devlet malının, devlet parasının saklandığı yer (30a-5)

4.22.2. Fakir-zengin

4.22.2.1 Fakir

āciz: < Ar. Güçsüz zayıf (41b-6)

Bī-pāy: < Far. Güçsüz, kuvvetsiz (53b-9)

Bī-tāqathq: < Far.+Ar.+T. Güçsüzlük (37a-7)

Faqīr: < Ar. Yoksul, zengin olmayan; zavallı, gösterişsiz (23b-8) (24a7) (13b-5) (13b-6) (16b-8)

Fuqarā: < Ar. Fakir (17b-14)

Ḥedūk: < Far. Perişan (35a-13)

Mesākīn: < Ar. Miskinler (17b-14) (23b-8) (24a-7)

Müzāyaq: <Ar. Sıkıntı yokluk (21a-5)

Zārılıq: < Far.+T. perişanlık (23a-1)

4.22.2.2 Zengin

Refāhiyyet: <Ar. Varlık içinde yaşama rahat ve huzurlu olma (24a-4)

4.22.2.3 Yardım ve İhtiyaç

Çāre: < Far. Yol, yardım, çare (42a-5)

İhtiyāc: < Ar. Gereksinme, gerek duyma, ihtiyaç (7b-1) (51a-9)

İmkân: < Ar. Olanak (60a-3)

Kömek: Yardım (10a-2) (51b-7) (55b-4) (55b-14) (56a-4) (58b-12)

Meded: < Ar. Yardım (9b-12) (51a-9) (51b-7) (57b-8)

Mu‘āvenet: < Ar. Yardım, yardım etme (9b-12)

4.22.3. Madenler

Altun: Altın (24a-12) (41b-14)

Fırūze: < Ar. Açık mavi renkli ve değerli taş (4a-9) (5b-6)

Kümüş: Gümüş (24a-12) (41b-14)

Témür: Demir (5b-6)

İlā: <Ar. Altın (42a-12)

4.23. GÖK VE GÖKLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.23.1. Hava

Hevā: < Ar. Hava (2b-6) (2b-8) (3a-10) (4a-11) (4a-12) (45b-4) (50a-2)

Hevālīq: <Ar. (5a-10) (47b-6)

Müte'affin: <Ar. Kötü kokmuş (4a-11)

Ta'affün: <Ar. Kokuşmuş (4a-13)

'Ufūneti: <Ar. Kötü koku (2b-6)

4.23.2. İklim

İqlīm: < Ar. İklim, ülke, diyar (1b-2) (44b-5)

4.23.3. Hava Olayları

Qar: Kar (7a-13) (45b-4)

Qışlaq: (43b-8) (43b-9) (43b-12) (43b-14) (44a-2)

Muz: Buz (8a-7)

Savuuq: Soğuk (43b-5) (43b-7) (45b-4)

Tünd: <Far. Yel (4b-5)

Yağın: Yağış, yağmur (35b-7)

Yél: Rüzgâr (4b-4) (4b-5)

4.23.4. Dünyanın Konumu

Arz: <Ar. Enlem (44b-5)

Derece: <Ar. Derece (44b-5)

4.23.5. Yıldızlar ve Gök Cisimleri Kavramları

Āftāb: < Far. Güneş (43b-4) (60b-3) (60b-9)

Mīzān: <Ar. (43b-5) terazi burcu

Raşad: <Ar. Gök cisimlerini dürbünle gözleme, izleme (46b-5) (46b-9) (46b-11) (46b-14)

Remz-i nücūmī: <Ar. Yıldızlarla ilgili simge (44b-5)

Zīc: <Ar. Yıldız atlası (46b-6) (46b-14)

4.24. BELGE, BİLGİ, OKUMA, HABER İLGİLİ KAVRAMLAR

4.24.1. Belge, Kitap

‘**Arzadāştı**: < Ar. Dilekçe (11b-1) (13a-8)

İcāzet: < Ar. İzin onay (11a-9) (38b-2) (53b-5)

Kitāb: <Ar. Kitap (1b-5) (5b-3) (6a-4) (45a-5)

Kitabe:<Ar. Kazılmış yazıt (4b-8) (7a-10) (45b-9)

Muşannefāt: <Ar. Yazılmış olan kitaplar telifler (2b-4)

Ruhsat: <Ar. İzin (6b-10) (8a-4) (24b-2) (24b-4) (25a-3) (29b-6) (30a-10) (34b-7) (34b-8) (53a-9) (54b-4) (58a-9) (58b-11)

4.24.2. Dil, söz, konuşma

Fārsī-gūy: < Far. Farsça konuşan (3b-9)

Kināyet: <Ar. Söz (37a-12)

Lafz: <Ar. Söz (2b-3)

Meş el: <Ar. Anlamli etkili söz (5a-1)

Qavl: <Ar. Söz (18b-12)

Rivayet: <Ar. Bir olay ve onayı nakletme (2b-1) (4a-12) (8a-3) (21a-1)

Söz: (16a-11)(16b-3) (16b-9) (24b-8) (26a-10) (35a-1) (37a-5) (38a-3) (38a-4) (39b-1) (41a-10) (41a-11) (43b-6) (52a-1) (53a-7) (53b-9) (53b-12) (54b-14) (55a-2) (56b-10) (59a-14)

Til: Dil (2b-4) (11b-10) (49b-3) (53a-5) (53a-10) (53b-7)

Vārid: <Ar. Bir şey hakkında söylenen (2b-9)

4.24.3. Haber

Bāhaber: < F.+Ar. Haberli, bilgisi olan (22a-14)

Bī-vuqūf: < F.+Ar. Habersiz (25b-7)

Ḥaber: < Ar. Yeni bilgi, son olarak duyulan söz (7a-14) (9b-1) (12a-3) (13a-8) (15b-12) (16a-7) (23a-12) (24b-14) (25a-7) (25a-9) (30a-5) (30a-6) (32b-3) (33a-8) (33b-9) (35b-6) (37b-12) (39a-6) (39a-8) (44b-1) (53b-2) (55b-11) (60b-3)

Ḥaber-dār: < Ar.+Far. Haberli, haberi olan (39a-2)

4.24.4. Bilgi, İlim, İrfan İle İlgili Kavramlar

‘ilm: < Ar. Bilme, bilgi (21b-9) (22a-14) (23b-6) (25b-6) (39b-14)

Tārīḥ: <Ar. Tarih (7a-10) (8a-6)

4.25. SAĞLIK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.25.1. Hastalıklar

4.25.1.1 Hastalık Adları

Bizgek: Sıtma (2b-6) (4a-11) (4a-12)

Neqāhet: <Ar. Hastalıktan sonraki zayıflık (53a-3)

Sirāyet: <Ar. Geçme bulaşma (23b-11)

Teb: <Far. Sıtma (18a-7)

4.25.1.2 Hastalık Sonrası

Ta‘ziyet: < Ar. Baş sağlığı dileme (28a-3)

4.25.2. Tedavi

4.25.2.1 İyileştirme

İstirāhat: < Ar. Dinlenme (3a-7)

Tedavi: < Ar. Çeşitli yöntemlerle hastalığı iyi etme (49a-1)

Telyīn: <Ar. İçi yumuşatma, kabızlıktan kurtarma (49a-1)

4.25.2.2. Doktor

Cerrāh: < Ar. Yaralara bakan ve ameliyat yapan tabip (37a-14)

4.25.3. Diğer Sağlıkla İlgili Kavramlar

āvāze: <Far. Ses işitme (26b-5)

Kūr: <Far. Kör (29a-1) (58b-3)

Zāçe: <Far. Lohusalık (20a-12)

4.26. KIYAFET İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Bağ: Bağlayacak nesne (7a-1) (7a-2)

Börk: Başlık (7a-5)

Çār-pīç: <Far. Dört kıvrım (7a-4) (18b-2)

Destar: < Far. Sarık (7a-3) (18b1) (25a-14)

Destār-pīç: < Far. Bir çeşit sarık sarma biçimi (7a-3)

Ton: Don (6b-14) (29b-11)

Yüz yapuğ: (20b-7) yüz örtüsü

4.27. KENDİ ARASINDA GRUPLANDIRILAN DİĞER KELİMELELER

4.27.1. Sebep İfade Eden Kavramlar

Bahane: < Far. Sıradan gerekçe (36b-3) (53b-12) (56a-2) (58a-8)

Bā'ış: <Ar. Sebep neden (16b-12) (29b-3)

Esbāb: <Ar. Sebepler (31b-1) (57b-9)

Ġarāz: <Ar. Sebep (38b-1)

Sebeb: <Ar. Sebep (22a-6) (23a-11) (36a-3) (36a-6) (37b-4)

Taqrīb: <Ar. Neden (7b-10) (9b-8) (11b-13) (31b-6)

Vech: <Ar. Sebep, neden, vesile (11b-10)

4.27.2. Usul-Yöntem İfade Eden Kavramlar

Nehc: <Ar. Yol (18a-7)

Nesāq: <Ar. Tarz yol (18a-1) (23b-7) (25b-10)

Ser ü sāmān: <Far. Düzen (21b-3)

Şi'ār: < Ar. Yol, tarz (35a-5)

ṭavr: < Ar. Usul, tarz, biçim (47b-12) (48b-3) (48b-9) (50a-10)

Tertīb: <Ar. Düzen (18a-1) (23b-7) (25b-10) (26a-6) (30a-3)

4.27.3. Uzaklaştırma- Terk Etme Anlamını İfade Eden Kavramlar

Def'i: < Ar. Giderme, savma (10b-1) (17b-9) (30b-14) (57b -5) (57b-12)

Ferāgat: < Ar. Vazgeçme, bırakma (24a-5)

Merdūd: <Ar. Redd olunmuş. Kabul edilmemiş defetmek (30b-12)

Müfāreqat: < Ar. Ayrılma, uzaklaşma (9a-3)

Qahr: <Ar. Yok etme (44b-6)

Rānde: < Far. Sürmek kovmak (54a-13)

Ref': <Ar. Kaldırma (16a-9) (31b-12) (60b-2)

Terk: <Ar. Bırakma vazgeçme (7a-7) (25a-14) (25b-6) (18b-3) (18b-4)

Vedā': <Ar. Ayrılma (11a-3) (18a-9)

4.27.4. Fayda Anlamını İfade Eden Kavramlar

āsīb: < Far. Zarar (37b-1)

Fāyide: < Ar. Fayda, yarar (52b-2)

Furşat: < Ar. Uygun zaman, elverişli durum, fırsat (9b-1) (10a-12) (10b-4) (10b-6) (13a-5) (14a-12) (14b-1) (16b-3) 17a-4 20a12 20b6 21a3 (22a-12) (26b-3) (29b-7) (30a-14) (30b-10) (31b-8) (32b-2) (34a-6) (38b-13) (41b-8) (51b-8)

şerfe: < Ar. Fayda; fazlalık (29a-14)

Yarar: fayda (15b-1)

zarar: < Ar. Zarar 57b-12

zāyi': < Ar. Kayıp; zarar (19b-14) (17a-1) (31a-11) (42a-3)

4.27.5. Görünen- Açıkta İfade Eden Kavramlar

Āşkārā: < Far. Açık, ortada (51b-5) (52a-8)

Beş ş : Ortaya koyma (50a-12)

Hāl: <Ar. Durum (18a-5)

Hāzır: < Ar. Meydanda, göz önünde olan, hazır (44a-4)

İzhār: < Ar. Gösterme, meydana çıkarma (37b-2)

Nümāyān: < Far. Görünen, meydanda (57b-3)

Peydā: < Far. Meydanda, açıkta 28b11(44b-14) (45a-1) (60a-12)

Rūy: < Far. Biten, ortaya çıkan (17b-11)

Şādır: <Ar. Çıkan, ortaya çıkan istifsār (60a-14)

Şarīḥ: < Ar. Açık, meydanda; belli (52a-7)

Ta‘ayyün: <Ar. Ortaya çıkma (33a-7)

Vakāyi‘: <Ar. Olaylar (11b-13) (17b-11)

Żāhir: < Ar. Görünen, belirgin (18b-12) (18b-14) (51b-5)

4.27.6. Müracaat Etme İle İlgili Kavramlar

Kéneş: Danışma (60b-14)

İstiqbāl: <Ar. Birini karşılama (44b-2)

Merci‘: < Ar. Müracaat olunacak yer veya şahıs (16a-6)

Meşveret: <Ar. Danışma (24b-11)

Mürāca‘at: <Ar. Danışma; yardım isteme (57b-8)(17b-5) (18a-6) (32b-10) (42a-7) (44a-7) (60a-1)

4.27.7. Karar Anlamını İfade Eden Kavramlar

Bī-tereddüdraq: <Far. Daha az kararsızlık (43b-9)

Cevāb: < Ar. Sorulan şeye verilen karşılık (16b-9) (24a-1) (24b-1) (37a-5) (37a-6) (32b-6)

Cezm: < Ar. Kesin karar, niyet (35a-2)

İştigāl: < Ar. Meşgul olma, bir şeyle uğraşma (18a-2)

Meşgūl: < Ar. Bir işi olan, çalışan (16a-12) (16b-1) (23b-13) (30b-5) (31b-1) (41b-8)

Qarār: < Ar. Karar; sebat devam (16b-9) (25a-4) (34a-12) (41b-6) (60b-14)

Tereddūd: < Ar. Kararsızlık (60b-10) (60a-5) (60b-13) (60b-14)

4.27.8. Önlem Alma İle İlgili Kavramlar

İhtiyāt: <Ar. Tedbirli davranma (25a-14)

Müdebbir: <Ar. Tedbirli 24b11

Tedbir: <Ar. Önlem (14b-3) (15a-5) (22a-8) (22b-4) (23a-3) (24b-10)

4.27.9. Devam Etme- Sürme İle İlgili Kavramlar

Bī-beqā: < Far.+Ar. Devamı olmayan (35a-3)

İmtidād: < Ar. Sürme devam etme boyunca uzayıp gitme (9a-3)

Medīd: < Ar. Uzatılmış, çok uzun süren (31b-4)

4.27.10. Hata- Kusur İfade Eden Kavramlar

‘ārīza: < Ar. Sonradan ortaya çıkan kusur, eksiklik veya hata (17b-5) (25b-1)

‘ayb: <Ar. Utanılacak şey kusur (29b-3) (26a-4) (47b-10)

Taqşīr: < Ar. Bir işi eksik yapma, kusur (60a-3)

4.27.11. Özgür- Boyun Eğen Anlamını İfade Eden Kavramlar

Āzād: < Far. Özgür hür (20b-12)

Muḫ: boyun eğen (22b-9)

Münqād: boyun eğen (22b-9)

Şūḥluq: < Far.+T. Harekette serbestlik (31a-2)

4.27.12. Uğur- Şans İfade Eden Kavramlar

Müteberrik: <Ar. Mübarek sayılan uğurlu (41b-9)

Şeāmat: < Ar. Uğursuzluk (26a-5)

Şūm: < Far. Şom, uğursuz (26a-2)

Teberrüklük: < Ar.+T. Bereketli addedilen, uğurlu sayılan (48b-14)

4.27.13. Rahatsız Etme- Şiddet Gösterme İle İlgili Kavramlar

Tasallut: <Ar. Musallat olma (49b-4)

Tecavüz: < Ar. Sınırı aşma, başkasının hakkına dokunma (25b-10)

Teşeddüd: <Ar. Şiddet gösterme (23b-10)

4.27.14. Olasılık Bildiren Kavramlar

Ġālibā < Ar. Kuvvetli bir ihtimalle, belki (5a-2) (5b-5)

Tahminen: < Ar. Yaklaşık olarak (3b-10) (55a-9) (60b-4) (47a-11)

4.27.15. İz- Nişan Bildiren Kavramlar

‘Alāmet: <Ar. Nişan iz (54a-7)

āş ār: <Ar. Nişan alamet (54a-7)

4.27.16. Mesela-Olay İfade Eden Kavramlar

Bāre: < Far. Hak, konu (51a-1)

Keyfiyyet: < Ar. Mesele, konu (50b-12)

4.27.17. Gizlilik ve Sır İle İlgili Kavramlar

Kūşegi: Gizli söyleme (41a-10)

Sırrī: <Ar. Sırla ilgili (41a-10) (47b-4)

4.27.18. Ateş- Duman İle İlgili Kavramlar

Dūd: Far. Duman (34b-1)

Tütün: Duman (34b-1)

4.27.19. Seslenme ve Nida İle İlgili Kavramlar

Hā: < ünlem, nida (4b-6)

Hāy: < Far. Ünlem, nida (4b-6)

Yā: (9b-11) (16a-3) (37b-1)

4.28. DİĞER KAVRAMLAR

İhtiyār: < Ar. Seçme, tercih etme (14a-2) (14a-5) (7b-11) (18a-2) (19aa10) (21a-1) (25a-4) (34a-10) (35a-4) (31b-3) (49b-2) (55a-9) (56b-8)

İnbisāt: <Ar. Açılma yayılma (41b-11)

İsti‘māl: <Ar. Kullanma (11b-12)

Mahfūze: <Ar. Saklanmış, korunmuş (44b-7)

Ma‘lūm: < Ar. Bilinen; sözü edilen (4b-14) (46a-14) (39b-13) (50b-12)

Mānde: < Far. Kalmış (54a-13)

Ma‘zūl: <Ar. Azledilmiş (24b-9)

Mensūb: < Ar. Bir şahsa veya kuruma ait olan, bunlarla ilişkisi olan (54a-10) (45a-3)

Mīl : < Ar. Göze sürme çekmeye mahsus bir âlet, şiş (29b-2) (37a-9) (37a-14) (37b-1)

Mu‘ayyen: <Ar. Belirli (18a-6)

Muḥassillar: <Ar. Meydana getiren (7a-14) (43b-11)

Muḥājab: <Ar. Kendisine söz söylenen (29b-1)

Muḥaqqar: < Ar. Hakarete uğramış (60a-1) (58b-14) (56b-5)

Muḥkem: <Ar. Sağlam kılınmış, sağlam (28b-11)

Muḥriq: <Ar. Yakan yakıcı (18a-7)

Muqābele: <Ar. Karşılıklı konuşma (22b-14) (33a-2)

Muqarreb: <Ar. Yaklaşmış yakın (15a-4) (15a-10)

Muqatta‘: <Ar. Kesilmiş ayrık (46b-1)

Muqtedā: < Ar. Önde bulunan, kendisine uyulan (54a-4)

Muḥāyibe: <Ar. Şakalaşma (14b-3)

Musahḥhar: < Ar. Elde edilmiş (29b-14)

Mübeddel: <Ar. Değişmiş (7b-9)

Mühmel: <Ar. Kadife (48a-1)

Mükerreren: < Ar. Tekrar olarak, bir daha (11b-13) (16a-7) (58b-13)

Mülāḥaza: <Ar. Dikkatle bakma (36b-10)

Mülḥaq: < Ar. Katılmış (57a-12) (58a-4)

Mümkün: < Ar. Mümkün, olabilir 51b-10

Mümtedd: <Ar. Uzayan (31a-14)

Müntehi: < Ar. Sona eren biten (54a-2)

Müsāfir: < Ar. Yolcu, konuk, misafir(3a-7)

Müsta‘mel: <Ar. Kullanılmış (46b-8) (46b-14)

Meşrūh: <Ar. Ayrıntılı açıklanmış veya yorumlanmış (28a-14)

Müte‘āqıb: <Ar. Ardından gelen (44b-2) (53a-2)

Müteneffir: <Ar. Nefret eden iğrenen (23a-14)

Mütevātir: <Ar. Ağızdan ağıza dolaşan, halk arasında söylenen (43b-13)

Naşihat: < Ar. Öğüt (52a-13) (52b-2)

Pesend: < Far. Beğenme (29b-5)

Ser be-bād: < Far. Tehlikeye atmak (52a-14)

Serkūb: < Far. Başa vuracak şey (31a-14) (34b-10)

Şıqq: < Ar. Bir işin iki cihetinden her biri (58a-14)

Ta‘aşşub: < Ar. Birini veya bir şeyi aşırı derecede destekleme (30b-5) (35b-2) (37b-4)

Tahmıl: <Ar. Yükletme yıkma (23b-7) (23b-8)

Tahvıl: Değişirme (41b-5)

İarh: <Ar. Kurma düzenleme (35a-6) (35b-8)

Tayyār: < Ar. Uçan (43b-12) (43b-14)

Tefāvüt: <Ar. İki şey arasındaki fark (42a-12) 46b-4)

Tefriqa: < Ar. Dağılma, ayrılık (60a-5)

Teklif: <Ar. Önerge (23b-10)

Terbiyet: < Ar. Koruma; eğitim (54a-4) (51a-1) (52a-10)

Teskīn: <Ar. Yatıştırma (24b-9) (51a-14)

Tevaqquf: < Ar. Durma, bekleme (56a-4) (59a-11) (60b-3) (60b-6)

va‘id: < Ar. Kötülükten uzak tutmak için baskı yapma, caydırma (52b-1)

Żarūret: <Ar. Mecburiyet (55b-12) (40b-13)

4.29. GÖREVLİ ÖGELER

4.29.1. Görevli Kelimeler

Bar: 2a/5, 2a/10, 2b/6, 5a/12, 5a/13, 5b/9, 7a/8, 7a/9, 7a/11, 7b/3, 7b/3, 7b/7, 11b/2, 12b/10, 15a/6, 15b/9, 16b/14, 18b/5, 19a/5, 19b/9, 20b/7, 22a/8, 22a/10, 22a/14, 22b/1, 22b/11, 23b/4, 25a/1, 25a/1, 25a/3, 26a/6, 28b/1, 28b/2, 31a/12, 3a/3, 3a/14, 3b/6, 40a/1, 43a/13, 45b/4, 47b/11, 47b/12, 48a/3, 48b/7, 48b/9, 49b/10, 49b/12, 4a/9, 4b/5, 50a/4, 51a/9, 52b/9, 55b/13, 56a/1, 56b/7, 57a/6, 60a/14, 60b/13, 60b/14, 11b/1, 17a/6, 2b/5, 32a/8, 47b/13, 4b/3, 1b/5, 18b/8, 22b/11, 23a/5, 24a/14, 36b/6, 26a/9, 52a/1, 8b/4, 8b/8, 18a/11, 24b/6, 26b/14, 30a/6, 43b/5, 20b/12, 10b/9, 12a/13, 12b/7, 19b/10, 20a/9, 60a/3

Yoq: 1b/8, 2a/10, 2b/3, 3a/11, 4b/10, 4b/14, 5a/5, 7b/1, 7b/8, 13b/9, 15a/8, 18b/1, 18b/10, 19b/2, 19a/4, 19a/14, 22b/12, 36b/11, 23b/4, 23b/5, 26a/3, 32b/7, 34a/12, 38a/12, 45b/5, 47b/10, 49b/11, 53b/11, 54a/10, 54a/5, 54a/8, 59b/7

4.29.2. İşaret Bildiren Kavramlar

Alar: Olar, onlar 16b/12, 34b/1, 38a/8, 39a/4, 23b/8, 24b/11, 46a/9, 52a/1, 52a/4, 56a/2, 23b/9, 51b/11, 54a/6, 54a/4

Anıq: Onun 7b/7, 10b/7, 12b/1, 20b/4, 21a/8, 21a/10, 24a/2, 24b/6, 25a/1, 25a/7, 25b/7, 26a/3, 26b/12, 30b/14, 31b/6, 36a/4, 41b/7, 42a/6, 42a/13, 44b/12, 48a/11, 50a/14, 59b/7

Ağa: Ona 8b/14, 11a/9, 13b/2, 13b/3, 21a/8, 41a/8, 41a/13, 43b/3, 58b/2, 59a/2, 59a/4

Ança: Öyle, o şekilde, öylece 19a/4, 31a/12, 33b/12, 36a/9, 46a/11, 46a/14, 54a/8, 56a/9

Anda: Orada 3a/7, 3a/8, 11b/14, 17a/10, 17a/12, 23a/3, 32b/2, 33b/12, 38a/9, 39a/13, 44a/12, 44b/8, 45b/9, 47a/10, 54a/7, 55b/7, 56a/12, 59a/5, 60a/1, 60a/2

Andaq: Şekilde, Öyle 2b/1, 3a/14, 4a/12, 5a/3, 7a/1, 7a/13, 8a/3, 14b/14, 16b/11, 17a/4, 17a/5, 18b/13, 19b/13, 22b/12, 23b/4, 26a/3, 26a/7, 29a/10, 30b/9, 36a/10, 37a/5, 39a/3, 40b/1, 41b/3, 41b/7, 41b/11, 45b/10, 47b/11, 48a/12, 49b/12, 50a/9, 51a/8, 52b/1, 53a/4, 54a/9, 56a/12

Andın: Ondan 6a/5, 8b/3, 11b/6, 12b/2, 12b/4, 13b/9, 15a/11, 17a/3, 18b/12, 18b/14, 20a/8, 20a/8, 21a/1, 24b/14, 25b/10, 26b/9, 28a/4, 28b/4, 35a/10, 36b/12, 40a/8, 46b/11, 4b/7, 50b/5, 51a/9, 55b/2, 57a/11

Bu: bu 2a/4, 2a/11, 2a/13, 2b/4, 2b/11, 2b/14, 4a/5, 4a/9, 4a/9, 4a/14, 4b/1, 4b/3, 4b/5, 4b/7, 5a/13, 5b/3, 5b/4, 5b/6, 5b/6, 6a/7, 6a/14, 7a/11, 8a/1, 8a/2, 8a/2, 8a/5, 9a/7, 9b/1, 10b/2, 10b/8, 11a/13, 11b/3, 11b/4, 11b/5, 11b/6, 11b/7, 11b/12, 12a/2, 12b/7, 12b/14, 13a/1, 13a/8, 13a/9, 13b/13, 14b/14, 15b/1, 15b/10, 15b/12, 15b/14, 16a/7, 16b/3, 16b/4, 16b/5, 16b/5, 16b/7, 16b/9, 16b/12, 16b/13, 16b/13, 17a/1, 17a/3, 17a/3, 17a/5, 17a/6, 17a/13, 17a/14, 17b/4, 17b/10, 18a/1, 18a/11, 19a/2, 1b/6, 20b/11, 21a/3, 21a/5,

21a/10, 21b/1, 21b/8, 21b/14, 23a/12, 23a/14, 23b/3, 23b/5, 23b/10, 23b/11, 23b/13, 23b/14, 24a/2, 24a/6, 24a/13, 24b/6, 24b/9, 24b/13, 25a/9, 26a/2, 26a/2, 26a/14, 27a/7, 27a/7, 27b/7, 27b/9, 28a/4, 28a/8, 28a/11, 28a/12, 29a/3, 29a/5, 30a/4, 30a/6, 30a/11, 30b/10, 31a/3, 31b/5, 31b/8, 32a/6, 32b/2, 32b/10, 33a/8, 33a/9, 33a/11, 33b/9, 33b/9, 34a/1, 34a/4, 34a/8, 34a/8, 34a/14, 34b/9, 34b/14, 35a/3, 35b/6, 36a/5, 36a/12, 36b/7, 37b/4, 37b/12, 38a/2, 38a/8, 38b/1, 38b/9, 39a/9, 39b/2, 3a/2, 40a/4, 40a/5, 40a/10, 40a/10, 40b/4, 40b/9, 40b/11, 40b/13, 41a/5, 41a/11, 41a/12, 41b/7, 41b/11, 42a/2, 42a/3, 42a/11, 42b/3, 42b/9, 42b/11, 43a/4, 43b/2, 43b/7, 43b/13, 45a/3, 45a/9, 45a/10, 45a/10, 45a/13, 45b/10, 45b/11, 46a/2, 46a/4, 46b/1, 46b/3, 46b/4, 46b/6, 46b/7, 46b/14, 47a/1, 47a/3, 47a/4, 47a/5, 47a/8, 47a/9, 47a/14, 47b/8, 47b/10, 48a/1, 48a/5, 48a/6, 48a/8, 48a/9, 48a/11, 48a/12, 48a/13, 48b/3, 48b/3, 48b/5, 48b/5, 49a/5, 49a/11, 49a/13, 49b/4, 49b/13, 50a/1, 50a/4, 50a/8, 50a/13, 50b/11, 51a/6, 51a/10, 51a/14, 51b/3, 51b/8, 51b/11, 51b/13, 52a/1, 52b/1, 52b/3, 52b/12, 53a/2, 53a/4, 53a/12, 53a/14, 53b/2, 53b/9, 53b/12, 54a/1, 54a/3, 54a/8, 54a/14, 54b/1, 54b/9, 54b/12, 54b/13, 56a/2, 56a/4, 56a/11,

Bular: Bunlar 27b/8, 34b/14, 36b/12, 39a/7, 39b/3, 10b/5, 16a/5, 16a/9, 23b/3, 35b/1, 38b/6, 39a/3, 34b/1

Munça: Bunca, bu kadar 4b/14, 9b/7, 19b/2, 22a/5, 22a/5, 29a/4, 31b/6, 31b/11, 34b/14, 34b/14, 35a/4, 35a/5, 35a/5, 35a/6, 35a/8, 36a/1, 36a/1, 36a/6, 38b/11, 43b/6, 45a/1, 49a/12, 50a/3, 50a/4, 51a/6, 55a/4, 57b/9, 57b/10

Mundın: bundan 15a/8, 17a/2, 21b/14, 22b/3, 2a/10, 2b/13, 31b/9, 40a/12, 43b/3, 44a/8, 44a/8, 46b/8, 4b/4, 4b/4, 4b/9, 50b/12, 51b/3, 53b/2, 54a/6, 58a/7

Munda: Bunda 15a/9, 16a/7, 16b/12, 21b/12, 22a/1, 29b/10, 37a/11, 37a/12, 41b/5, 42a/1, 48a/14

Mundaq: 17b/11 23b/9 29a/4 30a/5

Munı: Bunı 4b/11, 4b/13, 11b/10, 13a/11

Munıq: Bunun 4a/13, 4b/1, 10b/1, 22a/4, 26b/13, 35b/2, 42a/13, 45a/10, 47b/4, 48b/12

Muqa: Buna 21a/1, 22b/8, 24b/4, 28b/10, 43b/6, 44b/6, 60b/14

Ol: ol 5b/5, 5b/6, 5b/13, 5b/13, 6a/3, 6b/11, 7a/4, 8a/2, 8a/3, 8a/5, 8b/13, 9b/14, 10a/6, 10a/10, 10b/4, 10b/6, 11a/2, 11b/8, 12a/10, 13a/1, 13a/5, 13b/6, 14a/2, 14a/5, 14a/11, 16a/6, 16a/9, 16a/13, 17a/4, 17b/7, 18b/1, 19a/2, 21a/2, 22b/14, 22b/14, 23b/9, 24b/1, 26b/3, 28a/3, 28a/13, 29b/3, 29b/7, 29b/8, 2b/11, 2b/13, 30a/6, 31a/1, 31a/7, 31a/7, 31a/13, 31b/5, 32a/9, 32b/6, 33a/7, 34a/6, 34b/11, 35a/12, 36a/6, 36a/8, 38a/5, 38a/8, 38b/4, 38b/9, 3a/8, 40b/10, 42a/10, 42b/2, 42b/4, 43a/4, 43a/10, 43b/9, 44b/14, 45a/6, 45b/14, 46a/9, 46b/10, 46b/14, 47a/1, 47b/3, 47b/5, 49b/7, 49b/10, 51a/9, 51b/10, 51b/11, 51b/14, 53a/2, 53a/9, 53b/11, 54b/8, 55a/1, 55a/2, 55b/3, 55b/10, 55b/11, 56a/10, 57a/7, 58a/12, 58a/14, 58b/5, 58b/7, 59a/14, 59b/4, 59b/6, 60a/2, 60a/6, 60b/5, 60b/5, 60b/8, 60b/9

Uşol: işte, şu 6a/5, 9a/14, 20a/12, 22a/12, 22b/10, 30a/14, 32b/13, 34a/2, 37b/12, 38a/9, 39a/5, 39a/9, 39b/13, 41a/5, 42b/9, 42b/10, 44a/1, 52b/14 53b/2, 53b/3, 53b/3, 60b/3

Uşbu: işte, şu 1b/8, 2a/14, 2b/12, 3a/5, 3a/9, 3b/14, 6b/2, 20b/2, 25a/13, 31a/1, 35a/8, 36a/7, 38b/1, 38b/3, 38b/13, 39a/14, 39b/8, 39b/10, 41a/2, 43a/3, 43a/3, 46a/12, 46b/3, 47a/13, 47a/14, 53b/7, 56a/13, 57b/3, 58a/3, 58a/4, 58a/10, 59b/8, 60a/5, 60a/7, 60a/11

4.29.3. Zamirler

Kim: < kimse; kim (soru zamiri) k. 1b/5, 1b/8, 1b/9, 2a/2, 2a/6, 2a/11, 2b/1, 2b/3, 2b/4, 2b/5, 3a/7, 3a/7, 3b/1, 4a/5, 4a/8, 4a/12, 4a/12, 4b/4, 4b/4, 4b/5, 4b/8, 4b/13, 5a/2, 5a/3, 5a/9, 5b/3, 5b/4, 5b/11, 5b/13, 6a/3, 6a/4, 6a/5, 6b/1, 6b/12, 7a/1, 7a/2, 7a/12, 7a/13, 7b/1, 8a/2, 8a/3, 8a/3, 8a/11, 8a/14, 8b/1, 8b/2, 8b/10, 9a/5, 9b/1, 9b/14, 10a/2, 10b/2, 10b/9, 11a/13, 11b/5, 11b/8, 11b/9, 11b/10, 12a/1, 12a/4, 12a/10, 12a/10, 13a/6, 13a/7, 14a/11, 14b/4, 14b/14, 15a/1, 15a/10, 15b/9, 15b/14, 16a/4, 16a/8, 16a/13, 16b/5, 16b/10, 16b/11, 16b/12, 16b/13, 17a/3, 17a/4, 17a/5, 17a/5, 17a/9, 17a/12, 17b/6, 17b/7, 17b/9, 17b/10, 18b/5, 18b/8, 18b/9, 18b/13, 18b/14, 19a/5, 19a/6, 19a/7, 19b/5, 21a/2, 21a/4, 21a/11, 22b/11, 22b/12, 23a/14, 23a/14, 23b/5, 23b/8, 23b/9, 23b/11, 23b/11, 23b/12, 23b/13, 24a/1, 24a/2, 24a/4, 24b/4, 24b/9, 25a/5, 25b/10, 26a/3, 27b/2, 27b/7, 28b/3, 28b/11, 29b/10, 30b/4, 30b/9, 30b/10, 31a/7, 31a/14, 31b/4, 31b/10, 31b/11, 32a/6, 32a/12, 32a/14, 33a/9, 33a/11, 33b/6, 34a/3, 34a/7, 34b/11, 35a/1, 35a/13, 35b/9, 35b/11, 36a/8, 36a/8, 36a/11, 36b/6, 36b/10, 36b/13, 37a/4, 37a/6, 37a/8, 37a/9, 37a/11, 37a/11, 37a/12, 37a/12, 38b/4, 39a/4, 39b/2, 39b/3, 39b/12, 40a/5, 40a/5, 40a/7, 40b/1, 40b/3, 40b/4, 40b/7, 40b/10, 41a/3, 41a/7, 41a/9, 41a/10, 41a/11, 41a/13, 41b/5, 41b/8, 41b/11, 41b/12, 41b/12, 42a/11, 42a/11, 42b/9, 42b/10, 42b/11, 43a/6, 43a/14, 43b/2, 43b/3, 43b/6, 44a/10, 44b/12, 44b/14, 45a/1, 45a/1, 45a/4, 45a/7, 45a/13, 45b/11, 45b/12, 46a/2, 46a/8, 46a/14, 46b/2, 46b/5, 46b/7, 46b/8, 46b/9, 46b/11, 46b/13, 46b/13, 47a/5, 47a/13, 47b/4, 47b/10, 47b/11, 47b/14, 48a/2, 48a/4, 48a/6, 48a/12, 48b/7, 48b/11, 49a/13, 49b/2, 49b/6, 49b/11, 49b/12, 49b/12, 49b/12, 50a/13, 50b/3, 50b/11, 51a/3, 51a/8, 51a/9, 51a/12, 51a/14, 51b/6, 51b/8, 51b/11, 51b/11, 51b/13, 51b/14, 52a/1, 52a/13, 52b/1, 52b/3, 52b/13, 53a/4, 53a/6, 53a/7, 53a/11, 53a/12, 53b/1, 53b/2, 53b/3, 53b/4, 53b/5, 53b/6, 54a/6, 54a/14, 54b/12, 54b/13, 55a/1, 55a/5, 55b/9, 56a/6, 56a/8, 56a/11, 56a/14, 56b/3, 56b/4, 56b/5, 57b/1, 57b/4, 57b/7, 57b/12, 57b/14, 58a/2, 58a/6, 58a/7, 58a/13, 58b/1, 58b/2, 58b/7, 58b/7, 58b/8, 59a/1,

Maña: Bana 9a/3, 9a/14, 11a/9, 11b/1, 13b/7, 14b/6, 16b/7, 20a/4, 20b/7, 24a/10, 24b/4, 27b/7, 40b/8, 51a/5, 53b/5, 55b/1, 60a/11

Mén: Ben 2b/13, 8b/4, 8b/10, 9a/4, 9a/13, 10b/11, 10b/13, 11a/7, 14b/13, 15b/11, 16a/3, 16a/4, 16b/6, 20a/10, 20b/6, 20b/7, 20b/10, 22a/9, 22b/5, 38a/5, 38a/7, 38a/8, 38a/12, 39a/4, 46a/3, 48b/4, 49a/3, 50b/12, 52a/10, 54b/6, 55b/9, 55b/12, 59b/1, 60b/2, 16a/1, 16a/2, 16a/10, 54b/9, 60a/8, 8b/5, 8b/8, 8b/9, 9a/6, 9a/8, 20a/7, 55a/7, 60a/13, 5b/13, 6a/8, 8b/9, 9a/2, 9a/10, 11a/3, 11a/4, 11a/11, 12b/1, 14a/2, 14a/4, 14b/12, 14b/14, 15a/5, 15b/2, 15b/3, 15b/7, 16a/11, 20a/14, 22a/9, 22b/5, 23a/4,

24b/3, 24b/8, 24b/10, 24b/12, 27a/6, 31a/13, 38a/10, 41a/7, 49b/12, 52a/3, 52b/9, 52b/12, 53a/5, 53a/6, 53b/5, 53b/13, 54a/5, 54b/2, 55a/5, 55a/9, 55b/2, 55b/2, 55b/3

Biz: Biz 32b/11, 37b/12, 39a/5, 39a/10, 39b/2, 40b/4, 41a/1, 43b/7, 43b/7, 51a/10, 53b/3, 53b/3, 54a/12, 59a/6, 60b/13, 42b/14, 51b/2, 52b/11, 17a/5, 39a/8, 40b/6, 43b/4, 44a/1, 44a/2, 50b/14, 59b/4, 59b/8, 59b/11, 60a/8, 60a/10, 29b/8, 34a/5, 37b/12, 44b/1, 39b/9, 52b/13

Sén: Sen 21a/5, 24a/1

4.29.4. Bağlayıcı Görevi Olan Kavramlar

‘Ale’l-ḥuşuş < Ar. Özellikle 18b/5, 23b/13

Aşlen: < Ar. Aslında 1b/6, 23b/4, 25b/8, 25b/10

Bārī: < Far. Hiç olmazsa 16a/3

Bāvücūd: < Far.+Ar. Gene de, bununla birlikte 2b/4, 7b/1, 8b/10, 9a/5, 14a/13, 14b/4, 18b/9, 28b/10, 35a/1, 42b/8, 44a/3, 56b/5, 59a/7, 59a/11

Ba‘zī: < Ar. Bazı 3a/10, 3b/11, 3b/11, 4a/9, 5b/3, 5b/10, 5b/10, 6a/5, 8a/14, 11b/8, 16a/13, 18b/14, 24b/7, 25a/7, 26b/8, 30b/1, 31a/10, 33b/10, 33b/13, 34b/6, 36a/12, 36b/14, 39b/5, 39b/10, 44a/3, 48a/6

Belk < Sonuçta; ayrıca; ancak 16b/13, 23b/10, 24a/2, 24b/1, 26a/1, 26a/1, 28b/4, 35a/6, 38b/1, 42a/9, 45a/11, 45b/1

Belki: < Far. Şayet, olabilir, belki 45b/2

Beri: < -den bu yana 4b/7, 8b/3, 26b/9, 32b/13, 44b/14, 58b/1, 36b/8, 38a/6

Birle: < ile birlikte, beraber → bile 13b/6

Çün: < Far. Çün, çünkü 5b/8, 5b/14, 6a/10, 9b/7, 18a/6, 31a/10, 31b/6, 31b/11, 32a/10, 32b/7, 32b/9, 38a/11, 42b/14, 44a/5, 49b/1, 52a/4, 53a/11, 55a/5, 55b/12, 56b/4

Dağı < Dahi 7b/3, 7b/12, 9a/7, 9b/8, 17b/7, 22b/5, 23b/11, 24b/5, 26a/2, 26b/13, 29b/7, 34a/14, 35b/6, 41a/1, 41a/10, 44a/14,

Dék: < gibi 6a/1, 14a/12, 21b/2, 24b/1, 3b/12, 41b/8, 41b/9, 43a/13, 44a/6, 44b/11, 47a/5, 48b/13, 50b/13, 51a/4, 52a/4, 54a/13, 57b/8, 60a/8

Fi-l-cümle: < Ar. Kısacası, sonunda 28b/5, 38b/3, 52a/1

Fi-l-vāqı < Ar. Aslında, gerçekten 22a/10, 60b/13

Ġayr: < Ar. Ayır, başka 7a/5, 34b/9, 40a/3, 28b/9

Ḥattā: < Ar. Bundan başka, fazla olarak 37a/12

Hergiz < Far. Asla, katiyyen 18b/5, 18b/12

Hıçkim < Far.+T. Hiç kimse 12a/3, 17b/6, 40a/6, 58b/2

Meger: < Far. Meğer 42a/12

Miş I < Ar. Benzer, gibi 1b/5, 26b/10, 54a/11

Mu: < Soru edatı 21a/5, 37a/7

Né < ne 23b/9, 29a/11, 2b/3, 35a/1, 35b/9, 40b/11, 41b/5, 41b/6, 53a/13, 54a/14, 56a/11, 58b/2, 58b/2, 60a/3, 60a/4, 60a/4, 60a/5, 60b/11, 60b/12

Qaçan < ne zaman 41b/5

Qaysı < hangi, hangisi 18a/5, 30a/11, 41a/11, 54a/5

Özgeçe < Başkaca 23b/7

Üçün < İçin 2b/3, 5a/2, 5a/11, 8a/5, 11b/12, 15b/6, 16b/4, 23a/3, 28b/7, 29a/1, 29a/4, 31b/5, 35a/4, 35a/4, 36a/3, 39b/7, 44b/7, 45a/10, 49a/1, 49a/6, 49a/7, 49a/9, 49a/10, 49a/11, 49b/2, 49b/7, 50a/9, 51a/14, 52a/12, 52b/10, 54a/14, 55a/3, 57b/10, 59b/10

Ve < Far. Ve 1b/4, 1b/5, 1b/5, 1b/6, 1b/7, 1b/8, 2a/1, 2a/2, 2a/9, 2b/2, 2b/14, 3a/3, 3a/7, 3a/10, 3a/10, 3a/11, 3a/13, 3a/14, 3b/3, 3b/4, 3b/9, 3b/14, 4a/4, 4a/5, 4a/9, 4a/10, 4b/1, 5a/12, 5b/6, 5b/8, 6a/6, 6a/10, 6a/10, 6a/13, 6b/3, 6b/4, 7a/3, 7a/6, 7a/10, 7a/10, 7b/2, 7b/4, 7b/4, 7b/4, 7b/8, 7b/12, 7b/13, 8a/8, 8a/9, 8a/11, 8a/13, 8a/13, 8a/13, 8b/4, 8b/11, 8b/12, 8b/12, 9a/4, 9a/4, 9b/3, 9b/9, 9b/14, 10a/10, 10a/11, 10b/3, 10b/7, 10b/14, 10b/14, 11a/1, 11a/2, 11a/4, 11a/7, 11a/14, 11a/14, 11b/3, 11b/7, 11b/10, 11b/13, 12a/6, 12a/10, 13a/2, 13b/5, 13b/5, 13b/6, 13b/8, 13b/11, 13b/11, 13b/11, 14a/2, 14a/3, 14a/6, 14a/12, 14b/2, 14b/2, 14b/9, 15a/3, 15a/3, 15a/3, 15a/3, 15a/12, 15a/14, 15b/10, 16a/1, 16a/2, 16a/4, 16a/6, 16a/7, 16a/8, 16a/11, 16a/11, 16a/12, 16a/13, 16a/13, 16b/1, 16b/2, 16b/5, 16b/6, 16b/7, 16b/8, 16b/8, 17a/1, 17b/4, 17b/7, 17b/9, 17b/12, 17b/13, 17b/13, 17b/13, 18a/1, 18a/2, 18a/3, 18a/4, 18a/4, 18a/5, 18a/5, 18a/5, 18a/5, 18b/10, 19a/1, 19a/3, 19a/5, 19b/5, 19b/6, 19b/6, 19b/8, 19b/13, 20b/3, 20b/5, 20b/10, 20b/11, 20b/14, 21b/7, 21b/13, 22a/1, 22a/2, 22a/2, 22a/5, 22b/7, 22b/12, 23a/1, 23a/11, 23a/13, 23b/1, 23b/2, 23b/7, 23b/12, 24a/13, 24a/13, 24b/7, 24b/7, 24b/7, 24b/12, 25a/4, 25b/6, 25b/7, 25b/14, 26a/10, 26b/8, 26b/8, 26b/10, 26b/11, 26b/11, 26b/11, 26b/11, 28a/8, 28b/1, 28b/10, 28b/14, 29a/2, 29a/4, 29a/14, 29b/3, 29b/6, 30a/1, 30a/8, 30a/12, 30b/1, 30b/3, 30b/3, 31a/6, 32a/3, 32a/9, 32a/10, 32a/13, 32b/3, 32b/8, 32b/14, 33a/13, 33a/13, 33a/14, 33b/1, 33b/5, 33b/5, 33b/6, 33b/10, 33b/13, 33b/13, 33b/13, 34a/2, 34a/2, 34a/3, 34a/4, 34a/4, 34a/7, 34a/11, 34a/11, 34a/12, 34b/10, 34b/10, 34b/11, 34b/14, 34b/14, 35a/4, 35a/4, 35a/5, 35a/7, 35a/8, 35a/12, 35a/12, 35b/3, 35b/3, 35b/5, 35b/5, 35b/9, 35b/9, 36a/5, 36a/6, 36a/8, 36a/9, 36a/11, 36a/12, 36a/12, 36b/13, 36b/14, 36b/14, 37a/1, 37b/7, 37b/13, 37b/14, 38a/9, 38b/1, 38b/4, 38b/10, 38b/14, 39a/1, 39a/1, 39a/1, 40a/2, 40b/5, 40b/12, 40b/12, 41a/3, 41a/4, 41a/5, 41a/9, 41a/13, 41b/3, 41b/10, 41b/11, 41b/13, 41b/14, 42a/1, 42a/2, 42a/6, 42a/8, 42a/9, 42a/9, 42a/10, 42a/12, 42a/13, 42a/14, 42b/7, 42b/7, 43a/1, 43a/8, 43a/9, 43a/13, 43a/14, 43a/14, 43b/4, 43b/11, 44b/2, 44b/9, 45a/7, 45a/7, 45a/7, 45a/8, 45a/8, 45a/13, 45a/13, 45b/1, 45b/2, 45b/2, 45b/2, 45b/5, 46a/8, 46a/14, 46b/3, 46b/13, 47b/6, 47b/6, 47b/9, 47b/13, 48b/6, 48b/6, 48b/7, 48b/10, 48b/10, 48b/12, 49a/2, 49a/6, 49a/6, 49a/9, 49a/9, 49a/14, 49b/3, 49b/5, 49b/10, 49b/11, 50a/9, 51a/6, 51b/7, 51b/9, 51b/9, 52a/2, 52a/2, 52a/7, 52a/9, 52a/10, 52b/2, 52b/6, 52b/7, 52b/11, 52b/12, 53a/11, 54a/3, 54a/3, 54a/9, 54a/11, 54a/14, 54b/3, 55a/3, 55a/3,

55a/4, 55a/4, 55a/6, 55b/2, 55b/5, 55b/8, 55b/10, 55b/11, 55b/12, 56a/1, 56a/3, 56a/3,
56b/2, 56b/2, 56b/7, 56b/8, 57a/7, 57a/9, 57a/10, 57b/4, 57b/10, 57b/11, 57b/14, 58b/2,
58b/4, 58b/7, 58b/12, 58b/13, 59a/12, 59a/13, 59a/13, 59b/4, 59b/6, 59b/7, 59b/8,
59b/10, 59b/11, 59b/12, 60a/3, 60a/9, 60b/1, 60b/2, 60b/9, 60b/9, 60b/10, 60b/1

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. DİZİN

5.1 Tematik Sözlük Dizini

A

Abağa: (21a-8) (23b-1) (27a-9)

Abla: (27b-12)

Ağa: (6a-9) (8a-11) (12a-3) (12b-9)

(12b-13) (23a-8) (24a-11) (26b-12)

(30a-2) (31b-11) (35b-9) (369b-12)

(55a-1) (57a-12)

Ağ(ı)z: (24a-7) (53a-5) (53b-7)

Ahşâm: (54a-11)

Ahvâl: (9b-8)

Ahlâq: (7a-5) (18b-2) (21a-1) (22b-12)
(25b-5) (15a-2) (54b-10)

Ahtaçı: (15b-5)

Aq: (3a-9) (3b-2) (4a-11) (5a-6) (10b-8)

Aqa: (31a-3)

Aqar su: (2b-8) (3a-3) (3b-6)

Alar: (16b-12) (34b-1) (38a-8) (39a-4)
(23b-8) (23b/9) (24b-1) (46a-9) (52a-1)
(52a-4) (56a-2) (51b-11) (54a-6)
(54a-4)

Ald: (29a-7)

Alma: (56a-9)

Altı: (4b-2) (25b-2)

Altı miç: (4b-2) (25b-2)

Altı yüz: (33a-6) (44b-12)

Altun: (24a-12) (41b-14)

Ana: (8b-5) (8b-6) (8b-7) (9a-9) (9a-10)
(9b-9) (11b-3) (14b-12) (16a-5) (17b-13)
(18a-11) (20a-9) (20a-12) (20a-14) (21b-13)
(24b-8) (24b-10) (24b-12) (26b-14) (27a-1) (27a-2)
(27a-4) (27a-6) (27b-7) (27b-10) (27b-11)
(28a-3) (28a-5) (28a-13) (28b-2) (30b-11)
(53a-11) (54a-1) (55b-2)

Anâr: (3a-13) (3a-14) (4a-4) (4a-5)
(4a-6) (45b-2)

Ança: (19a-4) (31a-12) (33b-12) (36a-9)
(46a-11) (46a-14) (54a-8) (56a-9)

Anda: Anda: (3a-7) (3a-8) (11b-14) (17a-10)
(17a-12) (23a-3) (32b-2) (33b-12) (38a-9)
(39a-13) (44a-12) (44b-8) (45b-9) (47a-10) (54a-7) (55b-7)
(56a-12) (59a-5) (60a-1) (60a-2)

Anıç: (7b-7) (10b-7) (12b-1) (20b-4) (21a-8)
(21a-10) (24a-2) (24b-6) (25a-1) (25a-7) (25b-7)
(26a-3) (26b-12) (30b-14) (31b-6) (36a-4) (41b-7) (42a-6)
(42a-13) (44b-12) (48a-11) (50a-14) (59b-7)

Andaq: (2b-1) (3a-14) (4a-12) (5a-3) (7a-1)
(7a-13) (8a-3) (14b-14) (16b-11) (17a-4) (17a-5)
(18b-13) (19b-13) (22b-12) (23b-4) (26a-3) (26a-7) (29a-10)
(30b-9) (36a-10) (37a-5) (39a-3) (40b-1) (41b-3)
(41b-7) (41b-11) (45b-

10) (47b-11) (48a-12) (49b-12) (50a-9)
(51a-8) (52b-1) (53a-4) (54a-9) (56a-
12)

Andın: (6a-5) (8b-3) (11b-6) (12b-2)
(12b-4) (13b-9) (15a-11) (17a-3) (18b-
12) (18b-14) (20a-8) (20a-8) (21a-1)
(24b-14) (25b-10) (26b-9) (28a-4)
(28b-4) (35a-10) (36b-12) (40a-8)
(46b-11) (50b-5) (51a-9) (55b-2) (57a-
11)

Ant: (53b-8)

Ara : (2b-5) (3a-4) (3b-9) (8a-9) (10b-
5) (12a-10) (15a-7) (17b-10) (18b-11)
(24b-10) (32a-5) (32a-8) (32b-4) (34b-
13) (35b-8) (35b-14) (37b-3) (38a-3)
(41a-1) (41a-2) (41a-9) (41a-12) (42a-
11) (42a-13) (45a-9) (46b-4) (47a-3)
(48a-11) (48b-1) (49a-4) (49b-8) (49b-
14) (54b-14) (55a-3) (60b-11)

Aralıg: (38a-7)

Arıq: (57a-14)

Arqa: (36b-6) (142b-13) (43a-2)

Artuq: (4a-6)

Artuqraq: (10a-5) (57a-10)

Aşl: (8a-14) (48a-6) (48b-2)

Aşlen: (1b-6) (23b-4) (25b-8) (25b-10)

Aşil kişi: (29b-12)

Asru: (3a-13) (5a-8) (19a-5) çok (20b-
3) (21a-14) (28b-7) (28b-12) (53a-4)
(56b-4)

Ast: (2b-14) (4b-11) (30b-7) (47b-8)

Aşlıg: (1b-7) (2a-7) (17b-14) (31a-6)
(32b-8) (57b-6)

At: (17a-1) (17a-4) (30b-6) (32a-8)
(32a-13) (38a-7) (38b-6) (42a-9) (42b-
4)

At: (5a-6) (8a-14) (20a-13) (28a-1)
(30b-13) (40b-8) (46a-4) (48a-6) (49b-
4) (54a-1) (58a-14)

Ata: (5b-13) (8a-10) (9a-1) (11a-10)
(15b-5) (19b-5) (22a-7) (22b-7) (22b-
12-3) (25a-3) (31b-7) (31b-11) (32a-4)
(33b-5) (39b-14) (41a-12) (41a-13)
(41b-8) (41b-9) (50a-9) (52a-9) (56b-
12) (58a-11)

Atake: (16a-8) (29a-14) (31a-9) (32b-
4)

Atım: (4a-7)

Atlıq: (3b-5) (4a-8) (8b-7) (9a-12)
(12a-2) (20b-8) (24a-11) (24a-12)
(27b-2) (19b-12) (30b-5) (40b-13)
(42b-12) (44a-13) (45a-2) (45a-6)
(52a-8) (56b-12) (57a-3) (57a-13)
(60a-12) (60a-13) (60b-7)

Av: (2a-14) (3b-2) (5a-5) (25b-11)

Avlağ: (4a-10)

Ay: Ay (1b-1) (6b-2) (8b-11) (10a-8)
(11a-5) (24a-9) (24b-2) (26b-7) (31a-1)
(34b-9) (38a-2) (41b-9) (44a-7) (45b-1)
(48a-8) (51a-3)

Ayaq: Ayak (2b-14) (18b-7) (18b-11)
(19a-2) (30b-7) (31a-1) (41a-14) (47b-
8) (49b-11) (60a-12)

Ayıq otı: (5b-5)

Aymağ: (28a-6) (29b-8)

Az: (29a-9) (34b-10) (35b-7) (54a-6)
(54a-13) (56a-11)

Azağlaq: (37b-7)

A'zam: (30b-4)

ābgir: (48a-6)

Āb murı: (36b-8)

Ābraq: (49b-6)

Ādemı: (13b-6) (29b-12)

Ādemīgīrlīk: (42a-10)

ādemī kīši: (19a-10) (21b-8) (16b-8)

Ādil kīši: (18b-10)

āhīr: (6a-3) (8a-12) (12b-11) (14a-5)
(15a-11) (20b-4) (21b-10) (19a-2)
(31b-2) (34b-3) (35b-13) (39b-3) (41a-
6) (41a-12) (49b-1) (60a-5) (60b-14)

āhīr zaman: (3a-8) (15a-9)

Ālū: (48b-13) (48b-14)

āmīziş: (36a -9)

ārāste: (47b-10)

āsūde: (56a-8)

āvāze: (26b-5)

Āşiyān: (47a-7)

Āşiyānlıq: (45b-7) (46b-6) (47a-7)

Āyet: (45b-10)

Āzād: (20b-12)

Āzürde: (24a-6) (56b-3) (56b-9)

‘ādet: (18b-6)

‘adl: (5b-7)

‘adālet: (7a-11)

‘Ahd: (18b-11) (53b-10) (60b-12)

‘Ale’l-ħuşuş: (18b-5) (23b-13)

‘āqıle: (24b-11)

‘Alāmet: (54a-7)

‘alāqa: (7b-2) (18b-2)

‘ālem: (5a-3) (18a-9) (23a-2) (25b-2)
(46a-11) (46b-7) (46b-10) (47b-13)
(49a-12)

‘Amel: (25a-12) (29a-8) 46b-5) (46b-
8)

‘Amīq: (4b-13)

‘Amm: (11a-8) (36b-14)

‘āmmī: (40a-4)

‘arıza: (17b-5) (25b-1)

‘Arzadāştı: (11b-1) (13a-8)

‘Aşā: (5a-14)

ās ār: (54a-7)

‘aşī: (29a-2)

‘aşıqlıq: (20b-2) (36a-11)

‘ayb: (29b-3) (26a-4) (47b-10)

āyīn: (24a-12)

Āyīne: (3b-12)

‘Azā: (17b-14)

‘Azāb: (43b-2)

‘Azīm: (60a-14)

‘Azīmet: (4a-2) (10b-13) (13b-1) (13b-
4) (14a-9) (15b-13) (24b-13) (25a5)
22a-11) 30b-14 (32a-4) (32b-2) (53a-
14)

‘Azīz: (41b-9)

B

Bağ: (7a-1) (7a-2)

Bağrıqara: (49b-6)

Bağış: (34a-9)

Bahane: (36b-3) (53b-12) (56a-2)
(58a-8)

Bahādır: (31a-5) (31a-6) (31a-8) (54a-
9)

Bahār: (2b-9 3a-3) (35b-7) (49a-5)
(49b-4)

Bahıl: (15a-3) (42b-8)

Bahıllıq: (52b-8)

Bahşış: (25b-8)

Bahşış ü porsiş: (22a-2)

Bām: < Far. Çatı (49a-6)

Bar: (2a-5) (2a-10) (2b-6) (5a-12) (5a-13) (5b-9) (7a-8) (7a-9) (7a-11) (7b/3) (7b-7) (11b-2) (12b-10) (15a-6) (15b-9) (16b-14) (18b-5) (19a-5) (19b-9) (20b-7) (22a-8) (22a-10) (22a-14) (22b-1) (22b-11) (23b-4) (25a-1) (25a-1) (25a-3) (26a-6) (28b-1) (28b-2) (31a-12) (40a-1) (43a-13) (45b-4) (47b-11) (47b-12) (48a-3) (48b-7) (48b-9) (49b-10) (49b-12) (50a-4) (51a-9) (52b-9) (55b-13) (56a-1) (56b-7) (57a-6) (60a-14) (60b-13) (60b-14)

Barça: (16a-14) (25b-9) (31a-4) (34a-10) (40a-8) (40b-9) (41b-4) (42a-1) (49b-9) (51b-4) (56b-8)

Barmaq: (14a-9) (33a-10) (43a-11)

Basıt: (19a-9)

Baş: (2a-8)

Başlıg: (9a-13) (26b-8) (20b-10) (33a-6) (34a-9)

Batgıaqlıq: ?

Bayırı: (16a-8) (58b-4)

Ba'zı: (3a-10) (3b-11) (3b-11) (4a-9) (5b-3) (5b-10) (6a-5) (8a-14) (11b-8) (16a-13) (18b-14) (24b-7) (25a-7) (26b-8) (30b-1) (31a-10) (33b-10) (33b-13) (34b-6) (36a-12) (36b-14) (39b-5) (39b-10) (44a-3) (48a-6)

Bādām: (3b-8) (4a-14) (4b-1) (24a-13)

Bādiye: <Ar. Çöl (4b-5) (4b-7)

Bāg: (3a-2) (31b-14) (45b-12) (46a-3) (46a-4) (47a-3) (47b-5) (49b-12)

Bāgāt: (3a-2) (45a-12) (45b-5)

Bāgçe: (3b-6) (3b-7) (5a-9) (47a-9) (47a-14) (47b-5)

Bāgı: (47a-2)

Bāhaber: (22a-14)

Bā'ış: (16b-12) (29b-3)

Bāre: (51a-1)

Bārı: 16a/3

Bārū: (16a-12)

Bāvücūd: 2b/4, 7b/1, 8b/10, 9a/5, 14a/13, 14b/4, 18b/9, 28b/10, 35a/1, 42b/8, 44a/3, 56b/5, 59a/7, 59a/11

Bāzārı: (2b-2) (24a-2) (40a-3) (40b-10) (47b-12)

Becā: (17b-14)

Bed: (26a-7) (26a-10) (24a-7)

Bed i'tiqād kişi: (26a-7)

Bedkirdār: (11a-2)

Bed-ma'āşlıg: (6a-2) (6a-10)

Bednāmlıg: (20b-5) (21b-11) (35a-4)

Bedzebān (29b-3)

Behre: (18b-10) (40a-7)

Belde: (44b-7)

Belk (16b-13) (23b-10) (24a-2) (24b-1) (26a-1) (28b-4) (35a-6) (38b-1) (42a-9) (45a-11) (45b-1)

Belki: (45b-2)

Bend: (38b-9)

Benefşe: (3a-3)

Beri: (54b-3) (58a-13)

Berk: (4b-14) (32a-10)

Beş ş : (50a-12)

Be-yek bār: (40a-4)

Beyik: (52a-3) (40a-14)

Beyikrek: (49a-13)

Beyrūcu's-şanem: (5b-3)

Beyt: (13b-13) (21a-10) (50a-13)

Bég: (8b-6) (8b-12) (9a-4) (9b-10)(9b-14) (10a-1) (10b-4) (13a-13) (13b-9) (15b-7) (16a-1) (16a-7) (16a-11) (16b-9) (17a-11) (17a-12) (17a-14) (17b-4) (17b-9) (17b-12) (17b-13) (18a-4) (19a-10) (21b-7) (23a-7) (23b-12) (25a-1) (25a-2) (25a-7) (25b-14) (26a-1) (28a-6) (29b-13) (30a-12) (30b-11) (34a-1) (34b-14) (36a-8) (36a-9) (36a-10) (36a-12) (36b-14) (38b-14) (39b-10) (41b-3) (43a-9) (43b-5) (44b-2) (47b-5) (49a-10) (50b-14) (51a-2) (52a-2) (52a-3) (52a-

10) (53a-5) (53a-8) (55a-1) (55a-4) (55a-6) (55a-7) (55a-10) (56b-2) (56b-7) (57a-6) (57b-1) (59a-13) (60a-1)

Bégât: (36b-14) (47b-5) (53a-6) (55a-6)

Bég-atake: (6b-10) (6b-13) (13b-8) (14b-1) (14b-6) (17a-13) (58b-1)

Bégçe: (23b-12)

Bégim: (20a-3) (27b-7)

Béliçe: (3b-11)

Béş (2a-5) (4b-2) (8b-4) (8b-9) (8b-11) (10a-8)-(20a-4) (20b-6) (24a-9) (26b-13) (27a-13) (28a-5) (28a-9) (29a-1) (19b-9) (34a-13) (38a-6) (38a-7) (39b-7) (40b-6) (44b-4) (46a-4) (46b-10) (50a-8) (53a-9) (58b-2)

Béş-altı (11a-5) (15b-11) (24a-9) (24b-2) (50a-12)

Beş altı min (22b-8) (28b-8) (32a-7)

Béş-altı yıgaç (4b-1)

Béşinçi (1b-2) (27b-10)

Béş vaqt-i namaz: (18b-4)

Béş yüz: (32a-13)

Bıçaq: (25a-14)

Bıçaq destesi: (3a-10)

Bışığ: (56a-7)

Bina: (44b-9) (49a-8)

Bir (2a-6) (2a-11) (2b-1) (2b-4)(2b-7) (2b-10) (2b-13) (3a-4) (3a-13) (3b-12) (8a-6) (9a-1) (13a-3)

Birâder-zâde: (20a-10) (20b-12) (28a-4)

Birer: (51a-11)

Birle: (13b-6)

Bir yıgaç (17a-7) (48a-10) (49b-11)

Bisyâr: (2b-9) (2b-14) (3a-3) (3b-2) (3b-7) (4a-4) (4a-9) (4a-10) (4a-11) (5a-6) (5a-7) (7a-1) (7a-2) (7a-8) (7b-2) (7b-7) (7b-12) (13a-3) (14b-3) (18b-1) (18b-14) çok (21b-9) (24b-11) (25b-6) (25b-9) (26a-6) (28a-2) (28a-3) (29a-4) (31a-12) (32a-10) (38a-14) (41a-12) (41b-13) (41b-14) (45b-7) (45b-11) (46a-11) (46b-4) (48b-10) (49a-1) (49a-2) (54a-13) (54b-12) (55b-1) (57b-3) (60a-11)

Biz: 32b/11, 37b/12, 39a/5, 39a/10, 39b/2, 40b/4, 41a/1, 43b/7, 43b/7, 51a/10, 53b/3, 53b/3, 54a/12, 59a/6, 60b/13, 42b/14, 51b/2, 52b/11, 17a/5, 39a/8, 40b/6, 43b/4, 44a/1, 44a/2, 50b/14, 59b/4, 59b/8, 59b/11, 60a/8, 60a/10, 29b/8, 34a/5, 37b/12, 44b/1, 39b/9, 52b/13

Bizgek: (2b-6) (4a-11) (4a-12)

Bibāk: (15a-12) (22b-4) (26a-9)

Bī-behre: (54b-12)

Bī-çin: (7a-4)

Bī-dād: (35a-5)

Bī-dillig: (33a-10) (35a-10)

Bī-fehm: (28b-14)

Bī-günâh: (23a-11)

Bī-vuqūf: (25b-7)

Bī-hadd: (2b-1) (49b-7)

Bī-ḥasīb: (29a-11)

Bī-ḥayā: (29b-1)

Bi-haysiyet: (13b-5)

Bī-hōş: (32b-6)

Bī-huzūr: (53a-3) (53a-4) (53b-5)

Bī-‘izzetāne: (37b-10) (21b-5)

Bī-meşaqqat: (23a-12)

Bī-meze: (26a-6)

Bī-minnet-i maḥlūq: (16b-11)

Bī-murād: (5b-10) (16b-13)

Bī-mürüvvet: (22b-14)

Bī-müzāyaqa: (31b-8)

Bī-nihāyet: (49b-7)

Bī-pāy: (53b-9)

Bī-pervā kişi: (21b-2)

Bī-şümār: (42a-1)

Bī-tāqatlıq: (37a-7)

Bī-tekellūf: (7a-3)

Bī-tereddüdraq: (43b-9)

Bī-tevaqquf: (23a-12)

Bī-vefā: (28b-14) (35a-4)

Bī-vuqūf: (25b-7)

Bī-zahmet: (23a-12)

Boğan: (39b-13)

Boğz: Boğaz (60b-7) (39b-11)

Boy: (3b-11) (18a-13)

Boyluq: (6b-14)

Boyn: (29b-9) (30b-9) (31b-3) (39b-13) (40b-1) (41b-5) (41b-6)

Bödene: (19a-3)

Böke: (21a-4)

Börk: (7a-5)

Bu: 2a/4, 2a/11, 2a/13, 2b/4, 2b/11, 2b/14, 4a/5, 4a/9, 4a/9, 4a/14, 4b/1, 4b/3, 4b/5, 4b/7, 5a/13, 5b/3, 5b/4, 5b/6, 5b/6, 6a/7, 6a/14, 7a/11, 8a/1, 8a/2, 8a/2, 8a/5, 9a/7, 9b/1, 10b/2, 10b/8, 11a/13, 11b/3, 11b/4, 11b/5, 11b/6, 11b/7, 11b/12, 12a/2, 12b/7, 12b/14, 13a/1, 13a/8, 13a/9, 13b/13, 14b/14, 15b/1, 15b/10, 15b/12, 15b/14, 16a/7, 16b/3, 16b/4, 16b/5, 16b/5, 16b/7, 16b/9, 16b/12, 16b/13, 16b/13, 17a/1, 17a/3, 17a/3, 17a/5, 17a/6, 17a/13, 17a/14, 17b/4, 17b/10, 18a/1, 18a/11, 19a/2, 1b/6, 20b/11, 21a/3, 21a/5, 21a/10, 21b/1, 21b/8, 21b/14, 23a/12, 23a/14, 23b/3, 23b/5, 23b/10, 23b/11, 23b/13, 23b/14, 24a/2, 24a/6, 24a/13, 24b/6, 24b/9, 24b/13, 25a/9, 26a/2, 26a/2, 26a/14, 27a/7, 27a/7, 27b/7, 27b/9, 28a/4, 28a/8, 28a/11, 28a/12, 29a/3, 29a/5, 30a/4, 30a/6, 30a/11, 30b/10, 31a/3, 31b/5, 31b/8, 32a/6, 32b/2, 32b/10, 33a/8, 33a/9, 33a/11, 33b/9, 33b/9, 34a/1, 34a/4, 34a/8, 34a/8, 34a/14, 34b/9, 34b/14, 35a/3, 35b/6, 36a/5, 36a/12, 36b/7, 37b/4, 37b/12, 38a/2, 38a/8, 38b/1, 38b/9, 39a/9, 39b/2, 3a/2, 40a/4, 40a/5, 40a/10, 40a/10, 40b/4, 40b/9, 40b/11, 40b/13, 41a/5, 41a/11, 41a/12, 41b/7, 41b/11, 42a/2, 42a/3, 42a/11, 42b/3, 42b/9, 42b/11, 43a/4, 43b/2, 43b/7, 43b/13, 45a/3, 45a/9, 45a/10, 45a/10, 45a/13, 45b/10, 45b/11, 46a/2, 46a/4, 46b/1, 46b/3, 46b/4, 46b/6, 46b/7, 46b/14, 47a/1, 47a/3, 47a/4, 47a/5, 47a/8, 47a/9, 47a/14, 47b/8, 47b/10, 48a/1, 48a/5, 48a/6, 48a/8, 48a/9, 48a/11, 48a/12, 48a/13, 48b/3, 48b/3, 48b/5, 48b/5, 49a/5, 49a/11, 49a/13, 49b/4, 49b/13, 50a/1, 50a/4, 50a/8,

50a/13, 50b/11, 51a/6, 51a/10, 51a/14, 51b/3, 51b/8, 51b/11, 51b/13, 52a/1, 52b/1, 52b/3, 52b/12, 53a/2, 53a/4, 53a/12, 53a/14, 53b/2, 53b/9, 53b/12, 54a/1, 54a/3, 54a/8, 54a/14, 54b/1, 54b/9, 54b/12, 54b/13, 56a/2, 56a/4, 56a/11,

Bular: 27b/8, 34b/14, 36b/12, 39a/7, 39b/3, 10b/5, 16a/5, 16a/9, 23b/3, 35b/1, 38b/6, 39a/3, 34b/1

Buğu maral: (4a-10) (5a-7)

Burç:(16a-12) (34b-6) (34b-8) (47a-4) (47a-5) (47a-6)

Burun: (12b-7) (12b-10) (14a-12) (23b-8) (25b-11) (42a-11) (44b-10) (46b-8) (50b-13) (53b-3)

Burunlar: (1b-4) (7b-8)

Burunraq: (9b-12) (13b-4) (17a-2)d (20a-6) (25a-11) (31b-9) (51b-14) (58a-7) (60b-9)

Buzuğluğ: (10a-4) (12a-14) (17b-8) (20a-6) (28b-6) (33b-9)

Būd: (49a-7)

Bülend: (4a-6) (4b-12) (5b-8) (6b-1) (18a-13) (47b-7)

Bülendlığ: (3b-11)

Bünyād: (23b-7)

C

Cag: (8a-12) (60b-4)

Cağır: (20b-3) (41b-10) (49a-2) (49a-3)

Cem‘: (55a-2)

Cemī‘:(7a-14) (7ba-5) (11a-2) (17b-9) (29b-3) (33b-7) (33b-8) (36b-14) (37b-14) (40a-6) (42a-9) (45b-2) (50a-7) (51a-5) (55a-2)

Cemā‘at: (34b-11) (40b-13) (58b-5)

Cā: (23b-9) (51a-9)

Cānib: (1b-8) (1b-9) (2a-5) (2b-10) (3a-2) (4a-7) (6a-12) (13a-6) (17a-9) (26a-14) (32b-) (38b-4)

Celā: (60a-8)

Celd: (34b-4) (40b-7)

Cenāb: (36b-12)

Ceng: (43a-14)

Cengel: (5a-7)

Cenüb: (1b-4) (2a-2) (2a-5) (2a-10) (2b-7)

(2b-10) (3b-7) (3b-9) (6a-12) (26a-14) (26b-10) (45a-8) (45a-12) (46a-5) (46b-1) (48a-9) (48b-6) (49a-4) (49b-5) (60a-5)

Cer: (4b-12) (4b-14) (6b-1)(6b-3)

Cerime: (30b-12)

Cerrāh: (37a-14)

Cevāb (16b-9) (24a-1) (24b-1) (37a-5) (37a-6) (32b-6)

Cevānib: (8b-11) (48a-2)

Cevgan: (13b-14)

Cezm: (35a-2)

Cılavum: (15b-13)

Cidd: (16a-14)

Cihat: (7a-14) (7b-14) (17a-13) (40a-6)

Cihet: (1b-6) (4a-13) (6b-10) (8a-1) (8a-2) (9a-2) (14a-14) (17a-6) (22b-13) (24a-5) (26a-14) (30b-12) (32b-10) (35b-7)

(36a-12) (39b-8) (46b-1) (48b-3) (51a-10) (51b -10)(56b-3) (58b-2)

Cinğireliq: (3b-4)

Cins: (3b-1) (3a-13) (48b-12)

Civān: (26a-5)

Cum‘a: (32a-4) (45b-8)

Cümle: (2a-2) (43a-10) (46b-10)

Cüz’: (56b-8)

Cölge: (54b-6)

Ç

Çağır: (20b-3) (41b-10) (49a-2) (49a-3)

Çaker: (35a-6) (54a-11)

Çapqun: (11a-1) (19b-1)

Çārbāg: (47b-6) (47b-7) (48b-7)

Çārdere: (31b-14) (47a-8) (47a-14)

Çāre: (42a-5)

Çār-piç: (7a-4)

Çāšnī: (3a-14)

Çehār: (15b-11)

Çeharşenbe: (41b-2) (42b-10)

Çehārsū: (15a-9)

Çehre: (13b-9) (15a-13) (15b-2) (15b-3) (24a-3) (25b-12) (25b-14) (26a-1) (26a-3) (26a-4) (29a-13) (44a-14)

Çehresiz kişi: (26a-3)

Çerge: (15a-14) (51a-2)

Çérig: (5b-10) (6a-14) (10a-14) (12a-11) (14b-7) (16a-1) (16b-14) (17a-3) (18a-1) (19b-1) (19b-2) (19b-3) (22a-11) (26b-4) (27b-5) (29a-11) (30b-2) (30b-3) (30b-4) (31a-1) (32a-11) (32a-12) (32a-13) (32a-14) (33a-1) (33a-3) (33a-5) (33a-7) (33b-13) (34b-14) (35b-4) (35b-7) (37b-5) (37b-13) (38a-5) (38a-6) (38b-12) (40a-5) (40a-7) (41a-14) (44a-2) (44a-4) (51a-4) (51a-7)

(51a-10) (51b-6) (51b-8) (52a-2) (52a-7) (52b-6) (52b-8) (54b-5) (54b-8) (55b-6) (56a-4) (57a-6) (57a-8) (57b-5) (57b-6) (57b-10) (57b-13) (58a-1) (58a-3)

Çespān: (11a-14)

Çınar: (12a-12)

Çıraylıq: (25b-13)

Çīnī: (47b-1)

Çupçuq: (4a-12)

Çüçüklük: (3a-14)

Çüçükrek: (48b-12)

Çün: (5b-8) (5b-14) (6a-10) (9b-7) (18a-6) (31a-10) (31b-6) (31b-11) (32a-10) (32b-7) (32b-9) (38a-11) (42b-14) (44a-5) (49b-1) (52a-4) (53a-11) (55a-5) (55b-12) (56b-4)

D

Dağdağa: (5b-9) (7b-8) (16a-9) (17b-7) (23a-9) (23b-3) (38a-1) (38a-14) (54a-9) (54a-10) (55b-12)

Dağı: (7b-3) (7b-12) (9a-7) (9b-8) (17b-7) (22b-5) (23b-11) (24b-5) (26a-2) (26b-13) (29b-7) (34a-14) (35b-6) (41a-1) (41a-10) (44a-14)

Daqıqa: (44b-5)

Darb-ı muştı: (7b-7)

Dādek: (37b-10) (43b-4)

Dād-ḥ‘āhliq: (24a-1)

Dāhil: (8a-14) (45a-6)

Dā‘iye: (30b-1) (37b-12) (57a-2) (59a-1) (59a-2)

Dā‘iyeliq: (5b-8) (51b-6) (55b-13)

Dāne: (3b-1)

Dāne Kelān: (3a-13)

Dāmen: (29a-3) (58b-8)

Dāmene: (3a-4) (8a-2) (16a-2) (35a-13) (35b-4) (40b-12) (46a-2) (46b-5) (47a-2) (47a-9) (50a-1)

Dāniş-mend: (50a-9)

Dārūge: (39a-11) (57b-7)

Dārūgenişin: (55b-9) (59a-9)

Dāyim: (4b-4) (29a-7)

Dede: (54b-7)

Def'i: (10b-1) (17b-9)(30b-14) (57b-5) (57b-12)

Delil: (54a-6) (54a-8)

Der-best: (28b-10)

Dere: (33b-10) (60a-11)

Derece: (44b-5)

Dervāze: (2a-10) (15b-13) (34a-13) (37a-3) (53b-14)

Derviş: (4b-5)(21b-8)

Deryā: (1b-9) (2a-4) (4a-7) (8a-2) (29a-11) (45b-1) (48b-6)

Deryāce: (45a-11)

Dest: (41b-12) (44b-6)

Destar: (7a-3) (18b1) (25a-14)

Destār-piç: (7a-3)

Dest-gāh: (22a-2)

Destur: (13b-6) 18b-1 (34a-6)

Deşt: (5a-6)

Deşti: (4b-2)

Derz: (47a-13) (47a-14)

Devlet: (22b-12) (24b-7)

Devlet-ḥāhliḡ: (52b-10)

Dék: (6a-1) (14a-12) (21b-2) (24b-1) (41b-8) (41b-9) (43a-13) (44a-6) (44b-11) (47a-5) (48b-13) (50b-13) (51a-4) (52a-4) (54a-13) (57b-8) (60a-8)

Dıraht: (3b-8) (5a-1)

Dil: (24a-6)

Dilr kişi: yiğit (54a-8) (57b-11)

Direm: (25b-7)

Diger: (36b-2) (40a-4) (60a-11)

Dinār: (25b-7)

Divān: (21a-10) (22a-2) (25b-8) (26a-6) (30a-3) (26a-9) (31b-5)

Divān-ḡāne: 49a-11)

Divān-şī'ār: (23b-5)

Divār: (46b-3)

Dost: (10b-3)

Dostluq: (7b-8)

Du'ā: (24a-7)

Du-āşiyāne: (47a-4)

Du-tohī: (36b-8)

Dürüst: (18b-12) (16b-9)

Düşmenliq: (7b-9)

Düşvār: (54a-13) (55b-1)

Dünyā: (11a-3) (29a-1) (29a-4) (35a-3) (58b-2)

Dūd: (34b-1)

Düşenbih: (6b-2)

E

Ebdān: (53a-3)

Ebdān:(9a-3) (33a-6) (35a-12) (35a-14) (35b-3) (35b-5) (37b-9) (40b-5) (41b-4) (43a-9)

Ebyāt: (7b-11)
Efsane: (35a-10)
Ef'āl: (58b-9) (58b-9)
Ehādīs: (2b-9)
Ehl: (11a-2) (17b-13) (23b-13) (24a-4) (30a-6)
E'imme: (44b-14) (45a-1) (45a-2)
Ekâbir: (30b-1) (44b-2)
Ekin: (49b-5)
Ekser: (3b-4) (3b-7) (7a-5) (7a-7) (7a-10) (11a-4) (24a-5) (19a-1) (19a-2) (21b-1) (22a-5) (31a-12) (33a-3) (34a-1) (37b-9) (45b-8) (50a-1) (51b-8) (55a-5)
Elçilik: (11a-9) (16b-5) (21a-3) (21a-5) (24a-11) (24a-13) (24b-1) (41a-5) (41a-6) (53a-7) (55a-2) (56a-14)
Elma: (45b-2)
Emred: (24a-3) (25b-13)
Endiše: (25a-6) (60b-3)
Engiz: (20a-7) (26a-7) (38b-14) (51b-3) (58a-8)
Erbâb: (16b-3)
Erk: (2a-10) (16a-10) (24b-12) (24b-13) (36b-1) (36b-7) (37a-2) (37a-10) (44b-3) (45b-6) (53b-14)
Erzân: (50a-2)
Erzende: (52a-11)
Esbâb: (31b-1) (57b-9)
Esir: (10a-3) 8a-8 10a-13
Esirliq: (11a-2)
Eş'ariye: (45a-3)
Etrâf: (8b-11) (42b-2) (48a-2) (48a-6)

Etvâr: (7a-6) (18b-3) (21a-1) (22b-12) (25b-5) (15a-2) (54b-11)
Evâhir: (44b-3)
Evâsit: (18a-8)
Evqât: (58b-14) (60a-1)
Evlâd: (8b-3) (19b-8) (23b-11) (26b-13) (28a-8) (37a-11) (37b-3) (46a-8) (49a-14)
Evvel: (6b-9) (7b-14) (13b-7) (20a-13) (22a-9) (22a-11) (31a-9) (49a-3) (51a-4) (51a-12) (52b-9)
Eyvânlıg: (2b-13) (47a-7)
Eyyâm: (53a-3)
É
Égeçi: (9b-3) (9b-13) (10b-2) (11b-5) (18a-12) (20a-7) (20a-14) (27b-13)
Él: Halk (2b-2) (2b-3) (2b-4) (2b-6) (3b-3) (3b-7) (5a-12) (5b-5) (10a-13) (11a-2) (15a-4) (16b-4) (17a-3) (18b-13) (19a-10) (19b-3) (23b-12) (24b-6) (25a-10) (26b-6) (29b-3) (30a-4) (30a-6) (30b-11) (31a-7) (31a-12) (32a-7) (32a-8) (32b-1) (32b-8) (33a-8) (34a-14) (34b-2) (34b-3) (34b-8) (35b-5) (36b-14) (37b-9) (38a-12) (38b-8) (40a-3) (40a-6) (41b-12) (42a-3) (42b-4) (42b-13) (42b-14) (43b-2) (43b-4) (44b-13) (49a-12) (51a-4) (51a-7) (51a-10) (51a-11) (51b-9) (52a-5) (52a-6) (52a-13) (52a-14) (52b-9) (53a-1) (54a-9) (54a-11) (54a-2) (57a-9) (57a-12) (59a-5) (59a-10)
Élig: (14b-13) (16a-3) (19b-2) (8a-4) (37a-4) (39b-11) (40a-7) (41b-4) (41b-6) (44a-14) (54a-12)
Éngek: (18a-14)
Éniş: (42a-2)

Ér: (24a-1)

Ér evvel: öncü (30b-4)

Éşik-ağa: Muhafız (23a-6) (55a-2)

Éşik: (7b-6) (12b-14) (13a-11) (14a-2) (14a-5) (15a-8) (15b-3) (18a-2) (25a-4) (29a-6) (36b-4) (36b-9) (36b-11) (38b-10) (54b-2) (56b-8)

F

Faqîr: (23b-8) (24a7) (13b-5) (13b-6) (16b-8)

Faysal: (18b-11)

Fâni: (11a-3) (18a-9)

Fâriğ: (18a-1)

Fârsî-güy: (3b-9)

Fâsid: (25a-6)

Faşîğ: (7b-4) (22b-4)

Fâsiq kişi: (13b-9) (13b-11) (23b-12) (28b-14)

Fâşıl: (2a-13) (36b-8) (44b-11)

Fâtiha: (60a-10)

Fâyide: (52b-2)

Fazîlet: (2b-9)

Fehmlîğ: (41a-9)

Ferâgat: (24a-5) **Ferâhver:**

(18a-5) (50b-14) **Ferâmîn:**

(26b-1)

Ferîq: (9b-12)

Fermân: (40a-5) (26b-1)

Ferş: (46a-14) (47a-9)

Feryâd: (52b-13)

Ferzend: (7a-9) (16b-6)

Fesâd: (57b-5)

Feth: (31a-13) (51b-8)

Fetret: (8b-13) (9a-14) (10b-11) (11a-4) (31b-5)

Feterât: (59a-4)

Fevc: (17b-10)

Fevt: (9a-10) (30a-4) (50a-6) (50a-10) (50b-7)

Fıqh: (45a-5)

Fırqa: (45a-2)

Fısq (24a-6) (15a-12) (23b-6) (24a-9) (25b-12) (26a-5) (41b-7)

Fıtr: (39a-13)

Fıtr namazı: (39a-13)

Fıkr: (24b-6) (53a-7)

Fî'l: (26a-2) (30a-5) (36b-7) (41a-11)

Fi-l-cümle: (28b-5) (38b-3) (52a-1)

Fi-l-vâqı: (22a-10) (60b-13)

Fir'avn: (21b-14)

Firāvân: (1b-7) (2a-7)(2b-8) (50a-2)

Firîb: (8a-12) (40b-3) (56a-14)

Firîb-âmîz: (54b-14) (56b-10)

Fitne: (14a-3) (10b-1) (15b-3) (24b-9) (30b-14) (36a-6) (36a-7) (51a-14) (51b-3) (57b-5) (57b-11)

Fîrûze: (4a-9) (5b-6)

Fî'l-Hâl: (26a-11) (37b-1)

Fuhsğüy: (29b-4)

Fuqarâ: (17b-14)

Furşat: (9b-1) (10a-12) (10b-4) (10b-6) (13a-5) (14a-12) (14b-1) (16b-3) 17a-4 20a12 20b6 21a3 (22a-12) (26b-

3) (29b-7) (30a-14) (30b-10) (31b-8)
(32b-2) (34a-6) (38b-13) (41b-8) (51b-8)

Fülüs: (56b-6)

Fütur: (31b-5)

G

Ğalebe: (19a-3) (41a-5) (41a-10) (44b-6) (55b-2)

Ğanīm: (59b-13)

Ğarāib: (42b-9)

Ğaraz: (38b-1)

Ğarb: (1b-3) (1b-8) (2a-2) (3a-12) (3b-7) (4a-2) (4b-4) (4b-10) (45a-7) (47a-2) (48b-2) (48b-8) (49b-5) (49b-9)

Ğarq: (19b-3) (29a-12)

Ğarīb: (6a-14)

Ğavġā: (10a-11) (30a-8) (40a-4) (50b-9)

Ğayr: (7a-5) (28b-9) (34b-9) (40a-3)

Ğazāt: (26a-14)

Ğāfil: (54a-13) (58a-1) (33a-5) (52b-5)

Ğāhī: (6a-1) (6a-2) (7b-13) (19a-6) (19a-7) (19a-8)

Ğālib: (17a-3)

Ğālibā (5a-2) (5b-5)

Girdā-gird: (1b-7) (2a-12) (2a-13) (5a-13) (48a-2)

Giriftār: (25a-12)

Giyāh: (5b-4)

Ğuma: (12b-9) (27a-3) (28b-1)

Ğunçaçı: (8b-7) (12b-10) (27b-14) (28b-1)

Ğurbet: (55a-9)

Ğurre: (41b-2)

Ğūr-ħāne: (49b-3)

Ğūšt: (56a-9)

Ğüft u ġūy: (41a-12)

Ğül: (3a-3)

Ğünah: (23b-4) (41a-1) (60a-14) (60b-2)

Ğürīzān: (23a-14)

Ğüzer: (17a-2) (19a-9) (33a-6) (33a-8)

H

Ĥaber: (7a-14) (9b-1) (12a-3) (13a-8) (15b-12) (16a-7) (23a-12) (24b-14) (25a-7) (25a-9) (30a-5) (30a-6) (32b-3) (33a-8) (33b-9) (35b-6) (37b-12) (39a-6) (39a-8) (44b-1) (53b-2) (55b-11) (60b-3)

Ĥaber-dār: (39a-2)

Ĥabs: (11a-2)

Ĥadd: (36a-1)

Ĥafta: (7b-10)

Ĥaqq: (41b-7)

Ĥaqqnāšinās: (22b-14)

Ĥalāş: (17b-11) (20b-5) (23b-9) (32b-7) (42b-5) (55a-2)

Ĥalayıq: (26a-10)

Ĥalife: (32b-5) (32b-6) (32b-7) (54b-2) (54b-3)

Ĥalq: (29a-2)

Ĥalvet: (19a-5)

Ĥammām: (46a-13) (46a-14)

Ĥandeq: (2a-12) (2a-14) (4b-12) (35a-2) (35a-9) (43b-4)

- Hanefî:**(7a-6) (18b-3)
- Ĥanım:** (10b-2) (12a-12)
- Ĥarāb:** (51a-8)
- Haram-nemek kişi:** (13b-11) (29a-1) (51b-4) (52b-1) (53b-11)
- Ĥarc:** (23b-7) (23b-8) (25b-7) (28b-11) (60a-3)
- Ĥareket:** (26a-10) (58b-7)
- Harem:** (12b-3) (12b-5) (17b-13) (20b-4)
- Ĥar-gāh:** (30b-10) (42a-9)
- Ĥarîf:** (17b-10)
- Ĥasene:** (58a-1)
- Ĥatt:** (11a-14) (15b-4) (41a-8) (45b-10) (52b-12) (53a-2) (53a-13)
- Ĥattā:** (37a-12)
- Ĥatun:** (11b-2) (18a-13) (23b-14) (24b-10) (28a-1)
- Ĥavālî:** (41b-13)
- Ĥavāşî:** (41b-13)
- Ĥavātîn:** (9b-1) (20a-13) (28a-1) (51b-1) (54a-10)
- Ĥavşala:** (15b-10)
- Hayā:** (19a-5) (26a-8)
- Ĥayāl:** (15b-14) (36b-2) (40b-4) (55b-14) (58b-5)
- Ĥayāt:** (19b-11) (27a-4) (30a-9) (50b-5)
- Ĥaylî:** (2b-5) (2b-8) (3a-10) (5b-2) (7b-7) (12b-8) (12b-10) (13b-8) (14b-3) (15a-5) (15a-6) (15a-11) (15b-7) (19b-12) (21a-2) (22a-8) (22b-9) (23a-3) (23a-4) (23b-5) (25b-11) (27b-11) (28b-1) (28b-2) (31a-11) (34a-13) (38a-10) (38a-12) (39b-13) (40a-1) (40b-7) (43a-13) (47a-12) (47b-9) (48a-7) (48a-13) (49b-14) (50a-2) (51b-1) (52b-9) (56b-7) (57a-6)
- Ĥayme:** (42a-9)
- Ĥayrān:** (60a-6)
- Ĥazîne:** (30a-5)
- Ĥazret** (44b-13)
- Hā:** (4b-6)
- Ĥāce:** (44a-3) (36b-12) (37a-1) (38a-9)
- Ĥāce meclisi:** (18b-5)
- Ĥākim:** (12b-12) (17b-7) (21a-2)(22b-3) (26b-3) (44a-11)
- Ĥāk-pille:** (14a-1)
- Ĥāl:** (18a-5) (53a-9) (53a-11) (50b-14) (60a-10)
- Ĥāla:** (29b-11)
- Hālā:** (2a-2) (44b-9) (46b-7) (46b-13) (46b-14)
- Ĥālāt:** (11b-13) (27a-7) (38b-8)
- Ĥān:** (5b-11) (5b-12) (6a-10) (9b-8) (10a-1) (10a-5) (10a-10) (10b-4) (10b-7) (10b-8) (11a-12) (11b-1) (11b-13) (12a-5) (12a-9) (12a-10) (15a-11) (17a-14) (19b-11) (19b-13) (28a-14) (31b-10) (31b-11) (31b-14) (32a-1)(32b-11) (32b-12) (39b-8) (48a-10) (48a-11) (51b-11) (51b-12) (54b-5) (54b-7) (54b-9) (54b-10) (55a-1) (55a-3) (55a-4) (55b-6) (55b-7) (55b-14)
- Ĥāne-qāh:** (46a-11) (46a-12)
- Ĥānende:** (35b-9)
- Ĥāngāça:** (25a-14)
- Ĥānlġ:** (6a-7)
- Ĥānevāde:** (16a-5) (22a-6)
- Ĥārliq:** (23a-1)

Hāşşa: (15b-1)
Hāşşiyetliq: (37a-10)
H̄ast: ?
H̄atır: (16a-9) (31b-11) (37b-14) (52a-14)
Hānzāde: (20b-5)
H̄āne-zādı: (21b-1)
H̄ay: (4b-6)
H̄āzır: (44a-4)
H̄edük: (35a-13)
Helāk: (4b-6)
Hemīşe: (4b-3) (4b-4) (5b-9) (7b-13) (21b-8) (23b-13)
Henüz: (20b-7) (41b-10) (52a-9)
Her: (3a-2) (3a-7) (3a-7) (3b-12) (5b-14) (11a-14) (15b-9) (16b-8) (16b-11) (18a-5) (21a-5) (25b-13) (26a-12) (31a-6) (31a-7) (33a-10) (36a-5) (37a-11) (37a-11) (40b-11) (41b-5) (41b-12) (46a-8) (46a-13) (47b-11) (48b-12) (49a-12) (53a-6) (54a-9) (58b-7) (59b-12)
Herçend: (7b-1) (41a-6)
Hergiz: (18b-5) (18b-12)
Heri: (12b-12)
H̄etne: (41a-8)
Hevā: (2b-6) (2b-8) (3a-10) (4a-11) (4a-12) (45b-4) (50a-2)
Hevālıq: (5a-10) (47b-6)
H̄evīli: (36b-6)
Hezāre: (14a-13)
Hezzāl kişi: (15a-12) (29a14)
H̄ıyābān: (39b-10) 40a-11 40a-12 40a-13 40a14 (45b-13)

H̄icāb: (60b-2)
Hidāyet: (45a-4) (45a5)
H̄idmet: (13b-8) (15a-1) (15a-11) (15a-14) (16b-7) (26a-2) (28b-4) (28b-6) (29a-13) (30b-11) (38a-9) (38a-10) (40b-8) (42a-9) (42a-10) (42b-8) (60a-3)
H̄idmetkārliq: (60b-1)
Hikāyet: (54b-14)
H̄ilāf: (18b-6) (18b-12)
H̄ile: (17b-11)
H̄imāyet: (23b-8)
Himmetliq: (5b-8)
H̄ire: (43b-1)
H̄irfagar: (47b-11)
H̄isset: (15b-5) (45b-8)
H̄işt: (36b-6)
H̄iyāre: (47a-6)
H̄iyel: (54b-10)
H̄iç: (5a-5) (5a-14) (23a-10) (10b-11) (14b-14) (17b-3) (18b-13) (23a-1) (23b-4) (29b-5) (30a-11) (37a-2) (44a-7) (44b-6) (44b-14) (47b-4) (48b-14) (52b-2) (53b-11) (54a-5) (57b-6) (58b-13) (59a-10) (60b-3) (60b-6)
H̄içkim: (12a-3) (17b-6) (40a-6) (58b-2)
H̄od: (16b-6) (28b-12) (34b-8) (35a-1) (38a-10) (51b-4) (52a-6) (51a-7) (52b-1) (52a-10) (58a-13) (60a-12)
H̄od-pesend: (15a-3) (29b-4)
H̄oş: (18b-1) (21-9) (50a-2)
H̄oş-āmed: (12b-8) (15b-4)
H̄oş-h̄uluq: (7b-4) (7a-4)

Hoş sohbetkişi: (7b-10)

Hoşab'-âne: (14b-4)

Huşüsiyyet: (47b-11)

Huluq: (7b-3)

Huibe: (30b-13) (58a-14)

Hüb: (3a-13) (7b-11) (21b-9) (21b-10) (25b-6) (45b-2) (47b-12) (48b-10) (49a-6) (54b-11)

Hücre: (2b-11) (2b-12) (2b-13) (2b-14)

Hücum: (26b-6) (30a-7) (36b-14)

Hükm: (26b-3)

Hükümet: (13b-2) (18a-2) (20b-14) (21a-7) (21b-14) (23a-2) (24a-10) (25a-4) (41b-12) (50a-5) (59b-4)

Hüner: (26a-4)

Hüsn: (2b-5)

I

Ilgar: (16a-13) (33a-14) (34a-1) (38b-5) (38b-9) (39a-2) (39a-7) (41b-3) (52b-4) (57b-13) (59a-7) (59a-13) (60b-4)

Izırâb: (15b-12)

İ

İcâzet: (11a-9) (38b-2) (53b-5)

İç: (2a-1) (3a-1) (3b-1) (7aa-1) (14a-2) (16a-7) (31b-7) (34b-2) (45b-8) (46a-10) (47a-10) (47b-2) (18a-12) (52a-11)

İçkeri: (17a-7) (35b-8) (35b-14) (40a-11) (40b-6) (57a-14)

İçkü: (13b-6) (19a5) (19a6) (36a-11) (39a-1) (39b-10) (51a-2) (52a-2) (55a-4) (55a-12) (56b-2) (56b7) (59a-13)

İfrâ: (41b-7)

İgelerige: (8a-8) (40a-8)

İgne sınığ: (40a-7)

İktifâ: (50a-5)

İhtilâ: (24b-5) (36a-8) (44a-6)

İhtimâm: (15b-8) (16b-1) (49a-8) (53a-13) (58b-8)

İhtiyâc: (7b-1) (51a-9)

İhtiyâr: (14a-2) (14a-5) (7b-11) (18a-2) (19aa10) (21a-1) (25a-4) (34a-10) (35a-4) (31b-3) (49b-2) (55a-9) (56b-8)

İhtiyât: (25a-14)

İlbasun: (19a-1)

İlgerig: 16b-10) (34a-13) (41b-3)

İlgerirek: (25a-8) (15a-8) (18b-2) (55b-8) (57a-3)

İlm: (21b-9) (22a-14) (23b-6) (25b-6) (39b-14)

İmâret: (6b-1) (36b-4) (37a-9) (37a-10) (45b-1) (45b-6) (45b-10) (46a-10) (46b-5) (47a-3) (47a-8) (47a-9) (47b-2) (49a-8) (56b-12)

İmârât: (45b-5)

İmkân: (60a-3)

İmsâk: (19a-10)

İmtidâd: (9a-3)

İnâyet: (41b-7) (44b-3) (58a-6) (50b-14) (60a-14)

İnbisât: (41b-11)

İni: (13a-11) (15a-7) (19a-12) (19b-7) (20b-13) (22b-2) (29b-2) (32b-2) (33a-2) (33b-5) (35a-12) (35b-3) (38a-1) (41a-7) (43a-12) (50b-10) (57a-6) (58a-7)

- İqlīm:** (1b-2) (44b-5)
- İnşā:**(11b-1) (40a-1)
- İrādet** (7a-8) (18b-5) (22a-14)
- İslām:** (44b-14)
- İsm:** (4b-1) (8a-2)
- istid‘ā:** (5b-13) (52a-4) (54b-5)
- İstiqāmet:** (18a-5)
- istiqbāl:** (44b-2)
- İstihfāf:** (26a-8)
- İsti‘māl:** < (11b-12)
- İstirāhat:** (3a-7)
- İş:** (14b-13) (14b-14) (16b-8) (16b-11) (16b-12) (17b-3) (18b-13) (15b-1) (15b-8) (23a-10) (23a-13) (24b-4) (29a-4) (29a-10) (3b-10) (34a-12) (35a-8) (36a-1) (37a-6) (38b-10) (39a-3)
- İşkene:** (2b-1)
- İştigāl:** (18a-2)
- İ‘tibār:** (14a-5)
- İ‘tibārlıq:** (18a-13)
- İ‘tidāl:** (18a7) (42a-13) (58a-11)
- İ‘tiqādlıq:** (7a-6)
- İ‘timād:** (60b-12)
- İ‘timādlıq kişi:** (52a-12)
- İttifāq:** (6a-11) (23a-7) (30a-12) (38a-3) (51b-1) (58a-1)
- ‘İyāl:** (11a-2) (60a-2)
- İzāre:** (47b-1)
- İzhār:**(37b-2)
- ‘İd:** (30a-6) (39a-13)
- K**
- Kāfirveş kişi:** (14b-11)
- Kāğaz:** (47b-13)
- Kāmile:** (16b-10)
- Kān:** (4a-9)
- Kār-dān:** (33a-4)
- Kār-dīde:** (41b-8)
- Kār-gerde:** (41b-8)
- Kārvān:** (7a-12) (7a-13) (7a-14)
- Kebüter:** (6b-3)
- Kebüter-hāne:** (6b-3)
- Kelam:** (45a-1) (45a-2)
- Kem:** (19a-3) (24b-10) (46a-12) (46b-7) (47b-11) (49a-13) (53b-11)
- Keman:** (6a-4)
- Kemābraq:** (49b-4)
- Kemhavşala:** (14a-2)
- Kemraq:** (25a-14) (26a-9) (44b-4)
- Kemsuḥan:** (13b-5) (16b-8) (19a-10)
- Kenāre:** (1b-3) (45a-6)
- Kent:** (3b-5) (5b-4) (8a-10) (39b-5) (48b-6) (49b-11) (50a-1) (59a-3) (59a-4) (60b-7)
- Kepe:** (43b-11)
- Kesret:** (11b-12) (30b-9)
- Kevden:** (28b-14)
- Kevek:** (34b-6)
- Keyfiyyet:** (50b-12)
- Keyn** (19b-1) (44a-13)
- Kéçe:** (40b-3) (40b-4) (41b-9) (56a-5) (55b-4) (60b-5) (60b-6) (60b-8)
- Kéçe kündüz:** (19a-8) (34a-12)

Kéneş: (60b-14)

Kéyik: (3b-3) (4a-10) (5a-7)

Kiçik: (6b-6) (6b-8) (8b-6) (8b-8)(9a-8) (11b-8) (11b-9) (11b-14) (12a-13) (13a-2) (13b-12) (20a-9) (30b-11) (35a-3) (37b-4) (40b-8) (49a-12)

Kiçik-kirim: (22a-4)

Kiçiklik: (12b-5) (19b-9) (28b-4) (58b-1)

Kiçik köñülüğ: (13b-12) (40a-11)

Kiçikrek: (5a-9) (49a-11)

Kişi: (2b-2) (2b-3)(5b-8) (11b-11) (13b-5) (23b-14) (30b-8) (31a-11) (32b-11) (32b-12) (33a-6) (33a-9) (34b-13) (35a-1) (35b-1) (35b-5) (38a-6) (38b-11) (39a-9) (39b-1) (39b-11) (40b-3) (40b-7) (41b-11) (43b-6) (43b-13) (44a-4) (44a-13) (47b-1) (51a-9) (52a-4) (53a-13) (53b-2) (53b-11) (56a-11) (57a-3) (60a-4)

Kitāb: (1b-5) (5b-3) (6a-4) (45a-5)

Kitabe: (4b-8) (7a-10) (45b-9)

Kitabet: (21b-8)

Kīmoht: (56a-9)

Kuroh: (40a-9) (45a-9) (45b-11)

Kūdūret: (31b-12) (42a-14)

Küçüm: (30b-3)

Külegeç: (15a-12)

Küllī: (43b-2) (56b-8)

Kün: (6b-2) (13a-9) (15b-11) (16a-14) (19a6) (19a-7) (19a-9) (20a-5) (24a-2) (25a-5) (25b-2) (29a-1) (30a-6) (31a-2) (31a-3) (31a-9) (32a-2) (32b-7) (32b-10) (36b-13) (37a-2) (37b-2) (37b-5) (39a-10) (39a-14) (39b-10) (40a-10) (41a-8) (42b-5) (42b-6) (42b-10) (42b-11) (43a-2) (43a-3) (43b-7)

(43b-12) (44a-6) (50a-8) (50b-10) (53a-4) (53a-9) (53a-10) (53a-14) (53b-1) (53b-2) (56a-2) (57a-2) (57a-4) (57a-13) (58a-3) (58a-4) (58b-2) (59a-12) (60a-6) (60a-7) (60a-11) (60b-6) (60b-9)

Kümüş: (24a-12) (41b-14)

Künbed: (46a-11) (46a-12) (47b-3)

Kündeleğ: (39a-9)

Kürsī: (47a-8)

Küyev: (6a-12)(23b-1) (50b-4) (58a-6)

Küz: (2b-6) (4a-11)

Küh-pāye: (3b-6) (3b-12) (4a-1)

Kür: (29a-1) (58b-3)

Kürnemek: (58b-3)

Küşegi: (41a-10)

Kūteh-endiş: (58a-13)

Kūze: (34b-3)

Koca: (5a-1)

Köç: (27b-8) (35a-11) (52b-2) (52b-11) (54b-12) (55a-5) (55b-3)

Kökeltaş: (20b-2) (26a-1) (26a-2)

Köl: (48b-3)

Kömek: (10a-2) (51b-7) (55b-4) (55b-14) (56a-4) (58b-12)

Kömekī: (43a5) (43b-14)

Köñül: (53a-13)

Köp: (2b-6) 4a-6 4a-11 7b-9 (15a-9) (15b-9) (19a-5) (20b-3) (22b-8) (22b-11) (23b-8) (23b-10) (25b-12) (28b-7) (28b-12) (32a-8) (41a-12) (42a-3) (45b-6) (48b-9) (48b-10) (48b-13) (49a-7) (51a-10)

Köprek: (7b-11) (14b-13) (19b-3)
(24b-11) (9b-12) (51a-2) (54b-12)
(55a-10)

Köprüg: (16b-14) (17a-1) (43a-5)

Köşk: (45b-6) (45b-14)

Köz: (21b-14) (29b-2) (37a-8) (37a-
14) (37b-1) (58b-3)

L

La'net: (29a-3) (58b-8) (58b-9)

Latif: (3a-3) (44b-4)

Lā-cerem: (24a-9)

Lāle: (3a-3)

Levend: (23a-9)

Leziz: (3b-2) (56a-9)

Luğat: (40a-1)

M

Ma'aş: (24b-3)

Ma'cün: (7b-11)

Ma'cünliq: (7b-12)

Mağlub: (8a-3) (8a-10) (21b-4) (26a-
12) (26a-13)

Mağz: (3b-1)

Maḥal: (2a-7) (3b-14) (5a-4) (5b-10)
(8a-11) (8a-12) (10a-6) (12b-11) (13a-
2) (15b-6) (15b-8) (15b-13) (16a- 10)
(16b-11) (17b-10) (18b-4) (19b-7)
(19b-8) (21a-7) (22a-3) (23a-2) (28a-
13) (33b-11) (35b-4) (39a-8) (42b-4)
(43b-9) (44a-10) (46a-3) (48a-14)
(51b-13) (53a-7) (54b-13) (55a-1)

Mahallāt: (2a-13) (2b-14) (3a-1) (5a-
1) (45a-12) (45b-6) (49b-13) (56b-12)

Mahalle: (2a-13) (45a-2)

Mahfūze: (44b-7)

Maḥlūj: (47b-12)

Mahrem (:19a-5)

Ma'lūm: (4b-14) (46a-14) (39b-13)
(50b-12)

Ma'mūr: (29a-4) (45a-13) (45a-14)

Ma'müre: (1b-3) (1b-6) (45a-6) (49b-
11)

Maqām: (30a-7) (30b-13) (35b-13)
(51b-5) (57b-5) (58a-6) (58b-6)

Maqbere: (49a-14)

Maqbül: (8b-14)

Maqbūlgına: (19b-12)

Maḥa: (9a-3) (9a-14) (11a-9) (11b-1)
(13b-7) (14b-6) (16b-7) (20a-4) (20b-
7) (24a-10) (24b-4) (27b-7) (40b-8)
(51a-5) (53b-5) (55b-1) (60a-11)

Ma'reke: (18b-14)

Maşāf: (7b-13) (7b-14) (19a-11) (19-
14) (26a-11) (30b-3)

Mashara: (26a-9)

Maşlahat: (33b-3) (43b-11) (44a-2)
(36a-39) (56a-12) (58b-2)

Mazmun: (16b-5) (52b-12) (53a-2)
(60a-13)

Mazbūj: (33a-8)

Ma'zül: (24b-9)

Mākiyān: (29a-5)

Māl: (32a-11) (32a-12) (7b-3) (8a-8)

Mānde: (54a-13)

Mārpīç: (47a-6)

Māturīdiyye: (45a-2)

Māyil: (2b-7) (23b-6) (38a-14) (48a-4)
(48b-3) (49b-6)

Meclis: (5a-5) (19a-8) (22a-2) (25b-8)
(36a-5) (57b-12)

Meclis-ārālıq: (41b-10)

Merdāne kişi: (7b-5) (14a-6) (15b-3)

Meded: (9b-12) (51a-9) (51b-7) (57b-8)

Medīd: (31b-4)

Medrese: (46a-7) (46a-9) (46a-12)
(46b-1) (46b-3) (49a-14)

Meger: (42a-12)

Mekr: (17b-11) (56a-14)

Mensüb: (54a-10) (45a-3)

Menzil: (18a-6) (47b-9)(17b-12) 21a-6
(21a-9) (21b-1) (22a-8) (23a-5)
(23a-6) (29a-7) (29a-13) (35a-9) (52a-8)
(52a-10) (57b-3)

Merci': (16a-6)

Merdek: (29b-4) (53b-12) (58b-3)

Merdūd: (30b-12) (29a-3)

Merk: (26a-5)

Mertebe: (4b-14) (7b-5) (7b-6) (14a-6)
(26a-12) (13b-10) (13b-11) (19a-13)
(19b-4) (30b-12) (40a-5) (40a-12)
(47b-8) (53a-2)

Mesākīn: (17b-14) (23b-8) (24a-7)

Mescid: (3a-4) (3a-5) (45b-8) (46b-1)
(46b-3) (47b-2)

Meskenī: (60a-4)

Meskūn: (44b-4)

Meşgūl: (16a-12) (16b-1) (23b-13)
(30b-5) (31b-1) (41b-8)

Metā': (48a-1)

Me'yūs: (44a-7) (53a-6) (55a-6)

Meşaqqat: (32b-7) (54b-1) (59a-12)

Meşgūf: (25b-12)

Meşhur: (2a-1) (2a-3) (2b-5) (4a-4)
(5a-4) (11b-10) (21a-4) (23a-3)(34a-3)
(44b-9) (45b-3) (45b-7) (46a-13) (46b-13)
(48a-3) (48b-13) (49b-12) (50a-13)
(54a-1)

Meşrūh: (28a-14)

Meşveret: (24b-11)

Mevclig: (3b -9)

Mevsūm (2b-11) (4b-1) (4b-3) (8a-2)
(46a-3) (47a-3) (48a-10)

Mevzi': (8a-2)

Mevzun: (2b-10)

Meydān: alan (3a-6) (19a-1)

Meyl: (2a-3) (22b-11)

Meyhoşluq: (3a-14)

Me'yūs: (8b-12)

Mezar: (32a-4)

Mezheb: (44b-13) (45a-5)

Mezhebliq: (7a-6) (18b-3)

Mezkūr: (6a-12) (6a-14) (11b-7)
(11b-14) (28a-8) (28a-14) (28b-3)
(31b-10) (41a-5) (50a-4) (50b-11)
(53b-12) (57a-13)

Mezrū':(45a-14)

Mihnet:(55a-9)

Mihrgiyāh: (5b-5)

Mihrbānliq: (32a-2)

Miqdār: (36a-8) (40b-10) (42a-10)
(44b-14)

Miş l: (1b-5) (26b-10) (54a-11)

Mizaç: (18a-7) (24b-2)

Mir'ad: (39a-5) (40b-5)

Mil: (29b-2) (37a-9) (37a-14) (37b-1)

Mirtimuri: (5a-3) (48b-11)

Mirza: (6b-10)(8a-11)(9a-10) (10a-3)(10b-10) (12a-1)(12b-7) (12b-8) (12b-10) (12b-11) (13a-8) (13b-1) (15b-13) (18b-8) (21b-7)(23b-1) (24a-14) (26b-4) (28a3) (29a-8) (31b-7) (32b-1) (34b-5) (34b-14) (35a-7) (36b-1) (36b-4) (36b-5) (36b-10) (37a-1) (38a-2) (38b-10) (39a-6) (41a-8) (41a-9) (41a-11) (41b-7) (42a-10) (56b-1) (56b-2) (56b-4) (58a-1) (58a-4)

Mirzade: (15a-7) (22b-12)

Mive: (1b-7) (2a-6) (4a-4) (45b-2) (45b-3) (48b-9)

Mizan: (43b-5)

Moce: (18a-5) (21a-8)

Mu: (21a-5) (37a-7)

Mu'ayyen: (18a-6)

Mu'amele: (24a-5)

Mu'avenet: (9b-12)

Muhalefet: (6a-2) (30b-13)

Muhelif: (53b-4) (53b-6) (53b-10) (54b-8) (54b-10) (54b-13)

Muhaqqar: (60a-1) (58b-14) (56b-5)

Muhasara: (27b-1) (31a-13) (35b-13) (38a-2) (39a-4) (41a-1) (48a-14) (48b-4)(51a-3) (52b-6) (52b-11) (52b-13) (57a-5) (57a-13)

Muhasillar: (7a-14) (43b-11)

Muhasab: (29b-1)

Muhavere kisi: (18b-1)

Muhkem: (45b-3) (33a-2) (28b-11)

Muhtasir: < (51b-1) **Muhtasir:**

(18a-7) **Muhtasar:** (1b-7)

(56b-5) **Muhtasarraq:** (48b-5)

Munca: (4b-14) (9b-7) (19b-2)(22a-5) (28a-4) (31b-6) (31b-11) (34b-14) (34b-14) (35a-4) (35a-5) (35a-5) (35a-6) (35a-8) (36a-1) (36a-6) (38b-11) (43b-6) (45a-1) (49a-12) (50a-3) (50a-4) (51a-6) (55a-4) (57b-9) (57b-10)

Mundin: (15a-8) (17a-2) (21b-14) (22b-3) (2a-10) (2b-13) (31b-9) (40a-12) (43b-3) (44a-8) (44a-8) (46b-8) (50b-12) (51b-3) (53b-2) (54a-6) (58a-7)

Munda: (15a-9) (16a-7) (16b-12) (21b-12) (22a-1) (29b-10) (37a-11) (37a-12) (41b-5) (42a-1) (48a-14)

Mundaq: (17b-11) (23b-9) (29a-4) (30a-5)

Muni: (4b-11) (4b-13) (11b-10) (13a-11)

Munij: (4a-13) (4b-1) (10b-1) (22a-4) (26b-13) (35b-2) (42a-13) (45a-10) (47b-4) (48b-12)

Muqa: (21a-1) (22b-8) (24b-4) (28b-10) (43b-6) (44b-6) (60b-14)

Muqabele: (22b-14) (33a-2)

Muqarreb: (36a-10) (15a-4) (15a-10)

Muqarrer: (15b-9) (18a-3) (18a-5) (41b-11) (38a-4)

Muqatta': (46b-1)

Muqavvi: (37b-4)

Muqteda: (54a-4)

Murgek: (49b-7)

Musallat: (20b-3) (57b-12)

Musahhar: (29b-14) (44b-4)

Muşannefât: (2b-4)

Muşâhib: (15a-10)

Muşhaf: (21b-8)

Muşţ: 7b-7 (29a-7)

Muşţ-zen: (3b-3)

Mutaşarrıf: (8a-12) (56b-8) (59b-6)

Muttaşıl: (25b-12) (52b-12)

Mutazarrır: (6a-11)

Muāyeye: (14b-3)

Mu‘teber: (28b-1) (44a-11)

Mu‘teberraq: (21b-7) (45a-5)

Mu‘teqıd: (51b-1)

Muī‘: (22b-9)

Muz: (8a-7)

Mübeddel: (7b-9)

Müdde‘ā: (6a-1) (44a-6)

Müddet: (5b-4) (9a-5) (31b-4) (32b-1)
(40b-11) (41a-5) (43b-13) (52b-11)
(60a-2)

Müdebbir: (24b-11)

Müfāreqat: (9a-3)

Müftin: (52b-1)

Mühr: (15a-9)

Mühr-dār: (39b-14)

Mühimmāt: (18a-1) (18b-11)

Mühmel: (48a-1)

Mükerreren: (11b-13) (16a-7) (58b-13)

Mülāhaza: < Ar. Dikkatle bakma
(36b-10)

Mülāhaza: (36b-10)

Mülāzemet: (10a-10) (11a-11) (13a-14)
(13b-2) (16a-14) 17b-1 27b7 28a10
(29a-8) (31b-4) (31b-11) (31b-14)
(33b-7) (34a-10) (39b-1) (43a-4) (58a-8)

Mülāzım: (13b-1) (16b-6)

Mülhaq: (57a-12) (58a-4)

Mülk: (46b-13) (59a-3)

Mülk-gırlıq: (5b-9) (7b-7) (38a-14)
(55b-13)

Mültefit: (16b-9)

Mümkin: (51b-10)

Mümtedd: (31a-14)

Münasebet: (6b-11) (9b-14) (10a-2)

Münāfiq: (15a-3) (13b-11) (53b-11)

Münāfiq-şıve: (54b-2)

Müneccim: (46b-5)

Müngüz: (25a-10)

Münharif: (18a-7) (24b-3)

Münkir: (25b-8)

Münqād: (22b-9)

Müntehi: (54a-2)

Mürāca‘at: (57b-8) (17b-5) (18a-6)
(32b-10) (42a-7) (44a-7) (60a-1)

Mürebbi: (37b-4)

Mürtefi‘: (2b-13)

Mürıd: (54a-4)

Mürüvvet: (10a-3)

Müsāfir: (3a-7)

Müselmān: (14b-2) (21b-8) (40a-4)
(44b-7) (60a-2)

Müsta‘idd: (43a-1)

Müsta‘mel: (46b-8) (46b-14)

Müşerref: (7a-8)

Müşrif: (3a-2) (47b-7)

Müte‘affin: (4a-11)

Müte‘allıq: (23b-8)

Müte‘āqıb: (44b-2) (53a-2)

Müteberrik: (41b-9)

Mütedeyyin: (14b-2) (44b-13)

Müteessir: (41-12) (60a-10)

Mütehayyirliq: (60b-2)

Müteneffir: (23a-14)

Müteşerri: (44b-13)

Mütevätir: (43b-13)

Müteveccih: (13b-4) (24b-13) 17a9
25a1 (39a-13) (39b-8) (44b-1) (55b-7)
(59a-6) (60b-1) (60b-4)

Müttaqı kişi: (14b-2)

Müyesser: (44b-4) (51a-7) (52a-4)
(54b-12) (56b-1) (57a-1)

Müzāyaq: (21a-5)

Müzəbzəb: (38b-10)

Müsiqi: (2b-5) (22a-14)

N

Namaz: (7a-7) (14b-10) (18b-4) (25b-
6) (28b-13) (32a-4)

Namāz-i digər: (36b-2) (40a-4) (60a-
11)

Namaz-gāh: (15-14) (16a-9) (17a-8)

Namāz-ı hoften: (32a-5) (34b-6)

Namāz-ı şām: (32a-5)

Namāz-ı pīşin: (60b-6)

Nām-dār: (3b-4)

Nām-zed: (27b-6)

Nānvālıq: (47b-12)

Naqāre: (56b-11) (60b-8)

Naqb: (31a-14) (34a-11) (34a-13)
(34a-14) (34b-3) (34b-49) (34b-10)

Nāqış: (47a-1)

Nāqışraq: (47a-2)

Naqş: (46b-2)

Narı: (38a-6)

Narven: (47b-9)

Naşihat: (52a-13) (52b-2)

Nāşpātī: (2a-8) (2a-9)

Nazm: (50a-10)

Nāzükraq: (48b-12)

Nebire: (9b-11) (20b-8) (27a-4) (27a-
13) (28a-4) (35b-11) (46a-6) (50b-3)

Nefrīn: (24a7-) (29a-3)

Nehc: (18a-7)

Nema: (2b-4)

Neqāhet: (53a-3)

Nerd: (7b-13)

Nerm: (24b-1)

Neseb: (6b-4)(11b-4) (12b-8) (25b-2)
(28a-14) (54a-2)

Nesh-i ta‘liq: (15b-4)

Nesaq: (18a-1) (23b-7) (25b-10)

Nesl: (5b-12) (9b-4) (12a-5) (12b-13)
(14b-5) (16a-5) (22a-13)

Neşāt: (41b-10)

Nişter: (58b-3)

Neşv: (2b-4)

Nev':(5a-2) (8b-12) (23a-1) (24a-6)
(25b-9) (25b-13) (41b-11) (46a-13)
(48b-11) (53a-12) (54a-14) (56a-7)
(58b-8) (60b-1) (60b-11)

Nevāhī: (8a-6) (11b-8) (13a-3) (14a-7)
(17a-8) (17a-14) (18a-8) (19a-12) (19a-
13) (19b-4) (25a-6) (26a-13) (29b-6)
(29b-8) (30b-2) (30b-3) (31b-9) (32b-
9) (35b-4) (38b-1) (38b-4) (39a-6)
(40a-2) (40a-14) (42b-2) (42b-14)
(44a-5) (44a-9) (49a-9) (49b-7) (55b-
14) (56a-10) (57a-4) (57a-7) (60a-6)

Nevbet: (5b-9) (5b-11) (6a-3) (8b-10)
(18b-9) (20a-5) (22b-4) (22b-5) (34b-
4) (35b-1) (40a-10) (40a-13) (42b-3)
(53a-4) (53a-14) (57b-9) (60b-11)

Nevmīd: (44a-8)

Né: (23b-9) (29a-11) (35a-1) (35b-9)
(40b-11) (41b-5) (41b-6) (53a-13)
(54a-14) (56a-11) (58b-2) (60a-3)
(60a-4) (60a-5) (60b-11) (60b-12)

Né cā-yi: (23b-9)

Néçe: (5b-9) (5b-10) (8a-11) (8a-12)
(11b-11) (12a-4) (14b-14) (15b-6)
(16b-12) (17b-3) (17b-6) (19b-6) (19b-
8) (19b-13) (20a-5) (20b-11) (21a-5)
(21a-7) (21b-14) (22a-3) (22b-3) (23a-
2) (23a-9) (23a-11) (23a-13) (24a-1)
(24a-2) (25a-5) (26a-9) (26b-7) (32b-
10) (33a-10) (33b-6) (35a-11) (35b-1)
(40a-10) (41b-3) (41b-12) (42b-5)
(42b-6) (43a-2) (43b-12) (44a-6) (45a-
13) (48a-14) (48b-9) (51b-6) (51b-10)
(53a-10) (54a-9) (55a-3) (56a-2) (57a-
2) (57b-9) (58b-3) (59a-12) (60a-6)

Néme: (3a-10) (3b-12) (4a-12) (8a-8)
(11a-14) (15a-6) (21a-2) (48a-1) (49b-
5) (51a-4) (51a-7) (51a-10) (51a-11)
(53a-10) (54b-9)

Nihilam: (25b-11)

Ni'met: (3a-13) (50a-2)

Niqār: (41a-3) (42a-14)

Nisbet: (5a-5) (36a-11)

Nişībrek: (3a-6)

Nümāyān: (57b-3)

Nöker: (10a-10) (12a-6) (14b-9) (15b-
12) (21b-2) (22a-1) (22a-5) (22b-8)
(23b-12) (23b-14) (25b-8) (28b-5)
(28b-8) (28b-13) (29a-5) (29b-2) (29b-
6) (34a-5) (35a-3) (35a-4) (35a-6)
(36b-1) (41b-6) (53a-7) (53b-5) (54a-
11) (54a-14) (57a-3) (57a-13) (57b-4)
(58b-14) (60a-13)

O

Oğl: (6a-8) (6b-5) (6b-6) (6b-8) (8b-3)
(8b-5) (8b-7) (8b-14) (9a-12) (9b-1)
(10a-7) (10a-8) (10b-10) (10b-11)
(11a-7) (11a-9) (11b-7) (12a-1) (12a-3)
(12a-5) (12a-8) (12a-14) (13a-10) (16a-
4) (19b-9) (19b-12) (20b-2) (20b-9)
(21a-7) (21b-6) (23a-9) (23b-1) (24a-
11) (25b-3) (26b-13) (27a-1) (27a-2)
(27a-3) (27a-5) (27a-9) (27b-2) (27b-
5) (28a-5) (28a-7) (28a-13) (28b-2)
(30a-9) (34a-3) (41a-7) (41a-12) (41a-
13) (41b-5) (42a-3) (42b-7) (46a-6)
(50a-6) (50a-7) (50a-8) (50b-3) (50b-6)
(55b-5) (57b-4) (57b-11) (57b-14)
(58a-10) (59b-2)

Oğulluq: (41a-12)

Oğlan: (8b-4) (8b-14) (9b-9) (10a-11)
(11b-3) (18a-11) (19b-12) (24a-3)
(25b-13) (25b-14) (26a-5) (26b-14)
(28a-9) (28b-12) (30a-10) (36a-10)
(56b-8) (57b-10)

Olca: (39a-10) (51a-4)

Oq: (4a-7) (7b-6) (11a-14) (13b-14)
(18b-14) (19a-1) (30b-7) (31a-2) (31a-
9)

Oğ: (49a-9)

Ordu: (23a-10) (40b-10) (40b-11)
(48a-12)

Orn: (4b-13) (32a-9)

Orta: (31b-14) (47a-8) (47a-13) (47b-3)
(48a-5)

Ö

Öleğ: (43b-10) (43b-12) (47b-8) (48a-2)
(48a-3) (48a-6) (48a-7) (48a-8) (48a-9)
(48a-14) (48b-3) (48b-5) (48b-6)

Ölüğ: (30b-9)

Ölüm: (32b-6) (34b-2) (37a-6)

Ömr: hayat (7a-7) (14a-5) (15a-11)
(35a-8)

Örük: (3a-13) (3b-1)

Öte: (33a-4)

Öy: (24a-3) (32a-1) (32a-7) (36b-4)
(36b-5) (36b-9) (37a-1) (37a-4) (37b-2)
(43b-11) (43b-12) (43b-14) (47a-8)
(51a-11)

Öylüg: (10a-1) (28a-9)

Öz: (7b-2)(7b-5) (16b-10) (17b-5)
(18b-13) (19b-11) (23a-9) (23a-10)
23b-1 23b-11 25a-8 25a10 25a12 26a1
29a1 29a11 (29b-4) 30b-8 32b-3 35a5
38b8 42a-7 50a-12 50b-5 51b-1 52a-5
52a6 (53a-6) (53-11) (53b-12) (54b-1)
(55a-2) (56b-8) (57a-2) (57b-13) (60a-6)

Özgeçe: (23b-7)

P

Pahta: (53a-5) (53b-7)

Parganāt: (35a-7)

Partal: (19b-2) (44a-13)

Pādšāh: (1b-2) (5b-9) (6a-9) (8b-11)
(10a-6) (16a-1) (19a-4) (21a-13) (23b-3)
(24b-4) (30a-13) (33a-4) (35a-7)
(36a-13) (39b-2) (41b-8) (44b-11)
(46a-9) (50b-5) (50b-7) (50b-9) (53b-1)
(53b-6) (54a-14) (54b-4) (57b-9)
(58b-11)

Pādšāhāne: (22a-2) (23a-11)

Pādšāhzāde: (37a-13) (58a-13)

Pāk: (44b-13)

Pākīze: (7a-6) (18b-3)

Pākīze-i'tiqād kişi: (18b-3)

Pālīz: (2a-8)

Pāre: (2a-4) (25a-8) (9b-12) (34b-4)
(35a-12) (35a-14) (35b-1) (35b-3)
(35b-5) (35b-13) (37b-8) (39a-1) (39b-7)
(39b-8) (40b-5) (41b-3) (52b-4)
(55a-3)

Pārçe: (3b-10)

Pāyān: (49b-9)

Pāyitaht: (2a-6) (4b-11) (4b-13) (15b-1)
(44b-10) (44b-11) (49a-7) (49b-1)

Perhiz: (14b-3) (25a13) (28b-14)

Perişān: (10a-4) (53a-8)

Perişāngūy: (15b-9)

Perva: (7a-11)

Pervārī: (49a-1)

Pesend: (29b-5)

Pest: (6b-14)

Pestlūğ: (3b-11)

Peşimān: (16b-13)

Peydā: 28b11(44b-14) (45a-1) (60a-12)

Peykān: (11a-14)

Peyvest: (49b-10) (49b-14)-9)

Piste: (24a-13)

Piyade: (40b-5) (40b-6) (40b-7) (43b-1)

Piyāzi: (19a-3)

Pişkeş: (41b-8) (42b-9)

Pıştāq: (49a-9) (49a-11)

Post: (5a-14)

Pür: (3a-13) (3b-3) (50a-2)

Pürgüy: (15b-9)

pürşaqq: (22a-1) (29b-11) (41b-13)

Pürzīb: (41b-13)

Püşte: (3b-9) (45a-9)

Q

Qabal: (44a-8)

Qabül: (55a-4)

Qabr: (44b-8) (46a-8) (46a-9)

Qaçan: (41b-5)

Qaçar: (25a-11) (42a-1)

Qadem: (44b-12)

Qadīm: (4a-3) (14a-3) (22a-6) (31a-6)

Qafes (5b-1)

Qahr: (44b-6)

Qal‘adārliq: (8b-11) (31b-1) (52b-9)

Qal‘a: (2a-12) (2a-13) (45b-8) (46a-5) (46a-10) (47b-2) (53b-4) (57b-2)

Qal‘adārliq: (16b-1) (31b-1)

Qalb: (41a-9)

Qalem: (2b-3)

Qalemrev: (25b-13)

Qalın: 11b-11) (29a-11) (30b-2) (30b-5) (30b-8) (32a-2) (32a-7) (32a-9) (34b-5) (35a-6) (35b-5) (39a-9) (39a-10) (40a-3) (41b-4) (42b-14) (47b-5) (57a-6) (57b-13)

Qalın: (3a-3) (16a-1) (16b-14) (17a-1) (19b-2) (25b-11) (25b-13) (29a-5)

Qaltağaylıg: (15b-9)

Qamçı destesi: (5b-1)

Qan: (21b-4) (37b-10)

Qar: (7a-13) (45b-4)

Qara: (16b-14) (17a-1) (24b-3) (46a-2) (48a-1) (48a-11)

Qarañgu: (25a-10)

Qarār: (16b-9) (25a-4) (34a-12) (41b-6) (60b-14)

Qaravul: (25a-8) (25a-9)

Qarı: (50a-9)

Qarı: (47a-11)

Qarılıq: (14a-13)

Qarn: (7a-1)

Qaşaba: 2a-4) (2a-5) (2b-7) (3a-11) (3a-12) (4a-13) (4b-8) (4b-10) (5a-9)

Qaşabaça: (4a-14)

Qaşd: (54a-6) (58b-5)

Qaş: (11a-12) (29a-2) (29a-12) (12a-13) (12b-3) (13b-3) (13b-9) (14a-7) (14a-9) (14a-10) (14b-14) (15a-5) (15a-13) (15b-2) (15b-7) (15b-12) (16a-11) (18b2) (20b-6) (21b-7) (22a-9) (22b-5) (22b-14) (23a-4) (23a-6) (24b-8) (26a-10) (26b-7) (26b-9) (29b-9) (29b-13) (31a-11) (31a-13) (33b-4)

(38a-3) (38b-11) (39b-8) (51b-2) (53b-8) (54b-4) (55b-3) (55b-14) (56b-3) (56b-4) (58a-12) (58b-5) (58b-7)

Qaşuq: (25a-14)

Qat': (59a-12)

Qatla: (5b-14) (7b-10) (11b-11) (13b-10) (17b-3) (26a-12) (26a-13) (36a-2) (38a-10) (40a-14) (42b-2) (55b-13)

Qatıq sözlüg: (15a-3)

Qavğunçı: (29a-11)

Qavi: (25b-1)

Qavl: (18b-12)

Qavun: (2a-7) (2a-8) (5a-2) (5a-4) (5a-5) (45b-2) (48b-10) (48b-11) (48b-12) (48b-13) (49b-5) (56a-7) (56a-8) (56a-9)

Qayaş: (56a-1)

Qayn atası: (5b-11) (56b-4)

Qaysı: (18a-5) (30a-11) (41a-11) (54a-5)

Qaz: (49a-2)

Qazā (7a-7)

Qazaqlıq: (11a-4) (15a-5) (20a-4) (39b-7)

Qābiliyyet: (49b-1)

Qādī: (54a-4)

Qā'ide: (25b-9)

Qible: (46b-3) (46b-4)

Qılıç: (7b-5) (14a-8) (31a-4) (31a-5) (31a-7) (38b-7) (42b-3)

Qılquyruq: (49b-6)

Qırğavul: (2a-14) (2b-1) (5a-7) (19a-2)

Qırmızı: (48a-1)

Qısās: (43b-1)

Qısqaraq kişi: (14a-3)

Qısqaraq kişi: (14a-3)

Qış: (1b-9) (32b-9) (33a-1) (33a-3) (8a-11) (38b-3) (45b-3) (59a-4) (59b-5)

Qışlaq: (43b-8) (43b-9) (43b-12) (43b-14) (44a-2)

Qı'a: (46b-2)

Qıyāmet: (29a-3) (58b-8)

Qız: (8b-4) (8b-8) (9a-6) (9a-7) (9a-8) (9b-3) (9b-11) (10b-7) (10b-9) (10b-11) (11a-3) (11a-6) (11a-7) (11b-3) (11b-4) (11b-5) (11b-7) (11b-8) (11b-14) (12a-7) (12b-1) (12b-4) (16a-8) (18a-12) (19b-9) (20a-1) (20a-3) (20a-4) (20a-7) (20a-9) (20a-11) (20a-12) (20a-14) (20b-8) (24a-12) (26b-13) (27a-1) (27a-6) (27a-8) (27a-13) (27b-1) (27b-2) (27b-4) (27b-9) (27b-10) (27b-13) (27b-14) (28a-2) (28a-5) (28a-7) (28a-13) (28b-2) (29b-10) (35b-10) (35b-11) (38a-14) (57b-5)

Qızıl: (5a-14) (3a-9)

Qızıl yüzlüg: (18a-14)

Qoba: (6b-14)

Qol: (24a-7) (34a-9) (56a-5)

Qonqar saqallıq (18a-13)

Qopuz: (22a-9)

Qorqaqlıq: (35a-10)

Qorqunç: (24a-3) (29b-7) (52a-6) (52a-14)

Qoruk: (48a-7)

Qoşun Béğ: (14a-4)

Qoy: (32a-9) (32a-13) (52b-10) (57a-10)

Qoyı: (41b-1) (46a-5)

Qoyrağ: (2a-4) (2b-12) (34b-12)
(38a-4) (47b-7)

Qudret: (16b-10)

Qul: (37b-10) (43b-4)

Qulaq: (54b-14)

Qulle: (2b-11)

Qulluk: (31b-3) (39b-2) (60b-1)

Qum: (2a-4)

Qumār: (7b-13)

Qumāş-püş: (41b-14)

Qurğān: (2a-9) (2a-10) (2b-10) (4a-6)
(4a-7) (4a-8) (4b-11) (4b-14) (5a-1)
(6b-1) (15b-13) (16a-7) (16a-11)(17b-
8) (24b-13) (30b-13) (31a-2) (31a-3)
(31a-13) (31b-4) (31b-8) (33b-4) (34a-
11) (34a-14) (34b-2) (34b-8) (35a-11)
(39a-10) (39a-12) (40b-3) (40b-4)
(40b-12)(40b-13) (42b-2) (43a-1)
(43b-3) (43b-8) (43b-10) (43b-11)
(43b-14) (44b-11) (46a-7) (52b-10)
(53b-6) (53b-11) (55b-10) (56a-6)
(56a-11) (56a-12) (56b-11) (56b-12)
(57b-7) (59a-9) (59a-14) (59b-3) (59b-
4) (59b-5)

Quş: (2a-14) (3b-2) (5a-6) (5b-1)
(19a-3) (21b-9) (21b-10) (22b-11)
(24b-14) (25b-11) (49b-6)

Quşçı: (15a-2) (19a-3) (19a-4) (40a-2)

Quşhāne: (42b-3)

Quşlağ: (4a-10)

Qutas: (32a-9)

Quvvet: (52b-14)

R

Rabt: (13a-3) (18a-2) (59b-3)

Rahmet: (9a-1) (9b-1) (11a-5) (13b-5)
(14b-2) (20a-6) (20a-12) (22a-12)
(27a-5) (39b-13)

Ra'ıyyet: (17a-5) (25b-10) (23a-14)
(30a-7)

Ramaq: (17a-6)

Ramażān: (1b-1) (6b-2) (15b-11)
(34a-5) (36a-7) (41b-9) (55b-3)

Ramażān ayı: (36a-7) (39a-5) (41b-2)

Rānde: (54a-13)

Raşad: (46b-5) (46b-9) (46b-11) (46b-
14)

Rayıç: (32a-11)

Rāst: (2b-3) (16b-11) (18b-12) (43a-
8) (53a-1) (53b-12)

Rāy: (14b-3) (15a-5) (22a-8) (22b-3)
(23a-3) (24b-10) (29a-8) (53a-8)

Rāzı: (59a-6)

Rebī'ü'l-āhır ayı: (25b-1)

Rebī'ü'l Evvel ayı: (44b-2)

Receb Ayı: (53a-14)

Ref': (16a-9) (31b-12) (60b-2)

Refāhiyyet: (24a-4)

Rehgüzar: (3a-7)

Remz-i nücümī (44b-5)

Renc: (54b-1)

Rencide: (24a-6)

Resm: (2a-8) (3b-4) (17b-14) (20b-7)
(31a-6)

Resmī: (47b-12)

Revān: (7a-9)

Revende: (50a-3)

Rızā: (41a-7)

Ri'āyet: (9b-10) (14a-12) (14b-13)
(15a-11) (15b-8) 21a-14 22a-8 22a-9
22a-13 22b-5 23a-1 28b5 28b7 (35a-2)
(39b-14) (50b-14) (51a-1) (51a-3)
(52a-9) (52a-11) (53a-3) (56b-5) (57b-
1) (59b-2)

Ribāt: (44a-3)

Riqqat: (41a-9) (60a-10) (60a-11)

Risālet (32b-5) (44b-13)

Rivayət: (2b-1) (4a-12) (8a-3) (21a-1)

Rub': (44b-4)

Ruhsat: (6b-10) (8a-4) (24b-2) (24b-
4) (25a-3) (29b-6) (30a-10) (34b-7)
(34b-8) (53a-9) (54b-4) (58a-9) (58b-
11)

Rükn: (30b-4)

Rüd: (3a-1) (33b-3) (45a-10) (45a-11)

Rüy: (17b-11)

Rüze: (14b-10)

S

Saçıq: (24a-12)

Sağdağ: (31b-3)

Şafā: (3a-11) (50a-2)

Safālıq: (3a-6) (3b-6) (5a-10) (47b-6)

Sahāvet: (7b-3) (28b-10)

Sahī: (23a-6)

Sahn: (3a-6)

Sahrā: (49a-6)

Sahrā-nişin: (32a-7)

Salātın: (34a-6) (34a-8)

Saltanat: (23a-9) (50a-12) (55b-12)

Saqf: (46b-3)

Saqallıq: (18a-14)

Sarı: (2a-2) (2a-3) (3b-9) (4a-2) (4b-
10) (10a-5) (13a-8) (15b-14) (16a-2)
(24b-1) (25a-1) (25a-3) (32a-3) (32b-
10) (33a-5) (3a-12) (33b-4) (33b-9)
(34a-13) (35b-12) (37b-8) (44a-5)
(47a-2) (47a-9) (48a-9) (48b-2) (49b-5)
(54b-4) (56b-13) (58b-12)

Sarığ: (56a-8)

Şarīh: (52a-7)

Satranç (21b-9)

Şatu: (59a-9)

Savuq: (43b-5) (43b-7) (45b-4)

Savuq yüzlüg kişi: (15a-4)

Say: (5a-11)

Sa'y: (27b-11) (33a-10) (33a-11) (41a-
6) (49a-8)

Şayeste: (28b-6)

Sazende: (35b-9)

Sāde: (18b-10)

Şādır: (60a-14)

Sālim: (7b-3)

Sāz: (22a-14) (40a-14) (40b-1)

Sāzvārlıq: (27b-12)

Sebeb: (22a-6) (23a-11) (36a-3) (36a-
6) (37b-4)

Se-bergelig: (3a-6)

Sebz: (49a-6)

Sefidār: (47b-9)

Seheri: (44a-1)

Sellāhlıq: (15b-6)

Semiz: (2b-1) (5a-8)

Semt: (46b-4)

Sene: (32b-14) (58b-12)

Seņ: (43a-14)

Seņin: (45b-8)

Seņrızelig: (2a-12)

Seņtırāş:(45b-9)

Serāmed: (43b-1) (47b-7) (52a-8)

Ser be-bād: (52a-14)

Serdārhlğ: (21b-1) (34b-14) (35a-9)
(54b-11)

Serdırahtı: (3b-7)

şerfe: (29a-14)

Sergerdān: (60a-7) (60a-8)

Sergerdānlıq: (60b-2)

Serhadd: (1b-4) (32a-10)

Serkār: (31b-5)

Serküb: (31a-14) (34b-10)

Ser ü sāmān: (21b-3)

Serv: (47b-9)

Seşenbe: (15b-11)

Sevād: (7a-9)

Sezāvār: (29a-3) (58b-10)

Sévgülüg: (12b-8) (20b-3)

Şıfat: (54a-8)

Sırrı: (41a-10) (47b-4)

Siņli: (21b-12) (27a-6)

Sipāhı (17a-5) (23a-13) (24a-3) (24b-5)
(25b-10) (30a-7) (36a-8) (36a-9) (36b-14)
(42a-9) (42b-13) (43a-5) (43a-12) (54b-11)

Sirāyet: (23b-11)

Siyaset: (16b-4) (34b-10) (35b-13)
(37a-7) (39b-6)

Sıb: (4a-5) (45b-3)

Sohbet: (7a-8) (7b-10) (18b-5) (18b-6)
(41a-9)

Sol: (49a-9) (56a-5)

Sonralar: (7b-9) (13b-2) (15a-5) (25b-11)
(34a-3) (35a-6)

Soņ: (7a-2) (9a-10) (11a-10) (12a-3)
(12a-4) (12a-8) (12a-12) (12b-5) (14a-2)
(14a-4) (14b-6) (14b-8) (15a-11) (16a-14)
(18b-1) (18b-7) (19a-4) (19b-6) (19b-14)
(20a-5) (20a-8) (20b-9) (21a-8) (23a-7)
(24b-2) (25a-6) (26b-12) (28a-4) (28b-5)
(28b-12) (29a-11) (30a-11) (31a-13) (32a-2)
(32a-3) (32a-14) (32b-7) (32b-10) (32b-11) (35b-2)
(36b-10) (36b-13) (37b-2) (37b-5) (38a-11)
(38a-10) (39b-7) (40a-12) (42a-4) (42a-7)
(42b-5) (42b-6) (43a-2) (44a-6) (47a-14)
(49b-4) (50a-6) (50b-6) (50b-7) (50b-8)
(50b-12) (51b-8) (53b-13) (56a-2) (57a-2) (57a-4)
(58b-10) (59a-12)

Soņra: (9a-1) (9a-5) (10b-11) (11a-5)
(11a-11) (12b-2) (12b-8) (13a-3) (13a-11)
(13a-12) (14a-14) (15b-7) (19b-7) (20a-2)
(20a-3) (20a-4) (21a-13) (22b-7) (26b-7)
(27a-14) (28b-7) (30a-4) (30b-12) (38a-10)
(43b-3) (50b-2) (51a-13) (52b-8) (53a-9) (53a-10)

Soņça: (26b-4)

Soyuq sakalıq (25b-4)

Söz: (16a-11) (16b-3) (16b-9) (24b-8)
(26a-10) (35a-1) (37a-5) (38a-3) (38a-4)
(39b-1) (41a-10) (41a-11) (43b-6) (52a-1)
(53a-7) (53b-9) (53b-12) (54b-14) (55a-2)
(56b-10) (59a-14)

Su: (1b-9) (6a-12) (16b-14) (17a-1)
(33a-3) (33a-5) (33a-8) (33a-13) (34b-3)
(39b-9) (44a-12) (45a-9) (45a-10) (45a-13)
(45b-1) (46a-2) (47b-10)

(47b-14) (48a-1) (48a-5) (48a-11)
(50a-1) (53a-5) (53b-7)

Şubh: (59a-10)

Subhāni: (3b-2)

Şulh: (59b-5)

Şulhgüne: (17a-8)

Sultan: (2b-11) (3b-13) (6a-8) (6a-9)
(9a-13) (10b-10) (12a-1) (12a-5) (12a-
10) (20b-10) (22a-4) (34a-4) (34a-8)
(34a-9) (38b-10)

Sulānzāde: (20b-11)

Sust: (26a-6)

şu'ūbet: (59a-12)

Süder: 15b-12 21b-3 23b-12 29b-6
(35a-6) (36b-1)

Sünek: (18b-8)

Sünnet: (6b-10)

Sünni: (44b-13)

Sütün: (47a-4) (47a-6) (37a-7)

Süd u sevda: (40a-4)

Ş

Şahadet: (43a-10)

Şarq: (1b-3) (2a-1) (2b-7) (2b-10) (4b-
2) (7a-12) (13a-6) (13a-8) (36b-3)
(40a-9) (45a-7) (45b-12) (48a-3) (48a-
9) (48a-10) (48b-7)

Şafi: (32b-6)

Şah: (11b-3) (11b-4) (11b-5)

Şahcüy: (3a-5)

Şahrāh: (2a-12) (2a-14)

Şa'ir: (4b-9) (30a-3)

Şāqq: (54a-13)

Şāyi': (3b-4) (26a-3)

Şebihün: (29a-10)

Şecā'at: (18b-12) (18b-14)

Şefaqt: (14a-12) (23a-1) (32a-2)
(51a-1) (58a-6)

Şehid: (13a-5) (23b-2) (50a-9) (53b-
14)

Şehr: (1b-5) (2b-14) (3a-4) (18b-9)
(29b-9) (30a-6) (34a-13) (40a-3) (40b-
11) (43a-13) (43b-6) (43b-8) (47b-10)
(47b-11) (48a-3) (48b-9) (49a-6) (49a-
7) (49b-1) (49b-13) (53b-1)

Şehreg: (40b-2)

Şehrī: (2b-2) (24a-2) (40b-10) (42b-
13) (43a-5) (44b-4) (44b-6)

Şekk: (54a-5)

Şekl: (6b-13) (18a-13) (25b-4)

Şemail: (6b-14) (18a-13) (25b-4)

Şeāmat: (26a-5)

Şenbe: (53a-14) (53b-1) (53b-3)

Şeni': (26a-10) (58b-7) (58b-10)

Şerh: (36a-7)

Şerif: (23a-13) (24a-7)

Şer'ī: (3b-9) (5a-1) (18b-11) (38a-4)
(45a-12) (48a-4) (48b-2)

Şeyhü'l-islām: (16a-6) (54a-3)

Şılan: (22a-2) (25b-8) (28b-10)

Şıqq: (58a-14)

Şi'ār: (35a-5)

Şikest: (22b-1) (28a-11) (37b-8) (41b-
11) (42a-7) (43b-2)

Şimāl: (1b-4) (2a-1) (2a-2) (2a-3) (2a-
5) (4a-7) (4a-8) (4a-12) (4b-7) (5a-8)
(6a-13) (7b-14) (17a-9) (34b-5) (36b-

3) (42b-3) (45a-7) (45a-8) (48a-4)
(48b-2) (48b-6) (49b-10)

Şi'r: (21a-10) (26a-6) (26a-7)

Şi'be: (30b-5) (25a-10)

Şirinzebân: (7b-4)

Şocā': (7b-4)

Şunqār: (6b-3)

Şübhelq: (14b-2) (25a13)

Şūhluq: (31a-2)

Şüm: (26a-2)

T

Ta'addi: (23b-9) (23b-10)

Ta'affün: (4a-13)

Ta'alluq: (23b-13) (28b-10) (31b-5)
(34a-4) (59a-4)

Ta'aşşub: (30b-5) (35b-2) (37b-4)

ta'ayyün: (33a-7)

Ta'ām: (17b-14) (14b-3) (25a-13)

Tab: (18b-11) (21a-9) (22a-14) (23b-6)

ṭabaqa: (54a-3)

Tab'-ı nazmı: (7a-11) (11a-14) (15b-4)
(26a-5)

Tabin: (15b-1) (15b-2)

Tabi'at: (19a-9)

ṭab'lıq: (13b-12)

Tabulğu: (5a-13) (5a-14)

Tafşil: (41a-3) (53b-4)

Tağ: (1b-4) (1b-7) (1b-8) (2b-11) (2b-12)
(3a-4) (3a-9) (4aa-8) (4a-9) (4a-13)
(5a-13) (5b-4) (7a13) (8a-2) (23a-7)

(26b-10) (26b-11) (32a-8) (32a-9)
(32a-10) (35a-12) (40b-12) (42a-1)
(42b-6) (49a-4) (49a-5) (49b-14) (50a-1)
(57a-11) (59a-8)

Tağayi: (6a-8) (16a-3) (21b-7) (31a-8)

Tahakküm: (51b-14) (52a-1)

Taḥalluş: (21a-9)

Tahāret: (36b-3) (36b-5)

Tahminen: (3b-10) (55a-9) (60b-4)
(47a-11)

Taḥmīl: (23b-7) (23b-8)

Taht: (10a-14) (15a-14) (18a-10) (23a-12)
(30a-13) (37a-11) (37a-12) (47a-11)
(50b-4) (50b-8) (50b-13)

Taḥvīl: (41b-5)

Tama': (8a-8) (51b-8) (51b-10) (51b-14)

Taḡ: (34b-8) (39a-12) (60b-5) (60b-8)
(60b-9)

Taḡla: (34b-9) (36b-11) (40a-6) (43b-7)
(56a-10)

Taḡāvvī: (51a-9)

Taḡrīb: (7b-10) (9b-8) (11b-13) (31b-6)

Tar: (7a-1) (8a-3) (14a-2) (29b-11)
(36a-6) (36a-12) (48a-13)

Taraf: (1b-8) (2a-1) (2a-2) (2a-5) (2a-10)
(2b-7) (3a-5) (4a-8) (4b-2) (4b-7)
(5a-6) (5a-7) (6a-13) (8a-1) (16a-13)
(34b-5) (36b-6) (38a-2) (38a-5) (38a-8)
(40a-9) (40b-4) (41b-7) (42b-2) (42b-5)
(43a-7) (45b-13) (47a-7) (48a-3)
(48b-8) (49b-14) (50a-1) (54a-1) (54a-2)
(54b-8) (57b-6)

Taraf: (16a-5)

Tarafıdağı: (7a-12) (26b-10) (36b-3)
(36b-8) (60a-5)

ṭarḥ: (35a-6) (35b-8)

Tariq: (11a-13) (18b-11) (24a-6) (32b-5) (46b-5) (51b-14) (60b-4)

Ta'rīf: (53b-7)

Tarnav: (2a-11) (40a-14)

Tasarruf: (6a-4) (6a-7) (8a-11) (8b-3) (26b-12) (26b-13) (19b-7) (32b-1)

Tasavvur: (43a-5)

Taşvīr: (11a-14) (46a-1)

Taş: (2a-12) (2b-10) (3b-10) (24b-13) (31a-2) (34a-11) (34b-6) (34b-10) (44b-9) (46a-7) (46a-13) (47a-4) (47a-6) (47a-8) (47a-11) (47a-12) (49a-5)

Taşğarıraq: (4b-14)

Taşqarı: (3a-6) (31b-13) (35a-13) (35b-8) (35b-14) (36b-7) (40a-10) (43b-7) (56b-12)

Tavāf: (32a-4)

ṭavr: (47b-12) (48b-3) (48b-9) (50a-10)

ṭavrī: (15b-4)

Tavuğ: (49a-1)

Tavuşqan: (4a-11) (5a-7)

Tayīb: (11a-13)

Tayyār: (43b-12) (43b-14)

Ta'yīn: (17b-9) (18a-4) (43b-11) (55b-7) (56a-4) (59a-13)

Ta'zīm: (32a-1) (34a-8)

Ta'ziyet: (28a-3)

ṭāqat: (40b-14)

Tāqçe: (49a-12) (49a-13)

Taqşir: (60a-3)

Tālān: (40a-5) (57a-7)(51a-6)

ṭālib: (39b-14)

Tām: (31a-3) (49a-6)

Tārāc: (51a-6) (57a-7)

ṭārī: (18a-7)

Tārīḥ: (1b-1) (4a-5) (6a-6) (6a-12) (6b-2) (11a-5) (11a-13) (11b-12) (12a-2) (14a-10) (18a-8) (27a-7) (27b-6) (29a-5) (32b-13) (48a-7) (50a-10) (50b-11)

Tārīḥ: <Ar. Tarih (7a-10) (8a-6)

Te'alā: (16b-10) (44b-3)

Teb: (18a-7)

Teberrüklük: (48b-14)

Tecavüz: (25b-10)

Tecrübe: (33a-4)

Tedavi: (49a-1)

Tedbir: (14b-3) (15a-5) (22a-8) (22b-4) (23a-3) (24b-10)

Tefāvüt: (42a-12) 46b-4)

Tefriqa: (60a-5)

Tehdīd: (52b-2)

Teheccüd: (25a-14)

Teḥş: (31a-9)

Teḥşendāz: (31a-11) (31a-12)

Tekbend: (3a-10)

Tekke: (8a-3)

Teklīf: (23b-10)

Telyīn: (49a-1)

Ten: (56b-7)

Teñī: (33b-11)

Tenqīşlıq: (4a-1) (38a-12) (51a-10)

Teraqqī: (22a-5) (38b-4)

- Terbiyet:** (54a-4) (51a-1) (52a-10)
- Tereddüd:** (60b-10) (60a-5) (60b-13) (60b-14)
- Terk:** (7a-7) (25a-14) (25b-6) (18b-3) (18b-4)
- Tertib:** (18a-1) (23b-7) (25b-10) (26a-6) (30a-3)
- Teş'ir:** (60a-11)
- Teskîn:** (24b-9) (51a-14)
- Tesmiye:** (11b-10)
- Teşeddüd:** (23b-10)
- Teşviş:** (42a-2) (43b-7) 35a-13 35b-7 51a-3 (58b-14) (60a-1)
- Tevabi:** (4a-13) (35a-8)
- Tevaqquf:** (56a-4) (59a-11) (60b-3) (60b-6)
- Teveccüh:** (16b-13)
- Tevehhüm:** (17a-12) (52a-13) (54a-9) (54a-10)
- Tevehhümluq:** (52a-5)
- Tevîle:** (17a-4)
- Tégirme:** (6b-14)
- Tégirmen:** (48a-5)
- Tégre:** (26a-9)
- Témür:** (5b-6)
- Tépri:** (9a-1) (9b-1) (11a-5) (13b-5) (14b-2) (16b-10) (20a-6) (20a-12) (22a-12) (27a-5) (29a-2) (39b-13) (41b-10) (43a-8) (43b-6) (44b-3) (52a-6) (53a-1) (57a-14)
- Téri:** (48b-14) (56a-8)
- Téve:** (17a-1) (42a-9) (57a-10)
- Tığa:** (36b-7 36b-6)
- Til:** (2b-4) (11b-10) (49b-3) (53a-5) (53a-10) (53b-7)
- Tilavet:** (7a-7)
- İlâ:** (42a-12)
- Tirâş:** (5b-1) 46b-2
- Tiriglik:** (20b-4)
- Tiz:** (18b-5)
- Tizlik:** (34b-7)
- Tîre:** (28b-14)
- Tîremağz:** (29b-4)
- Tîremağz kişi:** (15b-1)
- Tîr-gez:** (5b-1) (19a-1)
- Tîz:** (41a-9) (51b-4)
- Togrı:** (33a-1) (39b-10)
- Ton:** (6b-14) (29b-11)
- Tonbul:** (6b-14) (18a-14) (19a-2) (25b-5)
- Topçaq:** (21a-14) 21b-) (21a-1)
- Toy:** (6b-10) (6b-11) (10b-3) (20b-2) (24a-12) (31a-6)
- Töhmet:** (21b-5) (37b-10)
- Tölük:** (32b-9)
- Töre:** (21b-13) (10b-7)
- Töşek:** (34a-6) (34a-8)
- İğra:** (26b-1)
- Tuğm:** (51a-9) (56a-9)
- Tumşuq:** (2b-12)
- Tumturâq:** (57b-9)
- Tümen:** (8b-6) (9b-14) (10a-1) (10b-4) (12b-6) (14b-12) (10b-4) (12b-6) (32b-7) (56b-6)

Tümen: (49b-10) (49b-13) (49b-14)
(50a-3) (50a-4) (59a-9)

Tümenät: (45a-13) (48b-7) (48b-9)

Tün: (60b-7)

Tünd: (4b-5)

Tüp: (7a-13) (45a-10) (54b-6)

Tüşük: (34b-1)

Tütün: (34b-1)

Tüvān: (17a-6)

Tüz: (40b-12)

Tüzük: (13a-2) (13b-8) (23b-5) (25b-6)
(25b-9)

ül: (47a-11) (49b-12)

U

‘Ufūneti: (2b-6)

‘Uhde: (16b-7) (39a-12)

Uluğ: (3a-5) (5b-8) (5b-12) (6a-8) (6b-9)
(8b-4) (8b-9) (9a-6) (9a-10) (10b-6)
(10b-9) (10b-10) (11b-7) (11b-14)
(12a-5) (15b-7)(15-14) (17b-11) (18a-11)
(19b-10) (20b-2) (20a-14) (21a-14)
(21b-11) (21b-14) (22a-7) (22a-10)
(24a-11) (24b-8) (24b-10) (24b-12)
(26b-14) (27a-14) (27b-9) (28a-1)
(30a-9) (31b-14) (35a-2) (35a-5) (35b-9)
(35b-10) (36a-10) (37b-4) (39b-12)
(44b-11) (45a-11) (45a-14) (45b-6)
(45b-10) (45b-14) (46a-11) (46a-12)
(47a-10) (47a-11) (47a-12) (47b-10)
(48b-3) (48b-7) (49a-9) (50a-6) (50a-7)
(50b-5) (51a-2) (55b-2) (56b-5) (57a-3)
(57b-8)

Uluğraq: (2a-10) (4b-10) (13b-9)
(21b-7) (27a-9)

Ulus: (5b-12) (6a-2) (6a-7) (6a-9) (9b-11)
(10a-1) (10a-2) (10a-4) (10b-4)

(12a-9) (12a-11) (21a-3) (44b-10)
(52a-12) (57a-9)

Uruq: (14b-12) (21b-12) (24a-14) (44a-9)
(44a-11) (56a-1)

Uruş: (7b-8) (7b-13) (8a-5) (14a-8)
(17b-3) (17b-5) (19b-2) (22b-6) (29a-7)
(30b-7) (31a-9) (31a-10) (34b-7)
(34b-9) (34b-11) (37b-7) (41a-3) (41b-3)
(46a-1) (54b-13) (58a-4)

Ustākār: (43b-11)

Uşbu: (1b-8) (2a-14) (2b-129) (3a-5)
(3a-9) (3b-14) (6b-2) (20b-2) (25a-13)
(31a-1) (35a-8) (36a-7) (38b-1) (38b-3)
(38b-13) (39a-14) (39b-8) (39b-10)
(41a-2) (43a-3) (46a-12) (46b-3) (47a-13)
(47a-14) (53b-7) (56a-13) (57b-3)
(58a-3) (58a-4) (58a-10) (59b-8) (60a-5)
(60a-7) (60a-11)

Uşol: (6a-5) (9a-14) (20a-12) (22a-12)
(22b-10) (30a-14) (32b-13) (34a-2)
(37b-12) (38a-9) (39a-5) (39a-9) (39b-13)
(41a-5) (42b-9) (42b-10) (44a-1)
(52b-14) (53b-2) (53b-3) (53b-3) (60b-3)

Utru: (33a-5)

Uy: (25a-10)

Uyluq: (7a-13)

Uzunluğ: (3b-10)

Ü

Üçün: (2b-3) (5a-2) (5a-11) (8a-5)
(11b-12) (15b-6) (16b-4) (23a-3) (28b-7)
(29a-1) (29a-4) (31b-5) (35a-4)
(36a-3) (39b-7) (44b-7) (45a-10) (49a-1)
(49a-6) (49a-7) (49a-9) (49a-10)
(49a-11) (49b-2) (49b-7) (50a-9) (51a-14)
(52a-12) (52b-10) (54a-14) (55a-3)
(57b-10) (59b-10)

Ülüş: (31a-5) (31a-6) (31a-7) (31a-8)

Ümerā: (12b-12) (24b-5) (28b-3)
(20b-13)

Ümīdvārlıg: (44a-8)

Ümmī: (14b-4) (18b-9)

Üst: (4b-12) (5b-10) (6a-14) (6b-1)
(10b-8) (13b-1) (18b-2) (25a-7) (25a-9)
(27b-3) (27b-4) (30a-2) (30a-7) (31b-6)
(32a-14) (32b-11) (33a-1) (33a-9)
(33a-12) (33a-14) (33b-1) (33b-13)
(34a-6) (34b-4) (34b-11) (34b-14)
(35b-12) (37b-6) (38a-1) (38a-7) (38b-
6) (39a-2) (39a-13) (40b-14) (41a-13)
(41a-14) (42b-1) (44a-2) (44a-12)
(44b-12) (46a-2) (47b-7) (52a-7) (52b-
4) (54b-5) (55b-5) (55b-6) (55b-7)
(56b-1) (57b-9) (58a-1) (59a-8)

Üstād: (53a-12)

Üstüvār: (29a-1)

Üzüm: (2a-7) (45b-2)

V

Va‘de: (24a-14) (51b-11) (52b-1)

va‘īd: (52b-1)

Vakāyi‘: (11b-13) (17b-11)

Valide: (11a-3) (52b-11)

Vaqt: (32a-5) (56b-11) (59a-10) (60b-
8)

Vasat: (2a-6)

Vatan: (60a-8)

Vazī‘: (23a-13) (24-a6) (23a-13)

Vāfir: (2a-7)

Vārid: (2b-9)

Vāriş: (7b-1) (7b-2)

Vech: (18b-5) (52a-1) (60b-13) (60b-
14)

Vech: (11b-10)

Vedā‘: (11a-3) (18a-9)

Vefā: (58b-2)

Vehm: (17a-3)

Velī: (29b-1) (54a-5)

Vilayet: (1b-1) (1b-7) (2a-1) (2a-6)
(3a-10) (3b-12) (5a-13) (5b-7) (6a-2)
(6a-4) (6a-6) (6b-12) (6b-13) (8a-
4)(8a-5) (8a-10) (8a-13) (8b-14) (9a-
13) (10a-4) (10a-11) (10a-12)il (12b-2)
(12b-14) (14a-14) (15b-5) (16a-1)
(16a-2) (16a-6) (16b-5) (17a-13) (17b-
5) (17b-7) (17b-8) (18a-1) (18a-5)
(23a-2)(27b-10) (27b-14) (28a-11)
(29a-4) (29b-5) (32a-6) (33b-8) (34a-5)
(35a-5) (36a-3) (36a-4) (44b-4)(44b-
14) (45a-6) (48b-7) (48b-11)(48b-14)
(49a-1) (49a-3) (49b-2) (49b-8) (49b-9)
(49b-10) (49b-13) (51a-6) (51a-7)
(51b-10) (51b-11) (51b-14) (54a-3)
(54a-14) (54b-13) (56b-5) (56b-6)
(57a-1) (57a-11) (59a-5) (59b-6)

Vilādet: (18a-10) (25b-2) (6b-4)

Vilāyat: (8a-10) (25b-7) (26b-1) (26b-
10) (26b-13) (28b-9) (29b-14) (35a-7)
(44b-6) (48b-7) (50a-7) (51a-5)

Y

Yadaçılıq: (15a-1) (40a-2)

Yağı: (1b-9) (13b-10) (36a-6) (41b-5)
(43a-8) (44b-6) (52a-7) (57b-11)

Yağın: (35b-7)

Yağşıraç: (2a-9) (2b-14) (16b-7)

Yağşı: (2a-7) (2b-8) (3a-3) (3a-10)
(3a-12) (3b-2) (4a-4) (4a-10) (4a-13)
(5a-2) (5a-6) (5a-9) (5a-13) (5b-2) (8a-
7) (9a-2) (10b-1) (11a-13) (13a-3)
(13a-13) (13b-7) (13b-8) (13b-12)

(13b-14) (14a-1) (14a-7) (14b-3)(14b-10) (15a-6) (15b-3) (15b-8) (17b-4) (17b-12) (19a-1) (19a-4) (19a-8) (21a-14) (21b-9) (22a-1) (22a-8 (22a-9) (22b-4) (22b-5) (23a-3) (23b-3) (24b-5) (25b-5) (25b-6) (28b-10) (28b-11) (29b-2) (30a-3) (31a-12) (31b-13) (34b-10) (35a-10) (37a-5) (38b-9) (39b-14) (40a-2)(40a-11))(42a-9) (42b-4) (42b-8) (43a-9) (44a-6) (44a-14) (45b-4) (46a-13) (47b-9) (48a-2) (48a-7) (48b-7) (48b-10) (48b-13) (49a-1) (49b-10) (49b-14) (50a-2) (52a-3) (53a-3) (55a-9) (58a-6)

Yahşığine: (4a-14)

Yahşılık: (8a-4) (22b-13) (22b-14)

Yahşıraq: (14a-14) (26a-7) (31a-4) (53a-10) (54a-6)

Yaman: (11b-1) (21a-10) (24b-3) (29a-4) (35a-2) (35a-4) (51b-4)(51b-5) (52a-3) (52a-7) (53a-4) (55a-10) (57b-12) (60b-11)

Yan: (2a-12) (31a-2) (46a-5) (48b-3) (49a-9)

Yanğaq: (18a-14)

Yaqa: (6b-2) (8a-1) (8a-6) (8b-2) (19a-14) (22b-1) (27b-7) (33a-3) (33a-8) (35b-1) (43b-4) (47b-14)

Yaqasıdağı: (2a-14) (5a-11)

Yaqın: Yakın (42b-2) (44a-2)

Yarağ: (14b-9) (42a-10) (42a-11)

Yaraqılıq: (29a-5) (29a-10) (30b-3) (31a-10) (31a-13)

Yaramas kişi: (13b-11) (15a-2)

Yarar: (15b-1)

Yarım: (12b-5) (34b-9) (35a-1) (40b-2) (50b-4) (60a-2) (60b-8)

Yasaq: (16b-4)

Yaş: (1b-2) 8b-6 8b-8 8b-9 9a-6 9a-8 (13a-2) (18a-9) (20a-4) (20b-6) (27a-5)

Yavuşq: (3b-3) (4a-1) (9a-5) (12a-12)(16a-10) (17b-3)yakın (17b-7) (17b-9) (21b-12) (24b-3) (28b-4) (31b-11) (31b-12) (32a-12) (32b-8) (33b-2) (37b-6) (38a-11) (39a-2) (39a-8) (40b-2) (43b-8) (45b-8) (45b-11) (46a-12) (50b-4) (52a-3) (57a-8) (57a-10) (60a-2)

Yaylağ: (13a-6)

Yaylaq: (5a-13) (60a-6)

Yaz: (7a-5) (38b-11) (39a-4) (45b-1) (45b-4) (57b-11)

Yā: (9b-11) (16a-3) (37b-1)

Yād: (17a-3)

Yekcihethıq: (38a-3)

Yekdil ü yekcihet: (16a-14) (17a-5)

Yekrū: (51b-13)

Yeleñ: (41b-13) (42a-8) (53a-6) (55a-6) (56b-2)

Yetim: (43a-13)

Yetim-şî'ār: (7b-11)

Yél: (4b-4) (4b-5)

Yér: (2a-11) (3b-11) (4a-6) (5a-14) (8a-3) (8a-5) (16a-11) (16b-14)(18a-5) (18b-8) (19a-9) (24b-9) (26a-13) (28b-10) (30b-10) (34a-13) (36b-1) (40b-5) (42a-2) (43b-11) (45b-11) (47a-6) (47a-13) (47b-3) (47b-8) (48a-13) (48b-14) (49b-4) (50a-3) (54b-12) (59a-10) (60a-1) (60a-7) (60a-9) (60b-4) (60b-6)

Yığaç: (2b-8) (3a-12) (3b-7) (4a-2) (5a-13) (5b-2) (45b-14) (46b-2) (60b-10)

Yıl: Yıl (4a-1) (7b-2) (9a-1) (9a-4) (10a-5) (10a-10) (11a-11) (12a-4) (12b-2) (12b-5) (13a-3) (17a-2) (17b-6) (18a-10) (21b-14) (22a-11) (22b-3) (24a-1) (24a-4) (25a-13) (27a-7) (27b-12) (32b-1) (33b-6) (36a-6) (39b-7) (41a-2) (41a-3) (41b-12) (47a-1) (48a-8) (50b-4) (51b-6) (56a-1) (56a-13) (57b-3) (60a-2)

Yılan: (4a-9)

Yıraq: (5b-2) (31b-12) (47a-12)

Yıraqraq: (5a-1) (45b-12)

Yigit: (7b-7) 7b-5 (14a-14) (15b-1) (17b-4) (17b-12) (18a-4) (25a-7) (25a-8) (25a-9) (26b-8) (30b-6) (31a-2) (31a-10) (33b-10) (34b-4) (34b-7) (35a-12) (35a-14) (35b-3) (35b-6) (37b-9) (39a-7) (39a-9) (39b-14) (40a-11) (40b-5) (41b-4) (41b-13) (41b-14) (42a-8) (43a-1) (43a-7) (43a-9) (43a-13) (44b-2) (52a-9) (52a-11) (52b-9) (52b-10) (52b-11) (53a-6) (55a-4) (55a-6) (56b-2) (57b-1) (57b-10) (59a-13) (59b-4)

Yol: (2b-8) (3a-12) (3b-7) (13b-5) (23a-7) (28b-6) (13a-9) (32a-6) (32b-4) (41b-8) (42a-1) (42b-6) (44b-2) (45a-14) (47a-5) (47a-13) (48b-8) (49b-6) (59a-8)

Yoqqarı: (33a-5) (33b-3) (33b-10) (34b-1) (34b-2) (41b-1) (47a-5) (47a-7)

Yoqqarıraq: (48a-9)

Yurt: (5b-12) (40a-10) (40b-9) (40b-13) (43a-4) (43b-12) (44a-1) (48a-10) (48a-11)

Yüreksiz kişi: (26a-8)

Yüz: (40a-12) (51a-12)

Yüzlüg: (17b-11) (18a-14) (20b-8)

Yüz yapuğ: (20b-7)

Z

Žabt: (7b-1) (13a-2) (13b-8) (14b-9) (15b-1) (18a-1) (23b-5) (25b-6) (12a-11) (40a-5) (59b-3)

Zāçe: (20a-12)

Zaḥmet: (20a-12) (27b-12)

Zaḥire: (53b-10)

Zaman: (7a-4) (13b-6) (14b-13) (18b-1) (21b-11) (22b-8) (24a-4) (26a-3) (28b-8) (28b-12) (36b-10) (39b-13) (44b-7) (44b-13) (46b-9) (46b-12) (47b-5) (60b-3) (60b-13)

Zāçe: (20a-12)

Zād: (49a-7)

Žāhir: (18b-12) (18b-14) (51b-5)

Žālim: (11a-2) (14b-11) (23b-11) (23b-12)

žarar: 57b-12

Zārḥq: (23a-1)

Žarūret: (55b-12) (40b-13)

žāyi': (19b-14) (17a-1) (31a-11) (42a-3)

Žerāfet: (14b-4) (3a-7)

Zerdālū: (3a-14)

židd: (33a-11)

Zihgīr: (11a-14)

Žikr: (16a-6) (29a-5) (11b-13) (12a-2)

Žil': (49a-12)

Zirā'at: (45b-1)

Zišt: (26a-10)

Zinā: (23b-13)

Zic: (46b-6) (46b-14)

5.2 Özel Adlar Dizini

- ‘Abdullāh Mīrzā (10a-9) (51b-4) (51b-9) (52b-3) (52b-5) (52b 7) (53a-7) (53b-4)
- ‘Abdul-‘Alī Tarḥan: (21b-11) (22a-6) (22b-6)
- ‘Abdul-‘Azīz Mīrzā (9b-13) (10b-2)
- ‘Abdul-Laḥf Bahşı: (33a-6) (33a-7)
- ‘Abdul-Latīf Sulḥān (9a-12)
- Abdul Quddūs: (19b-5) (24a-10)
- Abdul-Kerīm Eşrit: (23a-5) (38b-4) (38b-6)
- ‘Abdul-Vahhāb Şığavul: (13a-8) (31b-7)
- Abdül Laḥf Mīrzā: (50a-8) (50b-2) (50b-3)
- Adik Sulḥān (12a-4) (12a-7) (12a-9)
- Ağa Sulḥān (12b-12)
- Ahmed Ḥācī Bég (13a-10)
- Aḥmed Muştāq: (26b-8)
- Alça Ḥān (3b-14) (11b-10) (16a-3)
- ‘Alī Mezīd Bég: (13b-10) (55a-8)
- ‘Alī Şīr Bég: (41a-6) (41a-8) (41a-9) (41a-10) (41a-11)
- ‘Alī Şükr Bég: (28a-6) (28a-9)
- Alī Dost Tağayi: (14b-11) (15a-7) (18a-4) (24b-7) (42a-4) (52b-7) (53b-3) (53b-8) (53b-9) (55a-13) (60a-12) (60b-11)
- ‘Alī Dervīş: (15a-12) (17a-10) (55a-7)
- Aq Bégim (20a-1) (24a-12) (27b-4)
- Aq Buğa Bég (12b-13)
- Aqqoyluq Uzun Ḥasan: (16b-5) (18a-3) (24b-7) (28a-8) (51a-14) (51b-1)
- ‘Āyişe Sulḥān Bégim (20a-3)
- Bābā-‘Alī Bég: (14 b-5)
- Bābā Ḥān (19b-12)
- Bābā Kābilī: (6b-9)
- Bābā-Qulı: (14b-5) (43a-1) (35b-5)
- Bābur Mīrzā (13b-8)
- Bāqī Çağāniyānī: 27b-8) (27b-7) (33a-11) (33b-5) (42a-14) (56a-14) (58a-7)
- Bāqī Tarḥan: (21b-13)
- Baḥlāmyūs: (46b-11)
- Baysunğur Mīrzā (21b-3) (21b-10) (27a-1) (27a-8) (29b-3) (29a-13) (30a-10) (30a-12) (30a-13) (30b-2) (30b-8) (30b-13) (32b-2) (33b-3) (36a-8) (36a-14) (36b-2) (36b-3) (37a-4) (37b-5) (37b-8) (37b-11) (38b-3) (38b-5) (38b-12) (39a-1) (39a-8) (39b-2) (39b-3) (39b-10) (43b-13) (44a-5) (44a-7) (44a-11) (44a-13) (44a-14) (44b-1) (50b-9) (50b-11) (56a-13) (56b-3) (56b-9) (57a-1) (57a-4) (58a-10) (58b-11)
- Bedī‘üzzamān Mīrzā (33a-13) (34b-11) (34b-13) (35a-10) (35b-13) (36a-4) (36a-6) (41a-2) (41a-4) (41b-1) (41b-12) (42a-4) (42a-7) (42b-1) (42b-6) (42b-10) (57b-4) (57b-14) (58a-5)
- Behlül-i Eyyüb: (35b-3)
- Bike Bégim (27b-1)
- Cān Hasan Barın: (56a-3)
- Cānī Bég Sulḥān (9a-14) (20a-1) (19b-14) (20b-13) (21a-5) (21a-6) (21a-8)

Cihāngīr Mīrzā (6b-8) (8b-5) (24b-4)
(27b-5) (27b-6) (46a-6) (50a-5) (50a-6)
(51b-10) (51b-12)

Cuci Hān (12a-5)

Cūkī Mīrzā (12b-3)

Cihāngīr Mīrzā (17a-10) (17b-13)
(27b-9) (49a-14) (52b-6)

Cihānşāh Bārānī Qaraqoyluq: (10a-
6) (28a-7)

Cihānşāh Mīrzā (28a-7) (28a-8)

Cüneyd Barlas (30b-1)

Çağatay Hān (5b-11) (5b-12) (6a-6)
(9b-4)

Çārşenbe: (42b-12)

Çiŋgiz Hān (5b-) (9b-4) (12a-4) (49b-
4)

Derviş Bég: (22a-12)

Derviş Gāv (16b-3)

Derviş Muḥammed Tarḥan: (17a-7)
(18a-12) (21b-4) (21b-5) (21b-12)
(21b-13) (36a-12) (37a-3) (37a-4)
(37a-6) (37b-10) (47b-5) (48b-6)

Devlet Sulḫān Hānım (12a-13)

Dīvāne Cāmebāf: (43a-14)

Ebā Bekir Kāşğarī: (17b-6) (17b-10)
(11a-1) (27a-14)

Ebā Bekir Mīrzā (11b-6) (29b-11)
(29b-14)

Ebū'l Qāsım Kūhber: (40a-14)

Ebū'l Muḥsin Mīrzā (33b-10) (41b-2)

Eşīreddīn: (4b-9)

Eyyüb Bégçik: (56a-3)

Érzen Han: (9b-14)

Ésen Buğa Hān (9b-9) (9b-12) (10a-
12) (10b-1) (10b-5)

Ésen Devlet Bégim (9a-11) (10b-7)
(10b-8) (14b-12) (24b-8) (24b-10)
(24b-12) (53a-11)

Éşik-Ağa Celāyir: (55a-13)

Fāḫma Sulḫān (8b-7) **Fāḫma**

Sulḫān Ağa (12b-6)

Habībe Sulḫān Bégim (20a-10) (20b-
12)

H'āce Ebū'l Mekārim: (36b-13) (38b-
14) (55a-1) (60a-7)

H'āceke H'āce: (36b-9) (36b-11)

H'āce Hüseyin Bég: (12b-4) (13b-6)
(16b-5)

H'āce İsmā'īl: (45a-4)

H'āce Qādī: (16b-4) (17b-8) (17b-10)
(24b-7) (51a-14) (52b-8) (52b-9) (52b-
12) (54a-4) (54as-5) (54a-7)

H'āce Qādīni: (40b-14)

H'āce Kelān: (39b-12)

H'āce Kemāl: (4a-4)

H'āce Mevlānā Qādī: (16a-4) (16a-
11) (53a-12) (53b-13) (53b-14)

H'ācekī Mollā Sadr: (39b-12)

H'āce Muḥammed Derzī: (16a-7)

H'āce Münīr Uşī: (38b-14)

H'āce Naşır ūsī: (46b-8)

H'āce Yūsuf: (2b-5)

H'āce Yahyā: (37b-2) (37b-5) (38a-3)

Hācı Pīr Bekāvul: (35b-9)

Hāfız Bég Dulday: (8b-2)

Hafız Muḥammed Bég Duldai: (13a-10)

Hamza Sulḫān (9a-12) (9a-13) (20b-9) (20b-10) (33b-6) (33b-13) (34a-2) (34a-7) (38b-2)

Ḥān Qulı Beyan Qulı: (51a-12)

Ḥān Mīrzā (10b-14)

Ḥanīke Ḥan (11b-9)

Ḥānzāde Bégim (8b-8) (8b-13) (9a-2) (28a-2) (28a-4) (28a-5)

Ḥānzāde Bégim (20b-5) (27a-4) (27a-13) (27b-10) (35b-10)

Ḥasan Bég: (14a-4)

Ḥasan Ya‘qūb (17a-8) (24a-13) (24a-14) (24b-2) (24b-5) (24b-9) (24b-12) (24b-12) (25a-5) (25-a9) (25a-11)

Ḥasan Nebīre: (39a-14) (43a-12)

Ḥasan Şerbetçi: (36b-5)

Ḥasan Ya‘qūb Bég: (13b-12) (16a-12) (18a-2)

Ḥaydar Kōkeldaş: (19b-4) (30b-4) (30b-6) (31b-13)

Ḥaydar Mīrzā (11a-9) (27b-2) (35b-10)

Ḥaydar Rikābdār: (55b-1)

Ḥazret-i Ḥ‘āce ‘Ubeydullāh: (7a-8) (18b-4) (23b-7) (26a-8) (37b-3) (54a-4)

Ḥazret-i Emīrū’l-Mümīn ‘Osmān: (44b-7)

Ḥırmās: (9b-14)

Ḥudāberdi Tuğcı Moğol: (55a-14)

Ḥudāberdi Tuğcı Timurtaş: (6b-13) (12b-12) (13a-1) (13a-4) (13a-11) (15a-4) (31a-9)

Ḥurrem Şāh (8b-14)

Hülāgū Ḥān: (46b-9)

Hümāyūn Şāh (14b-1)

Ḥüsrev Şāh (14a-10) (14a-11) (23b-13) (23b-14) (24a-1) (26b-8) (28b-3) (29a-9) (29b-1) (29b-6) (30a-4) (30a-7) (30a-8) (30a-11) (33a-2) (33a-9) (33a-14) (34b-11) (34b-12) (35a-1) (35a-2) (35a-3) (35a-8) (35a-11) (36a-1) (37b-14) (38a-1) (42a-8) (42a-13) (44a-14) (56a-13) (57a-12) (58a-7) (58a-9) (58a-12) (58a-14) (58b-9)

Ḥüb Nigār Ḥanım (11a-6) (12a-1)

İbrāhīm Bégçek: (13a-3) (40a-12) (51a-3)

İbrāhīm Çapuq: (40a-13)

İbrāhīm Saru: (31b-2) (39a-12) (55a-11) (59a-12)

İbrāhīm Sulḫān Mīrzā (10a-8) (50b-3)

İbrāhīm Ḥüseyn Mīrzā (33a-13) (42a-6) (57a-5)

İbrāhīm Tarḫan: (33b-12)

İmām Ebū Hanīfe: (45a-4)

İskender-i Filqos (11b-4)

Kel Qaşuq: (43a-14)

Latīf Bégim (20b-8)

Maḥdūme Sulḫān Bégim (9a-9) (27b-13)

Maḥmūd Barlas Beg (29b-12) (29b-14) (30a-2) (33b-5) (35b-8)

Maḥmūd Kōndürseñ: (40b-8)

Mamaq Sultān (34a-3) (34a-7)

Ma‘şūme Sulḫān Bégim (20a-9)

Mehdī Sulḫān (20a-9) (33-6) (34a-2) (34a-7) (38b-1) (38b-5) (38b-6) (38b-7) (38b-8)

- Melik Muhammed Mīrzā** (23a-9) (23a-14) (23b-2) (23b-4) (27a-10) (28a-7)
- Me'mūn Ḥalīfe:** (46b-11)
- Mezīd Bég Arġun:** (28b-5) (30a-1)
- Mihr Bānū Bégim** (9a-6)
- Mihr Nigār Ḥanım** (10b-9) (10b-14) (11a-1) (20a-3) (20a-14)
- Minūçihir Mīrzā** (12b-9) (23a-8) (27a-9)
- Mīr 'Alī-Şīr Nevā'ī:** (2b-3) (21a-12)
- Mīrānşāh Mīrzā** (6b-6) (58a-11) (58b-11)
- Mīr Büzürg Tirmizi:** (27a-1) (27a-4) (27a-13) (28a-2) (28a-4)
- Mīr Ğıyāş Taġayi:** (15a-7) (17a-12) (17b-1)
- Mīrek Türkmen:** (9b-14)
- Mīrzā Bég Firengībāz:** (33b-12)
- Mīrşāh Qoçın:** (40b-1) (55a-12)
- Mīrzā Ḥān** (13b-3)
- Mīrzā Qulı Kōkeldaş:** (17a-10)
- Mollā Bināi:** (38a-9) (38a-10)
- Muḥammed 'Alī Mübeşşir:** (55a-13)
- Muḥammed Bāqır Bég:** (17a-11) (25a-2) (39a-1) (55a-8)
- Muḥammed Burunduq Barlas** (33b-1)
- Muḥammed Dost Taġayi:** (31a-5) (55a-13)
- Muḥammed Duġlat:** (33b-8) (34a-3)
- Muḥammed Ḥüseyn Mīrzā:** (54b-3) (57b-12) (59a-6)
- Muḥammedī Kōkeltaş:** (9a-4)
- Muḥammed Mü'min Mīrzā:** (41a-7) (42b-11) (42b-12)
- Muḥammed Qāsım Nebīre:** (43a-12)
- Muḥammed Qulı Qoçın:** (36b-5)
- Muḥammed Ḥisārī:** (34a-9)
- Muḥammed Ḥüseyn Gürgān:** (11a-6) (32b-12) (32b-13) (59a-1)
- Muḥammed Mezīd Tarḥan** (17b-2) (22b-2) (37a-2)
- Muḥammed Miskīn-i Ḥāfız Dulday:** (43a-10)
- Muḥammed Sālīḥ:** (38a-9)
- Muḥammed Sulṭān Cihāngīr:** (50a-6)
- Muḥammed Sulṭān Mīrzā:** (46a-7)
- Muḥammed Şeybānī Ḥān** (3b-13) (8b-13) (9a-11) (29b-9)
- Muḥammed Velī Bég:** (33a-13) (42a-6) (57b-13)
- Muḥibb 'Alī Qorçı:** (35a-14) (42b-4)
- Muḥibb Sulṭān** (28a-1)
- Muzaffer Mīrzā** (33a-14) (36a-4) (41a-4) (42b-11)
- Nāşır Mīrzā** (8b-7) (9a-6) (9a-7) (10b-13) (17a-13) (17a-14) (17b-2)
- Nażar Bahādır:** (57a-3) (57a-13) (57b-2)
- Ni'met Arġun:** (19a-12)
- Ordu Buġa Tarḥan:** (18a-12) (21b-6)
- Ömer-Şeyḥ Mīrzā** (3a-8) (4b-11) (4b-13) (5b-8) (5b-14) (6a-1) (6a-4) (6a-8) (6a-10) (6a-13) (6b-3) (6b-8) (6b-9) (6b-12) (8b-3) (12b-3) (12b-14) (13b-1) (13b-2) (13b-8) (14a-1) (14a-7) (14b-13) (15a-5) (15a-9) (15b-10)

(16a-8) (17b-12) (18a-4) (19a-13)
(19b-7) (27b-5) (31b-4) (32b-1) (52a-9)

Pâyende Sulḫān Bégim (27b-3) (35b-11)

Peşe Bégim (27a-2) (28a-6) (28a-12)

Pîr Muhammed Elçi Buğa: (29a-6)

Pîr Veys: (55a-14)

Qanber-‘Alî Moğol: (15b-5)

Qanber-‘Alî Sellâh: (15b-6) (26b-3)
(26b-9)

Qaraköz Bégim (9a-9) (12b-7) (19b-10)

Qāsım ‘Aceb: (55a-13)

Qāsım Dulday: (39a-1) (39a-11) (39a-14)

Qāsım Hān (12a-9) (12a-11) (12a-12)
(14a-3) (14a-10) (14a-11) (14a-13)
(16a-12) (18a-3) (25a-4)

Qāsım Mîrāhur: : (55b-1)

Qāsım Qoçın: (24b-7) (39b-6) (39b-8)
(55a-11)

Qulî-Muḫammed Buğdā[dî]: (23a-4)

Qulî Bég: (35b-3)

Qutluq Nigār Hanım (8b-5) (9b-2)
(11a-3) (27b-11)

Qutuq Bégim (19b-10) (20b-2)

Rābi‘a Sulḫān Bégim (19b-10)

Rāca Biker Mācît Hindū: (46b-12)

Receb Sulḫān (28a-1)

Reşîd Sulḫān (12a-8)

Ruqiyye Sulḫān Bégim (9a-8) (9a-14)

Sāliha Sulḫān Bégim (20a-1)

Seydim ‘Alî Derbān: (35b-2) (35b-5)

Seyyid Bedr: (26b-8)

Seyyid Hüseyn Ekber: (44a-10)

Seyyid-Muḫammed Mîrzā (11a-8)
(56a-2)

Seyyid-Qāsım Êşik Aqa: (31a-3)
(31a-5) (31a-9) (32a-11) (32a-12) (55a-12)

Seyyid-Yūsuf Oğlaqçı: (22a-7) (22a-11)
(43a-3) (59b-1) (59b-2)

Sîdî Qara Bég: (55a-12)

Sulḫān Aḫmed Qādi (16a-4) (31b-2)

Sulḫān Bégim (17b-13)

Sulḫānım Bégim (20a-7)

Sulḫān Aḫmed Qoç Bég (33b-5)

Sulḫān Ahmed Mîrzā (6a-9) (6a-11)
(6a-13) (6b-5) (8a-9) (8a-12) (8b-1)
(9b-3) (10b-10) (11b-9) (13a-5) (13a-13)
(13a-14) (14b-6) (14b-7) (15b-14)
(16b-1) (16b-8) (17b-2) (18a-6) (18a-9)
(19b-8) (20a-1) (20b-2) (20b-4) (20b-14)
(21b-6) (22b-1) (22b-7) (22b-8)
(22b-9) (23a-5) (23a-6) (24a-4) (24a-11)
(25b-4) (26b-7) (26b-12) (31b-6)
(31b-9) (47b-4) (50b-6) (50b-7)

Sulḫān Aḫmed Tenbel (31a-4) (39b-11)
(51a-1) (51a-13) (51b-5) (51b-9)
(52b-4) (52b-6) (55a-1)

Sulḫān ‘Alî Mîrzā (14b-9) (20a-8)
(21b-3) (21b-10) (27a-2) (27b-13)
(32b-2) (32b-3) (36a-13) (37a-1) (37a-3)
(37a-8) (37a-14) (37b-1) (37b-6)
(37b-7) (37b-11) (38a-3) (38a-5) (38a-6)
(38a-11) (38a-12) (38b-4) (38b-12)
(38b-13) (39a-3) (48b-5) (50b-10)
(51a-5) (58b-4) (59b-2)

Sulḫān Argun (20a-10) (20b-12)

Sulṭān Ebū Sa‘īd Mīrzā (6b-4) (6b-6) (6b-9) (10a-13) (10b-1) (10b-10) (11b-6) (12b-9) (12b-13) (13a-7) (13a-12) (15a-1) (15a-8) (15a-13) (15a-14) (18a-10) (18a-11) (20a-13) (20b-14) (21a-7) (23a-8) (25b-3) (26b-1) (26b-3) (27b-2) (28a-10) (28a-11) (29a-7) (29a-12) (29b-13) (35b-11) (50b-5) (50b-6)

Sulṭān Ēlīg Māzī (16a-5) (54a-2)

Sulṭān Hüseyn Duğlat (33b-8) (34a-4)

Sulṭān Hüseyn Qara Kōlī (23a-3)

Sulṭān hüseyn Mīrza (21a-13) (23a-2) (26a-12) (26b-5) (27a-3) (27b-1) (27b-4) (29a-9) (32b-14) (33a-4) (33a-13) (33b-9) (33b-14) (34a-10) (35b-6) (36a-2) (36a-3) (37b-13) (41a-2) (41b-1) (41b-2) (41b-4) (42a-3) (42a-5) (42b-10) (56b-14) (57a-5) (57b-1) (57b-3) (57b-8) (57b-11) (58a-2) (58a-5) (58a-7) (58a-9) (58b-7)

Sulṭān Maḥmūd Dulday (25a-2)

Sulṭān Maḥmūd Ğāzī: (26b-1)

Sulṭān Maḥmūd Hān (2b-11) (3b-13) (6a-8) (6a-10) (6a-12) (6a-13) (9b-3) (11b-8) (11b-9) (13b-3) (14a-8) (15a-10) (16a-3) (17a-9) (17b-4) (19a-14) (19b-11) (19b-14) (29b-11) (30a-14) (31a-8) (31b-8) (51b-7) (55b-4) (55b-8) (55b-10)

Sulṭān Muhammed Hānīke: (55b-5)

Sulṭān Maḥmūd Mīrzā (6b-5) (12a-1) (12a-2) (14b-8) (20b-2) (21b-6) (23a-7) (23a-11) (23a-13) (24a-10) (25b-1) (26b-5) (26b-6) (26b-8) (26b-11) (27a-9) (27a-14) (28a-11) (28a-12) (28b-6) (28b-7) (28b-12) (29a-14) (30a-1) (30a-2) (30a-4) (30a-9) (33b-7) (34a-5) (35b-10) (50b-8)

Sulṭān Mes’ūd Mīrzā (20a-2) (24a-11) (26b-14) (29b-2) (30a-9) (33a-1)

(33a-9) (3a-10) (33b-2) (33b-11) (37b-14) (38a-1) (38a-13) (42a-12) (42b-1) (44a-10) (56a-14) (56b-2) (56b-4) (56b-7) (56b-10) (56b-11) (58a-2) (58a-5) (58a-14) (58b-4)

Sulṭān Melik Kaşgarī (13a-10) (20b-13) (21a-7)

Sulṭān Muḥammed Dulday (5a-2)

Sulṭān Muḥammed Mīrzā (6b-5) (6b-6)

Sulṭān Muḥammed Sīgal: (39a-14)

Sulṭān Muḥammed Veys: (39b-1)

Sulṭān Nigār Hānım (28a-14) (12a-1), (27a-6)

Sulṭān Sa‘īd Hān (11a-8) (11a-9) (12a-8) (12a-13) (12b-3)

Sulṭān Qulı-ı Bābā Qulı: (55a-14)

Sulṭān Veys (12a-2)

Sulṭān Veys Mīrzā (27a-5)

Şahābedin Qusem ibn-i ‘Abbās: (44b-8)

Şāh Bégim: (10b-12) (10b-14) (11a-1) (11b-2) (11b-5) (11b-6) (56a-1)

Şāh Hüseyn Çehreni (42a-6)

Şāh İsmā‘īl (9a-1)

Şāhruḥ Mīrzā (6b-8) (10a-7) (50a-7) (50b-2)

Şāh Sulṭān Muḥammed (11b-3) (29b-10)

Şāh-Şucā‘ Argun: (41b-7) (57b-4) (57b-14)

Şehr Bānū Bégim (9a-7)

Şeybānī Hān (10b-11) (10b-13) (12a-6) (12a-14) (22a-5) (22b-3) (22b-9) (22b-10) (22b-13) (33b-6) (38b-11)

(43b-13) (43b-14) (44a-1) (44a-4)
(44a-9) (55b-10)

Şeyh ‘Abdullāh Barlas: (17a-11)
(29b-10) (36a-10) (38a-13) (56b-3)
(56b-13)

Şeyh ‘Alī Bahādır (14b-5)

Şeyh Burhāneddīn Qılıç: (16a-4)
(54a-2)

Şeyh Cemāl Argun (19a-11) (19b-5)

Şeyh Ebū Mansūr: (45a-1) (45a-3)

Şeyh Mezīd Bég: (13b-7) (14b-6)

Şeyh Nūreddīn Bég (9b-10)

Şeyh Yār ‘Alī Bilāl: (55b-1)

Şeyh Zūnnūn: (32b-4) (32b-5)

Şīr Hācı Bég (10b-6)

Şirim Tağayi: (15b-13) (55a-12) (59a-
13)

İāhir Muḥammed: (44a-13)

Tālıqānnıñ Alǵu Taǵıǵa (35a-11)

Tarḥan Bégim (20b-1) (20b-2)

Timur Bég (6b-7) (6b-12) (9b-10)
(12a-14) (20a-8) (20b-10) (22a-13)
(37a-9) (37a-10) (44b-10) (45b-5)
(45b-6) (46a-1) (46a-6) (46a-8) (49a-7)
(49b-2) (49b-12) (50a-5)

Tolun H̄āce Moǵol: (39a-6) (52a-8)
(52a-12) (52a-13) (52b-2) (52b-4)

Tün Sulḥān (12b-11)

‘Ubeyd H̄ān (11a-7)

Uluǵ Bég Mīrzā (9b-13) (10a-2) (10a-
11) (19a-4) (22a-7) (45b-5) (46a-9)
(46b-6) (50a-7) (50a-8) (50a-9) (50b-3)
(58a-10)

Ulus Aǵa (12b-4)

Veys H̄ān (9b-9) (9b-11)

Veys Lāǵarī: 15a-4) (15a-10) (17a-11)
(17a-13) (17b-1) (39a-1) (39a-14)
(55a-9) (55a-11) (59a-12)

Yādǵār Sulḥān Bégim (9a-10) (9a-11)

Ya‘qūb Eyyūb: (33b-13)

Yārek Tağayi: (55a-14)

Yūnus H̄ān (5b-11) (6a-7) (7b-14) (8a-
4) (9b-2) (9b-4) (9b-8) (9b-9) (9b-12)
(9b-13) (10b-2) (15b-6) (20a-14) (27a-
6)

Zāhīrūddīn Muḥammed Bābur (8b-
4)

Zeyneb Sulḥān Bégim (27b-10)

Zühre Bégi Aǵa (27a-2) (28b-1)

Zūnnūn Argun: (33a-14) (42b-7)
(57b-4) (57b-14)

5.3 Yer adları

Āb-ı Raḥmet: (46a-3) (48a-1) (48a-4)

Āhejerān (54b-6)

Aḥsī: (4b-8) (5a-2) (5a-4) (5a-5) (5a-6) (5a-8) (5a-10) (6b-1) (7b-6) (9a-11) (17a-11) (17a-14) (17b-3) (17b-13) (18a-3) (23a-2) (25a-6) (31b-10) (32a-3) (32a-4) (48b-11) (51b-9) (52a-7) (52b-7) (54b-7) (54b-9)

Aḥsīket: (4b-8) (4b-9)

Aq Su: (18a-8)

AqarTüzi: (19a-12)

Aq Qaçgay: (13a-5)

Almalıg: (1b-5)

Almatu: (1b-5)

Amu Deryāsi: (27b-6) (28b-9) (44a-10)

‘Anber Kūh: (35b-3)

Andicān: (2a-6) (2a-8) (2b-6) (2b-7) (2b-8) (3a-1) (3a-2) (3a-11) (4a-2) (4b-9) (5a-7) (5a-9) (6b-12) (7a-13) (7b-14) (8b-7) (9a-11) (10a-13) (13a-13) (13b-2) (14a-4) (14b-7) (15b-11) (15b-12) (16b-2) (16b-3) (17a-7) (17b-14) (18a-2) (25a-4) (27b-5) (31b-9) (32a-3) (32a-5) (32a-6) (32b-10) (34a-6) (37b-12) (38a-12) (39a-4) (39a-5) (51b-8) (51b-9) (52a-2) (52a-7) (52b-6) (52b-7) (52b-14) (53a-1) (53a-14) (53b-2) (53b-4) (53b-6) (53b-13) (54a-11) (54a-12) (54b-5) (55a-5) (55a-6) (55b-14) (58b-13)

Aspara: (10a-14)

Astarābād: (26a-12) (26b-2) (36a-4) (36a-5) (41a-3) (41a-6) (41a-14) (41b-12) (42b-11) (57b-12) (58a-3)

Azərbaycān: (28a-8)

Bāb Qurğan: (54b-9) (54b-10)

Bābā Ḥākī: (13a-7)

Bāğ-ı Behişt: (46a-5)

Bāğ-ı Çınār: (46a-5)

Bāğ-ı Dilgüşā: (45b-12) (48b-1)

Bāğ-ı Meydān: (42b-13) (47a-3) (47b-7) (48b-6)

Bāğ-ı Nev: (36a-14)

Bāğ-ı Şimāl: (46a-5)

Bāmyān: (58b-12)

Bedaḥşān: (1b-4) (10b-14) (11b-3) (11b-4) (12b-4) (26a-14) (26b-11) (27b-10) (27b-14) (28b-9)

Belḥ: (8b-14) (29a-6) (36a-3) (36a-5) (41a-3) (41a-14) (42a-4) (42a-5) (45a-8) (57a-2) (57a-4) (57a-5) (57a-12) (57a-13) (57a-14)

Benāket: (45a-8)

Bend-i Sālār yolu: (32a-5) (32a-6)

Bengiş: (14a-14)

Berā Kūh: (2b-10) (3a-4) (26b-10)

Bostān Sarāy: (44b-3) (36b-3)

Buḥārā: (3b-4) (5a-3) (5a-4) (11a-7) (19b-5) (21b-3) (21b-14) (22b-7) (22b-11) (30a-10) (30a-12) (36a-13) (37a-3) (37b-3) (37b-5) (37b-6) (38a-12) (39a-2) (45a-7) (45a-13) (45b-1) (48b-8) (48b-9) (48b-10) (48b-12) (48b-13) (49a-2) (49a-3) (49b-8) (49b-9) (49b-11)

Büdene Qoruğı: (48b-1)

Bürke Yaylaq: (55b-9)

Büst: (57b-5) (57b-7)

Çaç: (6a-4)

Çağāniyān: (26b-10) (56b-10)

Çārcū Gūzarı: (58b-6)

Çekmen: (26a-13)

Çil Sütūn: (47a-3)

Çir Suyı: (8b-1) (17a-2) (19a-14)
(19b-3) (22b-1)

Cüvāz-ı Kāğaz: (47b-13)

Çinihāne: (47b-1)

Dehār: (46b-13)

Dere-i Gez: (6b-10)

Dere-i Hoş: (14a-13)

Dergām Suyı: (45a-11)

Devletserā: (56b-12)

Dizak: (13b-3)

Duğlat: (11a-6) (56a-3)

Duşı: (29b-6)

Enderāb (29b-7)

Endehod: (26a-13)

Él-Tağ: (16a-2)

Fenākat: (2a-2)

Fergāna: (1b-1) (2a-6) (3a-10) (4b-9)
(4b-14) (5a-12) (5b-7) (6b-12) (8a-10)
(8a-13) (8a-14) (10a-12) (12b-14)
(32a-8) (45a-5) (45a-7) (48b-11) (54a-
3)

Fülül: (35a-12)

Ġātfer: (36b-8)

Ġār-ı Āşiqān: (40b-3) (43b-1)

Gerzevān: (41a-14)

Hā Derviş (4b-3) (4b-7)

Hāce Çangāl: (35b-4)

Hāce Dīdār: (43b-9) (43b-10) (44b-1)

Hāce Kāzrūn: (38b-13)

Hān Yurtı: (40a-9) (40b-2) (48b-4)

Hārezm: (45a-7) **Havāşş**

(8a-9) (19a-13) **Hazān:** (49b-

8)

Herī: (2b-4) (13a-7) (21a-7) (21a-12)
(21a-14)

Hezāraspī: (29a-6) (58a-11)

Hindistān: (4b-1) (26b-3) (45b-8)
(46a-1) (46b-12) (46b-14)

Hindūkuş: (26b-11) (28b-9)

Hind yolu (13b-4)

Hişār: (9a-13) (20b-11) (23b-12) (26b-
3) (26b-9) (26b-11) (27b-1) (27b-3)
(28a-12) (30a-2) (30a-3) (30a-9) (30a-
10) (30a-12) (30b-6) (32b-14) (33a-12)
(33b-1) (33b-2) (33b-4) (33b-8) (34a-
4) (34a-11) (35b-6) (35b-12) (36a-8)
(37b-13) (38a-14) (39b-9) (42b-1)
(42b-3) (56b-2) (56b-5) (56b-11) (57a-
1) (57b-9) (58a-2) (58b-11)

Hitāy: (7a-12)

Hocend: (1b-8) (1b-9) (2a-2) (4a-2)
(4a-3) (4a-4) (4a-5) (4a-9) (4b-1) (4b-
2) (4b-4) (6a-12) (8a-13) (8a-14) (16b-
1) (19b-8) (19b-13) (20a-4) (31b-4)
(31b-7) (32b-4) (53b-1) (53b-13) (54b-
2) (54b-7) (55b-2) (55b-3) (55b-4)
(55b-12) (56a-4) (56a-6) (56a-13)
(58b-13) (58b-14) (59a-6) (60a-1)
(60a-4) (60b-6)

Hocend suyu: (17a-9)

Horāsān: (7b-2) (10b-3) (10b-12)
(15a-13) (15a-14) (15b-2) (20a-11)
(26b-2) (26b-4) (26b-6) (29a-12)

(32b-14)(35b-4) (42a-7) (46a-14) (57b-8) (58a-8)

Hotan: (17b-7)

Hutlān: (9a-13) (26b-11) (33b-1) (33b-4) (56b-6) (56b-13) (57a-1)

Hutlān suyu: (35a-14)

Hūqān Orçın: (25a-6)

Hürmüz: (4b-1)

Hüsyār: (3b-13) (4a-1)

Ipar Qoruğ: (39a-13)

Irāq: (10a-5) (10b-5) (26b-2) (26b-4) (28a-8) (28b-5) (29b-14)

İsfara: (3b-5) (3b-7) (3b-9) (3b-12) (3b-13) (30b-12) (31a-1)

İşkemiş: (35a-12)

İtmek Dabanı: (49a-5)

Kābil: (4a-2) (6b-9) (10b-11) (10b-12) (11a-4) (13b-4) (14a-11) (14b-1) (20a-11) (22a-9) (22a-11) (27b-11) (29b-8) (45b-4) (45b-5) (58b-12)

Kābud: (44a-3)

Kāfiristān: (26a-14)

Kān-ı Ābgīr: (48a-6)

Kān-i Gil: (46a-2) (47b-14) (48a-3) (48a-4) (48a-7) (48a-11)

Kemrūd rūdı: (33b-3) (33b-10)

Kenbāy: (30b-2) (30b-3) (38b-1)

Kermīne (49b-8)

(45a-8) (45a-10) (45a-14) (48b-6) (50a-2)

Kirmān: (29b-14)

Kök Serāy: (23b-1) (36b-2) (37a-8) (37a-9) (37a-13) (37a-14)

Köl Moğāk Öleği: (48b-1) (48b-4)

Kuhek Suyı: (38a-7) (43a-2)

Küfin: (38b-4)

Kühten: (26b-10)

Qabāğ: (16b-2) (16b-13) (19a1)

Qandahar: (10b-13) (42b-6) (57b-9)

Qara Bulaq: (39b-5) (39b-9)

Qara Köl: (23a-2) (45a-13) (49b-9)

Qara Tigin: (33b-9) (33b-14)

Qarşı: (36a-13) (49b-2) (49b-3) (49b-7)

Qunduz: (26b-11) (27b-4) (29a-9) (29b-5) (33a-2) (33a-5) (34b-12) (34b-13) (35a-11) (35b-12) (37b-13) (42a-8) (44a-9) (57b-9)

Kahmerd: (27b-9)

Kāsān: (5a-8) (5a-10) (5a-12) (14a-7) (15a-10) (17a-12) (17b-1)

Kāşğar: (1b-3) (11a-12) (12a-12) (12b-3) (17b-7) (20a-3) (32a-8) (45a-7)

Kend-i Bādem: (4a-13) (4b-2) (10a-12) (25a-5) (56a-5) (56a-6)

Kendirlik Dabanı: (32a-3) (54b-6) (54b-7)

Keş: (2a-9) (49a-3) (49a-4) (49a-6) (49a-7) (49a-8) (49a-13) (49b-1) (58b-5) (58b-6)

Kilif Geçit: (33a-6) (33a-8)

Köl-i Melik (22b-6)

Lemğān: (10b-13)

Mandū: (46b-13)

Mālva: (46b-13)

Māturīd: (45a-2)

Māverāü'n-nehr: (2a-9) (3b-4) (36a-3) (44b-6) (44b-14) (45a-4) (45a-6) (48b-10) (49a-2) (50a-7)

Mekke: (13b-4)

Merāğa: (46b-9)

Merġinān: (3a-11) (3b-4) (3b-6) (4a-6) (16a-13) (16b-2) (18a-3) (45a-5) (60b-1) (60b-4) (60b-9)

Merv: (9a-2)

Mescid-i Cevzā: (3a-5)

Mescid-i Muqalla'a: (46b-1)

Mescid-i Laklaka:

Mesīha Kūhistān: (14a-9) (32b-3) (39b-8)

Mısr: (50a-3)

Moğolistān: (6a-3) (10a-14) (10b-5)

Muhammed-Çeb Köprüg: (43a-6)

Muqīm: (14a-11)

Munuġıl: (4a-9)

Naḥşeb: (49b-3)

Naqş-i Cihān: (46a-3)

Navandāk: (29b-12)

Nesef: (49b-3) **Nesūḥ:**

(56a-6) (56a-7) **Nişīn**

Öleḡ: (57b-13) **Qal'a-**

i Źafer: (11a-1)

Qal'a-i Debūsī: (22b-10)

Qara Su: (48a-4)

Qulbe Öleḡi: (42b-13) (43a-2) (47b-7) (48b-5)

Oş: (2b-7) (2b-8) (3a-1) (3a-11) (5a-9) (5a-12) (13a-3) (18a-3)

Otrar: (1b-5)

Özkend: (16a-2) (17b-7)

Özket: (40b-13) (40b-14)

Peşāğar: (59a-3) (59a-6) (59a-11)

Pulğur: (32b-3)

Pul-i Meġāk (40a-13) (40b-5)

Puşte-i Kuhēk: (46a-1) (46b-5) (47a-2) (47a-9) (48b-7)

Pul-ı Muḡammed Çeb: (42b-14) (43a-8)

Ribājak Orçını: (52b-3)

Ribāt-ı H'āce: (59a-8) (59a-9)

Saġarıçı (10b-4) (10b-6)

Sān u Çārik: (57a-11)

Sayram (8a-11) (19b-6) (19b-7)

Semerqand: (1b-4) (1b-8) (2a-9) (3b-4) (4a-3) (4a-5) (5a-5) (5b-9) (6a-9) (6b-4) (6b-11) (7b-2) (8a-6) (8b-10) (10b-12) (11a-7) (11a-8) (11b-8) (12b-1) (13a-6) (13a-13) (13b-1) (14b-8) (15a-4) (15a-14) (15b-2) (15b-3) (19b-5) (20a-4) (20b-6) (20b-14) (21a-2) (21a-9) (21a-12) (22b-4) (23a-10) (23a-12) (23b-6) (24a-4) (24a-9) (24b-14) (25a-3) (25a-5) (26b-7) (28a-12) (29b-9) (30a-2) (30a-6) (30a-12) (30a-13) (30b-1) (30b-2) (30b-5) (33b-4) (36a-7) (36a-9) (36a-12) (37a-10) (37b-11) (37b-12) (38a-1) (38a-2) (38a-4) (38a-12) (38b-2) (38b-5) (38b-10) (38b-11) (38b-14) (39a-4) (39a-13) (40a-8) (40a-9) (40b-9) (40b-11) (41a-1) (42b-13) (43a-3) (43a-4) (43b-2) (44a-5) (44b-1) (44b-4) (44b-6) (44b-7) (44b-9) (44b-11) (45a-2) (45a-8) (45a-9) (45a-11) (45a-12) (45b-3) (45b-5) (45b-6) (45b-12) (46a-4) (46a-5) (46a-7) (46a-8) (46a-10) (46a-14) (47b-2) (47b-10) (47b-13) (48a-1)

(48a-3) (48a-10) (48a-14) (48b-1)
(48b-2) (48b-4) (48b-8) (49a-3) (49a-4)
(49b-1) (49b-2) (49b-5) (49b-8) (49b-
14) (50a-5) (50b-8) (50b-13) (51a-3)
(51a-4) (51a-8) (51b-6) (51b-7) (52a-3)
(52a-12) (52b-8) (52b-14) (53a-1)
(53a-14) (53b-1) (53b-3) (54a-12)
(55b-4) (55b-6) (55b-7) (56b-1) (58b-
4) (58b-13) (59a-2) (59a-5) (59b-1)

Semiz-Kend: (44b-10)

Semnān: (3a-14)

Señzār: (55b-9)

Ser-i Pul (8b-10) (38b-13)

Seyhūn Deryası: (1b-9) (4a-7) (4b-7)
(4b-11) (5a-6) (8a-1)

Sipre Tağ Yolu: (33b-3)

Sīrāb: (29b-7)

Soğd: (38a-5) (49b-10)

Suḥ: (3b-13) (3b-14)

Sulḫān Qulı: (43a-1)

Şaburgān: (57a-6) (57a-8)

Şāhdār Tağı: (40b-12)

Şahruḫiyye: (2a-2) (3b-14) (6a-6) (7b-
6) (8a-9) (8a-12) (8a-13) (12a-6) (12b-
14) (19b-6) (31a-8) (31b-9) (31b-13)
(45a-7)

Şām: (50a-3)

Şāş: (6a-4) (45a-8)

Şehr-i Sebz (38a-1) (49a-6) (49b-14)

Şīrāz: (10a-7) (10a-10) (39b-1) (39a-
10) (39a-12) (39b-4) (44a-3) (55b-11)

Taşkend: (3b-14) (6a-4) (6a-6) (8a-11)
(8a-13) (8b-1) (12a-3) (12a-6) (12a-14)

(13b-11) (19a-13) (19b-6) (19b-7)
(20a-6) (45a-7) (54b-3) (54b-4) (55b-
14)

Tebrīz: (10a-6)

Teke Sekritgü: (8a-1) (8a-5)

Tenük Āb: (60b-7) (60b-8)

Tirmiz: (26b-10) (27b-8) (20b-5) (33a-
1) (33a-2) (44a-9) (44-11) (45a-8)

Türkistān: (2a-3) (8a-6) (9b-10) (22b-
3) (28b-3) (43b-13) (44a-1) (44a-7)

Ucīn: (46b-12)

Ura Tépe: (8a-9) (8a-13) (8b-2) (13a-
5) (13a-14) (13b-1) (14b-7) (14b-8)
(16b-1) (18a-7) (19b-8) (32a-14) (32b-
4) (32b-8) (32b-11) (32b-12) (32b-13)
(55b-6) (59a-2) (60a-5)

Urus suyu: (8a-6) (8a-7)

Usruşna: (8a-14) (8b-3)

Uyaç Güzarı: (56b-14)

Vārūḫ: (3b-13)

Yam: (39b-9) (40a-2)

Yangı: (1b-5) (10a-14)

Yār Yaylaq: (19b-4) (39a-5) (49b-11)
(55b-7) (55b-8) (55b-9) (59a-3) (59a-
14) (59b-1) (59b- 2)

Yassı Keçit (14a-8)

Yek Çırāğ Öleñi: (41b-1)

Zāmīn: (19a-12) (38b-2) (59a-7)

Zemīn Dāver: (14b-1) (42b-6)

Zerdek Çöli : (57a-8) (57a-9)

SONUÇ

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma, Dünya Edebiyatında büyük bir üne sahip olan Baburname'deki isimleri kapsamaktadır. Eserde yer alan isim soylu sözcükler incelenmiş, çalışmanın amacına uygun olması için eserdeki fiiller çalışmaya dâhil edilmemiştir. Metnin içeriğine bakıldığında söz varlığı açısından oldukça zengin olduğu tespit edilmiştir. Şöyleki metinde geçen kelimelerin Türkçe ağırlıklı olmasının yanı sıra Arapça ve Farsça kelimelere de sıklıkla rastlanmıştır. Bununla birlikte az da olsa Soğdça ve Moğolca kelimeler de bulunmaktadır. Çalışmanın söz varlığı kısmına bakıldığında akrabalık adları, organ adları, bitki ve hayvan adları, sayılar, terimler, deyimler ve atasözleri ayrı başlıklar olarak verilmiştir. Verilen başlıklarda terimler kısmı oldukça dikkat çekmektedir. Çünkü bu kısımda dönemin siyasi, sosyal, kültürel, yönetim, sanat alanları ile ilgili pek çok kaniya varılabilmektedir. Söz varlığı verildikten sonra çalışmanın asıl kısmında [1b-60b] varaklar arası tematik sözlüğü hazırlanmıştır. Varakların tematik sözlüğü oluşturulurken daha önce hazırlanmış tematik sözlükler incelenmiş ve eserin söz varlığını destekleyecek şekilde ana ve alt temalar belirlenmiştir. Hazırlanan tematik sözlük toplamda 29 ana tema belirlenmiştir. Belirlenen 29 ana tema da kendi içerisinde 342 alt temaya ayrılmıştır. Sınıflandırma yapılırken sözcüklerin anlamlarına, anlam bütünlüğüne, metin içerisindeki kullanımlarına dikkat edilmiştir. Sonuç olarak çalışmada ortaya çıkan tema verileri şu şekildedir;

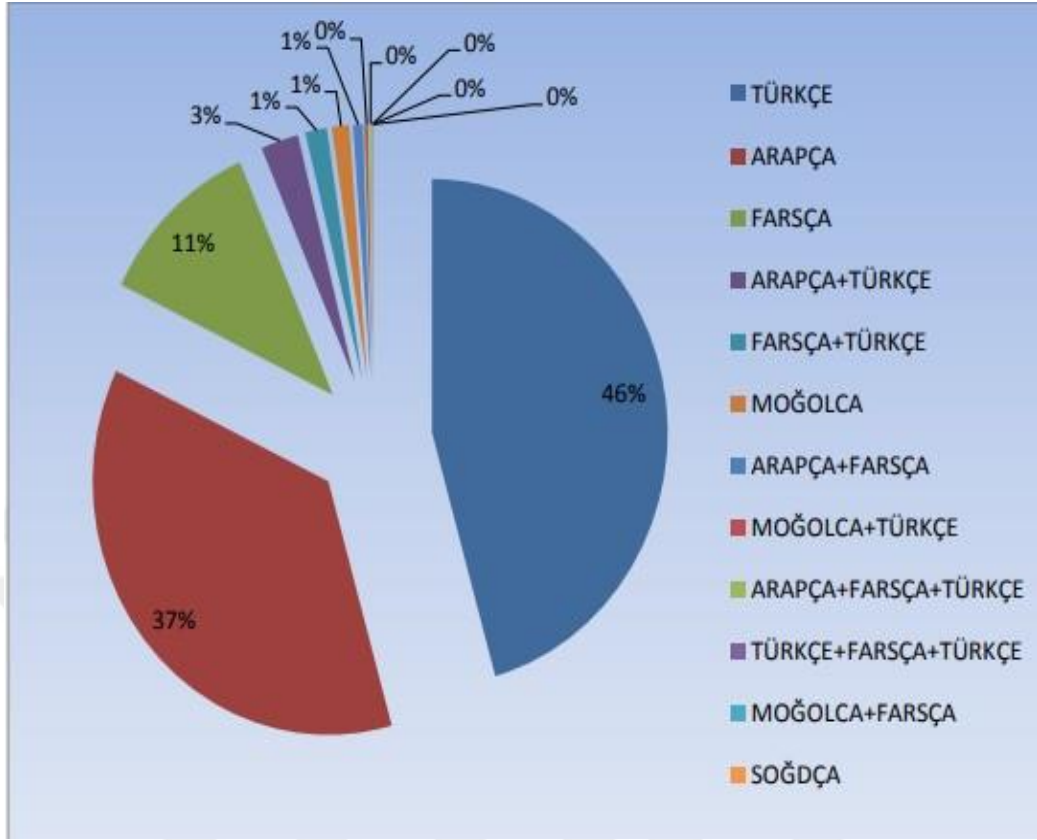
- ÖZEL ADLAR
- SAYI KAVRAMLARI
- HAYVAN ve HAYVAN ADLARI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- YERYÜZÜ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- YERLEŞİM VE YERLEŞİM BİRİMLERİ KAVRAMLARI
- YÖN KAVRAMLARI
- ZAMAN KAVRAMLARI
- YİYECEK- MEYVE KAVRAMLARI
- BİTKİ ADLARI VE BİTKİLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- DEVLET- İDARE- YÖNETME-UNVAN KAVRAMLARI
- DİN ve DİNLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- İNSAN VE İNSAN İLİŞKİLERİYLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- ASKER, ORDU VE SAVAŞLA İLGİLİ KAVRAMLAR

- NİTELİK BİLDİREN KAVRAMLAR
- VÜCUT-ORGAN ADLARI KAVRAMLARI
- ÖLÇÜ BİRİMLERİ ve ÖLÇÜ BİLDİREN KAVRAMLAR
- ŞEKİL BİÇİM FORM BELİRTEN KAVRAMLAR
- YAPI ve İNŞAAT İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- MESLEK ve MESLEKLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- VARLIK VE ARAÇLARLA İLGİLİ KAVRAMLAR
- SANAT ve EĞLENCE İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- EKONOMİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- GÖK VE GÖKLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- OKUMA, BELGE, BİLGİ, HABERLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- SAĞLIK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- KIYAFET İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- KENDİ ARASINDA GRUPLANDIRILAN DİĞER KELİMELER
- DİĞER KAVRAMLAR
- GÖREVLİ ÖGELER

29 ana başlık, 342 alt başlıktan yola çıkarak dönemin ve Doğu Türkçesi'nin konuşulduğu sahalarda toplumun siyasi, ekonomik, kültürel ve sosyal hayat yapısı bu çalışma vasıtasıyla tespit edilmektedir. Böylece dönemin sosyal ve kültürel etkileşimleri, sözcüklerin yaşayan lehçelerdeki durumu, toplumun dini, yaşayış biçimleri, hukuk sistemleri, sağlık alanındaki gelişimleri, meslekleri, sanat icra ettikleri mekânlar ve dallar, kıyafetleri gibi bilgilere ulaşılabilir. Verilen tema başlıklarında Devlet-İdare-Yönetme ve Unvan Kavramları adlı başlık bizim için önem arz etmektedir. Şöyleki Babur'un hatıra olarak günü gününe yazdığı bu eser, doğal olarak dönemin siyasi yapısı hakkında bizlere bilgi vermektedir. Babur'un önemli bir hükümdar, yetenekli bir devlet adamı oluşu düşünüldüğünde eserinde bu tarz konuların ağırlıklı olması kaçınılmazdır. Bu başlık altındaki isimlere bakıldığında padişahların kullandığı unvanlar, yönetim şekli, kanunlar ve hâkimiyet adı altında pek çok kelime sınıflandırılmıştır. Bu tema dışında genel olarak bakıldığında; İnsan ve İnsan İlişkileri İle İlgili Kavramlar ve Kişi Adları temaları sınıflandırma içerisinde hacimli başlıklardır. Bu iki başlığın hacimli oluşunda Babur'un dönemin siyasi kişiliklerine, padişahlarına, kendi akraba çevresine, yanında bulunan asker ve devlet

adamı dostlarına isim olarak yer verip onların isimlerini anmasından kaynaklanmaktadır. Bu veriler doğrultusunda çalışma, özellikle Çağatay Türkçesi sözcüklerine, dil çalışmalarına kaynaklık edecek olup, isimlerin ortaya konup sınıflandırılmasıyla tarih, tıp, hukuk, sosyoloji, halkbilimi, gastronomi, edebiyat, felsefe gibi çalışmalara da yardımcı olacaktır.

Metnin Sözcük Türü	Metinde Kullanılan Sözcük Sayısı
Türkçe	732
Arapça	712
Farsça	375
Farsça+Türkçe	46
Arapça+Farsça	44
Arapça+Türkçe	36
Moğolca	15
Arapça+Farsça+Türkçe	13
Moğolca+Türkçe	2
Soğdça	2
Soğdça+Türkçe	1
Moğolca+Farsça	1
Toplam	1979

KAYNAKÇA

- AKDEMİR Yılmaz (2020) Senglâh'ın Tematik Sözlüğü (İsimler). Ankara: Grafiker Yayınları
- AKSAN, Doğan (1990) Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim 3, TDK Yayınları, Ankara
- AKSAN, Doğan (2004). "Türkçenin Sözcük Varlığı.", Ankara: Engin Yayınevi
- ARGUNŞAH, Mustafa (2013), Tarihi Türk Lehçeleri – Çağatay Türkçesi İstanbul: Kesit Yay
- ATALAY, Besim (1970).Abuşka Lügati veya Çağatay Sözlüğü. Ankara: Ayyıldız Matbaası
- ATALAY, Besim (2006). Divanü Lûgat-it-Türk "Dizin" IV. Ankara: TDK Yayınları
- CLAUSON, Sir Gerard (1972). An Etymological of Pre Thirteenth-Century Turkish. Oxford
- COŞKUN, Gökçe (2016) SÖZLÜK, SÖZLÜK BİLİMİ ve TÜRKÇE SÖZLÜKLER ÜZERİNE Marmara Üniversitesi Türk Dili Bilim Dalı
- ÇORBACI, Esra (2012). Babür-nâme'de Sıfatlar. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- ECKMANN, Janos (2003). Çağatayca El Kitabı (çev. Günay Karaağaç). Ankara: Akçağ Yayınları
- ERCİLASUN, Ahmet B. (2008). Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi. Ankara: Akçağ Yayınları.
- GÜNERİ, Mukadder (1994). Baburname'nin Temel Konuları. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- KAVALLI, Seda. (2016). Babur-nâme'nin [304a-382a] Arasındaki Bölümü (Metin, Gramatikal Dizin ve Sözlük), Kocaeli: Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli.
- KOCA, Duygu (2013). Babur-nâme'nin [1b-60b] Arasındaki Bölümün Gramatikal Dizini ve Sözlüğü, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KÖPRÜLÜ, M. Fuad (1979). "Babur." İslam Ansiklopedisi. İstanbul: M.E.B. c. 2: s. 180-187.
- MANO, Eiji, Baburname (Vaqayi'), Kyoto-Syokado, 1995.
- MUTLU, Hüseyin Kahraman TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SÖZLÜKÇÜLÜK TEKNİĞİ AÇISINDAN TEMATİK SÖZLÜKLER, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/4 Summer (2009)
- PARLATIR, İsmail (2006). Osmanlı Türkçesi Sözlüğü. Ankara: Yargı Yayınları.

ROUX, Jean-Paul (2008). Büyük Moğolların Tarihi Babur. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

TDK, Türkçe Sözlük, TDK Yayınları, Ankara 2005.

TEKCAN, Münevver (2007). Bayram Han'ın Türkçe Divanı. İstanbul: Beşir Kitabevi.

TEKCAN, Münevver (2008). Hakîm Ata'nın Hz. Meryem Kitabı. İstanbul: Beşir Kitabevi.

TEKCAN, Münevver (2013). A Personal View of Description of Samarkant in the Babur-nama." Historical And Philological Studies of Chinese Western Regions Dedicate to Professor Klaus Sagaster on His Eightieth Birthday, Science Press Beijing s. 403-416

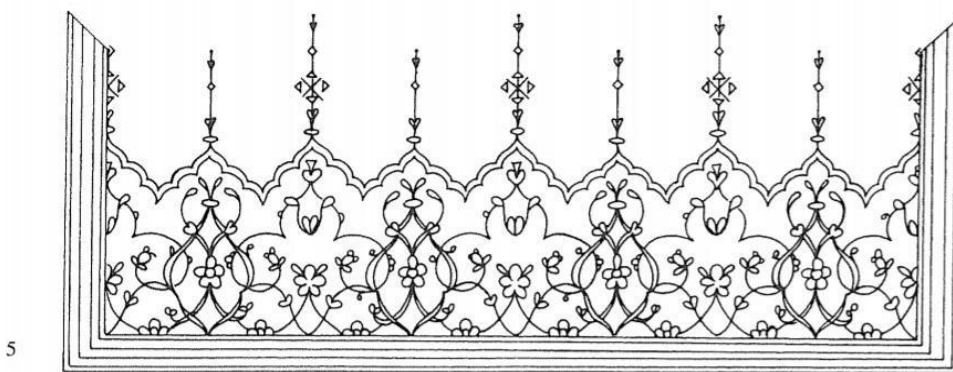
ÜNLÜ, Suat (2013). Çağatay Türkçesi Sözlüğü, Konya: Eğitim Yayınevi.

YILDIZ, N (1998) Eskiçağın Başvuru Eserleri ve Eskiçağ Sözlükçülüğü ve Sözlükleri, Kebikeç Dergisi, Sayı 6, s. 189-210

YÜCEL, Bilal (1995), Babür Divanı. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

EKLER

EK-1 METİNDEN ÖRNEKLER

بسم الله الرحمن الرحيم¹

- 10 [تینگری تعالی نینک عنایتی بیلان و حضرت آن سرور کائنات نینک شفاعتی بیلان و چهار یار باصفالاری نینک همتی بیرلان سه شنبه کونی²] رمضان آیی [نینک # بیشی دا]³ تاریخ سیکیز یوز توقسان توقوز دا فرغانه ولایتی ده اون ایکی یاشته بادشاه بولدوم
- فرغانه ولایتی بیشینچی اقلیم دین دور معموره نینک کناره سی [دا]⁴ واقع بولوبتور شرقی کاشغر غربی سمرقند جنوبی بدخشان نینک سرحدی تاغلاری و شمالیدا اگرچه بورون شهرلار بار ایکاندور مثل المالغ و الماتو و یانکی کیم کتب دا طراز*⁵ بیتیرلار مغول و اوزبک جهتی دین بو تاریخ دا بوزولوبتور اصلا معموره قالمایدور
- مختصر ولایت تور اشلیغ و میوه سی فراوان کردا کردی تاغ واقع بولوبتور
- 20 غربی طرفی دا کیم سمرقند و خجند بولغای تاغ یوقتور اوشبو جانب تین اوزکا

¹ K: باسمه سبحانه

² K

³ K

⁴ EK: دا P: در

⁵ H: اطرار K: طراکنت PE: اطرار

هیچ جانب تین قیش یاغی¹ کیلا الماس

سیحون دریا سی کیم خچند سویی غه² (2a) مشهور دور شرق و شمال
طرفیدین کیلیب بو ولایت نینک ایچی بیله اوتوب غرب ساری اقرار خچند نینک
شمالی و فناکت³ نینک جنوبی طرفیدین کیم حالا شاهرخیه غه مشهور دور
اوتوب ینه شمال غه میل کیلیب ترکستان ساری بارور ترکستاندین خیلی
قویراق⁴ بو دریا تمام قوم غه سینکار هیچ دریا غه قاتیلماس
ییتی پاره قصبه سی بار بیسی سیحون سویی نینک جنوب طرفی⁵ ایکی شمال
جانبی⁶

جنوبی طرفی داغی قصبه لار بیر اندجان دور کیم وسط ته واقع بولوبتور
فرغانه ولایتی نینک پای تختی دور اشلیغی⁷ وافر میوه سی فراوان قاوون [و]⁸
اوزومی یخشی بولور قاوون محلی دا پالیز⁹ باشیدا قاوون ساتماق رسم ایماس¹⁰
اندجان نینک ناشپاتی سیدین یخشیراق ناشپاتی بولماس ما ورا [ا] لنهر دا سمرقند و
کیش قورغانیدین سونکره <3> موندین اولوغ راق قورغان یوقتور اوج دروازه سی
بار ارکی جنوب طرفیدا واقع بولوبتور توقوز ترناو سو کیرار بو عجب تور کیم بیر
یر دین هم چیقماس قلعه نینک کردا کردی خندق نینک تاش یانی سنک ریزه لیک
شاه راه توشوب تور قلعه نینک کردا کردی تمام محلات تور بو محله بیله¹¹ قلعه غه
فاصله اوشبو خندق یاقا سی داغی شاه را [ه] تور

¹ P: یاغی بیکانه

² EK

³ EK

⁴ H: قویراق K: قوی راق E: قوی راق

⁵ K+: دا

⁶ EK+: دا

⁷ K

⁸ PK

⁹ K: فالیز

¹⁰ K: بولماس

¹¹ K: بیرله

نینک تورتونجی اوغلی ایدی سلطان احمد میرزا سلطان محمد میرزا سلطان محمود
میرزا دین کیچیک سلطان ابو سعید میرزا سلطان محمد میرزا نینک اوغلی ایدی
سلطان محمد میرزا میرانشاه میرزا نینک اوغلی ایدی میرانشاه میرزا تیمور بیک
نینک اوچونچی اوغلی ایدی عمر شیخ میرزا بیله جهانگیر میرزا دین کیچیک شاه
رخ میرزا دین اولوق

5

سلطان ابو سعید میرزا اول کابل نی بیریب عمر شیخ میرزا غه باباء کابلی نی
بیک اتکه قیلیب رخصت بیریب ایدی میرزالار نی سنت قیلور طوی جهتی دین دره
کز دین یاندروب سمرقند ایلتی* طوی دین سونکرا اول مناسبت بیله کیم تیمور
بیک اولوق عمر شیخ میرزا غه فرغانه ولایتی نی بیرکاندور اندجان ولایتی نی
بیریب خدا[ی] بیردی توغچی تیمور تاشی نی بیک اتکه قیلیب بیاردی

10

شکل و شمایل پست بویوق تیکرمه سققال لیق قوبه¹ یوزلوك تئبل کیشی
ایدی تون (7a) نی بسیار تار کیار ایدی انداق کیم باغ باغلاتورده قارینی ایچیکا
تارتیب باغلاتور ایدی باغ باغلاغاندین سونک اوزینی قویا بیرسه بسیار بولور ایدی
کیم باغلاری اوزولور ایدی کیماکته و یماک ته بی تکلف ایدی دستارینی پیچ
چرمار ایدی اول زمان دا دستارلار تمام چار پیچ ایدی بی چین چرماب علاقه
قویار ایدیلار یاز لار غیر دیواندا اکثر مغولی بورک کیار ایدی

15

اخلاق و اطواری حنفی مذهب لیق باکیزه اعتقاد لیق کیشی ایردی بیش وقت
نماز نی ترک قیلماس ایدی عمری قضا لارینی تمام قیلیب ایدی اکثر تلاوت قیلور
ایدی حضرت خواجه عبید الله غه ارادتی بار ایدی صحبت لاریغه بسیار مشرف
بولوب ایدی حضرت خواجه هم فرزند دیب ایردی بار روان سوادی بار ایدی
خمسستین و مثنوی کتاب لارینی و تاریخ لار نی اوقوب ایردی اکثر شاهنامه اوقور
ایدی <9> طبع نظمی بار ایدی ولی شعر غه پروا قیلماس ایدی عدالتی بو مرتبه دا
ایدی کیم خطای کاروانی کیلا دورکاندا اندجان نینک شرقی طرفیداغی [تاغ]² لار
نینک تویدا مینک اویلوق کاروان نی انداق قار باستی کیم ایکی کیشی قوتولدی

20

¹ K: قوبه E: قوبه

E²

توغلوق تيمور خان ابن ايسن بوغا خان ابن دوا خان ابن براق خان ابن يسون توا
ابن مواتوكان ابن چغتای خان ابن جنکيز خان چون مونجه تقريب بولدی خان لار
نينک احوالینی داغی اجمال بيله ذکر قيلالينک

- 5 يونس خان و ايسن بوغا خان ويس خان نينک اوغلانلاری ایدی يونس خان
نينک انا سی ترکستان ليق قپچاق بيکلاريدين تيمور بيک رعایت قيلغان شيخ نور
الدين بيک نينک قیزی يا نبیره سی بولور ويس خان نينک واقعه سيدا مغول
اولوسی ايکی فريق بولور بير پاره يونس خان ساری کوپراکی ايسن بوغا خان
ساری بولور بورونراق يونس خان نينک ايکاجی سینی الغ بيک ميرزا عبد العزيز
10 ميرزا غه آلب ایدی اول مناسبت بيله ايرزن بارين تومان بيک لاريدين ميرک ترکمان
کيم چراس#¹ (10a) تومان بيکلاريدين ایدی² خان نی اوج تورت مينک اولوک
مغول اولوسی بيله الغ بيک ميرزا غه کيلتوردی لار کيم کومک آلب ينه مغول
اولوسینی الغايلار ميرزا مروتی قيلمادی بعضی سینی اسير قيلدی بعضی لارینی
بيرين بيرين ولايت قه پريشان قيلدی ايرزن بوزوغلوغی مغول اولوسيدا بير تاريخ
15 بولوبتور
- خان نی عراق ساری اوتکارديلار باريب بير ييل دين آرتوق راق تبريز دا بولدی
اول محل دا تبريز بادشاهی جهان شاه بارانی قراقويلوق ایدی اندين شيراز³
کيلدی شيرازده شاه رخ ميرزا نينک ايکينچی اوغلی ابراهيم سلطان ميرزا ایدی ييش
آلتی آی دين سونک ابراهيم سلطان ميرزا اولوب اوغلی عبد الله ميرزا نينک يريدا
20 اولتوردی عبد الله ميرزا غه خان نوکر ایدی ملازمت قيلور ایدی اون ييتی اون
سيکيز ييل خان شيراز و اول ولايت لارده بولدی
- الغ بيک ميرزا نينک و اوغلانلاری نينک غوغا لاريدا ايسن بوغا خان فرصت
تاپيب کيريب فرغانه ولايتی نی کند بادام غه چه چاپيب کيليب اندجان نی آلب

¹ K: چراس PE: حراس

² --EK

³ +:E غه

ایلینی تمام اسیر قیلدی سلطان ابو سعید میرزا تخت الغاندا چریک تارتیب <13>
 باریب ینکی دین ناری اسپره¹ ده مغولستان (10b) دا ایسن بوغا خان نی یخشی
 باستی مونیکنک فتنه سی نینک دفعی غه سلطان ابو سعید میرزا یونس خان نی بو
 مناسبت بیله کیم عبد العزیز میرزا الغان ایکاچی سی خانیم نی آلیب ایدی عراق و
 خراسان دین تیلاب طوی لار قیلیب دوستلار بولوب مغول اولوسیدا خان قیلیب
 5 یسارکاندا ساغریچی تومان بیکلاری تمام اول فرصت ته ایسن بوغا خان دین
 یمانلاب مغولستان غه کیلیب ایدیلار بولار نینک ارا سی غه کیلیدی اول فرصت ته
 ساغریچی بیکلاری نینک اولوغی شیر حاجی بیک ایردی انینک قیزی ایسن دولت
 بیکیم نی آلدی مغول تورا سی بیله خان نی و ایسن دولت بیکیم نی بیر آق کییز²
 اوستیکا اولتورغوزوب خان کوتاردیلار

خان نینک بو ایسن دولت بیکیم دین اوج قیزی بولدی باریدین اولوق[#] مهر
 نکار خانیم ایدی کیم سلطان ابو سعید میرزا اولوق اوغلی سلطان احمد میرزا غه
 قویوب ایدی میرزا دین هیچ اوغول قیز بولمادی سونکرا فترت ته شیانی خانغه
 توشوب ایدی مین کابل غه کیلکاندا شاه بیکیم بیله سمرقند تین خراسانغه کیلیب
 5 خراساندین کابل غه کیلدیلار شیانی خان قندهار دا ناصر میرزا نی قاباغاندا مین
 لمغان عزیمتی قیلدیم خان میرزا و شاه بیکیم و مهر نکار خانیم بدخشان غه
 باردیلار میرزا خان نی مبارک شاه (IIa) قلعه ظفر غه تیلاکاندا ابا بکر کاشغری
 نینک چاپقونی غه یولوقوب شاه بیکیم و مهر نکار خانیم و جمیع ایل نینک اهل و
 عیالی اسیرلیق قه توشتی اول ظالم بد کردار نینک حبسی دا دنیا فانی نی وداع
 قیلدیلار

ایکینچی قیز مینینک والدم قتلک نکار خانیم ایدی اکثر قزاق لیق لار دا و فترت
 لارده مینینک بیلان بیله ایدی لار کابل نی الغاندین بیش آلتی آی سونکرا تاریخ
 توقوز یوز اون بیر دا تینکری رحمتی غه باردیلار
 اوچونچی قیز خوب نکار خانیم ایدی محمد حسین کورکان دوغلت قه بیریب

E¹

K: کیکیز E: کیز

عمریغه چه اختیار و اعتباری ارتتی و اوکسومادی مردانه کیشی ایدی بیر مرتبه کاسان نواحی سینی چاپقان اوزبک نینک کیینی چه باریب یخشی باستی عمر شیخ میرزا قاشیدا قیلیج چایب ایدی یاسی کیچیت اوروشی دا هم یخشی چاپقولاشتی قزاق لیق لار دا مسیحا^۱ کوهستانیدین سلطان محمود خان قاشیغه بارماق عزیمتی قیلغاندا قاسم بیک ایریلیب خسرو شاه قاشیغه باردی تاریخ توقوز یوز اُون دا کیم 5 خسرو شاه نی آلیب کابل دا مقیم نی قبادیم قاسم بیک اول فرصت ته کیلدی ینه بورناغی^۲ دیک اوق رعایت و شفقت قیلدیم ترکمان هزاره سینی دره خوش ته چاپقاندا قاسم بیک با وجود <18> قاری لیق بیکیت لار دین یخشی راق یوروکان جهتی دین بنکش ولایتی نی جلدو بیردوم سونکرا (14b) کابل غه کیلکاندا همایون غه بیک اتکه قیلدیم زمین داور نی آغان فرصت لار دا تینکری رحمتی غه باردی 10 مسلمان و متدین و متقی کیشی ایردی شبهه لیق طعام دین پرهیز قیلور ایردی رای و تدبیری بسیار یخشی ایدی خیلی مطایبه قیلور ایدی با وجود کیم اُمی ایدی خوش طبعانه ظرافت لار قیلور ایدی

ینه بیر بابا قلی^۳ بیک ایدی شیخ علی بهادر نینک نسلی دین ایدی شیخ مزید بیک اولکاندین سونک انی منکا بیک اتکه قیلدیلار سلطان احمد میرزا اندجان غه چریک تارتقاندا سلطان احمد میرزا غه کیریب اورا تیپه نی بیردی سلطان محمود میرزا دین سونک سمرقند تین قاجیب کیلا دُورکاندا اورا تیپه دین سلطان علی میرزا جیقیب اورشوب باسیب اولتوردی ضبطی و یراغی یخشی ایدی نوکر نی یخشی ساخلار ایدی بی نماز ایدی^۴ روزه توتماس ایدی ظالم و کافروش کیشی ایدی 20

ینه بیر علی دوست طغائی ایدی ساغریچی تومان بیکلاریدین ایدی مینینک انام نینک انا سی ایسن دولت بیکیم کا اوروق بولور ایدی عمر شیخ میرزا زمانیدین[#]

¹ K: مسیحا E: مسیحا P: مسچا

² E

³ PEK

⁴ E: نماز قیلماس ایدی

ایل واقف بولوب ایدیلاار خواجه قاضی و قاسم قوچین و علی دوست طغائی و اوزون حسن و ینه بعضی دولتخواه لار مینینک ألغ انام ایسن دولت بیکیم نینک قاشیدا ییغلیب سوز نی بو یر کا قویولدی کیم حسن یعقوب نی معزول قیلیب فتنه سیغه تسکین بیریلکای خاتونلار ارا سیدا رای و تدبیر دا مینینک ألغ انام ایسن دولت بیکیم چه کم بولغای ایدی بسیار عاقله و مدبره ایدی کویراک ایش کوچ الار 5 نینک مشورتی بیله بولور ایدی

حسن یعقوب ارک ته ایدی مینینک انام و اولغ انام ایسن دولت بیکیم تاش قورغاندا چاقار دا ایدیلاار بو عزیمت بیله اتلانیب ارک کا متوجه بولدوم حسن یعقوب قوش قه اتلانغان ایکاندور خبر تاپیب اوشانندین اوق سمرقند (25a) ساری متوجه بولدی انینک بیله باری کیشی باری بیکلار نی توتورولدی توتولغان بیکلار 10 محمد باقر بیک ایدی سلطان محمود دولدای سلطان محمد دولدای نینک اتا سی ایدی ینه بعضی لار هم بار ایدی بعضی سیغه سمرقند ساری رخصت بیریلدی ایشیک اختیاری و اندجان حکومتی قاسم قوچین غه قرار تاپتی حسن یعقوب کیم سمرقند عزیمتی بیله کند بادام غه چه باریب ایدی نیچه کوندین سونک فاسد اندیشه 15 بیله اخسی عزیمتی قیلیب خوقان اُورچین نواحی سیغه کیلیدی خبر تاپیب بعضی بیکلار بیله بیکیت لار نی انینک اوستیکا ایلغار# ایردوک#¹ ایلغار بیکلاری اوزلاریدین <32> ایلکارراک بیر پاره بیکیت لار نی قراول بیاردیلار حسن یعقوب خبر تاپیب کیچه بیله بو قراول ایرغان بیکیت لار نینک اوستیکا یوروب اوی مونکوزی قاباب شیبه قویارلار قرانغو کیچه دا اوز ایلی نینک اوقی اوق حسن یعقوب نینک قاچاریغه تیکیب قاچاریدین بورونراق اوز عملی غه کرفتار بولدی 20 جو بد کردی مباح ایمن ز [آ]فات که واجب شد طبیعت را مکافات اوشبو ییل شبهه لیق طعام دین پرهیز قیلا باشلادیم بیچاق و قاشق و دستارخوان غه چه احتیاط قیلور ایدیم تهجد هم کم راق ترک (25b) بولور ایدی

¹ H: بیاردی K: ایلغار بیاردوک E: ایلغار ایردوک P: ایلغار جدا نموده شد

واقع بولوتور بو جهة تين كول مگاك اولانكى ديرلار سمرقند محاصره سيدا مين خان يورتيدا اولتورغاندا بو اولانك دا سلطان على ميرزا اولتوروب ايدى ينه بير قلبه اولانكى دور بو مختصرراق اولانك دور شمالى قلبه كيتتى و كوهك دريا سى جنوبى باغ ميدان و درويش محمد ترخان نينك چار باغى شرقى پشته كوهك

5

يخشى ولاياتى و توماناتى بار اولوق ولايتى كيم سمرقند قريه سيدور بخارا دور سمرقند نينك غربى طرفى بيكىرمة بيش ييغاج يول دور بخارا نينك هم نيچه توماناتى بار طور شهرى واقع <61> بولوب تور ميوه سى كوب بولور و خوب بولور قانونى بسيار يخشى بولور ما ورا [ا]النهر دا بخارا قاو نيچه كوب و خوب قانون بولماس اكرچه فرغانه ولايتى دين اخسى نينك بير نوع قانونى كيم مير تيمورى ديرلار مونيكن قانونى دين چوچوكراك و نازك راك بولور ولى بخارا دا هر جنس قانون دين كوب بولور [و]ا¹ يخشى بولور ينه آلى بخارى مشهور دور بخارا آكوسيدىك آو هيچ ير دا بولماس تيريسى نى سويوب قوروتوب تبرك لوك لار بيله ولايت (49a) تين ولايت قه ايلتارلار تليين اوچون بسيار يخشى تداوى دور پروارى تاوغى و قازى بسيار بولور ما ورا النهر دا بخارا چاغيرلاريدىن تندراق چاغير بولماس مين سمرقند ته اول ايچكاندا بخارا چاغيرلاريني ايچار ايديم ينه كس ولاياتى دور سمرقند نينك جنوبى [E: دا] دور توقوز ييغاج يولدور سمرقند بيله كس ارا سيدا بير تاغ توشوتور ايتماك دابانى ديرلار سنكتراش ليق قيلور تاشلارنى تمام بو تاغ دين ايلتارلار بهار لار صحرا سى و شهرى و بامى و تامى² خوب سبز بولور اوچون شهر سبز هم ديرلار تيمور بيك نينك زاد و بودى كس دين اوچون شهر و پاى تخت قيلوريغه كوب سعى و اهتمام لار قيلدى عالى عمارت لار كس دا بنا قيلدى اوزيكا ديوان اولتورور اوچون بير اولوق پيش طاق و ينه اونك يانيدا و سول يانيدا تواجى[#] بيك لارى بيله ديوان بيكلارى اولتوروب ديوان سورار اوچون ايكى كيچيك راك پيش طاق قيليب تور ينه سورون ايلي اولتورور

20

PEK¹E: تامى و بامى²

کورمای سلطان مسعود (58b) میرزا نی کیم کیچیک لیکی دین بیری ساخلاب اولغایتیب ایدی بیک اتکه سی ایدی بو بیش کون لوک دنیا مصلحتی جهتی دین کیم نی انکا وفا قیلدی و نی هیچ کیم کا وفا قیلغوسیدور توتوب بو کور نمک مردک کوزلاریکا نشتر سالیب کور قیلدی

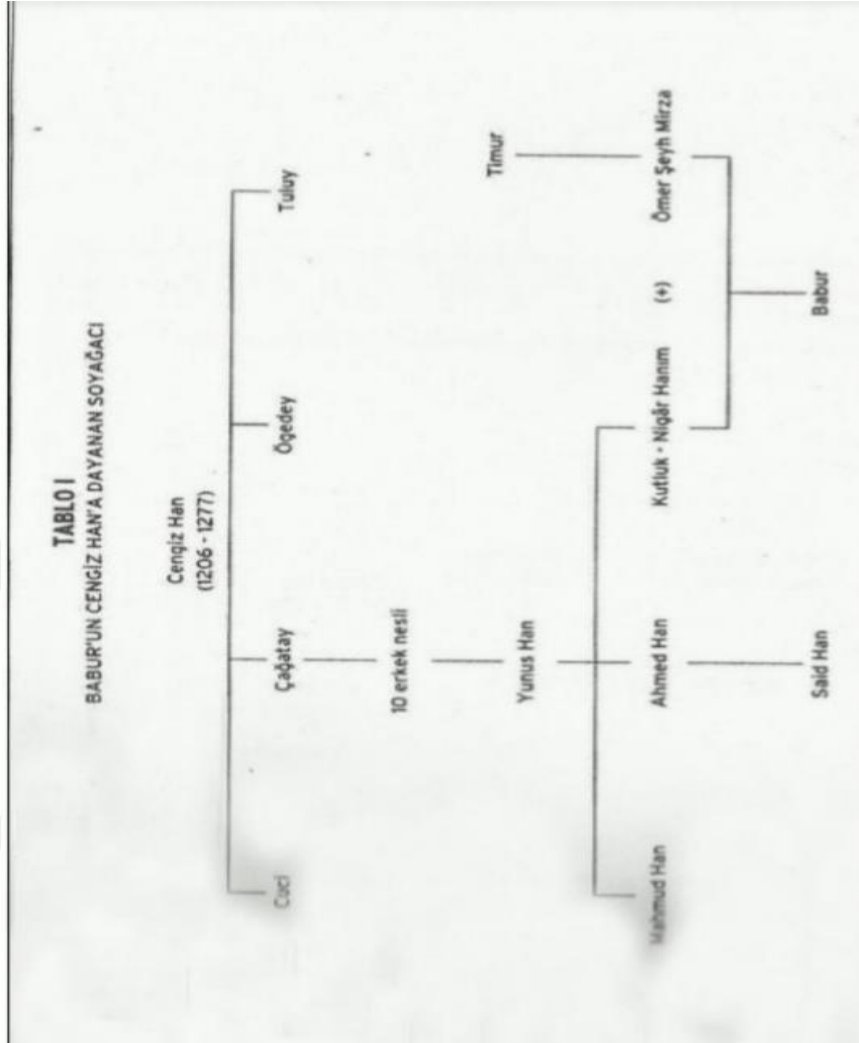
5 بیر نیچه کوکلداش ایملداشی و بایری سی سلطان مسعود <73> میرزا نی آلیب سمرقند غه سلطان علی میرزا قاشیغه کیلتورور خیالی بیله کش قه کیلدیلار اول جماعت هم قصد مقامیدا بولدیلار کش دین قاچیب چار جو کذری بیله اوتوب سلطان حسین میرزا قاشیغه باردی

هر کیم که مونداق شنیع حرکت کا اقدام قیلغای و اول کیشیکا کیم بو نوع ایشکا اهتمام قیلغای یوز مینک لعنت دور دامن قیامت قه چه [هر] کیم^۱ خسرو شاه نینک بو افعالی نی ایشیتسه لعنت قیلسون بو افعالی نی ایشیتیب لعنت قیلماغان نی هم سزاوار لعنت بیلسون

بو شنیع حرکت تین سونک بایسنغر میرزا نی بادشاه قیلیب حصار غه رخصت بیردی میران شاه میرزا غه سید کامل نی کومک قوشوب بامیان ساری بیاردی

^۱ E: هر کیم P: هر که

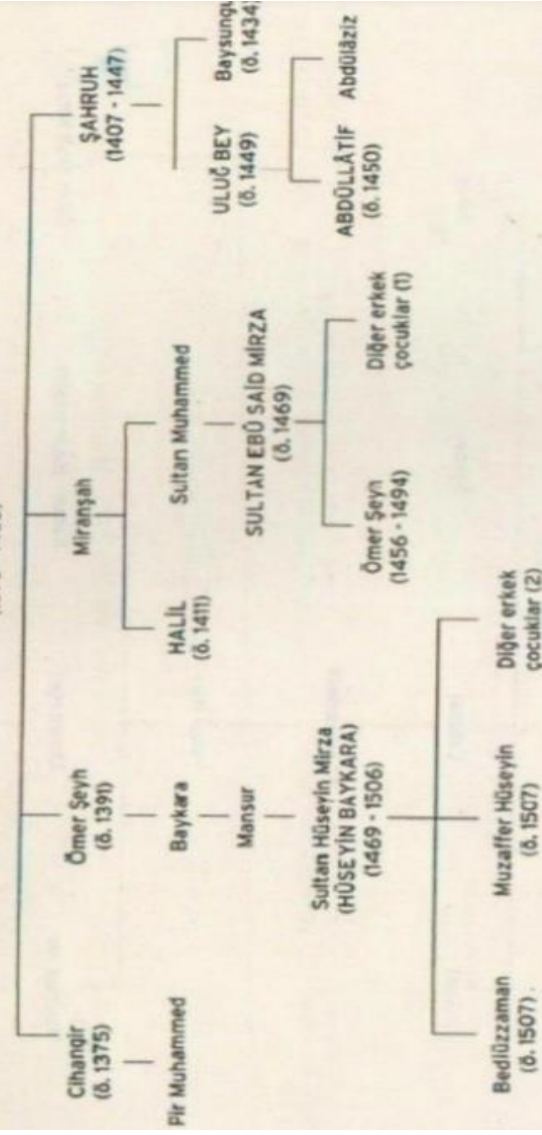
EK-2 BABUR'UN ŞECERESİNE DAİR TABLOLAR

5

TABLO II
TİMURLU MİRZALAR

TİMUR (Tımurtenk)
(1370 - 1405)

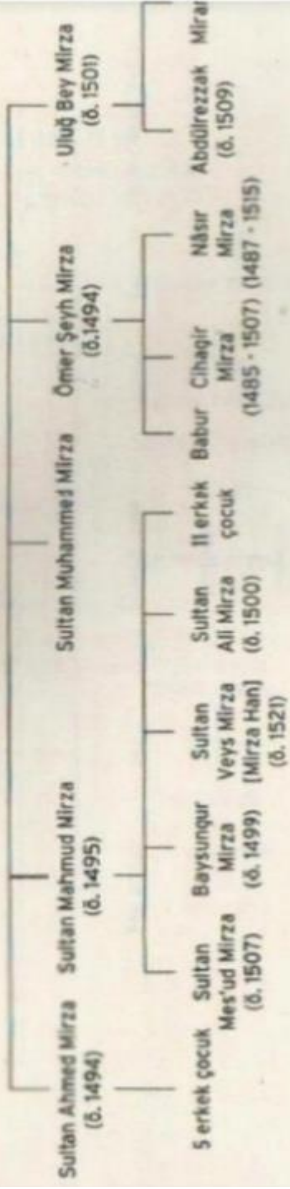
NOTLAR: 1- Tablo III'e bakınız

2- Hüseyin Baykara'nın oniki erkek çocuğundan beşi babalarından önce ölmüş, biri derviş olmak için Irak'a gitmiş, diğerleri Özbekler ile çatışmaların ortasında kalmıştır.

* Önemli Timurlu Mirzalar büyük harfle yazılmıştır.

TABLO III
SULTAN EBÜ SAİD MİRZA'NIN SOYU

Sultan Ebü Saïd Mirza
(ö. 1469)

ÖZGEÇMİŞ

Kader Elif İldeniz, ilk ve orta öğrenimini Kırklareli' nde tamamladı. 2015 yılında Kocaeli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde lisans eğitimine başladı. Mezun olduğu 2019 yılında Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. Yüksek lisans tezi olarak Babur-nâme adlı eserin [1b-60b] varakları arasındaki isim soylu sözcüklerin tematik sözlüğünü hazırladı.

